236586.

EESTI VABARIIGI TARTU ÜLIKOOLI KOHTULIKU ARSTITEADUSE INSTITUUDIST

Juhataja prof. S.Talvik.

S U G E M E D A L L E A L I S T E Ü L A K U S E J A K U R I T E G E V U S E Ü L E E E S T I S.

K r i m i n a a l - a n t r o p o l o o g i l i n e j a s o t s i a a l - m e d i t s i i n i l i n e u u r i m u s H a r k u k u r i k a l d u v u s t e g a p o e g l a s t e k a s v a t u s m a j a 1 9 2 3 a. k o o s s e i s u p õ h j a l.

Väitekiri esitatud Tartu Ülikooli Arstiteaduskonnale Arstiteaduse Doktori astme omandamiseks.

HANS MADISSON,

Kohtuliku arstiteaduse instituudi vanem assistent ja Tartu linna kooliarst.

2316

T a r t u

novembril 1924 aastal

Siinkohal avaldan oma suuremat tänu kõigile isikuile ja ametkondile, kes kaasa on aidanud selle töö kordaminekuks.

Erilist tänu ütlen oma lugupeetud shefile, Kohtuliku arstiteaduse instituudi juhatajale, prof. S. TALVIK'ule käesoleva töö läbiviimisel ülesnäidatud nõuannete ja juhatuste, kui ka abi eest kirjanduse muretsemisel ja väljamaale komandeerimisel.

Tarvitan juhust, et omá otsekohest tänu väljendada end. Tartu Ülikooli dots. JUSČENKO'le ja assist. Dr. RAPOPORT'ile õpetuse ja juhatuse eest ülikoolis õppimise kestel ja töötamisel psühkiaatrilises kliinikus.

Tänuga tuletan meele ka prof. BRESOVSKY ja assist. Dr. TOMINGAS'e lahket vastutulekut ja näpunäiteid selle töö läbiviimisel.

Sügava tänutundega meelestan Helsingi Ülikooli prof. KAJAVA't õpetuse ja juhatuse eest käesoleva töö puhul.

Käesolev töö on esimene uurimus allealiste kuritegijate kohta Eestis. Sellepärast tulid kõik sellekohased sugemed autoril ennesel koguda ja läbi töötada. Sugemete hankimise hea korraminek sai võimalikuks ainult ametkohtade ja nende juhatajate lahke vastutuleku tõttu. Ses suhtes võlgnen tõsist tänu kohtuministri abile hra MAHONI'le, Vanginajade Peavalitsuse Ülemale hra A. STRANDMANN'ile, Kriminaal-Politsei Peavalitsuse Ülemale hra J. KUUS'ile, Ülikooli Lastekliiniku juhatajale prof. A. LÜÜS'ile, eriti aga Harku kolonii direktorile hra KUROL'ile, kolonii õpetajaile ja velskerile.

Tänu võlgnen ka sugemete kogumisel näidatud lahke vastutuleku eest Tartu linnaarstile Dr. KROLL'ile, Tartu linna Koolivalitsuse juhatajale hra REEBEN'ile, Tallinna linna Statistika Büroole, Riigi Statistika Keskbüroole, Luteri - usu Konsistooriumile ja mitmele koguduse õpetajale.

Tänu ka Riigikohtu prokurörile hra KÄGO'le mõningate näpunäidete eest.

Lühenduste ja sõnade seletus.

s.k. sunnikasvandik
hk. hoolekandekasvandik
vas. väljaspool abielu sündinud
as. abielus sündinud
vl. vaeslapsed
k.-k.u. Kreeka-katoliku usk (usuline); tabelites lühenduse pärast tarvitatud k.-k.u. asemel v (vene usku), vv - venelane ja vene usku, vvv - venelane, vene-usku ja veneriigi alam.
l.u. luteri usuline
r.n. raamatu nummer
k.p. kohtuprotsess
k.e.k. konstitutsioon-eetiline kõrvalekaldumine
lhk. lehekülg
le. luteri usku eestlane
ve. kreeka-katoliku (vene) usku eestlane
i isa
e ema
van. vanemad
vi vanaisa
ve vanaema

III osas ja tabelites leiduvad kaks jagu murdarve; ühenumbrilised murdarvud (näiteks 3/5) näitavad mitu poega (3) ja mitu tütart (5) perekonnas on sündinud; kahest numbrist (27/24) koosnev murdarv näitab isa (27) ja ema (24) vanust s.k. (sunnikasvandiku) sündimisel.

sõtse isa õde
tädi ema õde
lell isa vend
onu ema vend
möönma zugeben
säilitama alalhoidma
häire Störung
matkama reisima
ulakus Verwahrlosung
loetelu üleslugemine
ööbima ööd mööda saatma
manama välja kutsuma

S i s u k o r d.

Lehekülg.

Sissejuhatus. 1

I. Jagu. Üldosa.

Perekond, ümbrus ja pärivus:

1. Vanemate elukutse; 23
2. Väljaspool abielu sündinud vanemad; 28
3. S.k.-de vanemate vanus poja sündimisel; 29
4. Laste sündivus, surevus ja lasterohkus perekon. 35
5. Laste arv perekonnas; 36
6. S.k.-de vanemate kuritegevus; 41
7. Kuritegijate perekonnad; 45
8. Vanemate alkoholi tarvitamine; 51
9. S.k.-de omaste vaimlised iseärasused; 54
10. Isa sõjaväeteenistus; 56
11. S.k.-de vanemate kehalised puuded; 58

II. Jagu.

Sunnikasvandiku isik ja tema saatus:

1. S.k.-de jaotus usu, rahvuse ja kodakondsuse j. 61
2. Sigitamis- ja sündimisaeg; 65
3. Emapiimaga toitmise, kõndima ja rääkima hakkamise ajad; 67
4. S.k.-de koolis käimine; 70
5. Karjasmõimine ja töö; 76
6. S.k.-de jaotus sündimise ja viimase elukoha j.; 78
7. Väljaspool abielu sündinud s.k.; 89
8. Vaeslapsed; 99
9. S.k., kel vanemad elus; 102
10. Lahus elavate vanemate lapsed; 102
11. Kasvatusmaja kasvandikud. 103

Kuritegevus: 104

a) ulakus; 110

b) esimene kuritegu (ulakus ja kuritegevus; esimese kuriteo aeg, esimene kohus, järgmised kuriteod ja karku saatmine

lehekülg.

c)kohtuprotsessid 120

d)kuritegevusobjektid ja viisid 122

12. S.k.-de isik: kehalised leidised ja iseäralsused. 129

13. Vaimlised iseäralsused. Üldosa. 136

14. Vaimliselt iseäralsusteta s.k.; 139

15. Nõrgaandelised ja psühopaatlised s.k.; 142

16. Infantiilsed s.k.; 143

17. S.k.-d debilitas mentis et imbecillitas; 145

18. S.k. vaimu- ja närvihaigused; 148

19. Psühopaadid (üldosa): 150

a) s.k. konstitutsioonne-eetiline kõrvalekaldumine, resp. hiljaliselt tundetud s.k.; 151

b) abnormaalselt ärritatavad(eksplosiivsed) s.k.; 153

c) s.k. iseäralised kalduvused (sunnid); 153

d) fanaatlised psühopaadid; 154

e) psühopaatlised reaktsioontuubid s.k.; 154

f) s.k. puberteedi iseäralsustega; 156

20. Iseloomu üldjoonea. 157

21. Tööpõlgus. 159

22. Vaimlised huvid. 160

23. Alge ehk miljöö. 161

III. jagu.

Anamneesid. 169

Järeldused ja juhtlaused. 423

Kirjnadus. 427

Tabelid ja ülesvõtted 438-450

T a b e l i d.

nr.nr.		Lehekülg.
1.	Harku s.k.-de vanemate elukutse või amet	25
2.	S.k.-de vanemate elukutse võrdlev tabel	27
3.	Vanemate vanus laste sündimisel	30
4.	Harku s.k.-de ja 1922 a. Eestis sündinute laste vanemate vanuse vahed (difference nts)	33
5.	Sündimiste arv s.k.-de vanemate perekondis.	35
6.	Laste arv s.k.-de vanemate perekondis	38
6a.	Mitmes laps perekonnas	40
7.	Vanemate, vendade, õdede ja lähemate sugulaste kuritegevus kohtu karistuse järele	44
7a.	S.-k.-de omaste kuritegevus % %	47
8.	Vanemate amet ja kuritegevus(s.k.liikide j.)	48
9.	S.k.-de vanemate ja tavaliste kodanike sõjaväeteenistusest osavõtu võrdlev tabel	57
10.	Perekonna kriminaliteet, alkoholism ja pärivusline koormatus.	60
11.	S.k.-de usk, rahvus ja kodakondsus	61
12.	S.k.-de ja vabariigi elanike jaotuse võrdlev tabel linnade, maakondade ja ülevite järele	80
13.	S.k.-de ja vabariigi elanikkude jaotus elukoha järele.	82
14.	Valdade jaotus protsentides elanikkude tiheduse järele	88
13a.	S.k.-de, linnaelanikkude ja 14 a.poeglaste % % võrdlev tabel	85
15.	Sigitamise ja sündimiste jaotus kuude järele	65
16.	S.k.-de koolishiimine.	71
17.	S.k.-de koolishiimine ja vaimuline seisukord	72
18.	S.k.-de koolist puudumise põhjused	73
19.	Väljaspool abielu sünnitajate emade amet	90
20.	Väljaspool abielu sündimiste %.	92
21.	Väljaspool abielu ja abielus sündinute laste surevuse võrdlev tabel	95
22.	Andmed vas. sunnikasvandikkude emade üle	97
23.	S.k.-de vaeslapseks jõõmise aeg, s.k.-de töö- ja koolishiimine, hulkumise algus, esimese kuriteo, kohtult karistamise ja Harku saatmise aeg ning kohtuprotsesside rohkus	105
24.	Vaes,- poolvaes- ja elusolevate vanemate laste hulkumise algus,esimeste kuritegude, kohtuprotsesside ja Harku saatmise võrdl.tab.	107

nr.nr.		leheKülg.
25.	Esimese ja viimase (Harku saatmise põhjuse) kuriteo võrdlev tabel	122
26.	Eelmine tabel (nr.25) ainult arvudes	126
27.	Tartu linna algkooli õpilaste ja s.k.-de kehachituse ja toitluse võrdlev tabel	130
28.	S.k.-de vaimlise seisukorra diagnoos	139
29.	Psühopaadid	151
30.	Konstitut.-eetilised kõrvalekaldumised	153
31.	Iseloomude liigitus	158
32.	Kuritegevuse ja ulakuse põhjused, ehk kas miljöö või alge?	165
33.	Lapse toitmise kestvus omarinnaga	68
34.	Laste kõndimahakkamise aeg	69
35.	Laste rääkimahakkamise aeg	70

Diagrammid.

1.	Harku s.k.-de vanemate amet	25
2.	S.k.-de ja Eesti riigi kodanikkude jaotus usu ja rahvuse järele (1922 a. andmed)	63
3.	Sigitamise ja sündimise jaotus kuude järele	65
4.	S.k.-de ja vabariigi elanikkude jaotus elukoha järele	88
5a.	S.k.-de jaotus linnade, alevite ja maakondade järele eraldi	84
5b.	S.-k.-de jaotus maakondade järele ühes linn.	84
6.	S.k.-de vaeslapseks jäämise aeg, tööl- ja kooliskäimine, hulkumise algus, vanus esimese kuriteo, kohtult karistamise ja Harku saatmise ajal ning kohtuprotsessidе rohkus. Ad t.23.	105
7.	Diagr. ad tabel nr.24	107
8.	Kõigi liikide vanemate surmaaja, hulkumise alguse, esimese süüteo ja kohtuprotsessi ning Harku saatmise alddiagrammid	116
9.	Vaes-, poolvaeslaste ja elusolevate vanemate laste hulkumine, esimene süütegu ja kohus	111
10.	Harku ja Flehingeni s.k.-de I kohtuprotsess ja sunnikasvatuse algus	117
11.	Harku s.k.-de vanemate ja perekonna liigete (ja sugulaste) kohtult karistamine s.k.-de liikide järele	49
12.	Harku s.k.-de hulkumine ja kohtult karistamine liikide järele.	121

S I S S E J U H A T U S.

Üldised märkused.

Allealiste kuritegijate, ulakate ja hoolekande alusteo laste uurimine sai võimalikuks alles nende koondamise järele kasvatusmajusse. I n g l i s m a a l tegutsesid 1866 a. peale Dr. B a r n a a r d o nimelised heategevuslised kasvatuskodud ulakatele lastele. 1902 a. oli neis 6000 kasvandikku, kuna üldiselt aastate jooksul sealt on läbi käinud üle 30.000 allealise.Sama laadilisi asutusi tekkis Inglismaa eeskujul ka teistes riikes.

Saksamaal töötasid samas suunas Wicher (Hamburgis), Falk, Frank ja teised ning Helveetsias Pestalozzi ja Itaalias Don Bosco (Többing'i järele -1).

Heategevusliste asutuste asemele astus hiljem igalpool ulakate ja hoolealuseta laste riiklik hoolekanne. Riiklikkude kasvatusmajade korralduses sammuvad eesrinnas Inglismaa ja P.- Am. Ühisriigid.

Saksamaal pani riiklisele ulakate eest hoolekandele aluse 1878 a. seadus. Selle järele võis allealisi kuritegijaid ja ulakaid lapsi kohtuliselt karistada ainult kasvatusele andmisega selleks eriti asutatud kasvatus - asutustesse.

Sarnase hoolekande tagajärjel kogunes kasvatus-asutustesse tuhandeid allealisi. Preisimaal oli 1901 - 1910a. sunni- ehk hoolekande kasvatusel 71.548 allealist. Neist vabastati 31.märtsini 1911a. 20.758; 1910 aastal tuli juurde 8.733 uut kasvandikku (Iselin -2).

Nagu juba eel mainisime algas allealiste kuritegijate koondamise järele kasvatusmajasse sugemete kogumine nende füüsilise ja psüühilise olemuse resp. iseäralsuste kohta.

Sellekohastest uurimustest on saabunud senni mõnigi põhimõte, mis on allealiste kuritegevuse vastu võitlemise aluseks: muu seas, et ulakus on kuritegevuse põhjuseks, millega tuleb võidelda laste korraliku kasvatuse abil. Sellega ühenduses on ka laste-kohtute asutamine (P.-A. Ühisriikes 1899 a., Saksamaal 1908 a.). Kuid ülalnimetatud uurimuste tähtsamaks tulemuseks - mida ka käesoleva teose autor aktsepteerib ja oma sugemete varal edasi arendab - on veendumus, et allealiste hoolekande- ja sunnikasvandikkude koskel on palju vaimliselt vähevalminuid. Kuid kasvatusmajade aastaaruanded ei toonud selle valgustamiseks peaaegu mingisuguseid andmeid, või need olid väga pealiskaudsed. Üldse kannatasid kõik aruanded viimse puuduse all ja teaduslikuks ümbertöötamiseks oli neid raske kasutada.

Põhjuseks, mispärast psükiaatriline külg neis kasvatusmajade aruannetes puudus ehk väga pealiskaudselt oli väljendatud, on asiolu, et asutustes puudusid arstid ehk aga viimased polnud psükiaatriliselt ettevalmistatud, nagu see ka meilgi praegu on.

ksamaa. Uheks esimeseks spetsiaalteoseks s.k.[x] üle Saksamaal on Dr. M ö n k e m ö l l e r'i „Psychiatrisches aus der Zwangserziehungsanstalt" 1889 a.(18). Uurimise objektiks oli Berliini sunnikasvatuse asutuse Lichtenbergi 200 kasvandikku. Selles koosseisus leidis Mönkemöller 22,0% vas. 1887-1897 a. interneeritute hulgas oli see protsent 18,51. Berliinis kõigub ta 13% ümber. V.l. leidus 16%. Samas töös käsitab Mönkemöller pärivuse koormatust ja toob antropoloogilisi andmeid kasvandikkude kohta; kuid ainult viimaste põhjal ei võivat allealist ateisteerida kui kuritegijat.

Hilisemad s.k. uurijad Saksamaal pole enam toiminud antropoloogilisi uurimusi. Järgmine Mönkemölleri (19) uurimus hk

x) M ä r k u s: Lühenduste seletus:
s.k. - sunnikasvandik;
vas. - väljaspool abielu sündinud;
r.n. - raamatu number;
vl. - vaeslaps;
hk. - hoolekande-kasvandik.

ja s.k. üle langeb üho aja peale prof. Cramer'i uurimustega, ja nimelt, 1909 a. peale. Selle töö tulemused on palju põhjalikumad esimese töö omadest. Mitmekülgselt on käsitatud miljöö mõju (vanemate amet, haridus, päritolu jne.), pärivus (vanemate vaimlised puuded, alkoholism, kuritegevus, rahvus jne.). Põhjalikule vaatusele on võetud ka kasvandikkude vaimlised ja kehalised iseäraldused, kuritegevus jne. Üldse on läbi uuritud 589 kasvandikku.

Mönkemöller'i kolmas s.k. uurimus (57) Hannoveris 1916 a. ei toonud küsimuse lahendamisse palju uudisena sisaldab ta arutlusi allealiste kohtu seadusandluse üle.

Oma põhjalikkuse ja suureulatuslise s.k. probleemi kätuse pärast väärib erilist tähelepanu prof. C r a m e r' i (17) uurimus s.k. üle 1907 a. Hannoveris. Nimelt pani prof. Cramer 1907 a. toime neljas Hannoveri hoolekande-kasvatusasutuses esimese neuro-psükiaatrilise uurimise. 1909 a. kordas ta sealsamas ja veel kahes teises asutuses oma uurimisi (16). Uurimise objektiks olid sel korral 371 hk. Mölemal korral oli sihiks kindlaks teha kuivörd alistub kasvatuse mõjule iga üksik kasvandik. Peatähelepanu oli sellepärast pöördud arukuse (Intelligenz) seisukorra ja affektiviteedi iseäralsuste kindlaksmäramisele. Selgitati ka pärivuse iseäralsusi ja kehalist arenemist. Muu seas loeb autor pärivuse koormatuseks ka vanemate kriminaliteedi, selle juures õige lühidalt käsitades viimase iseloomu.

Säärased sunni- ja hoolekande-kasvandikkude perioodilised uurimised ei suutnud oma tulemuste poolest rahuldada ei kasvatajaid ega ka allealiste kohtute tegelasi. Tarvis oli teada juba enne kohtulikku asja arutamist ja kasvatusmaija paigutamist kasvandiku või sõõaluse hingelisi iseäralsusi. Selleks asutati Saksamaal psükiaatrilised katsejaamad, mille aruanded väga palju väärtuslist materjaali sisaldavad.

1910 a. ilmus Dr. R e d e p e n n i n g'i sulest Hannoveri psükiaatrilise katsejaama aruanne (20). Katsejaamast oli 1907 - 1910 a. läbi käinud 72 kasvandikku. Katsejaama ülesandeks on abiks olla kasvatajaile, mispärast ka tähelepanu juhiti eriti psükiaatrilise osa peale. Viimase asiolu mõjul on rõhutatud Redepenning'i töös eriliselt alge täht-

sust.

S c h r ö d e r'i (7) uurimuse materjaaliks oli 80 allealist kohtualust. Neist oli 40 alla 13 a. ja 50% - sündinud imbetsille. Arukuse puudelo ei anna autor suuremat tähtsust, sest paljud imbetsillid teenivad ise omale ülalpidamist, saades toime lihtsama ametiga. Asotsiaalseks teevad allealisi nimelt psüühilised omadused, mis nitte ei pruugi arenenud olla rõõbasjoones arukusele. Psüühilised omadused ei sidehe arukusest; see on eriti iseloomuline lastele, kel noores eas puudub altruistline tunne, tähendab n.n. „moral insanity" liiki kuuluvatele; ses eas puudub neil ka õrnuse tunne isegi vanemate , õdede ja vendade vastu ja sidemed koduga; viimase asiolu tõttu kalduvad nad kogunt põgenemisele. Nad valetavad truusüdamliselt, püüavad igat himu viibimata rahuldada, vaatamata, kas himu objekt on oma või võõras , sest, „köike peab saama". Sõõrase vaimuelu,a lapsi leidis Schröder 80 seast 6 (7½ %). Autor hoiatab miljöö tähtsust ülehindamast, rõhutades peaasjalikult alget (angeborene Veranlagung).

Pedagoogilisel otstarbel uuris K i z o r (14) Vestfaalenis 789 hk. vaimlist seisukorda, kelle vanus köikus 14-20 a. vahel. Mainitud otstarbest väljaminnes on ta põhjalikult läbi töötanud sugemed kasvandikkude psüühilise seisukorra kohta, kuid tema harilik klassifikatsioon (normaalsed ja anormaalsed) ei rahulda mitte. Anormaalsed on liigitatud omakord kolme jakku. Diagnoos puudub. Laialt on käsitatud kasvatuse võimalikku mõju praktilises suunas.

Autor arvab, et puberteedi kestes, tähendab 14 - 20 a. vahel, suureneb abnormaalsete (vaimliselt kõrvalekalduvate) %. Viimane väide näib liiga ühekülgne; ei ole näha autori arvestamist asioluga, et abnormaalsus tuleb ilmsiks noorte juures alles iseseisvale elule asumisega, seda rohkem, mida rohkem elukutse nõuab iseseisvat tegutsemist.

Puht-psükiaatrilisest seisukohast väljaminnes uuris Dr. T h o m a (21) Badeni 28 asunduse 620 kasvandikku. Autor leidis 51,9% abnormaalseid, 50,0 % pärivusliselt koorma-

tuid 12,7 % vas. jne. Kasvatusmaija saatmise põhjuseks oli: ulakus - 207, vargus - 205 ja kõlblusvastased teod - 117 juhtumisel (viimastest oli 98 tütarlast).

Eelmisega ühelaadiline on S t e l z n e r'i (23)töö. Uurimisi toimetas ta Berliini hoolekande-kasvatusasutustes ja prof. Ziheni juhatusel töötavas haigemajas. Arukuskatse on toimetatud Zihen'i metoodi järele. Palju huvitavat pakub psühopaatilise konstitutsiooni sümptomoloogia, pärivuse hulkumise, kriminaliteedi, suguelu jne. uurimuste tulemused. Muu seas arvab autor, et skizofreenikute % allealiste kuritegijate seas on suurem, kui seda kirjanduses ettetoodud. Mönkemöller'i andmetel olevat 100 parandusmaja naiskasvandikust 70 anormaalsed ja neist 6 % skizofreeni - kuid; meesterahvastel olevat vastav % ligi kolm korda suurem. Iseäranis leiduvat Jaspers'i ja Bychowsky järele skizofreenikuid palju tulesüütajate seas; kojuigatsus on psühopaatilise reaktsiooni, kui ka skizofreenia väljendus.

Kui eelmised autorid omis teostes käsitasid peaaegu ainult oma uurimise sugemeid, siis kasutasid hilisemad uurijad võrdlusteks varemalt ilmunud töid.

Erilist tähelepanu väärib ses suhtes, kui ka allea - liste ulakuse ja kuritegevuse põhjuste sügavama käsitamise poolest, Dr. G r u h l e töö „Die Ursachen der jugendlichen Verwahrlosung und Kriminalität" (4). Gruhle uuri - mise objektiks olid Flehingeni kolonii 105 s.k. (Uurimine toimus juba 1909 a., kuid töö ilmus trükis alles 1912 a.). Autor seab omale sihiks selgitada, kas on Flehingeni s. k. kuritegevuse põhjuseks alge või miljöö? Üksikasjaliselt on käsitatud s.k. perekondlised, majanduslised ja sot - siaalsed tingimused, kui ka pärivus. Eriti põhjalik on osa, mis käsitab allealise kuritegija isikut. Peatükis „Kas alge või miljöö?" jõuab autor otsusele, et ulakuse ja kuritegevuse põhjuseks on: 20 % ainuüksi ehk peaasjalikult anor - maalne arenemine resp. alge, 21 % ainuüksi ehk peaasjalikult alge, kuigi see pole anormaalne, 41 % alge ja miljöö ühevõrra (2/3 neist normist kõrvalekalduvaid) ja 18 % ainult mil-

jöö (osa viimasesse liiki kuuluvatest seisavad vaimliselt allpool normi). Autor ei eita sündinud kuritegija tüüpi, vaid peab säärasteks oma 105 s.k. ülalmainitud 20 %; küll aga ei poolda ta õpetust sundinud kuritegijast kui antropoloogilisest tüübist Lombroso mõttes.

Eriti tähtsana osutub käesoleval juhtumisel Flehingeni kolonii koosseis; nimelt on kaugelt suurem osa s.k.kohtu poolt sinna määratud, järjelikult on siin tegu suuremate kuritegijatega, samuti kui meil Narkus.

1912 a. ilmus I s e r l i n - G u d d e n'i (15) ühisteos, mis tähelepanu väärriline oma ülevaatlikuse ja rikkalikkude statistiliste andmete poolest. Ulakuse põhjustena rõhutavad autorid pärivuslist koormatust ja anormaalsust. Vas. kuritegevus olevat tingitud miljöö mõjust.

Põhjalikumaks psükiaatriliseks teoseks ulakate ja kriminaalsete kalduvustega allealiste üle on 1918 a. ilmunud G r e g o r - V o i g t l ä n d e r'i (5) ühisteos. Uurimise materjaaliks olid Kleinmeusdorfi (Leipzigi läheduses) kasvatus-asutuste kasvandikud 1915 a. Kleinmeusdorf mahutab ära 1500 kasvandikku mõlemast soost. Neist võtsid autorid põhjalikule uurimisele 100 poeg- ja 100 tütarlast. Kummagist sajast on 50 kooli- ja 50 pealekoolieelist. Vastandina Gruhlele ei huvita autoreid teoreetilised küsimused, küll aga praktilised: nagu Kizor'i ja Thoma, nii ka Gregor'i - Voigtländer'i sihiks on uurida kasvandikkude vaimlist arenemist ja iseloomu omadusi, et oma uurimise tulemustega s.k.-de kasvatuses abiks olla kasvatajaile. Selle otstarbega ühenduses määravad autorid iga psükiaatrilise liigi kasvatuse prognoosi. Viimane on üldiselt s.k. kohta lootustäratav.

Ulakuse põhjusid on selgitatud peaasjalikult alge mõttes, kuna miljööd on puudutatud ainult möödaminnes.

1922 a. ilmunud samade autorite ühises töös: "Charakterstruktur verwahrloster Kinder und Jugendlicher" (6) loobusid autorid üldse miljöö hindamisest ja ainsaks vaatluse objektiks on neil iseloomu struktuur. Vaimlised iseäraldused

on diagnostseeritud kliiniliselt, kuna iseloomu omadused on hinnatud väljaminnes pedagoogika otstarvete seisukohast („head" ja „pahad" iseloomud, külmad, affektilised, järelandlikud iseloomud jne.).

Itaalia. Mis puutub Itaalia autoritesse, siis oleks tulnud allealiste kuritegijate probleemi uurimist üldse sissejuhatada L o m b r o s o (25,26), kui moodsa kriminaal-antropoloogia looja vaadetega ja tema uurimuste saavutustega; kuid sellest keeldusin põhjustel, et Lombrosól pole iseseisvat teost mainitud küsimuses, vaid lühikesed märkused muu seas leiduvad laiali pillatuna mitmes töös. Lombroso järelo on lapse-eale omane sünnipärane kalduvus kuritegevusele (25). Kõik ilmakuulsaks saanud kuritegijad on asunud juba lastena sellele teele. Sündinud kuritegijaid on umbes 27 %. Väljaspool abielu sündinuid tõukab kuritegevusele vanemate kuritegevuslik eeskuju ja kasvatuse puudus, mis on maksev ka vaeslaste kohta.

Veel võiks nimetada Itaalia uurijatest F e r r i a n i't (36). Tema vaated allealiste kuritegevuse peale lähevad mitmeti lahku Lombroso omadest. Lombroso arvates leidub igas lapses kuritegija jooni; tema läi mõiste sündinud kuritegijast antropoloogilises mõttes ja toonitab miljöö kui kuritegevusele tõukava faktori tähtsust. Selle vastu väidab Ferriani, et lapse iseloomu põhijooneks on õrnus, ja vanemad ning ümbrus määratavad tema oma kõlvatuse, kuritegevuse, alkoholismi, vaesuse ja rumalusega. Seda sama toonitab Ferriani ka väljaspool abielu sündinud laste kohta, siin samuti lahku minnes Lombroso, Vergo ja Garofalo arvamistest vas.-te vanemate amoraalsuses. Ferriani juhib tähelepanu senni vähe uuritud asiolule, et abielust sündinud allealised kuritegijad pole mitte alati seaduslikkuse abielu-poolte lapsed, vaid on abielurikkumise vili. Mõdrameelsuse on autor pühendanud ainult paar lehekülge. Üldse iseloomustab Ferriani tööd sügav inimesearmastuse vaim ja humaanne vaade kuritegijate peale.

lveetsia.

Sama põhiheli tuleb veel suuremal määral esile H e l v e e t s i a allealiste kuritegijate uurija F a w e r'i juures (27). Andes omas töös „Jugendliche Kriminalität und Strafrechtsreform" ajaloolise ülevaate allealiste kuritegijate küsimuse lahendamisest, nõuab autor kõige kindlamalt laialist kasvatuse läbiviimist ja iseseisvat kohut allealisile kuritegijaile. Fawer usub kasvatuse kõigevõimsusse, vatamata sellele, et allealiste kuritegijate keskel on palju vaimliselt vähe-valminuid. Asotsiaalseks muutumise põhjusid näeb autor kasvandiku ümbruses, pärivuses ning vaimlises seisukorras (iseäralduses).

Vastavas P r a n t s u s e kirjanduses konstateerivad uurijad silmapaistvat suurt protsenti vaimliselt anormaalseid: C o l o m b i e r'i (33) järele on neid 88,5 % ja Collin arvab neid olevat üle 70 %. C o l l i n'i (31) viimane töö sel alal on üks paremaist prantsuse kirjanduses. Autor jaotab kõik allealised kuritegijad kahte liiki: sotsiaalne ja patoloogiline tüüp. Esimese liigi asotsiaalse iseloomu põhjusid otsib autor ümbruse halvas mõjus, vanemate varajases surmas jne. Patoloogilise tüübi jaotab ta omakord alaliikidesse kliiniliste haiguste kujude järele.

Allealiste kuritegijate sotsiaalse ja vaimlise alaväärtuse põhjusi näeb autor peaasjalikult pärivuses. Töö teises osas käsitab K o l l e t (kohtunik) allealiste juriidilist seisukorda.

Collin'i kaasmaalane L a r o q u e (34) uuris kuritegevuse ja koolist puudumise sõltuvust, mis sageli üksteisega seotud. Autor näitab rikkalikku materjaali varal, et kirjaoskamatute % on kuritegijate hulgas suur ja oletab tuleviku kujunevat veel tumedama, sest sõja ajal on koolist ärajäänute % veelgi kasvanud. Ta nõuab koolisunduse tõsist läbiviimist Inglismaa eeskujul.

nglismaa
a P.- A.
hisriigid.

I n g l i s m a a l ja P.- A. Ü h i s r i i k e s, millised allealiste kuritegevuse vastu võitluses eesrinnas sammuvad, on ilmunud just viimasel ajal mitu põhjalikku tööd s.k. ja sunnikasvatuse üle.

Inglane B u r t (30) arvab omas teoses „The causes and treatment of juvenile delinquency", et allealiste kuritegevus on mitme teguri ühine tulemus. Neid tegurid otsides rõhutab autor arukuse nõrkust, vaimlist ebavalmsust, mis algena kuritegevuse juures väga tähtis j.m. Miljöö mõju näeb autor peaasjalikult kasvatuse puuduses. Edasi käsitab autor tundeelus pesitsevaid kriminaliteedi põhjusid : instinkti, affekte, patoloogilist reaktsiooni jne. Psüko - analüütikuna nõuab ta igalpool ravitsemist.

Huvitav on H a m i l t o n - P e a r s o n'i teos 1921 a. „The Problem of the Delinquent child" (112). Autor rõhutab, et viimase saja aasta jooksul on ümberkäimine allealiste kuritegijatega põhjalikult muutunud: on ellu kutsutud laste-kohtud, parandusasutused jne., kuid tagajärgi ei ole. Põhjuseks on autori arvates stereotüüpsus nendega ümberkäimises, mille asemele peab astuma individuaalne käsitamise metood, nimelt allealiste kuritegijate individuaalne psükoloogiline uurimine. Edasi arvab autor, et vanemate kuritegevus ei kuulu päritavate omaduste hulka. Kuritegevuse põhjusid näeb ta vaimlises puudulikkuses ja iseäranis perekondlise elu tingimustes: vanemate sega-abielud, usulised lahkuminekud, perekonna tülid jne. Kriminaalsele teele sattuvat eriti kergelt võõras- ja vaeslapsed.

Väga huvitav on ka ameeriklase W i l l i a m s'i teos 1919 aastast „The intelligence of the delinquent boy" (113). Autor on intelligentsi suhtes põhjalikult uurinud 470 vangistatud ehk valvealust 6 - 22 a. vanuses. Iga kasvandiku intelligentsi aste, mis ei pruugi vastata kasvandiku vanusele (aastatele), on üksikult kindlaks määratud intelligentsi koeffitsiendi välja arvamiseks. Intelligentsi koeffitsiendi saame, kui intelligentsi ea jagame vanusele (mitte üle 16 a.); see koeffitsient oleva t kaunis püsiv. Kõiki allealisi kuritegijaid jagab ta selle järele intelligentsi alusel 5 liiki, võrdleb neid samaealiste normaalsete õpilastega ja leiab järgmist:

Liigid:	Allealised kuritegijad.	Normaalsed lapsed.
Superior	14 boys - 3,0 %	20 %
Average-Normal	90 -- -19,2 -	60 -
Dull-Normal	97 -- -20,6 -	10 -
Boderline	128 -- -27,2 -	8 -
Feeble minded	141 -- -30,0 -	2 -

Siit näeme, et ülemineku ja täiesti allväärtusliste liigid kokku annavad 5,7 korda rohkem väga nõrga intelligentsiga isikuid, (täiesti allväärtuslised üksinda 15 korda rohkem), kui normaal lapsed. Edasi arvab autor, et kuritegevus ei kõi pärandatavate omaduste hulka, vaid päritav on kalduvus kuritegevusele allväärtuslikkuse ehk teiste päritavate omaduste kaudu.

- - - . - - -

ge ja miljöö.

Nagu eelpool nägime, arvab Lombroso, keda peetakse kriminaal-antropoloogia isaks, et umbes 27 % kuritegijaist on säärastena sündinud, kuna teised enamusti anduvad kurigevusele miljöö mõjul. Ferriani (36) aga rõhutab, et kõik oleneb peaasjalikult kasvatusest, ja et peale koguni väheste erandite tungivad kuritegevuse idud kuritegijasse lapseeas. Aschaffenburg'i (41) võrdluse järele on „laps sarnane tundelikule aparaadile, mis iga välise tõuke puhul liikuma hakkab....Alaväärsus või ülevääsus (Minderwertigkeit) aga oleneb võrsumisest ja kasvatusest; nii on siis pahe juured sotsiaalses vallas". Bleuler'i (42) arvates on eetiline puue, mis kuritegevusele viib, osalt päritud ja osalt omandatud. Cruhle järele on alleuliste kuritegevuse põhjuseks 20,95 % ainult alge ja 9,57 % ainult miljöö, kuna ülejäänute juures ta koosneb mõlemast mõjundist, kus juures nende kombinatsioon võib olla väga mitmekesine.

Enne aga, kui asuda alge ja miljöö tähtsuse lähemale vaatlusele alleuliste kuritegevuses, peatame veel küsimuse juures, mis on alge ja miljöö? Pärivuse seaduse järele bioloogilises mõttes seisab pärivus selles, et lapsed sarnastuvad oma vanematele (Baur). Pärivuse teel vormitakse kehalised, vaimlised ja iseloomu omadused, mis individuaalse elu

kestes ei muutu (alge - Anlage), kuigi kasvatus võib teatava määrani pidurina mõjuda (Gregor-Voigtländer, Fawer j.t.). Sellega on inimene sünnipärase alge ja väliste mõjude ühisprodukt: tema vaimline sisu on välisest ilmast, vorm aga, milles inimese vaim avaldub, oleneb temast eneesest. Mõlemate, s.o. sünnipärase ja elu kestel omandatava, kombinatsioon kujutavadki individualiteedi (Scholz).

Elusale olevusele on omane mugandumine (Anpassung) ümbritsevaile elutingimusile. Pärivuse teel võib see omadus aga häübuda, s.o. tekkib haiglane pärivus alge, mis pärivusliselt omakord normaal alge seaduslikke radu käib (Lenz). Et mõista inimese tegulaadi, selleks tarvis tundma õppida tema pärivust, iseloomu omadusi ja miljööd, milles ta areneb ning tema isiklikku eluküiku. Miljöö all mõistab Gruhle kõiki välisest ilmast tulevaid mõjusid, mis ülalmainitud algest ei olene. Miljööna omab esimesejärgu tähtsuse perekond ja selle järele seltskond, milles inimene kasvab ja liigub.

Tagasi tulles allealiste kuritegevuse põhjuste juurde, näeme, et sellena rõhutavad Cramer, Mönkemöller, Schneider, Gruhle, Iserlin ja Collin alget ja miljööd.

Ainult psühkiliselt resp. alge seisukohast uuris allealisi kuritegijaid Rizor, Thoma, Stelzner, Gregor, Voigtländer j.t.

Rohkem alget kui miljööd rõhutavad Burt, Kõepenning ja Focher, kuna vastaspidisel seisukohal asuvad Ferriani, Fawer, Larouse j.t. Ainult miljööd allealiste kuritegevuse allikana tunnustavad S a k a (35), Reicher (Majori järele tsiteeritud), Grabe, M. Kaufmann, Karmann ja Durcher (4 viimast on tsiteeritud Focher'i järele). Nii näeme, et on vaalitsemas suur mõtete lahkuminek uurijate vahel alge ja miljöö, kui allealiste kuritegevuse põhjuste hindamises.

Samuti, nagu on väga mitmekesised arvamised vas. kuritegevuse põhjuste kohta, pole ka ühisele seisukohale jõutud sündinud kuritegija arusaamises, „eetlise pimeduse" (moral-insanity) sisus.

Sündinud kuritegijast.

Lombroso õpetus rajas küll aluse uuele positiivsele kriminaal-seadusandlusele, kuid tema õpetus sündinud kuritegijast, kui antropoloogilisest tüübist, leidis sel kujul vähe pooldajaid. Sündinud kuritegijat eitavad teiste seas ka Aschaffenburg ja Lacassagne. Bleuler, Majer ja Gruhle möönavad, et algo üksi võib saada kuritegevuse põhjuseks, s.t. inimene võib sündida kuritegijana, kuid mitte antropoloogilises, vaid psükiaatrilises mõttes.

Oma kliiniliste uurimuste põhjal prostitueerunute üle arvab S c h w a l b e (48), et viimases mõttes on olemas ka sündinud prostitueerunu.

Moral-insanity.

Nagu eelpool tähendatud, lähevad autoriteetide arvamised moral-insanity üle väga lahku. Moral-insanity on seotud peaaegu ikka oligofreeniaga. Kuid küsimuses, kas on moral-insanity primäärne nähtus, või on tema põhjuseks arukuse puue, asuvad uurijad kahes laagris. Cramer, Näcke, Kraff-Ebbing j.t. peavad arukuse puuet primäärseks, kuna teised tõendavad, et arukus ei pruugi olla vastavalt häiritud (gestört) ja et affektiviteedi häire olevat primäärne (Pinel, Anton, Bleuler, Pachantoni j.t.) Bleuler käsitäb moral-insanity't isegi koos psükopaatiaga. Pachantoni (8) on koguni kaugele läinud ja väidab, et see eetiline häire olevat kõrvaldatav kasvatuse kaudu. Edasi arvab ta, et moral-insanity on lähedalt seotud puberteedi iseäralsustega. See on juba moral-insanity mõiste liiga vaba käsitamine.

Ka vaimliselt vähevalminute, vaimuhaigete ja psükopaatide rohkuse üle allealiste s.k. ja hk. keskel on autorid saavutanud põhjalikult lahkuminevad andmed. Vaimliselt vähevalminute ja vaimuhaigete % köigub 10 - 89 vahel. Köige väiksema % märgib saksa ametlik statistika - 10 %, suurima Colombier (33) - 88,55 %. Säärane lahkuminek eriti tähtsa küsimuse juures oleneb uurimise materjaalist, kuid mitte vähem ka uurijast ja uurimise metoodist. Nii näiteks esinevad psüko - paatid esimestes uurimustes allealiste kuritegijate ja ula - kate laste kohta väga väikse protsendina, kuna hilisemad uurijad neid leidsid 30 - 50 %.

- - - . - - -

jö siht ja
)tstarve.

Millised on allealisi ulakusele ja kuritegevusele tõukavad jõud E e s t i s ja milline on meie allealiste kuritegijate ja ulakate laste vaimline seisukord, lühidalt, millised on allealiste ulakuse ja kuritegevuse põhjused Eestis?

Need on peaküsimused, mis autor enesele seab käesolevas teoses ja milliseid ta jõudumööda vastata katsub. Tuntavalt raskendas tööd ja piiras võib olla tagajärgi asiolu, et see ala pole autori teades ennem Eestis käsitlust leidnud ja tuli, nii öelda, uudismaal ajada esimesi vagusi.

Oma tööga tahab autor eeskalt kaasa aidata allealiste kuritegevuse põhjuste selgitamisele üldse ja eriti Eestis, teiseks, anda materjaale eriliste allealiste kohtute küsimuse kiiroks elluviimiseks, kolmandaks, kaasa aidata õige tee leidmiseks võitluses kuritegevusega ja neljandaks, näidata, et arsti kaastöö võitluses kuritegevusega on möödapääsematu. Võitlus allealiste kuritegevusega on osa võitlusest kuritegevusega üldse, sest, nagu näeme kuulsate kuritegevuse uurijate kui ka käesoleva töö andmetest, satub osa kuritegijaist kuritegevuse küüsi juba noores eas. Kurjale teele sattunud noor inimolevus on kasvatuse teel noores eas veel parandatav; aja jooksul muutub aga kuritegevus harjumuseks ja siis on raske temast vabaneda.

Pole kindlaste teada, kui suur on Eestis allealiste % üldisest kuritegijate arvust. Andmeid leidub ainult 1922 ja 1923 a. kohta kriminaal-politsei aruannete näol. Nende järele tuli kunni 20 aasta vanuste peale:

	1922a. % %		1923 a. % %
Lihtvargusi	17,0	....	14,5
Tasku- "	7,7	....	5,0
Murd- "	15,0	....	14,6
Kobuse- "	3,7	....	4,6
Kaudtee-"	2,0	....	4,6
Riisumisi	-	....	23,6
Röövimisi	15,0	....	20,0
Võõra vara omandamisi	9,0	....	9,3

	1922 a. % %		1923 a. % %
Petmisi	6,6	.....	7,2
Omavoli ja vägivalda	7,0	.....	5,0
Ahvardamisi	7,0	.....	6,0
Kakelusi, löömisi	14,2	.....	11,6
Raskeid haavamisi	---	.....	19,3
Tapmisi ja tapmise katseid	18,0	.....	17,0
Lapse tapmisi	4,2	.....	2,0
Suguvilja hävitamisi	9,0	.....	13,0
Vägistamisi ja katseid	25,2	.....	30,0
Valeraha tegemist ja laiali laotamist	4,0	.....	4,0
Dokumentide võltsimist	10,0	.....	11,2
Tulesüütamist	13,2	.....	8,3
Tulega ettevaatamata ümberkäimist	---	.....	12,0
Väeteenistusest kõrvalehoidmist	7,0	.....	---
Tolliseaduste rikkumisi	6,0	.....	7,5
Aktsiisiseaduste rikkumisi	3,0	.....	2,0
Ametnikkude kuritöid	4,0	.....	2,0
Ametivõimudele vastuhakkamisi	8,0	.....	1,6
Keelatud mängudest osavõttu	---	.....	35,0
Muid kuritöösid	11,0	.....	15,5
Keskmiselt	13,1	.....	11,65

Eelmisest on näha, et kuni 20 a. vanuste osavõtt kuritegevusest kõigub kahel aruande-aastal keskmiselt 13,1 ja 11,65 % vahel. Üksikute kuritöö-liikide järele kõigub osavõtt 1,6 % - 35,0 % vahel.

Nagu hiljem näeme on Narku allealiste kuritegevuse aladeks peaasjalikult liht-, murd- ja taskuvargused ning tulesüütamised ja alles vähesemal määral röövimised ja tapmised. Ülal toodud üleriiklisist andmeist selgub aga, et just need kuritegevusalad annavad (väljaarvatud keelatud kaardimäng - 35,0 % ja vägistamised - 25,2 - 30,0 %) suurima % allealisi kuritegijaid: lihtvargused 17,0 - 14,5 %; muud vargused 15,0 - 14,6 %; taskuvargused 7,7 - 5,0 %; röövimised ja riisumised 15,0 - 20,0 - 23,6 % jne.

Huvitav on selle juures, et nimelt raskematest kuritöist, nagu riisumised, röövimised, tapmised, rasked haavamised, tulesüütamised, murdvargused j.t., võtavad allealised rohkem osa, kui kergeist kuritöist.

Eelpool mainitud ja teiste nuhtlusseaduses ettenähtud süütegude eest paigutatakse allealised rahukohtu nuhtlusseaduse §§ 6 ja 11 alusel allealiste kuritegijate kasvatusparandusasutusse.

ku kolonii. Säiraseks asutuseks on Eestis H a r k u kurikalduvustega poislaste parandus-maja, või lühidalt Harku kolonii, mille asukoht - Harku mõisa maa peal, endistest sõjaväe kasarmutest, 12 klm. Tallinnast ja 6 klm. Nõmmelt.

Kolonii asutati Eesti ajutise valitsuse otsusel 22.apr 1919 a. Asutamise määrus on avaldatud Riigi Teatajas nr. 28/29 - 1919 a. Põhikiri avaldati 4.juunil 1919 a.R. T. nr. 45 - 1919 a., uuendatud põhikiri - 4.juunil 1923 a. (R. T. nr. 40 - 1923 a.).

Koloniil on oma juhataja. Üldine juhtimine ja järelvalve, kasvandikkude vastuvõtmine, vabastamine jne. on vangimajade peavalitsuse juures asuva 7 liikmelise kolonii valvekomisjoni kohuseks. Valvekomisjoni kuuluvad:1)Harju maakonna nõukogu poolt valitud vangimajade kuraator, 2) lastekaitse ühingu, 3) töö ja hoolekande ministeeriumi, 4) haridusministeeriumi, 5) prokuratuuri, vangimajade peavalitsuse esitaja ning 7) vangimajade peaarst. Kolonii direktoril on koosolekuil nõuandev häälõigus.Koloniisse võetakse vastu kohtute poolt sinna määratuid, eeluurimise- ja kohtualuseid allealisi. Valvekomisjoni otsusel võib vastu võtta ka teisi kurikalduvusega allealisi 8 - 15 eluaastani.

öökojad. Koloniis on 6-klassiline algkool ja kõigi kasvandikkude kohta maksab koolisundus. Ameti õppimise otstarbeks on viis töökoda: puusepa-, sepa-, rätsepa-, kingsepa-, ja raamatu köitmise töökojad. Peale selle on koloniil oma põllupidamine ja asutamisel aianduse osakond. Ruumide kitsuse tõttu töötavad kool ja töökojad kahe vahetusega. Peale kolonii direktori töötavad koolis 5 õpetajat; üks valvuritest annab muusika õpetust. Iga töökoda resp. osakonda juhatab vastava erioskus-

sega isik.

Kasvandikud on vastavalt õpeaastatele ja ülalpidamisele jaotatud 6 perre, millede juhatajaiks on õpetajad. Peale selle on veel karistus- ja valvepere (osakond) sisseastujaile, kokku seega 8 peret.

Koloniist vabastamine oleneb kasvandiku ülalpidamisest, mida hinnatakse 5-es järgus. Ühest järgust teisse üleviimine sünnib 10-ne tšeki omandamisel. Korraliku ülalpidamise, õppimise ja töö eest omandab iga kasvandik iga nädala ühe tšeki.

Iga sisseastuja määratakse viiendasse perre. Kolm kuud peale esimesse perre saamist on pedagoogika nõukogul õigus valvekomisjonile ette panna kasvandikku vabastada.

Korraliku ja kõlbliku töö eest makstakse kasvandikule tasu, millest 60 % saab kasvandikule ja 40 % koloniile; kasvandiku osa on riigi pangas hoiul ja antakse koloniist vabanemisel temale kätte.

Nagu juba mainitud, asutati kolonii Eesti ajutise valitsuse otsusega 22.apr.1919 a. Esimesed kasvandikud võeti vastu 21.juun.1919.a. Sellest ajast peale, kunni 1.jaan.1924 a. on koloniist läbi käinud 370 alleališt ja nimelt:

1919 a.	tulnud	50 kasv.	läinud	---	kasv.
1920 a.	------	133 "	------	53	"
1921 a.	------	77 "	------	62	"
1922 a.	------	54 "	------	33	"
1923 a.	------	56 "	------	55	"
	Kokku: 370 kasv.				
Surnud on 1919 a.- 1.jaan.1924 a.....				6	"
1.jaan.1924 a. oli kolonii nimekirjas.....150					"
			kokku	370	kasv.

Üle selle viibis 1919 aastal koloniis veel 25 lühikeseaja - list türmimõistetut. Loomulikult tekkib küsimus, mis on saanud neist 220 s.k., kes on lahkunud koloniist? Kolonii valitsuse poolt ettevõetud ankeet annab sellele küsimusele teataval määral vastuse. (Ankeedi lehed saadeti politseile

Üldkord kasvatus.

Kasvatuse tagajärjed.

täitmiseks.

S.k. koloniist vabastamise aasta.	Üldse sel aastal s.k. vabast koloniist.	Ankeedileht on tagasi tulnud (vastuste arv):		Hea ja rahuldava ülalpidamisega.		Teadmata Eestist lahkval ajal ära sõitnud.		Halva ülalpidamisega ja uuesti kuritegevusele sattunud:		Surnud.	
		arv:	%	arv:	%	arv:	%	arv:	%	arv:	%
1920	53	23	43,0	15	65,0	1	4,3	6	26,0	1	4,3
1921	62	34	55,0	24	85,0	2	6,0	3	9,0	-	---
1922	55	35	65,0	30	86,0	3	8,0	1	3,0	1	3,0
Kokku	170	92	54,0	74	80,0	6	6,5	10	10,0	2	

Tabel on kolonii valitsuse poolt kokku seatud ja siin avaldatud muutmatult.

Eelmisest selgub, et korralikuiks kodanikkeks saavate % tõuseb aast-aastalt ja kõigub 65,0 - 86,0 % vahel; keskmiselt seega 80,0 %. Kui silmas pidada, et ka välismaade vanemates kasvatusasutustes see % kõigub 60,0 - 80,0 vahel, siis tuleb Harku kolonii töö tagajärgi rahuldavateks pidada. Isegi kui mõõnda, et vastused jäid saamata just uuesti kuritegevusele sattunuide üle ja oletada, et nad kõik uuesti kuritegevusele andusid, mis mitte õige ei võiks olla, siis näeme, et siiski 170 koloniist vabastatud sunnikasvandikust on 92 s.o. ümmarguselt 54 % korralikku elu elama hakkanud. Ka viimane arv on rahuldav, kui arvestada kolonii lühikest iga ja ebasoodsaid tingimusi, milles ta töötas ja praegugi töötab.

Kolonii puudused.

Suurema puudusena paistab silma õpetajate ja ametnikkude ettevalmistamatus sarnasele elukutsele, milles viimasel ajal küll tublit paranemist on märgata. Edasi mõjuvad töö tagajärgede peale takistavalt ebasoodsad ja osalt päris õudsed ruumid ning ümbrus, töökodade ja põllupinna viletsa seisukord, ametnikkude omavahelised näägimised, mis kõik kokku kasvatusliselt halvasti hoolealuste peale mõjub ja mida poliitilised ringkonnad ära kasutavad partei

huvides. Ka kolonii asukoht suure linna külje all on õnnetu; kasvandikud sagoli käivad linnas teenimas, mis hõlbustab vahekordade säilimist endiste kaas-kuritegijatega.

Samuti on täiesti lubamata, et raskemad kuritegijad elavad koos ulakatega, rikkudes oma halvava eeskujuga viimaseid. Nagu hiljem näeme, oli sääraseid veel veidi rikutuid, ilma kohtu otsuseta, ainult valvekomisjoni poolt Harku saadetuid allealisi 11 ehk 7,3 %, ja ainult üks kord kohtu poolt karistatuid 38 ehk 25,4 %.

stiabi korlduse puudused.

Ka on väga halvasti korraldatud kasvandikkude arstline järelvalve. Ühtki kasvandikku pole arsti poolt arukuse ja iseloomu omaduste suhtes läbi vaadatud. Arusaadav, et nii kaua kui see tegemata, on individuaalse kasvatuse läbiviimine võimata. See on seda andeksandmatum, et lähekonnas, Tallinna ligi asub Seevaldi vaimuhaigetemaja, kus olemas psükiaatrilise ettevalmistusega arstid. Kolonii arstiks peaks olema nimelt sotsiaal-meditsiiniliste huvidega psükiaater ja mitte mõni terapöit, nagu Harkus. Selle nähtuse põhjuseks on õnnetu usaldusarstide süsteem. Peale mainitud puuduste on veel teisi, aga nende kirjeldus ei sobi käesoleva töö raamidesse.

Töö käik.

Harku kolonii kasvandikke kasutas autor käesoleva uurimuse materjaalina. Sugemete kogumine sundis kahel korral. Esimene kord 1921 a. koos riigikohtu prokuröri hra R.Rägo'ga ja teine kord üksinda mai, juuni, juuli ja osalt augusti kuul 1923 a. Mainitud 3½ kuu jooksul vaadati läbi 150 s.k. Osa neist oli koloniist vabastamise eel ja väike osa võeti koloniisse vastu autori eealolekul. Sunnikasvandikkude arv kõigus 1923 aastal 130 ümber.

Uurimise metood.

Kunni Lombroso'ni uuriti kuritegevust statistiliste andmete järele. Lombroso seadis uurimise keskpunkti kuritegija isiku ja rõhutas kuritegija uurimist kriminaal-antropoloogilisest seisukohast. II-sel rahvusvahelisel kriminaal antropoloogide kongressil Pariisis 1889 a. tekkis äge mõtte te lahkuminek Lombroso ja Manouvrier (45) vahel küsimuses kriminaal-antropoloogiliste mõõtmiste tähtsuse kohta. Esime

ne nõudis komisjoni valimist, kes läbi uuriks 100 kriminaalset ja sama palju tavalisi kodanikke. Manouvrier toonitas, et olevat tarviline ka samade isikute psükoloogiline järelvaatus, ilma milleta töö olevat asjata. Manouvrier ettepanek jäi vähemusse. Siis esines laste-advokaat Rollet ettepanekuga, kas ei leiduks kongressil viibijate hulgas kedagi, kes igapäev ühe tunni ohverdaks allealiste vangide psükoloogilisele uurimisele. Selle töö võtsid enese peale prof. Manouvrier ja Van Hamel, kes allealisi vange samal ajal ka kehaliselt uurisid. Kahjuks leidis see individuaal-psükoloogilise ja kehalise uurimise metood Prantsusmaal vähe tähelepanu ja poolehoidu. Saksamaal kujunes see vastuoksa, millest tunnistust annavad Cramer'i (1907 a.), Mönkemöller'i (1909 a.), Redepenning'i (1909 a.), Gruhle (1912 a.) ja teiste uurimused.

S.k. individuaalsele uurimisele rajas autor ka oma töö. Siin tuli selgusele jõuda kasvandiku vanemate sotsiaalse, majanduslise, tervislise ja perekondlise seisukorra, kriminaliteedi, kasvandiku esimeste eluaastate, pärastise arenemiskäigu ja iseäraliste kalduvuste ning kuritegevuse kohta. Selleks töötasin välja Gruhle ja teiste eeskujul küsimuslehe (vaata lisad) v a n e m a t e l e, mille Harku kolonii juhatus lahkesti politsei raiooni ülemaile täitmiseks laiali saatis. See ankeet oli aluseks kasvandiku anamneesi kokkuseadmisel. Niisama kasutasin ära kasvandikkude kohtu akte ja päevikuid (konduiit-akti). Viimased peetakse koloniis iga kasvandiku ülalpidamise kohta. S.k. ja nende omaste kuritegevust ja eelkaristust kontrollisin kriminaal-politsei peavalituse andmete järele. Iga üksiku s.k. läbivaatuse käik oli järgmine. Enne õpilase läbivaatusele kutsumist tutvusin kõigi mainitud dokumentidega. Selle järele kutsusin kasvandiku ambulantsi, kus ainult kahekesi olime, ja lasksin temal jutustada terve oma eluloo, mida tehti, peale mõne üksiku, hoffeelega. Selle jutustuse panin kirja. Ei läinud see mõnes asjas ühte vanemate, politsei ja kolonii andmetega, siis katsusin seda selgitada täiendavate küsimuste varal; alles siis

Anamnees.

seadsin kokku lõpulik.u anamneesi.

rukuse sumine.

Edasi järgnes arukuse ja hingeelu (tundeelu) iseäral - suste katsumine ja kindlaks määramine. Juba eluloo jutustamisel panin tähele jutustamise võimet, mälu, tähelepanuvõimet, assotsiatsiooni ja affektiviteedi tempot nende iseäralsustes ja kõrvalkaldumistes.

Arukuse seisukorra määramisel kasutasin mainitud tähelepanekuid, kolonii koolis edasijõudmise andmeid üksikuis õpiaineis, meistrite tähelepanekuid ameti õpetamisel ja töös ning lõpuks arukuse katsumine (Intelligenzprüfung). Viimast toimetasin prof. Többen'i, Gruhle ja Stern-Wiegmann'i (47) poolt täiendatud Binet metoodi järele. Kaks esimest uurisid allealiste kuritegijate ja viimased omas ühises töös normaal laste arukust. Kõige eesmalt katsusin matemaatika teadmisi ükskorduhe piires, mille juures ka kombinatsiooni võime üle selgusele püüdsin jõuda; viimasel otstarbel andsin kasvandikele ülesandeid mõeldud arvudega.

Jõudes arukuse piiride üle selgusele, katsusin märkamise resp. tähelepanu võimet teatavat arvu silpe ja numbreid pe - ripidi ja tagurpidi korrata lastes, ruumi kujutlemis- (Stern'i järele) assotsiatsioonivõimet piltide rea seletamise, kriitika võimet absurd lausete ja loogika ülesannete lahendamise kaudu, definatsiooni resp. abstraheerimise võimet jne. Juhtnööridena selle juures kasutasin Stern'i (47), Peterson'i (49), Viernstein'i (37) ja teiste (50) ~~uurimiste metoode.~~ materjaali Ülesandeid ja küsimusi kordasin ja tarbekorral seletasin analoo - giliste küsimustega, mida ise vastasin. Selle juures tuli silmas pidada, et üht ja sama küsimust ei tohtinud kaks päeva järgimööda korrata, sest et sõsel jutustati üksteisele kõike seda, mis päeval küsisin. Sagedasti esitasin aga ka üldiselt teatavaks saanud küsimuse sihilikult, et näha, kui suur on kasvandikkude huvi väliste sündmuste vastu. Vastuste hindamisel mälestasin Bleuler'i soovitust, tähelepanu pöörata mitte ainult sellele, millino vastus, vaid veel rohkem hinnata, kuidas vastatakse ja Cramer'i (51) hoiatust miljöötotrust (pseudodementia) mitte võtta kerge nõdrameelsusena.

Samuti pidasin silmas miljöö-arukuse (Pseudointelligenz) võimalust: nimelt võib kasvandiku elavus, vilunud ülalpidamine ja järelaimamise and nõdrameelsust varjata. Miljöötotrusega tuleb iseäranis arvestada vaimliselt taha-jäänud maanurgast pärit olevate kasvandikkude juures.

Affektiviteedi katsumine.

Affektiviteedi katsumist püüdsin läbi viia juba eluloo jutustamise käigus, peamsjalikult puudutades koloniis juhtunuid kokkupõrkeid; selle juures avaldasin üht ehk teist arvamist sihiga vallandada kasvandiku affekti.

Eetilise tunde katsumine.

Viimasega koos püüdsin selgitada ka kasvandiku eetilisi omadusi, milleks mõnikord pakkus juhust ka eluloo jutustamine. Otsekohese eetilise katse toimisin Max Levy - Suhl (46) ja Focher'i (44) juhatuste järele: jutustades kasvandikule eetilist tunnet puudutava jutukese ja selle kohta pärast tema arvamist küsides. Sellega sidusin ülemineku võimalikkuse piires tasandades küsimused, mis sihitud arusaamise ja vaate avaldamiseks: altruismi, egoismi, seltskondlise kõlbluse, usulise ilmavaate jne üle.

Kehaline ülevaatus.

Viimasena järgnes kehaline ülevaatus lisas toodud isiku kirjelduse skeemi järele. Viimane on kokku seatud prof. Kajava (Helsingi) juhatusel, kellele siin kohal tänu ütlen. Värvide aistingut katsusin prof. Kajava soovitusel Stillings'e tabelite abil (53). Samuti toimisin ka antropoloogilised mõõtmised prof. Kajava juhatuse ja plaani järele. Kahjuks on käesolevas töös võimata viimaseid andmeid igakülgselt ära kasutada, sest pole mõõtmise sugemeid tavaliste ja vastavas vanuses eesti laste kohta, millega võiks Harku s.k. üle saabunud andmeid võrrelda. Sääraseid normaal laste antropoloogilisi mõõtmisi pole Eestis senni ette võetud; neid peaks toime panema vähemalt tuhande isiku kallal ja võimalikult igas maakonnas. Praegusel ajal on see autoril läbiviimatu, aga ta hellitab end lootuses, selle töö kallale siiski kord asuda võivat. Kogu eelkirjeldatud katsumine vältas iga kasvandiku juures keskmiselt 3 tundi. Selle juures ei suutnud siiski veel protokollcerida kõiki küsimusi ja vastuseid.

- - - . - - -

Diagnoosimisel võtsin arvesse kasvandiku elu ja seisukorda tervikuna ning mitte ainult üht sümptoomi. Kehaliste degeneratsiooni tunnustega arvestasin vaimlise seisukorra hindamisel ainult niivõrd, kui see täiendas vaimlise degeneratsiooni pilti.

- - - . - - -

Teos jaguneb kolme ossa. Esimene osa käsitab s.k. omaste majanduslist, sotsiaalset, kehalist ja vaimlist seisukorda, alkoholi kuritarvitust, kuritegevust jne., Teine osa s.k.-de isikut ja saatust tervikuna ning kolmas osa sisaldab individuaalkirjeldusi.

Järgnevad lõpuks kokkuvõtted ja kirjanduse ülevaade.

Sunnikasvandikkude vanemate elukutse resp.amet.

lkutse
ihtsus.

Elukutsest resp. ametist saadud töötasust oleneb perekonna majandusline seisukord oma mitmekesiste tagajärgedega. Majanduslisest jõukusest jälle oleneb perekonna korraline toitmine, riietumine, korteri olud jne., millel suur tähtsus juba ema ihus areneva loote, eriti aga lapsepõlve arenemise peale. Lapse suhtes on vanemate jõukusel veel iseäraline tähtsus, nimelt, kas suudavad vanemad anda lastele korralikku haridust ja kasvatust, ning iseäranis, kas laps pannakse kooli või ametit õppima ehk peab ta,vähegi töövõimulisena saades, kohe raha teenima perekonna ülespidamisele kaasaaitamiseks.

Vanemate vaesusest või jõukusest oleneb sageli nii nende eneste, kui laste kalduvus kuritegevusele, kõlvatule elule jne.

Vanemate amet annab sageli ka tunnistust nende oma vaimlistest võimetest. Nähtus, et keskealine ema karjatseb koos lastega, sunnib järelmõtlemisele.

. vanema-
elukutsed
majandus-
seisu -
kord.

Harku s.k. vanemate elukutse on määratud isa järele, peale juhtumiste, kus isa lapse varasemas eas kas surnud ehk naisest resp. perekonnast lahkunud; neil, kui ka väljaspool abielu sündimiste juhtumisil on vanemate elukutse määratud ema järele. Elukutse määramist sel viisil peab autor tol põhjusel, et tegeliku kasvataja elukutse määrab ära ka enam-vähem perekonna majandusliku, sotsiaalse ja sageli ka hariduslikku jne. seisukorra. Selle järele on 150 Harku s.k. vanemast:

1) 31 juhuslist päeva- (musta) töölist;
2) 18 vabriku ---- ;
3) 5 ehitus ---- ;
4) 3 sadama ---- ;
5) 10 põllu ---- ;
6) 8 moonakat ja muud mõisa ---- ;
7) 10 teenijat ja talitajat;
8) 4 posumaist;
9) 1 majahoidja;

10) 5 müürseppa;

11) 15 käsitöölist: 1 sadulsepp, 1 rätsepp, 4 õmblejat, 2 tisleri, 2 kingsepa, 1 kangur - väikemajaomanik, 1 sepp, 1 kuduja (väikeäriomanik), 1 aednik ja 1 potisepp (neist 13 iseseisvat käsi - töölist);

12) 1 alluärnikkude pidaja;

13) 6 turul juhuslikkude asjadega kaubitsejat (saia, vorsti, raamatute jne. müüjat);

14) 1 lihunik;

15) 3 õllepoodnikku;

16) 2 vurtsi- ja saiapoodnikku;

17) 3 voorimeest (1 sõidu- ja 2 veovoorimeest);

18) 5 popsnikku (töölist);

19) 3 väikekoha rentnikku;

20) 3 väikekoha omanikku;

21) 2 taluomanikku;

22) 2 suur-ettevõtjat (1 vabrikant ja 1 koloniaalkaupmees - majaomanik);

23) 1 hallastajaõde;
24) 1 venemaegne žandarmi agent; } vabad elukutsed.

25) 3 prostitueerunut;

26) 1 linna hoolekande alune ja
3 last-varjupaiga kasvandikku.

Neid elukutseid teisiti rühmitades saame:

a) 100 töölist (rühm 1 - 10,18) } 102 töölist;
b) 2 õppinud palgalist } käsitöölist;
c) 15 13 õppinud iseseisvat } käsitöölist;

d) 6 turukauplejat - väga viletsa majandusliku seisukorraga (13);

e) 7 iseseisvat kauplejat, kuid ebakindla majandusliku seisukorraga (12, 14 - 16);

f) 9 voorimeest, väikekoha-rentnikku ja omanikku - rahuldava majandusliku seisukorraga (17,19,20);

g) 4 jõukat (21,22);

h) 4 hoolekande alust (26,27);

i) 3 prostitueerunut;

k) 2 teisedelukutsega (23,24).

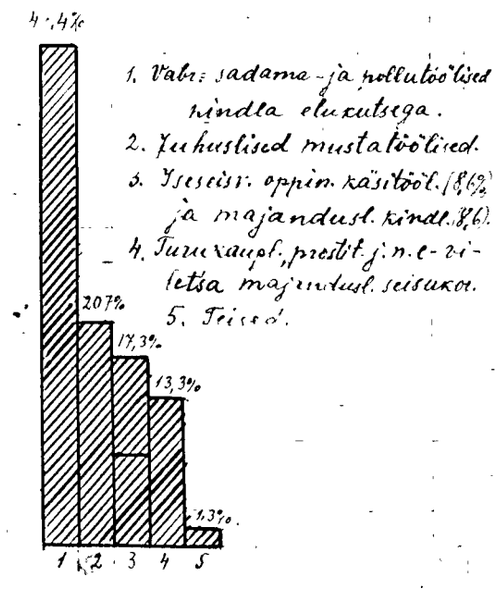
Harku s.k. vanemate elukutse.

Tabel nr.1.

Nagu näeme on 102 s.k. vanemat palgatöölised, kellel pole mingisuõgust teist tuluallikat peale oma kehalise tööjõu; 39 vanemat (c - g) on iseseisva elukutselised; kuus viimastest on väga viletsa majandusliku seisukorraga turukauplejat, kuna seitse teist kauplejat elab päevast teise, ilma, et neil lootust oleks võida oma majanduslikku tulevikku kindlustada. Nii jääks üle 26 perekonda, kelle majanduslik seisukord rahuldav; neist on 4 jõukat, kes tarvitavad võõrast tööjõudu. (Selle juures on huvitav, et jõukamast kihist päritolevad s.k. on suuremate vaimliste puuetega ja toime pannud raskemaid kuritöid, kui s.k. kehvemast kihist). Peale halastajaõe on ülejäänud s.k. 8 vanemat väga viletsa majandusliku seisukorraga. Kokku võttes saame üldse 102 s.o. 68,0 % palgatöölist, kellest on 71 s.o. 47,4 % 150-st enamvahem kindla kutsega: vabriku-, sadama- ja põllutöölist, kuna 31 s.o. 20,7 % juhuslist mustatöölist. Iseseisvaid õppinuid käsitöölisi ja majanduslikult kindlustatuid on kumbagist 13 ehk kokku 26 perekonda. Väga viletsa majandusliku seisukorraga on 20 ja teisi 2.

S.k. vanemate amet.

Diagr. nr.1

1 vabriku-, sadama- ja põllutöölised - kindla elukutsega;

2 juhuslised musta- " ;

3 iseseisvad õppinud käsitöölised ja majanduslikult kindlustatud (8, 6);

4 turukauplejad, prostitueerunud jne. - viletsa majandusliku seisukorraga;

5 teised.

Palgatööliste majanduslik seisukord pole olnud meil millalgi rahuldav. Veel vähem on ta seda viimase aasta - kümne jooksul, kus isegi vabad elukutsed alalise elukalliduse tõusu tõttu on sattunud väga viletsasse seisukorda. Arvates 102-ele palgatöölisele juurde 6 turukauplejat, 1 endise žandarmeeria agendi, 4 kogukonna hoolealust ja 3 prostitueerunut, saame 116 - 77,33 % perekondist, kelle majandusliku seisukorda võib lugeda viletsaks. Ehk võttes aluseks 31 juhuslist mustatöölist ja arvates siia juurde seltskonna allväärtuslikuma kihi esitajad: 3 prostitueerunut, 1 žandarmi agent, 3 öllepoodnikku, 1 linna vaene ja 6 turukaubitsejat ning 4 kõlvatu eluviisiga õmlejat saame 49 s.o. 32,66 % ühiskonna madalaimal astmeil seisvat perekonda resp. isikut, kes pole kõlbulikud püsivale loovale tööle ja kelle osaks on alaline puudus.

Raske majandusliku seisukorra tähtsus on veel arusaadavam, kui silmas peame, et 150 Narku s.k. on 27-el vanemad elus ja elavad koos. Neist kõivad mõlemad vanemad väljas töö1,rohkem kui poolel, mille tõttu lapsed koju jäävad kas täiesti valvata ehk vanema venna - õe ehk vanu eideke - se hoole alla. Raskendavaks asioluks üldisele seisukorrale on veel see, et 76,0 % s.k. on pärit viimase elukoha järelo linnast ja ainult 24,0 % maalt. 1922 a. üldrahvalugemise andmetel pole põllumajanduses tegevate üldprotsent kogu riigi kohta mitte alla 70,0 %; sellest järgneb, et põllumajanduses tegev rahvakiht annab Eestis ale 2 korra vähem s.k., kui meie linnad ja tööstuse keskkohad. Viimaste arvele langeb ka üldse pea kontingent allealisi kuritegijaid. Kokkuvõttes näeme seega, et Narku s.k. vanemad kuuluvad omas rõhuvas enamuses meie vaesemasse rahvakihti, kus vaesuse kõr-

Isa, resp.vanemate elukutse.	150 Harku kolonii kasvandikku (Madisson).		100 avalikku naistSchvalbe(43).		388 allealist kuritegijat Venemaal (Makovski). (35).		105 s.k. Saksamaal (Gruhle(4)	200 allealist kuritegijat Eyssés'is. Grosmolard(56).
	üldarv.	% %	üldarv.		üldarv.	% %	% %	% %
Juhuslised mustatöölised	31	20,66	---		15	7,5	---	---
Päevatöölised (3,4,10) 1)	18	8,66			--	---	38,46 4)	33
Vabrikutöölised	18	12	38		23	11,5	12,04	31
Põlluharijad (5,6,18,19,20)	31	20,66			28	14	9,84	25
Teenijad (7,8,9)	15	10			22	11	---	---
Käsitöölised (15)	15	10	52		40	20	26,37	---
Äritegijad (12,13,14,15,16)	13	18,66	--		17 3)	8,5	---	---
Suurettevõtte omanikud	2	1,33	--		12 2)	6,02	---	0,1 5)
Hoolekande alused (26,27)	4	2,66	--		14	6,6	---	5,4
Avalikud lõbunais.	3	2,0	--		--	---	---	---
Teised (17,23,24)	5	3,33	--		29	14,5	---	4,7
Kõrgem elukutse (liberal)	--	---	3		--	---	6,59	0,8
Elukutse teadmata	--	---	7		188	---	---	---
Töölisi kokku (a - b)	102	68,0	--		--	---	---	89,0
Üldse majand.söltuvaid ja kehvi	117	78,0	--		--	---	78,02	---
Majand.iseseisvad (11,12,14-17,19-22:	33	22,0	--		--	---	21.98	---

S.k. vanemate elukutse võrdlev tabel. Tabel nr.2.

1) sulgudes olevad arvud on makseva ainult autori andmete kohta.
2) kapitalistid;
3) kaupmehed;
4) üldse päevatöölised;
5) proprietaires ou rentiers.

val valitsevad joomine, suguline kõlvatus, suguhaigused, harimatus, kadedus, viha ja põlgus jõukamate kihtide vastu. Sarnased pahed ei võimalda korralikku laste kasvatust, mis iseäranis tähtis on nimelt vaimliselt allväärtusliste laste juures.

Üldse on vaesus ja vaimline arenematus meie seltskonnas suurimad pahed, mille pinnal kasvab ja ajab lopsakalt õisi alkoholism ja kuritegevus.

Jälgides teiste maade s.k. vanemate majanduslist seisukorda, leiame selle üle lahkuminevaid arvamisi. S a k s a - m a a suhtes arvab Gruhle, et allealised kuritegijad ei tule mitte ühiskonna vaeseimast kihist. Tema andmed tõendavad, et 70,0 % s.k. vanemaist on tööstuses kindlal alusel. See Gruhle väide tundub liig julgena ja ebaerapooletuna; seda võiks vaheks väidata ainult lühikest aega kestvate tööstuse õitseaegade kohta. Collin, Grosmolard (Prantsusmaa), M a k o v s k i, S a k a (65; Venemaaa), Ferriani (Itaalia), Fawer (Helveetsia), Reicher (Saksamaa) asuvad vastupidisel Gruhle'le seisukohal, mis nimelt rõhutab s.k. vanemate vaesust ja harimatust. Eelpool toodud andmed s.k. vanemate majanduslise ja ühiskondlise seisukorra kohta tõendavad, et see Eestis vastab rohkem viimasele seisukohale.

Siin kohal jätan lahtiseks küsimuse, kuidas sõltub vaesus vaimlisest allväärtuslusest (Minderwertigkeit), kas pole viimane sageli esimese põhjuseks jne. Andmeid Harku s.k. vanemate elukutse üle võrrelda teiste autorite andmetega on raske, kuna mainitud vanemate majanduslik olukord ühede ja teiste juures suuresti erineb; ka elukutsete liigitusviisid on pea igal autoril isesugused.

Järgnev tabel annab ülevaate nelja riigi s.k. vanemate elukutsest: (tabel lhk. nr.2½).

Väljaspool abielu sündinud vanemad.

Mitmesuguseil põhjuseil on selle küsimuse kohta võimalik olnud saada ainult ligikaudseid andmeid, mispärast arva-

ta võib, et s.k. vanematest on vas. rohkem, kui võimalik oli kindlaks teha. Saadud andmete põhjal on vas. 3 vanaisa[1], 5 isa[2] (3,8 %[3]) ja 6 ema[4], s.o. 4,54 %; kokku 11 vanemat-8,34 %. Gruhle järele on vastavad arvud palju suuremad, nimelt 12,09%.

s. ja kuritegevus.

"Eesti statistika" andmeil kõigub väljaspool abielu sündinud laste % 7,4 ümber, ja nende surevus I eluaasta jooksul on 2 kord suurem abielus sündinute omast. Lombroso, Iserlin'i ja teiste uurimiste järele sureb esimese 18 kuu jooksul vas. 69 - 89 %. Viimaste andmete põhjal on nii siis ülalmainitud vas. sunnikasvandikkude vanemate % suurem, kui tavaliste kodanikkude juures. Viimane asiolu ongi, nagu meie seda hiljem näeme, iseloomulik kuritegijate kontingendile. Neli vas. Harku sunnikasvandiku isa on mitmekordsed vargad[5]; kolm neist on peale selle teerööviid; selle juures on nr.84 isa 20-ks aast. ja ema 6-ks aast. sunnitööle mõistetud. Kõik 4 isa on suured alkoholikud; viies isa elab lahus emast. 2 vas. emadest on salajased lõbunaised. 1 vas. vanaisadest on kohtu poolt varguse eest karistatud. Perekondlik elu on kõigil väga halb. Nende 9 vanema lastest Harkus on 1 imbetsill, 3 debiili ja 7 psüko - paati. Nii siis on üheksas perekonnas 4 last puuduliku mõistusega; silmas pidades, et ühel perekonnal on kaks puuduliku mõistusega last Harkus, saame iga 3 perekonna kohta vähemalt ühe puuduliku mõistusega lapse.

S.k. vanemate vanus poja sündimisel.

emate va- ja laste itegevus.

Alge teooria pooldajad kaitsevad arvamist, et vanemate vanus mõjub laste kuritegevusse ja ka viimase iseloomusse. Nii väidavad M a r r o (58) ja temale järele Kurella, et 32 % kõigist kuritegijaist, eriti 52 % mõrtsukaist on sündinud peale neljakümnendat vanemate eluaastat; noores eas sigitatud lapsed aga andvat suure protsendi vargaid. Penta andmete järele on 16,0 % kuritegijaist sündinud vanemate kõrgemas eas olles, mis laskvat oletada pärivuslist koormavust.

---

1) nr.21,61,41. 2) nr.32,84,128 ja 43,44. 3) % on võetud 132 abielus sünd. sunnikasvandiku järele. 4) nr. 58,76,81, 99,132,133. 5) nr. 32, 43, 44, 84.

Vanus.		16 - 17		18 - 19		20 - 24		25 - 29		30 - 34		35 - 39		40 - 44		45 - 49		50 - 54		55 - 59		67	
		arv:	%	arv	%	arv:	%	arv:	%	arv:	%	arv:	%	arv:	%	arv:	%	arv:	%	arv:	%	arv:	%
Eesti 1922 a. Eesti Statist.	Isa järele: 15,210 juhtumist		0,2				6,2		19,8		25,3		20,6		14,4		8,3		3,4				--
	Ema järele: 16,112 juhtumist		2,2				21,2		28,2		23,7		16,5		7,1		1,0		0,1				--
Markus Madisson	Isa järele: 106 juhtumist					13	12,26	27	25,48	24	22,64	16	15,09	13	12,26	8	7,54	2	1,88	2	1,88	1	0,94
	Ema järele: 125 juhtumist	3	2,4	5	4,0	29	23,2	38	30,4	19	15,2	18	14,4	12	9,6			1	0,8				
Flehingenia Gruhle 1)	Isa järele: 69 juhtumist					7	10,15	16	23,2	26	37,69	10	14,49	6	8,69	2	2,89	2	2,89				
	Ema järele: 82 juhtumist			1	1,22	25	30,49	28	34,15	15	18,29	7	8,54	5	6,09	1	1,22						

Vanemate vanus laste sündimisel. Tabel nr. 3.

1) Gruhle'l on aastate jaotus veho teine, nimelt 20 - 25, 26 - 30, 31 - jne.

Pärastised uurimised aga ei tõestanud neid väiteid. Selle juures tuleb mainida, et need küsimused üldse on leidnud veel vähe käsitlust. Gruhle järele on 69 s.k. 85,53 % sigitatud isa 20 - 40 eluaastal ja 92,69 % emade samades aastais. Autori andmed käivad s.k. 106 isa ja 125 ema kohta. (Tabel. [illegible] lhk. nr. 3[illegible]).

a vanus. Võrreldes Harku s.k. i s a d e v a n u s t poja sündimisel Gruhle andmetega ei leidu suuremaid lahkuminekuid . Harku s.k. on kõige rohkem sündinud isade 25 - 29 aastates olles (25,48 %) ja Flehingen'i omad isade 30 - 35 aastates olles (37,69 %); enne isa 25 a. vanust sigitatute % on Harkus vähe suurem Flehingeni omast, aga 40 - 49 (50) aastate vahel sigitatute % on Harkus pea kaks korda suurem. Vanemate 50 eluaastast peale on sündinud ainult 4,7 %. [illegible]

vanus. [illegible] e m a d e v a n u s e s on iseäranis silmapaistev suur alla 20. eluaastat sünnitanute arv: emade 16 - 17 a. vanuses pole Flehingeni andmetel ühtki s.k. sündinud, Harkus aga - 3; 18-19 a. vanuseid oli Flehingeni järele - 1, Harkus - 5. Maksimum sünnitusi langeb mõlemapoole 25 - 29 (30) aastate vahele.Harkus tõuseb ja langeb sünnituste arv aeglasemalt kui Flehingenis.

alliste ja vanema- ranus lap- sündimi - vuse Võrreldes neid andmeid „Eesti statistika" 1922 a. sündi- andmetega Eestis, näeme, et Harku s.k. on 6,4 % sündinud enne ema 20 eluaastat (isegi 16 - 17 eluaastais), kuna üle riigi juhtumisi on ainult 2,2 %. Edasi selgub, et Harku kasvandikkest on rohkem sündinud ema 20 - 24 ja 25 - 29 aastais, kui lapsi üle riigi emade samas vanuses olles, kuigi sündivuse maksimum nii siin, kui seal 25 - 29 eluaastaile langeb. Emade 30 - 34 aastate vahel sündinute % Harkus on üleriiklisest emade samas vanuses sündinute % palju väiksem ja tõuseb vähe kõrgemale üleriiklisest % ema 40 - 44 aastates; üleriiklistes andmetes pole üldse märgata ühtegi teist tõusu peale maksimumi tõusu.

Peaaegu sama nähtus kordub ka isade vanuse juures.S.k. %, kes isade 20 - 24 eluaastais sündinud, on 2 korda suurem, kui üleriikline sündivuse % isade samas eas olles. Harkus tõuseb

mainitud % maksimumini isa 25 - 29 eluaastais, langeb siis võrdlemisi kiirelt, kuna ta „Eesti statistika" järele isade 30 - 34 aastatel langeb ja siit peale aeglaselt alaneb. Harkus langeb üks sünnitus isegi isa 67 eluaastale, mida „E.S." andmetes ei leidu. Nii näeme, et Harku s.k. on sündinud vanemate n o o r e m a s eas olles, kui tavalised lapsed.

Poolt sünnitanud emad.

Pole huvituseta jälgida, kes on s.k. emad, mispärast sünnitavad nad noores eas, koguni 16 -17 eluaastal? Neist on väljaspool abielu sünnitanud kaks, kolmas sünnitas küll abielus, kuid andus kohe peale mehe varajast surma salaprostitutsioonile. Viiest 18 - 19 eluaastais sünnitanuist on üks mehel elukutselisel 31 aastasel kuritegijal (endine Läti allealiste kuritegijate kolonii kasvandik), kelle isa juba oli tuntud suure vargana. Teise mees on samuti mitmekordne varas. Kolm ülejäänud ema kuuluvad tööliste hulka ja andmeid nende kuritegevuse üle ei ole. Kõike kokku võttes järgneb, et suur osa varakult sünnitanud emade perekondist on raske kuritegevuslise mineviku ja kõlvatu eluviisiga.

Kui õige on oletus, et abielluvad enam-vähem ühiste kalduvustega ja vaimliste omadustega isikud, ning silmas peame, et mainitud naistest on mitmed abiellunud suurte kuritegijatega, siis võib oletada teatavat varakult sünnitanud emade vähevalmsust (küpsust).

29 eluaastast algav sünnitamiste arvu kiire vähenemine on seletatav osalt isade vangistuse ja perekonna lagunemisega.

Vanemate vanus ja lapse vaimlised omadused.

Mis puutub küsimusse, kas on vanemate noores eas (alla 17 - 19 eluaastat) sündinud lapsed allväärtuslised, siis vastavad tähtsamad pärivuseõpetuse uurijad sarnase võimaluse peale eitavalt. Kui sääraste vanemate lapsed on puudulikku mõistusega resp. allväärtuslised, siis oleneb see peaasjalikult asiolust, et allväärtuslisel (ja kuritegelisel)elemendil on kalduvus abielluda ja sigitada noores eas (kuritegev element langeb ka teisse äärmusse). Oletus aga, et vanemate vanus iseenesest võiks kahjulikult mõjuda järeltuleva põlve kehalistesse ja vaimlistesse omadustesse, on alu -

			Aasta vahe.	0	1 – 2	3 – 4	5 – 6	7 – 9	10	11	12-14	16	17-18	23-24	35	Kokku
Harkus.	Isa vanem		Absol. arv	6	15	13	13	12	3	6	3	2	4	2	1	80
			% 106st	5,66	14,15	12,26	12,26	11,32	2,83	5,66	2,83	1,9	3,8	1,9	0,94	75,5
	Ema vanem		Absol. arv		12	7	5	1	1							26
			% 106-st		11,32	6,6	4,7	0,94	0,94							24,5
Üle 1922 a.	Isa vanem	%	%	27,2	kesk. 5 aast. 35,7				18,9	üle 10 aast. 11						92,8
	Ema vanem	%	%				5 – 10 aast. 0,8			teised teadmata						7,2

Harku s.k. ja 1922 aast. Eestis sündinud laste vanemate vanuse vahed.

Tabel nr. 4.

seta (Baur).

Ühenduses eelmisega on teine küsimus: millist mõju avaldab järeltuleva soo peale vanemate vanuse liiga suur vahe? Nagu vanemate vanuse kohta lapse sündimisel, pole ka korda läinud andmeid sauda selle küsimuse lahendamiseks kõikide, vaid ainult 106 s.k. vanemate üle. Vanuse vahekordi selgitab järgmine tabel: (tabel lhk. nr. [illegible])

Sellest tabelist on näha, et ühevanuste vanemate % Harku s.k.-kel on 5 korda vähem üleriiklisest % : 5,66 % contra 27,2 %. Abielusid, kus isa emast vanem keskmiselt 5 aastat (1 - 9 aast.) on Harku s.k. vanemate keskel 50 % ja üle riigi 35,7 %; samuti on rohkem, kui 10 aast. emast vanemate isade % Harkus suurem, kui üle riigi, nimelt 17,03 contra 11,0 %. 10 aast. emast vanemate isade % on aga Harkus märksa vähem, nimelt 2,86 contra 18,9 % üle riigi. Üldse on emast vanemate isade % üldiselt kaunis ühtlane: Harkus 69,84 ja üle riigi 65,6 %.

Kuritegelisele elemendile (kuhu kuulub, nagu hiljem näeme, ka enamus Harku s.k. vanemaist) on iseloomulik ka teine äärmus, nimelt abielluda enesest vanemas eas olevate naistega. Harku sunnikasvandikkude emade %, kes isast vanemad, on 3 korda suurem üleriiklisest % : 24,5 contra 7,2 %. Keskmiselt 5 - 10 aast. isast vanemate emadega lapsi on Harkus 6,6 % contra 0,8 üle riigi.

Siin kohal peatume lähidalt laste juures, kes sünnivad suure vanuse vahega vanemaist. 35 - aastase vanuse vahega abielupaari laps on puuduliku mõistusega (debilitas m)[1]. Lastest, kelle vanemate vanuse vahe 24 aastat - on üks schizofreenik, teine-psukopaat;[2] 17 - 18 aast. vahega vanemate lastest pöeb üks pseudoloogia phantastica, üks - debil.m. (mõrtsukas), üks on psukopaat ja üks - nõrgaandeline;[3] 16 aast. vahega: üks-debilit.m. ja teine-psükopaat;[4] 12 - 14 aast. vanuse vahega: 1 debilit.m.,1 imbetsill ja 1 psüko -[5]

---

1) nr.146 (67/32 - isa vanus joone ees,ema-joone all).2)nr. 94 (58/24) ja 133 (44/21).3)nr.2 (47/29),40 (52/34-metsik abielu), 42(48/31) ja 59 (59/42). 4) 18 (49/33) ja 55 (32/17). 5) nr. 91 (31/19), 93 (43/31) ja 131 (38/24).

paat. Need arvud on liiga väikesed, et neist iseäralisi järeldusi teha, sest nagu hiljem selgub, on Harku s.k. seas üldse palju vähevalminuid. Samuti ei ole võimalik ette võtta võrdlusi, sest teised hoolekande-ja sunnikasvandike uurijad pole käsitanud seda küsimust.

Kokkuvõte. Kokku võttes selgub, et Harku s.k. vanemate vanus on palju erinevam tavaliste laste vanemate omast, ja nimelt halvemas suunas; iseäranis paistab see silma abielu paaride rohkusega, kus poolte vanuse vahe 11 - 35 aast. Teiseks on laste %, kelle emad isadest vanemad, Harkus märksa suurem üleriiklisest %. Need Harku s.k. vanemate iseäralsused olenevad vanemate koosseisust: nagu hiljem selgub on Harku kasvandike vanemaist suur % kuritegijaid ja iseäralikke, tasakaaluta, s.o. allväärtuslikke inimesi. Sarnaseile iseloomile on omane teotseda silmapilksete kirgede mõjul,mille tõttu ka loomuliku valiku nõuded tähelepanu ei leia. On tavaline nähtus, et inimene hilisemas eas paaab ikkagi uuesti abielluda: harilikult langeb tema kätesse teinepool,kellele teatavate puudte tõttu korda ei ole läinud abielluda noorema. Kurikalduvuslik element avaldab osalt oma loomaliku metsikuse ja teiste omaduste tõttu üldse noore, vähevalminud naise peale suurt mõju. Teiselt poolt langeb vilumata noormees sageli vanema, elukogenud, kõlvatu naise võrku.

Laste sündivus, surevus ja laste rohkus perekonnas.

Sõdmärkused. Sesse küsimusse puutuvad andmed on saadud vanematelt ja kasvatajatelt. Kontrollida neid kiriku-raamatute järele polnud võimalik vanemate elukoha alalise muutumise tõttu.

Saadud andmed käivad 143 juhtumise resp. perekonna kohta; arvestatud on ka väljaspool abielu sünnitanud emade perekonnad, silmaspidades, et laste arvu poolest pole suuremaid lahkuminekuid abielus ja väljaspool abielu sünnitajate perekondade vahel. Nii on 18 välp. abielu sündimiste juhtumistel lapsi emal üldse sündinud : 1 laps - 6-el juht., 3 ja 4 last - kolmel, 6 last - kahel, 5,7,8 ja 9 last - igaüks ühel juhtumisel.

Sündivus. Jaotades perekonnad sündimiste rohkuse järele, saame järgmise tabeli:

Laste arv perekonnas	1-2.	3-4	5-6	7-8	9-11	12-14	15-16
143	25	39	34	26	16	2	1
% 143-st	17,5	27,3	23,8	18,2	11,2	1,3	0,7

Sündimiste arv perekonnas. Tabel nr.5.

kõige sagedamini olnud 3 - 4 sünnitust, selle järele tuleb 5 - 6, 7 - 8, 1 - 2 ja 9 - 11 sünnitust. Siit näeme,et 3-4 sünnitust on olnud kõige sagedamini, nimelt 27,0 %; selle järele tulevad: 5 - 6 s.- 23,8 %, 7 - 8 s.- 18,2 %, 1 - 2 s. - 17,5 % ja 9 - 11 s. - 11,2 %; 12 - 14 ja 15 - 16 s. on olnud kokku 3-el juhtumisel.

Üldse on sündinud 143 ema1, resp. perekonnas 741 last, ehk keskmiselt 5,3 sünnitust perekonnas. Neist 26 vas.,viimastest jälle on Markus sünnikasvatusel 18. Kõigist sündinuist on surnud 245 l., sega igal emal 1,83 surnud last.Surmajuhtumisi on olnud 108 perekonnas, seega igas perekonnas 2,38 surmajuhtumist. Surma põhjustena on peale tavaliste hakkavate lastehaiguste üles antud peapõletik - 11 korda, krambid - 16 k.,tiisikus - 7 k.,eluvõimetus enneaegse sündimise tagajärjel - 2 ja selgroo mädanik - 1 kord.

urevus.

Laste arv perekonnas.

ste rohkus ning ritegevus. Kui eelpool käsitatud küsimused sagedasti on ära kasutatud alge tõenduseks kuritegevuses, siis toonitatakse teiselt poolt laste rohkust perekonnas kui kuritegevusele tõukavat välist tegurit. Lombroso andmeil on Itaalias kõige enam sünnitusi neis maakondes, mis tuttavad oma kuritegevuse ja vaesuse poolest.

Thoma peab suurt laste arvu perekonnas, nimelt kui see arv ulatab üle nelja, allealisi kuritegevusele tõukavaks teguriks.

Grosmolard'i järele on laste rohkus perekonnas meie sot-

sisal-majanduslikku korra juures toma vaesuse ja viletsuse pant: „viletsus ja kuritegevus aga on lähedalt sugulased". Suur hulk allealisist kuritegijaist kuulub lasterikkaisse perekondesse. Nii kuulus:

200-st allealisest vangist:

21 - 1 lapselisse perekonda
35 - 2 " "
42 - 3 " "
35 - 4 " "
24 - 5 " "
18 - 6 " "
18 - 7ja üle 7 " "
12 - laste arv teadmata

Ühel neist on isegi 16 õde ja venda elus. Nii siis pea pool (45,%) allealisist vangest kuulub perekondadesse, kus lapsi rohkem kui 2.

Prantsuse kahe lapse süsteemi juures on nende perekondade laste rohkus silmapaistev.

Gruhle järele pole laste-rohkus perekonnale soodne mitte ainult tervishoidliselt, vaid ka majanduslikult. Eriti puudub vanemail niisugusel korral võimalus küllalt korralikult kasvatada omi lapsi. Mainitud põhjuseil peab Gruhle lasterohkust üheks tähtsaks allealisi ulakusele tõukavaks teguriks. Samasugusel seisukohal asuvad Cernet ja teised miljöö-teooria pooldajad (ka Fawer).

Harku s.k. vanemate lasterohkust selgitab võrdlevalt Grosmolard'i ja Gruhle andmetega järgmine tabel

Laste arv perekonnas.	Harkus (Madissoon) (140).		Prantsusmaal (Grosmolard(200):		Flehingenis (Gruhle)(105)	
	abs.arv:	%	abs.arv:	%	abs.arv:	%
1.	18	12,86:	21	10,5	9	9,89
2.	23	16,43:	35	17,5	5	5,49
3.	38	27,15:	42	21	9	9,89
4.	24	17,14:	35	17,5	17	18.68
5.	17	12,15:	37	18,5	29	31,87
6.	10	7,14:				
7.	5	3,56:	üle 7: 18 x)	9	11	12,09
8.	3	2,14:				

x) ühes perekonnas on elus 16 last.

Laste arv perekonnas.	Markus (Madison) (140).		Prantsusmaal (Grosmolard)(200		Flehingenis (Gruhle)(105):	
	abs.arv:	%	abs.arv:		abs.arv:	%
9-11.	2	1,43			10	10,99
14.					1	1,09
teadmata	4		12	6,0	14	

Laste arv s.k. vanemate perekondes. Tabel nr.6. Tabelist nähtub, et Eestis alkoholist kuritegijate perekonnad lähenevad lasterohkuse suhtes enam prantsuse kui saksa perekondile. Prantsuse perekondes on sagedamini 3 last nagu Eestiski.

Saksamaa alkoholist kuritegijate perekonnad on aga palju lasterikkamad, kui vastavad Eesti ja Prantsuse omad. Saksamaal on s.k. perekondi 4 - 14 lapsega - 74,53 %. Eestis ja Prantsusmaal aga vastavalt 43,56 % ja 45,0 %. Saksamaal tuli Gruhle järele keskmiselt 5,16 last, Prantsusmaal Grosmolard'i järele - 3,46 last ja Eestis 3,47 last ühe perekonna peale, kui ühes arvata ka väljaspool abielu sünnitajad; viimastega langeb iga perekonna arvele 3,53 last. Üldse kõigub laste keskmine arv eesti perekonnis 2 - 3,5 vahel, väljaarvatud Saaremaa, kus perekonna peale üle 5 lapse tuleb.

Samast tabelist selgub, et 18 (12,86 %) perekonnast on ainuke laps ära võetud ja karku saadetud, 23-me (16,42 %) perekonda jäi järele üks ja 38 (27,14 %) perekonda - 2 last. Üldse aga oli 1 - 2 lapsega perekondi 29,28 % ja 1 - 3 lapsega 56,43 %. Nii siis vähe üle poole kõigist karku alkoholistide vanemate perekondist ei või lugeda lasterikkasteks, millest tingitud majanduslik kitsikus võis tõugata kuritegevusele.

Kuid kui silmas pidada, et kaugelt suurem osa s.k. on tegelikult vaeslapsed, ja nagu eelpool perekondade jõukuse järele otsustada võime, on vähemalt viielapselisil perekondadel suuremalt jaolt tõesti võimata oma lapsi korralikult kasvatada ja toita.

Selle küsimuse lähemaks uurimiseks perekondi 1 - 11 lapsega (tabel nr.6) lähemalt vaadeldes leiame järgmist: 18 - nes

ühelapselises perekonnas on vas. 8, üheksal kasvandikul on kas isa ehk ema leseks jäänud ehk aga vanemad üksteisest lahku läinud; ainult ühel on vanemad elus ja elavad koos. Ameti poolest on vanemaist 8 töölist, 2 käsitöölist, 3 prostitueerunut, 1 suurkaupmees, üks taluomanik, 1 allüürnikkude pidaja, 1 kindla ametita ja ühel - ema haigemajas ravitsusel olev nõdrameelne.

23 perekonnas à kahe lapsega on : 1 - vas., 1-el -isa vangis, 14 - kas isa ehk ema leseks jäänud ehk aga vanemad lahus, 5-es perekonnas vanemad surnud (1 ema oli nõdrameelne) ja ainult 2-es perekonnas vanemad elus; ameti poolest on neist vanematest: 10 töölist, 5 käsitöölist, 2 turukauplejat ja 1 talupidaja.

38-st perekonnast 3-me lapsega on 3 vas., 18 - on leskede ehk lahuselavate vanemate lapsed, 5-es - mõlemad vanemad surnud ja ainult 12-nes perekonnas vanemad elus; viimastest on peaaegu ¾ varguse pärast kohtu poolt karistatud; ameti poolest on vanematest: 22 töölist, 7 käsitöölist, 2 prostitueerunut, 1 talupidaja ja 1 turukaupleja.

24-st perekonnast 4 lapsega on 3 vas., 12 on leskede ehk lahuselavate vanemate lapsed; 3-el on vanemad mõlemad surnud ja 6-el - elus; ameti poolest ~~viimastest~~ - 19 töölist, 3 talupidajat, 1 käsitööline, 1 voorimees.

17-st perekonnast 5 lapsega on 1 vas., 9 - vanemad lahus, 1 s.k. isa - eluaegne sunnitööline, 2-el - vanemad surnud ja 4-al - elus; ameti poolest: 13 töölist, 2 talupidajat, 2 turukauplejat.

10-st perekonnast 6 lapsega on 2 vas., 5-el on isa ehk ema lesed, 3-el mõlemad vanemad elus; ameti poolest olid viimastest: 3 töölist, 4 käsitöölist, 1 taluomanik, 1 vabrikant ja 1 kindla elukutseta.

5-st perekonnast 7 lapsega on neljal 1 vanematest surnud ehk elavad lahus ja ainult ühel on mõlemad elus; vanematest on 2 töölist, 2 käsitöölist, 1 ametita.

3-st perekonnast 8 lapsega on kõigil vanemad elus ja ameti poolest - töölised.

2-st perekonnast 9 lapsega on 1 vanematest lesk ja ühes perekonnas mõlemad vanemad surnud.

Kõigist 36 perek., kus vanemad elus, on, nagu hiljem selgub, 25 juhtumisel kas isa ehk ema ehk mõlemad korraga kohtult karistatud.

Kogu eelpoolitoodu põhjal võib öelda, et mitte lasterikkus perekondis, vaid vanemate varajane surm, nende vaesus, kuritegevus, perekonna hävinemine, väljaspool abielu sündimine j.n.e. on välised tingimused, mis põhjustavad laste ühiskondlisele ja moraalsele langemisele.

Kuid teiselt poolt pole muidugi vaesus jne.taluomaniku, vabrikandi, suurkaupmehe ja teiste jõukamate perekondade laste kuritegevuse põhjuseks, vaid nii siin, kui ka eelmistel juhtumistel on tegemist sügavamate sotsiaalsete põhjustega, millele juurde hiljem tagasi tuleme.

enda lapsandis s.k.

Algeteooria pooldajad kui ka pärivuse probleemi uurijad katsuvad veel välja, et tähtis olevat mitmendana laps perekonnas sündinud. Ses suhtes jagunevad 140[1] Narku s.k. järgmiselt:

tmes aps.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
rekon: dade v(140)	36	30	24	19	10	2	8	4	1	3	2	1
140-st:	25,71:	21,43:	17,14:	13,57:	7,14:	1,43:	5,71:	2,86:	0,71:	2,14:	1,43:	0,71:

Mitmes laps perekonnas. Tabel nr.6-a.

Tabelist on näha, et ¼ (25,71 %) s.k. on esisündinud lapsed; teisena on sünd.21,43 %, kolmandana 17,14 % jne.

Võrrelda neid andmeid teiste autorite omadega pole võimalik, sest et vastavad arvud puuduvad.

Võib arvata, et arvudes midagi iseäralikku ei peitu,silmas pidades, et esimesi sündimisi on üldse kõige rohkem.Baur peab põhjendamatuks arvamist, nagu oleks esimesed lapsed iseenesest sagedamini vähevalminud. Kus see nii, seal olevat põhjuseks asiolu, et haiglasil vanemail on üldse üksainus"

1) 4 perekonna kohta puuduvad andmed ja 6-st perekonnast on kaks last Narkus.

ehk aga üsna vähe lapsi ja esimeste laste juures tulevad ilmsiks haiglased pärivuslised nähtused juba siis, kui teisil neid veel märgata pole. Esimeste lapte allväärtusluse oletamine leiab poolehoidu vaid pärivust uurijate juures, kel puudus selle probleemi käsitamiseks tarviline loodusteadlik ettevalmistus (62).

S.k. vanemate kuritegevus.

dmärkused. Vanemate kuritegevust on käsitatud kahes suunas. Ühed uurijad väidavad, et vanemate kuritegevus on miljöös, milles areneb laste kuritegevus; teised, et vanemate kuritegevus koormab lapsi pärivusliselt. Harku s.k. vanemate kuritegevuse üle täpsete andmete kogumisel olid suured raskused. Osa vanemist ei andnud üldse oma kuritegevuse kohta mingisugusoid teateid, või salgasid tähtsama osa.

Andmete saamist soodustas asiolu, et ankeedi lehti täitis politsei. Teatav osa kuritegusid selgus kasvandikke kaudu.

Kõik kogutud andmed on kontrollitud kriminaalpolitsei poolt. Sel puhul tuli aga ilmsiks, et ka kriminaalpolitseil pole täpsed teated: nii mõnigi korduvalt karistatu pole re - gistreeritud. Iseäranis oli see märgatav vanemate aegade kohta.

Surnud vanemate kuritegevuse selgitamisel olid arusaadaval põhjusel ees veel suuremad raskused.

Olen püüdnud arvestada ainult kindlaid andmeid.

Isade kuritegevuse käsitamisel olen ka vaste isasid arvesse võtnud niivõrd, kui võimalik oli saada andmeid.

Üldiselt saabus teateid 131 isa ja 144[1] ema üle. Veel raskem oli andmeid koguda s.k.-de vendade, õdede ja teiste lähemate sugulaste kuritegevusest.

131 isast on kohtu poolt karistatud 1 kord -19 -14,5 %
" " " " " " 2 korda ja enam -27 -20,53% } 46 - 35,03 %.
karistatud ei ole -85 -64,97 %.

Teistsugused resultaadid saame, kui arvestamata jätta maini-

---

1) s.k. on Harkus üldse 144 perekonnast; kuuest perekonnast on koloniis 2 last.

tud asiolul 49 surnud isa; sel juhtumisel näeme, et

65 isast on karistatud 1 kord - 13 - 20,0 %
" " " " 2 korda 34 - 52,3 %.
ja enam - 21 - 32,3 %
karistatud ei ole - 31 - 47,7 %

Surnud isade kohta on vastavad %% 9,09 ja 9,09, kokku 18,18 %; mittekaristatuid - 81,82 %.

See suur protsentuaalne lahkuminek on osalt seletatav kuritegevuse tõusuga viimasel ajal: 40 kuritegu (1921 a.) contra 32 kuritegu (1912 a.)[1]; kuid põhjendada seda suurt vahet ainult kuritegevuse tõusuga pole õige, vaid siin tuleb arvestada andmete ebatäpsust statistika puudulikkuse tagajärjel, iseäranis vene ajast pärit olevate kuritegude üle.

Sellega võib elus olevate isade kuritegevuse % 52,3 iseloomustavaks pidada Harku s.k. isade kohta.

ristuse põhjused. Karistuse põhjuseks peale ühe joobunud olekus rahurikkumise, 2 salaviinategemise ja 1 dünamiidivarguse on kõik süüteod eraomanduse vastu sihitud, s.o. liht-, murd-, taskuja muud vargused; nendega kaasas käisid 3 röövimist, 1 röövmõrtsukatöö, lvenna-tapmine purjus olekus ja üks vekslivõltsimine.

ide kuritegevus kohtu karistuse järele. 144 emast on kohtu poolt karistatud 1 kord - 16 - 11,11 %
" " " " " " 2 korda 38 - 26,39%
ja enam - 22 - 15,28 %
karistatud ei ole - 106 - 73,61 %

Arvates aga maha 144 emast 17 surnud ema, kelle kuritegevuse üle mingisuguseid andmeid pole, siis saame järgmise pildi:

127 emast on karistatud üks kord - 16 - 12,59 %
" " " " kaks korda - 22 - 17,33 % 38 - 29,92 %
kohtu poolt karistatud ei ole - 69 - 70,08 %

See % ei muutu peaaegu sugugi, kui emade arvust maha arvame veel 13 surnud ema, kelle kuritegevuse ale on olemas mõne - sugused andmed.

Nii võib siis seda % (29,92) emade kuritegevusest võtta üldiseks, kus juures seega pea iga kolmas ema kohtu poolt

---

1) Kriminaalpolitsei peavalitsuse 1921 a. aruanne.

karistatud on.

Karistuse põhjuseks on poa ikka vargused väheste erandidega:(1 röökimine koos mehega), 1 kelmus, 1 laimamine, 2 korrarikkumist ning 2 joobnud olekus märatsemist.

Isa ehk ema on kohtu poolt karistatud 55 perekonnas (38,2 %); mõlemad 15 perekonnas (10,42 %). Kokku on siis perekondi, kus isa ehk ema või aga mõlemad kohtu poolt karistatud - 70 - 48,61 %.

endade ja dede kuritegevus koha karistuse järele.

Peale Harkus oleva poja on 38 perekonnas (26,39 %)veel teised pojad ja 5 perekonnas (3,47 %) tütred resp. õed kohtult karistatud, kokku 144 perekonnast 43 - 29,8 %. Neist on karistatud üks kord 12 - 8,33 % ja vähemalt kaks korda 31 - 21,53 %. Jättes arvestamata 18 üh- lapsega perekonda, saame vastavalt järgmised %%: 34,13 - 9,52 ja 24,60. Karistuse põhjuseks on peale ühe tulesüütamise, ühe loata püssikandmise ja ühe purjus olekus korrarikkumise kõik kas lihtehk murdvargused.

ugulaste uritegevus.

Sugulasi,s.o. vanemate vendi ja õdesid on karistatud kohtu poolt 22 perekonnas - 15,28 %; neist üks kord 3-2,08%, vähemalt 2 korda 19 - 13,19 %. Ükskord karistatute süüteo põhjuseks oli lihtvargus; vähemalt kaks korda karistatud on kõik suuremad kuritegijad; muuseas 2 mõrtsukat, 2 valerahategijat ja üks tulesüütaja.

alikuks tenata kuritegevus.

Faktiliselt on kõikide eeltoodud liikide kuritegevus palju suurem, iseäranis sugulaste oma, kui seda ette tuua võimalik olnud, sest et kaugeltki mitte kõik vargused resp. muud kuriteod kohtuliku karistuse alla ei sattu; teiseks mõistetakse teatav osa süualuseid õigeks süüdistavate tõenduste puudulikkuse tõttu. Avalikuks tehtakse meil 70,0 % umbes kõigist kuritegudest; 1922 a. tehti avalikuks kõigist kriminaalkuritegudest 69,9 % ja 1923 a.67,0 %, üldse aga kõigist seaduse vastu eksimistest 85 - 86,0 %. Liht-, murd- ja taskuvarguste juhustest jääb suudlane avalikuks tegemata isegi kunni 48,0 % juhtumistest.

Harku s.k. vanemate süüteod kuuluvad aga, nagu eelpool nägime, peaasjalikult kriminaalkuritegude liiki. Nende kuri-

tegevusest suure osavõtu tõttu võib oletada julgesti,et kaunis suur % nende kuritegudest jääb selgitamata. Eelmiste andmete põhjal kõigub avalikuks tegematute kuritegude % aga umbes 30,0 % ümber. Kogu eelpooltoodu põhjal on enam-vähem kindel, et ka ilarku s.k. vanemate ja omaste kuritegevus on ülalmainitust veel kunni 30 % võrra suurem.

Kokkuvõetuna saame perekonna liikmete kuritegevusest järgmise tabeli:

Karistatud on	Mitu korda	Karistuste üldarv:	%	%	Elus olevatel karistuste üldarv:	%	%
Isa	üks kord	19	14,5		13		
		46		35,08		34	
	kaks korda	27	20,58		21		
	ja enam					20	
	teadmata						52,3
		85	64,97		31	32,3	
	kokku	131			65	47,7	
Ema	ükskord	16	11,11		16	12,59	
		38		26,39		38	29,92
	kaks korda	22	15,28		22	17,33	
	ja enam						
	teadmata	106	73,61		89	70,08	
	kokku	144			127		
S.k.vendadest (38) ja õdedest (5) on karistatud	üks kord	12	8,33		12	9,52	
		43		29,86		43	34,12
	kaks korda	31	21,53		31	24,6	
	ja enam						
	teadmata	101	70,14		83	65,88	
	kokku	144			126		
Vanemate õed ja vennad	üks kord	3	2,08		3	2,08	
		22		15,28		22	15,28
	kaks korda	19	13,19		19	13,19	
	ja enam						
	teadmata	122	84,72		122	84,72	
	Kokku	144			144		

Vanemate, vendade, õdede ja lähemate sugulaste kuritegevus kohtu karistuse järele. Tabel nr.7.

erekonnad ja ritegevus.

Võttes aluseks perekondade rea 1 - 144, võib kindlaks teha, mitmes perekonnas kuritegevus ette on tulnud üldse.Ses suhtes võtame aluseks 46 kohtu poolt karistatud isa; arvates siia juurde 23 perekonda, kus kohtu poolt karistatud ainult ema ja 19 perekonda, kus ainult õed ehk vennad, saame esmalt 69 - 48,61 % perekondi, kus isa ehk ema ja teiseks 88 -61,11%

perekonda, kus kohtu poolt karistatud isa, ema ehk lapsed peale Harkus oleva. Arvates siia veel 4 perekonda, kus lähemad sugulased kohtult karistatud, saame 92 - 63,81 % perekonda, milles kohtult karistatud on vähemalt üks perekonna liige ehk lähem sugulane.

Võttes aga aluseks Harku saadetud poja, saame 92 perekonda (63,89 %[1]), kus vähemalt 2 perekonna liiget on kohtu poolt karistatud.

Kuritegijate perekonnad.

Kohtult on karistatud isa või ema ja vend või õde 18 perekonnas[2] 144-st, sest kuuest perekonnast on praegusel ajal 2 poega Harkus; arvates aga perekondi kasvandikkude arvu - 150 järele, siis saame järjelikult sarnaseid perekondi, kus isa või ema ja vend või õde kohtult karistatud 24.Lihtsustamise otstarbel võtame viimast liiki arvud edaspidi sulgudesse - 18 (24); neist on ema, isa ja vend 6 (8) perekonnas[3]; ühes Harkus oleva pojaga on siis järjelikult 6 (8) perekonnas[4] 4 liiget kohtu poolt karistatud. 9 perekonnas on karistatud isa ja ema, seega ühes s.k. enesega üldse 3 perekonna liiget. Kolmes perekonnas[5] on karistatud peale isa ja sugulaste veel poeg (2), seega 3 - 4 perekonna liiget. Üldiselt on kohtult karistatud sugulasi ühes isa ja ema, isa ja poja, ehk isa, ema ja pojaga 10 (12)-nes perekonnas[6].

Arvates kokku 18 (24),9 ja 3 saame 29 (35) s.o. 20,0 % (23,3 %) perekondi, kus kohtu poolt kuritegevuse pärast karistatud vähemalt 3 - 5 liiget. Ehk võttes 35 s.k. suhtuvalt perekondade üldarvulo (144), saame sääraseid kasvandikke 24,31 %.

---

1) Kui selle juures arvestame 30 % mitte avalikuks tulnud süütegelastega, siis tõuseks ka see protsent.
2) nr.5,(46-47)-sulgudes on märgitud vennad-24,52,79,88,100, (108,109) 110,111,114, (115-116) 127,132 (129-130),146, (63-64),(43-44).
3) nr.5,132,146,(63-64) (43-44)
4) nr.1,2,38,82,113,147,29,80,84.
5) nr.4,31,127.
6) nr.4,32,88,113,132,31,(63-64)(108-109),127,84.

Tähendab peaaegu ½ kõigist Harku s.k.-st on võrsunud raske kuritegevuslise minevikuga perekondist. Nii on siis kuritegevus sageli perekondlik pahe, mida võib jälgida mitme põlve kestes[1]. Järeltulijate juures avaldub see kalduvusega ulakusele juba õrnemas nooruses, millele järgneb anduvus kuritegevusele. Teatav asotsiaalne iseloom murrab läbi igasuguste elutingimuste ja avaldub niisugusena esimesel võimalusel. Näit. J.P.[2] perekonnas on palju kuritegijaid nii isa kui ema sugulaste hulgas. Isa on suur varas, joomar - psühkopaat ja ema sünnipäraselt vigane. Kõik pojad on ristitud, nagu ühe veega. Juba viie-aastasena on nad kõlbmatud sotsiaalsele elule.- J. 4½ aastane vend viibib meal õpilaste koloniis, ta peksab isegi 14 aastaseid poisse, hulgub ümber kelleltki luba küsimata, sõidab talumeeste vankreil koloniist kaugele, varastab ja valetab häbematult täiesti ilmsüütul ilmel. Siin tuleb isegi rääkida mitte asotsiaalsest, vaid antisotsiaalsest iseloomust, mis sellele perekonnale äärmiselt iseloomulik.

Kõnes perekonnas[3] võis jälgida kalduvust kuritegevusele juba kolme põlve kestes: vas. vanema on varas, poeg on retsidivist, aga pojapoeg avaldab juba lapsena iseäralist kalduvust asotsiaalsele elule ja kuritegevusele. Sellejuures on peaaegu alaliseks nähtuseks, et järjekindlalt kuritegevusele andunud perekondade lapsed[4] on oma kaaslastest hingeliste omaduste poolest asotsiaalsemad ja anduvad varakult ulakusele ja viimaks kuritegevusele. Vähemalt 10 Harku kasvandikku s. o. 6,67 % üldisest s.k. arvust kuulub sarnastesse perekondesse. Tõendiliselt on niisuguseid perekondi rohkem, kuid statistika puudulikkust silmas pidades on dokumentaalselt raske kindlaks teha juba kahe põlve kuritegevust, kolmanda põlve suhtes on see samul põhjusil veelgi raskem.

H a r v i s tegi kindlaks, et ühe kõlvatu eluviisiga

---

1) nr.: 1,32,(63-64),91,84 ja t.
2) nr.: 1.
3) nr.: 32,43,44.
4) nr.: 1,84,43,44,50,63,64,84,91.

naise 900 järeltulijast on 200 vaimuhaiget-hulgust ja 2 kuritegijat. S t r a h e m leidis, et ühe kuritegija 834 järeltulijast on 106 vas.,164 prostitueerunut, 142 vigast,63 kokkerjust ja 76 kuritegijat; viimased veetsid vangimajas kokku 106 aastat.

Tuntud vargad Sens, Refus ja Harianna on kuulsate varaste lapsed. Samuti kuulus on vargate Juke perekond, kellel palju järeltulijaid; neist on teada 540 as. ja 169 vas. Viiendas põlves on kõik meessoost järeltulijad kuritegijad (224) ja naissoost prostitueerunud (84). Kõigis kirjeldatud perekonnis oli palju enesetapjaid ja vaimuhaigeid.

Nii näeme, et kuritegevus püsib järeltulijate juures sageli põlvest põlve.

Võrreldes Harku s.k. vanemate ja omaste kuritegevust teiste sama küsimust käsitevais teoseis leiduvate andmetega, saame järgmise tabeli:

	Preisimaa ametlik hoolekandearuanne 1909.	816 Hannoveri hoolekande kooli sunnikasvand. 1916.Mönkemöller:	371 Hannoveri hoolekande kooli lõpetanud. 1909. Cramer:	105 Hlobingeni s.k. 1907. Gruhle	Harku s.k.1923 Mädison.
Isa karistatud	24,4		22	70,15	52,3 2)
Ema karistatud	5,9		13	42,16	29,92
Mõlemad vanemad karistatud	12,1	8,21	6	32,08	10,42
Üks vanemist ehk mõlemad karist.	42,4	31,86 1)		71,76	48,61
Vennad ja õed karist.(144 perekonnast)					34,12
Muud sugulased karist.(144 per.)					15,28
Vähemalt 2 perekuliiget karist. (144 perekonnast					63,89
3-6 perek.liiget karist.(85juht.)					24,31

S.k. omaste kuritegevus % %. Tabel nr.7-a.

1) Isa ehk ema karistatud; 1909 a.uurimuste aruandes figureerib Mönkemöller'il ainult see rühm ja on vähe suurem - 47,80 %.

2) Elusolijate kuritegevuse %;surnute ja elavate vastav

Silmatorkav vahe Preisimaa ametlikkude andmete ja Gruhle, Mönkemöller'i, Kisor, Cramer'i ja teiste uurimuste andmete vahel oleneb küll ametlikkude andmete pealiskaudsusest (Gruhle). Lahkuminekud minu ja Gruhle andmete vahel on tingitud arvatavasti vanemate koosseisust ja suurlinna Leipzigi mõjust. Üldiselt on andmeid kuritegevuse alalt raske võrrelda teiste autorite omadega, välja-arvatud Gruhle andmed, sest pole seletatud, mis mõeldakse kuritegevuse all.

Nii mõistab Virgilio vanemate kuritegevusest rääkides (26,8)% selle all ka nende alkoholismi, Penta leidis vanemate kuritegevuse olevat 12,93 ja teine kord jälle 96,98 %. Kettray andmeil on 3580 alleelisest 707-el (19,81 %) vanemad kohtult karistatud, Joly 7700 s.k. vanemaist on 308 vas. ja 13 % kriminaalsed. Sichart'i poolt küsitatud 1100 vergal on vanemad kriminaalsed 47,0 %.

Schvalbe poolt uuritud 100-jal prostitueerunul on kohtult karistatud 5 isa, 7 ema ja 8 venda õde.

emate tegevus liikide rele.

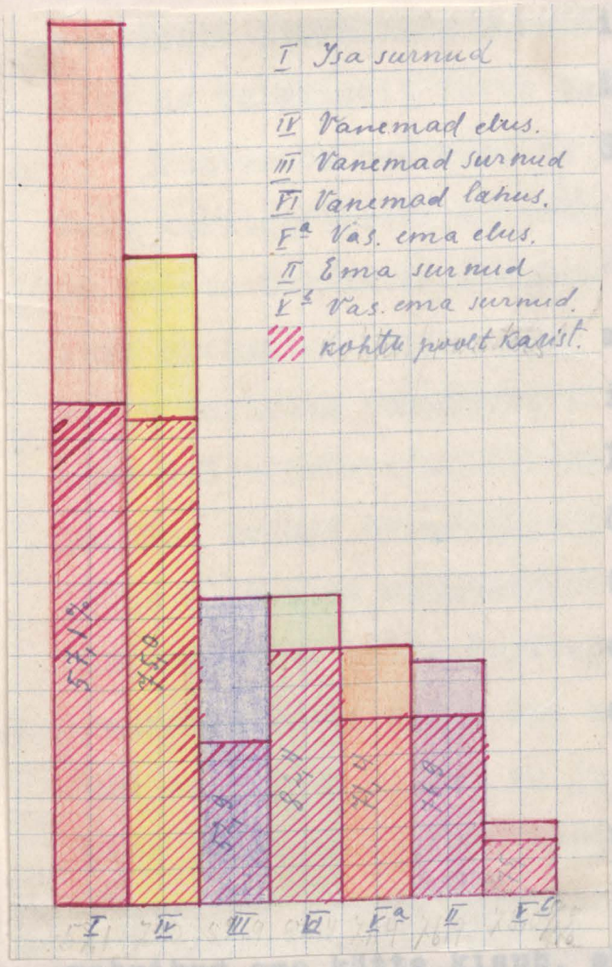
Nagu hiljem näeme, jaguneved Harku s.k. perekonnad koosseisu järele 6 liiki: I liik - 49 s.k., kellel isa on surnud; II liik - 13 s.k., kellel ema surnud; III liik - 17 s.k., kellel mõlemad vanemad surnud; IV liik - 36 s.k., kellel vanemad elus; V l.- 18 s.k., kes vas. ja VI l.- 16 s.k., kellel vanemad elavad lahus mitmesugustel põhjustel.

Vaadeldes vanemate kuritegevust nende liikide ja vanemate ameti järele, võime kokku seada järgmise tabeli:

	Töö- lised:	Ise- seisv: küsit:	Turu: kaup: lejat	Äri- ajajad:	Talupi- dajad	Tei- sed.:	Registr: prosti- tueerun:	Üldse : prostit: (sala ja reg.)	Kohtult: karist. vanem., vennad sugul.
Isa surnud(49)	71,43	12,24	6,12	4,08	4,08		2,04		57,1
.Ema surnud (13)	61,54	15,38		15,38			7,69	30,77	76,9
I.Mõlemad surn: (17)	58,82	23,53	5,88		11,76			11,76	52,9
.Mõlemad: lus (36):	66,89	13,89		5,56	16,66			5,55	75,0
Väljasp. ielu sün- n.(18)	77,78	5,55	5,55				11,12	44,44	73,2
.Vanem. av.lahus: (17)	14,0	11,76	5,88					11,76	82,4

Vanemate amet ja kuritegevus (s.k.liikide järele).Tabel nr.8.

Käesolevast tabelist selgub, et vas. sk. emadest on ¾ töölised ja 44,44 % neist on andunud prostitutsioonile.Teisele liigile on samuti iseloomustav suur prostitueerunute arv (30,77 %). Sellest võib järeldada, et vähemalt 1/3 sunnikasvandikkude emadest on allväärtuslised niihästi vaimliselt (Schvalbe ja teised), kui ka kõlbliselt.(Ka leiab siit tuge väide, et allealiste s.k. vanemate surma põhjuseks on kaunis suurel määral nende konstitutsioon).Vanemate kuritegevuse suhtes asub VI l. esimesel kohal (82,4 %),mis kaudselt tõendab vaimliselt ebavalminute rohkust nende seas.

S.k. vanemate perekonna liikmete (ja sugulaste) kohtult karistamine liikide järele.
Diagr.nr.11.

Silmapaistev on perekonna liigete kuritegevus IV l.: 75 % neist on kohtu poolt karistatud. See näitus aitab osalt selgitada, miks anduvad kuritegevusele allealised, kel vanemad elus ja perekond elab koos. Vanemate ja teiste pe-[1] konna liigete elav eeskuju ja isegi juhtimine kuritegevusele valmistab vaimliselt vähevalminuid lapsi asotsiaalsele elule. Ses suhtes on sääraste vanemate kaotus isegi paremus, kuna lapsed niisugustel kordel võivad sattuda kas kasvatusmaia või perekonda, kus nende kasvatuse eest rohkem hoolt kantakse. Lastekaitse seaduses tuleb tingimata ette näha võimalus lapsi eemaldada kõlvatuist perekondist ja kasvatada anda teisale. Sel otstarbel tuleks meil luua omavalitsuste juurde väljamaa eeskujul lastekaitse ja noorsoo järelvalve orgaan.

Nagu nägime ei ole vanemate kuritegevuse hindamises ühist arvamist. Kui Penta, Virgilio, Mettray, Lombroso,osalt ka Mönkemöller (1909) ja teised näevad selles koormatud pä-

---

1) vaata nr.43,44 j.t.

rivust, mis järeltulijate peale onam vähem samas suunas mõju avaldab, siis ei nimeta uuemad allealiste kuritegevuse uurijad (Gruhle, Iserlin,Gudden, Thoma j.t.) vanemate kuritegevust mitte enam pärivusliselt mõjuvate tegurite hulgas, vaid kui iseseisvat nähtust, millel võib olla pärivusline tähtsus niivõrd,kui see on seotud vaimlise abnormaalsusega. On arusaadav, et iseärenis sotsiaalsete ja poliitiliste murrangute aegul võib saada juhusliselt ka normaal inimene kuritegijaks. Kuid ühekordne ka mitte juhusline eksimine ei tee veel kuritegijaks ja veel vähem võib seda lugeda pärivusliselt koormavaks momendiks niivõrd kui meil siin tegemist on vaimliselt terve inimesega.

Vaatamata sellele, et Stelzner (23) ja Bonhoffer[1] vanemate kuritegevusele ei anna kuigi suurt tähtsust, on autori ja teiste uurijate arvamise järele sellelel lastc kuritegevuse arenemise suhtes suur mõju. Esimeses järjekorras mõjub kohtu karistus perekonna liigetesse eetiliselt ja seltskonnast väljatõukavalt. Üldiselt on teada, et sarnastest perekondist kedagi heameelega tööle ei võeta; tagajärjeks on tööta olek ühes majanduslisto raskustega. Kuid mitte igas tingimuses ei halva kuritegevus isiku kõlblist iseteadvust, iseäranis mitte siis, kui see veel kohtu poolt karistamata. Puht eetilises mõttes on ju täiesti ühevääruslised vargapoiss ja minister, kes seadustest kõrvalekaldumise teel,revolutsiooni möllus dokumentide hävinemist kasutades, suured vabrikud oma kätte kisub, ehk kõrgeim riigimees, kes sõja kestel, s.o. rahava viletsust kasutades,liigkasu teel suured varandused kokku ajab majade ostmiseks. Kuid tegelikult on vahe mõistagi suur, sest üks põlatud,seltskonnast väljaheidetud kuritegija, teine seltskonna täht ehk suur riigimees. Kas viimase liigi kuritegijate juures osa mängib teatav konstitutsiooniline eetiline kõrvalekaldumine või on see tingitud oludest, nõuab erilist uurimist. Kuritervituste rohkus aga sunnib arvamisele, et teatav osa neist, kes sellest süüdlased, on alaväärtuslised degenerandid. Komunistlis-

---

1) Gruhle järele.

te ja ka endiste vene riigi kõrgemate riigi ametnikke seas leidsin ma, mida tõendavad ka teiste arstide tähelepanekud, palju kolmanda staadiumi luetikuid.

line pere- ade langus.

Eelpool käsitatud perekondade kriminaalsele langusele seltsib alati ka kõlbline langus. Suguline kõlvatus annab ennast siin tunda ehki sellest tekkivate suhete jälgimine on raskeim ülesanne. Isade kohta on teada, et 3-el väljaspool abielu[1] on olnud lapsed. Suguline kõlvatus on olnud abielu lagunemise põhjuseks 7 juhtumisel; neist on peale selle veel 3 isa varguste pärast kohtu poolt karistatud.[2]

Emade suguline kõlvatus on veelgi suurem. 27-el (18,75 %) emal on olnud väljaspool abielu lapsed; viimastest on 18 Harkus. Mainit emadest teenib 9 ülespidamist peaasjalikult prostitutsioonist, 3 neist on isegi registreeritud[3], ja 8 neist on peale tähendatud pahet veel kohtu poolt karistatud.

Lisades 92 kohtult karistatud perekonnale juurde kõlvatu eluviisiga 4 isa ja 7 ema, saame 103 s.o. 71,52 % seltskondliselt, kõlbliselt kui ka majanduslikult madalaimal ühiskondlisel astmel seisvat perekonda.

S.k. vanemate alkoholi tarvitamine.

ol ja ku- egevus.

Alkoholismi probleemi üle on olemas niivõrd laialine kirjandus, ka meie olude kohta, et selle küsimuse lähem käsitamine siin oleks ülearune. Üldiselt on teada, et kõik kuritegevuse, degeneratsiooni ja vaimuhaiguste põhjuste uurijad pööravad erilist suurt tähelepanu nii läbikatsutavate isiklikule, kui ka nende vanemate alkoholi tarvitamisele. Vanemate alkoholismi on hinnatud laste suhtes kahelt seisukohalt: kui pärivusliselt koormavat tegurit ja kui miljöö momenti.

Miljöölise momendina esineb alkohol kui perekonna elu lõhkuja, majandusliku viletsuse allikas, ajur kuritegevusele, kõlvatule elule jne.

Alkoholist, kõlvatust elust ja vanemate kuritegevusest

---

1) nr.64,85,117.
2) nr.49,68,84,98,104,105,121,132,136; 65,69,81,91,97,23,94, 16,53,62,40,87,24,137,143,144,146,147-neist 18 viimast Harkus.
3) nr. 136,143,144.

TRÜ Raamatukogu

mürgitatud õhkkonnas jne. arenevad lastest kuritegijad. Peale sarnase alkoholi mõju noorte kuritegevusse, rõhutavad Mönkemöller, Cramer, Granier, Grosmolard, Gerhet, Makovski, osalt ka Gruhle ja teised veel enam pärivuslist momenti. Lenz väidab, et haiglase pärivusealge põhjusena mängib alkohol erilist osa: teatavad rahava seas ettetulevad pahed leiduvad joomarite järeltulijate seas suuremal arvul kui tavaliste kodanike järeltulijate hulgas, mida meie iseloomustame kui idiotüübiliselt tingituid. Peaaegu 1/3 langetõbistest, nõdrameelseist ja idiootest on võrsunud joomaritest. Vanemate (tavaliselt isa) joomatõbi on sama pärivusalge väljendus, mis laste juures esineb, kui epilepsia ja nõdrameelsus (Lenz). Ka sizofreenikkude vanemad on väga sageli joomarid; näib, et iseäraliselt disponeerib joomatõbele sizoid predispositsioon. Samal seisukohal asuvad ka Kraepelin, Ziehen, Bleuler, Gruhle j.t. Dresel (64) arvab oma põhjalikus töös alkoholismi kohta, et kriminaliteet ja alkoholism pole mitte üksteise järeldused, vaid rõõbasnähtused anormaalse alge alusel, s.o. mõlemad on pärivusliselt tingitud.

Nagu degeneratsioon üldse, nii on ka kuritegevus, kui üks degeneratsiooni avaldustest, ligidalt seotud joomatõvega. Nii pärivusliselt tingituna, kui ka isikliku elu kestes avalduvana, on joomatõbi enamasti vaimlise allväärtusluse resp. puude väljendus.

Allealiste kuritegijate juures leidsid uurijad pärivuslist koormatust alkoholi suhtes: Cramer 23,0 (1909 a.) ja 30,0 % (1907), Mönkemöller 42,5 (1898 a.)-50,76 % (1909 a.) jo 62,62 % (1916 a.); Gregor-Voigtländer 38,46 - 77 % (üksikute rühmituste järele); Thoma 27,3 % (1900 a.), Gruhle 34,29 % (1907 a.), Iserlin 25,29 % (1912 a.), Penta 33 %, Elmiiriiris[1] 37,5 - 38,4 % jne.

Kokkuvõttena näeme seega, et mitmete uurijate andmete järele on allealistest kuritegijaist ja hk. 25,9 - 77,0 % alkoholist koormatud pärivusega.

Võrrelda neid andmeid üksteisega on raske, sest polo

---

1) Lombroso järele.

teada, milline alkoholi kvantum on igal autoril kriteeriumiks jöömatõve tarvis.

Harku s.k. vanemaisse puutuvad andmed pole täpsed, sest paljud salgavad alkoholi tarvitamist, iseäranis tema kuritarvitamist.

Alkoholist koormatud pärivuse määramisel pidasin silmas aega enne poja sündi. Tarvitatud alkoholi kvantumi suhtes pidasin silmas kolme jürku: palju, keskmiselt ja vähe. Kui esimese liigi määramine on võrdlemisi kerge, siis seda raskem on vahet teha alkoholi keskmise ja vähese tarvitamise vahel.

Teatavasti tarvitavad töölised alkoholi peaasjalikult laupäeviti ja pühapäeviti. Joobnud olekus saabub kodus ka suguline akt. Säärane alkoholi tarvitamine pole pärivuslikult mitte vähem hädaohtlik, kui keskmine krooniline tarvitamine. Samal seisukohal asub ka Gruhle. Selle nähtuse põhjuseks on asiolu, et mida kõrgemalt on organiseeritud kude, seda kiiremini mõjub alkohol tema rakkesse (ajuaine, sperma).

Alkoholist koormatud pärivust leidus Harku s.k.-de juures isa poolt 61 juhtumisel,[1] s.o. 40,7 %. Huvitav on, et see sama % elusolevate ja kooselavate vanemate laste juures on 44,44, lahuselavate juures aga 68,75, kuna teistel s.k. liikel vanemate surma tõttu see % väiksem on. Keskmiselt tarvitavad alkoholi 44 isa (29,33 %) ja vähe 18 isa (12 %); alkoholi ei tarvitanud 2 (1,33 %); ülejäänud 24-ja kohta ei ole kindlaid andmeid. Emadest tarvitavad alkoholi rohkesti 4, keskmiselt 20 ja vähe (juhusliselt) 63, s.o. 72,07 % kokku; 43 kohta puuduvad teated, kuna 20 ema alkoholi sugugi ei tarvita. Mõlema vanema rohket alkoholi tarvitamist oli võimalik kindlaks teha ainult 4 juhtumisel.[2]

---

1) 8,41,83,100,102,110,111,131,130,128,122,16,91,146,10,88, 106,123,133,139,148,1,2,3,13,19,22,34,60,72,93,132,101, 4,9,12,14,27,31,38,42,50,51,54,55,63,64,85,98,108, 109, 136,141,142,150,29,30,43,44,45, ja 81.

2) 91,92,114,132.

Prostitueerunute vanemate juures leidis S c h v a l - b e alkoholi kuritarvitajaid: isadest.....40 %
emadest.....15 %
mõlematest.... 9 %
üldse oli alkoholi kuritarvitajaid.....46 %.

Harku s.k. tarvitavad alkoholi 116: neist 9 palju; 15 eitavad alkoholi tarvitamist, 19-ne kohta tuleb arvata, et nad alkoholi tarvitavad, kuigi nad seda salgavad. Suitsetavad kasvandikkest 127, ei suitseta 23.

(Vanemate hariduse kohta on antud õige puudulikud vastused, nii et neid võimalik polnud kasutada. Kirjaoskamatuid oli vähemalt 12 isa ja 18 ema; 9 isa ja 14 ema kohta polnud mingisuguseid vastuseid).

S.k. omaste vaimlised iseäralsused.

Nagu varemalt tähendasin, tõendab Lenz nii vaimu ja iseloomu normaalsete, kui ka anormaalsete omaduste ja kalduvuste pärandamist järeltuleva soole ühe ja sama pärivuse seaduse alusel. Vaimline anormalsus on pärandatav. Diem'i(Bleuleri järele) andmeil on pärivusliselt koormatud ♀ kui sellena võtta vana-vanemate, vanemate, õdede, vendade ning vanemate õdede ja vendade seas ette tulevaid vaimu-närvihaigusi, alkoholismi, apopleksia, epilepsia ja õnnetsetapmise juhuseid ning psükopaatlisi iseloome- tavalisist kodanikkest 67% ja vaimuhaigist haigemajus 78%. Vahe ses suhtes kodanlike ja vaimuhaigete vahel on veel suurem kui pärivuslise koormatuse all ainult silmas pidada vaimuhaigusi 7:38, ehk abnormaalseid iseloome: Io:I5, ehk kui jälgida otsekohest päiv. koormatust(vanemaist); viimasel juhusel leiame, et tavalistekodanike vanemaist on vaimuhaigeid 2% ja vaimuhaigete omist I8%; iseäralise iseloomuga vanemaid vastavalt 6:I3%.

Nagu pole uurimistega kindlaks tehtud, palju on joomaritel terveid ja palju haigeid lapsi, ning palju neist muutub asotsiaalseks - nii puuduvad samad andmed ka vaimuhaigusi põdevate vanemate laste kohta. Täiskasvanute pärivuslise koormatuse üle toome siinkohal mõned iseloomustavad andmed.

Goill'i[1] 116-st kõlbluse vastu eksijast oli otsekoheselt tõusvas suunas pärivusliselt koormatud 20,56 % ja 1845-st kuritegijast - 15,33 %.

Lombroso andmeil oli 104 kuritegija seas 7,7 % vaimuhaiged vanemad.

---

1) Gruhle järele.

Lenz'i järele on 1/3 kõigist vaimuhaigeist pärivuslikult koormatud.

Gregor'i andmeil on 1500 hoolekande kasvandikkude vanemaist 13 % vaimuhaigeid, 18 % psükopaate ja 4 % närvihaigeid.

Schvalbe toob 100 prostitueerunu pärivuse kohta järgmised andmed: vanemad vaimu- ehk närvihaiged 12 % (isa-6, ema 6 %), päritud anormaaliad 30 %, kokku 42 %; neist on 9 % kahepoolse (isa ja ema poolt) ja 33 % ühepoolse pärivuslise koormatusega.

Cramer'i uurimuste järele (1909 a.) olid hk. otsekoheses joones pärivuslise koormatusega 49 %, alkoholist,23 %, anormaalseid 1,6 % ja kahepoolse päriwuslise koormatusega 15 %.

Gruhle 105-st s.k. oli pärivusliselt koormatud üldse 58,9 %, otsekoheses joones 47,62 %, alkoholist 34,29 %, anormaalseid 21,9 % ja kahepoolselt koormatud 8,57 %.

s.k.vane- vaimlised rmaalsused. Harku s.k. vanemaist olid:

I.a) Iseäralikke (abnormaalseid) iseloomi (häkkilise vihaga, kergelt ärritatavam jne.): 25 juht.[1] (16,66 %) isa või ema ja 7 juhtumisel (4,66 %) isa ja ema. Neis perekondis on peale selle veel mitmed sugulased vaimliste ja teiste puuetega: 1-el täditütar nõdrameelne (nr.138),1-el ema onu vaimuhaige, 2 sõtset (isa-õde) prostitueerunut (nr.129 ja 130), 1-el tädi nõdrameelne(nr.86), 2 onu vaimuhaiget (nr.115,116), 1 lell nõdrameelne ja ema täditütar vaimuhaige, 1-el õde ja sõtsepoeg nõdrameelsed (131);

b) Vaimuhaigeid,[2] langetõbiseid,[3] ja puuduliku mõistusega,[4] kokku 12 juhtumist (8 %); nende seas 2 ema vaimuhaiget ja 2-el kasvandikul ema langetõbine, 1 isa isa (nr.72) ja 1 vanaema ema poolt nõdrameelsed (nr. 39),

---

1) nr.41,91,115, 116,1,2,3,13,22,29,32,60,61,88,87,110,82, 94,120,124,127,121,131,132,138.
2) nr.74,16.
3) nr.46,47.
4) nr.73,100,102,137,72,144,75 ja 39.

ühel peale ema veel öde nõdrameelne (73) ja üks kolmekordse koormatud pärivusega; 4-al kasvandikul kas isa või ema nõdrameelne;

c) närvihaigeid (hemicromia et paralysis cerebri) 7 juhtumisel[1] (4,66 %).

II. Vennad või õed nõdrameelsed 9 juhtumisel (üks neist kurttumm[2] (6 %); nende seas ühel öde psükopaat ja onu langetõbine (nr.95) ja kahel isa poolvenda nõdrameelsed(63,64).

Muud sugulased:

III.Lell, sõtse,onu,tädi ja nende lapsed (nr.4) nõdrameelsed 12 juhtumisel[3] (8 %);

Kokku oleks pärivusliselt koormatud vaimlise alaväärtusluse tagajärjel 58 ja närvihaiguste tagajärjel 7 juhtumisel[4] üldse 65 juhtumisel ehk 43,32 %.

•vaimlise maalsuse d taga - rjed.

Vanemate vaimliste puuete tähtsus ei piirdu mitte ainult pärivusega, vaid vähest veelgi rohkem mõjub ta mitmes teises suunas. Oma vaimlise alaväärtusluse tagajärjel anduvad vanemad alkoholismile, kuritegevusele, kõlvatule elule jne. Töövõime halvamine ja majandusline viletsus on sellest järgnev üldine nähtus, nagu seda rikkalikult tõendavad III osa eluloo kirjeldused. Perekondade lagunemine on pea alati paratamatult seotud sarnase vaimlise iseäralsusega. Et laste kasvatus selle all rängalt kannatab, on tõendatud rohke materjaaliga. Mitte vähem tähtis pole see halvav eeskuju ja mürgistatud perekondline miljöö, mille mõjul hüvineb isegi vaimliselt terve isik.[5]

Isa sõjaväeteenistus.

Käesoleval juhtumisel tuleb seda sündmust tähelepanna kui isa tervislise seisukorra arstlise ülevaatuse ainukest akti. Teiseks oli varem see teenistus seotud kodumaalt kaugemale matkamisega, mis harivalt mõjus.

132 Harku s.k. isa (18 s.k. on vas.) sõjaväeteenistu-

---

1) nr.4,21,68,70,97,17,34.
2) nr. 63,64,29,39,61,57,99,107,145.
3) nr.35,67,2,82,84,50,58,108,109,76,51.
4) nr.5,72,86 (ema puudaliku mõistusega),84,89,129,130.
5) nr. 122,75 j.t.

se üle on olemas järgmised andmed:

	Harku s.k. isad. (Madisson)		Eesti sõjaväe tervishoiu val. andmed 1921-23 a. kohta	91 isa Gruhle (4)
	abs.arv	% %	% %	% %
Vabastati kui üksikud pojad	27	20,45	1) 7	
Vabastati ameti poolest (2) kui maakaitseväelased või on saanud ajapikendust	4	3,03	17,5 11,5	25,27
Vabastati tervislistel põhjustel	25	18,93	7,5 5,3 7,8 77,6	
On teeninud sõjaväes	62	46,96	69,4 72	47,25
Andmed puuduvad	14	10,6		24,47

S.k. vanemate ja tavaliste kodanike sõjaväeteenistusest osavõtu võrdlev tabel. Tabel nr.9.

Kirjanduses ei leidu andmeid, peale Gruhle lühikeste märkuste s.k. vanemate sõjaväe kohustuste täitmise kohta. Sõjaväeteenistusest vabastatute arvu resp. protsendi hindamises pole teisest küljest vaadates asjatundjad samuti mitte ühel arvamisel. Võrreldes sõjaväest vabastatute protsenti Harku sunnikasvandike vanemate hulgas rahvaväe komisjoni omaga 1921 - 23 aastani, näeme, et tervislistel põhjustel sõjaväeteenistuseks kõlbmatuks tunnistatute % on esimeste juures 2½ - 3 korda suurem tavaliste kodanike omast, kuna selleks kõlbuliste % on vähem peaaegu poole võrra. Teatavasti tuleb siin arvestada praeguste karmimate nõudmistega, mistõttu sõjaväeteenistusest vabastatakse ainult tõsiselt vigased isikud. Selle karmsuse tegajärjel satub rahvaväe ridusse isegi vigaseid isikuid. Varemalt oli küll ka võimalik vabaneda sõjaväeteenistusest altkäemaksu ja igasuguste petustega. Kuid see võimalus oli avatud siiski ainult jõukamatele ja mitte neile, kellega meil praegusel korral tegemist. Nii tuleks õigeks pidada, et tervislisel põhjusel sõjaväeteenistusest vabastatute % on Harku kasvandike isade seas siiski suur, mis

1) 1921-22 ja 23 aastate andmed on alaneval järjekorras üksikult üles märgitud.

tõendab nende viletsamat tervislist seisukorda. Gruhle andmed näitavad sedasama Saksamaa suhtes.

S.k. vanemate kehalised puudused.

ate kehaline puuete järjed.

Nende kehaliste puuduste jälgimisel polnud võimalik kindlaks teha, kuivõrd üks ehk teine neist oli olemas enne poja sündimist, kui mitte ainult silmas pidada, et 25 s.o. 18,93 % isadest on tervislisel põhjusel sõjaväeteenistusest vabastatud.

Vanemate vaimliste puuete käsitamisel ei tule, nagu nägime, rõhutada mitte ainult pärivuslist koormatust, vaid ka sellest järgnevat perekonna, kui kasvatuslise toguri ka sellest järgnevat perekonna, kui kasvatuslise toguri langust, ehk tema täielist elimineerumist; sellele järgnevad perekonna majanduslised viletsused jne. Kui mitte rohkem, siis vähemalt samavõrd tähtsad on samas suunas vanemate kehalised puudused. Isa või ema tervislised pahed, mis neid kas töövõimetuks teevad või haigemaia ravitsemisele sunnivad, suurendavad juba niigi raske ainelist seisukorda ja vähendavad igale perekonna liikmele langeva toidu normi, mille tagajärjeks on laste kehaline nõrkus, sellest järgnev töö - põlgus jne. Kõik majanduslikud mured lasuvad säärastes tingimustes ühe vanema õlul, mis teda kohustavad tööle harilikult väljaspool kodu hommikust õhtuni. Lapsed aga jäävad omaette kogu päevaks sageli vähemagi valveta; Sääraste laste kasvatajaks on sellepärast peaasjalikult uulits. Kui vaimliselt ja kehaliselt terve laps säärasis tingimusis jääb veel rikkumatuks, siis hävineb vaimliselt ja kehaliselt vähevalminu. kõlbliselt ja saab temast paratamatult asotsiaalne isik.

Vanemate alised uded.

Harku s.k. vanemad kannatavad järgmiste tervisliste rikete all:

	Isa	Ema
kas põevad ehk surid tiisikusse	30	7
muud kopsuhaigused	2	2
tervisline seisukord üldiselt halb	4	2
kubeme vaevaja	3	2
vähja haigus	3	3
südame-ja neeruhaigused	3	5

	Isa	Ema
lues	2	1
teised suguhaigused	-	1
vigased jäsemed ja nende murded	3	4
seedimisorgaanide rikked	2	2
jooksja haigus (rheumatismus)	10	9
pidalitõbi	1	-
selgroohaigus (küürakas)	-	1
peapõletik	-	2
krambid	-	1
raske verevaesus	-	1
silmahaigused	-	3
varices	-	3
	-	2
	63	51

Neist andmeist on näha, et igas neljandas perekonnas on üks vanemaist kas surnud tiisikusse või on tiisikuhaige (25,83 %/ 144 perekonnast). Ei vaja lähemat kirjeldust,millisesse viletsusse satub sageli aastate jooksul ilma varanduseta tiisiku haige perekond.

Samasugusele otsusele jõuame, kui silmitseme tervis - selliste pahedega isade (40,97 %) ja emade arvu (28,4 %). Selle juures on 15 perek.(10,1 %) mõlemad pooled vigase tervisega. Üldse on sga vigase tervisega perekondi 68,75 %.

Vanemate kuritegevus ja kehalised vead on üheskoos esitatud 52 juhtumisel (34,66 %), kehalised vead ja alkoholism 45 perekonnas (30 %).

S.k. vanemate kuritegevuse, alkoholi kuritarvituse ja pärivuslise koormatuse suhted.

Peale ülaltoodude kombinatsioonide on huvitav jälgida perekonna kuritegevuse (ühes arvatud ka kõlbluse vastane elu), alkoholi kuritarvituse ja pärivuslise koormatuse suhted.

	Kri-mina-li-teet alko-hol.	Kri-min. alko-hol, päri-vus.	Kri-min. päri-vus	Päri-vus alko-hol	Päri-vus.	Al-ko-hol.	Kri-mi-na-li-teet.	Kõi-gist eelm. pahe-dest vabad:	Kok-ku.
Isa surnud	8	7	9	2	5	6	4	8	49
Ema surnud	4	3	2		1		1	2	13
I: Mõlemad vanemad surnud	5	2			2	1	3	4	17
Vanemad elus	2	7	7	1	2	1	11	5	36
Väljasp.ab.sündin:	2	2	4	1	2		4	3	18
Vanemad elavad lahus	3	7	3		1		2	1	17
K o k k u	24	28	25	4	13	8	25	28	150
% 150-st	16,0	18,67	16,67	2,66	8,66	5,33	16,67	15,33	99,99

Perekonna kriminaliteet, alkoholism ja pärivuse koormatus.

Tabel nr.10.

Sellest tabelist selgub, et ainult 23 (15,33 %) s.k. vanemaist on vabad eelpool kirjeldatud pahedest. Neist on 8-al perekonnal isa, 2-el ema surnud, 5 vl.(1 vas.),2 vas.; 1-el vanemad lahus ja 5-el elus ning elavad koos; viimased on kõik töölised ja elavad peale ühe Tallinnas;kaks neist on Venemaalt Eestisse tagasi rännanud. Teiseks on näha, et 25-el (16,66 %) on vanemad ainult kuritegevusliste pahedega; neist on 14 s.k. kas vaeslapsed (3), poolvaeslapsed(5), vas.(4) ehk nende vanemad elavad lahus (2); 11-el on vanemad elus, neist elavad 6 Tallinnas, 2 alevis ja 3 maal;ameti poolest on vanemad: 6 töölist, 2 käsitöölist, 1 talupidaja ja 1 turukaupleja.

Edasi selgub, et kriminaliteet ühelt ja alkohol, alkohol - pärivus või pärivus teiselt poolt esinevad koos 77-el juhtumisel (51,34 %).

Pärivusliselt üldse on koormatud 102 s.k. (68 %); ar-

vates siia juurde 25 kohtu poolt käristatud perekonda, saame 127 (80,66 %) kas seltskondliselt, eetiliselt või konstitutsiooniliselt madalal järjel seisvat perekonda (vordle vanemate kuritegevus).

Sunnikasvandike jaotus usu, rahvuse ning kodakondsuse järele.

jaotus põhjal.

Võrreldes tabel nr.11 järele s.k. rahvuse, usu ja kodakondsuse andmeid 1922 aasta üldrahvalugemise tulemustega, siis leiame momente, mis mitmeti puudutavad s.k. suhteid kuritegevusega.

		Harkus		Üle riigi (1922 a.) rahvalugem. järele
		abs.arv	% %	% %
Usk	Luteri usulisi	106	70,7	78,6
	Kreeka-kat.usul. eestlasi	26 } 44	17,3 } 29,3	12,2 } 19
	Kreeka-kat.usul. venelasi	18	12,0	8,2
Kodak.	Eesti kodakondseid	141	94,0	
	Vene riigi kodakondseid	9	6,0	
Rahvus	Eestlasi	124	82,7	87,7
	Venelasi [1]	18	12,0	8,2
	Eestistunud segaverel.:			
	Isa lätlane, ema eestlane (väljaspool abielu sünd)	1	0,66	
	Vanaisa (isa poolt) lätlane	2	1,33	
	Vanaisa sakslane	1	0,66	
	Vanaema sakslane	1	0,66	
	Vanaisa poolakas	1	0,66	
	Vanaisa rootslane	1	0,66	
	Vanaema venelane	1	0,66	
	Sega rahvus abiel uldse		12,0	9,8

S.k. usk, rahvus ja kodakondsus. Tabel nr.11.

Nii selgub, et k.-k.-u.[1] moodustavad suurema ja l.-u.[2]

1) k.-k.-u. - kreeka- katolikuusulised.
2) l.-u. - luteriusulised.

vähema % s.k., kui see nende peale langeks rahva jaotuse järele usu põhjal. L.-u. on Eestis 78,6 %, aga Harku s.k. seas 70,7 %; k.-k.u. 19 % contra 29,3 %. Selles k.-k.-usuliste ülekaalus esinevad kaunis ühtlaselt nii eestlased, kui venelased: nii oli venelasi Eestis 1922 a. 8,2 %, Harkus s.k. seas aga 12 %, k.-k.-u. eestlasi on Eestis 12,2 % Harku sk. seas - 17,2 %. Paistab, et siin omajagu tähtsust omab ka usk, mis laialistes seltskonna kihtides sageli ainus hingeliste huvide ja püüete osutaja.

-usku üle- u põhjud.

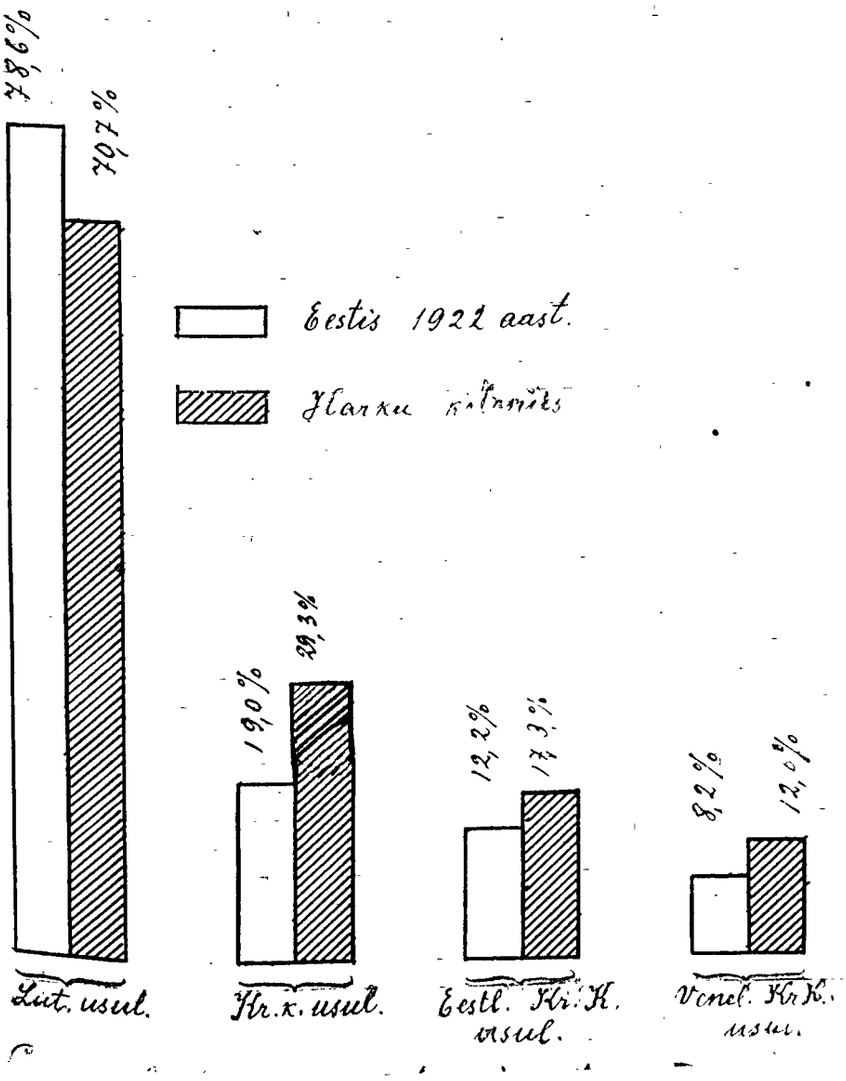
K.-k.-u. eestlaste kohta tuleb meeles pidada, et nad rõhuvas enamuses kuuluvad vaesemasse rahva kihti. Sesse usku astus palju eestlasi lootuses saada maad, mida neile tõotasid preestrid. Samas suunas mõjus preestrite ja teiste poolt levitatud arvamine, et k.-k. usku vastuvõtmisega vabanedakse mõisnikkest, sattudes sel teel keisri otsekohese valitsuse alla, milline asiolu pidi tooma igasuguseid soodustusi; sarnase kihutustöö tagajärjel läks k.-k.u. üle peaasjalikult vaeseim ja väheim haritud seltskondlik kiht, kellel puudusid igasugused traditsioonid, kel polnud tähtis usk, kel polnud samuti ka kõrgemaid hingelisi elamusi ses suunas, vaid keda meelitas majanduslik kasu ja teised illusoorsed soodustused.

Siinjuures ei või jätta märkimata asiolu, et k.-k. u. avaldab suurt mõju nimelt tunnete peale, valdab ja oma poole meelitab meie külm-rahulist laadi rahva seast affektiiveid ja meeleolulisi isikuid, kellel intellektuaalne külg tagaplaanile jääb. Viimane on rohkem omane l. usule.

Ses hingelaadi iseõralsuses ja majanduslikus viletsuses, arvab autor, peituvad põhjused, miks k.-k.usku eestlased annavad võrreldes mürksa suurema % allealisi kuritegijaid, kui l.u. eestlased.

rahvus.

Võrreldes s.k.-de % rahvuse järele Eestis elavate rahvuste protsendiga 1922 a. üldrahvalugemise tulemuste järele näeme, et venelased moodustavad Harkus kaugelt suurema %, kui neid Eestis elab (12,0 contra 8,2 protsenti). Sarnane nähtus kordub ka Lätis (15,1 contra 9,8).

E.K. ja Eesti riigi kodanike jaotus usu ja rahvuse järele. Diagr.nr.2.

Seejuures on peaaegu kõik venelased pärit Tallinnast ning Narvast. Enamasti on nende vanemad kõik varemail aegul Venemaalt Eestisse asunud ja siin abiellunud; sellega ei kuulu nad siis mitte pärismaalaste hulka. See nähtus on iseloomustav: sisserännanud element moodustab alati suurema % kuritegijaid, kui pärismaalased. Lombroso rikkalikud andmed kuritegevuse üle Prantsusmaal on selle väite paremaks illustratsioo-

egevus, andid ja maalased.

niks. Nii oli 40.000 arreteeritust Senni departamendis 27.000 sisserännanut. Igast 10 kohtu poolt karistatust Sette linnas oli ainult 3 kohalikku elanikku. Sama nähtus esineb ka P.- A. Ühisriikes: 99.000 arreteeritust oli New-York'is 38.000 immigranti. Siin on huvitav meeletuletada möningate Saksamaa kriminalistide ja psühiatride tõendust, et Saksamaalt Ameerikasse ja muiale rändajate hulgas on palju vähevalminuid ja kurikalduvusega isikuid. Puht-eesti perekondadest on Harkus võrsunud 82,7 %, kuna eestlased riigis moodustavad 87,7 % rahva koosseisust. Üldse on Harkus esitatud kõik Eestis elavad rohkearvulisemad rahvused peale juutide. Lätis esinevad ka viimased s.k. seas. Segarahvuslisest abielust on võrsunud vähemalt 12 % s.k., kuna mainitud rahvaloendamise andmeil perekondi, kus uus pooltest eestlane, oli 9,8.%. Siin olgu meelde tuletatud, et inglane Hamilton - Pearson peab segarahvuslisi ja usulisi perekondi laste kuritegevuse üheks põhjuseks.

Kodakondsuse järele oli 94 % Eesti ja 6 % väljamaa, eestkätt Venemaa kodanikke. Viimane asiolu on suur-vene poliitika tagajärg: asendada venelaisi Baltimaile, ka Eestisse nende maade ümberrahvustamise otstarbel, millisest plaanist aga Eesti vabadussõda kriipsu läbi tõmbas.

Eelmiste väidete tõenduseks on eriliselt huvitavad meie liitlase Läti andmed. Usu ja rahvuse järele jagunesid kolme aastat jooksul allealiste kuritegijate parandusmajast läbikäinud s.k. järgmiselt:

S.k. koloniis[1]	%	Üldse Lätis[2]	%
Lätlasi	59,9		73,0
Venelasi	15,1		9,8
Sakslasi	8,6		4,0
Poolakaid	5,9		3,0
Juute	3,9		5,0
Eestlasi	2,0		0,5
Leedulasi	3,3		1,7
Mustalasi	1,3		---
Kokku muulasi	47,1		27,0

Koloniis	%	Üldse Lät	%
Luteri usul.	52,2		57,6
Kr.-kat. "	22,5		8,7
	24,7		13,3
Vana "	2,2		4,6
Katoliku "	18,8		23,5
Juudi "	2,9		5,0
Sektante	1,4		---

Siin kordub endine nähtus. Pärismaalased (lätlased)annavad väiksema % s.k. võrreldes riigi rahvuslise koosseisuga, kui muulased. Huvitav on, et s.k. % sakslaste, poolakate ja leedulaste hulgas on nende rahvuste % Lätis kaks korda suurem. Poolakate üle kaebasid juba sakslased, et nad andvat liiga suure % allealisi kuritegijaid; kuid ka sakslaste enese kohta pole asi sugugi teisiti. Vähemusrahvustest annavad vaid juudid vähema % s.k. kui neid on protsentliselt Lätis (3,9 contra 5,0 %).

Luteri usuliste % on s.k. keskel nagu Eestiski väiksem kui sesse konfessiooni kuuluvate üldprotsent kogu riigis. Sama nähtus esineb ka katoliiklaste ja juudi-usuliste juures. Kreeka-katoliku usulised selle vastu esinevad peaaegu kaks korda suurema protsendiga s.k. keskel, kui neid kogu riigis on.

---

1) Andmed on Läti üleriikliselt koolide nõituselt Riias 5. aug.1924.
2) nr.117.

Sigitamis- ja sündimisaeg.

Sigitamise tingimuste üle ei läinud korda andmeid koguda, kuna võimalust polnud vanematega isiklikult kokku saada.

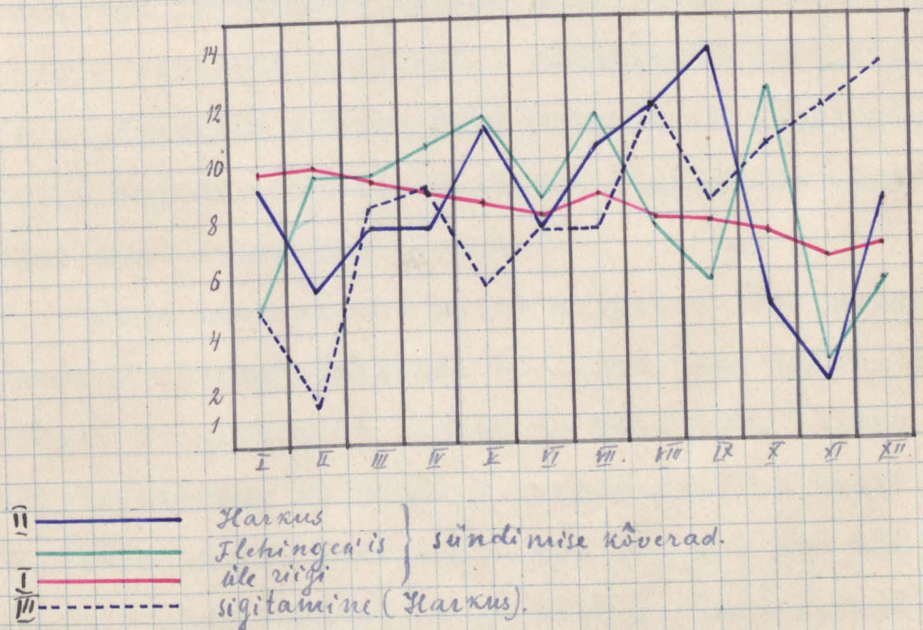
sigitamise tingimused ja aeg.

Sigitamise tingimuste suhtes oleks iseäralise tähtsusega asiolu, kas olid vanemad sel puhul kained, või viinasttunud. Sigitamise aeg on välja arvatud lapse sünniaja järele. Võrreldes Harku s.k.sigitamis- ja sündimisaega Flehingeni s.k. (Gruhle järele) ja 1922 a. Eesti Vabariigis sündinute omaga, saame järgmise tabeli ja joonise:

Sündimisaeg	Sk. de sigitamis aeg kuude järg.		I 9,03	II 5,55	III 7,64	IV 7,64	V 11,8	VI 8,34	VII 10,42	VIII 11,8	IX 13,2	X 4,85	XI 1,39	XII 8,34	
	Kuud.		Jaan.	Veebr.	Märts	Apr.	Mai	Juuni	Juuli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dets.	Kokku.
	Harkus.	Abs. arv.	13	8	11	11	16	11	15	17	20	7	3	12	144
		% 144st	9,03	5,55	7,64	7,64	11,11	7,64	10,42	11,8	13,89	4,85	2,09	8,34	100%
	Flehingenis %		4,76	9,52	9,52	10,48	11,43	8,57	11,43	7,62	5,71	12,38	2,86	5,71	99,99
	Üle riigi %		9,76	9,97	9,34	8,96	8,60	8,06	8,71	7,94	7,89	7,39	6,60	6,78	100%

Sigitamise ja sündimise jaotus kuude järele.

Tabel № 15.

Sigitamise ja sündimise jaotus kuude järele.

Diagr. № 3.

divuse aeg.

Selgub, et 1922 a.sündivuse köver (I) langeb järk-jär-

gult jaanuarist detsembrini, osutades selle juures kahte väikest tõusu: üht veebruaris ja teist juulis. Viimane nähtus ilmneb ka igas teises demograafilises statistikas. Tähendatud tõusud vastaksid kevad- ja sügiskuude sigitamisele; veebruari kuu tõus oleneb samuti palju hulgalisest abiellumisest juuni kuul.

Harku s.k. sündimiskurve (II) näitab aga väikest tõusu jaanuaris, langeb vastandina esimesele kurvele veebruaris ja tõuseb uuesti mais, mille järele järjekindlalt tõustes septembris jõuab kõrgemale tipule; selle järele langeb kiirelt, osutades dets. väikest tõusu; kaks viimast muutust sündivuse kurves vastavad enam-vähem üleriiklise sündivuse kurve iseäralsustele. Veebruari kuu langemine ning tõusud mais ja eriti juulist septembrini on õige omapärased. Üldiselt aga tõuseb II kurve vastandina I-se kurve langemisele kogu aeg veebruarist kuni septembrini ja langeb selle järele vastavalt esimesele kiirelt.

Sündimise käigule vastavalt on ka sigitamise käik ja aeg mõlemal puhul mitmeti lahkuminev. I kurve tõusudele vastavad sigitamise tõusud mais ja oktoobris; II kurve tõusudele vastavad sigitamise maksimumid aprillis, augustis ja septembrist alates kuni detsembrini, mil sigitamine on kõige sagedam. Üldiselt tõuseb sigitamise kurve veebruarist kuni detsembri lõpuni.

Seda iseäralsust aitab selgitada see asiolu, et s.k. vanemad on peasajalikult töölised, kes talvel enamasti suvisest teenistusest elavad ja vähe tööl käivad. Teiseks on tähtis asiolu, et 48,61 % perekondist on kohtu poolt kuritegevuse pärast karistatud kas isa ehk ema ehk mõlemad; elusolevaist isadest isegi 52,3 %. Talvel, millal kuritegevus üldiselt kahaneb, elavad ka nemad sagedamini perekonna juures, mis hõlbustab sugulist läbikäimist. Nii ühel kui teisel juhtumisel elatakse suvise teenistuse arvel. Ka alkoholi tarvitamine läheb sagedamaks talvel, Nagu eelpool nägime, tarvitavad 124 isast 122 alkoholi. Teiseltpoolt on teada, et alkoholi tarvitamine osutab tõusu augustis ja iseäranis oktoobris, novembris ja detsembris (alkoholi tarvi-

holi
tamise
sumi ja
gitami-
aeg.

tamise maksimumi aeg).

Võrreldes Harku s.k. sigitamise aega 1921 - 23 aastatel riigis joomiseks ära tarvitatud alkoholi hulkadega kuude järele, näeme üllatavat vastavust: kolmele sigitamistõusule III - IV, VIII ja XII kuul vastavad täpselt kolm alkoholi tarvitamise tõusu samul kuudel.[1] Viimane asiolu kinnitab väidet, et ei tule rõhku panna ainult sellele, kas vanemad tarvitavad palju või vähe alkoholi, vaid enam asiolule, et tööliste kiht (nende hulgas ka Harku s.k. vanemad) toimetab sugulist akti tavaliselt viinastanud olekus.

Alkoholi mõju ses suhtes kriipsutab alla eriti Gruhle. Tema uurimuses leiduvas Flehingeni s.k. sündimise kurves on suurem tõus juulis, millele vastab sigitamise aeg oktoobris, ajal, mil uus vein valmib ja seda palju tarvitatakse. Viimast asiolu rõhutavad ka Bezzola ja Hartmann (Gruhle järele). Flehingeni ja Harku s.k. sündimise kurved asenevad üldiselt peaaegu rööbasjoones. Lahkuminek leidub viimase maksimaal - ses tõusus septembris, mis esimesel järgneb üks kuu hiljem peale suuremat langemist.

kused.

S.k. emapiimaga toitmise, kõndima- ja rääkimahakkamise ajad.

Lapsepõlve arenemise käigust tahan puudutada ainult neid ülaltähendatuid 3 momenti, millel eriline tähtsus lapse arenemise peale ja mis tunnistust annavad lapse loomulikust arenemisest.

Paraku pole paljude vanemate, eriti emade, surma tõttu võimalik olnud saada nende küsimuste kohta täpseid andmeid ja saaduid andmeid tuleb võtta arvustavalt, sest aja jooksul on küsitavatel unustatud nii mõnigi asi. Iseäranis on see maksev isade kohta, kes nagu nii teavad vähe oma lastest. Sellepärast olen arvestanud peamsjalikult emalt ehk vanaemalt saadud andmeid. On üldiselt teada, et just ema jälgib suurima huviga, millal lapse esimesi samme astub ja rääkima hakkab, sest ema elus on see suur sündmus. Ja ön-

---

1) Alkoholi tarvitamise kohta saadud andmete eest avaldan siin kohal tänu Eesti Karskusliidule.

neks on ema poolt vaeslapsi palju vähem kui vaeslapsi isa poolt. Mainitud põhjustel arvan, et kuigi andmed täpsed pole, siis on nad vähemalt ligiaudsed ja annavad siiski üldise pildi lapse arenemisest. Ka jäävad suuremad kõrvalekaldumised kaugemini meelde ja need ongi tähtsad praegusel korral.

Võrdluseks korjasin andmeid linna algkoolide esimesse klassi astuvate laste emadelt; kahjuks on aga neid andmeid vähe. Samuti pöörasin andmete saamiseks lastekliiniku juhataja prof. A. Laus'i poole, kelle väga lahkel vastutulekul kasutasin võrdluseks lastekliiniku ja polikliiniku andmeid. Kuna need andmed käivad haigete laste kohta, siis on nad võrdluseks tähtsad.

Emarinnaga lapse toitmine on, nagu teada, ainuke õige rinnalapse toitmise viis. Emapiim sisaldab kasvuks kõik ained, mis vajalikud lapse arenemiseks, kuna kunstlik toitmine põhjuseks võib saada igasugustele haigustele.

innaga
mise
tvus.

	Kui kaua: Ei saa: saai laps: nud : emarinda: emarin.	1 - 2 kuud	2 - 6 kuud	½ - 1 aastat	1 - 1½ aastat.	1½ - 2 aastat.	2 - 3 aastat.
T. U. Lastekl.	4,3 %	9,2%	19,9 %	40 %	18,9 %	6,9 %	0,8 %
Harku s.k.	2,6 %	14,4 %	37,2 %	21,2%	18,6 %	4,2 %	1,7 %

Lapse toitmise kestvus emarinnaga % %.
Tabel nr. 33.

Tabelist nr. 33 on näha, et 118 Harku s.k. toitmine rinnalapse põlves emarinnaga oi lähe oma vältuse poolest palju lahku 330 lastekliiniku patsiendi samal viisil toitmisest. Emarinda mittesaanute % s.k. hulgas on väiksem, selle vastu aga 2 - 3 a. kestel rinda saanute % isegi vähe suurem kui lastekliiniku patsientide omad. Selle asiolu põhjused seisavad selles, et harimatast ja vaesematest rahvakihtidest emad toidavad last rinnaga kauem, kui jõukamasse kihtidesse kuuluvad emad. Viimasesse kuulub kahtlusetu lastekliiniku patsientide vanemate rõhuv enamus. Praeguse haigenajade kõrge taksi juures võib seal ravitsemise luksust

oma lapsele pakkuda ainult jõukam inimene, ehk aga haigekassa liige ja riigi- ning omavalitsuse teenija.

Mainitud andmete põhjal on siis tõendatlik, et Harku s.k. pole olnud emarinnaga toitmise suhtes mitte just halvas seisukorras. Kui emarinnaga toitmise normiks pidada kuni 9 kuulist perioodi, siis on neid kaunis rahuldavalt toidetud.

ima mine- u aeg.

Lapse loomuliku arenemiskäigu tunnuseks on õigel ajal kõndima- ja rääkimahakkamine. Nagu teada, peetakse lapse kõndima hakkamise viimaseks ajaks keskmiselt XVIII ja rääkima hakkamise omaks XVI kuud. Mõne-kuisel kõikumisel pole sellejuures suuremat tähtsust. Kuid kõndima või kõnelema hakkamise viibimine üle 1½ eluaasta tunnistab juba rasket arenemise häiret. Sellest hiljem hakkavad kõnelema ja kõndima peaasjalikult debiilid, lastehalvatud, peaaju-, luues'i, tiisikuse ja nii e. haiguste põdejad.

Võrreldes kõndimahakkamise suhtes Harku s.k. Tartu lastekliiniku patsientidega ja Tartu linna algkoolide õpilastega (vaata tabel nr.34),

Millal laps hakkas kõndima	kuni 1½ aast.	1½ - 2 aast.	2 - 3 aast.	3 - 5 aast.
T.Ü.lastekliin. ja polikliinik.	94,3	2,8		2,8
Tartu linna algkoolid	88,0	11,0	1,0 (12,0)	---
Harku s.k.	88,1	8,7	3,2 (11,9)	---

Laste kõndimahakkamise aeg % %. Tabel nr.34.

näeme, et peale teise eluaasta kõndimahakkamise alguse hiljenemise suhtes esimeste ja teiste vahel on rohkem ühist, kui esimeste ja linna algkooli õpilaste vahel. Samasugune nähtus kordub rääkimahakkamise juures. Siin on veel rohkem silmapaistev Harku s.k. arenemise käigu hiljenemine võrreldes algkooli õpilastega; nii on tabel nr. 35 näha, et peale

teist eluaastat rääkimahakkamise protsentide vahekord 4,0 contra 2,3; eriti suur on vahe 3 - 5 eluaastates, nimelt 5,0 % contra 1,1 %. Selle vastu on hiljenemised Harku s.k. ja mainitud patsientide juures kaunis ühtlased.

Üldiselt on aga peale 1½ eluaastat rääkima hakanute % Harku s.k. juures 2,15 korda suurem kui lastekliiniku patsientide vastav protsent ja 1,5 korda suurem õpilaste vastavast protsendist.

Nii võime kokkuvõttena käesolevate andmete põhjal väidata, et Harku s.k.-del on oma arenemise käigu poolest rohkem ühist haigete laste kui tavaealiste kooliõpilastega, kuna nad viimastega võrreldes hakkavad hiljemini kõndima ja kõnelema.

Millal laps hakkas rääkima.	Kuni 1½ aast.	1½ - 2 a.	2 - 3 a.	3 - 5 a.
T.Ü.Lastekl. ja polikliin:	80,0	14,0		6,0
Tartu linna algkoolid	70,5	26,1	2,3 (28,4)	1,1
Harku s.k.	56,6	34,4	4,0 (38,4)	5,0

Laste rääkimahakkamise aeg % %. Tabel nr.35.

S.k. kooliskäimine.

ja vaimliväärtuslus.

Bleuler tõendab, et vaimlise küpsuse paremaks katsekiviks on elu ise. Tõlgitsedes seda arvamist, võiks öelda, et kool ja karjasküimine on esimesed vaimlise valmimise osutajad, üks teoreetilisel, teine praktilisel teotsemisel.

Põhjused, miks lapsi sageli nuhaldakse hooletuse, laiskuse, saamatuse eest, ehk seda neile etteheidetakse, peituvad niimõnigi kord lapse allväärtusluses, millest vanemad ehk kasvatajad ei suuda aru saada.

Andmed Harku s.k. koolisküimise üle on kokku võetud järgmises tabelis.

	Koolisk. aeg.						
	Pole koolis käinud	Õpeaastate arv.					
		½ aast	1 aast	1½-2½a.	3-4 a.	5-6 a.	7-8 a.
absol.arv	1) 21	2) 16	3) 14	4) 42	5) 41	6) 13	7) 3
%	14,0	10,67	9,33	28,0	27,33	8,67	2,0

S.k. koolisk̈imine. Tabel nr.16.

Siit selgub, et 14 % s.k. üldse pole koolis käinud; arvatavasti aga siia juurde veel 10,67 %, kes on koolis käinud kuni ½ aastat, saame 24,67 % koolihariduseta lapsi. Palju paremas seisukorras pole ka need, kes ühe talve koolis käinud, s.o. 9,33 %. Üldse pole lõpetanud kolmeaastast algkooli kursust 62 %. 1922 a.üldrahvalugemise andmeil pole algkooli kursust lõpetanud Järva ja Pärnu maak. umbes 25 %, kuna koolis üldse pole käinud 7,8 - 9 %. Nii on siis koolihariduse seisukord s.k. juures palju halvem, kui tavaliste kodanikkude hulgas. Ellu astuvad nad nii siis täiesti puuduliku haridusega ja on selleks ettevalmistatud halvemini kui tavalised kodanikud. Võiks arvata, et Harku s.k. ei saanud nooruse tõttu koolis rohkem käia; kuid ka see pole mõõduandev, sest Harku saatmisel oli 150 s.k. 10 a. vana, 1,3 %, 11 a. - 11,3 % ja 12 a. - 6 %; teised olid kõik vanemad. Noorusel on sellega siis väikene %, suurem tähtsus koolis mittekäimise põhjusena on vanemate vaesusel, kuid peapõhjus peitub ikkagi s.kasvandikkude vaimlistes ja iseloomu omadustes. See paistab eriti silma, kui rühmitada s.k. koolis käidud aja ja vaimlise seisukorra järele.(tabel nr17).

---

1) nr.19,26,35,36,52,55,62,65,75,79,84,87,98,99,114,124,125,138,141,146,148.
2) nr.24,30,42,48,63,68,70,91,97,110,111,115,117,126,132,150
3) nr.4,8,17,23,39,43,46,47,69,71,74,116,136,139.
4) nr. 37,38,49,53,54,44,28,29,31,32,1,12,20,16,22,58,59,61,72,76,77,80,82,83,85,88,101,103,105,106,108,109,110,112,113,119,120,123,129,140,143,144.
5) nr.2,3,5,7,10,11,13,14,18,21,40,41,45,50,56,25,27,32,34,60,64,68,78,67,81,89,92,93,94,95,96,102,104,107,121,130,134,137,145,147,149.
6) nr.51,57,6,66,73,86,90,127,122,128,131,133,135.
7) nr.9,118,142.

Diagnoos.	I	II	III	IV	V	VI	VII
	Pole koolis käin.	Õpeaastate arv. kuni 1 a.	1a.	1½-2½	3-4	5-6	7-8
Imbecillitas	4	2		1			1)
Debilitas meut.	8	6	9	17	8	4	1
	12 (57,14 %)	8 (50,0 %)	(64,28 %)	18 (42,86 %)	(19,5 %)	(30,77 %)	(33,33 %)
Infantilism	3			2	3		
Nõrgaandelisus	1	2		1	2	1	
Psychopatia	5	4	4	13	20	5	2
Lues		1					
Epilepsia				1		1	
Cyclothymia						1	
Tbc.						1	
Schizophrenia				3	1		
Iseäralsusteta		1	1	4	7		
Kokku	21	16	14	42	41	13	3

S.k. kooliskäimine ja vaimline seisukord. tab.nr.17.

Sellest tabelist selgub, et koolis mittekäinute seas on suur % vaimliste puuetega ja et alates I rühmast kuni VII-ni oligofreenikude % üldiselt vähenob (57,14 - 50,0 - - 64,28 - 42,86 - 19,5 - 30,77 - 33,33 %), s.o. mida rohkem õpeaastaid on lapsed koolis käinud, seda väiksem on nende seas oligofreenikute %. % tõus VI.rühmas võrreldes eelmistega on selgitatav peamisjalikult juhuste vähesusega.

odasijõud., ist puudu- ja kurite- svus.

Oma vaimlise allvõrtusluse tõttu on koolitöö ja kord s.k. liig paljunõudev, ülejõukäiv, nad ei suuda kohaneda kooli tingimustele ja nõuetele, mispärast algab ärajäämine, hulkumine ja alalised klassi istumajäämised. Teiseks aastaks samasse klassi õppima jäänute arv on Harku s.k.hulgas väga suur. 102-st s.k.-st IV - VII rühmani on 2 aastat ühes klassis viibinud vähemalt 52 (50,98 %) ja 3 õpeaast. - 11 (10,78 %). Järjelikult on 63 s.k. (61,76 %) klassi istuma jäänud, kuna tavaliselt istujate arv 11 - 12 % ümber kõi-

1) Debilitas m.levis gr.

gub (Madisson - 94). See suur protsentide vahe on peaasjalikult tingitud õpilaste vaimlisest seisukorrast. Autori andmeil kõigub allvääartusliste protsent avalikes algkooles 1,5 ümber (Madisson op.cit.).

Teiseks ja kolmandaks aastaks istuma jäämise otsekohestе põhjustena oli võimalik kindlaks teha: hulkumine ja õpihimu puudus - 41 juht., halb õppimine ja hulkumine - 10 j., õpihimu puudus - 5 juht., töölkäimine - 3 juht., söda 1 - juht., haigus (põeavalud) - 1 juht., põhjused kindlaks tegemata - 2 juht. Üldse oli 107 juhtumisel, mil koolist puudumine sai kindlaks tehtud, selle põhjuseks:

Hulkumine (varg.?).....41 korda.
Hulkumine ja vargused.....15 "
Õpihimu puudus.....17 "
Töölkäimine..... 6 "
Söda..... 1 "
Vaesus.....12 "
Haigused..... 7 "
Ei saadetud kooli ja muud põhjused..... 8 "

Hulkumisest kooli ajal on osavõtnud üldse 95 s.k. 63-st II.ja III.õpeaast. ühes klassis õpijast on hulkumisest osa võtnud vähemalt 40.

S.K. koolist puudumiste põhjused. Tabel nr.18.

Eelpool toodud andmed põhjendavad liigne kord,et 1)s.k. ei kõlba harilikule koolile, ja 2) et koolist puudumised nõuavad tõsist tähelepanu vanemate, õpetajaskonna, aga ka politsei poolt. Vargus mängib õpilaste hulkumise juures tegelikult palju tähtsamat osa, kui seda võimalik oli otsekohe kindlaks teha. Tartust pärit olevad s.k. käisid koolist puudumise ajal turul peaasjalikult taskuvargil, millise pahe vastu võitlemises pole politsei suutnud suurt ära teha./Edasijõudmisest koolis on enam-vähem kindlad andmed 77 kasvandiku kohta, kuna ülejäänute suhtes võib arvata mitmel põhjusel, et nende edasijõudmine esimeste omast veel halvem oli. 77 kasvandikust oli edasijõudmine koolis halb 43 (55,84 %), keskmine 29 (37,66 %) ja hea 5 (6,49 %). Vas-

tavad protsendid avalikes algkooles on 13,7, 62 ja 23. See ärmiselt suur lahkuminek edasijõudmises s.k. kahjuks on tingitud viimaste vaimlisest allväärtuslusest, nagu juba eelpool nägime. 43 halva edasijõudmisega s.k. hulgast olid pooled oligofreenikud, 5 ilma suurema iseäralsuseta ja ülejäänud, peale ühe langetõbise, psühkopaadid. Mainitud 21 s.k. koolis mittekäimise põhjustena on vanemate ja laste eneste poolt üles antud vaesus 4 juhtumisel, 8 juhtumisel vanemad ei saatnud, kuna 8 juhtumisel lapsed ise ei tahtnud kooli minna. Võrreldes neid põhjusi kasvandikkude vaimlise seisukorraga, on arusaadav, et koolist puudumiste põhjused ei peitu mitte ülesantud põhjondustes, vaid peaasjalikult kasvandikkude vaimlises allväärtusluses.

iigid ja skäimi-e.

Mis puutub s.k. üksikute liikide kooliskäimise iseäralsusse, siis käivad koolis kõige paremini lahuselavate vanemate lapsed (VI): 17-st käis 16 koolis (16 contra 1), siis järgnevad s.k., kel ema surnud - 12 contra 1, need, kel mõlemad vanemad elus - 33 contra 3, isa surnud - 42 contra 7, mõlemad vanemad surnud - 13 contra 4 ja lõpuks vas.- 13 contra 5.

Nii näeme, et s.k. on kõige paremini koolis käinud need, kelle vanemad lahus elavad ja kel ainult isa elus, kolmandal kohal seisavad lapsed, kel mõlemad vanemad elus. See on veel kord tunnistuseks, et meil siin on tegemist vanematega, kes hariduse väärtust tervilikselt ei suuda hinnata. Kõige puudulikumalt käivad koolis arusaadaval põhjusel vas. ja nimelt, kel ema elus, (majandusline kehvus), kuna 4 vas.vaeslast - kõik kooliharidust on saanud, mis neile võimaldati ema vanemate poolt.

egijate dusline kord.

maad.

Kuritegijate hariduse kohta on kirjanduses rikkalikka andmeid. Gruhle 105 kasv. oli jõudnud õppimisega

kuni 8. klassini	40	-	38,10 %
" 7. "	30	-	28,57 %
" 6. "	18	-	17,14 %
" 5. "	9	"	8,57 %
" 4. "	2	-	1,90 %

kõrgemas koolis käis	3	- 2,86 %
pole koolis käinud	3	- 2,86 %
kooli ajal ümber hulkunud	61	- 58,09 %

Baier'i 1005 s.k. 1909 a. oli puuduliku haridusega 15,5 - 16,6 %.

Laronze järele oli Prantsusmaal 1900 a. kirjaoskamatuid meessoost 3 % ja naissoost 6,8 %; kirjaoskamatuid nekrute oli 1914 a. 3,5 % ja poolkirjaoskajaid - 18 %. Administratiiv-valvel olevaist allealisist oli 1913 a.11 % kirjaoskamatuid ja kasvatuskoloniidesse saadetuist 9 %,viimaste arv tõusis 1920 a. 25 % peale. Sama aja jooksul olid harilikkude laste seas vastavad % % 4 ja 8. 1988 sunnitöösle mõistetust oli 1913 a. kirjaoskamatuid 11 %. Teistest kohtult karistatuist 198,294 isikust oli kirjaoskamatuid 11 %.

Lombroso järele langes prantsuse sõjaväelaste seas kirjaoskamatute % 1827 a. - 1877 a. 56 pealt 16 peale; sama aja kohta oleks vastavad arvud kohtult karistatute hulgas 62 ja 31 %.

Ka teistes riikes on samuti kindlaks tehtud, et kirjaoskamatute % langeb kohtu poolt karistatute seas aeglasemalt ja on suurem, kui tavaliste kodanikkude seas. Üldise hariduslise tasapinna tõusuga tõuseb ka igasugu seadusest üleastujate haridus. Andmed Inglismaalt näitavad isegi,et mõne kuritegijate liigi keskel on kirjaoskus ja haridus parem, kui muidu rahva seas. Lõuna - Wales'is oli 1880 a. kirjaoskamatuid 12 %, kuna arestitute seas oli 5,5 % kirjaoskamatuid; 6,2 % isegi haritud inimesi. 1891 a.olid need samad arvud 7 %, 4,1 % ja 7,4 %.[1] Nii on siis haridust saanute hulgas kuritegevus mõne aasta jooksul tõusnud nii absoluutselt kui ka võrdliselt.

Mainitud nähtus on maksev täiesti ka Eesti kohta. Nii oli 1922 a. üldrahvalugemise andmeil Pärnu maak. lugemis -

---

1) Laronze andmeil oli Londonis kooliskäijate arv 1900 a. 81 pro 100 (c) ja 1910 a. 90 pro c.
P.-A. Ühisriikes oli üleskirjutatud kõigist koolikeelistest koolidesse 1912. ja 1916. a. 52 ja 57 pro c.

oskamatuid 1,8 % ja kirjutamisoskuseta 7,9 %, Järva mk.kohta on vastavad arvud 3,35 ja 7,8 %. Tartumaal on need arvud tõenäolikult vähemad. Aga kolme viimase aasta jooksul kuni mai kuuni 1923 a. Tartu maakonna vanglast läbi käinud 7695 isikust (6187 m. ja 1508 n.) oli kirjaoskamatuid üldse 0,88 %. Selle juures on huvitav tähele panna, et vas. hulgas see % palju suurem on, nimelt 7,7 %.

See kirjaoskamatute väike % kuritegeliste isikute hulgas on seletatav osalt üldise kirjaoskamatuse langemisega, aga peamjalikult asioluga, et esiteks meie keerulisis elutingimusis harimatal kuritegijal raske on pidada oma ametit, teiseks tõstab puudulik haridus üldse kuritegevust ja kolmandaks tuleb arvestada revolutsioonidega, kus poliitilised vastased üksteist vangistasid selle järele, kelle käes järjekorras võim.

Mis puutub haridust saanute ja hariduseta isikute kuritegeuvuse iseloomusse, siis langevad haritud inimeste arvele peamjalikult poliitilised kuritööd ning kõlblus-vastased eksimised. Tapmised, röövimised jne. on aga enamjaolt hariduseta kuritegijate osa. Esimesena juhtis Lombroso tähelepanu asiolule, et hariduslise tasapinna kerkimisega vähenevad raskemad kuriteod ja rohkenevad poliitilised, kõlbuse ja eraomanduse vastased süüteod. Nii mõjub siis haridus inimesi tundelikumaks ja kultuurilisemaks tehes.

istuse ja teeuse iseoom.

Karjaskäimine ja töö.

Mingisugust ametit on pidanud 150-nest s.k. 118. Mõned üksikud neist on käinud tööl, kuna suurem osa teenis karjastena taludes. Üldse oli 76 s.k. teenistuse kohta võimalik saada usaldatavaid andmeid. Neist teenisid halvasti 40 ja enam-vähem rahuldavalt 36. Halvasti teenijate seas tuli kõige rohkem ette poole suve pealt karjast lahkumist, põgenemisi kodunt ja teenistuskohast, vargust ja loomade vigastamisi. Peaaegu kõik s.k. kaebavad igavuse üle karjas ja koguigatsuse üle ning tunnistavad oma tungi hulkumisele.

Eelmised iseäralsused on iseloomulikud vaimliselt all-

väärtuslistele ja psükopaatiliste kalduvustega isikuile. Kuid teenistuse suhtes on halvasti ja rahuldavalt teenijate % pea ühesugune. Ka sellest pole midagi iseäralikku, sest teatavasti on debiilsed sageli head teenijad ja teevad lihtsamais tingimusis hoolega kättejuhatatud tööd. Iseäranis püüavad nad minna põllutööle, mis oma lihtsusega üle ei käi nende vaimlisest võimisest. Sellepärast oleks otstarbekohane ja tarvilik debiilide ja muude vaimliselt allväärtuslisto jaoks asutada põllumajanduslised koloniid. Asjatundlikul juhatusel teeniksid debiilid koloniis iseenesele ülespidamise. Sellega oleks neil ka osalt võimalik võetud produtseerida allväärtuslisi järeltulijaid.

Ametit õppima oli vanemate poolt pandud 7 s.k.[1] ;neist 1 pagariks, 2 kingsoppaks, 2 mehaanikuks, 1 trükitööliseks ja 1 pottsepaks. Ükski neist ei suutnud ära õppida ametit niivõrd, et sellega oleks võinud ennast toita. Mõne kuu järele läks ameti õppimine igavaks ja algas endiselt hulkumine.

Linna lastest on suurem osa olnud ajalehemüüjaks. Iseäranis on see moes Tartus, kus peaaegu 90 % kõigist Harku s.k. on müünud ajalehti. Just ajalehemüüjatena on paljud tutvunend uulitsapoistega ja allealiste kuritegijatega, ning viimastega hakanud koos teotsema. Tuleks küll õpilastele täiesti ära keelata ajalehtede müümine ja kojukandmine, sest sel teel sobib kergelt tutvust allväärtusli.u ja kuritegelise elemendiga ning ajalehti koju kandes vaadatakse valmis, kust midagi saab võtta.[2]

nistus kuis liies.

Üksikute juba mainitud liikide järele on tööl käinud või mingit teenistust pidanud kõige rohkem I liik (isa surnud); sellele järgnob II, IV ja V, kuna III liik, s.o.vaeslapsed, on leiba teenimas olnud palju vähem kui esimesed; veelgi vähem on teenistuses olnud VI l. s.o. lahuselavate vanemate lapsed: nagu varemalt nägime, käis see liik ka paremini teistest koolis.

---

1) nr. 22, 34, 40, 83, 86, 127, 135.
2) nr. 4, 5, 128, 132, 135, ja t.

tioskus
ide hulgas.

Ametioskuse suhtes kogus autor andmeid ka täiskasvanute vangide hulgas. Varem mainitud Tartu maakonna vanglast läbikäinud 7695 isikust on 5223 (66,4 %) sääraseid, kel pole „mitte mingisugust ametit". Vas. nende seast on ses suhtes veel ebasoodsamates tingimustes; neist ei ole „mitte mingisugust ametit" õppinud - 77 %.

Meie praegustes elutingimustes, kus võitlus olemasolu eest väga terav ja raske, töötahtjaid palju ning töövõtandjaid vähe, leiavad tööd eestkätt need, kes oma elukutsele ja ametile paremini ettevalmistatud, kuna nõrgemad peavad jääma kas tööta või loppima vähetasutava tööga. Väike töötasu ja sellest tingitud majanduslik viletsus soodustab ja süvendab omakorda alkoholismi ja kuritegevust.

eldused.

Nii näeme, et esiteks s.k. ei saa hakkama oma teenistusega ja tavalisis tingimusis ei suuda ära õppida ametit; teiseks astuvad s.k. ellu mitte ainult väga puuduliku kooliharidusega ehk hoopis kooliharidusetа, vaid ka ilma ametioskuseta, mis soodsustab kuritegevust.

S.k. jaotus sündimise- ja viimase elukoha järele.

tus ja kuegevus.

L o m b r o s o (26) järele on kuritegevus seda suurem, mida rohkem vabriku tööstus surub alla põllutööstuse. Jagades Prantsusmaa 3 ossa - põllumajandusline, põllumajandus- ja tööstusline ja tööstusline osad, leidis Lombroso, et üle keskmise normi tapmisi tuleb esimese osa 42 departamendist 11-nes (23 %), teise osa 26 depart. 10-nes (38 %) ja kolmanda 17-st - tööstuse depart.- 7-es (41 %). Sama nähtus kordub ka teiste kuritegevusliikidega.

M a r x'i (92) järele toob rahvaarvu kasvamine resp. tihenemine enesega kaasa kuritegevuse põhjuste sagenemise. Ühe maakonna kuritegevus olevat proportsionaalne tema suurlinnade arvule. Vaatamata sellele toonitab Marx, et kuritegevus on tingitud psükogeenselt, see tähendab, ta on „lühem tee" lapsele tema himude täitmiseks.

Thoma (21) teateil kuulus 620 Baadeni s.kasv. 57,0 % linna ja 43,0 % maa miljöösse, kuna rahvaarv vastavalt on

33 ja 67 %.

J o l y (91) järele annavad Belgia kultuurivaesemad kohad iga 1000 elaniku pealt 8 - 11,5 kuritegevus-juhtumist, kuna Brüsseli läheduses on need arvud vastavalt 32,15 - 43,5 ja Brüsseli kõige lähema ümbruse 3-es ringkonnas - 120. Umbes 2,300 lapsest käis 300 heategevate asutuste kooles; neist on 1/11 Brüsselist, mille elanikkude hulk on 1/36 riigi kodanikkude üldarvust.

Grosmolard'i (56) uurimuste järele on suurtööstuse kohad (Nord industriel) ja sadama-linnad, nagu Rouen ja Le Havre allealiste kuritegijate arvu poolest esimesel kohal, teisel - ülejäänud linnad ja viimasel - põllumajanduslised maakonnad. Kõige vaesem departement Lozère pole paljude aastate jooksul annud ainustki allealist s.kasvandikku. Mainitud depart. on esimene Prantsusmaal oma kehvuse, kareda looduse, oma raskete töötingimiste, elanikkude tõkuse ja valju kasvatuse poolest.

Gruhle 105 kasv. on 23,81 % pärit asundist alla 2000 elanikuga,
50,47 % " " üle 2000 elanikuga,
22,86 % " " 2000-20.000 elanikuga.

Ülejäänud paar protsenti on „maante lapsed". 48,86 % s.k. on lahkunud oma sünnikohast enne hoolealutuks muutumist. Neist asusid 2/3 suurlinna, 1/3 maalt linna ja ainult 1/6 linnast maale. Harku s.k. jagunevad ses suhtes järgmiselt:

Linnade, asevite ja maakondade nimetused.	I	II	III 2)		IV	V.	VI	VII
	Sündimise koht:	s.k. abs. arv viimase eluk. järelja	10.000 elaniku poale tuleks s.k. linn	maak.	Linnadest on saadet. s.k. prot sentid. (103st)	Missuguse % kujutab üldisest linna elan. arv	S.k. protsentides	Vaba-1) riigi elanik. arv prot 1107059÷
Tallinn	33	48	3,9		46,6	46,4	32	11,0
Harju maak.	9	4		0,4		2,67	2,67	8,78
Tartu	16	27	5,36		26,21	18,9	18	4,55

Järg teisel lhk.

1) Linnade ja maakondade kohta, kust s.k. ei ole, pole ka %% väljaarvetud.
2) III, IV ja VI lahtris on käsitatud s.k. jaotust nende viimase elukoha, s.o. lahter II järele.

innade, evite ja akondade motused.	I Sündimise koht	II s.k. abs. arv viimeluk järg.	III 10.000 elaniku peale tuleks s.k. linn ja alev	III maak.	IV Linnadest on saadet. s.k. prot sentid. (108st)	V Missuguse % kujutab üldisest linna elan. arv	VI S.k. %sentides.	VII Vabariigi elanikkude arv prot sentid. 1107059 st
alev 1492 el.)	2	2	(13,4)				1,33	(0,14)
u maak.	11	7		0,55			4,67	11,36
arva	16	13	4,88		12,62	10,1	8,67	2,46
vere	--	2	2,61		1,94	2,9	1,33	0,69
u maak.	6	5		0,43			3,33	10,36
resaare	3	3	8,92		2,91	1,5	2	0,36
lk.,al.val 9 el.ühes allaga).	3	1	3,3				0,67	
re maak.	8	9		1,67			6,0	4,86
ljandi l.	3	4	4,25		3,88	3,5	2,67	0,85
alev.	1							
ljandi mk.	10	5		0,74			3,33	6,11
ru l,	3	2	3,9		1,94	1,9	1,33	0,46
õbau alev (497 elan.)	3	3	60,36				2	0,04
ru maak.	1	1		0,13			0,67	7,03
üne maak.	6	5		0,69			3,33	6,48
ltiski l.	1							
rnu l.	-	1	0,54		0,97	6,9	0,67	1,75
rnu maak.	4	2		0,26			1,33	6,81
alev ide	1 -	1	3,35		0,97	1,1	0,67	0,27
rva maak.	4	2		0,23			1,33	4,98
Valga l.	1	2	1,8		1,94	4,1	1,33	0,85
Valga maak.	-	1		0,3			0,67	2,73
Petseri l.m	0	0						
Helsingist	2							
Venemaalt	3							

Ś.k. ja vabariigi elanikkude võrdlev tabel linnade, maak., ja alevite järele. Tabel nr.12.

diagr. #3 lk. 84

k.sünniko- a järele. Need samad arvud annavad graafiliselt ~~Käesoleva piltide~~

Käesoleva tabeli I lahtrist selgub, et 150 s.k. on sündi-

nud linnas 78 (52,0 %), alevites 10 (6,7 %) ja maal 62 (41,3 %).

kondade amine ja itegevus.

Alevitest ja mujalt maalt on asunud linna 25 perekonda, ühest linnast teise 16 ja linnast maale 5 s.k. Maale jäänuist on lahkunud 4/5 oma sünni-kohast ja mujale asunud. Nii näeme, et s.k. perekonnad kuuluvad väga liikuvate hulka. Viimast nähtust konstateerib ka Gruhle.See s.k. vanemate perekondade suur liikuvus on tingitud peaasjalikult nende majanduslikust seisukorrast(töö leidmise võimalused jne.). Tihti on kolimise põhjuseks ka kohtu karistus ja sellest tingitud ümbruskonna halvakspidamise alla sattumine. Vaadeldes s.k. omakseid kohtu karistuse ja moraali suhtes, saame järgmise pildi:

Elamiskohad.		Vanemad kohtu poolt karistatud	Vanemad kõlvatu eluviisiga ja kohtult karistatud	Omaksed 1) kõlvatu eluviisiga ja kohtult karistatud
		%	%	%
Linnast ja alevitest päritolevad ja sealt Harku saadetud	62	37,3	44,26	57,7
Maalt linna ehk alevi (1) asunud	26	58,06	61,29	67,73
Linnast linna asunud.	16	43,75	0	50,0
Linnast maale asunud.	5	20,0	0	60,0
Maalt pärit-olevad ja sealt Harku saadetud.	4	54,05	62,16	70,27

Arvude vähesuse tõttu ei saa eeltoodust teha lõpplikka järeldusi, kuid selge on, et linnlaste s.k. vanemad annavad väiksema % kohtu poolt karistatuid (37,7 %),kui maalt linna resp. alevisse asunud (58,06 %), linnast-linna asunud (43,75) ja maalt päritolevad (54,05 %) s.k. vanemad; sellejuures annavad maalt linna resp. alevisse asunud vanemad maksimaalse % kohtult karistatuid (58,06 %); nendele

1) vanemad, õed ja vennad.

järgnevad s.k. vanemad, kes kõik aeg on elanud maal.

Näib nagu täidaks linna uulitsa halva mõju aset maal vanemate ja nende perekonna liigete kuritegevus ja kõlvatu elu. Siit võiks ka järeldada, et alge omab maal võrsunud s.k.-de juures suurema tähtsuse kui linnas.

viimane koht.

Viimase elukoha järele on 150 s.k. pärit: linnast 103, alevist 6 ja maalt 41; viimaste hulka on arvatud samuti ka need 5 s.k., kelle vanemad asusid hiljuti maale, kuigi tõeliselt tuleb neid lugeda linnlasteks. Üldrahvalugemise andmeil elab vabariigi elanikest (eriti arvestatuid välja jättes) linnus 263.425 (23,8 %), alevites 34.475 (3,1 %) ja maal 292.907 (71,6 %). Võrreldes neid andmeid Harku omadega, saame järgmise tabeli:

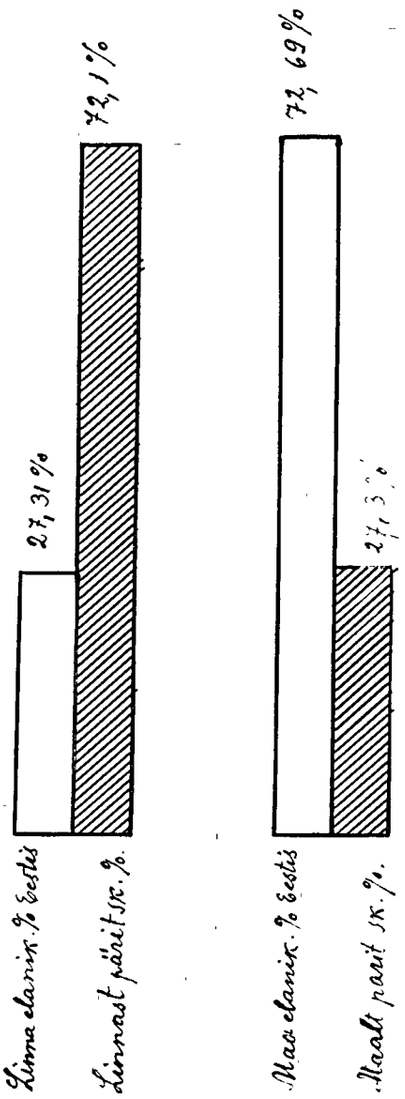
Kust pärit.	Harku s.k. %	%	Vabariigi elanikud %	%	B L ä t i s: sünnikasvandikud %	Vabariigi elanikud %
Linnast	72,0	76,0 1)	23,8	26,9	65,2	21,0
Alevist	4,0		3,1			
Maakondist	24,0		71,6		34,8	79,0

S.k. ja vabariigi elanikkude jaotus elukoha järele. Tabel nr.13.

Sellest tabelist selgub, et linnad ja alevid kokku (s.o linna miljöö) annavad Eestis 3 korda rohkem allealisi kuritegijaid kui maa. Lätis on see vähe väiksem: linnade peale tuleb seal peaaegu 2 korda rohkem s.k. võrreldes maaga. Linnas elab aga nii ühes kui teises riigis peaaegu kolm korda vähem kui maal.

Maakondade järele jagunevad allealised kuritegijad enamvähem ühtlaselt (tabel nr.12, EII.b.), nende arvu köikudes 0,3 - 0,5 ümber pro 10.000 elaniku peale. Ainult Lääne- ja Viljandimaal kerkib see arv 0,74 peale; iseäranis erineb aga Saaremaa teistest maakondest, andes suurima arvu s.k.10.000 elaniku peale, nimelt 1,86. Sellejuures on huvitav, et Harju-

1) ühes 5 s.k., kes hiljuti maale asunud.

Sk. ja vabariigi elanikkude jaotus elu koha järele. Diagr. [illegible]

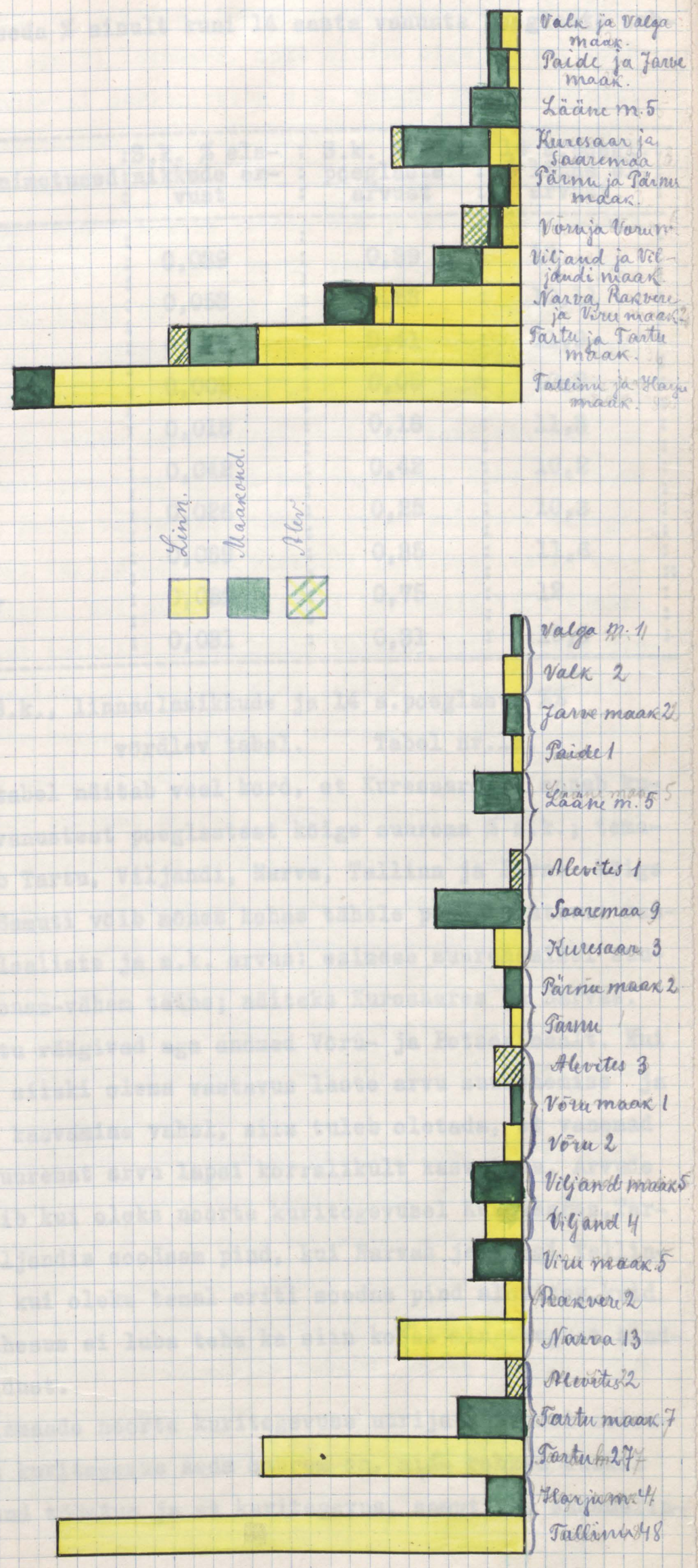
maal on sama arv-(0,4) isegi vähem kui Tartu - maal (0,55). Üldse on Harjumaa kuuendal kohal, kuna ta kui tööstus-sadamalinna ümber asuv maakond võiks anda teistega võrreldes suurima kuritegijate arvu. Petseri - maalt pole ainustki s.k. Võru-, Valga-, Pärnu- ja Järvamaalt vaid mõni üksik. Peaaegu rööbasjoones muutuvad ka linnade peale langevad arvud. Kui alevid mitte arvesse võtta, siis on Kuresaare linna s.k. võrdleva rohkuse suhtes esimesel kohal -18,92 s.k. pro 10.000 el. Selle järele järgneb Tartu - 5,36, Narva - 4,83, Viljandi - 4,25 s.k. pro 10.000 el. Viiendal kohal on Tallinn ja Võru linn - 3,9 s.k. 10.000 elaniku peale. Teisile linnule langeb väike osa. Viimaseil kohtadel on Valk ja Pärnu; Baltiski, Haapsalu ja Petseri pole annud ainustki s.k.

Võrreldes üksikuist linnadest päritolevate s.k. % nende elanikkude protsentuaalse arvuga kõigi E. v. linnade elanikkude kogu arvust (tabel nr. 12, l. III ja IV), siis leiame, et Tallinnas on s.k. ja linnaelanikkude % % peaaegu ühesuurused: 46,6 contra 46,4. Tartus on esimene teisest suurem 8,12 võrra, Narvas 2,61 võrra ja Kuresaares 1,41 võrra (2,91 contra 1,5), Pärnus, Paides, Valgas, Rakveres ja väikese vahega ka Võrus esinevad samad suhted ümberpöördult.

1922 a. rahvalugemise andmed ei võimalda kindlaks teha, mitu % moodustavad s.k. noorsoost vastavas eas. Ära mää-

Sr. de jaotus linnade, alevite ja maakondade järele absoluut arvudes.

Diagramm № 5.

rata võib seda % ainult kuni 14 aasta vanuste poeglaste suhtes:

Linnade nimetused:	S.k. % elanikkude arvust	S.k. % 14a. poeglaste arvust	14 a.poegl. % linna el. arvust.
Tallinn	0,039	0,39	10
Tartu	0,053	0,53	10,11
Narva	0,048	0,41	11,9
Pärnu	0,005	0,05	10,2
Valk	0,018	0,18	11,3
Viljandi	0,042	0,42	10,2
Rakvere	0,026	0,25	10,3
Võru	0,039	0,35	11,6
Kuresaar	0,089	0,75	12
Paide	0,031	0,31	10,9

S.k., linnaelanikkude ja 14 a.poeglaste %% võrdlev tabel. Tabel nr.13.

See tabel näitab veel kord, et Kuresaare l. annab kuni 14 a. vanustest poeglastest kõige suurema % s.k.; temale järgneb Tartu, Viljandi, Narva, Tallinn ja Pärnu kõige viimaks. Samuti võib mõnes kohas tähele panna teatavat vastavust allealiste ja s.k. arvus: esimese suurenemisel suureneb ka enam-vähem teine; näiteks Kuresaares ja Narvas. Selle vastu räägivad aga andmed Võru- ja Petserimaalt. Kui aga peaks siiski olema vastavus laste arvu suurenemise ja s.k. arvu kasvamine vahel, siis tuleb oletada, et vanemad ei jõua suuremat arvu lapsi korralikult kasvatada. Arvude põhjal näib kui oleks noorte kuritegevusel Kuresaares, Tartus ja Viljandis soodsam pind, kui Narvas ja isegi Tallinnas, ning kui oleks temal eriti soodne pind alevites, kuid arvude vähesus ei luba teha ka siin kohal mingisugust kindlat järeldust.

Välismaade noorte kuritegevuse uurijate kindel seisukoht - et kuritegevus seda suurem on, mida rohkem kuskil on edenenud tööstus ja et kuritegevus, samuti ka sadamalin-

nus suurem on kui sisemaa linnus, - see seisukoht ei näi, väljaarvates osalti Kuressaar, meie oludes õige olevat.Võõbsu ja Elva alevist päritolevate s.k. rohkus praegusel ajal põhjeneb vargapoiste sisserändamisel ja politsei nõrkusel. Võõbsu alevi asus 1920 a.kevadel tuntud Tartu vargapoiss Raud, kes seal organiseeris lühema aja jooksul vargapoiste salga.[1] Politseil ei läinud korda teda pikemal ajal tabada, vaid püüti kinni ühe kaaslase lobisemise tagajärjel. Politsei tegeluse nõrkus see suhtes avaldub iseäranis Tartus,[2] kus õpilased - pürastised s.k. - peaaegu igal hommikul koolist puududes turul vargil käisid, kuni viimaks tabati kriminaal-politsei agendi kaastegevusel kaks õpilaste vargasalka. Selle vastu võib tähele panna politsei energilist tegevust Tallinnas, kus varakult likvideeritakse vargapoiste salgad. Nii piiras politsei korduvalt Viru tänava ja kahtlasist isikuist võeti kinni kuheksa kuni üheksa ulakat ja allealist kuritegijat ning saadeti Harku. Sarnaste võtetega läks korda likvideerida organiseeritud allealiste vargapoiste salka, kuid sellega pole öeldud, et Tallinnas on kõik kõige paremas korras. Kuude jooksul kogunesid allealised kuritegijad ühes kesk linna asuvas teemajas, kus müütasid varastatuid asju ja kordagi ei seganud neid politsei. Allealiste kuritegevuse piiramises on suured teened ka hästi korraldatud vaeste- ja ulakate laste hoolekandel Tallinnas. Juba esimeste ulakuse kalduvuste ilmumisel lapse juures saadetakse see kasvatusmaija, millel lapse tuleviku peale muidugi on soodne mõju.

Nende ja teiste võtetega on korda läinud noorte kuritegevust Tallinnas enam-vähem vaos hoida. Saaremaa allealiste kuritegijate % on kõrgem kui mujal mitmel põhjusel. Nii leiab matkaja Saaremaal peaaegu igalpool lukustamatud uksed, ühtegi hinge kodus olemata. See asiolu hõlbustab vargust. Samuti aitab kaasa üldine vaesus, laste rohkus, vane-

---

1) nr.66,67,68.
2) nr.2,3,14,135,20,21,22,127,128,129,130,131,132 ja teised Tartu poisid.

mate varajane surm merel, vanemate kuritegevus,[1] jne. Politseivõim on Saaremaal ka nõrgem kui mujal, kuna rahukohtunik jälle sageli tühisemagi asja pärast (õunte vargus[2])ka esimese varguse puhul karku määrab. Saaremaa suurem kuritegijate arv vastab ka prantslaste väitele, et kuritegevus on suurem mere läheduses võrreldes sisemaaga.

Peale Kuressaare resp. Saaremaa annavad vaimliselt majanduslikult rohkem mahajäänud linnad ja maakonnad üksikult õieti väikse osa s.k., kõik kokku 28,0 %. Kolm suurema tööstuse, sadama ja suuremate linnade maakonda - Harju-, Tartu- ja Viru- (Narva l.) maa - annavad aga kokku 108 (72 %). Nende maakondade elanike arv aga teeb välja vabariigi elanike kogu-arvust ainult 48,66 %. Nimetatud mk.-linnad - Tallinn (48), Tartu (ühes Elva aleviga - 29), Narva (13) ja Rakvere (2) annavad kokku 92 ehk 61,33 % s.k., kuna elanikkude % neis kokku on 18,9 vabariigi elanikkude koosseisust. S.k.ja elanikkude % % võrrend on Tallinnas 32 : 11, Tartus - 18 : 4,55, Narvas - 8,67 : 2,46, Kuressaares - 2 : 0,36 jne.

Võrreldes neid arve koos Läti omadega, saame järgmised võrrendid: Riia l. - 51,0 : 10,2, Liepaja (Liibav) - 11,0 : 2,8, Daugavpils (Dvinsk) - 6,0 : 1,6 ja Krustpils (Kreutzburg) - 4,0 : 1,0. Peale Riia maak. (4,3 %) annavad teised linnad ja maak.-ad tühtsuseta % s.k. (Liitavi ja Rezekne(Rezica) l. ühes maak.-ga kumbgi 1,4 %).

ukorte- linna- d.

Mis puutub eriti linnaosadesse, kus elutsevad alleali - sed kuritegijad, siis on nad enamasti linnade ääred kõige vaesemate ja viletsamate korteritega, mustusse uppuvate tänavatega jne. Nii annab Tartu III linna-jagu kõige rohkem allealisi kuritegijaid; temale järgneb teine linnajagu, kuna esimeses jõukamas linnajaos leidub neid vähe.

Sama nähtust konstateeris Londoni suhtes Többen (1), Emeljänov ja Makovski Moskvas (65); isemoodi avaldub see Viinis.

ihedus ealiste egevus.

Nagu kirjanduslises osas juba märkisime, on ka rahva ti-

---

1) nr. 63, ja 64.
2) nr. 139.

hedusel teatav mõju noorte kuritegevuse peale, mis praegusel juhtumisel, küll iseäranis selgelt silma ei paistu.

Maakond.	Elanikkude arv ruut km. peale. 5 - 15 el.pro ruut.km:	15 - 20	20 - 35 ja enam	Teadmata.	S.k.jaotus: absol.arvudes maak. järele(ühes alevitega
Harju	37,2	39,5	14,0	7,0	4
Tartu	14,3	31,7	49,2	4,8	9
Viru	30,9	40,5	28,2		5
Võru	6,5	34,8	58,7		4
Viljandi	21,1	36,8	42,1		5
Pärnu	60,5	25,6	11,6	2,3	2
Saare	5,9	52,9	41,3		10
Lääne	51,5	37,1	11,4		5
Järva	30,0	35,0	35,0		2
Valga	30,0	25,0	40,0	5,0	1
Petseri				100,0	0
	28,1	34,1	32,8	5,0	

1)

Valdade jaotus protsentides elanikkude tiheduse järele. Tabel nr.14.

Teatav vastavus s.k. arvul elanikkude tihedusega on Tartu ja veel rohkem Saare mk. Selle vastu ega annab Võru mk., kus rahva tihedus üle Eesti suurim, võrdlemisi väikese arvu s.k. Tuleb õigeks pidada, et iga nähtus on keeruliste kombinatsioonide tulemus. Rahvatiheduse mõju paralüseerib Võrumaal rahva jõukus ja iseäranis patriarkaalne perekondlik vaim, rahva töökus ja karedam kasvatus. Samuti ei anta suuremat tähtsust mõnelpool väikseile laste vargustele ja süütegu likvideeritakse ilma politseita.

Eraldi on Viljandi mk., kus rahvatihedus enam-vähem keskmine ehk vähe alla keskmist, kuid rahva jõukus parem üle kogu Eesti. Sündimise ja viimase elukoha poolest on siit võrreldes rahvatihedusega pärit kõige rohkem s.k.,

1) Minu poolt ümber töötatud „E.S." tabel.

väljaarvatud Saaremaa. Arvude vähesuse tõttu pole ka sest suhtes võimalik järeldusi teha.

Väljaspool abielu sündinud s.k.

istilised ndmed.

Selle liigi allealiste kuritegevusele on alati jagatud suurt tähelepanu. Spann'i[1] järele on Frankfurdis a.M. nende kuritegevus ühe kolmandiku võrra suurem, kui abielus sündinuil (10,9 contra 7,3 %). Neumann'i[1] järele tuleb vas. peale 2,64 korda rohkem kuritegusid, kui as.-te arvele. Sama nähtust on konstateeritud ka teiste kriminaliteedi - uurijate poolt . Nii leidis:

S i c h a r t[2] Würtembergi vanglas 1886 - 7 a. vas. 15,3 %, ja 1877 - 88 a. 27 % s.k., kuna vas. sündivus riigis oli ainult 8,76 %. Streng, Guillaume ja teised[2] leidsid 14,5 33,0 - 38 % vas. Itaalia vanglais oli neid 3 - 5 % ja retsitivistide seas isegi 36 %. Ferriani (36) järele oli Itaalias 3.000 allealise kuritegija hulgas 101 vas. ja 162, kellel vanemad teadmata. Prantsusmaal oli 1864 a. 800 allealise kuritegija seas 60 % vas.ja vaeslapsi. Grosmolard'i järele tuli 1881 a.5661 alleal. arestandi peale 748vas.-13,5%

1894 a.5200 " " " 589 " -11,3%

1898 a.4535 " " " 509 " -11,2%

1900 a. 384 " parandusmaja kasv.p. 27 " - 7,0%

Seda vas. % vähenemist allealiste kuritegijate seas (8,5 pealt 7,0 % peale) seletab Grosmolard hoolekande seisukorra paranemisega - suurem osa vas. olevat paigutatud nüüd erakasvatusmajadesse. Gudden'i (97) järele kordub Preisimaal ja Baieris sama nähtus; esimeses on vas. s.k. % 1901-1909-1910a. 17,3 pealt langenud 12,6 % - 14,7 peale ja teistes 1906 a.-1910 a. 25,2 % pealt 22,1 % peale. Üldine vas. % Saksamaal oli aga 9,3 ja Baieris eraldi pisut kõrgem - 12,2.

Teistest allealiste kriminaliteedi uurijaist leidsid allealiste kuritegijate seas vaeslapsi: Cramer - 12,0 %, Thoma - 12,7 %, Mönkemöller - 20,4 %, Gruhle - 13,3 %.

Vas. asotsiaalsuse ja kriminaliteedi põhjusi näevad

---

1) Gruhle järele - 4.
2) Lombroso - 25.

ühed alges ja teised miljöös.

Spann[1] uurides vas. surevust, kuritegevust, koolis käimist, tööoskust, sõjaväeteenistusest osavõttu, vanemate päritolu, kuritegevust jne., jõudis arvamisele, et vas.-s.k. asotsiaalsuse ja kriminaliteedi põhjused peituvad miljöös. Fawer ja teised uurisid edasijõudmist koolis ja leidsid, et vaimuannete poolest pole vahet vas. ja abielus sünd.laste vahel. Miljööteooria seisukohal asuvad samuti Neumann[1], Gruhle, Grosmolard j.t. Muuseas näitas Gruhle kindlate andmetega, et vas sureb esimese 10 elupäeva jooksul vähem, kui as.; sellest vanusest peale muutub see aga esimeste kahjuks. Berliinis suri 1000 as. 1896 - 1897 aastatel 185,95-191,90 ja 1000 vas. 422,16 - 408,70 last[1] kuni esimese eluaasta lõpuni, s.o. 2,3 resp.2,1 korda nii palju vas. kui as. Sellest järeldasid autorid, et vas. ei oma sündides mitte vähema eluvõime, kui abielus sündinud lapsed. Ühtlasi nägid mitmed uurijad selles asiolus miljööteooriale põhjendusi. Selle teooria põhjendamiseks tuuakse veel ette vas. emade koosseisu. Nii oli Taube[2] poolt kindlakstehtud 1113 vas.lapse emast 1898 a.

1) vabrikutöölisi	572 ema	9)triikijaid	11 ema
2) teenijaid	223 "	10)põetajaid	10 "
3) õmblejaid	73 "	11)tööstuses tegevaid	8 "
4) müüjaid	56 "	12)lauljaid	7 "
5) iseseisv.,elutsejaid	49 "	13)passijaid	5 "
6) leski	35 "	14)puhastajaid	4 "
7) majapid.tegevaid	31 "	15)lastekasvatajaid	3 "
8) kelnerid	19 "	16)muusika õpilasi	2 "
		17)teadmata	5 "

Väljaspool abielu sünnitajate emade amet.
Tabel nr. 19.

kuritegepõhjused. miljöö.

Sellest on näha, et 2/3 väljaspool abielu sünnitanuist emadest (liigid: 1,2,8,9,13,14) moodustub ühiskonna madalamast kihist. Selle asioluga seletavad miljööteooria poolda-

---

1) Gruhle op. cit.
2) Gruhle järele.

jad ka õppimatu tööliste suurt % vas. seas.

Alge. Vastandina miljöötecoria pooldajaile rõhutakse teiselt-poolt mitte vähem uskumapanevalt alge-teooriat, mille järele vas-te suur osavõtt kuritegevusest oleneb konstitutsioonist.

Lombroso arvab, et vas. kui „patu ja kirede vili" on kuritegevusele kalduvad pärivusliselt; „neil puuduvat nimi, mille au nad peaksid kaitsma. Suurema osa väljaspool abielu sünnitanute emade ebasoodsaalne eluviis on oma lastele alaliseks pahaks eeskujuks. Dr. K i r s c h (98) rõhutab vas. konstitutsioonset nõrkust ja allväärtuslust, mis avaldub ka vas. suuremas surevuses, kuigi üksikud neist, nagu Leonardo da Vinci, Galileo Galilei, munk Erasmus j.t.[1] on suuremad kultuuri edasarendajad. Meie lugupeetud ja anderikas noor kirjanik K. on samuti sündinud väljaspool abielu: Scholz - Gregor'i põhjalikkude uurimuste järele olevat vas. laste seas rohkem vaimliste puuetega põhjusel, et väljaspool abielu sünnitavate emade ridus on rohkesti vaimliselt allväärtuslisi, hulkujaid ja prostitueerunuid.

Harku 150 s.k. on 18[2] (12 %) vas., mis 3 - 4 korda suurem nende ligikaudu protsendist rahva seas.

% Eesti nglais. Tallinna keskvanglas mail 1923 a. kinniolevast 741 vangist on vas. 50 (6,75 %).

Tartu Maakonna vanglas kolme viimase aasta jooksul(kuni mai kuuni 1923 a.) viibinud 7291 isikust on vähemalt 404 vas. - 5,25 %,[3] naissoost vangide seas on see % 5,5.

Schvalbe poolt uuritud 100 prostitueerunust oli 7 % vas.

% rahva seas. Vas, % rahva seas on andmete puudulikkuse tõttu võimalik kindlaks teha ainult ligikaudu.

Endise Eestimaa kubermangu konsistooriumi andmeil, milliseid võib ligikaudu õigeks pidada kogu Eesti kohta ühes

---

1) ka Kristus.
2) nr.16,24,40,53,62,65,69,87,91,97,124,144,146,147; noljal emad surnud: 23,81,137,148.
3) see % pole päris täpne, sest aruande kokkuseadmisel oli ametniku poolt mõned eksitused tehtud, mille tagajärjel vas. arv vähenes.

praeguse luteriusu-piiskopi ja „Eesti Statistika" (1922a.) andmetega, võime 1897 a. kuni 1922 a.vas.üle kokku seada järgmise tabeli protsentides:

1897 a.	- 5,4 ‰	1910 a.	- 5,5 ‰
1898 a.	- 5,6 ‰	1911 a.	- 5,9 ‰
1899 a.	- 4,96 ‰	1912 a.	- 5,8 ‰
1900 a.	- 4,7 ‰	1913 a.	- 6,0 ‰
1901 a.	- 4,8 ‰	1914 a.	- 5,7 ‰
1902 a.	- 5,1 ‰	1915 a.	- 6,4 ‰
1903 a.	- 4,96 ‰	1916 a.	- 7,8 ‰
1904 a.	- 5,16 ‰	1917 a.	- puudul.andmed
1905 a.	- puuduvad andmed	1918 a.	
1906 a.	- 5,2 ‰	1919 a.[1]	- 7,08 ‰
1907 a.	- 6,0 ‰	1920 a.	- 5,8 ‰ (ilma Tartu mk.)
1908 a.	- 5,5 ‰	1921 a.	- 5,55 ‰
1909 a.	- 5,4 ‰	1922 a.	- 7,2 ‰(üle riigi 7,4 ‰)

Väljaspool abielu sündimiste %. Tabel nr.20.

Siit selgub 1) et vas % kõigub enam-vähem kindlais piires; 2) et see % tõuseb ajajooksul vähehaaval, jõudes 1922 a.oma haripunktini; 3) tuleb meeles pidada, et samal ajal, kui vas. % tõuseb, langeb üldine sündivus (1904 aastast langeb sündinud laste arv 11,091 pealt aast-aastalt:10,212-1911 a. 9,837 - 1913 a., 6,925 - 1916 a., kuna vas. absoluutne arv ainult vähe muutub: 545 - 575 - 512 jne.).1919 ja 1922 a. on eriti vas. arv rohkem kasvanud, kui as. arv.

Kõige noorem Harku s.k. on sündinud 1912 a., millal vas. % oli 5,8; teised on sündinud varemail aastail (kõige vanem 1904 a.), mis annavad ligikaudu 5,4 % vas. Linnus oleks see % umbes 6,5. Harku s.k. hulgas on aga vas.- 12 %. Nii on siis vas. % Harkus s.k. koskel 2,2 korda suurem üldisest vas. sündivuse %. Nagu eelpool nägime, on ka vanglais vas. rohkem kui seltskonnas üldse.

ts. surevus. Kuid needgi arvud ei paku veel tõelikku ülevaadet sel-

---

1) 1919 a. peale on arvestatud kõik Eestis elavad luteriusulised, 1922 a. aga kõik riigis sündinud.

lest, kumb liik annab rohkem kuritegijaid, kas as. ehk vas.; selleks on tarvis teada: mitu % vas. on elus, resp., kelle surevus on suurem, kas as. või vas.?

Eesti Statistika andmeist selgub, et 1922 a. sündis väljaspool abielu 1729 last (7,4 %; 1000 peale 74), kuna samal aastal vas. rinnalapsi suri 391 (23,65 %). Abielus on samal ajal sündinud 20.684 ja surnud 2.493 rinnalast(12%). Rinnalapsi suri sel aastal üldse 2.884; selles arvus on 391 vas. (13,6 %). Võrdleme selleajuures väljaspool abielu sündivuse % 7,4 ja surevuse % 13,6 samal aastal omavahel - siis näeme, et viimane,s.o. surevuse %, on pea kaks korda suurem sündivuse %. Tartu Ülikooli naistekliinikus on 1921 ja 1922 a. jooksul sünnitatud abielus 1304 ja väljaspool abielu 80 last. Esimesist on surnud 2,15 % ja teisist 6,25 %, s.o. ligikaudu 3 korda rohkem. Viimaste andmetega kokkukõlas tõendavad ka vabariigi lastekodude ja varjupaikade andmed, et ka kõigiti ühesarnaste elutingimiste juures on vas. seas surevus ikkagi suurem as. omast. Nii on viimasena mainitud asutusis üle ühe aasta vanustest hoolealustest 3½ a. jooksul (kuni 1.IV.23) surnud vas. 16 ja as. 14; 1.IV.23 a. koosseisu juures on nende surevus vastavalt 7,77 - ja 2,24% (vas. 206 ja as. 619), milline proportsioon avaldab ainult vähemaid kõikumisi.

Eeltoodud andmete põhjal võib tõendatuks lugeda, et vas. seas on surevus vähemalt ½ suurem as. surevusest. Sellega peaks vas. % kooliõpilaste ja täiskasvanute seas olema vähemalt pool väiksem nende sündivuse %.

Minu poolt kogutud andmeil on 1922/23 õppeaastal Tartu linna algkoolide 4.167 õpilasest - 4,15 % vas. See % on ootamata suur arv, sest kui silmas pidada tabel nr.20 antud vas. % ja ülaltehtud järeldusi, ei peaks ta tõusma üle 2,5-3,5 %. Mainitud protsent on praegusel juhtumisel kõrge sotsiaalsete elutingimuste tagajärjel. Nimelt meelitab väljaspool abielu raskejalgseks jäänuid linna sealse hoolekande parem korraldus kindlustatud, kes siis enaks saades omast lapsest

1)See nähtus on maksev üldse majandus-

korgemini-lahti-saavad.

1) ses suunas teotsevad ka kergemad töö leidmise tingimused, võimalus vabaneda ümbruse tagakiusamisist jne.

liselt raskes seisukorras olevate perekondade kohta. Tartus sünnib see ametlikult linna ja maakonna omavalitsuste kokkuleppel, mille järele näiteks Karlova lastekodu vastu võetakse ka maakonna hoolealuseid, kes siis linna algkooles õpivad. Nende seas on aga palju vas. Üldse on nimetatud asutuses 1.I.19 a. kuni 1.I.23 a. viibinud laste seas 23,4 % vas. Nende hulgas on Tartu maakonna valitsuse poolt saadetud ligikaudu 1/3 (26,0 %). Edasi on vas. % kõrgus Tartu linna algkooli õpilaste hulgas veel tingitud asiolust, et sündivus väljaspool abielu on linnas üle 1 % võrra suurem kui maal.

Tartu ja Harju maakonna (ühes linnaga) rahvaväe komisjoni andmete järele on 1922/23 a. (resp.1902 a. sünd.) rahvavälkke kutsutuist 3,3 % (Harju mk. 2,2 %) vas.

Kõigest eeltoodust järgneb, et vas. surevus suurem on as. omast ning et esimesed annavad 2 - 4 korda suurema % kuritegijaid kui as. Milles peituvad aga vas. suurema surevuse põhjused ? Selle küsimuse selgitamiseks aitab kaasa järgmine tabel (tabel nr. 21 lehek.nr.95), milles võrdlemiseks kõrvuti on seatud surevus üle riigi 1922 a. as. ja vas. rinnalaste hulgas, surevus Tallinnas 1920 - 1922 a. kuni 17 a. vanuste laste hulkas ja Tartu Ülikooli naistekliiniku andmed 1921/1922 a. kliinikus esimesel elukuul surnud laste kohta. Sellest tabelist on näha, et vas. seas on surnultsündinuid üle riigi 1½ korda, Tallinnas üksi 3 korda rohkem kui as. hulgas. Üldse on surnult-sündinute hulgas väga palju vas. nimelt 19 %. Kui üle riigi surnultsündinute arv kõigub 2,5 - 4,8 % vahel, siis on neid vas. seas 6,5 %. Esimesel päeval sureb vas. Tallinnas 3,5 korda rohkem kui as. andmeil, mis olemas Tartu Ülikooli naistekliinikus. 1921.ja 1922 a. sündinud ja surnud laste kohta, on kõik surmajuhtumised olnud vas. seas esimese 3 päeva jooksul, kuna as. suremise aeg oli märgitud kuni 14 päevani. Üle riigi sureb esimesel nädalal as. 11,6 %, vas. aga 14,8 %. Edasi selgub tabelist, et vas. annavad suurema surevuse % II.ja IV nädalal ning II.ja III. kuul (Tallinnas ka IV.k.). V.kuust peale näitavad üleriiklised andmed as. surevuse ülekaalu, mis seletatav vas. suure

Vanus.	Üle riigi 1922a		Tallinnas 1920-22		T.Ülik.Naistekliin.1921/22.	
	as:2439	vas:391	as:1238	v.as:104	a.s.: 28	v.a.s.:5
surnult sündinud..	15,6%.	23,5%	7,59%	23,07%	–	–
1-sel päeval surnud			3,31"	11,54"	6	1
2 " " "			1,13"	1,92"	12	4
3 dal " "			0,48"			
4 " " "			0,78"	0,96"		
5 " " "			0,32"		9	
6 " " "			0,4 "	1,92"		
7 " " "			0,4 "	0,96"		
1-sel nädalal "	11,6%	14,8%	6,77%	17,3 %		
2 " " "	6,8"	7,4"	2,59"	8,66"	1	
3-dal " "	5,4"	4,1"	1,7 "	1,92"		
4 " " "	4,0"	5,6"	1,13"	4,81"		
1-sel kuul "	27,8%	31,9%	12,19%	32,69%		
2 " " "	9,2"	11,0"	3,96"	6,73"		
3-dal " "	6,3"	6,9"	2,1 "	1,92"		
4 " " "	5,9"	4,1"	1,13"	4,81"		
5 " " "	4,9"	3,3"	1,7 "	–		
6 " " "	4,7"	3,3"	1,94"	0,96"		
7 " " "	5,9"	4,9"	1,61"	4,81"		
8 " " "	5,1"	1,3"	1,7 "	0,96"		
9 " " "	3,9"	3,1"	1,86"	1,92"		
10 " " "	3,8"	2,9"	1,54"	3,86"		
11 " " "	3,7"	1,0"	1,45"	–		
12 " " "	2,6"	1,5"	1,21"	3,85"		
aeg märkimata "	0,6"	1,3				
1-sel eluaastal "			12,2 %	6,73%		
2-dal " "			7,6"	3,85"		
3 " " "			5,5 "	–		
4 " " "			4,7 "	–		
5 " " "			4,2 "	0,96"		
6 " " "			3,88"	–		
7 " " "			3,15"	0,96"		
8 " " "			3,23"	–		
9 " " "			2,34"	0,96"		
10 " " "			2,02"	–		
11 " " "			1,37"	–		
12 " " "			2,1 "	0,96"		
13 " " "			1,37"	–		
14 " " "			2,34"	–		
15 " " "			1,77"	–		
16 " " "			2,18"	–		

Väljaspool abielu ja abielus sündinud laste surevuse võrdlev tabel Nr.21

surevusega esimesil elupäevil) kuni 1.eluaasta lõpuni, ainult Tallinnas vas. mõnel kuul annavad suurema surevuse %. 2-st kuni 17.eluaastani näitavad Tallinna linna andmed suurt as. surevuse ülekaalu.

Kõigest eelpool toodust näeme, et abielus ja väljaspool

abielu sündinud laste surevus, Eestis ei vasta Saksamaa omale. Kuna Saksamaal esimesil päevil vas. sureb vähem kui hiljem, siis langeb Eestis kõige suurem vas. surevuse % just esimeste päevade peale.

Suur tähtsus laste surevuse suhtes on vanemate majanduslisel ja hariduslisel seisukorral, mispärast siin kohal, puudutan ka seda küsimust.

s.k.emade tutse.

"Eesti Statistika" andmeil on 1922 a. väljaspool abielu sünnitanute hulgas ametipoolest kõige rohkem lihttöölisi (35,5 %), siis maja- ja äriteenijaid (27,2%), põllutöölisi (16,2 %), käsitöölisi (11,3 %), kindla elukutseta(5,3%) jne. Siit näemo, et vähemalt 85 % emadest on palgatöölised, ka käsitöölistest on suurem osa õmblejaid, kellest ainult üksikud töötavad iseseisvalt. Keskmiselt võiks arvata, et vähemalt üheksakümmend viis protsenti emadest kuulub töölisto klassi.

Jälgides Harku s.k. emade kutseet, saame peaaegu sarnased andmed, nagu seda näitab järgmine tabel(tabel 22 lhk. 97).

Tabelist selgub, et 18 emast on 1 turukaupleja, 1 õmbleja, 2 töölist-popsnikku, 3 prostitueerunud ja 12 kas talu-,mõisateenijat ehk lihttöölist. Iseloomulik on ka nähtus, et neist 18 on 10 ema, kes ajutiselt ehk alaliselt linnas elavad. Nii tõendavad siis andmed, et vas. surevus on as. omast suurem juba esimesil elupäevil. Surnultsündinute % on kõrge. Selle tõttu tuleb tõeks pidada, et vas. juba emaihus ja sündides (sünnipäraselt) omavad nõrgema elujõu kui as.

Mainitud nähtuse põhjusi tulet otsida mitmelt poolt. Meie seltskonna vaade väljaspool abielu sünnitanud ema ja ta lapse peale on üldiselt tuttav. Nad on sageli pilke jne. märgilauaks, põlatud, neid ei taheta korteri,ega ema heameelega tööle võtta. Korduvalt olen kuulnud, kuidas meie Kristliku luteriusu kirikõpetaja kuulutab kantslist, mitu "väärlast" on sündinud. Arusaadav, et sarnase vaate juures püüab ema oma raskejalgsust igatpidi varjata, püsides raskeima töö juures kuni sünnitamiseni, mis toimub sageli kül-

lalt kusagil laudas, pööasstikus või keldris. Ema hingeline kannatus ja hübi, raske töö, halb toit ja viletsad korteriolud halvavad juba emaihus lapse elujõu ja vastupidavuse. Et pääseda säärasest saatusest lasevad arukamad emad juba varakult enesele abordi teha, kuna saamatumad lapsi hukkavad peale sünnitamist, mille eest neile teinekord karistuseks kuni 12 - aastane sunnitöö määratakse.[1] Ellu jäävad peamsjalikult vähearenenud ja saamatute emade lapsed, mida piltlikult tõendavad järgneva tabeli andmed.

S.k. Nr.	Mealt.	Linnast.	Ema valla-line.	Ema abiellus poja mitmendal eiu aast.	Ema lesk.	Ema vabus. abielus[2]	Ema vanus. poja sünd.	Itmes. laps on õues olev	Mitu last üldse sünd.	Mitu last. surnud.	Ema amet.	Ema haigused ja vaiml. seisukord.	Teated isa. kle.
16	I				I		26	I	I		talu-teenija	Shizofrenia	varas, joomar.
23	I		I				25	I	I		mõisa karjamaine	suri tiisikuse	
24		I	I	VIII		I	33	V	6	I	turu-kaupleja	toores, metsik, iseäralik.	
40	I ←	I [1]				I	34	IV	7	3	majateenija hiljem popsuik.	Rheumatism., hemicrenia	
53	I →	I	I	XIII			16	I	I		taluteenija		Endine alaealine kuritegija
62	I		I				17	I	I		taluteenija	ükiline, toores.	
65	I		I				23	II	3		mõisateenija	kõlvatu eluviisiga.	
69	I		I				26	I	I		taluteenija		
81	I					I	37	V	6		popsnik-tööline	Iseeralik iseloom kõlvatu eluv.	
87		I	I	XIII			28	II	3	2	tööline, prostit tuseerunu.	Iseeralik, metsik, tige.	
91	I →	I				I	19	I	4		tööline		Endine alaeal. kurit., joomar
97	I →	I	I				26	II	4	3	vabrikutööline	Status post maemiplegia.	
124	I ← I		I					I	3	1	karjane	Iseeralik, vähevalm mind, kõlvatu eluv.	
137	I		I						9		Ühise taluteenija tapmnd)	Debelit.ment. surnud.	
143		I	I						1	1	prostitueerunm.	Lues, surnud.	
144		I	I				26	II	4	1	——"——	Debil.ment.	
146	I →	I			I		32	VII	8	4	——"——		
147		I	I	IV		I	24	I	5	3	õmblejа, kõlvatu eluv.	surnud.	

1) Nool näitab elukoha muutmist
2) Neist elavad lahus Nr.24,40,81 ja 91.

Andmed väljaspool abielu sündinute ema kohta
Tabel nr 2

---

1) Talvik - 101. Vaata samalaadiline juhtumine Postimees nr. 277, 13.X.24., mil puhul Riigikohus kinnitas 12 a. vangist.
2) Nool näitab, kust kuhu on elama asutud.

Emad ja isad.

Neist näeme, et üks ema põeb skhizofreniat, 2 debilitas n., 1 on iseäraline, vähevalminud, 1 suri luues'i tagajärjel, ühel on nooreseas olnud pea halvatus; 4 on iseäralised iseloomud ja 1 suri tiisikusse; 3 ema on registreeritud prostitueerunut, 1 peab soda enam-vähem kindla kõrvalametina, kuna neljal kannab teenistus enam-vähem juhuslist iseloomu.

Nii näeme, et 18-st emast vähemalt 10, s.o. 55 % on vaimliselt abnormaalsed.

Kahel s.k. on veel isad endised allealised kuritegijad ja joomarid. Nii on siis 66,66 % vas. s.k. ühelt või teiselt vanema poolt pärivusliselt koormatud.

See emade vaimline abnormaalsus paistab teravalt silma samuti nende kalduvuses asjelluda kuritegelise elemendi esitajatega: 5 ema on pikemat aega olanud koos elukutseliste kuritegijatega.

Suuresal vas. laste surevusel, raske pärivuslise koormatuse ja laste elujõu nõrkuse juures, on suur tähtsus tõumatuse ja laste elujõu mõttes: juba varakult surevad need muidu rahvatervenduse mõttes: juba varakult surevad need muidu rahvatõugu halvendavad elemendid. Ka vas. laste hukkamine mõjub oselt samas suunas, andes ühtlasi tunnistust säärastest emade vaimlisest allväärtuslikkusest.

Eelmist silmaspidades tuleb arvata, et sellest loomulikust kurnast läbikäinud ja ellu jäänud vas. hulgas leidub arvuliselt, kui mitte vähem, siis igatahes ka mitte rohkem suuremate vaimliste ja füüsiliste puudetega isikuid kui as. hulgas. Tulevikus muutuvad ka meil see suhtes asiolud, sest lastekodude asutamisega on ka suuremate puudetega vas.-le võimaldatud soodsad olamistingimused.

Mitte ainult väljaspool abielu sünnitajaile, vaid ka kõigile neile, kes elu võitluses alla jäävad, kes ei suuda oma kodu luua ega ise oma lapsi kasvatada, avavad lastekodud võimaluse lapsi sünnitada ja kasvatada ning sel teel rahva tõugu rikkuda rahva enese kulul. Millise allväärtuslise elemendiga lastekodudes tegemist on, näeme Kaagvere rinnalaste ja emade kodu aruandest. Kuni 1.IV.1923 a. on

seal ulualust leidnud 102 last; neist on 19 as.,77 vas.ja 6 leitud last. Pärivuse suhtes on teada, et 11 perekonnas on vaimuhaigeid ja 9-as tiisikust, 4 vanemat põevad syphilist, 6 närvihaigust, 6 juhtumisel on vanemad alkoholikud ja 8 juhtumisel kurikalduvusega. Lastest on kehaliste puuetega 3, vaimliste puuetega 3, pikaldaste (krooniliste)haigustega (tuberculosis, syphilis,congenita, rachitis gravis, diathesis exsudativa gr., pylorospasmus, spasmophylia ja asphyxia all kannatanud) - 28 last (17,5 %). Need sugemed on seda tähtsamad, et nad tulevad asjatundja ametivenna poolt. Teistes kodudes pole seisukord arvatavasti parem.

Nii näeme, et rinnalaste kodudes (vähemalt Kaagveres) on suur % allväärtuslisi lapsi, mis rahva tõu tervenduse suhtes äärmiselt suur pahe.

Vaeslapsed.

Laste arv ja kuritegude hulgas.

Abielussündinuid s.k. Harkus võib jagada 3 ossa: vaeslapsed (79 s.k.), need, kelle vanemad elus (36 s.k.) ja need, kelle vanemad elavad lahus (17 s.k.). Iseäralist tähelepanu väärivad vaeslapsed. Neid võib omakorda jagada 3 liiki (vaata tabel nr.25): I liik: vaeslapsed, kel isa surnud - 49 s.k.;[1] II l., kel ema surnud - 13 s.k.[2] ja III l., kel mõlemad vanemad surnud - 17 s.k.;[3] viimasesse liiki kuuluvad ka need vas., kel ema surnud (4 s.k.) - kokku 21 (täis)vaeslast. Teatavas mõttes võib vaeslapsena võtta ka lahuselavate vanemate lapsi, millega kokku saaksime siis 79 poolvaeslast - 52,67 % ja 21 täisvaeslast - 14 %, üldse 100 - 66,67 % vaeslapsi; kui siia liiki arvata ka 14. vas., siis saaksime 114 vaeslast, s.o. 76,0 % kõigist Harku s.k.

Vanemad on surnud laste 9 eluaasta kestes 63 s.k.(42%), laste 9 - 13 eluaastate kestes 31 s.k.(20,67 %) ja ainult 6 s.k.-ul (4 %) peale nende kooliaja lõppu. Võrdlusena siin

---

1) nr. 4,5,6,9,11,12,14,15,20,21,27,28,31,35,36,38,42,48, 50,51,54,55,57,63,64,70,74 (ema nõdrameelne),77,85, 86,94,98,107,108,109,114,115,116,117,125,126,127, 128,136,140,141,142,145,150,

2) nr. 29,30,33,43,45 (isa läks ära),44,46,47,68,80,84,95, 149.

3) nr.10,26,56,66,73,88,96,99,106,118,119,123,133,134,138, 139,148.

juures pole huvitusets teada, et Tallinna keskvangla 741 täiskasvanust vangist on kuni 17 eluaastani 133 (18 %)vaeslapseks jäänud. Kui üle viia absoluutsed arvud protsentide peale, siis jagunevad nad järgmiselt: kuni 10 eluaastani vaeslapseks jäänud 54,89 %, 10 - 15 aast. - 21,05 % ja 15 - 17 aastani - 24, 06 %. Tartu linna algkoolide 4.167 õpilasest on neid, kel isa surnud, 745 (16,88 %), kel ema surnud - 202 õpil. (4,84 %), isa ja ema surnud - 117 õpil. (2,84 %) - üldse 1.064 vaeslast ehk 25,53 % üldarvust.Harkus on aga vaeslapsi 83,[1] s.o. 55,33 %. Sellega oleks siis vaeslaste % Harkus üle 2 korra suurem kui Tartu linna algkooli õpilaste seas. Praegune vaeslaste % on aga sõjaolude ja taudide ~~eri~~ tagajärjel erikordselt suur, võrreldes rahuaja andmetega. Kui lähemalt võrrelda Harku s.k.-vaeslashuaja andmetega. Kui lähemalt võrrelda Harku s.k.-vaeslaste rühma ja Tartu linna algkoolide õpilaste vastavat rühma, siis selgub, et Harku s.k. seas on kasvandikke, kel isa surnud - 59,03 %, ema - 15,67 % ja mõlemad vanemad -25,3%; Tartus õpilaste seas on need % % vastavalt - 70,01,-18,98 ja 11,0. Andmete vähesuse tõttu on siit raske järeldusi teha, kuid paistab välja, nagu tekitaks ema kasvatus (isa surma puhul) rohkem laste andumist kuritegevusele, kui isa kasvatus (ema surma puhul), kuna vanemate (mõlema) surm seda eriliselt soodustab.

Mis puutub vl.[2] arvusse kriminaalsetes perekondades välismail, siis on juba korduvalt mainitud Läti vabariigi s. k.-st: isa poolt vaeslapsi 15,2 % + 10,2 % - kel võõrasisa (ema teisele mehele läinud), kokku - 25,4 %; ema poolt vaeslapsi 2,2 % + 12,3 % - kel võõrasema (emak), kokku 14,5 vl.; mõlemad vanemad surnud 0,7 % + 12,3 % - kel peale seda ka ühtegi kasvatajat ei ole, kokku - 13,0 % täisvaeslapsi;üldse vaeslapsi - 52,9 %. Vanemad on elus - 47,1 %-il, viimaste hulka kuuluvad tõenäolikult ka lahus elavate vanemate lapsed. Neid arvusid Harku omadega võrreldes paistab silma elusolevate vanemate laste rohkus Lätis: 47,1 contra 35,4%

---

1) Siin on arvesse võetud ainult need s.k.,kes ühe ehk teise või mõlema vanema surma läbi on jäänud vaeslapseks.
2) vl. - vaeslapsed.

(Eestis). Teiseks paistab silma, et 22,5 %-il on kas võõrasisa ehk ema; Harkus on sarnaseid vanemaid paar perekonda ja needki elavad lahus alaliste tülide tagajärjel.

Starke [1] leidis 1876 - 80 a. Plötzensee'sse saadetud 2144 allealisest s.k. 57 % vl. Bruchsali noorkuritegijate vanglas on 1906 a. 21,8 % poolvl. ja 1,1 % täisvl. Kahva seas aga arvab Heims vl. leiduvat umbes 10 %. Frankfurdi as. õpilastest olid 1900 a. - 11,3 % vl. Berliini vaesteholekande asutusis oli 1908 a. 3388 abielus sündinust - 13,58 % ja 3591 vas. - 6,82 % täisvaeslapsi.

250 täisealisest parandamata kuritegijast on Heims'i järele:

kuni 6 eluaastani vaeslapseks jäänud			20,8 %
6 - 10	"	"	" 7,6 %
10-14	"	"	" 11,6 %

kokku 40 % vl.

Mönkemöller'i (18) hk.on:

isa poolt vaeslapsed			33,5 %
ema	"	"	14,5 %
	täis	"	6,5 %
		kokku	54,5 % vl.

Thoma (21) 620 hk.-st on vastavad protsentuaalsed arvud: 13,4 %, 17,7 % ja 8,4 %, kokku 39,5 % vl.

Gruhle 105 Flehingeni s.k.-st on:

kuni 15 eluaastani		isa poolt	vaeslapseks jäänuid [2]		25,71 %
" " "	ema	"	"	"	23,81 %
" " "	täis	"	"	"	7, 62 %
" " "			" ühes vas."		10,48 %
" 20 "			" " " "		14,29 %
" " "			vaeslasteks	"	45,72 %

Lapsed ja kuritegevus.

Ükski mainitud autoreist ei pea vaeslapseks jäämist ainukeseks antisotsiaalseks muutumise põhjuseks, vaid käsitlevad seda kui üht sotsiaalse languse tegurit.

---

1) Gruhle järele.
2) hiljem 15 eastat (täis) vaeslapseks jäänud on sii juurde arvatud.

Iseäraline tähtsuse omab vanemate kaotus segaseil aegul. Teadmine, et vanemad valvel on ja süüteole järgneb karistusmõjub sageli pidurdavalt isegi suuremate vaimliste puuetega laste peale. Puudub see, siis asub ka muidu normaal vaeslaps tihti kõige oma ihade, ka kurjade, täitmisele. On vaeslaps peelegi vaimlise puudega, siis on tee laialt lahti sotsiaalsele langusele.

IV.liik: S.k.,kel vanemad elus.

Sellesse liiki kuulub 36[1] s.k.(24 %); neist on pärit 11 maalt ja 25 linnast. Vanemate ameti järele on neist 25 lihttöölise, 2 käsitöölise, 2 vürtsipoodniku ja juhusliku asjadega kaubitsejate, 1 sõiduvoorimehe (hiljem taluomaniku), 1 popsi, 1 aedniku, 2 väike-kohapidaja ja 2 taluomaniku last. Selle liigi s.k. vanemate juures olen juba peatunud(Vanemate ja laste kuritegevus, vanemate amet jne.).

VI liik: Lahuselavate vanemate lapsed.

kondade lamine ja las-uritegevus.

Sarnaseist perekondist on Harku s.k. hulgas 17(11,4%). Perekonna lagunemine on aeglane protsess, mille eel ja kestes perekondlised tülid, kakelused, üksteise laimamine jne. käivad. Sagedamad Harku s.k. perekondade lagunemise põhjused on vanemate vaimlised iseäralsused ühes alkoholismi,kuritegevuse ja kõlvatu eluviisiga. Need nähtused on enamasti ka tavaliste perekondade lagunemise põhjuseks.

Säärasest õhkkonnast võrsunud lapsed sarnanevad ka vanemaile, nende iseloom on toores, metsik ja kaastundmuseta. Vanemate armastuse vaim pole siin lapse hinge elustajaks. olnud.

Veel raskemalt mõjuvad perekonna-elu pahed s.k. hinge ja iseloomu kujunemisse. Juba sünnipäraselt iselaadilised iseloomu omadused (kõrvalkalduvused) leiavad selle arenemiseks vaid soodsat pinda. Iseäraliselt selgelt avaldub see kasvatusline mõju lahuselavate vanemate laste juures.

---

1) nr.: 1,2,3,13,17,18,19,22,25,32,34,37,39,49,52,58,59,60, 61,72,76,78,79,82,92,93,103,105,112,113,121,132,135, 90,101.

Nende perekondade lagunemise põhjuseks oli: 3 juhtumisel[1] isa või ema kõlvatu eluviis, 5 juhtumisel[2] isa kõlvatu eluviis ja liigjoomine, 6 juhtumisel[3] isa liigjoomine, 1 juhtumisel[4] isa vangisolek, 1 juhtumisel[5] teenib isa vene punavões ja 1 juhtumise põhjused teadmata.[6]

Kohtu poolt karistatud vanemate arv on selles liigis suurim: 17-st perekonnast on 12-nes vanemad kohtu poolt karistatud; arvates siiajuurde 2 perekonda, kus isa kõlvatu eluviisiga, saame kokku 14 allväärtuslist perekonda. Perekonna lagunemise järele jäid lapsed peale ühe juhuse, kus ema perekonnast lahkus, ema kasvatada. 3 ema andsid lapsed kasvatusmaija, 3 ema oma tööloleku ajaks lasteaeda.

Nagu eelpool nägime, on see liik kõige enam koolis ja kõige vähem töös olnud.

Oma viimase elukoha poolest on nad kõik linna töölis-te lapsed.[7]

Kasvatusmajade kasvandikud.

Kasvatusmajus ja lasteaedus on üldse olnud 36[8] s.k. (24 % üldarvust). Sinna paigutamise põhjuseks oli ühe või mõlema vanema surm, lapse hulkumisele andumine ja järelejäänud kasvataja vaesus. Peaaegu kõik kasvatajad on palves lapse kasvatusmaija võtmiseks märkinud lapse sõnakuulmatust ja kurikalduvust. Mõnel üksikul juhtumisel on kasvatusmaija paigutamise põhjuseks olnud ühtlasi isa sõjaväeteenistus, ema sugu- ja teised haigused, isa vangisolek jne.

Lasteaedusse andmise põhjuseks on vanemate päevatöö väljaspool kodu, kuna laps vanemate tööloleku aegu oleks pidanud jääma üksi koju. Kõige rohkem oli lapsi kasvatusmajus ja lasteaedus III.liigi koosseisust - 67,7 %; selle

---

1) nr.104,120,131.
2) nr. 8,83,100,102,111.
3) nr.41,75,122,129,130,110 (vangirooduga karistatud ühes õiguste kaotamisega).
4) nr.89.
5) nr.71.
6) nr.67.
7) Ühel ema, teisel isa rätsepad.
8) nr. 1,90,14,63,64,98,108,109,115,116,136,133,33,43,44, 56,73,99,88,96,106,118,119,134,123,87,91,144,143,71,104, 100,120,130,129.

järele VI.l. - 35,3 %; II - 23,07 %; V- 22,92 %; kõige vähem oli I l. - 20,4 %. Lasteaedus oli I l.- 2, III l.- 1 ja VI l. 3 sunnikasvandikku.

U l a k u s.

e mõiste. Esimese sammuna noorte kuritegevuse teel esineb ulakus. Ulakuse all tuleb mõista iseärahist seisukorda lapse välimuses ja tema vaimlises seisukorras. Esimene väljendub lohakas riietumises, kasimatuses jne., kuna teine avaldub vaimlises ebaküpsuses s.o. „vaimlises tasakaalutuses", kus juures sunnielu ülekaalu võttes kogu isiku vale rõõbastele juhib (Többen). Raimann mõistab ulakuse all kaudsek kasvatuse ja järelvalve puudust, s.t. kasvatuse ja järelvalve puudumisel ehk nõrgenemisel muutuvad teatavad lapsed ulakaks. Nimelt teatavad lapsed, mis iseäranis selgelt näha perekondes, kus mõlemad vanemad elus, kuid osa lapsi muutub ulakaks, kuna teised arenevad tavalisteks kodanikkeks.

s.k. ulaus. Vaadeldes Harku s.k. elulugusid, paistab teravalt silma, et 114 (76 %) neist on kas ainult ühe vanema või ega võõraste kasvatada, kuna ülejäänud 36 perekonnas, kus mõlemad vanemad elus, viimased annavad suure % kohtult karistatuid (cirka 70 %), milline asiolu oletada lubab, et nad pole oma lastele mitte korralikud kasvatajad, vaid pigemini annavad neile halba eeskuju.

Esialgu avaldub ulakus hulkumises, millest on osa võtnud 122 s.k. (81,3 %). I+III +V +VI liigist (tabel nr.23) on tegelikult vaeslapseks jäänud kuni VI eluaastani 56 s.k.; selle järele kõigub vaeslapseks jäämine kuni 14 eluaastani aastas 5 - 12 vahel, 15-dal eluaastal on ainult 2 s.k. vl. jäänud. Üksikute liikide vaeslapseks jäämise erinemised on diagr. nr.6 ad.a. (tabel nr.26) äratähendatud.[1]

ate surm pse (s.k.) kumine. Kui vaadelda, millises vahekorras on ühe ehk mõlema vanema surm ja lasto hulkumisele sattumine, siis näeme niihästi tabelist nr.26 laht. a. kui ka vastvast diagrammist(nr. 6, ada), et hulkumine kui sagedaim ulakuse osutus algab ül-

---

1) Mainitud tabeli diagrammid on kokku seatud absoluut-arvude järele.

Tab. № 23:

Sx.[a] vaeslapseks jäämise aeg, töö- ja kooliskäimine, hulkumise algus, vanus I. kuritöö, kohtust karistamise ja Harku saatmise ajal ning kohtu protsesside rohkus.

| | | a | | | | | | | | | b | c | d | e | f | | | | | | | | |

diselt pärast vaeslapseks jäämist. Arvude väiksuse tõttu ei saa kindlaid järeldusi teha, kuid on siiski teatavad erinemised selles, kuna lapsed hulkuma hakkavad (diagr.nr. 6 ad f).

umise al- üksikuis liikeis.

Nii andub IV ja VI liik juba viiendal eluaastal hulkumisele, kuna teised seda alles 7.eluaastal algavad; 7 - 8 eluaastaga alates tõusevad mõlemad kõverad järjekindlalt, iseäranis aga IV 1.ǫma, mis 11.eluaastal haripunkti jõuab; selle järele langevad mõlemad kõverad (kurved) kiirelt.Mitte hulkujate % on IV 1. - 27,8 ja VI 1. - 0. I ja V kõver tõusevad haripunkti 9 ja 10 eluaastal; edaspidi mõlema langedes osutab I veel suurt tõusu 13 eluaastal. Samal eluaastal tõuseb haripunkti ka III 1.kõver peale väikest tõusu 11 eluaastal. Mittehulkujaid on I 1. - 14,3 %, III 1.-29,41 ja V.1.- 22,22 %. Ühtlasema kõvera annab II 1.- vaeslapsed ema poolt; 10 ja 11 eluaastas osutab ta väikest tõusu; mitte hulkujaid on 15,4 %. Selle liigi hulkumise kõvera iseäralsus seisab kokkukõlas Gruhle, Spann'i ja t. poolt avalda tud arvamistega, kes väidavad, et ema kaotus, olles raskeks hoobiks kasvatusele, valmistab ulakusele pinda suuremal määral kui isa kaotus ja sageli veel enam, kui mõlema vanema kaotus (~~Viimase~~ ~~kaotus ei leia~~ ~~tõendust Harku andmeis~~).

Et jälgida, kuidas mõjub vanemate olemasolu s.k. saatusse, jagame tabel nr. 24 ja diagr.nr.7,ad.f järele kõik s.k. kolme liiki: esiteks - vaeslapsed (III + V-b tab.nr.23), 2) poolvaeslapsed (I + II + V-a + VI 1.-tabel nr.23) ja 3)lapsed, kel vanemad elus ja koos elavad (III 1.). Esimese liigi hulkumise kõver tõuseb järjekindlalt kuni haripunktini 13.eluaastal ja langeb siis ruttu. Poolvaeslaste hulkumise kõver aga langeb sellevastu alates 8.eluaastast samuti järjekindlalt. Kolmanda liigi kõver ei muutu palju kuni 11.eluaastani, mil ta äkki tõuseb, et siis aeglaselt langeda.Kahe viimase liigi hulkumise kõvera aeglane langemine on suurel määral seletatav laste hilisema paigutamisega Harku või kasvatusmaija, sest laps jääb pikemaks ajaks oma vanemate kasvatada (ka kohus annab nad tagasi vanemate hoolde,

Tab. № 24.

Vaes- poolvaeste ja elusolevate vanemate laste hulkumise algus, I. kuritegu ja kohtuprotsess ning Harku saatmine.

| | a | f | | | | | | | | | | | | | | | | | g | | | | | | | | | | | | | | | | | h | | | | | | | | | | | | | | | | | i | | | | | | | | | | | | | | | | |
|---|---|---

pahatihti 2 - 3 korda jürgimööda, kuna vaeslaste hulkumisele teeb ruttu lõpu Harku või kasvatusmaija lükitamine.

Üldkõverina kujutatud (diagr.nr.8) osutab hulkumine suurt tõusu 9.eluaastal ja jõuab haripunkti 11.eluaastal, millejärele langema hakkab, eriti kiirelt 14.eluaastal.

VI.ja IV.liigi s.k. varane ulakus on osalti seletatav nende liikide perekonna liigete suure kuritegelusega, resp. nende halva eeskujuga. Selle küsimuse juurde tulen hiljem veel tagasi.

Hulkumine hakkab, nagu nägime, ilmnema juba V.-VI.eluaastatel, ajal, kus laps veel kas kodus või varjupaigas elab ilma mingisuguse kindla tööta. 8-mast eluaastast peale,resp. 9-dal eluaastal, saadetakse lapsed karja ja kooli. See on murrangu aeg, kus senni lõbutsev ja mureta elav laps peab hakkama teenima ja õppima. Elukäpsus ja -kõlbulikkus on nüüd tõsisel katsumisel. Kui esimesel tegevusaastal karjase ja õpilase saamatusele vaadatakse veel läbi sõrmi,siis nõuab X.ja XI.eluaasta juba tõsist arenemise, töö ja kohanemise võimet. Viimaste kehvuse puhul aga hakkab tugevalt avalduma nende vastane tung - põgenemine korralikust tööst ja andumine hulkumisele ning kuritegevusele. Algab koolist puudumine, karjast,[1] kodunt ja varjupaigast[2] põgenemine,mida motiveeritakse igavuse, reske töö, halva toiduga jne.Ei puudu motiivina samuti arsti korraldusist valesti arusaamine, millega lapse hulkumisele tee vabastati.[3] Hulkumas on olnud 81,3 % kõigist s.k. Nagu eelpool nägime on lahuselavate vanemate lapsed (VI.liik) viimseni hulkumas olnud;sellele järgnevad: I.l. - 85,72 %; II.l. - 84,62 %;V.l.-77,78%; IV.l. - 72,22 % ja III.l. - 70,59 % hulkujatega. Hulkumise ulatus on väga mitmekesine. Ühede juures piirdub ta oma linna, valla, s.o. otsekohese ümbrusega, teised hulguvad üle kodumaa, peasodes varemalt ka Petrograadi, Riiga[4] jne., ku-

---

1) Näituseks nr.56,46,47 j.t.
2) nr.115,116,148,5,6,7,14,20,21,22,144,123,124.
3) nr.72.
4) nr.144,72,84,98 j.t.

ne kolmandad isegi Liibavist, Londonist[1] jne. tagasi toodi. Hulkumisel käiakse küll jala, küll sõidetakse „jänestena" raudteel ja laeval. Hulkumist ei suuda takistada isegi puujalg; nii on puujalaga L.(nr.84) Harkust sagedamini kui üksj

gad peavad segeli kerjamist enesele hübiks. Üldse on kerjanud 12 s.k. (8 %).

Võrreldes s.k. vanust Eestis ja Lätis näeme,

Vanus.	10a:	11a:	12a:	13a:	14a:	15a.:	16a.:	17a.:	18a.:	19a:	20a:
Eestis (% %)	0,7	2,0	3,3	6,7	7,3	16,0	19,3	20,7	16,0	8,0	
Lätis (% %)		2,2	3,6	3,6	6,5	7,9	21,8	23,2	21,0	8,0	2,2

S.k.keskmine vanus koloniis Eestis ja Lätis.

et Lätis on koloniis keskmiselt vanemad kasvandikud kui meil, viimane asiolu oleneb sellest, et Lätis mõistetakse sunnikasvatusele allealisi kuritegijaid veel hilisemas elueas, kui meil, mis pole soovitav kasvatuse viljakuse mõttes.

Esimene kuritegu.

Nagu hiljem näeme, on ulakus lähedalt seotud vaimlise ebavalmsusega. Ulakuse kaaskäivaks nähtuseks on aga paratamatu alati kriminaliteet (Gruhle, Mönkemöller, Thoma j.t.). Pigemini on ulakus sissejuhatuseks ehk, kui võiks öelda, kooliks kuritegevusele. Ta käib meie materjaali põhjal vähemalt 81,44 % s.k. juures kuritegevuse eel või käsikäes viimasega, niikui seda näitavad diagr.nr.9 ja tabel nr.23. (Diagr.vaata lhk.nr.). Mõnel juhtumisel algab aga kuritegevus nimelt kodused vargused, juba enne ulakusele andumist. Viimasel nähtusel on oma psühholoogiline alus. Nimelt on iga laps sündinud egoist, kes ei arvesta eraomandusega: iga mängu- või muidu meeldiva asja peale arvab ta enesel õiguse olevat ja sirutab ta järele käe; kui seda aga temale keelatakse, siis vihastab ta, pigemini purustades asja kui seda tagasi andes. See lapse hingeeluline joon võib kõrvulisil põhjuseil segeli muutuda ilma vahelülita ulakusest-sotsiaalseks paheks, s.o.ta võib last kuritegevusele viia.[1] Viimast tõendab ka kaudselt hulkumisest mittesa-

1) vaata nr.2.

Väes- pool-vaeste ja elusolevate vanemate laste-sx de
hulkumine, nende esimene süütegu ja kohtu poolt süüdimõistmine.

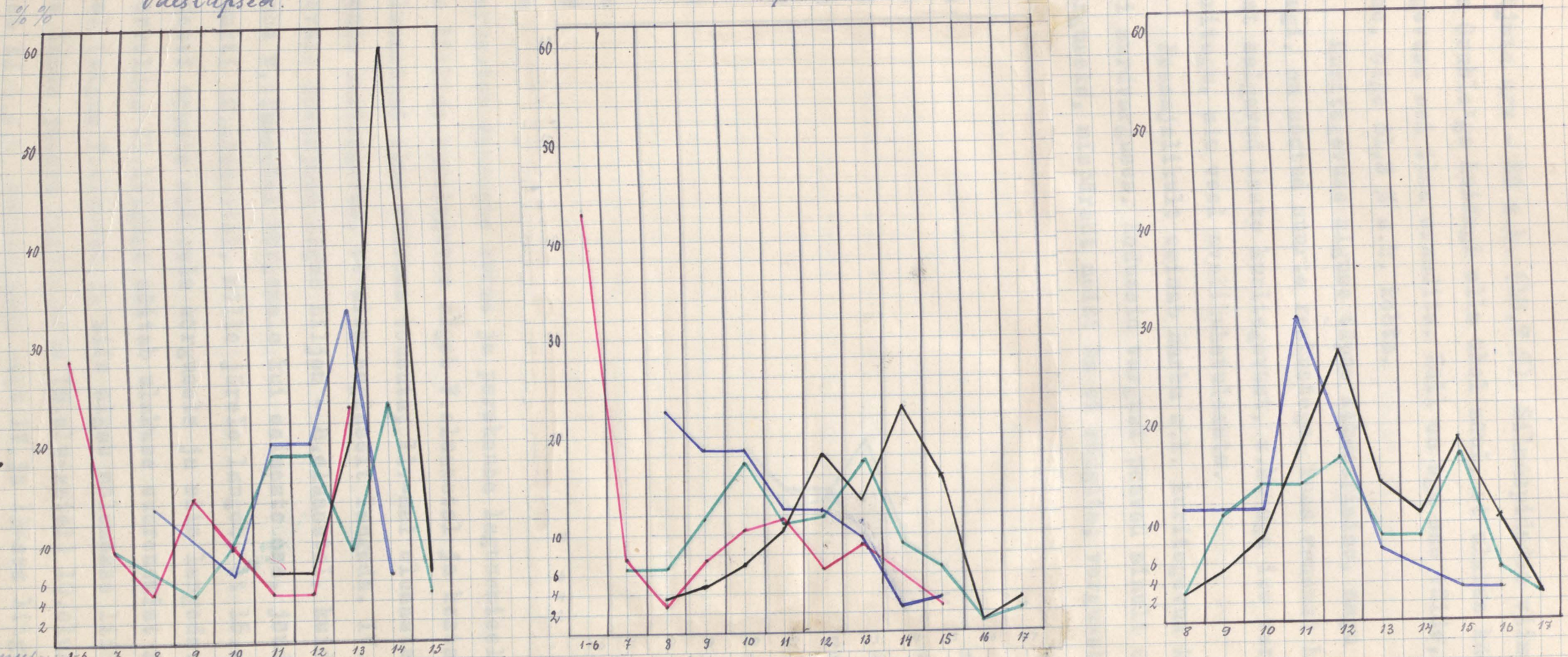
Diagr. № 9.

III

Vaeslapsed.

Pool- vaeslapsed.

Vanemad elus.

võtjate arv - 28 s.k. (18,7 %). Silmaspidades viimast, ei saa Gruhle'ga kuidagi olla ühel nõul, et ulakus käib kuritegevuse eel ilma orandita. Küll on aga see väide, nagu nägime, õige 81,3 % s.k. kohta.

kuritege- e algus.

Kuritegevuse alguse täpne fikseerimine, nagu ulakuse omagi, on seotud suurte raskustega, kuna vanemad häbi pärast salgavad laste kuritegevust, s.k. aga ise varjavad iga kuritegu, mis veel avalikukstulemata.

Peamsjalikult seisab marku s.k. kuritegevus kas lihtvõi murdvarguses. Koduseid varguai peavad ainult üksikud varguseks, mispärast neist ka ei rüägita; varguseks peavad nad ainult võõra vara omandamist. Sel arusaamisel asuvad ka s.k. omaksed, mispärast siis hiljem igalpool, kus juttu on kuritegevuse algusest, selle all mõista tuleb enamasti võõra vara omandamise momenti, s.o. vargust väljaspool kodu. Kus aga võimalik oli kindlaks teha sihikindlat varastamist juba kodus, seal võeti kuritegevuse alguseks esimene kodune vargus.

uritege- iikide ele.

Tabelis nr.23 ja diagr.nr.6 on esitatud andmed s.k.kuritegevuse algusest juba enne mainitud liikide järele.

Ulakuse suhtes nägime teatavat paralleliami IV.ja VI.l. vahel, lahkuminekuga VI.l. suuremas tõusus 11.eluaastal ja IV.l. tõusus 13.eluaastal; kuritegevuse suhtes sammuvad peaaegu rööbasjoones VI.ja III.l., mis teataval määral nagu sarnastab vanemate surma ja perekonna lagunemisele. Mõlemate liikide kuritegevus algab V.eluaastal ja kestab kuni XI. eluaastani ilma suurema tõusuta; 11.-mal eluaastal tõuseb nende kuritegevus, et siis aeglaselt langeda. IV.l. kuritegevuse köverjoon algab hiljem - 8.eluaastal, kuid tõuseb juba 9.eluaastal kõrgemale kui esimeste oma, jõudes hari - punkti 12.eluaastal, mille järele langeb, et 15.eluaastal uuesti tõusta endisele kõrgusele ja siis langeda. Kui V.l. võrreldes II.liigiga näitab ulakuse suurenemist 9.eluaastal (algus 7.eluaast.), siis algab mõlemasse liiki kuuluvate laste juures kuritegevus (8.eluaastal) 10.eluaastal,tõuseb II.l.s.k. kuritegevus nagu IV.ja Ik-ses liigiski,kuna

V.liigi s.k. kuritegevus samal aastal veel langeb, et 12. eluaast. kõrgele tõusta ja sellejärele kõikudes alla minna. Peale juba mainitud kuritegevuse tõusu I.l. juures 10. eluaastal, järgneb (peale langemist 11.ja 12.eluaastal)13. eluaastal suur tõus. Võrreldes kuritegevuse köverjooni ulakuse omadega, näeme, et peaaegu igale ulakuse tõusule järgneb kuritegevuse tõus osalt samal, enamasti aga järgmisel eluaastal. Tabeli nr.23 ja 24 andmete alusel kokkuseatud diagrammis nr.9 näeme vaeslaste juures kuritegevuse järjekindlat tõusu kahe haripunktiga 11/12.ja 14.eluaastatel. Poolvaeslaste kuritegevus annab esimese suure tõusu juba 10. ja teise samasuguse 13.eluaastal, kuna ülakus 10.eluaastast peale raugemist näitab. Viimane asiolu tähendab,et poolvaeslapsed üldse varakult hulkuma hakkavad.

Elusolevate vanemate laste kuritegevus tõuseb juba 9.eluaastal kõrgele, kerkib järgnevail aastail ja jõuab 12. eluaastal haripunkti, et 13.14.eluaastal uuesti alaneda;15. eluaastal saavutab kuritegevuse köver uuesti endise haripunkti. Võrreldes omavahel nende kolme liigi kuritegevust diagramm nr.7 järelo, näeme, et poolvaeslaste ja elusolevate vanemate laste kuritegevus tõuseb peaaegu ühtlaselt kuni 10.eluaasta tõusuni (esimene haripunkt), kuna vaeslaste oma isegi väheneb, et 11.ja 12.eluaastal mõlemaist keugele üle jõuda(esimene tõus); poolvaeslaste oma isegi alaneb, kuna elusolevate vanemate laste kuritegevuse köver ühtlaselt vaeslaste omaga annab esimese tõusu 13.eluaastal, alanevad kahe viimase kuritegevuse köverjooned, kuna poolvaeslaste köverjoon neist kõrgemale tõuseb(teine haripunkt). 14.eluaastal tõuseb vaeslaste kuritegevuse köver haripunkti (23,9 %) ja elusolevate vanemate oma 15.eluaastal; viimane lõpeb 17.ja esimene 15.eluaastal,s.o. 2 a. võrra varem. Sarnane lahkuminek on seletatav asioluga, et vaeslapsi ei taha keegi peale korduvaid kohtuprotsesse oma vastutavale valvele võtta, mille tõttu kohus on sunnitud neid harku mõistma.

u-protsess-
e algus.

Kohtuprotsesside algus langeb.I.liigis 7.eluaastal,

II.ja VI.l. 10.eluaastale, IV.ja V-l. on algus 8. ja III.l. isegi 11.eluaastal. Esimene, kolmas ja kuues liik annavad kõige rohkem kohtuprotsesse 14.eluaastal, kuna II.,IV.,ja V. liigil suurem arv 12.eluaastale langeb.

Diagr.nr.7 ja 9. näeme, et poolvaeslaste ja elusolevate kohtuprotsessid algavad juba 8.eluaastal; 12.eluaastal annavad viimased maksimumi kohtuprotsesse, kuna esimesil see 14.eluaastasse langeb; 15.eluaastal on poolvaeslaste juures märgata uut tõusu, millejärele mõlema liigi protsesside arv väheneb ja lõpeb 17.eluaastal (Harku mõistmisega).

Vaeslaste kokkupuutumine kohtuga algab 11.eluaastal; selle kokkupuutumise maksimum langeb 14.eluaastasse (60,0%), 15.eluaastal on juba kõik Harku mõistetud põhjusel, mis mainitud ulakuse küsimuse arutamisel.

Kui esimene kohtuprotsess juba väljendab lapse kalduvust ebasotsiaalsele teele, mida veel tahetakse parandada lapse vanemate valvele andmisega, siis on Harku mõistmine tunnuseks, et lapse ulakus ja kuritegevus on võtnud sarnase kuju, mille parandamine endises miljöös pole enam võimalik, kas põhjusel, et kasvatajad seda ei suuda, või aga et lapse edaspidine viibimine perekonnas on seotud veel suuremate hädaohtudega. Kuid leidub Harku saatmist ka säärastel motiivel, mis täielikult hukkamõistetavad. Nii põhjendab Tartu linna Karlova lastevarjupaiga naisjuhataja kasvandiku Harku saatmist sooviga seda juhtumist kasutada „rohkem teistele õpetuseks, kui temale karistuseks".

saatmise
eg.

Jälgides s.k. Harku saatmise aega tabel nr.23, diagrammi järele, näeme järgmist: I.ja V.liik satub Harku juba alates 10.eluaastaga; teised liigid alates 11.eluaastaga, 12. eluaastas väheneb kõikide liikide Harku saatmise arv. 13.eluaastaga hakates annab I.,III.ja IV.l.suure arvu Harku saatmise juhtumisi, milline arv suureneb veelgi I.ja IV.liigi järgnevail aastail (kõver tõuseb), et siis 16.eluaastal langeda, mis III.liigis sündis juba 13.eluaastast peale; 15. eluaastal olid viimasest liigist juba kõik Harku saadetud. II.,V.ja VI.l. annavad 11.,12.,13.ja 14.eluaastais väikese

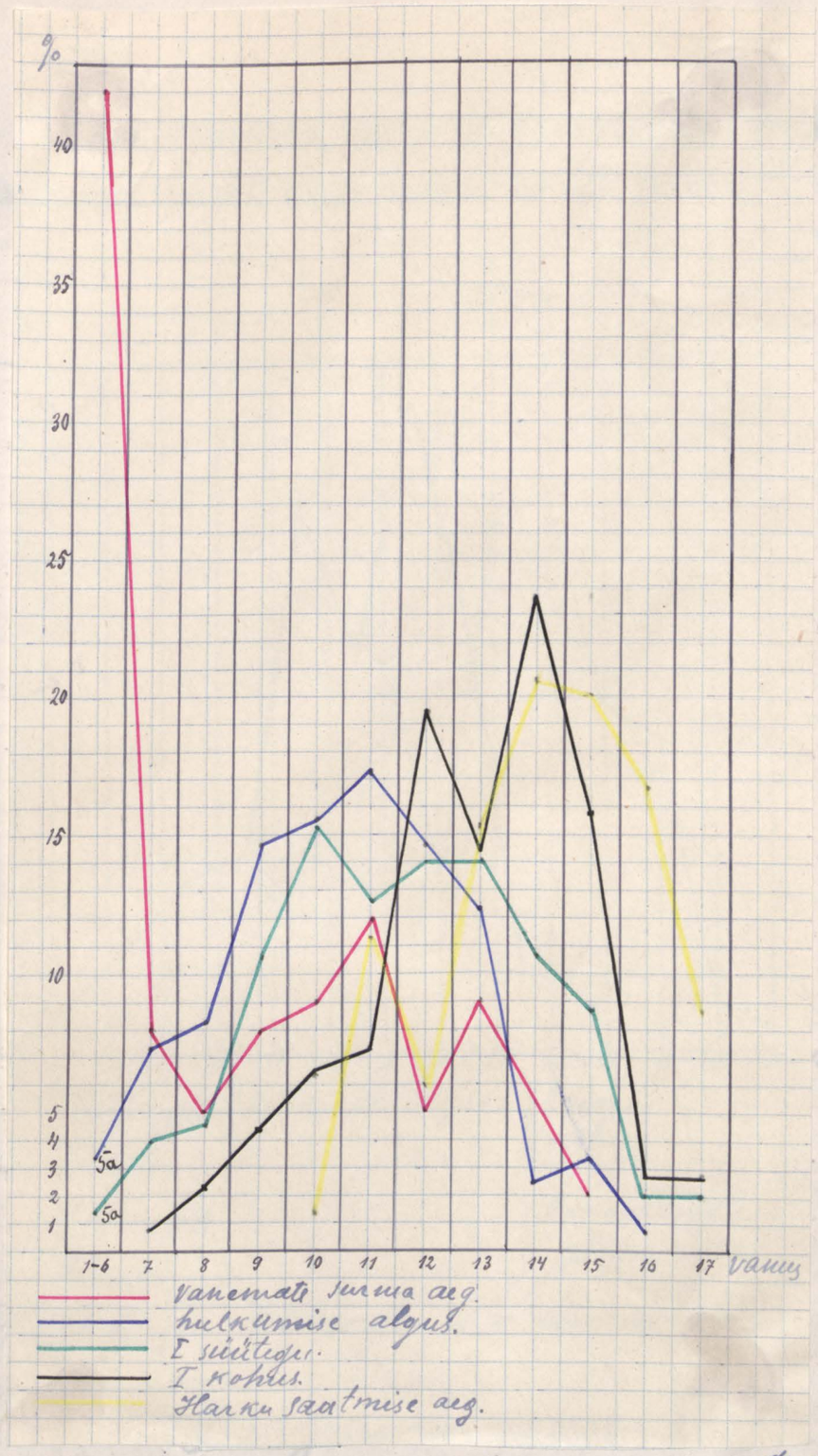
arvu Harku saadetuid, kuna maksimum 15.ja 16.eluaasta peale langeb, nagu I.ja IV.liigis.

Võrreldes Harku saatmiste juhtumiste arvu juba mainitud 8-e liigi järele (diagr.nr.7 ed, tabel nr.24), selgub, et poolvaeslastest 2,1 % juba 10.eluaastas Harku saadetakse; 11.eluaastal kerkib see arv 14 protsendini; peaaegu samapalju annab ka vaeslaste liik 11.eluaastal; 12.eluaastal alaneb see % mõlemas liigis, kuna elusolevate vanemate laste % endiselt 28 peal püsib. Siit peale tõusevad kõigi liikide % %, aga iseäranis vaeslaste oma, mis 13.eluaastal maksimum (38,1 %)Harku saadetuid annab. 14.,15.ja 16.eluaastal annavad kaks teist liiki - täisvaeslapsed ja kel vanemad elus - maksimumi saadetuid, misjuures esimene neist 13. eluaastal teistest kõrgimale (haripunkti,38,1 %) tõuseb; 18. eluaastast peale väheneb saatmiste arv ja lõpeb 15.eluaastas. Poolvaeslaste ja elusolevate vanemate laste Harku saatmise haripunkt asub esimestel 15.ja 16.eluaast. (19,4 %)ja viimastel 14.ja 15.eluaastates (25,0 %); 16.eluaastast peale algab saatmiste juhuste vähenemine ja lõpeb 17.eluaastal.

ite surma, aise alesimene ja kong Harku atmine.

Vaadeldes kokkuvõttena diagr.nr.8,(vaata lhk.nr.)mis kujutab vanemate surma, hulkumise algust, esimest süütegu ja kohust ning Harku saatmist % %-des eluaastate järele,siis näeme, et vanemate surm on nagu alustugi, millel baseeruvad kõikide järgnevate sündmuste kõverjooned, iseäranis hulkumise alguse ja esimese süüteo omad; nende tõusud vastavad üldiselt surma kõverjoone tõusule. Hulkumise kõver algab3,3 %-ga 5 - 6.eluaastas ja üleneb järjekindlalt, jõudes 11.eluaastal haripunkti (17,21 %), millest peale alaneb. Esimese süüteo kõverjoon algab samuti 5.-6.eluaastal 1,3 %-ga, läheb siis üldiselt röobasjoones esimesele, jäädes kuni 13.eluaastani ikka sellest allapoole; haripunkt aseneb 10. eluaastas ja püsib 11.,12.ja 13.eluaastal peaaegu samal kõrgusel. 14.eluaastal ja sellest peale alanevad kiirelt mõlemad kõverad üksteise järele.

Esimesed kohtuprotsessid algavad s.k. 7.eluaastal 10,6

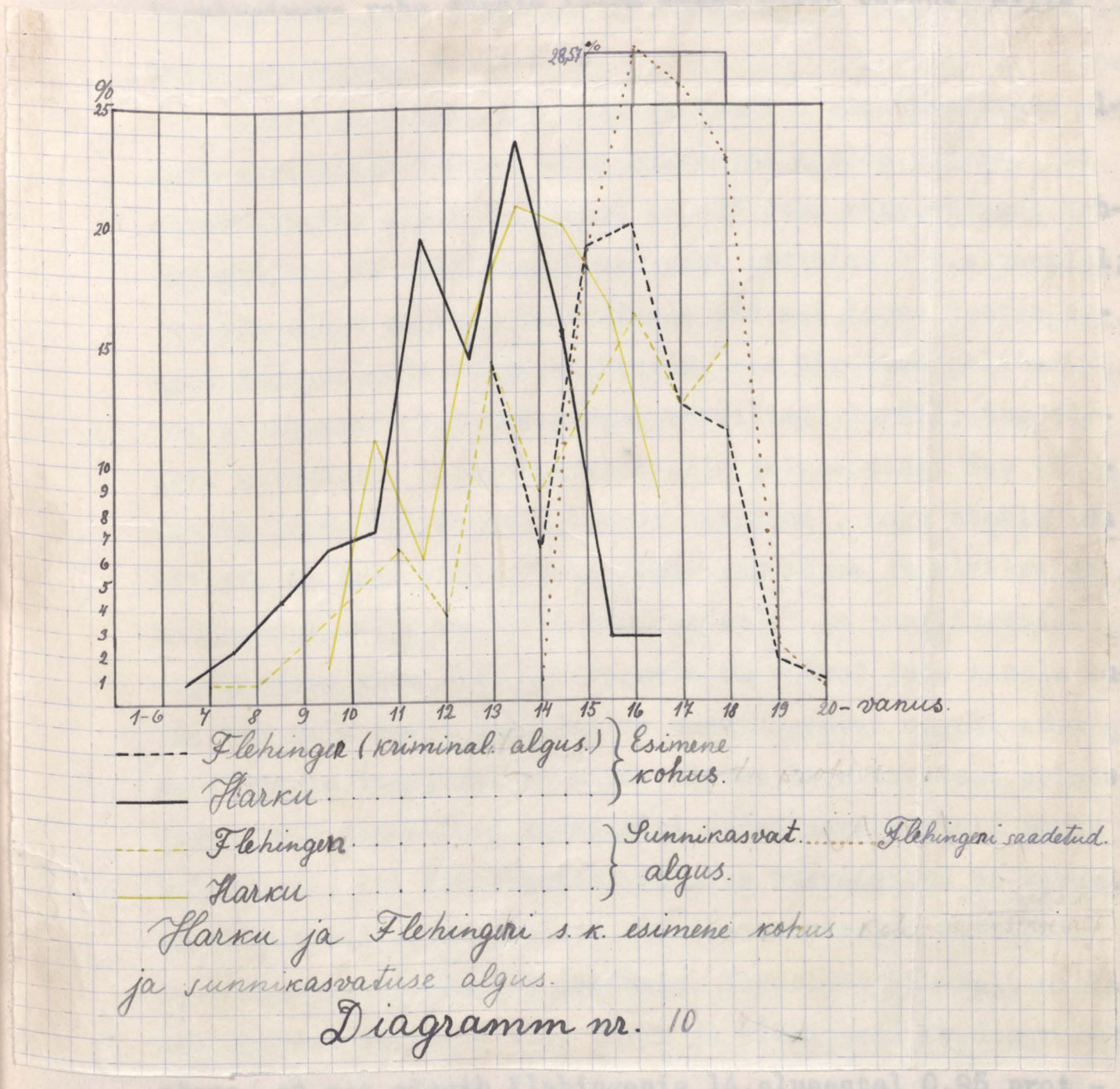
Koigi liikide vanemate surma aja, sk. hulkumise alguse, I süüteo ja kohtu protsessi ja Harku saatmise üldiagramm N:o 8.

protsendiga; nende arv kasvab järjekindlalt kuni 11.eluaastani (6,7 %), kusjuures tä järgmisel aastal hüppe teeb (18 %) ja 13.eluaastal alanemise järele 14.eluaastal haripunkti saavutab (22,0 %), millest peale algab kiire langemine.

Harku möistmine ja saatmine, mis sünnib tavaliselt peale teist ehk kolmatkordset kasvatajate valvele andmist, algab 10.eluaastal 1,3 % ja üleneb 11.eluaastal 11,3 % peale ning saavutab haripunkti 14.eluaastal (20,7 %). Nii näeme, et sündmusi kujutavad köverjooned (diagr.nr.8) asenevad üksteise kõrval sündmuste tingitunà olles teine-teisest.

ku ja Flegeni s.k.

Kui võrrelda Harku ja Flehingeni (Gruhle) s.k.esimese kohtuprotsessi aega diagr. nr.10 järele,

Harku ja Flehingeri s. k. esimene kohtus ja sunnikasvatuse algus.

Diagramm nr. 10

siis leiame, et Harku s.k. süüteod on kohtu kätte sattunud alates nende seitsmendast eluaastast, Flehingenil aga alates 13.(12.eluaasta viimasel poolel juba 8,57 %). Seega tutvunesid Harku s.k. kohtutega võrreldes Flehingeni omadega, 6 aastat nooremalt.

Esimene suur süütegude tõus on Harkus 12.eluaastal - 19,42 %, Flehingenis aga aasta hiljem - 14,29 %. Harku s.k. juures vastab see tõus umbes kooliaja lõpule. Järgneval aastal alanevad mõlemad kõverad, et siis haripunkti tõusta:Harku s.k. 14.eluaastal 23,74 protsendiga ja Flehingeni s.k.15. eluaastal 19-ne ja 16.eluaastal 20 protsendiga, mille järele mõlemad kõverjooned kiirelt langevad. Need tõusud vastavad kooliaja lõpule järgnevaile esimesile tööaastaile,mille

jooksul tekib suur arv kohtuprotsesse. Kätteusaldatud varandused ja tööriistad on avatlevad ja kirg lõbutsemiseks tarvismineva raha järele liiga suur; algab vargus, millo tõttu sattutakse kohtu alla.

Harku ja Flehingeni sunnikasvandike sunnikasvatuse alguse võrdlemise juures tuleb esimesena meeles pidada, et sunnikasvatus algab Saksamaal sageli juba enne esimest kohtuprotsessi ja sunnikasvatusmajusse saatmist - 8.eluaastal; tolleks ajaks on tung hulkumisele säärase lapse juures sageli juba selgelt välja kujunenud, mis õigustab politsei või noorsooameti vahelesegamist tarvilisil kordil; tagajärjeks on säärase lapse kasvatusmaija paigutamine. See tähelepanu lapse kasvatusele kannab Saksamaal, nagu statistika näitab, ka head vilja. Meie laste kasvatuse järelvalve ja hoolekanne sello vastu on väga puudulik ja sunnikasvatus algab alles siis, kui kuritegevus on võtnud juba kindla kuju, kus siis isegi pikaajaline sunnikasvatus sageli enam soovitavaid tagajärgi ei anna. Alates 11.eluaastast möistetakse meil allealised sagedamini sunnikasvatusele (Harku koloniisse) kui Flehingenis. Viimase kasvandikud on varemini juba tihti mitmes teises sunnikasvatusmajas viibinud, kuni viimaks Flehingeni sattusid. Vaadeldes lähemalt millises vanuses sattuvad s.k. Harku ja Flehingeni (v.diagr.10) näeme, et see sünnib Flehingenis 14.eluaastal 0,95 prot - sendiga ja üleneb kiirelt kahel järgmisel aastal (18,09 %; 28,57 %); 17. ja järgnevail eluaastail alaneb kõver samuti kiirelt (25,71 %; 22,86 %; 2,86 %) ja lõpeb 20.eluaastal 0,95 %.

Säärane lahkuminek on tingitud noorsoo hoolekande-ametite ja lastekohtute täielikust puudumisest meil ja tava - liste kohtunike ettevalmistamatusest allealiste süütegude arutamiseks. Saksamaal on P.-A.Ühisriikide ja Inglismaa eeskujul need asutused laialt teotsemas vilunud arstide kaastegevusel, kuna meil isegi kasvatusmajade teenistuses ei leidu spetsialisti-psühiaatri, hõnelemata sellest, et säärane eriteadlane peaks osa võtma koguni eeljuurdlusest

(ja kohtuprotsessist). Nimetatud riikes ja ka mujal laialt praktiseeritav ulakate ja noorte kuritegijate kasvatusele andmine soliid perekondesse on võõras meie juristidele, kelle kätte meil praegu allealiste ulakate ja kuritegijate saatuse määramine terveni antud. Meie juristide suamatus ja ettevalmistamatus[1] lastekohtute korraldamises ja laste üle kohtumõistmises on silmapaistev.[2] Kriminaalantropoloogiat ei loeta juristidele meie ülikoolis üldse mitte; puuduvad ka anatoomia, füsioloogia, kohtulik-arstiteadus, kriminaalpsühholoogia j.t. loengud. Isegi noore Leedu Ülikooli õigusteaduskond on ette jõudnud meie ülikooli omast: enne veel, kui seal valiti kohtuliku-arstiteaduse professor, loeti õigusteaduse üliõpilasile kohtulikku-arstiteadust õigusteaduskonna enese algatusel selleks eriti kutsutud arsti poolt, kuna meie vana ülikooli õigusteaduskond seda nähtavasti tarvilikuks ei pea.

Eelpool toodu üheks illustratsiooniks olgu tähendatud, et kõigil kohtunikel pole teada allealiste kasvatusmaija määramise kord. Nii on mitmed s.k.[3] Harku mõistetud 3 jne. kuuks, mis pole seadusega kokkukõlas. R.N.S.§ 6 ja märkuse järele on kasvatusmaija jäämise kestvuse määramine selle asutuse pedagoogilise nõukogu ülesanne ja oleneb kasvandiku paranemisest.

Ei saa otteheidet tegemata jätta ka arstkonnale, kes midagi pole ette võtnud allealiste kui ka täisealiste kuritegijate uurimiseks. Meil on igas linnas ja maakonnas kohtute ja vanglate arstid, kuid minu teada pole senni ükski neist vangide seisukorra uurimiseks midagi teinud. See oleks ju eestkätt vanglate arstide ülesanne, kuid selleks on neil vähe ettevalmistust. Vanglate arsteks on sageli naha-ja suguhaiguste ning muude erialade harrastajad, kellel puudub vastav eriettevalmistus kohtulikus arstiteaduses, kriminaal-

---

1) vaata raamatu nr. 102.
2) Riigikohtu prokurõri hra R.Rägo õteluse järele juristide päeval 1924.a. seista meie juristide ettevalmistus selles asjas samal järjel, kui ta seisis juba 100 a.eest.
3) nr.nr.41,43,92,117 j.t.

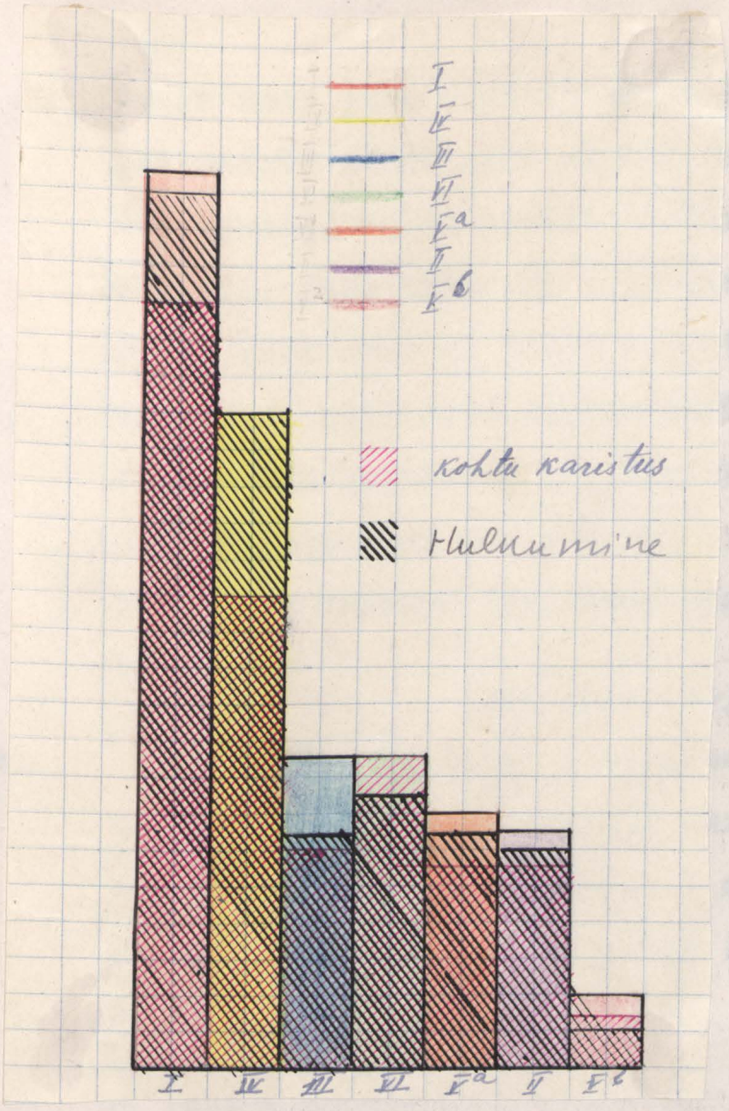
antropoloogias jne. Mõistetavalt peaks eriettevalmistusega arst saama ka suuremat palka, kuna vanglate arstide praegune väike tasu neilt midagi nõudagi ei luba. Kuid ka parema palga juures ei tee inimene midagi tähtsamat ära, kui puudub vastav ettevalmistus. Selleks ettevalmistatuid isikuid meil aga ei ole. Kohtulik-arstiteaduse instituudis olid varemalt ainult venelased assistentideks, kes määratud aja möödumisel Venemaale valgusid. Ainuke assistent-eestlane - Dr. Alver suri kahjuks varakult. Kuid ka kohtulik-arstiteaduse instituut suudab praeguste tingimuste juures vähe ära teha, sest peale laipade lahastuse ja mõne juhusliku ekspertiisi pole tal mingit lübikäimist tegeliku kohtu eluga.Kohtu-, politsei- ja vanglate arstide ettevalmistuseks on tingimata tarvis politsei-, vanglate-ja kohtuarsti funktsioonid vähemalt Tartu linnasja maakonnas anda kohtulik-arstiteaduse instituudile, nagu see näiteks on Lääne-Euroopas.[1] Ainult sel moel on võimalik kohtuliku-arstiteaduse õpetamist seada kliiniliste loengute alusele. Muidugi teada peab sellejuures tingimused looma, mis teaduslikku tööd ei takista. Ühtlasi tuleks sotsiaalne-, meditsiin- ja kriminaalantropoloogia õpiainena üles võtta arstiteadlaste õpekavasse. Sel moel oleks muuseas võimalik arstkonda ette valmistada sotsiaalsete eluküsimuste lahendamisele ja osalt edasi lükata praegust näilikku arstide üleproduktsiooni. See vastav arstide ettevalmistus tõstaks nende autoriteeti ja aitaks avada nende tegevusele uusi positiivsemaid alu. Meie arstide ettevalmistus on aga esijoones sihitud peaaegu ainult haiguste ravitsemisele, mitte aga tervema ja elujõulisema põlve loomisele.

S.k. kohtuprotsessid.

Mainitud kohtuprotsessside arvu kindlakstegemine on asiosaliste ja vanemate salgamise, kui ka statistika puudulikkuse tõttu seotud suurte raskustega, mispärast järgnevaid andmeid tuleb võtta kui minimaalseid. Kui mitte arvestada

---

1) vaata r.n. 115.

Harku sk de hulkumine ja kohtult karistamine liikide järele.

Diagramm № 12.

ll s.k., kelle süüteod pole kohtuni ulatanud, siis tuleb keskmiselt 3,1 süütegu iga ülejäänu s.k.peale.

Võttes aluseks kohtuprotsessid, siis saame iga juba mainitud I - VI liigi peale järgmised keskmised arvud:3;2,5; 1,5; 3,5;3,5 ja 3 kohtuprotsessi. Siit näeme, et kõigevähem tuleb k.p.[1] (täis)vaeslaste peale (1,5), mis juba-mainitud põhjuseil ka arusaadav. Sellele järgneb II l. (2,5) k.p-ga iga s.k. kohta. Siin on lugu nii, et kui vähemalgi võimalusel emad lapsi oma valvele võtavad, siis loobuvad isad sageli sellest eesõigusest ja kohus on sunnitud lapsi Harku saatma. VI. s.k. liigi vanemaile, kes ise annavad suurima % kohtult karistatuid, ei usalda kohtunikud sageli valvet lapse üle. Küll aga kohtunikud teataval määral usaldavad V.(vas.) ja IV. liigi s.k. kasvatajaid resp.vanemaid, mis paraku aga tõelikult kasu asemele toob kahju; need vanemad pole kohased omi lapsi korralikult kasvatama ja viimased anduvad veel rohkem kuritegevusele, mis väljendub süütegude sagenemises. Tabel nr.23 -k. on näha üksikute liigite kuritegevuse rohkus, mis väljendub kohtuprotsesside arvus. Selle järele on k.p. olnud I.p.- 27,34 %, 2 ja 3 - 43,17 %, 4 ja 5-19,42%, 6 ja 7 - 4,32 %, 8 p.10 - 3,59 % ja 11.p.14 k.p. - 2,16 %. Kui esimese k.p. juures võiks süüdistada juhust, siis on

---

1) k.p. - kohtuprotsess

raske seda juba oletada teise k.p. juures. Süüraseid kahes protsessid süüdlaseks olnuid on Harkus umbes 28 %, kolme k.p. juures tuleb arvestada harjumusega, mis omane retsidivistele. Juba teatavat kiindumust omas professioonis osutavad veel suurema hulga k.p. (4 - 14) süüalused sunnikasvandikud, millisoid Harkus 29,5 %. Neist on üksikud lõpulikult välja kujunenud kuritegijad.

Millised on kuritegevuse resp.kohtuprotsesside objektid, seda vaatame järgmises peatükis.

Kuritegevusobjektid ja -viisid.

Ülakuse küsimuse arutamise puhul selgus, et allealiste ulakus viib paratamatult kuritegevusele. Sellejuures kasvab kuritegevus järjekindlalt oma kvalitteedis, nagu see näha ka järgnevast kahest osast (A, B) koosnevast tabelist nr.25.

Ülakused.

A. E s i m e s e d k u r i t e o d.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
rgused. kodust: ha. iitmes. gused sed sjad (7) komp- vek ja raha varg kaest.	Sõõgi ained ja maiust. varg. ploom., kubak, leib.	Tarvitamiseks varastatud Separiist. Lauad Saapad	Lõbustamiseks varast.: jaske riistad (4). jurid nead mangu asjad (2).	Telefoni kaet. purust ja korra rikkumine	Varguse vastu võtm.	Lihtvargused: puud, ukse lukud, nahad, pudelid, sõõgi ja hobuse riistad, jalgratas, riided, kell, kelk, tuu vargused.	Raha vargused	Taskuvarg: (nr. 98, 135) Juuravarg. (2) Loe varg. (3)	Klus-loom. vargus	Muha tolja arvelt	Kurdvarg (Nr. 16 28 52 109 145)
9	14	7	13			41	18	7		4	5

Kuriteod on jagatud mõlemas osas 15 liiki kuritegevuse objekti, selle toimepanemise-viisi ja koha järele.[1]

1) Igas liigis on antud tema tüüpilisema esitaja nr.

B. Viimased kuriteod (Harku saatmise põhj.used)

10	11	12	13	14	15	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Elus-loom.vargus	Aeha-välja-kressim.	Murd-varg: (Nr.- 15, 28, 52, 109, 145.	Röövimine	Tapmine (Nr.59)	Tulesütamised (Nr.51,57,58,60,94)	Varguse kodunt	Söögiainete varg.: (Nr.- 63,64) ploo- mid (Nr.45) kartulad (I4) õunad (I39) õaber (I37) tubak, või vargus nal- jas raud- teel (Nr16)	Varitsemiseks varastatud: kuge, kett, aera aina, saa- pad ja saapa nahad, lauad (Nr. 17, 18, 46, 48, 49, 71, 73).	Lõbustamiseks varas tatud: lõõt- spill (Nr.- 68, 70) kuurid, revol ver (Nr.70, 97, 107, 145).	Kulkumine ja ulakus ühes varguseg.	Varguse vastu võtm.	Liht vargused: toa- kraam, ambrid (Nr.76) puud põest ja koormas kuurihtla vask-osad, bobuse riistad, nahk, rukid, rattad, riided, vastkaardid, rusmatud voolumõtja, palitu, saael- mööblilt (Nr.91 65, 77, 87 ja teised).	Naha varg. (Nr37.120)	Tasku vargused: (Nr, 52, 98, 135) Turu varg. (4) Toe varg. (3) Metsa vargused (Nr.39)	Elus-loom.varg.: ka- nad (Nr.86, 129, 130, 132), lammas (Nr.26), kits (Nr.136).	Petrus (Nr.42, 118), Aeha valja Iressi- mine (Nr.74).	Murdvarg.: (Nr.6, 7, 14, 15, 27, 22, 41, 61, 67, 68, 78, 82, 84, 109, 89, 117 141, 47).	Röövimine (Nr.43)	Tapmine (Nr.59(65, 124) 3)	Tule.üütamised: (Nr. 23, 51, 57, 58, 60, 97).
		5		1	5	I	8	9	8	4	I	38	35	II	5	3	19	I	I	6

Esimese ja viimase kuriteo võrdlev tabel. Nr. 25

tegude jaotus.

Osa A sisaldab andmeid esimeste kuritegude kohta vaatamata kas asi kohtuni läinud või mitte. Tegelikult on ülesantud kuritood suuremalt osalt kõik hiljem avalikuks tulnud ja kohtuni jõudnud. Osa andmeid pole täpsed, sest paljud on unustanud oma esimesed eksimised, kuna teised avaldavad seda, mis neil nüüd olevat saatum ja mis avalikuks tulnud. Mitme ülesantud esimene kuritegu on Harku saatmise tagajärjel jäänud ka viimaseks.[1]

B osa andmed on täpsed ja sisaldavad kuritegusid kohtuaktide järele, näidates, mispärast keegi s.k.-st on mõistetud Harku.

ised vargused.

Kuritegevuse esimeseks liigiks võttis autor kodused vargused vanemate või kasvatajate tagant. Lapse tuleviku peale on sedaliiki kuritegevusel eriti suur mõju. Laps on sündinud egoist. Selle egoismi instinkti otsekohe rahuldamine võõra asja salajase või avaliku omandamise teel on lapse juures enam-vähem tavaline nähtus, kuid niisamuti harilikult ei ole lapsed saanud kuritegijaks selle instinkti õigel ajal atrofeerumise tõttu.[*]

Eraomanduse mõiste on laste juures välja-arenematu. Lapse egoistline instinkt - kõiki asju omale kuuluvateks pidada - kaob ainult järkjärgult lapse arenemise käigus. Riked selles käigus aga tingivad sageli kriminaalse hingeolu. Tabelil A liik 1 näeme hirmuäratavalt suurt koduste varguste arvu - 22,6 %; teelikult on ta aga veelgi suurem.

Mõnu- ja lõbutung on iga inimese egoismi loomulikud omadused. Nende rahuldamiseks tehakse tööd ja nühakse vaeva. Laps, kel võimalust pole saavutada nende tungide rahuldamiseks tarvisminevaid abinõusid mingisuguse tööga, saavutab neid varguse teel.

ate vargused.

Liik 2 sisaldab maiuste, söögiasjade vargusi (õunad, ploomid, paberossid, tubakas jne.).

---

*) Tuletan meelde ühe kõrgel kohal seisva ausa arsti pihtimist, kes enesest teatas, et olles viimaseis gümnaasiumi klasses, varastanud võõrast raha, et selle eest omale osta revolvri. Sokrates ütleb, et ta sunnitud olnud alalist võitlust pidama oma kurikalduvusliste instinktidega.

1) nr. 51, 57, 58, 60, 64, 69 jne.

3.ja 4. liik sisaldavad vargusi fantaasia ja peaasjalikult uhkustamise tungi rahuldamiseks, milleks soodsad on laskeriistad, mehaanikariistad, uurid,(saapad), mänguasjad jne. 5-das liigis on ulakuse sõõteod: telefoni isolaatorite purustamine ja muidu headekorra rikkumine.*)

tvargused. Järgmiseks suureks liigiks on lihtvargused: kütepuude vargus (koormalt, vaksalist, kasarmu aiast), siis kelgu, uiskude, raamatute, jalgratta, jne. vargus, mida omale mitte otsekohe ei vajata, kuid mida kerge on teha rahaks. Raha eest ostetakse maiustusi, käiakse kinodes jne. Seda liiki vargused on omased noorile algajaile.

- ja taskuvargused. Vanemaks saades suurenevad nõudmised: mõnuks ja lõbuks on juba tarvilik alkohol, naised, kinod jne.,mis nõuab suuremaid tulusid. Tulutoovana allikana tulevad siin arvesse raha- ja taskuvargused turul (8 ja 9 liigid). Suurem osa neist sissetulekuist läks 8 - 13 a. vanuste tulevaste s.k. juures kino kuludeks. Kino etendused valdavad ühemeelselt praeguseaja noorsoo, eriti ka ulakate laste meeli. Kinost rääkivad ka vanemad, õed, vennad, sugulased ja tuttavad;kino kiidetakse ja temast peetakse lugu, mis omalpoolt õhutab kinoskäimist.

loomade vargused. 10 liik sisaldab väikeloomade ja lindude vargusi, kas oma vanemate ehk võõraste tagant. Loomi on varastatud müügi otstarbel. Väikeloomade-vargus on iseäranis moodis Tartust päritolevate s.k. juures. Nimelt vajavad füsioloogia, patoloogia, farmakoloogia j.t. instituudid katseks loomi ja nende eest makstakse ka sageli head hinda, mis linnas üldiselt teada. Raha teenimiseks püüavad poisikesed tänavail ja ka õuedes koeri ja kasse, kellle nad siis instituutele müüvad.Kuid loomavarga sissetulek ei piirdu vaid selle osaga: kui pakub omanik ajaloha kaudu varastatud looma hüttejuhatajale head tasu, siis varas kasutab juhust, mängib varguse ülesandja

---

*) Kes maal elanuist ei tunneks talupoissi, kes kiitleb purustatud potide" (isolaatorite) purustamisega. Suure ostetud koha õnnelik võtab kaitseliitlase püssi linna sõidul enesekaitseks ja laseb palust (metsast) läbisõidul üle 40 telefoni isolaatori puruks ning kiitleb sellega. Poisikesed kuulavad seda pealt ja võtavad „suurest mehest" õppust.

osa, saavutades sellest teistkorda tulu.

Liigid 11 - 14, iseäranis 3 viimast liiki, esitavad raskeimaid kuritegusid. 15.liiki kuuluvad tulesüütamised, enamasti kättemaksu sihiga.

ed, keskmi- ja rasked itood.

Võrdluste lihtsustamiseks jagame kõik 15 liiki 3-me osse: I - lahtrid 1-6, II - lahter 7 ja III osa lahtrid 8 - 15, tabel nr.26 järele. Kui lubatav oleks kvalifitseerimine, siis võib hinnata: I osa kui kerged, II o. kui keskmised ja III o. kui rasked kuriteod; viimasest osast võiks veel eraldada väga rasked kuriteod (12 - 15 l.).

k e r g e d						keskm:	r a s k e d kuriteod							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
5 9	14	7	13	3	1	41	18	9		1	5		1	5-3,3%
34-22,6%						27,3%					11 - 7,8 %			
72 - 48 %							37 - 24,7 %							
31 - 20,7 %							81 - 54 %							
											27 - 18,0 %			
-0,6% 8	9	8	4	1		25,3% 38	85	11	5	3	19	1	1	6- 4 %

Esimese ja viimase kuriteo (Harku saatmise põhjuse) võrdlev tabel. Tabel nr.26.

Ülaltoodust tabelist näeme, et 34 juhtumisel, s.o.22,6% algas kuritegevus varguse ga vanemate tagant (A); Harku saatmise põhjuseks (B) on see kuriteo-liik ainult 0,6 % juhtumisist. Kergemate kuritegude arv on A - reas72 (48 %), kuna B-reas neid on ainult 31 (20,7 %), seega 2,32 korda vähem. Keskmise raskusega kuritegude (lahter 7) arv on samuti ajajooksul (esimesest kuriteost kuni Harku saatmiseni) vähenenud 41 pealt 38 peale (27,3 % contra 25,3 %). Raskeid kuritegusid (lahtrid 8 - 15) oli alguses 37 (24,7 %),ega Harku saatmisel 81 (54 %); seega on siis Harku saatmisel raskemate kuritegude protsent üle 2 korra suurem samasuguste kuritegude % esimeste süütegude (A) reas. Väga raskete kuritegude, s.o. murdvarguste, röövimiste, tapmiste ja tu-

lesüütamiste arv on suurenenud isegi peaaegu 2,5 korda(7,3% contra 18,0 %).

Nii näeme, et allealiste kuritegevuses üldiselt aja - jooksul väheneb kergemate kuritegude ja järjekindlalt suureneb raskete ja iseäranis väga raskete poolest. Tegelikult on väga raskete kuritegude arv veel suurem (s.o.29 ehk19,3%), kui tapmise juhtumistele juurde arvame kaks mõrtsukatööd seksuaal alal.[1] Viimased kuritööd on toime pandud koloniis. See üldine tooronemine ja kuritegude rüngenemine leiab rikkalikku tõendusmaterjaali II/osas enamasti iga s.k.eluloos.[2]

manduse vas- ihitud ku- itsod.

Vaadeldes kuritegusid objektide järele, mis on ühe või teise s.k. kohtu poolt Harku mõistmise põhjuseks, siis leiame nende hulgas 135 juhtumisel (90 %) süüteo eraomanduse vastu, s.o. kas liht- ehk murdvarguse. Kui siia juurde veel arvata 1 varguse juhtumise, millele põgenemisel juhusliselt järgnes tapmine, 1 röövimine, 2 hulkumise juhtumist, mille kestel palju vargusi toime pandud, 2 pettust ja 1 raha väljapressimine, siis saame kokku 142 (94,67 %) mitmesugust süütegu eraomanduse vastu. Ainult 2 (1,33 %) juhtumisel on kasvandikke Harku saadetud ulakuse pärast; aga on tõenäilik, et ka neil juhtumisil küis sellega kaasas väära vara omandamine.

esüütamised.

6-el ülejäänud juhtumisel (4 %) on tegemist tulesüütamisto või õnnetu juhtumistega. Ühel neist juhtumisist[3] tekkis tulekahju kogemata loomade toitmisel. Teisel juhtumisel süütas poisikene venna mangumisel viimase uue tuuliku põlema, mis kinnitusseltsis oli kallilt kinnitatud.[4] Ühel juhtumisel[5] oli tegemist karjalauda süütamisega karjastäimisest vabanemise otstarbel. Kolmel järgneval juhtumisel on tegu kättemaksmisega.[6] Ühel neist juhtumisist süütas poiss purjus olles põlema peremehe elumaja sekelduste puhul peremehega palga kättesaamise pärast.[7] Kahel teisel juhtumisel olid

---

1) nr. 65 ja 120.
2) Vrdl. nr. 60,88,98,112 - 116,125,128,132,136,142 jne.
3) nr. 28,
4) nr. 57.
5) nr. 58.
6) nr. 60
7) nr. 51 ja 94.

s.k. vanemad sunnitud lahkuma kohast, kus nad juba kauemat aega elanud ja kus ka s.k. kasvasid. Säärane kodukohast väljaajamine tundus mõlemale äärmiselt ülekohtuna. Ümbes samal ajal sattus mõlemale, nende üteluse järele, kätte Bornhöhe romaan „Tasuja," mida lugedes veel enam veendusid kättemaksu õiguses: „ei suutnud väljakannatada, et välja visatakse oma majast ja mööda ilma hulkuma aetakse;" „lahkuda jäädavalt kohast, kus isa 21 aastat teenis, isa üleskasvasin ja mida ema enam tagasi ei saa!" „Ei, ei! see on ülekohus!" „kättemaksa nagu Tasuja!" „Maha põletada hooned!" Ja üks süütas põlema talu hooned öösel koju minnes pidult, mida organiseeris tema vihamees ja kuhu ta ei peasenud pileti puudusel, ning teine keskpäeval oma endise elumaja läbi metsa haige jalaga suplema minnes.

Ka need 3 viimast tulesüütamist on eraomandusega sisuliselt seotud. Nii oleks siis kokku endisega eraomanduse vastu sihitud ehk sellega seotud kuritegusid 145, s.o.96,67%.

Vaadeldes nende kuritegude põhjuseid egoismi ja altruismi seisukohalt, leiame, et kahel juhtumisel on tegemist mingisuguse eneseohverdamisega teiste heaks ja kasuks: metsavahi maja põletamine „armsa ema pärast, kes nüüd ilmapidi peab elusaet otsima" ja tuuliku säütamine venna ärda palve tõttu. Kuid ka nendel juhtumistel ei või teaduslikust altruismist juttu olla. Kõik teised kuriteod, väljaarvatud kogemata tulesüütamine, on toime pandud puht-egoistliseil motiivel.

Võrdlusena Harku andmeile toome siinkohal Läti vabariigi s.k. koloniisse mõistmise põhjused:

Poliitilised kuriteod	0,8
Vägistamine	1,4
Prostitutsioon	0,7
Käevaatamine	0,7
Üle piiri käimine	0,7
Kodunt põgenemised	0,4
Hulkumine	2,9

Lubamata kauplemine.....0,8
Vägivalla tarvitamine.....0,7
Kättemaks.....0,7
Lapse kägistamine.....0,7
Vargused.....80,5
Varastatud asjade müütemine..... 3,6
Röövimine..... 4,4
Murdvargused..... 0,8

} 90 %

Ka neist andmeist selgub, et kaugelt suurem hulk kuritegudest on eraomanduse vastu sihitud ja nimelt 90,0 %.Eriliselt on koloniisse mõistmise põhjusena silmapaistev poliitilised süüteod, millised Harku s.k. hulgas ette ei tule.

Teisist uurijaist leidsid:

Mönkemöller 589 (1909 a.) hoolekande kasvand.seas 61 % varg.
(1892 a. - 75 %)
Gruhle 105 s.k. ....."..... 80 % "

Gruhle arvamise järele on Saksamaal sunnikasvatusele saatmise põhjuseks üldse..... 75 % varg.

Cramer'i 371 hoolekande kasvandikust 1909 a.oli hoolekandele võetud järgmiseil põhjuseil:

Vargus..... 56 %
Tulesüütamised..... 2 %
Pettus, Võltsimised..... 19 %
Haavamine teoga..... 3 %
Murdvargused..... 3 %
Kerjamine..... 2 %
Headkorra rikkumised jne.jne... 5 %

Iserlin'i 106 juhtumisest oli sunnikasvatusele saatmise põhjuseks:

Hulkumine, kerjamine,kõlblusvastased teod j.m..... 43 juht.
Eraomanduse vastu sihitud kuriteod..... 59 "
Tapmine..... 2 "
Tulesüütamine..... 2 "

Grosmolard'i andmeil oli Prantsuse alleäliste kuritegijate paranduskoloniisse saadetud järgmiseil põhjuseil:

Crimes (rasked kuriteod):	1878 a.	1898 a.
Tapmine ja mürgitamine.....	0,1 %	0,1 %

	1878 a.	1898 a.
Surmamised, pekmised ja haavamised 2	%	3 %
Tulesüütamised ..... 1,6"		1,6"
Seksuaal- ja kõlblusvastased kuritood . 4,4"(15)	[1]	3 "
Kvalif.kuritood, valeraha tegemised ... 4,5"(15,3)		2,3"(5)
Delits (kuritood):		
Vargused..... 63(51)%		71(62,5)
Kerjamised..... 6 %		4,6 %
Hulkumised..... 16 "(8)		10(15,5)
Teised..... 2,1 %		3,7 %

Sunnikasvandike kehalised leidised ja iseäralsused.

Siin ei taha autor juurdlemisele võtta s.k. antropoloogilisi iseäralsusi, kuivõrd see selgub nende ja normaalsete laste antropoloogiliste mõõtude võrdlemistest. Esialgselt arvasin peatuda eriliselt antropoloogilise osa juures, millisel otstarbel ma prof. Talvik'u kaasabil ja kohtuliku erstiteaduse instituudi rahalisel toetusel Helsingi sõitsin, et prof. Kajava juures põhjalikumalt tutvuneda uuemate antropoloogiliste uurimismetoodidega.

Prof. Kajava väga lahkel vastutulekul ja juhatusel oli mul võimalik nii teoreetiliselt kui ka praktiliselt süveneda antropoloogiliseisse uurimismetoodeisse. Nagu teada, on prof. Kajava juhatusel mõned aastad juba käimas Soome rahva antropoloogiline uurimine.

Helsingis kokkuseatud plaani järele toimetasin Harku s.k. kehalist ülevaatust eriti antropoloogilisi mõõtmisi. Kuid kahjuks polnud võimalik kõiki mõõtmisi läbi viia ettenähtud plaani järele, kuna mul ei õnnestanud mõne tarviliku antropometrilise riista saamine. Mainitud esialgsest kavatsusest tuli loobuda mitmesuguseil põhjuseil. Nimelt on kõigepealt Harku materjaal liiga väike, antropoloogiliste iseäralsuste kindlakstegemiseks; pea põhjuseks on aga võrdluseks tarvilise vastava materjaali puudumine eesti noorsoo üle. Minu teada pole süstemaatilist noorsoo antropoloogilist

---

1) Sulgudes on andmed Eysses'i" s.k. üle, mis kolonii omadest mitmeti erinevad.

uurimist Eestis veel tehtud; kooliõpilaste pikkuse ja raskuse mõõtmisi aga selleks pidada ei või.[1] Süstemaatiline töö nõuaks aga aastaid ja palju tegelasi, nagu seda näitab Soome eeskuju.

Silmaspidades, et Harku s.k. on kogutud üle riigi, oleks tulnud vorduseks antropoloogiliselt läbi uurida igas maakonnas vähemalt tuhat õpilast, sest nagu teada, erinevad eestlased mitmeti oma keha, kasvu, juuste, iirise värvi jne. poolest sellejärele, kas nad pärit on Põhja-, Lõuna-, Lääne-, või Ida-Eestist. Ühtlasi tuleb ka uurida täiskasvanuid vange. Üle selle veendusin uurimise käigus, et s.k. vististi ei erine tavalisist noorist, kui antropoloogiline tüüp. Antropomeetriliste mõõtmistega võib küll kindlaks teha s.k. juures iseäralsusi, mis olenevad degeneratsioonist, antihügieenilisist elutingimusist jne., mille peale ka prof. Kajava tähelepanu juhtis. Kõike eelmist silmas pidades tuli antropoloogiliste iseäralsuste uurimine edaspidiseks jätta. S.k. antropoloogiliste mõõtmiste sugemed lisan tööle juurde ainult materjaalina. Praegu piirdun seepärast lühidalt s. k. kehalise üldseisukorra ja degeneratsiooni tunnuste vaatlemisega.

Oma kehalise üldseisukorra poolest on Harku s.k. halvemas seisukorras kui tavalised Tartu linna algkoolide meesõpilased.

	Kehaehitus 1).		Toitlus.	
	kooliõp.	s.k.	kooliõp.	s.k.
Hea	38,3 %	19,33%	29,2 %	21,33 %
Keskmine	56,5 %	70,0 %	66,4 %	59,33 %
Halb	5,2 %	10,67%	4,4 %	19,33 %

Tartu linna algkoolide õpilaste ja s.k. kehaehituse toitluse võrdlev tabel. Tabel nr. 27.

1) Süstemaatilisi antropoloogilisi uurimisi eestlaste üle pole seni veel kellegi poolt toime pandud; üksikuist katkenditest võiks nimetada V. Grüntal'i ja E. Riggol'i tööd; prof. A Rauber'il ja teistel on ka küll mitmed uurimised pealuude üle, kuid kas need pealuud on eestlaste omad, pole teada.
2) Kehaehituse hindamine on läbi viidud kooli tervislehe välja töötam. valitud kommisj. poolt soovitatud reeglite järele.

Sellest tabelist on näha, et hea kehaehitusega s.k.% on poole vörra vähem ja halva kehaehitusega on umbes poole vörra rohkem kui tavaliste õpilaste hulgas; keskmise kehaehitusega vörrend on esimeste ja teiste vahel nagu 56,5:70,0; Toitluse suhtes on s.k. samuti halvemas seisukorras: halva toitlusega s.k. on üle 4 korra rohkem tavalisist õpilasist. Toitmise poolest on ega s.k. paremas seisukorras kui õpilased (umbes nagu söduri toit). Tähendab tuleb oletada, et s.k.-de halb toitlus ei olene mitte halvast toidust, vaid nörgemast konstitutsioonist. Verevaeseid on s.k. hulgas vähem kui õpilaste keskel. See asiolu on tingitud kolonii paremast toidust ja aja veetmisest värskes õhus. Näärete suurenemine (status lymphat.) leidus s.k.-est 47 % contra 38 % õpilaste hulgast. Pugukael (struma) 4,67 % contra umbes 1 - 2 % õpilastest. Status thymicolymphat. paistis olevat Harkus kolmel juhtumisel, kuna 2.500 algkooli õpilase hulgas ei leidnud ma ühtki kahtlast ses suhtes. Südame organil. rikkeid (vit.cordis) leidus s.k. hulgas 2,67 %, kuna kooliõpilaste keskel see arv ei tõuse üle ühe protsendi. Kopsuhaigeid (kopsu põletik, krooniline bronhit ja pleura haigused) oli s.k. seas 16,67 % contra 6 - 7 % õpilaste keskel; üleselle on tiisikushaigeid 6 % contra 1 - 2 % (tõestatud röga uurimise, vereköhimiste ja surmaga). Songaga ja lestjalgega s.k. on Harkus 4 ja 4,7 %, kuna õpilaste seas neid väga harva leidub. Hypospadia't leidus Harkus 2 kryptorchismi - 4 juhtumisel. Päritud luest põdes 8 s.k. Trachomat leidus 4 juht. ja teisi silma haigusi (conjunctiv.catar, keratitis etc.) 16;2 -el köördsilmad (strabismus 2; ühel neist ka nystagmus), lühikest nägemist - 22; kaugele nägemist leidus s.k. seas 12 (8 %) contra 3,87 % Harva algkooli õpilaste hulgas. Värvipimedust tuli ette ümmarguselt 9 % s.k., kuna 4 % veel peale selle suurt raskust valmistas värvide määramine; nörk kuulmine oli 13,3 % contra 10 % õpilaste seas.*) [1]

---

*). Üks halva kuulmisega s.k. on isegi korduvalt karistatud kella löömisel mitte söömа ilmumise pärast!

1) nr. 41, 116.

Teisist degeneratsiooni tunnustest leidus ebasümmeetrilisi kõrvalehti 5,3 %, kinnikasvanud kõrvalehti 26 juht.- 17,33%. 1383 õpilasest oli kinnikasvanud kõrvalehtedega 14,3 % (mõlemad kõrvad 149 juht.,ainult parem 23 ja ainult pahem 27 juht.),poeglaste juures on see % väiksem: 537-st oli sarnaste kõrvalehtedega 56 -(10,3 %) 45 juht. mõlemad kõrvad, ainult parem - 6 ja ainult pahem - 5 juht. Pahemkäelasi oli Harkus 5,8 %. Edasi leidus s.k. seas 4 lonkuri, 2 möningate puuduvate sõrmedega, 1 keeleveaga ja 6 kellel uvula ebakujuline. 2500 Tartu linna alghooli õpilasest oli viimase veaga 2 naisõpilast üleselle kahel uvula harunemine vaevalt märgata. Poeglaste juures leidsin 500 õpilase seas kaks sarnast kergekujulisemat uvula kaheks harunemist. Ujumisnahk sõrmedel leidus kahel õpilasel. Peahituse asümmeetria ja kõrge suulagi leidus s.k. seas à 21 juhtumist, kuna õpilaste keskel seda harvem leidub. Hammaste arenemise vigu leidus 6 s.k. Puudulik resp.puudus valutunne (hypolgesia) oli 25 (16,67 %) ja kõrgendud valutunne 2 s.k. Refleksid (peamsjalikult põlve refleksid) olid väga nõrgad 4; üleselle puuduvad 10-el mõned refleksid täielikult; neljal s.k. on kõrgendud refleksid. Tremor, tic ja krambid leidus 23 (15,33%), kuna 2.500 õpilasest seda ainult paaril korral märgata oli. 7 s.k. on läbi elanud raske põrutuse ühes järgneva meelemärkuseta olekuga ja 2 s.k. läbi teinud mürgituse (1 - äädikahappega ja 1 - vinguga). Sarnaste tegurite halvav mõju inimese tahtejõu ja intelleksi peale on iseäranis ilmasõja kogemuste põhjal üldist tunnustamist leidnud. Enuresis nocturna on tavaliselt kasvatusmajus väga sagedane pahe, tuleb Harku s.k. seas 6 % ette. Cramer leidis seda 2 %, Thoma 11%, Könkemöller 22,6 % ja 12,7 % ning Cruhle 27,62 % s.k.-t.

Enuresis nocturna kohta puudub arstidel ühine arvamine. Ühed arvavad, et see on puuduliku kasvatuse tunnus, kuna teised seda peavad haiglaseks nähtuseks. Hakkab esile kerkima ja pooldamist leidma kolmas seisukoht, et enuresis nocturna umbes 8.eluaastast peale on haiglane nähtus.

Tütoveeritud on 8 s.k. (5,3 %). Tätumažid on väga mitmekesised: nimo eestähist kunitehnilistelt (suurepärastele) kujutusteni rinnal,

käsivartel ja mujal: kotkas, alasti naised, pussid jne.Enamasti on tätoveerimine ette võetud vanglas, aga ka kodus ja laevadel, nende hulgas leidus ka enese tehtuid tatuaaže.

Gruhle leidis s.k. hulgas 22,86 % tätoveerituid, Mönkemöller 41,5 % ja Cramer 12,5 %. Nende arvude suur erinemine kinnitab kaudselt väidet, et tatuaazi ei või vaadelda kui kuritegijate eritunnust.

Pahadest harjumusist on väga laialt lagunenud käsikiimalus. Ei salanud onaaniat resp. on viimane teiste tunnistuse järele kindlaks tehtud 63 s.k. (42,0%). Tõeliselt näib see % veel suurem olevat, sest paljud häbenevad oma himu ja salgavad seetõttu. Mönkemöller'i 589 hk. onaneerivad 9,3 %.

Onaneeritakse väga sageli. Enamasti on sääraste s.k. suguorgaanid (penis) tuntavalt suuremad kui muil poeglastel samas vanuses ja samasuguse kehaehitusega. Onaneeritakse ka avalikult teiste juuresolekul või minnakse kuhugi kõrvale ja lastakse seda toimetada teisel - enamasti vaimliselt puudulikul kasvandikul - „portsu leiva" eest või 20 „halli" (paberossi) eest.[4] Sugulise tungi rahuldamiseks on laialt tarvitusel pederastia. Vähemalt 11[1] s.k. (7,3 %) on aktiivsed pederastid ja 7 s.k.[2] (4,07 %) passiivsed. Viimaseist on 5 imbetsilli, 1 debiil ja 1 psükopaat (konstitut.eetiline kõrvalekaldumine); aktiivseist on psükopaate 4, debiilseid 4, imbetsille 2 ja üks nõrgaandeline psükopaat. Nõudmine ja pakkumine sünnib sageli avalikult, kas „5 - 6 halli," leiva portsjoni või mõne teise asja eest. Tuleb ette, et aktiivsed pederastid oma tungi isegi vägivaldselt rahuldavad. Minu koloniis viibimisel tuli mul arstiabi anda ühele debiilsele passiivpederastile,[3]

---

4) Ses suhtes tekivad isegi kurioosumid. Nii tahtis üks õpilane teisele kätte maksta, mis tal aga kuidagi korda ei läinud. Viimaks leidus tee:ta vastane onaneerivat teisi, kuid teenaused selle kohta puudusid; selle saavutamiseks laskis ta oma vaenlast ennast onaneerida ja andis ta kohe selle järele üles.

1) nr.20,74,88,101,110,113,115,118,124,125,129.
2) nr.35,38,75,78,97,115,150.
3) nr.150.

kolle pärasoole rebestas aktiivne pederast imbetsill.[1]

Kui onanism juba lapsepõlves algab ja selle vahega enamasti juba koloniisse tullakse, siis on pederastia küll kolonii-elu varjukülg, väljaarvatud üks passiivse pederastia juhtumine.[2]

lu algus tega.

Naistega suguliselt läbi käinud on vähemalt 59 s.k. (39,3 %). Lähemad asiolud on näha järgnevast tabelist:

ugulise läbi-käimise algus.	6-8a.	9a.	10a	11a	12a	13a	14a	15a	16a	17a	18a	teadmata.
s.k. arv	2	2	5	2	2	10	12	13	4	4	2	1

Siit on näha, et suguline elu algab meie juures väga varakult; suurema osa juures langeb see 13 - 15 aastate peale, mis muidugi ka selleks liig varajane on.

Naispooleks on peaasjalikult tütarlapsed samas vanuses ja hiljem lõbunaised. Ühel juhtumisel algas suguline läbikäimine 6.eluaastal 13 a. õega; viimane tulnud selleks igal hommikul peale vanemate töölemineku venna juurde.

Suurem osa naistega suguliselt läbikäijaist on ühtlasi ka onanistid; nimelt on s.k. seas onaniste 63 (42,0 %) ja naistega suguliselt läbi käinud 59 (39,33 %), üldse aga sel ehk teisel teel sugutungi rahuldanud 90 s.k. (60 %); üleselle veel pederastid. Üldse etendab sugutung s.k.saa - tuses väga tähtsat osa ja näib sageli lähedalt seotud olevat nii kuritegevusega kui ka isetapmise ohuga. Sugutungi rahuldamiseks ei põrgata tagasi isegi tapmise eest. Nii meelitasid 11 a. Ö., 12 a. M.[3] ja 11-12 a.Bockm., viimase ettepanekul, kolonii õpetaja 6 a. tütre metsa tapsid ta seal peale sugulise akti ära ja peidsid ta surnukeha hagude alla. Sama Bockm. mõisteti juba 10 aastaselt Narkusse alleatise tapmise eest väpistamise juures (peale selle kiitleb ta veel ühe kolmanda samalaadilise juhtumisega).

---

1) nr.124.
2) nr.150.
3) nr.65 ja 120.

Sugutungi rahuldamise mõttes on onanial ja pederastial vaimliselt allväärtusliste juures oma positiivne külg: nimelt mõjub see tõu halvenemist ärahoidvalt. Kuhu jõuaksime siis, kui see hulk psükopaate, allväärtuslisi, vaimuhaigeid ja anormaalseid kuritegijaid, kes praegu onanseerivad ja pederastia kaudu rahuldavad, omas sugutungis seda saavutaks loomulikul teel ja sigitaks lapsi? Nii on siis onanial ja pederastial oma teatav positiivne tähtsus. Kuid paraku ei suuda, nagu eelmisest juba nägime, onania allväärtuslisi sigitamast mitte kõrvale hoida. Sellepärast soovitatakse tõuhalvenemise ärahoidmiseks steriliseerida suguvõimulisi allväärtuslisi isikuid (vaimuhaigeid, nõdrameelseid, patoloogilisi kuritegijaid, kroonilisi alkoholikuid jne.).Tõutervenduse reeglite selgitamine ja selle tulemuste realiseerimine on hädatarvilik küsimus, mille lahendamine kuulub peaasjalikult arstkonna kompetentsi.*)

Üldse on eelpool mainitud sünnipärasist ehk elukestes saadud kehalisist pahedest vabad ja pärivuslisest koormatusest vabad ainult 3 s.k.,ainult kahe vigadest, haigusist ja anomaaliatest vabad 8 s.k. (5,3 %). Mõne üksiku pahega koormatuid on vähe, kuna umbes 85 % s.k. on mitmete puuetega. Üldiselt on kehalisto degeneratsiooni tunnustega sunnikasvandike hulgas palju rohkem kui algkooli õpilaste seas.Eelmainitud degeneratsiooni tunnused on vallanud kõigi kuritegijate uurijate tähelepanu. Cramer leidis neid hoolekande kasvandike juures 46 - 74 %, Thoma 13,9 % ja Rizor 45,9 %; Grosmolard ja Garnier tõendavad samuti degeneratsiooni tunnuste rohkust allealiste kuritegijate juures. Mainitud autorid ja ka mõned teised, nagu Näcke, Bleuler jne. ei anna

---

*).Hüvitavaks võitluse abinõuks allväärtusliste vastu on Saksamaal prof.Dr.Binding'i ja Dr.Hoche poolt esitatud seaduse eelnõu allväärtuslise elu hüvitamise vabaks andmise üle. Sarnast võitluse abinõu pooldavad ka prof.Dr. E.Klee, Dr.Seelig, Dehnow ja Med.Rat.Dr. Meyn,kuna näiteks Strossmann kategooriliselt selle vastu on.Umbes samalaadilise ettepaneku on Saksamaa riigipäevale Monistide-Ühisuse poolt tehtud 1921.a.1922 a.ilmus Borchardt'i sulest Deutsch.Strafr.Z. uus seaduse eelnõu samas vaimus(Seelig).1902 a.oli euthanasia ettepanek Sakseni maapäeval isegi arutusel (Meyn).Meie seaduse andjad ei peaks sellest küsimusest mitte vaikides mööda minema.

neile tunnuseile erilist, tähtsust põhjusel, et neid leidub väga sageli ka püris terveil inimesil. Igatahes aga ka hustab nende tunnuste olemasolu igakord suuremat tähelepanu pöörama nende kandja isiku peale, teades, nagu Bleuler tõendab, et eriliselt koormatud on degeneratsiooni tunnustega vaimliselt allväärtuslised epileptikud, oligofreenikud , vaimuhaiged ja kuritegijad.

Üksikute degeneratsiooni tunnuste leid,niikui öeldud ei luba veel mitte vastavat isikut vaimliselt allväärtuslikeks ehk kuritegijaks pidada.

Oma esialgsete muljete ja võrdluste põhjal normaal lastega ei leidnud ma Marku s.k. koskol mitte vanemate autorite n.n. antropoloogilisi kuritegija-tüüpe. Küll leidu aga iseäralsusi, mis antropoloogiliste mõõtmistega võib kindlaks teha (väike ehk iseäralik pea, kõrvade asümmeetri väike ehk liig suur keha kasv, pikad jäsemed jne.)ja mis tõesti teataval määral eraldavad tavalistest kodanikest kuritegijaid, kes võrsuvad vaeseist ja peaasjalikult degeneroeruvaist perekondist.

Eelpool kirjeldatu põhjal tuleb õigeks pidada, et Mar ku s.k. omavad nõrgema konstitutsiooni ja on mitmekordsel suurema arvu degeneratsiooni tunnuste ning kehaliste rikete tega koormatud kui õpilased samas eas.

S. k. vaimlised iseäralsused.

Allealiste kuritegijate vaimlised puudused.

Allealiste kuritegijate, resp. s.k. ja hk. vaimlise seisukorra uurimine on kõigi asjaomaste uurijate poolt üksmeelselt tähtsaks hinnatud. See üksmeelne nõuvenemine mainitud noorsoo osa hingeellu on tingitud ülimiselt suurest % vaimliselt puudulikest ehk normist kõrvalekalduvaist iseärakuist nende seas, milles ühed uurijad näevad kuritegevuse resp. antisotsiaalsuse põhjusi, teised aga pinda, millel loogiliselt kasvab kuritegevus. Kriminaalsete ja antisotsiaalsete hingeelu uurimisega on arstiteadus aluse pandnud moodsale kriminaal-õpetusele, eriti kriminaal antropoloogiale, mille andmete varal võimaldub tagajärjerikas võitlus kuritegevusega.

Vaatame lühidalt, mida räägivad s.k., alkoholiste kuritegijate ja hk. vaimlise seisukorra uurimuste andmed:

Cramer'i 376 h.k. (1909 a.) oli:

idioodilisi.....1 %
imbetsille.....26 %
imbetsille-degenerante..... 1%
kergeid imbetsille.....26 %
muid imbetsille....4 isikut
muid degenerante...2.isikut.. 5 %
hüsteerilisi ..... 3 %
moraalseid idioote..... 2 %
Keo natus..... 3 %

psükopaate,mikrokefaal-idioote, homoseksuaalseid,vaimuhaigeid ja edaspidiseks vaatlemiseks jäetuid igaüht 1 - 1 %. Seega kõike kokku 68,6 % ebanormaalseid.

Mönkemöller'i 589 h.k.(1909 a.) seas leidusid järgmiste vaimliste iseäralsustega:

Debilitas mentis	35	Dementia post meningit.	2
Imbecillitas	130	Dementia post typhum.	1
Imb.- idiotia	7	Pseudologia phant.	1
Epilepsia	8	Morbus Basedov'i	1
Hysteria	6	Degenerö	3
Diathesis traumatica	4	Dementia praecox	4
„Dumm geprügelt"	3	" paranoides	1
Alkoholismus	1	Nervositas	8
Dementia et paralys. cerebri	1	Kokku	216 ehk 41,7 %.

Gregor'i jürele tuli 100 h.k.peale 1915 a.:

	koolicalisist	pealekoolicalisist
Psükopaate	56,9 %	64,1 %
Imbetsille	6,5 %	5,4 %
Debiilseid	10,9 %	10,8 %
Epileptikuid	2,2 %	9,2 %
Vaimuhaigeid	4,3 %	3,7 %
Kokku	80,8 %	93,2 %

Seega vaimliselt intaktseid ainult 19,6 koolicalisist ja

7,3 % pealekoolieelisist.

Gudden'i 326 s.k. (1911 a.) seas oli:

Debiilseid	44,8 %	Psükop.ja debiilseid	23,3%
Imbetsille (14,1) ja idioote (2,1)	16,2 %	Hüsteerilisi ja epileptilisi	2,8%
Kergeid ja raskeid psükopaate	32,5 %	Vaimuhaigeid	0,3%
		Üldse ebanormaalseid	74,2%
		Normaalseid	25,8%

Gruhle 105 s.k. seas (1907 a.) oli:

imbetsille	19,05 %
hüsteerilisi,(5) epileptilisi (5) ja vaimuhaigeid (1)	10,47 %
psükopaate(„Auffallende Charaktere")	26 %
Kokku	55,52 % ebanorm.

Ülejäänud 41 % on vaimliselt kas terved või vähe normist kõrvalekalduvad, ainult 14 % on terved niihästi vaimliselt kui ka kehaliselt.

Teisist uurijaist leidsid:

Schröder (Californias) oligofreeniat	50 %	
vaimliselt mahajäänuid	30 %	57,2%
nõrgaandelisi	27,2%	
Collin (Prantsusmaal) anormaalseid	70 %	
Colombier (sealsamas) "	88,55 %	
Leslie (Inglismaal) vaimuhaigeid 12 %, debiilseid 28 %, psükopaate 19 %, kokku	59 % ebanormaalseid.	
Schott ebanormaalseid	60 - 70 %	
Thoma "	59 %	
Fernald (Sand'i järele-Inglismaal) ebanorm.	60- 80 %	
Goddard "	65 %	
Briner'i järele on Helveetsia s.k.-st peale psükopaatide oligofreenikuid	20 - 40 %	

Selle ülevaate järele asume Harku s.k. vaimlise seisukorra käsitlemisele.

Vaimlise seisukorra määramisel võtsin aluseks Bleuler'i psükiaatrilise liigituse. Ainult psükopaatide juures tuli sellest vähe kõrvale kalduda ja tarvitusele võtta Schneider'i psükopaatilise isiku klassifikatsioon. Teata-

vasti ei ole Bleuler'i õpetus psükopaatest mitte puht-meditsiiniline resp. psükiaatriline; nii eristab Bleuler psüko - paatiast muu seas konstitutsioonilis-eetilise kõrvalekaldumise, milline eraldamine pole psükiaatriliselt resp. meditsiiniliselt põhjendatud. Süürese kombineeritud süsteemi valisin praktilistel kaalutlustel, sest kriminaliteet on eestkätt ühiskondlik pahe ja haavab ühiskonna eetilist tunnet. Üksikasjalisemas jaotuses tuli eriliselt käsitada nõrgaandelisust kui ka infantilismi Kraepelin'i järele, millel debiliteediga lähem side.

Eelmise alusel võib Harku s.k. jaotada järgmiselt:

1) vaimliselt iseäralsusteta	16	10,67 %
2) nõrgaandelisi ja psükopaate	8	5,33 %
3) infantiilseid	6	4,0 %
4) debiilseid (deb. mentis)	53	35,33 %
5) imbetsille	7	4,67 %
6) shizofreenikuid	4	2,67 %
7) epileptilisi	2	1,33 %
8) cyklothymikuid	1	0,67 %
9) konstitutsioonilis-eetiliselt kõrvale kalduvaid (hingeliselt tundetuid)	33	22,0 %
10) abnormaalselt ärritatavaid	2	1,33 %
11) iseäraliste kalduvustega(sundidega)	5	3,33 %
12) psükopaate fanatikuid	1	0,67 %
13) asteenilisi	1	0,67 %
14) puberteedi iseäralsusi	2	1,33 %
15) psükopaatilisi reaktsioontüüpe	9	6,67 %
	150	

S.k. vaimlise seisukorra diagnoos. Tabel nr.28.

Selle tabeli järele on 150 Harku s.k. seast 134 s.o. 89,33 % abnormaalseid.

1. Vaimliselt iseäralsusteta.

Siia kuuluvad 16 s.k. (nr.nr.57,2,3,10,40,49,22,33,62, 67,69,83,97,126,137,34). Selle rühma alla on võetud kõik need sunnikasvandikud, kelle juures polnud märgata iseäralikka haiglisi hingelisi kõrvalkaldumisi (ainult kahe intelligentsis võib konstateerida teatavat tuimust; ühel neist

on iseloom väga jürelandlik ja pehme).

emad. Neist 16 s.k. on ühel ema ja 3-el isa surnud, kuna 4-al on vanemad elus. Kahe viimase liigi isadest on 4 kõige raskemat kuritegijat (neist 2 sunnit. ja 1 vangiroodulane) ja ühel ema kohtult karistatud. Üks neist s.k. meelitati tulesüütamisele oma sõjas raskelt põrutatud venna läbi; üks viimase õdedest on nõdrameelne ning lell ja ta lapsed valerahategijad. Edasi on vanemad surnud ühel ja lahus elavad ühel, kuna viis on vas. Kahest viimasest liigist on kummagist ühel kas isa või ema kohtult karistatud. Nii on siis kohtu poolt karistatud vähemalt kaheksal s.k. 16-st üks vanemaist ja ühel vend ning lähemad sugulased.

Kümne s.k. pärivuses leidub selle juures koormavaid momente: 5-el isad joomarid (ühel veel ema vend debiil); 1 isa varemalt alkoholik, nüüd usumäratseja psükopaat-fanaatik (õetütar nõdrameelne); 1-el ema nõdrameelne; 3-el isa- või ema-vend või õde debiilikud ehk idioodid, kuna 1-el õde vaimuhaige ja vennad iseäralikud inimesed. Nii on siis 62,5% neist s.k. pärivusliselt koormatud. Järele jäänud kuuest s.k. on ühel emaX surnud kopsutiisikku; kaks põeb ise kopsutiisikust, 1-el on status lymphaticus ja struma, 1-el status post lymphaden.purulentam, 1-el intellektuaalsed võimed vähe nõrgad ja 3-el status lymphaticus, 1-el deform.cronii post cont. cereb. ja migreen ja 1-el ebanormaalselt suur klinokephalia; 5-el ei leidu kehalisi puudeid. Maalt on pärit 8, alevist 1 ja linnast 7. Peale ühe taluomaniku ja ühe endise vürtspoodniku - nüüd majahoidja - poja on kõik teised tööliste lapsed.

ritegevus. Selle s.k. liigi kuritegude hoog ja ulatus on väikene, peale nende, kel vanemad elus. Nad piirduvad lihtsamate toaraha-, puude-, uurõde jne. vargustega; iseäranis kerged on vas. vargused (nii on neist 1 saunamehe voodilt mõne piibutäie tubaka varguse eest Harku mõistetud); viimaseist on mõned Harku saadetud ka ema soovil; peale ühe on kõik üksainus kord kohtult karistatud./ Rängeim kuritegu on veskipõletamine, mida B.[1] toimetas venna meelitusel.

---

1) nr.57.

Eriti silmapaistev on sellesse liiki kuuluv S.[1] oma kuritegevusele andumise põhjustega. Juba lapsena kannatas peavalude all samuti nagu ta emagi; isa on suur joomar. Peavalude pärast pidi ta koolist lapsena lahkuma, mille järele ühes venna ja isaga metsas tööl hakkas käima, kus end külmetas ja kopsuhaiguse sai. Mõne kuu pärast paranes haigus ja S. asus trükikotta õpilaseks. Tööd tegi alati usina nalt. Kuid mõne aja pärast oli ta ka trükikojast sunnitud lahkuma, sest arst konstateeris kopsutiisikust. Sel ajal sai tuttavaks õe kavaleeriga -[2] M., kes oli suur varas ja allealiste vargapoiste salga juht; viimase kaudu tutvunes ka teiste vargapoistega; mõned neist olid varemalt tuttavad. Varsti sobis sõprus; koos käidi restoraanes, lõbumajades, kinodes ja mängiti kaarte. „Teistel oli palju raha, minul ei. Rahasaamiseks kutsuti mind koos vargile; esialgu ei tahtnud minna, aga kõik olid head sõbrad ja kuidas ära öelda; haigus ei lubanud ka ausa tööga raha teenida, aga kino, restoraanid ja kaardimäng nõudsid palju raha" ja S. võttis osa isegi mitmest murdvargusest, kuni kogu salk likvideeriti ja osalt Harku saadeti. Sügisel 1923 a. lühikest aega peale koloniist vabanemist suri ta tiisikusse. Nii võib siis kehaline haigus olla otsekoheseks sotsiaalse langemise põhjuseks kurikalduvusliste sõprade kaastegevusel, a rohkem noorsoo hoolekande puudumisel.

Eriti tuleb hinnata kahe selle rühma esitaja (K.[3] ja L.) vaimlist seisukorda ja tegevust. Psühoanalüütiliselt ega nende ülalpidamise järele ei või neid abnormaalseiks pidada; isegi nende tegudes pole iseäralist toorust. Kuid vaadeldes nende ulakuse ja kuritegevuse väljakujunemist, näeme selles teatavat järjekindlat ja püsivat kalduvust mainitud pahedele. Pärivuse suhtes on teada, et K.isa on psühopaat-usumüratseja ja varemalt olnud suur joomar, sõtselastest on üks nõdrameelne. L. isa on suur joomar ja kõlvatu eluviisiga inimene; ta on mitmed rasked kuriteod korda saatnud ja viimane kord keristatud 1[illegible] a. vangirooduga.

---

1) nr. 34.
2) nr. 28.
3) nr. 2, 22.

Samuti on huvitav üks kolmas selle rühma kasvandik V.,[1] kelle isa on tuntud kui suur joomar, retsidivist ja praegu sunnitööline. Arvan, et neisse iseäranis kahe eelmise s.k., kuritegevusse kaldumisele tuleb otsida seletus pärivusest resp. algest, mille avaldumist soodustas miljöö. Kohtult on karistatud L. 5 ja K. 3 korda, kuna muidu selle rühma esitajate kohtuprotsesside arv on väike (2 s.k. - kolm korda, 6 s.k. - kaks korda ja 6 s.k. - üks kord.).

Kokkuvõttena näeme, et 16 vaimliselt normaalsest s.k. on 12 vaeslast (neist 9 ema kasvatada) ja ainult neljal on vanemad elus; viimaste kui ka kahe vaeslapse isad on kõik suured kuritegijad, peale ühe, kellel on jälle naine varguse pärast kohtu all. 69 % s.k. on koormatud pärivusega (kuritegevus ühes arvatud), millejuures 7 perekonna ajaloos leidub nii kuritegevus kui vaimlised puuded.

2. Mõrgaandelised ja psükopaatlised s.k.

Mõrgaandelised iseärasused.

Sii kuuluvad 8 s.k. (nr.nr.6,11,15,37,53,88,135,148), kes seisavad oma vaimuannete poolest tavaliste ja halva vaimuannetega laste vahel: koolis peetakse nendesuguseid „kõva päiega" õpilasiks, klassi ei lõpeta nad kunagi ühe kooliaastaga, vaid istuvad seal vähemalt 2, aga enamail juhuseil 3 aastat. Suure vaeva ja hoole juures jõuavad nad mõnikord isegi kooli lõpetada. Praktilises elus pole neil sageli püsivust, kuid see ei avaldu lihtsa töö ja ameti juures peaaegu sugugi. See andevähene resp. piiratud olek võib ka ajajooksul paraneda, nii et teinekord mulje jääb, nagu oleks neil arenemisküik ainult ajutiselt seisnud. Sellejuures võib neid segada debiilsetega kui haiglaste lastega. Omaks õnnetuseks on nad enamasti ikka psükopaatliste iseloomujoontega ning affektiivsed. Mainitud klassifikatsiooni järele jagunevad need 8 s.k. järgmiselt:

2 konstitutsioon. -eetiliselt kõrvalekaldumisega (nr.53, 148).
1 kergelt ärritatav (nr.6)
5 lõdva meeleoluga (nr.11,15,37) ja psükopaatliselt reaktiivsed.

Ühiseks iseloomu omaduseks on neil affektide labiliteet-

---

1) nr. 3.

tasakaalutus; viimane tingib halva õppimise ja edasijõudmise koolis, tõukab neid sageli suurejoonelisele hulkumisele[1] ning hiljem kuritegevusele. Hingeelu iseäralsusist pikemalt hiljem.

Selle s.k. rühma vargused on raskema iseloomuga kui eelmise rühma omad ja nende kuritegevuses on enam hoogu. Nii on neist mitmed toime pannud suuremaid murdvargusi.

Kindel distsipliin ja korralik kasvatus oleks neist ehk teinud enamasti kõlbulikud kodanikud, sest teatavat kalduvust kuritegevusele ehk asotsiaalsele eluviisile avaldavad neist ainult 2. Kuid korralikust kasvatusest ei või olla juttugi, kui silmas pidada nende perekondlist seisukorda: 3-el on isa surnud, 2 on vaeslast, 1 väljaspool abielu sündinud ja ainult 2-el on vanemad elus; viimaseist on üks majahoidja ja päevatööline, teine mõisamoonamees; mõlemas perekonnas on veel teisi kohtult karistatuid lapsi. Ühe emal on kudumise-äri, kus ta töötab hommikust õhtuni, mille tõttu laps elab täielikult omapead. Ühel s.k. olid vanemad kandimehed, kuid surid enamlaste sissetungimise ajal; viimased rekvireerisid kõik toidu tagavarad; näljasena läks laps vanema vennaga kartuli-vargile. Vanem vend, kui muidu aus inimene, mõisteti näljas toimepandud varguses vabaks, noorem aga, kui „kuritegevusega harjunud allealine", saadeti Harku. Teised sesse liiki kuuluvad s.k. on kõik tööliste lapsed. 5 neist on pärit linnast ja 3 maalt.

3. Infantiilsed.

Sellesse rühma kuuluvad 6 s.k. (nr.:26,106,19,16,98, 45); neist on psükopaatilisi 4 s.k.:

3 konst.-eetil. kõrvalkaldumisega (nr.19,16,98)

1 kergelt ärritatav (nr.45)

Iseloomulised tunnused.

Kraepelin'i järele on infantilism takistatud üldise vaimlise arenemise väljendus ja kuulub sellega oligofreenia alla. Üldiseks tunnuseks on ebaküpsus, mis piirdub ~~kõrd~~ debiliteediga ~~kõrd imbetsilliteediga~~.

See avaldub kõige pealt s.k. mõistuse ebaküpsuses:nen-

---

1) nr. 88.

de mälu on ebatäpne, tähelepanu kergesti kõrvalekalduv, loogiline mõtlemine pealiskaudne jne. Teiseks eriliseks tunnuseks on neil hingeelu ja tahte arenematus, mistõttu üksikud tungid wageli valdavad kogu isiku ja viivad ta kergemeel - seile tegudele ning otsustele; kolmandaks tunnuseks on kehaline arenematus.

Gregor näeb infantilismis erilist nooremale eale omast indiviidi organisatsiooni, mõtlemise, tundeelu ja tahtealadel, mis lähedases ühenduses ulakuse tekkimisega. Siefert mainib ebavastavust ( ) vanuse, psüühilise ja sageli kehalise arenemise astme vahel; põhjus peituvat konstitutsioonis. Kuid sarnane ebanormaalne lapseea arenemisaste, mis loomulikult lühiajaline ja mööduv, võib persistееruda hilisemas eas (Kronfeld ( )) psüükiku üksikuis elementes, samuti ka üksikuis kehaosades, milline nähtus on tuntud partsiaal-infantilismi nime all. Selle järele võib infantilism avalduda kas ainult mõistuse tegevuses, hingeelus, tahtes, sugutunde ebaküpsuses (psükoseksuaalne infantilism), üksikuis kehaosades jne. või ka mitmes neis korraga (Kraepelin, Anton, Kronfeld, Stekel j.t.). Üldiselt teevad autorid vahet infantilismus psychicus'e ja infantilismus physicus'e vahel.

Harku s.k. juures väljendub infantilism kahel - hingeelu lapsikuses, selle muutlikkuses, fantaasia ebamäärasuses, mille mõjul nad varakult hulkuma hakkasid ja allealisena sõjaväeteenistusse astusid. Neist on ühel ema vaimuhaige ja isa suur joomar, ning vaimliste puuetega varas. 4 s.k. on nii mõstusliselt kui ka tundeelu suhtes infantiilsed: nõrk edasijõudmine koolis, mõtlemise pealiskaudsus,[1] äärmine kergemeelsus, lapselikkus ja tujukus.[2] Ühel s.k. ~~avaldub~~ infantilism peaasjalikult tundeelus.

Kehalisäst puuetest on tähtsamad: kolmel väga väikesed suguosad,[3] (ühel neist puudub ka sugutung) üldiselt väike kehakasv, karvastik puudub neljal. 3 on üldse kehali -

elised tunnused.

---

1) nr.19,26,45,98,
2) nr. 106.
3) nr.19,26,106.

liselt veel noore lapseea astmel. Üldse on psüükiliselt ja kehaliselt partsiaal-infantiilseid 5; kõige selle juures on tähtsaim moment ikkagi tundeilma, tahte resp. iseloomu puudel, mispärast mainitud infantiilsed pigemini arvan psükopaatide kui oligofreenikude hulka.

tegevus. Kuritegevuse ulatus on eriti suur konstituts.-eetil. kõrvalekalduvustega infantiilsete psükopaatide juures, kellest ühel juba 14-es kord tuleb kohtult vastu võtta karistus, olles väljakujunenud taskuvaras; üks infantiilsetest pani varguse toime tõesti näljas olees: vabastatuna sõja - väest polnud tal kojusõites (nõdrameelse ema juurde) mitte millega ennast toita, mille tõttu ta raudteel kaasreisija käsikorvi ära peitis; kohus mõistis ta sel puhul õigeks. Kuid juba varemalt (sõdurina) on ta kord elektripatarei varguse ja kord varustuse raiskamise pärast kohtult karistatud.

Teine tabati sõdurina Pärnus ploomivarguselt ja saadeti Harku, kusjuures ta oma ülemust ähvardas ja staapi ei ilmunud.

Teiste varguste objektiks oli raha, laskeriistad, varustus, lambatall jne. Mürdvargusi on mitmeid toime pandud.

Kolmel siia kuuluval s.k. on isa alkoholik (üks neist ka leprahaige); ühe s.k. ema vaimuhaiguse mainisin juba varem.

4,5. Debilitas mentis et imbecillitas.

kofreeni- e jaotus. Sellesse rühma kuuluvad 60 s.k.Need jagunevad järgmiste allrühmesse:

I. Debilitas mentis et psychopatia: - - - - - - 58:

eksplosiivsed	39,59,76,82,146,74 (147,70,63, 116,43) [1]	6+(4)
konst.-eetil.kõrvalkalduvad ehk hingeliselt tundetud	103,130,129,23,63,70,108,125,136, 150,65,90,147,43,84,116,117(kaks viimast „sündinud kuritegijad")	17+(1)
depressiivsed	44,139,79,73,18,141,145,68,9(147, 130,23,70,74,125,136)	9+(8)
psükopaatlised	reaktiiv-tüübid 112,114,140(meeleolu lõtvus),13,51	5

---

1) sulgudes on s.k. numbrid, kes samas peatükis esinevad veel mõnes teises allrühmas, nii näit.on nr.63 eksplosiivne ja ka konstitut.-eetil.kõrvalkalduvustega.

iseäraliste kalduvustega (sunnid) 36 1

ereetilised 64,77,85,30,8,110,143,138,29,105 (shizoid),(116,117,43,84,59,82, 108,90) 9+(8)

debiilsed kitsamas mõttes 119,134,93 (vagune), 31,128, 5

53.

II. Imbecillitas: 7.

Imbetsillid ja psukopaadid:

eksplosiivsed (87,124,35,38,115) (5)

konst.-eetil.kõrvalekalduvad ehk hingeliselt tundetud 85(87),115 (sünd.kuritegija) 2+(1)

ereetilised 132,87,124,38 (35) 4+(1)

vagusad imbetsillid 75 1

7 60.

lised ise- alsused.

Juba kahes eelmises liigis esinesid üksikud tüübid kahe diagnoosiga; sama jaotus on läbi viidud ka käesolevas liigis. Säärane jaotus võimaldab analüseerida mitte ainult mõstuse vaid ka tunde- hinge seisukohalt. Diagnostseerides mõistuse seisukorda, tahan esitada samuti hinge resp.iseloomu (karakteriloogilist)diagnoosi. Nõue viimase järele on tingitud asiolust, et enam kui mõistus määrab inimeste suhted ja juhib inimese tegevust tema iseloom, affektid, ühe sõnaga tundeilm või hing.

Nagu eelpool nägime on h.k. ja s.k. seas oligofreenikude % mitmesugune mitmete autorite juures: 54 % (Cramer), 65 % (Gudden) ja 29,6 % (Mönkemöller), kuna psükopaadid moodustavad vaid väikse protsendi. Täiesti vastupidised andmed leiame Gruhle'l ja Gregor'il (17 - 19 % oligofreenikuid). Minu andmete järele leidus debiilseid ja imbetsillile Harkus 40 %. Kraepelin näeb oligofreenias üldise vaimlise arenemise varajast häiret, mis on tingitud haiglastest kehalistest muudatustest.

Bleuler mõistab oligofreenia all selgelt märgatavat psühkilist arenemis-takistust (häiret), nimelt puudega assotsiatsioon-ühenduses. Selle puude põhjused võivad olla sünnipärased kui ka õrnas lapseas tekkinud. Teistest vaimuhaigetest erinevad oligofreenikud sellega, et lapseeas luuakse kogemusmaterjaali puuduliku assimilatsiooni tagajärjel

kehvad ja vähekõlbulikud idded ja mõisted ning et assotsiatsioonühenduste kestva vaesuse tagajärjel ka omatud kogemus - materjaaliga puudulikult opereeritakse.

Seega pole siis niivõrd tähtis oligofreenide intelligents iseenesest, kui nende võimed: kogemusmaterjaal võib olla, kuid teda ei osata kasutada; teoreetiliselt võib oligofreenik sooritada arukuskatse, kuid praktiliselt ei oska ta omi teadmisi kasutada; järjelikult on siis ainus kindel katsekivi elu ise (Bleuler). Debiilide ja imbetsillide vahe on selle juures ainult eelpool mainitud vaimlise arenemis - häire astmes.

Arenemishäired avalduvad juba õige varakult: rääkima ja käima hakkab laps hilja - alles 3 - 4 aasta vahel. Oppimine koolis ei edene; eriliselt puudulik on aga arvestamine;teoreetilised ja abstrakt. mõisted on ebakindlad; enamasti põgeneb laps varsti koolist ja andub hulkumisele. Arukuse katsumisel leidub: puudulik kooliharidus ja kehvad kooliteadmised; iseäranis halb on arvestamine, tähelepanu numbritele ja silpele on nõrk; otteloetust suudab laps edasi anda vaid vähe ja piltide reas ei leia ta ühendavat mõtet; abstraktseid ja teoreetilisi mõisteid formuleerib ta halvasti ehk väga ebakindlalt. Lihtlabase tööga, näiteks karjas käimisega, ei saa ta sageli mitte toime: loomad jätab omaette, läheb ise marjule, teiste karjastega aega viitma või lihtsalt hulkuma; kästakse teda näiteks loomad viljast välja ajada, siis vihastab ta ja jookseb metsa; lüpsab karjamaal lehmi ehk lihtsalt ineb neid.

pidamine. Sääraste kasvandikkude ülalpidamine koloniis on tavaliselt väga halb ja sageli mõistatuslik: heastmeelest viskab vagunit puiest tühjendades kaaskasvandikule puuhaluga pähe, vihastudes pussitab vastaseid, söimab kõige ropemalt õpetajaid, põgeneb töölt ehk ei lähe üldse mitte tööle ning tõrgub alistumast distsipliinile. Teised kasutavad neid igaks otstarbeks: passiivse poolena pederastlises aktis, varguse läbiviimiseks, kättemaksmiseks jne.

kus ja var- Puudulikul kasvatusel anduvad säärased lapsed varakult
ulakusele, mis seda hõlpsam, et naad tööd põlgavad ja neil

püsivus puudub. Hulkudes ööbivad käünes viljapõldudel, keldrites jne. Esialgu varastavad vähemaid asju, kuni viimaks üle lähevad murdvargustele.

Sotsiaalse elukorraga ei saa nad kuidagi harjuda;see käib neile nagu ülejõu, kuna asotsiaalne eluviis tundub kodusena ja mugavana. Sarnane antisotsiaalne tung või kalduvus on omane suuremale jaole oligofreenikuist; ainult väike osa vagusaid ei avalda säärast iha.

ophrenia et hopatia. Kuid mitte ainult mõistus, vaid ka tundeelu on sarnasel isikul debiilne. Ja tegelikult näemegi, et 60-st s.k. on 54 (90 %) psükopaate; neist on ümmarguselt 26,0 % antisotsiaalseid chk konstitut.-eetil. kõrvalkalduvaid. Viimased annavad harilikult juba raskema liigi kuritegijaid, mida samuti tõendab käesolev materjaal. Kuid peenelt põljumõeldud, raffinceritud kuritegevuseks pole konstit.-eetil. kõrvalekaldumisega nõdramõistuslised (oligofreenid) kõlbulikud, nagu seda on k.k. kõrvalekaldumistega s.k. (psükopaadid).

6, 7, 8. Vaimu- ja närvihaiged.

uste arv. Närvihaigeist on Harku s.k. seas 2 langetõbist(nr.104 ja 122) ja vaimuhaigeist 4 shizofrenia juhtumist (nr. 101, 94,58 ja 72). Vaimuhaiguste hulka loen ka ühe maniakaal - depressiivse iseloomu - cyklothymia - (nr.127). Kokku seega 7 juhtumist (4,67 %), mis vastab varemalt s.k. hulgas kindlakstehtud närvi- ja vaimuhaiguste %. Üldse pole vaimuhaigete arv kasvatusmajus suur, sest et haiged kohe eraldatakse ja haigemaija saadetakse.

izofrenia. Kaks shizofrenia haigeist on Harku saadetud tulesüütamise pärast. Ühest oli pikemalt juttu juba eelpool. Teisel juhtumisel on tegemist 14 a. karjase U.-ga[1], kes karjalaudad põlema süütas, et sel teel karjaskäimisest vabaneda. Ise seletab ta, et antud halvasti süüa ja kõik naernud tema sügeliste pärast. Tavaliselt kuulnud ta läbi seina, kuidas temast halba räägitud, teda kärnkonnaks jne. nimetatud. Tekkinud tahtmine karjast lahti saada, kuid kartes ise karistust pole julgenud ära minna. Kaua kaalunud ta,

1) nr. 58.

kuidas lahti saada karjaskäimisest, kuni viimaks arvamisele jõudnud, et see on kõige kergem siis, kui karja pole, millist olukorda võib luua sel teel, kui kari lauta ära põleb. „Siis olen vaba ja keegi ei takista minemast." Ühel ööl saatiski ta oma otsuse täide.

Pärivuse suhtes on teada, et mainitud s.k. ema onu suri nõdrameelsena. Ema on murdvarguste pärast kõigi õiguste kaotamisega karistatud. Kahe teise shizofrenia juhtumise juures siinkohal peatuda oleks ülearune, kuna III osas on nende elulugu käsitatud mitmekülgselt. Viiendal juhtumisel on tegemist maniakaal-depressiivse iseloomuga (cyklothymia). Ema on tal psükopaatline isik. Isa suri poja 13.eluaastal neerupõletikku. Ema tädidatar viibib vaimuhaigena „Seevaldis" ja lellepoeg on nõrgamõistusline. Aegajalt satub El. isevärki meeleollu, millest teda raske on välja viia. Nii ei läinud ta isa matusele, sest „mispärast pidavat ta vaatama seda haisevat meest." Ühtegi teenistust ta kaua ei pea. Harilikult palkab ennast rahulikus meeleolus teenistusse ja teenib mõnikord kuni aasta korralikult, siis satub ärevasse meeleollu, hakkab vargile, jooma ja kipub teistega tülli, kuni viimaks kohalt põgeneb. Mõne aja pärast algab asi jälle otsast peale. Mõistuses puuet ei leidu; koolis õpib hästi ja saab korda peente mehaanika-töödega.

Cyclothymia

Närvihaigetena esinevad Harku s.k. hulgas kaks langetõbist.[1] Kumbgi neist on toime pannud murdvargusi.

letõbised.

Pärivuse suhtes on neil isad alkoholikud; üks kauaaegne kõrtsmik. Kõrtsmiku poja langetõbe hood ilmuvad alati tukkumajäämisel. Nii lamas ta kord peale suplemist mere ääres liival ja hakkas tukkuma jääma; mõni aeg hiljem leidis ta end enese üle kilomeetri riietest eemal, ilma et ise oleks teadnud, kuidas ta sinna sai. Teinekord kordus sama nähtus teiste juuresolekul. (4-5 aastaselt kannatas pavor nocturnus'e ja lunatism'i all, millised seisukorrad lõppesid tavaliselt üldiste krampidega.) Sarnastes seisukordades saadavad langetõbised toime raskeid kuritegusid, ilma et neil ise sellest

---

1) nr.104 ja 122.

aimugi olcks ja nad suudaks selle eest vastutavad olla. Psüükikas iseäralikka puudeid ei leidu peale seltskondlise huvi täieliku puudumise. Teisel langetõbisel V.-l käisid 2-9 aastani tüübilised langetõve hood. Haiguse pärast pidi ta koolist lahkuma. 9 - 10 a. hakkas ta venna ja teistega koos hulkuma ja vargile. Kartes politseid õõbisid vennaga linnas kus juhtus. Ülalpidamine kolooiis on tal äärmiselt halb: korrale ei alistu, tervitab ka õpetajate vastu turuleksikooni, on alati must, pesematu jne. Hingeliselt äärmiselt toores ja metsik.

Psükopaadid.

kopaadid ja ritegevus.

Psükopaatide osavõtule kuritegevusest pühendatakse vastavas uuemas kirjanduses suurt, tõusvat tähelepanu. Nagu eelpool nägime, leidsid varemad uurijad neid väikse arvu allealiste kuritegijate seas, kuna hilisemad uurijad (Gruhle, Gregor) konstateerisid viimaste seas 26 - 57,0 % psükopaate. Birnbaum'il on nende üle isegi spetsiaal teos ilmunud. S a n d peab psükopaate hädaohtlikuimateks ja kardetavaimateks kuritegijateks, neid olevat retsidivistide seas 87 % (järgmisena tulevad debiilsed (81 %); kuna vaimuhaiged ja normaalsed ühe palju retsidiive annavad (61 %).

kopaatide otus.

Vaatamata, et psükopaatia teadlasi laialt huvitab, üht-last ja kindlat psükopaatide klassifikatsiooni meil ei ole, mis väga raskendab psükopaatia diagnoosi.

Schols ja Gregor mõistavad psükopaatide all vaimuhaiguse ja vaimu tervise piirel olevaid juhtumisi ja nimelt neid piirijuhtumisi, kus tekivad rikked fantaasia, hinge- ja tahteelus.

Schneider ja tema järele Raimann mõistavad psükopaatliste isikute all sääraseid abnormaalseid isikuid, kes ise oma abnormaliteedi all kannatavad ehk mille all seltskond kannatab. See formulatsioon rõhutab õigusega seda suurt tähtsust, mille omavad psükopaadid seltskonna suhtes. Kuid säärase vaate juures kaotab psükopaatia ka oma puhtmedi - tsiinilise mõiste.

Juba alguses tähendasin, et oma lähtekohaks olen võt-

nud Bleuler'i psükiaatrilise süsteemi, mille järele psükopaatide all tuleb mõista konstitutsioonis pesinevaid, tavaliselt pärivusel, kuid ka põetud kergeil ajupõletikel põhjanevaid, normaalsete omist erinevaid vaimlise iseäralsusega (kõrvalekaldumisega) isikuid ja kes ei esine kui vaimuhaiged. Sääraste isikute iseäralsusi nimetatakse degeneratsiooniks, konstitutsioonseteks, elu kestes tekkinuks anomaaliateks, resp. psükopaatideks, abnormseteks iseloomudeks jne., neid on alati ebakindlalt piiritatud. Esiplaanil seisavad enamasti affektiivsed omapärasused. Kuigi intelligents on neil välja arenenud üldiselt rahuldavalt, pole sellel reguleerivat mõju tegevuste peale (Bleuler). Haskemad juhtumised langevad vaimuhaiguste valda (shizoiidid, epileptoiidid jne.), kuna kergemad sedavõrd normaalsete isikute laadi on, et neid eristab ainult spetsialist. Loomulik piir puudub, milletõttu psükopaatide liigitamine on seotud suurte raskustega ja ta piirid olenevad sageli uurijast.

Üldiselt jagunevad Harku s,k.-psükopaatid seitsmesse liiki:

1) konstit.-eetiliselt kõrvalekalduvad või hingeliselt tundetud	33 s.k.
2) abnormaalselt ärrituvad	2 - -
3) iseäraliste kalduvustega (sundidega)	7 - -
4) fanatikud	1 - -
5) psükopaatlised reaktiivtüübid	7 - -
6) asteenilised	1 - -
7) puberteedi iseäralsusega	2 - -
kokku	53 s.k. (35,3%
Sellega on 150 s.k. seas psükopaate	
Eelmiste liikide (infant., oligofr, jne.) psükopaate	75 s.k.
kokku	128 s.k. (85,3 %).

Psükopaadid. Tabel nr.29.

Nii on siis 150 s.k. 85,3 % psükopaate ehk psükopaatilisi isikuid.

9. Konstitutsioonne-eetiline kõrvalekaldumine (ehk hingeline tundetus).

Siia liiki kuuluvad 33 s.k.:(nr.nr. 66,96,123,1,7,52,61, 78,92,113,24,91,41,71,89,100,102,111,120,4,14,20,21,27,28,42,

48,54,86,107,109,114,46).

oomulikud madused.

Nende üldine tunnus on moraali puue, millele seltsib egoism, tööpõlgus jne. Intelligents on neil enamasti nõrk, kuigi leidub ka näiteks heade matemaatika annetega. Reeglipäraselt on moraalne puue sünnipärane, resp.päritud, harukordadel ka ajuvigastustest või haigustest tingitud. Ta avaldub mitte ainult hoolimattuses teiste vastu, vaid isegi lõbutundes teiste õnnetuste puhul. Kergemail juhtumisil noores eas võib see puue veel ~~parandada~~ korrigeerida vastavas miljöös, kuid peale 20.eluaastat ei tule seda peaaegu kunagi enam ette. Juba lapsepõlves eristub suurem osa sarnaseid asotsiaalseid teistest lastest halva edasijõudmisega koolis, kuigi intelligents kaunis hea on. Nad on laisad ja ei suuda koolitööle kohaneda; nad valetavad, hulguvad ümber, varastavad, piinavad kaaspõlvesi, loomi jne. Karistus ei paranda neid kunagi ja instinktiivselt otsivad nad antisotsiaalset seltskonda.

Illustratsiooniks toon järgmise juhtumise Harkust.Rühm sarnaseid isikuid mängib kaarte. Üks neist võidab alati ja varsti on teistel raha otsas; edasi mängida ei saa, kuigi seda soovivad kõik. Seal tuleb ühel hea mõte: ära võtta võitjalt raha vägivaldselt, mida teistele soovitab ja mis tõide viiakse. Keegi ei mõtle selle vastu vaielda ega näe selles midagi paha, peale kahjukannataja, ning keelatud jatkub uue hooga!

ritegevus.

Psühopaatide hulka kuuluvad kõige raskemad kuritegijad marku s.k. seas. Nohkem kui ükski teine liik on nemad kuritegusid toime pannud - järjekindlalt, iseteadvuse ja mõnuga. Nagu viiulikunstnik armastab oma mänguriista, nii mõnuga. Nagu viiulikunstnik armastab oma mänguriista, nii mõnuga. Ka sellesse liiki kuuluvad raskema moraalse defektiga s.k. kuritegevust. Siia liiki kuuluvad n.n. „sündinud kuritegijad" (kellest hiljem pikemalt). Raske ulakus, äärmine töö-
põlgus, kokainism, kinod lõbumajad jne. on kõigi ühine püüe

---

1) nr. 42. 2) nr.7,78,102,104,106,113.

*) Härra doktor! kas töö kedagi elatab? Nimetage minule "ecsti kapitalisti, kes ausa tööga on rikkaks saanud?"

ja siht.

Konst.-eetiline puue võib esineda kas ainult niisugusena või aga mõne teise puudega kaas-käies. Järgmises tabelis on üles märgitud kõik hingeliselt tundetud; sulgudes need s.k., kellel see puue on teistele haigustele kaasas - käivaks nähtuseks(resp., kes esinevad veel mõnes teises alaliigis).

Depressiivsed:	66,100 (120,52,92,113,65,147,130, 23,63,70,125)	2 ÷ (11)
Erootilised:	96,123,61,41,71,111,27,42,54,86, 46,102,107,4 (90,101,87,89,14,28, 35,108,127,43,84,64).	14 ÷ (12)
Eksplosiivsed:	109 (123,52,78,87,41,27,28,54,63, 70,43,46)	1 ÷ (12)
„Sündinud kuritegijad"	52,78,92,113,53,91,89,14, 20,28,114(98,84,115,116,117,64)	11 ÷ (6)
Muud psükopaadid:	48,21,24,7,(kolm)1(psaudologia phantast.),(150).	5 ÷ (1)
Nõrgaandelised:	(148,53).	(2)
Infantiilsed:	(19,16,98).	(3)
Debiilsed:	(103,90,65,147,130,129,23,63,70, 108,125,136,150,43,84,64,116,17).	(18)
Shizofreenik:	(101).	(1)
Imbetsillid:	(87,35,115).	(3)
Lues:	(100)	(1)

Seega kokku konst.-eetiliselt kõrvalekalduvaid 33.

Tabel.nr.30.

Nii esineb siis 33 s.k. juures konstitutsioonilis-eetiline kõrvalekaldumine psükopaatilise tunnusena. Üldse aga leidub seda puuet 60 (40 %) s.k. juures. Lahutades viimastest 33 s.k., saame 26 s.k., kel eetiline puue on seotud mõne teise vaimlise kõrvalekaldumisega.

10. Abnormaalselt ärritatavad (eksplosiivsed).

Siia rühma kuuluvad 2 s.k. (nr.nr. 17,21).

Seda liiki psükopaatide juures peatun pikemalt siis,kui käsitan eksplosiivseid üldse.

11. Iseäralised kalduvused (sunnid).

Siia rühma kuuluvad 5 s.k. (nr.nr.80,142,~~88~~,95,149,133, 131).

Kraepelin nimetab neid tung-inimesteks,asetades sesse liiki pillajaid, hulkujaid (poriomania), dipsomaane jne.

Schneider nimetab neid meeleolulabiilseteks psükopaateks. Meeleolulabiilsus on nende üldiseks tunnuseks. Meeleolu muutlikkuse poolest on neil ühiseid jooni tsüklotüümikutega. Vallutatuna mingist soovist ehk kirest, ei suuda sarnane isik sellest loobuda ja saadab korda teo, mida ise pärast kahetseb. Leiab ta voodi alt peremehe rahakasti,siis satub ta nagu kiusatusse, milles nii kaua vaevleb, kuni viimaks raha ära varastab. Vallutatuna hulkumise ehk varguse tungist, saab ta toime erakordsete jõupingutustega.[1] Tungi teostamisele järgneb sageli tegevuseta olek.

Iseloomu põhitoon on enamasti ereetiline ja ainult üksikuil depressiivne.

Fanaatiline psükopaat.
(60)

Schneider jaotab fanaatikuid aktiivseteks ja tasasteks resp. kavalateks psükopaateks; viimased saavad toime raskete kuritegudega, ilma et keegi teaks neid kahtlustada. Vaikselt ja ennast-avaldamata sammub sarnane psükopaat sihile, hoolimata sellest, millised tagajärjed teda tabavad. Ei maksa peremees sarnasele isikule palka välja, siis hauatakse tasapisi kättemaksu plaani, purjetatakse isegi koos oma vaenlasega, ilma et see midagi aimata teaks tema vastu plaanitsetavast kuriteost, näiteks tema elumaja põlema süütamisest. See fanatism on sageli mõne teise haiglase nähtuse väljendus; nii on debiilsed, epileptikud, shizoid iseloomud jne. sageli väga fanaatilised; nad usuvad oma õigust („ülivalminud kompleks") ja selle nimel tapavad vaenlasi või hävitavad nende varandust, nagu seda on teinud mitmed Harku s.kasvandikest.

13, 15. Psükopaatlised reaktsioontüübid.

Siia rühma kuuluvad: nr.nr. 41,50, 5,55,118,99,56,25,12,32 (asteeniline).

---

1) nr. 142,95.

Mõnesuguste häirete korral psüühikas peavad iseäraliselt mõjuma ka affektid ning võivad tekitada haiglasi sündroome. Sünnipärased anomaaliad, juhuslikud ajuvigastused, mitmetlaadi ajuprotsessid, toitlushäired, mürgitused, infektsioonid ja isegi kroonilised affekttegelused loovad aluse abnormaalseile reaktsioonele suures mitmekesisuses ja mitmesuguseim kombinatsioones (Bleuler). Abnormaalsete reaktsioonide tegelusvõimaluse eeltingimuseks on psükopaatline alus. Nii meeleolu kui ka tahe on äärmiselt sidelev välistest mõjudest, mis esile kutsuvad tavatu reaktsiooni. Mis puutub Harku s.k., siis karistus ehk kraistuse kartus vanemate poolt[1] tõukab sarnaseid lapsi veel enam ulakusele ja vargile. Hulkumisetung ja vargusehimu on mõnel neist[2] selgelt välja kujunenud juba varakult (5-das aastas). Kahel viimase kalduvusega s.k. on rasked närvilised sümptoomid: lunatism, pavor nocturnus, hüsteeriline analgesia, köördsilmad j.t.

Vanglais kui ka sunnikasvatusmajus avaldavad säärased isikud äärmist närvilikkust: tühisemki väline effekt võtab neilt tasakaalu ja tõukab müratsema.

Teised selle liigi psükopaatest erinevad oma asteenilis-närvilise iseloomuga. Mingi asi ei rahulda neid, kõik on halvad nende vastu ja süüdi nende õnnetustes, nagu meie[3] seda iseäranis ühe kasvandiku juures nägime, fantaasias loovad nad enesele sihi, mille teostamise võimalusi nad ei kaalu. Isa taskust võetud 2.000 margast arvab säärane 13.a. psükopaat jatkuvat, et Elvast ära põgeneda ja salaja Tartus edasi õppida, mis olevat kõrge siht; seejuures aga varastab poiss vanakese-lese jaki voodri alt selle viimase varanduse ja ostab enesele saapad ja maiusasju.

Pärivuselt on huvitav, et käesoleval juhtumisel vargusteie pärast kohtu poolt on karistatud juba kolmanda põlve esitaja ning, et varguse hoog iga põlvega suureneb.

Reaktsioon-psükopaatide liiki kuuluvad ka pubertaedi

---

1) nr. 5,55,118.
2) nr.56,99.
3) nr. 32.

ajajärgu iseäralsustega koormatud psükopaadid.

14. Puberteedi iseäralsustega s.k.

Neid on kaks: (nr.nr.: 80, 81.).

Puberteedi ajajärgu mõju ja puberteedi iseäralsuste üle on tekkinud omaette kirjandus. Sel ajajärgul esinevaid kõrvalekaldumisi on mitmelt poolt katsutud seletada puberteediga. Nii arvab Kratter, et lunatism on puberteedi neuroos. Samuti on ka noorte kuritegevust ja ulakust mitmelt poolt katsutud seletada puberteedi mõjuga. Näiteks väidab Rizor, et sugutungi võib puberteedi ajajärgul avalduda löhkumislõbus, tulesüütamistes jne. Iseäranis sagedad olevat kuriteod suguelu alal. Viimast väidet ei tõesta sugemed Harku s.k. kohta: sarnaste kuritegude pärast pole praeguses koosseisus Harku mõistetud ühtegi kasvandikku.

Puberteedi ajajärguks arvab Kisch 13.- 18 a. vanuse ea, kuna aga sugutung võib ärgata juba varemalt. Mainitud aastate jooksul tekivad nooremehe elus suureimad muudatused. Viimased olenevad peaasjalikult sugunäärete sisesekretsioonist. Kehalistele muudatustele vastavad veel sügavamad hingelised muudatused. Tulevad ilmsiks uued kired ja tungid; hinge valdab arusaamatu sund; temas pakitseb midagi, mis rahuldamist nõuab. Algab „tormide ajajärk", mis tegevusele sunnib.

Normaalselt arenenud noorelmehel möödub see aeg katastroofita ehk väikeste põrutustega ning tormilainte järel ilmuvad tavalised põhilained.

erteet ja
itegevus.

Pärivusliselt ehk haigusliste riketega koormatuid tabab see arenemisajajärk hoopis teisiti ja palju raskemalt. Vaimliselt allväärtuslistena sattuvad nad kirgede keerdu. Tahte ja mõistuse kriteeriumi nõrkus ei suuda vaos hoida tahte tegevust, sellepärast on vääratamine paratamatu. Sanende tegevust, sellepärast on vääratamine paratamatu. Sanende tegevust, sellepärast on vääratamine paratamatu. Sanende

elu minna normaalsetesse rööbastesse. Puberteedi ajajärguga seotud eksisammude ja väärratuste arv on tõelikult vististe suurem, kui Harku materjaal seda lubab konstateerida, silmas pidades puberteedi kui ∫ väärratusi väljakutsuva teguri kindlakstegemise raskust.

S. k. iseloomu üldjooned.

oomu selts- line täht- kaks tüüpi.

Järgnevad read ei taha mitte olla inimese iseloomu kütsitamiseks üldse, vaid niivõrd kui see tarvilik on Harku s.k. iseloomu aruseamiseks.

Nagu varemalt juba tähendasin, on inimese iseloomul sotsiaalse elu suhtes iseäraline tähtsus. Sõprus, vaenulikkus ehk jahedus üksikute isikute ja isiku ning seltskonna vahel olenevad suurel määral tema iseloomust (Göring,Fischer) Inimene võib olla suurte vaimuannetega, kuid oma räpaka, järjekindluseta ja sageli autu iseloomuga ei suuda ta elus toime saata midagi väärtuslikku ning seltskonnas on ta kas vaevalt sallitav või ta tõugatakse sealt koguni välja.Tal pole kas ühtegi sõpra, ehk olgu siis nii kaua, kuni ta veel oma iseloomu pole suutnud avaldada. Kuritegelise tungi omamisel võib sarnasest isikust saada iseäranis hädaohtlik kuritegija.

Vastandtüübina esimesele esineb sõbraliku, sobiva iseloomuga isik; teda võetakse vastu igalpool lahtiste kätega, tal on karjääri võimalused jne., kuna vaimlised huvid võivad olla isegi väga piiratud. Puudub aga säärasel isikul autumne, siis on meil tegemist suureilma kelmiga. Nende kahe tüübi vahel asub harilik kodanik, kelle iseloom loob keskpärase tüübi.

iseloom.

Allealiste s.k. seas esineb peaasjalikult kaks tüüpi: ühe esitaja on väga lapselik-naiiv ja usaldustäratav; ta saab ruttu sõbraks, kuid mõni päev peale lahkumist ei tule tal endist sõpra enam meeldegi; oma lapseliku ülesastumise tõttu leiab ta igalpool vastutulekut ja usaldust; ehk aga teda sallitakse ta debiilse väljanägemise tõttu.

matu ise- loom.

Teise tüübi esitajal sellevastu on sobimatu ja vaenulik iseloom. Oma tigeda, toore, metsiku ja salaliku iseloo-

muga kogub ta enesele igalpool vaenlasi, satub ise ja kisub ka teisi kergelt tülide ja kakcluste keerdu. Sarnase asotsiaalse iseloomuga on Harku s.k. 56 %.

perament. Temperamendi suhtes jaguneb 150 s.k. järgmiselt:

vagusaid ja tuimi	17
pikaldasi ja tõsiseid	5
vagusaid ja äkilisi	6
aeglasi	27
elavaid ja väga elavaid	83
harilikke	12
kokku	150.

Neist võib eraldada iseäraliselt silmapaistvaid:

meeleolu lõtvuse ja tahtejõu nõrkusega	22
depressiivseid	30
eksplosiivseid	29
ereetilisi	33
kokku	114.

Iseloomude liigitus. Tabel nr.31.

loom ja
iskonna
tane elu-
viis.
ressiivsed. Depressiivsed iseloomud on ühiskonnale vähem hädaohtlikud kui eksplosiivsed ja ereetilised; olles vagusad ning tagasihoidlikud, saavad nad ümbruskonnale hädaohtlikuks vaid kui nad vihale aetakse. Säärased iseloomud on väga kinnised ja kalduvad enesetapmisele. Ereetilised selle vastu on alati väga tegevad, segavad end teiste asjusse, on väga nõudlikud, pilkavad ja ärritavad teisi, mis annab põhjust sagedatele kokkupõrgetele. Meeleolu-lõtvu ja tahtejõu-nõrku kasutavad teised kurikalduvustega s.k. tööriistadena oma kriminaalsete sihtide saavutamiseks.

Depressiivsed, eksplosiivsed, ereetilised ja iseäraliste kalduvustega psükopaadid ei sobi samuti ümbruskonnaga, vaid tihtipeale satuvad vaenu jalale ka enese perekonnaga, milletõttu nad veel enam seltskonnast eralduvad ja kuritegevuse külsi satuvad. Neisse liikesse kuuluvad s.k. on enamasti ka debiilsed. Paranduse mõttes on nad vähem lootustärratavad kui need, kel puue ainult hingeline. Nimelt võib

hingelise puudega isik kasvatuse ja harjutamise tagajärjel niikaugele jõuda, et ta suudab oma tegevust juhtida ja korrigeerida mõistuse abil; mõistusest debiilsel puudub aga ka see viimane pidur. Mõistuse ja hinge debiilsusega (iseäranis raskekujulised) isikute juures tuleb seepärast alati kahelda, kuivõrd nad on teadlikud omis tegudes ning vastutusvõimulised.

Eksplosiivsed.

Erilist tähelepanu väärivad eksplosiivsed psükopaadid. Neid iseloomustab suur affektiivsus: kergelt ärritudes reageerivad nad iga välise mõju peale äärmiselt ägedal kujul, kuni enesevalitsuse kaotamiseni; järelemõtlemine puudub säärases seisukorras peaaegu täiesti. Riius ja tülis on nad äärmiselt hädaohtlikud, nagu tõendavad elulugudes kirjeldatud kakelused, pussitamised ja tülid. Vihale ärritatuna tugeb süürane kasvandik seljaga vastu seina ja vehib pussiga ümber või tormab teistele kallale.[1]

Tööpõlgus.

Tööpõlguse ja kuritegevus.

Arestantide ja kelmide tööpõlguse kui ühe suurema kuritegevusele tõukava teguri peale on juhitud mitmeltpoolt tähelepanu. (Cramer, Aschaffenburg, Mönkemöller j.t.)

Tööpõlguse põhjused.

Põhjalikumalt selgitab tööpõlguse põhjusi ja tagajärgi prof. W a g n e r-J a u r e g g (106) omas töös „Arbeitsscheu". Autor arvab, et tööpõlgus puhtal kujul on sünnipärane, päritud nähtus. Selle kõrval võib sauda tööpõlguse põhjuseks nõrk konstitutsioon, krooonilised mürgitused, haigused, alatoitlus ja iseäranis vale kasvatus. Inimene ot - sib ka töös lõbu; manab aga töö inimeses esile ebamõnu, (Unlust) siis muutub ta pikapeale tööpõlgajaks. Süstemaatiline ja kasutoov töö tekitab tõest mõnutunde.

Tööpõlgus ja vaimlised puuded.

Wagner-Jauregg'i järele on neurasteenikud allväärtuslised vaimu- ja närvihaiged ligikaudu alati tööpõlgusega koormatud. Eriti saatuslik on tööpõlgus moraalse puudega isikule - paratamatult tõukab ta selle kas kuritegevusele või prostitutsioonile. Tööpõlgus ja elav fantaasia teevad inimese sageli suureilma kelmiks. Tööpõlgus ja matkamise

---

1) nr.59.

himu looved pinda hulkumisele.

töösuhted. Harku s.k.-st on töökaid ainult 7 isikut (4,67 %);selle juures on huvitav, et 3 neist on debiilsed, kes aga mitte ei kuulu konstitut.-eetiliselt kõrvalekaldunute hulka. 57 s.k. teeb ära küttejuhatatud, sundusliku töö, kuid teeb seda ilma mingi huvita ja püüdmiseta. Suurema osa s.k. aga sunnib tööle peale otsekohese töösunduse püüe sellelabi rutem koloniist vabaneda ja saavutada töötasu. Ülejäänud 86 s.k. (57,3 %) on kas otse tööpõlgajad, või hoiavad igatmoodi töölt kõrvale. Siia kuuluvad ligikaudu kõik konstitut.-eetilise puudega kasvandikud ja hulkurid.

Vaimlised huvid.

S.k. väheseat arenemisest annab tunnistust ka vaimliste huvide puudus. Peale ühe kasvandiku pole ühelgi tõsist soovi edasi õppida.

ud kirjandus. Kirjandust- eriti ilukirjandust - kuigi osa sellest ei väärri seda nime, on lugenud üldse 26 kasvandikku, millejuures loetud teosed on lugijatele väga iseloomulikud. On loetud nimelt järgmisi teoseid:

"	Tasuja " (nr.nr.5,51,94)	3 korda.
"	Vürst Gabriel"	6 "
"	Robinson Crusoe"	4 "
"	Eesti muinasjutud"	3 "
"	Must kapten"	3 "
"	Scherlokk Holmes"	3 "
"	Hans ja Vanapagan"	2 "
"	Garribaldi"	2 "
"	Nat Pinkerton" (tegelikult rohkem)	2 "
"	Väejooksik"	1 "
"	Vambola"	1 "
"	Kapten Grandi lapsed"	1 "
"	Kukkunud kiri"	1 "
"	Kreeka vägimehed"	1 "
"	Võitlus elutormides"	1 "
"	Suvoorov"	1 "

„ Hirlanda " 1 kord.
„ Ilus Jenoveva" 1 "
„ Tunnel" 1 "

jandus ja itegevus.

Loeti vist 19 teosest kõige rohkem „Vürst Gabriel'i". Saatuslikuks sai kahele kasvandikule „Tasuja" lugemine, mis neid kättemaksu himus kinnitas ja kuritööle virgutas. Ajalehti loeb mõni üksik ja seegi peaasjalikult jooneelust romaani (Tarzan j.t.).

os käimine.

Põneva-sisuliste romaanide lugemisele seltsib tihtilugu kinosskäimise kirg. 150-st s.k. pole kinos käinud nende enese üteluse järele 44, kes enamasti maalt pärit.

le peale lus raha.

Suurem osa varguse ning kerjamise teel saadud rahast, iseäranis aga vanematelt varastatud raha, kulus kuritegevuse algul esimeses järgkorras kino ja teises - maiuste peale. Vanemas eas seltsivad kinole ja maiustele lõbunaised ja alkohol. Nii kehvad nagu s.k. vaimlised huvid, on ka nende sihid ja püüded. Ainult üks s.k. tahab edasi õppida, üks tahaks saada lenduriks ja mõned laevapoisteks; teised kavatsevad tulevikus saada kas kingsepaks, rätsepaks, või põllutööliseks. Tallinnast ja Narvast pärit olevad s. k. igatsevad enamuses laevale peaseda, et sel teel näha võeraid maid ja linnu. Teatav liik väljakujunenud kuritegijaid ei taha mingisugust ametit, „sest see töö ei tasu vaeva ja kes annab vargapoisile tööd".

eviku püüded.

Alge või miljöö.

ivus ja vaimlised omadused.

Nagu eessõnas juba mainitud, oleneb inimese üldkonstitutsioon ja tema individualiteet oma vaimliste ja iseloomu omadustega pärivusest, kuivõrd see pole häiritud elujooksul põetud haigusist (eriti aju-haigusist); Isiku vaimlise elu sisu aga oleneb välisest ilmast (miljöost). Ka üksikute vaimsete omaduste resp. iseäralsuste kohta ollakse samas arvamises. Muusikalised, matemaatilised j.t. vaimuanded on päritavad; konstitutsioon, vaimuhaigused, psükopaatlised iseäralsused, värvipimedus (daltonism) jne. on samuti päritavad. Perekonna-lugude uurimine (Inglismaal, Saksamaal ja

eäralised aduse ja rivus.

Hollandis) tõendab omakorda, et üksikud vaimlised iseäralsused kestavad põlvest põlve (Heymans, Wiersma, Grzellitzer, Peters-Rath (118). Kuidas on aga lugu kõlbliste omaduste, sotsiaalse tunde, kuritegevusele kaldumise päritavusega, resp. sünnipärasusega ?

lised mõis- ja pärivus.

Analoogiliselt teistele vaimlistele omadustele peaks ka need psüühilised avaldused olema päritavad. Roth tõendab seda nii intellektuaalsete kui kõlbliste omaduste suhtes. Aastatuhandeid vana eetika-õpetus, mida rahvad edasi andnud põlvest põlve, kuni meie ajani, kas pole see faktiline tõendus eetiliste tunnete pärivusele! Bleuler arvab eetilisist omadusist, et „arvatavasti on olemas ühtne omadus, mis väljendub kui moraalne tung ja moraalne arusaamine, samuti kui kalduvus muusikale ehk „arvuteadusele on seotud iseäralise andekusega samas mõttes. Siis peaks ka hea kõlbline mõistmine ühes hea seltskondlise tundega koos kas esinema, või koos puuduma. Eetiline puue on seadusepäraselt külge sündinud(sünnipärane) ja ka päritud. Suurem osa asotsiaalseid avaldavad juba lapsena, mis vaimu nad on (Bleuler). Birnbaum (90) arvab oma kuulsas teoses „Die psychopatischen Verbrecher", et harilikult igas inimeses on predispositsioonina olemas sotsiaalne tunne; kui ta aga teatavail juhtumisil puudub, siis on tegemist patoloogilise moraal-puudega.

line puue pärivus.

Scholz väitab, et kõik tungid ja anded on olemas indiviidis juba enne esimest hingetõmmet; välised impulsid äratavad uinuvaid jõude ning moodustavad neist omadused..... Vaimlisi omadusi võib edasi arendada, kuid iialgi mitte külge pookida.

tegevus ärivus.

G ö r i n g (67) väitab, et kriminaal-alge olevat päranditav nagu iga teine kehaline ja vaimline omadus ning patoloogiline seisukord. Miljöö mõju olevat tähtsuseta võrreldes pärivuse ja vaimlise allväärtuslusega, kuid antropoloogilist kuritegija tüüpi Lombroso mõttes pole siiski mitte olemas. „Puudne intelligents on siin maal (New-York) üks kuritegevuse peapõhjustest. Kuritegijad kuuluvad perekondisse, mis koormatud esivanemate kuritegevusega."

Nii on siis kuritegevus ja vaimlised häired ühe mulla taimed - nimelt võrsuvad nad mõlemad vaimlise ja kehalise degeneratsiooni pinnal (Aschaffenburg).

R a i m a n n (86) tõendab, et isegi omadus kasvatatud saada on sünnipärane ja et vaevalt küll leidub ulakate ja kriminaalsete hulgas päris terveid lapsi; kalduvus kuritegevusele olevat sageli päritud.

M e č n i k o v (109) väitab sotsiaalse tunde kui niisuguse olemasolu igas inimese. Ruth näitab, et inimese määrab kuritegijaks mitte elu viletsus, vaid alge ja isiku iseloom. Edasi tõendab ta, et mitte ainult mõlema vaneme kuritegevus, vaid isegi ühevanuma latent kalduvus kuritegevusele olla päritav dispositsiooniline.

Lombroso arvates on olemas sündinud kuritegija, kes omab teatavad antropoloogilised iseäralsused: oma viimaseis töis arvab ta neid kuritegijate hulgas leiduvat 27 %.Lombroso loodud „Itaalia kool" arendas edasi tema väidet sündinud kuritegijast ja levitas selle üle kogu maailma. Algas põhjalik kuritegijate uurimine, mis väärtuslikke tagajärgi andnud.

Sündinud kuritegija olemasolu möönavad: Gregor, Birnbaum, Vervaeck (107), Scholz, Gruhle (20,97 %). Teised arvavad, et ainult aktiivsed hingeliselt tundetud psükopaadid on sündinud kuritegijad (Gaupp) ehk, et on olemas sündinud antisotsiaalsed iseloomud (R a e c k e - 108)(F ü r s t e n h e i m - 110). Viimase väitega on lähedas ühenduses arvamine, et päritav on ainult üldine kalduvus kuritegevusele (Goring, Parmlee, Hildebrandt (78), Többen j.t.). Fischer tunnustab endogeenset kuritegija tüüpi (Göring - 111). Teiselt poolt aga kuritegijat kui antropoloogilist tüüpi eitavad ka mainitud „sündinud kuritegija" tunnustajad. Sarnasel kujul leiab sündinud kuritegija mõiste viimasel ajal suurt poolhoidu iseäranis ameeriklaste ja inglaste juures (Healy - 89, Potts - 73, Parmlee, Goring).

Paralleelselt algeteooriale rõhutavad mainitud autorid mitte vähemal määral ka miljöö ehk miljöö ja alge kogutäht-

sust. Algeteooria vastu sõdib ägedalt prantsuse kool: „Il n'y a que des types caractéristiques, mais nullement spécifiques.... Le type criminel n'existe pas" (L a u r e n t - 40). „J'y ai cherché vainement ce type de criminel-né décrit par Lombroso" (G r o s m o l a r d - 56). M a i e r t (24) arvab, et pole täielikku vastavust anatoomiliste ja füsioloogiliste degeneratsiooni tunnuste ja kriminaliteedi vahel.

Laste kuritegevust peetakse isegi loomulikuks lapse egoismi avalduseks; haiglaseks nähtuseks arvatakse teda ainult vanemas eas (H o f f m a n n - 107, Fürstenheim). W u l f f e n (85) ja Näcke väidavad, et kuritegijate ja normaalsete vahel asub lai väli latent kuritegijaid ja et latentne kuritegevus on omane igale inimesele. Potts toonitab noorte teadvuseta tungi kuritegevusele, kuna peateguriks, mis neid kuritegevusele tõukab, on miljöö.

B r a c e (65) arvates on vanemate ja esivanemate kalduvused ja omadused peateguriks järeltulijate kuritegevuses. Briner'i (114) järele on allealiste kuritegijate kuritegevuse põhjuseks peaasjalikult nõdrameelsus ja degeneratiivne psükopaatia; sellega ühtlasi rõhutab autor ka veel kultuurelu pahede mõju.

ja miljöö Harku s.k. uures.

Millised asiolud on Harku sunnikasvandikkude kuritegevuse põhjuseks? Kas alge või miljöö ja kuivõrd neist üks ehk teine ?

Seks tuleb uurida kogu lapse eluküiku, ümbrust, isikut jne. Koguda teateid tema vanemate ja omaste vaimlise abnormaalsuse, kuritegevuse, alkoholismi jne. kohta.

Lapse elu katsusin jälgida tema sündimist alates kuni sunnikasvatuseni, selgitada tema arenemiskäiku, kooliskäimist, töötingimusi ja töö tagajärgi, ulakuse ja kuritegevuse algust ja käiku ning suhteid vanemate, vendade, õdede ning sugulaste ja sõprade elukutse, eluviisi, nende kuritegevuse, alkoholi tarvitamise, vanemate perekondlise eluga jne. Kõike seda sihiga teed leida s.k. vaimlise sei-

sukorra, iseloomu ja tegude mõistmiseks. S.k. isiku uurimisel püüdsin jälgida tema kehalist ja vaimlist seisukorda, miimaste normist kõrvalekaldumisi ja lapse iseloomu omadusi ning iseäralsusi. Kuid nimetatud andmed üksi ei võimalda veel s.k.-de rühmitamist ja nende hindamist alge ja miljöö mõju äramääramise otstarbel. Tuli võrrelda nende vaimlist seisukorda, sotsiaalseid olusid ja ümbruse mõju vastavate andmetega ja tingimustega normaalsete laste juures. Siin tulid autorile suureks toeks andmed ja muljed Tartu algkoolide õpilaste kohta, mis kooliarstina kogutud. Eriti võeti arvesse Tartu linna abikooli õpilasi, kellest paljud vahest kandidaadid on Harku koloniisse.

Säärane s.k. olemuse ja elukorra võrdleva analüüsi tagajärjena nende rühmitamisel selle järele, kas alge või miljöö ehk millises võrrendis üks kui teine on Harku s.k. ulakuse ning kuritegevuse põhjuseks, tuleb arvata, et 150 s.k. juures oli selleks:

1) 40-el - 26,67 % ainult alges (lühendatult a [1])
2) 42-el - 28,0 % peaasjalikult alges (a > m)
3) 33-el - 22,0 % alges ja miljöös ühtlaselt (a=m)
4) 21-el - 14,0 % peaasjalikult miljöös (a < m)
5) 14-el - 9,33 % miljöös (m)

150 [2] 100 %

Kuritegevuse ja ulakuse põhjused, miljöö ning alge seisukohalt. Tabel nr.32.

Sellest tabelist on näha, et 26,67 % Harku s.k.on kuritegevuse põhjuseks alge. Gruhle leidis säärasid 105 s.k. hulgas 20,95 %. Nagu eelpool tsiteeritud autorite arvamisest selgus, on üldiselt vastu võetud seisukoht, et on olemas liik inimesi, kes kuidagi ei alistu meie sotsiaalseile elutingimusile ja kelle iseloom veab neid ühest kuritööst teiste. Kui nad selle asotsiaalse hingeelu juures mõistuse puude all ei kannata, siis annab nende kasvatamine teatavas vanuses ja tingimusis tagajärgi. Kuid osa neist, avalda-

---

1) a - alge, m- miljöö.
2) Iga üksikusse liiki kuuluvad nr.nr. on leida üldisel kokkuvõtte tabelil.

des aktiivset tüngi kuritegevusele, on prandamatud.

Kui Gruhle seisukohale asudes alge - kuritegijaid arvata „sündinud kuritegijaaks", siis võib 40 s.k. hulgast eraldada 15 s.k.,s.o.10 % üldisest arvust, eriliselt aktiivse kalduvusega kuritegevusele.[1]

Kõik siia rühma kuuluvad 40 s.k. (tabel nr.32) kannatavad üks enam teine vähem kas mõistuse või hingeelu puude all (15 - debil.ment.,6 - imbecillitas, 13 - k.-e.k.,1 - infant., 2 - iseäral.kald., 2 - shizofrenia ja 1 - cykloth.) Ei pea selle juures arvama, nagu ei saaks selle rühma esitajad oma seisukorrast mitte aru. Nende keskel on mitmeid, kes oma seisukorda hindavad õieti, kelle mõistus rahuldavalt arenenud (konstit.-eetil. kõrvalekald.). Nende mõttekäiku karakteeriseerib kaunis tabavalt ühe s.k. pihtimine: „ma olen juba kord sellele teele asunud ja ei taha sellelt mitte lahkuda, kuigi tean, et mind oodata võib võllas.... Kondid pole tööga harjunud."

Rühmale a seisab väga lähedal järgmine (2)rühm (a>m - 28 %), kus kuritegevuse põhjused peituvad peaasjalikult alges resp. s.k. vaimlisis iseäralsusis, kuid alguses kirjeldatud miljöö sealjuures ei etenda vähetähtsat osa.

Ainult miljöö (m) mõjul kuritegevusele sattunuid on Harkus 9,3 %; Gruhle leidis sarnaseid Flehingenis 9,52 %. Kui last kasvatab uulits ja tema seltsilisteks ja mängusõpruks on allealised ulakad ning vargapoisid, kui tema teades vanemad varastavad, ema prostitueerub, isa liiderlikku elu elab ja joob, kui perekond elab vaesuses ja puuduses, siis on arusaadav, et säärane laps - andudes oma egoistlisele iseloomule - hakkab käima asotsiaalset rada (neist on vaimliselt iseäralsusteta 13 ja 1 debiilne). Ka vanemate varasel surmal on selles suhtes esimesejärgu tähtsus. Iseäranis annab viimane moment end valusalt tunda ~~kõrgeim~~ (4) rühma (a≤m - 44 %) s.k. juures. Võib juhtuda, et ülalkirjeldatud tingimuste juures tervete ja kindlate eetiliste tunnetega laps siiski jääb rikkumata.(Raimann küsib, kas terve laps

---

1) nr.nr.:113,114,115,116,117,98,91,92,14,64,84,28,89,78, 52.

üldse võib asotsiaalsele elule anduda, ning mööndab sarnasel korral puudeid, mida meie esialgu ei suuda kindlaks määrata). Kuid vaimliste puuetega lapsele on säärane olukord väga hädaohtlik, isegi kui puuded kuuluvad kergete liiki.

Neisse kahte liiki kuuluvate s.k. oleks korralik kasvatus ja elu rikkumata miljöös teinud neist seltskonnale vastuvõetavad kodanikud.

Isegi s.k. rühma juures a>m pole vaimliste puuete kergem iseloom kasvatuse suhtes ülepeasematuks takistuseks.

Rühmade a ja a>m vahel ühelt poolt ning m ja m<a teiselt poolt asub rühm s.k., kelle kuritegevuse põhjused peituvad enam-vähem ühevõrra alges ja miljöös. Ka siin annab korralik kasvatus veel rahuldavaid tagajärgi.

Et kindlaks teha kumb mõjund etendab kuritegevuse põhjusena suuremat osa, kas alge või miljöö, selleks paigutame nende vormelid ritta järgmiselt: a = m vastavalt nende nähtuste iseloomule, mida ta väljendab - keskele, pahemale poole a ja a>m ning paremale - m>a ja m, siis saame järgmise vormeli: a - a>m - a = m - m>a - m, ehk pannes siia asemele vastavad protsentarvud: 26,7 % - 28,Ø % - 22,0 % - 14,0 % - 9,3 %. Kaks äärmist arvu mõlemal pool summeerides saame arvud 54,7 % - 22,0 % - 23,3 %. Kui meeles pidada, et pahempoolne osa vormelist esitab alge ning parempoolne miljöö lapsi, näeme, et alge kuritegevus on miljöö kuritegevusest 2,3 korda suurem (54,7 contra 23,3 %) resp. samavõrd tuleb kuritegevus alge mõjul Harku s.k. hulgas sagedamini ette kui miljöö mõjul.

Kui aga 54,7 % samas vormelis juurde arvata veel keskmine arv - 22,0 %, siis saame veel suurema ülekaalu alge kasuks (76,7 contra 23,3 %).

Kokkuvõttes võib öelda, et
54,7 %-il s.k. on kuritegevusliku kalduvuse põhjuseks kas ainult ehk peaasjalikult abnormaalne vaimline seisukord;

22,0 %-il on selleks alge ja miljöö ühevõrra;

23,3 %-il kas ainult või peaasjalikult miljöö.

- - - . - - -

1. J.P. sund. Märssa v. T.m. 1911 a.

Isa sündis L-Tähtvere val. Asusid Tartu elama, kui J. 5-aastane oli. Isa lihttööline. Pöidla puudusel vabastati sõjaväe teenistusest. Kohtu poolt kord karistatud raisamise ja võõra vara omandamise pärast. (3 korda). Kauaaegne suur joomar; purjus olles peksab kõiki: sellest sageli perekondlikud tülid, mille tagajärjel vanemad vahel lahus elavad. Ema lombak, ömbleb kodus. Võtab varguse vastu ja aitab meest vargustes. Üldse on selles perekonnas palju vargaid.

Abielus on nad $\frac{6}{2}$ l., nendest surnud $\frac{1}{2}$ l., esimene -vereühtimisse (tiikus) ja viimased krampidesse. J. on IV. lapse ($\frac{32}{37}$); kõndima hakkas 8 k.; rääkima 11 k.; emarinda sai 2 a.; haigusi põdenenud ei ole. Mõnikord Tartu asudes, sobitas J. ruttu teiste poistega sõprust ("terve Tartu linna poisid olid tuttavad"); juba 5a. kadus sageli kodunt ja hulkus ümber. Ema, nähes poisi halale teele minevat, pani ta lasteaeda, kuid see aitas vähe. Varsti olid vanemad sunnitud J. 8 a. Karlova varjupaika andma, et teda hõida lõplikult hulkumisele andumast. Kuid korduvalt põgenes J. Varjupaigast, ning vanemad pidid tema ka sealt ära võtma. 9 a. andis ema J. maale karja. Karjas käis hooletult ja peremees lasi ta lahti. Selle järele põgenes J. kodunt ja hulkus nädalate ja kuude kaupa maal. 9 a., olles jookeus, varastas maal peremehelt kuri; 10 a. varastas, venda lasteaeda saates, sealt saabaalid. Nende süütegude eest andis kohus ta ema valvele kuigi viimane seda ei tahtnud. 11 a. saatis kord ema J. poodi värvi ostma, ent selle asemele laas ta rahaga tuttavate poole ja varastas neil laua peal olevast muhvist 500 mk., mille eest kohus ema palvel Harku mõistis, kuni paranemiseni. (Varemalt 2 korda 9 ja 10 a. ema valvele antud.).

25.I.23 a. saadeti Harku, kust nädala pärast ära Tallinna jooksis. Jooksus olles varastas mitmel turulähijal taskust raha, kaalu pomme ja muud mis kätte juhtus. Et politseis kahtlustusest vabaneda, esines ühe oma koolivenna Pahveli nime all ja mõtles igasugu valesid välja: enne Jõulusid sõitnud ema 5 alaealise lapsega Tallinna, kuid vaesalist sõites jäänud tänaval haigeks ja toimetati haigemaja. Et nüüd saada, kuhu ema viiakse, eraldanud ta vendadest; kuid ema asukohta pole ülles leidnud ja tagasi tulles olnud vennad juba kadunud. Varnaste väljamõeldistega läks tal korda politseist vabaneda ja 3 nädalat ümber hulkuda: linnas, Piiritsal, Viimsis ja mujal. Igalpool õnnestas usaldust ja kaastundmust oma palve ja valega; anti suua ja öömaja, raha, leiba, kooke. Raha kulutas kinodes. Kui raha otsas teenis igal õhtul kinopreilisid, kes teda viimati maksuta sisse laskisid. Lõpuks sai po-

litsei töe jälle ja toimetas J. Harku.

Teisel korral pögenes ühes teda vaatama tulnud vennaga. Araminnes võ- sid kaasa rätsepa töotoast juhataja õmblusel oleva kuuehõlma, mille Tallin- nas ära müüsid. Vennal kolonnisse sõiduks raha ei olnud, mis otstarbel vagu- nis sõitjaile ette luiskas, et ta sõitvat maale karja, kuid puuduvat raha pileti ostmiseks, mille järele sõitjad talle piletiraha kokku panid.

Iseloomulik on J. kiri emale, kus ta kõvasti venda vale pärast noo- mib, miks ta kuuehõlma tema kütte jäämist ja müümist salgavat, vale olevat väga paha ning tema kannatavat kartsas see pärast. Minu märkuse peale, et vend ka kannatab kui tema kõik süü venna peale ajab, vastab, et tema ole- vat küllalt kannatanud ja ei võivat tema pärast seda enam teha. J. on väga jutukas ja räägib uskumapanevalt; väljanägemine usaldust äratav, sil- suured ja väga veenvad; peab end üleval kui elukogenud täisealine, isegi sõrmi murrab; seab riideid, et kena ja korras olla ning tänab iga asja eest. Kolonnis sõna ei kuula, põlgab tööd ja armastab selle asemel teiste- le juttu punuda. Matemaatilised ja teised teadmised head, samuti ka aru- saamine ja andeb. Abstraktsete mõi tete piirid väga ebakindlad; oma eale liig vanamemeline. Oma sündimise aega ega -indiat iga ei tea.

Somaatiliselt leidub suur valutunne, pleuritis et bronchitis, pöl- ve refliksid puuduvad, peavalud, verevaesus, värin (tremor) kütes ja kram- bid valksesõrme linastes, väike kasv.

Koormatud pärivus. Liselt

Psühopaat; konstitut., eetil. kõrvalekaduvus. erotiline.

(Pseudologia phantastiga; ebakindla d mõisted)

2. L.K. sünd. 20.II.1910 a. Tartus.

Isa sündinud ja üleskasvanud Kooraste ja ema Mõisekatsi v.Isa 59 a., kihelkonnakooli haridusega ja õpinud tisler,2 viimast aastat maja hoidja, varemalt pidas Tartus umbes 20 a. vürtspoodi.Noorelt tarvitas alkoholi ;ub-listi ja suitsetas ;a.13 tagasi hakkas paptistiseks ,mille järele joomi-se mana jättis ja poest kõik paberosed jõkke pildus,kubemevaevajate pä-rast on sõjaväeteenistusest vabastatud. Ema 41 a. algkooli haridusega, kingisugust ametit pole õpinud,väljas töol ei käi;2 a. tagasi tekkis kube-mevaevaja.Varem tülitsesid see tõttu,et isa palvetundidel käis,kaid viima-sel ajal elavad rahulikult.Isa õe (sõtse) lastest üks mõdrameelne,teine kohtu poolt varguse pärast karistatud.

Abielust on neil $\frac{4}{4}$ L.L.on IV laps ($\frac{47}{29}$); kõndima hakkas 1 a. ja rääki-ma 1½ a; ema rinda sai 1½ a .,on põdenud kopsu ja neeru põletikku.Kõik lapsed on 4-5 a. koolis käonud. 10 a. saadik käis L. suvel karjas ja talvel koolis ,kus hästi edasi jõudis; koolist puudus vaga palju varguste ja üle-anetuse pärast.Sügisel 1922 a. sai Tartus Toome peal 14 a. M-ga(435)tutta-vaks,kes nuga müütas;kuna L.rahu polnud,siis soovitas M. turule minna,kus kergesti raha võivat teenida.Sellega oli L. väga nõus.Peasjalikult varas-tasid nad turulistelt rahakotte. Mõni nädal hiljem kutsus L. ka lla. V. (Nr.5) ühes turule raha vargile.V-ga oli see seda hõlpsam,sest et mõlemad enne lõunat koolis käisid,kuna M. pärast lõunat käis.Sageli jäid üksi ehk koos koolist ära ehk puudusid esimestelt tundidelt kui turg täies hoos oli. Nendele seltsisid L. vana sõber 12 a. S. (Nr.20) ,kes juba 7-8 aastaselt L. isa poest krantsi ja kord teskust rahakoti varastas.L. ise võttis juba noorelt sageli kauplusest mäiustusi ja viis kaaslastele. 7 aastaselt va-rastas poe kassast raha;veel rohkem raha võttis kassast tema 3 a. vanem vend.Oktoobri kuul 192- a. tabati kõik 3 turul rahakoti varguse. Ühes nen-dega peeti juhuslikult kinni ka S.,kes kõik ülestunnistas.Kohtu kartusel põgenes L. ühes S. Tallinna,kust L. vend ta Tartu tagasi töi.Varastatud ra-ha tarvitasid kinos käimiseks,maiuste ostmiseks j.n,e. Ühe osa raha eest ostsid revolvre ja kuule.Nende turuvarguste eest mõisteti L. 13 aastaselt Narku kolooniisse kuni parandamiseni.

V. ,M. Ja L. käisid vargil peasjalikult turul.Nende vanemad sõbrad N.(17 a. Heastvõtja),K. 13a. (NR.6) ,S . (Nr.20) ja S.13a. õe(Nr.14) toi-metasid varguse korteritesse ja mujal

Kolooniis valetab L. sageli,tööd tehu ei viitsi ja armastab ümber hui-kuda.Kord varastas kaaskasvandikudelt raha.Kolooni kooli sai V kl. Andekas,

mälu hea,abstraksed mõisted kaunis selged,kooli teadmised keskmised; kodumaa tundmine puudulik.Armastab valetada ja ümber hulkuda.

Iseloom lapselik,langeb kergesti teiste mõju alla.

Somaatiliselt ei leidu midagi iseärasikku.

Koormatud pärivusdirelt

Muidu ei leidu midagi iseärasikku.

Ɜ.A. K. sünd. 19.VII 1904 a. Kehra v. H. m.

Vanemad sündinud ja üleskasvanud Kehra vallas,kust 2 aastaselt A-ga Tallinna asusid. Isa 43 a.,ameti poolest treial vabrikus;kui üksik poeg sõjavae teeninud ei ole;kroonilise suur joomar ,purjus olles väga rahutu otsib tüli ja peksab teisi,mille pärast sagedasti kohtu all olnud,vahel karistatud,vahel õigeks mõistetud;viimasel punul kõige õiguste kaotamisega 2½a.,mida praegugi istub. Abielludes oli isa 22 a.ja ema 16a. Ema pleekseps töölise.Laste järele valvas vanaema,sest vanemad olid kogu päeva kodunt ära.

Areng on neil $\frac{2}{0}$ l. A. on 1 l.($\frac{24}{18}$-);kõndima ja rääkima hakkas 10k. emarinda sai 3 nädalat,raskemaid haigusi põdenenud ei ole.Isa kinnisoleku kasvatas ema. A. elas kord vanemate,kord vanaisa juures maal. 10 a. astus Tallinna algkooli;kus neli talve käis,tihti haiguse pärast puududes. Juba enne 10 a. käis vanaisa juures juhuslikult karjas.12 a.hakkas püriselt kurjaseks.A.täitis oma kohuseid korralikult.Peale kooli lõppu elas vahelduseisi maal ja linnas,kus ta turul paberosse müüs.15½ a.varastas tema sõber O. oma peremehe aidast raha ja andis A-le,kes selle oma isale edasi andis. Raha leiti viimase juurest.Kohtus seletas O.,et A.olevat teda varguselo meelitanud.Kohus mõistis A. R.K.S.§ 172 põhjal Harku,kuni 18 a.,mida ka Ringkohus 1922 a. kevadel kinnitas.

Kolonilis peab A. end korralikult ülal,pögenenud ei ole.Opib segaks.Kolonii koolis käis II kl., õp.is hästi.Teadmised keskmised;arusaamised ,mälus,assotsiatsioonivõimes ja arvamises puudusi ei leidu.

Kehaliselt leidub: suu viltu, parema oimu kohal peaaluus kõrge ja lai luumuhk,selle ees jookseb väikee vagu ,millest eelpool luu muusti kõrgeneb;vigastus olla lapsena mahamukkumisel saadud.(Contusio c deform cranii).Kaebab migreeni all; valutundelikkus nõrk;coitus 17 a. talutütrega.

Koormatud pärivus.

Hydrocrania.

Vaimliselt midagi iseärasikku ei leidu.

4. A.E. sünd. 7.IX.1886. Narva-Jõesuus.

Vanaisa ja isa greeka-kat-usku,1905 a. siirdusid luth.usku.eestlased.Isa sündis ja kasvas Tartus,ema Narvas, üks vabe elas Venemaal.Isa halvatud kne pärast sõjaväes teeninud ei ole,alkoholi tarvitas alati kodus,suri kui A. 9 aastane oli.Algus.s oli neil Narva-Jõesuus pagari kodus,suri kui A. 9 aastane oli.Algus.s oli neil Narva-Jõesuus pagari äri ja viimasel ajal Narvas viinapood.Ema kord varastatud asjade vastuvõtmise eest kohtu poolt tingimisi karistatud.

Abielus on neil $\frac{6}{3}$ l,neist surnud $\frac{2}{0}$ l,üks kopsupõletikku ja teine krampidesse.A. on II laps ($\frac{34}{23}$); kõndima hakkas 1 a. ,rääkima 2 a., emarinda sai 9 k.,haigustest on põdenud rõugeid. 7 a. aitas turul isal emarinda müüa,kuna ema kodu poes kauples.Peale isa surma müüs A. 3 a- üksinsaia müüa,kuna ema kodu poes kauples.Peale isa surma müüs A. 3 a- üksinsaia

da turul saia,millest viimaks,vastu oma tahtmist loobus,seda omale mitte enam sündsaks pidades.Selle järele aitas emal poes müüa ehk nuikus ümber,iseõranis 14 a. saadik. 14 a. astus kooli, õpi;is 1 kooli~~aasta~~1 kaunis korralikult,kuid teisel aastal hakkas ühes teistega ümber nuikuma ja varastama,mispärast enam ülase kooli ei lähmudki.Puude varguse eest mõisteti ta oma valvele.Samal ajal varastas öösel ühes teiste varga poistega jamu.Peale selle varastas 1921 a.kevadel ühes Planv. hoburiistu, mille eest karku mõisteti.Ema kaebas edasi,kuid 3 kuud niljem Kinnitati endine otsus.
Selle aja jooksul ostis üheilt 19 a. tuturlupselt (Adam.),kes 7-õvargust tolme pannud,varastatud asju ja muus neid;viimases asjas pole konus veel lõppenud.Peale nende on veel mitmes teised varguses olnud.

Kolonniisse võeti vastu 25.VI.1921 a.Uiaõpidamine nõrb.Alaloomata jooksep tooit ära ehk ei lähe ülase toole,sõimab kõiki kõige mustemalt, kaklep ja peksab, petab teisi,v.netades oma vanad saapad paremate vastu; valetab igal juhtumisel,kui see mitte just kõega katsatav ei ole.Vihahoos klassis sageli väga jultunud ja sõnakuulmatu.Kuid viimasel ajal on ta peale vähem kaebusi ja naeaki korgemad.koolis jõuab rahuldavalt edasi.

7 x 9 = 56, 7 x 8 = 64, 9 x 8 = 72, 9 x 9 = 81, 6x8=64,5x8=40.

Mis on riigikogu? V. Kus rahvale kreemi ja töostust antakse.

Milleks on kohtud? V.Hirmutuseks inimestele.

Mis vahe on vale ja eksimise vahel? V. Mingisugust vahet ei ole.

Mis tähendab valetamine?V. Valetamisega võib kerja ka tema.

Mis tähendab õigust räägima? V. Head tegema.

Teadmised väikesed ,assotsiatiivne iseõralduseta.

Iseloom jultunud, nõbemata,trotsiilik, metsik ja ärmiselt kangekaelne.

Somaatilisest leidub:Bronchitis ja vürin kõtes; ooitus 15 a. lõbunaisega; onania 16 a.

Koormatud pärivus.

Psühopaat (kergesti äritatav) konst.eetil. kõrvalekalduvus. ereetiline.

5. E.V. sünd. 14.I. 1911 a. Tuhalaane v. Vilj. m. luth.usku.

Isa ja ema eestl.,luth. usku,nende vanavanemad surnud kõrges vanaduses (80-84).Vanemad sündinud maal Viljandi ümbruses,kust peale abiellumist Viljandi linna oma maija elama asusid;isa käis põllu ja ehitus tööl, kuna ema pesunaisena teenis.Hiljem müüs isa maja Viljandis ära ja asus Tartu elama,kus uue maja ostis;selle müüs mõne aja pärast võlgade tõttu ära.Tartus elatas perekonda teenistusest ehistustöölisena ja kärumehena.Alkoholi tarvitas parajalt; põdes pikemat aega südamehaigust, millesse ka 1923 a. suri.Naabrid iseloomustavad teda kui varast ja ogarat inimest.Ema teenib passijana, sissetulek keskmiselt 8000 mk. aastas. 1922 a. karistati isa 1- kuulise vangistusega kärutajana vööra paki lõhkumise eest; peale selle on isa kord varguse ja ema kelmuse pärast kohtu poolt karistatud.

Abielus on neil $\frac{3}{5}$ l., nendest surnud $\frac{1}{1}$ l.(kopsupõletikku).Vanem poeg kord varguse pärast vangis istunud. E. on VIII laps ($\frac{?}{43}$); kõndima hakkas 10 k. ja rääkima 1½ a.;emarinda sai 9 k.;põdenud ei ole, kuid lapsena kaebas sageli peavalu, mis nüüd olevat kadunud.Ules kasvas Viljandis ja 6 a. alates Tartus,sellest east peale käis suvel karjus;iga aasta oli ise peremehe juures,sest lõpuks läinud igalpool pahasti; aga palka kuskil kinni ei peetud.Talvel müüs ajuti ajalehti.9 a. astus koolli ja lõpetas selle 3 talvega 3 klassi. IV kl. sai ainult mõni nädal olla sest sugisel paigutati ta varguse pärast 2 kuuks arestimaija.Hommikul käis turul vargil ja vaksalis pakke kärutamas. 11 a. varastas suvel peremehelt võid ja põgenes linna,millise süüteo eest ta ema valvele anti. 1922 a. suvel müüs ajalehti tänaval ja vaksalis;sügise poole kutsus K. (Nr.3) onesega turule vargile ,kus kergesti võivat teenida. Turul panid ühes raha vargusi toime. S. (Nr.20) soovitusel varastas ta 10 a. ema järelt raha,millega kinos käisid ja maiusi ostsid. Oktoobril 1922 a. tabar

Teadmised ,mälu, arusaamine ja mõtlemine harilik.Huvid piiratud: mis sünnib riigis ja väljas pool tema otsekohest elu, see huvitab teda vähe ja teadmised sellest udused.

Iseloom ükskõikne,kulmaveereline ja toores.Varguse peale vaatab,kui kerge, tühise töö peale,millega hästi teenida saab.

Somaatiliselt leidub: konstitutsioon nõrk,põeb catar.pulm.dex.; kõrvad iseäraliselt liikuvad.

Koormatud pärivus.

IsuKõpsatiline reaktsioonuju (meeleolu lõtvus)

6. A.K. Sünd. 15.VII .1908 a. Tallinnas.

Isa sünd. Sootuga v.,ema Holstre v.,kus viimase vanematel talu. Peale abiellumist elasid Tallinnas,Tartus, Riias, Petrogradis,Tallinnas ja jälle Tartus.Isa pidas igalpool juukselõikamise äri.Riias jäi ta tiisikusse ja asus Tartu vanemate juure elama,kus 1916 a. suri.Emal on kudumise äri Tartus,aasta sissetulek 80.000 mk.

Abielus on neil $\frac{2}{o}$ l. A. on I l. $(\frac{24}{20})$; kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 4 a.;emarinda sai 3 k.;On põdenud leetrid. Ules kasvas Tallinnas Riias ja 6 a. alates Tartus,kus isa järgmisel aastal suri.Ema oli töökojas ning A. jooksis omapead ümber.Poisi 9 aastaseks saades (1917 a.)näeb ema,et ta palju ümberhulgub ja halvale teele kaldumas on,mispärast ta A. lasteaeda andis. Samal talvel hakkas ta koolis käima.I kl.istus 3 talve;järgmistes jõudis edasi korralikult.IV kl.visati varguse pärast puuri ku u järelo välja.Juba isa elueal (7a) võttis A. teiste juhatusel

raha isa järelt ja peale isa surma hakkas teiste poistega koos linnas ümberhulkuma. S-ga(Nr.20) sai 12 aastaselt tuttavaks,kes talle oma vargustest jutustas.13 a. vanuselt (sügisel 1921 a.) kutsus S. teda ja teisi enesega ühes Kopka mõisa aita õunte vargile.1922 a.suvel käis karjas, sügisel (14 a.) koos ühes K-ga (nr.3) ja S-ga rea vargusi toime.Nii varastasid Jaama t. ladust õlut,(Krimpsiga) kaupluse vaatekastist nuge,murdsid sisse lehe-kioski.Võttis Gutmanni sokoladivabriku lõhkumisest osa,varastas K-ga (nr.86) Vanemuise aiast posu,ühes teistega Rivisilla juures oletavast kauplusest pudeleid j.n.e. Aitas Norringil päevapiletiniku kasti rüüsvast kauplusest pudeleid j.n.e. Aitas Norringil päevapiletiniku kasti rüüstata;vaatas S-ga pealt,kui K. maiusi varastas;sel puhul S. noomis K.sääraste ,väärtuseta asjade varastamise pärast.Kohtu poolt on A. 2 korda ema hoole alla antud,esimene kord 14 a. Peale loeteldute on veel 3 tema vargust avalikuks tulnud ja palju salajaseks jäänud.Alaliste varguste pärast palus ema valve komiteed A. Harku koloniisse mahutada,mis ka 20. II.1923 a. otsustati ja kuhu rahuk.-k. (A. määratis) 29.V.1923 a,,R.N.S.§ 169 põhjal.

Harku toodi ta 19.III.1923 a. Mitmed varguste asjad on veel otsustamata.Vargusest saadud raha tarvitas kinos ja restoraanides käimiseks, maiuse ostmiseks.

Kolonii koolis,V kl. edasijõudmine aritmeetikas ja saksa keeles nõrk.8x7=56, 8x8=54, 8x9=63, 9x9=81, 9x8= 64, 9x6=54, 11x12= 102,8=?x9=72, 86=?= 7=41.,üks kord üks ei ole peas ,mõeldud arvudega rehkendamine sünnib suure vaevaga,kombinatsioonivõime nõrk.Piltide sisu seletab keskmiselt Kodumaa tundmine väga nõrk.Kaugemate asjade ule ei mõtle,-puudub huvi;mälu rahuldav.Abstraktsed mõisted kaunis kindlad.

Iseloom salalik, väga järsk ja nõrk; satub ruttu teiste mõju alla; sageli nutab suurest tigedusest.

Somaatiliselt leidub: myopia, lymphadenitis,onania 13 a.

Psüh.kopaat. Kergesti ärritatav. (meeleolu lõtvus)
Nõrgaandeline. eksplosiivne.

7. A. L. Sünd. 25.III.1905 a. Tartus.

Vanemad sünd. Saadjärve v.,hiljem elasid Tartus,kus neil kiviraiumise äri oli ja 1920 a. saadik Tapal,kus isa töötas hobusetöömehena.Ema on väljas pool kodu olnud ainult 1916-1917 a. keetjana P.R.laatsaretis.Alkoholi tarvitavad mõlemad parajalt;isa suitsetab.Ja on 1906-1907 a. varguse eest karistatud kohtu poolt 6 kuulise arestiga.Aasta sissetulek 30.000 mk.

Abielus on neil $\frac{2}{5}$ last,nendest surnud $\frac{1}{3}$ l. Uks tütar suri peapõletikku,kuna teiste surma põhjused teadmata.A. on VII l.,köndima ja rääkima hakkas 1 a.;emarinda sai 4 a.; on põdenud sarlakid, rõugeid,leetrid,kopsupõletikku, kõhu-ja pleki söötõbe.2½ a. vanuselt kannatas krampide all ja ema sõnade järele oli "veidi puuduliku mõistusega."Ules kasvas Tartus. 6-7 a. anti lasteaeda,kuna vanemad päeval töõl olid. 9 a. astus algkooli, mille III kl. 3 aastaga lõpetas. 12 a. (1917 a) astus seminari algkooli, kust sageli puudus linnas hulkumise pärast.Käis kasarmus kasakate hobustega sõitmas ja kaotas raamatud ära,kuid ema teades käis koolis.Viimaks,kui koolist puudumiste põhjuste üle järele küsiti,tõrkus A. kategooriliselt kooli minemast.1916 a,kui isa Dvinski alla kaitsekraavide kaevamisele saadeti ja ema laatsaretis keetjana teenis,oli A. täitsa omapead kodus ja hakkas teistega veel rohkem ümber hulkuma.Juba 10 a. varastas tuttavalt poisilt revolvri,mille eest isa valvele mõisteti.Aasta pärast anti teise varguse eest samuti isa valvele. 13 a. (1918 a.) murdis ühes A-ga ja S-ga juudi poodidesse sisse, mille eest okupatsiooni valitsus teda karistas 2a. vangistusega.Eesti valitsuse ajal võeti asi uuesti ules ja karistuseks mõisteti Harkusse ,kuni puranemiseni. 14 a. (1919 a.)pani toime ühes teistega rea murdvargusi,1919 a. paos olles muukis toa ukse lahti ja viis riideid ning muid asju kaasa. 15 a. (mail 1920 a.) koloniist saabaste varguse pärast kohtusse saadetuna pani Tartus Kivisilla juures toime mitmed taskuvargused.

Koloniisse võeti vastu 20.VIII.1920 a.Koloniis olles pani toime murdvargusi,üldse umbes 12 vargust (murdis õpetaja tuppa sisse;kust raha varastas)

Kolonii koolis lõpetas V kl. hea tunnistusega;on väga musikaalne,lühikese ajaga õppis pasuna-ja viiuli mängimise,jõudes oma juhatajast ette. 8x7=56,9x8=72,6x3=18,9x7=64,8x8=62,11x12=132.Kooli teadmised rahuldavad. Mõisteid formuleerib hästi;assotsiatsioonid kaunis õiged,kuid laisaa ja juhuslikud.Sõnu väljendab aeglaselt ja nagu sunnitult.Terve olemus avaldab üldist laiskust ja ükskõiksust.Tööd vihkab.Varguse peale vaatab,kui tegevuse

peale,mis üksikule lubatud,sest ühed peavad tööd tegema selleks,et teistel varastada oleks.Kolonis olevat mitmed väiksehinnalised vargused toimep pannud, mis tema arvates vargused ei olevatki (mitmed murdvargused ja terve rida vaiksemaid vargusi.)Linna hambaid arstima lubatuna,murdis ühe ohvitseri tuppa sisse ja peitis end voodi alla.Vargusi on nii palju toime pannud,et ei tea missugusest rääkida.Teistele kõneleb, et vähemalt 100 vargust olevat toime pannud.Sellejuures oskab viisakat,ilmsüütut nägu teha,käib riides viimase moe järele ja oskab meeldida.Armastab uhkustada,hindab oma isikut kõrgesti ja vaatab teiste peale ülevalt alla.Enese arvamise järele kõlbavat ta ainult vargaks.Teistest midagi ei hooli,ent varastatud asjade jägamisel olla alati vähem saanud,kui teised,kes teda tema hooletuse tagajärjel tüssavad.

Majanduseliselt on vanemad ja sugulased jõukad;üks õdedest,kes väga moraalne,on abielus kõrgel kohal seisva isikuga;teised teenivad vastutusrikkail kohtadel.Ühe õe kiri kõrges,puhutud stiilis kirjutatud.

Kehaliselt leidub:õige pärsud lihavad huuled,alumine huul rippuv; pealmisel huulel hari;conjunct, catarrh.pulm.chr.,könnak lodev ja köikuv, vaade loid ja ükskõikne; coitus 15 a. ;enuresis noct.;varajas nooruses krambid .

Psühopaat.Konstitu.eetil. kõrvalkalduvus.
(hingeliselt tundetu); kolm.

8. A.T. sünd.31.XII.1909 a. Gatshinas.

Isa ja ema pärit Aleksandri v.Võru m.,kus ka üleskasvasid.Hiljem elasid Gatshinas raudtee töölistena,kus A. sündis.Sealt asusid Tartusse elasid Gatshinas raudtee töölistena,kus A. sündis.Sealt asusid Tartusse elama,isa kauples vanade asjadega ja oma turul saiaga.Isa tarvitas alkoholi rohkesti ja elas teiste naistega,misjärast tekkisid alalised perekonnas

kondlised tulid ja isa naise juurest ära läks.Enne sakslaste Eestisse tulekut põgenes ema kolme lapsega Gatshinasse ja sealt Samaarasse,kust 1921 a. kodumaale tagasi tulid.Isa aga Tartusse ja lasti nagu töendatlik paistab olevat sakslaste poolt maha.Ema jutu järele olevat ta aga 1916 a. sõjaväljal langenud.Ema on 1921 a.varguse eest kord karistatud.

Abielus on neil $\frac{2}{3}$ l.,nendest surnud noores eas $\frac{1}{1}$ l.,surma põhjus teadmata. A. on I laps ($\frac{25}{23}$);kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 1½ a;emarinda sai 1½ a.;on põdenud :soetõbe,leetrid ja uut haigust.Venemaalt 1920 a. tagasi tulles oli A. 10½ a. vana.1921 a. sai kino "Illusioonis"ühe poisiga tuttavaks,kes teda oma rõõle kutsus ja talle vargusest kõneles ja ettepaneku tegi minna vaatama, kas ei saaks raha teenida.Esialgu varastasid nad koormatest pudeleid,mille eest A. ema valvele anti.Hiljem varastasid korduvalt ühevõuest pudeleid,mis poodides ära müüsid.Saadud raha kulutasid kinode ja maiuste peale. Nende varguste -12(?) asja puhul mõisteti nuesti ema valvele.Sama aasta kevadel varastas poest raha,millepärast 1921 a. suvel ema soovil Harkusse mõisteti;

Kolonnis alati korratu ja räpane;kord tegi rocja söögituppa, kord sauna lavale;hooletu ja sõnakuulmatu;tööd teha ei viitsi ,luhkub,kui see mõttesse tuleb või uldse ei lähe tööle,kui käskatse;vastab teerelt ja mõtlematult;alati õigustab oma tegu,suudistades teisi;kaitseb end energiliselt.Väga jonnakas ja isemeelne;vihahoos löhub asju.

Kolonii koolis õpis 3 talve I kl. ja omab XII.1923 a. käsitöös ja joonistamises nõrgad;teistes (vaevalt keskmised teadmised;lainud aastal oli eriliselt nõrk matemaatikas.Varemalt on ema andmete järele 2 ja A.ene-te jutu järele 1 talve koolis käinud.Õpib tisleri ametit,mis viselt edeneb. Üks-kord-üht tunnob kuni 28-ni,ülesannete lahendamise teeb suuri raskusi.

Mis tähendab petma? V. Kedagi tahad petta.

Missugune inimene on ihne (ahne)? V.Ihne,(ahne) inimene.

Missugune inimene on valetaja? V.Kõik inimesed valetavad. j.n.e.

Teadmised väga vaikesed.Nädalapäevad teab,kuigi loetlemisel segi ajab,ku id tagurpidi neid lugeda ei saa;numbrid loeb küll tagurpidi.

Iseloom vihane ja äärmiselt vaenulik,sarnases olekus tunnis õpetaja kallale;otsaesisel sured kortsud.Ülalpidamine ja tähelpanu väga halb.

Kehaliselt leidub: hobus löögiarm otsaesisel ja pr.kubeme vaevaja.

Koormatud pärivus.

Oligophrenia.Debilitas m.P.Kopaatiline reaktsioonkuju,primitiivsed reakt-

sioonid .(eksplosiivus).

9. E.T. sünd. 10.V. 1904 a. Narvas.

Vanemad venelased,Greeka -kal. usku,Isa sünd. Soomes,ema Narvas,hiljem elasid Venemaal mitmel pool,Siberis ja Narvas,kus isa kontorikirjutajaks oli; hiljem teenis mustatöölisena.Isa on sõjavões teeninud,alkoholi tarvitas palju ja suri 67 a. vanuselt.Ema oli ömbleja,kuid viimased 5 a. peab söögimaja, aastasissetulek 24.000 mk.Kodus d tulid olid segedased.

Abielus sündis neil $\frac{2}{1}$ l.,nendest surnus $\frac{2}{0}$ l.,umbes 1½ a. krampidesse. Ema jutu järele olla lapsed"vähearulised" a. on 1V laps ($\frac{36}{32}$);köndima hakkas 1½ a. ja rääkima 2 a.;emarinda sai 1 a. Haigustest on põdenud leetrid ja plekilist soetõbe.6-14 a. elasNarva linnal vene kulus,kus (vanemad elasid külas) 9 a. kulakooli astus.Seal õ is 2 talve ühes klassis,vaevalt tähti tundes; peale seda astus varjupaiga kooli I kl., istudes nii I kl. 3 talvet,II jaIII kl.istus kummagis 2 talvet,1V kl. ei jõudnud lõpetada,puudus tahe õppimiseks tahtis maale teenima minna. Tegelikult aga hakkas ümber hulkuma,täielikult ema nõudmistele alistumata.14 a. oli suvel kontoripoisiks,nt hulkumise pärast kaotas peagi koha.Avalikuks tulnuid varastest on teda: turul poisikese käest puberossivargus ja toast raamatu vanelt rahavargus,mille eest 1919a. detsembri kuul ema soovi Narkuusse mõisteti,kuni paranemiseni.Peale nimetatud varguste on veel teisi olnud.

Koloniisse toodi 22.II.1920 a.,kuid juba 5 mail jooksis sealt ära ja elas 2a.7 kuud maal peremehe juures sulasena.Jooksu põhjuseks olnud halb söök. Toodi tagasi ,kuid põgenes uuesti,tahtes külla tagasi minna.Kolonii koolis ei taha käia ega jõua edasi,vaid kipub põllu tööle,ei taha hakata ühtigi ametit õppima.

Anded ja teadmised mitte üle I kl. õpilase omade,praktilised teadmised vähe paremad,kriitika ja assotsiatsioonivõime olemas;mõtlemise tempo aeglane ja raske.Kehalist tööd ei põlga.

Kehaliselt leidub:kõik hambad kollase kiviga kaetud.Coitus 18aja 16a. vabriku tüdrukuga,Onania 15 a.

Iseloom unine,kuid pikaldase vihaga.Mõrgaandeline.

m. levis gr.
Debilitas,depressiivne.

10. A.P. sünd. 5.V.1908 a. Narvas.

Vanemad luth. usku, eestla sed,elukoht Narvas.Isa oli Narvas söiduvoorimees,ema väljas töbi ei käinud.Isa suitsetas ja tarvitas alkoholi rohkesti, ema vähe.Mõlemad surid talvel 1920 a. plekkliisse soetõppe.

A. oli ainuke laps.9 a. astus ta linna teise algkooli ,kus ₃½ talvet käis.kuni III klassini läks koolitöö korralikult.II kooliaasta keskpaigal surid vanemad ja A. jäi vanaema kasvatada,keda ta isa ja onu toitsid.III kl. olles puudus sageli koolist kas laiskuse pärast või kaks tihti üksi kelguga metsast hagu toomas,vaatamata sellele lõpetas III kl. hea tunnistusega.IV kl.puudus veel sagedamini ja tegi alaliselt koerusi.Järelistuma jäätuna põgenes läbi akna koju;kord löi ruselemise juures teisel poisil rihma pandlaga nii veriseks, mille eest istuma jäeti;ka see kord põgenes koolist läbi akna. Järgmisel päeval küsiti vanaema kooli kutsusda,et temale A. koolist välja võitmisest teatada.Selle asemel aga ,et vanaema kooli kutsuda,ütles ta viimasele,et tahab maale karjaseks minna.(Kahel eelmisel suvel juba karjas käinud.) Otsis ise omale peremehe (asunik) ja tegi kauba.Keskuvel varastas peremehelt,laual olevast rahakotist,1025 mk.,mille eest kohus ta 2.IX.1922a. parkusse möistis,kuni paranemiseni,sest polnud kedagi,kes teda oma hoole alla oleks võtnud;vanaema asjast midagi ei teadnud.Enne kohut istus 3 nädalat arestimajas.

Koloniisse ilmus 30.IX.1922 a. Peab seal igasugu vallatusi,ei kuula õpetaja ja naerab õpetaja korralduste üle.Varastab korduvalt keldrist liha ja kartulaid.Kord avavad mitmekesi klassi võtmega spordi riietade lahu ukse, võtsid jalgpalli, saapad ja õpetaja kaulikaid välja viivad;varastab kasvendikude söögiportsjoone.Ent viimasel ajal on siiski paranemist märgata. 22/23a. poolel hea õppimise eest IV kl.määrati 4 lisatoitu.

Teadmised head,mõtlemine,mõistete defineerimine ja assotsiatsioon head,kõblaste mõistete hindamise rahuldav.Uldiselt jätab mulje oma vanuse kasvuga ja vaheldusiku ülalpidamisega,nagu oleks tegemist mitte 15 a. ,vaid noorema,üleannetu poisikesega.

Kehalistelt iseeralduseta.

Eluloo teated puudulikud,sest ei ole lähemaid sugulasi ega teisi,kes üle teateid anda võiksid.

Koormatud pärivus. Eraetiline.

Omale eale väike lapseliku iseloomuga.

11. H.R. sünd. 27.XII.1906 a. Narvas.

Vanemad sündinud ja elanud kogu aeg Narvas.Mõlemad olid vabrikutöölised.Laste juures oli 80 vanaisa ja 75 a.vanema.Isa teenis sõjavões 1914-1918 a. ja suri 1919 a. 42 a. vanadusest südame rabandusse.Alkoholi tarvitas keskmiselt,suitsetas palju.Perekondlikke tülisid juhtus harva.

Abielus on neil $\frac{2}{2}$ l.,nendest suri $\frac{0}{1}$ l. 6 kuuliselt krampidesse. H. on III laps $(\frac{27}{25})$;kõndima hakkas 1½ a. ja rääkima 2 a.;emarinda sai 2 a. Sõjaajal oli emal suure perekonna toitmine raske,mispärast ta 9 a. H.karja läni,kus 6 suve käis.Kooli astus ta 12 a. ,kus (väga)korralduct käis;sügisel tuli hilja ja kevadel lahkus varakult.(karjas käimise tõttu.)Õpis halvasti, kõik 3 talve istus I kl. Õpimise himu puudud.14 a. peale jäi koolist täiesti ära ja käis suvel karjas,talvel laadis vaksalis puid. 15 a, olles suvel maal karjaseks,varastas peremehelt 23.000 mk. Varguse pani toime seltsimehe ettepanekul,kes ise juba varem oli mitmed varguses toime pannud ja see kord maal ümber hulkus.Seltsimees rääkis,et ega keegi tea,kes võttis.Kohe peale varguse jooksis H.koskpõeva ajal minema;hirm karistuse eest ei lasknud enam kohale jääda,kuigi keegi vargust ei mainud.Raha raiskas linnas riiete ja joogi peale.Rahukohtu otsuse järele,16.IX.1921 a. R.N.S.§ 170 p.7 ja 11 põhjal,määrati ta Harkusse,kuni paranemiseni.

Kolonlis on 1.XI.1921 a. seadik;ülalpidamine halb:ilmub koristamata ja pesemata sööma,ei sitab teisi tõlt lahkumisele,luusib ümber,lahkub omavoliliselt raast,puudub ülelugemistelt;teeb korratusi,purustades aknaid; löi kord teisele kaevandikule rindu nii et see pikali kukkus. Kolonii koolis käis 2 talve ja lõpetas II kl.rahuldavalt.

Teadmised vähesed,mälu keskmine,a sotsiaalnioon rahuldav,Mormali määrab selgelt ja defineerib hästi;tegude hindamine õige.

Kehaliselt hästi välja arenenud,suu vähe viltu ja kõrvad asümmetrilisemat kinnikasvanud.

Iseloom: affektiivne,vihane anduv ja jõuaekas,kuid meelitustele kergelt järelandlik. Coitus 14 a.sama easlise tütarlapsega.

Psühopaat, meeleolu lõtvus. Nõrgaandeline.

12. A. P. Sünd. 18.V.1906 a. Narvas.

Isa sünd. ja kasvas Aidu ja ema V.Maarja v.lsa ameti poolest kingsepp ja tisler;pidas Narvas öllepoodi,purust söögi aja ja suri 1914-1915 a. tiisikusse;alkoholi tarvitas palju.Selle järele pidas ema üksi söögimaja.Korter oli alati äri juures,nii et lapsed terved päevad öllepoes ja söögimajas elasid.19 19 a.andis ema söögimaja käest ja elab praegu kapitalist.

Abielus on neil $\frac{2}{0}$ l. A. on II laps ($\frac{36}{38}$);kõndima ja rääkima hakkas 8 k.;Põdenud ei ole.Kooli hariduse sai algkoolis,kuhu 9 a. astus. 2 esimest aastast õppis võrdlemisi korralikult.Isa lubas pikemat aega voodis ja suri aastast õppis võrdlemisi korralikult.Isa lubas pikemat aega voodis ja suri kui A. II kl.oli. Kolmandamal talvel,halva õppimise pärast II kl.istuma jäänud sageli koolist ja peale jõuluaid jäi täiesti ära,"Õppimiseks tuna,puudus tahtmiseet ei olnud."Astus lihunikuks,kuid 6 k. pärast jättis ka selle ameti ja hulkus teiste poistega linnas umber.13 a.s.o.1919 a. põgenes kodunt ja astus vabatahtlikuna,ema teadmata,4 jalavae polku.Sõjaväe teenistusest vabastamise järele 1920 a.,asus ema juure,kellelt ülespidamise sai; kuis juhuslikel töil.Sel ajal suudistati teda,14 a. ,poe löhkumises,millee eest kohus ta ema hoolele mõistis.1921 a. oli samuti ilma tööta või teenis juhuslikult: ladus puid,tegi mullatööd j.n.e.Peale viimaselt töölt lahti laskmise uut tööd ei otsinud;puu ja mullatöö olid rasked,kuid kergemat leida ka ei olnud ja A. asus uuesti ema juure elma.1922 a. algul suudistati teki varguses,missuguse asi,kui vale kaebusele põhjehev,lõpetati.Samal ajal sai kellegi kiirkunstn.J-ga tuttavaks,kes kord üht,kord teist poisikest enece juure joomimisele meelitas,millele alati,kui kaasjooja purjus oli;ettepanek järgn es tema urusuku sagulaseks labikaimiseks tarvitada,J.oli ise impotent.Kord kutsus ta A. enese poole ja kui mõlemad kuliat purjus olid, tegi J. temale sama ettepaneku.A. katsus ära minna,ent uks oli lukus ja ta ise niivõrd purjus,et sinna maguma jäi.Hommikul ärgates magas J. veel.A.võttis võtme, avas ukse ja läks,riideid saapad, uuri ja mõnisada marka enesega kaasa võt tes.Päev hiljem töi A. riided tagasi,ent uuri oli hommikul minnes ära kuotanud.Kriminaal polistei andis asjale seadusliku käigu ja A.kutsuti kohtu. J.kolmekordsele kutsele kohtusse ei ilmunud.Rahukohtunik mõistis A., kui kurikalduvustega alaealise ,kuni puranemiseni Harkusse,kuhu ta 30.IX.1922 vastu võeti.

Kolonias peab end võrdlemisi korralikult ülal.Koolis käis 1 talve ja õppis II kl. rahuldavalt.Kutsepa tööd teeb keskmiselt.

Mõtlemises puudub,assotsiatsiooni ja arvustusvõimes silmapaistvaid puudusi ei ole; anded keskmised;teadmised,iseäranis matemaatikas,nõrgad.

Nähtuste seletuste juures on igasugu vääriteadmised domineerivad;nii arvab,et vihm tuleb sellest,et vikerkaar merest vett üles tõmbab,mis vihmana alla sajab.Ajaloos nõrk.Nii olevat ta kuulnud,et Eestimaal olevat kord Napoleon valitsenud;Saksamaal valitsevat praegu keiser j.n.e.Sõjavägke.astunud seepärast,et igalpool suuks olla ja vaadata.Mälu alla keskmist,isegi nõrk.

Iseloom kergemeelne,tüdineb ruttu; edasipüüd puudub.

Kehaliselt midagi ebaloomulikku.

Koormatud parivus.

Psühopaat,meeleolu lõtvus.

13. B.P. sünd. 22.VII. 1906 a. Narvas,venel.,Greeka-kat.usku.

Isa sünd.ja kasvanud Peterburis,ema Narvas.Sõja eel teenis isa kord Narvas,kord Tallinnas ja kord Peterburis vabrikutes,sõites paari kuu järele Narva perekonda vaatama.1916-1917 a. peale sõjaväest vabaks saamist jalgade haiguse pärast, kauples turul kõikesugu asjadega.Hiljem oli omal kompvekivabrik (1919 a) ja aasta hiljem kolonialkauplus.Viimase likvideerimise järele hakkas ema väljas pesemas käima.Naabrid peavad ema vaimliselt puudulikuks;vihahoos peksab lapsi puuhaluga. Isa tarvitas palju alkoholi,joobnud olekus tapris restoranis tüli juures oma tuttava,millise suu noorem vend ema peale võttis;tuntud kui suur varas,väga närvlik ja affektiivne (viimasel ajal muutis oma nime Bogoljuboviks.) B. vanaisa,ameti poolest harjuke,oli suur alkoholi tarvitaja ja suri äkki. Üldiselt on kogu perekond väga amoraalne.

Abielus on neil $\frac{12}{4}$ l., nendest surnud $\frac{7}{4}$ l.umbes 4 k, vanuselt teadmata põhjustel.B. on II laps $(\frac{29}{27})$;kõndima hakkas 1½ a. ja rääkima 2 a. emarinda sai 1 a. põdenud keskmise kõrva põletikku,mille operatsioon tehti.Praegu on lõikuse kohal sügav lahtine avavus ning kaebab alati kohinate üle selles kõrvas. 8 a. hakkas juba linnas ümber hulkuma.10-11a. astus kooli,kus 4 talve ühes klassis istus.Koolis käis korraldust: õli mõni päev koolis,siis nädal kodu:"isa ei olnud kodu,aga ema ei kartnud ja jooksime sõpradega linnas ümber; pealegi jättis ema mind last hälitama, kui ise pesule läks."Lapse jättis tuppa karjuma ja ise jooksis teiste poisikestega linnas ja jõe ääres.12 a. hakkas poest paberosse ja hiljem

ka raha, varastama. Võttis algul teiste õhutusel, hiljem omal algatusel. Raha kulutas koos teistega kinos ja restoranides. 1919 a. (12a.9.V.) varastas isa taskust raha, mida õhtul seltsimeja vahetades politsei kätte kukkus. Kohus andis ta selle süüteo eest isa valvele. Peale seda varastas isalt poest veel korduvalt raha. Kord saadeti jõe äärde vett tooma, mille pangidega trepilepani, kuna ise linna jooksis. Ohtul oli kinos, öösi, kui koju tuli, olid uksed lukus, ta ei saanud sisse ja koputada ei julenud, kartes isa. Öösis tänaval ja järgmisel päeval töid vennad, kes koolli läksid, talle välja süua. Ohtul oli jälle kinos, kus keegi peremees teda oma juure karja kutsus. Peremehe juures oli vaid paar päeva - ei meeldinud, varastas paari saapaid ja jooksis linna. Seal magas öösi põõsa all ja päeval muus tomingaid. Mõne päeva pärast kohtas peremees teda tänaval ja asi lõppes kohtus isa valve alla andmisega. Peale seda varastas poest raha, mille eest saia ostis, isa kuuka ja ühes C-ga (koloniis mitmesuguste varguste pärast) isa poest nahka ja viimaks võõralt isikult raha. Raha eest saadud rahaga läks ühes C-ga lõbumaija (13). Vene-Saksa sõja ajal jooksis (10a.) salaja kodunt ära ja astus vene polku, teenis kantsaleipoisina, kust isa ta kätte sai. Eesti-Vene sõja ajal jooksis Narva-Jõesuhu ja teenis ratsavae polgus paar nädalat, kust isa ta uuesti ära töi. Rahu ajal põgenes III korda ja teenis Narvas tankide roodus, kust ema ta ära viis.

Kolonisse vastu võetud 10.I.1922a. Selle aja jooksul on sealt 7 korda põgenenud. Viimasel põgenemisel sõitsid rongiga Valka. Linna läheduses laksid läbi traat aia üle piiri ja sõitsid Riiga, sealt Liibavi poole edasi, kust kavatsesid Ameerika sõita. Kuu aja pärast pogenes kaaslane Venemaale, kuna B. Riia Eesti konsuli tunnistusega Narva sõitis. Koloniis olles on ta seal ja ka väljaspool mitu suuremat vargust toime pannud: raha, leiva, poe vargus j.n.e. Isalt varastatud asjade ja viimase raha ja poe varguse eest mõistis kohus Harkkusse, kuni paranemiseni. Põgenemise põhjuseks toob ette kinniste olu koloniis; peab korda pidama ja tööl käima, peaasjalikult aga tuleb sarnane tuju. Tööd ei saili, korda ei kannata ja arm astub hulkuda. Koolis joonistab hästi, kuid õpib halvasti: jäi 3a. I klassi. Teadmised puudulikud (üks kord-uht teab halvasti); tähelepanu (Merkfähigkeit) halb: 5 nummert. Kõlbliste mõistete üle otsustab ainult oma isiku seisukohalt: vargus ona halb, sest et vangi kõnnud, kui karistust ei oleks - võiks lõpmata varastada; seltsimees on kõlvatu ja paha teo teinud, kui kuriteo üles annab. Arm astab väga juttu ajama, see olevat kergem, kui tööd teha. Arvab naerusel näol, et enese eest vastutada ei või, kui karistus osakon-

nast vabaneb, (tuleb) võib olla, ka kohe pögeneda. (2 näd. hiljem pögeneski ära). Valmistas kasvandikkudele koju söiduks vale dokumente.

Kehaliselt leidub: kõrge ja kitsas suulagi, hambad reast väljas, ääred sagilised; 12 hammast vigast, lymphadenitis (metspähkel !); kesk-kõrva ja nõsalun operatsiooni haav veel lahtine; 13½ a. coitus.

Iseloom kergemeelne, muretu, alati heas meeleolus ja naerul näoga, tujukas ning valelik.

Debilit. m. ler gr.

Päritud degeneratiivne, psühopaatiline konstitutsioon; meeleolu lötvus. (Hulkur).

14.A.S. sünd. 2.VI.1908 a. Tartus.

Isa sünd. Peterburi ligiduses mõisa töölise pojana; hariduse sai Peterburi algkoolis. Ema pärit Kähri v. Võrumaalt, kus ka üles kasvas. Tartus elavad juba üle 22 a. Nende vanemad surid kõrges vanaduses. A isa oli muursepp ja suvel töötas peamasjalikult maal, talvel linnas; alkoholi tarvitas palju, suri 1915 a. lahingu väljal. Isa surmast peale kaupleb ema turul juhuslikkude asjadega, praegu ühes keskkoolis söögikeetjaks 12.000 mk. aasta sissetulekuga; seal aitas ise pojal söögiladu riisuda.

Abielus on neil $\frac{2}{1}$ l., kes kõik elus. A. on I laps ($\frac{30}{33}$), kõndima hakkas 8 k. ja rääkima 2 a.; emarinda sai 1 a. 4 k.; haigustest on põdenud leetrid ja uut haigust. 2 a. kukkus II korralt aknast alla. Ema tööl olekul olid kahekesi noorema vennaga kodus ilma valveta. 1919 a. (11a.) käis suvel karjas ja talvel koolis; karjas käis 3 suve järgimööda, iga suve ise kohas. III suvel kadus lammas karjast (kahtlustus lamba tapmises), mille eest osa palka kinni peeti. Koduse ettevalmistuse tõttu võeti A. kooli astudes II klassi. III kl. istus 2 talve. Juba väiksena jooksis vennaga linnas ümber ja aitas emal turu peal müüa, iseäranis laadapäevadel. 1921 a. istudes teist aastat IIIkl., sai A. uue õpilase K-ga tuttavaks, kes üheast teisest algkoolist varguse ja nugadega kaklemise pärast välja visati. Viimasega hakkas A. koolist ära jaades linnas ümber hulkuma ja viimaks varrile. Vargil käisid kauplustes ostu ettekäändel. Hiljem hakkasid kinnistes poodides ööseti murdvargusi toime panema. Vargusi toimetasid kõigis linna linna osades. Varastatud asjad müüsid Vorob. (18a.), kellel oma vürtsipood oli K. tänavas. Varastatud asjade vastuvõtmine V. poolt sundis tema vanemate

teadmisel.Kui V. kodu ei olnud - palusid vanemad A. ja N. asjadega V. tulekut oodata.1922 a. novembri kuul jäi A. kord õhtsel kinno. (J).magades kuulis korraga,et keegi sisse tungib;pea sai sissetulejaga tuttavaks ja kui head tuttavad heitsid nad koos magama.Ööst tõusis naaber üles ja läks varastatud asjadega minema,kuna A.hommikuni magas.Kino teenija ilmumisel jooksis A. kinost välja.Sama aasta novembri kuul (?) kukkus ta Pikal tänaval poe lõhkumisel politsei kätte.Sügisel 1922 a. mõistis Tartu rahukohtunik A. ema valvele (poe vargus) ja s.a. detsembris mõistis sama kohtunik A. kahe poe lõhkumise pärast Harku,kuni paranemiseni.Jaanuaris 1923 a. mõisteti A. söögimaja lõhkumise pärast suudi ja 8.V.1923 a. oli ta 3 murdvargusega kohtus,mis tagaselja otsustati.Peale nende ilmsiks tulnud varguste olevat veel rida teisi,mis salajaseks jäänud ja mille arvu ta enam ei mäleta,kuid mida uhkusega teistele sajaga nimetab.Asjade müümisest saadus raha kulutati maiuste ostmiseks,kinodes ja Vanemuises käimiseks.

Kolonnisse võeti vastu 27.I.1923 a. 11.II. avasid valevõtmega spordiriistade laadu,kust spordi saapad ja kaalikaid varastasid.A.seda varguseks ei loe.sest kaalikate ja väikeste asjade võtmine ei olevatki vargus. 16.II. põgenes kolonnist ja pani Tartus mitmed murdvargused poodides toime,milleks teisi koolivendi vahtimena kaasa avaties.16.II. oli A . 2 teise kasvandikuga põgenemise plaani kindlaks määranud,kuid teised kahekesi kukkusid kakeluse pärast tol päeval kartsa ja A. põgenes üksi.Tartus sai vana tuttavatega kokku (K. ja H.nr.130) ja asusid uuesti poe lõhkumistele.Ööbis uues vaksalis või jõe ääres tühjes küünes,kuni viimaks kaaslased ühe poe varguse pealt tabati. Umbes 4-5 nädala pärast,kui elu Tartus kitsaks läks,sõitis Võrumaale sugulaste poole,kus 3 päeva veetis.3-da päeva hommikul ,vara,kui veel pime oli,saadeti teda rene alla asjade järele.Valgustamiseks tervitas tikke,millest rehe ja elumaja kogemata (?) põlema pani,mille järele kinni võeti.9 IV. Kolonnisse tagasi tooduna põgenes uuesti 23.IV. ühes H.-ga Tartu.Põhjuseks toob ette:peksmine (vale), juukste maha rebimise ja raske töö karistus osakonnas. A.aimas,et Tartus vaksalis teda püütakse ja hirmus hakkas põgenema vagunite alt ja läbi, kuesoleva revolvriga ähvardades kõiki,kes katsub talle ligineda,maha laslasta.Selle tagajärjel sõitis kohe Tallinna.Siin Ööbis sadamas olevas tühjas putkas või käis vargil,kuna sõua olevat linna kõogist maksuta saanud. 3-dal päeval puudsid teised kolonni kasvandikud ta tänaval kinni.Esialgu salgas A. kõiki oni vargusi, aga peale seda ,kui N.oli sunnitud oni var-

Gusi üles andma,ei meeldinud talle N.sunniseisukord ja tunnistas oma vargused üles.Seda lugu jutustades hakkab ägedalt nutma.Viimasel ajal ei tahtnud A. enam ühes N. vargil käia,sest viimane ostnud Reinholdi poolt 4000 mk. revolvri ja lubanud kõiki,kes teda varguse pealt tabab, maha lasta.Peale nende varguste on A.mitu varguse reisi Tallinna näitusele ettevõtnud.Iga suurema rahva kogumise ajal sõitnud nad mitmekesi Tallinna.

Kolonii koolis õpib III kl. rahuldavalt.Teadmised rahuldavad,huvid riigikorra vastu head ja riigi süsteem hästi tuttav.Abstraktsed mõisted määrab rahuldavalt, kuna kõlblised mõisted ebakindlad.Varastada ei võivat selleparast,et "ega sellega leiba teeni." Tähenduse peale,et ta ise paar aastat sellest elas ja teised veel kauem,ei tea mispärast varastada ei tohi.Mõisa metsast puude ja mõisa ristikheina v. argus talumehe ja lesenaise poolt olla öige asi.Paberosside vargus olla niisugune asi,mille pärast kolooniisse saata või karistada ei tohi;samuti ei pea lahtistesasjade vargust üldse mitte varguseks.Pögenemisel varastas seepärast,et muidu poleks saanud elada,koju minna pole võinud,oleks igaühe poolt kohe politseile valja antud.Viimasel pögenemisel pandi ta vallamaja vangi kambri kinni,mille kivi seina läbi murdis ja sealt,läbi elukorteri ,pögenes. Viimase aja Tartu varguste oli ema teadlik ja A. ise ostis teine kord varastatud asjade müügist saadud rahaga koju söögi materjali.Tulevikus tahab A. merimeheks hakata,sest teised ametid ei meeldi. Jutu ajamisel nutab tihti .

Kehaliselt leidub: Stillingsi ps.-is.tabelis ei tunne V-ga 8 ja 9 numbreid;scoliosis [illegible] 2 a. teiselt korralt maha kukkunud.

Iseloom pealt naha lapselik,saamatu,vagune ja sõnakuulelik,kuid salalik ja kinnine.Varguse hoos tegusteb nagu pimedast jõust,päris kangelase moodi;avaldab siis säretut energiat (kivi seinast palja kätega läbimurdmine ja pögenemine.)

Päritud psühopaatiline konstitutsioon;
konstitut.eetil.kõrvalekaldumine,(hingeliselt tundetu,sünd. kurjategija) eredaline.

15. V.S. sünd. 10.VI.1906 a. venel.,Greeka kat.usku.

Vanemad elavad Narvas juba 30 a. Isa oli alguses ehitus-ja puutöö-

linn, niljem roopaseadja;alkoholi tarvitas palju, suri 63 a. tiisikusse kui V.9-10- aastane oli.Ema töötas varem vaksalis nõudepesijana,parast poole vabriku tööline; 10.III.1923 a. sõitis Venemaale tütre juure.

Abielus on neil $\frac{4}{4}$ l.; neist surnus $\frac{1}{2}$ l.,1 poeg suri (lõhkeva) granaadi lõhkemise läbi ja 2 tütart tiisikusse.Üks tütar elab salaprostituutsioonist.Mõlemad kaks teist poega kumbki 2 korda varguse pärast vangi mõistetud ja teine peale seda veel vaejooksik.V. on VIII laps;kasvas Narvas.6-9 a. pandi kooli, kus 3 talve jooksul vaevalt paar nädalat käis;kõik muu aja veetis linna ümber hulkudes,kuigi kodunt alati kooli pähe välja läks.Kui vilmaks vale ilmsiks tulid sai rängasti peksa.10a. puudis ühes teistega jõest puid,mis kellegi oma ei olevat olnud (kroonu puude parvetamine); ainult palke ja suuri asju ei võivatvarastada,kuna puid küll - see ei olevatki vargus,seda tegevat kõik.Varguse juures visanud keegi talle telliskiviga pähe;löögi järele lamanud V.5-10 minutit mõistuseta maas.Löögi kohal,parema oimu - otsa piirel sügav ümargune arm; luus tundublohuke. 11 a. (1917 a.) põgenes kodunt soja väljale,Riia alla, kus kaitsekraavides sõduritele padrunid laialt kandis;Riia langemise järele pööras koju tagasi.12 a. saadeti maale karja,kust varsti põgenes. Karja hoidmine olnud raske; soos palju usse,pole saanud kusagile maha istuda. 13 a. (1919 a.) lõhkus ühes teistega preestri keldri ja puni peale seda veel terve rea teisi varguisi toime,mille eest (4 vargust) 26.VIII. 1920 a.rahukohtunik V.(14a.) kuni paranemiseni Harku mõistis.Varguised olid tehtud osalt 1919 a.,osalt 1920 a.

Harku toodi 30.IX.1920 a. 26.VI.21 a. lubati koju, kuid V. ei ilmunud tagasi, vaid asus maale peremehe juure teenistusse. Kord linna sõitnud,ilmus õosel politsei teda otsima. V. peitis end voodi alla ja kui politsi teda ei leidnud,sõitis uuesti maale. Kuid ka sääl hakati teda otsima,mille järele ta ise Harku tagasi tuli.Karistus pögenemise eest olla väike,seepärast võivat alati pögeneda. Kolonüs peab end väljakutsuvalt ja sõnakuulmatalt ülal. Kojulastuna ei ilmu kunagi õigel ajal tagasi.Päevikus leidubrida märkusi,nagu:teadis vargust ,ei annud seda üles,vaid söimas ülesandjat (V.salgab oma teadmist); varguse eest karistatud kolm vihaku kõrvale (V. räägib,et opetaja unustanud need klassi);vastab häbematult isegi direktorile;klassis ei kuula sõna.

Oma varguisi ei mäletavat; räägib alati oma õigustest ja süüdistab teisi;kellegilt ei leidvat õigust;kui direktorile kaebama minna,siis olla tagajärjed veel halvemad.Et kergemini karistusest pääseda,tulla ka

tegemata sündi tunnistada,muidu tuua lisaks salgamise eest veel teine karistus.Sarnane seisukord hävitavat iga võimaluse õigust leida.Koolis õpib II kl. keskmiselt ja ruumatu kõitmisega saab hakkama.Numbrite ja lausete tähelepanu (Merkfähigkeit) nalb; hästi peab meeles ainult 4 osait 5 num mert ja lühikesi lauseid,kuna 15-18 silbilisi halvemini.Kuude nimesid tagurpidi lugeda ei oska ja segab päevade järjekorra. Ükskord üht teab mehaaniselt; vähegi keerulisemad ülesanded (mida 1kl. õpil. kergesti lahendab) sünnitavad suuri raskusi. Vargustest ja tapmistest arvab,et see olevat seaduses keelatud ja sellepärast ei või tappa,muidu kukud ise vangi;ka käsud keelavat seda.Jumal olevat niisugune nagu inimene ise on;Jumalast pole kasu,lõpmatuseni võid paluda,kuid ei aita,seepärast ei maksagi paluda.Varastamine ei olevat kasulik ainud, teenistus oleks selle aja jooksul rohkem annud,kuid kes tol ajal seda teadis,et nii halvasti läheb.Tulevikus ei tea,misette võtta,ükskoik,mis töed saab,kuid musta tööd ei taha.Vargusest saadud raha kulutas kinodes,maiuste ja avalikkude naisterahvaste peale.13 a. hakkas sugulisesit läbikäima,esimest korda tuttava, 16 a- tütarlapsega. hiljem lõbumajas,viimases pea iga päev.

Kehaliselt leidub: väne kõrge ja kitsas suulagi, nina vahesein köver,parema kopsu latvas kare hingamine, pr.kremasteši refleks puudub, neljanda sõrme otsad pea kondilised;köva migreen.

Psühopaat; meeleolu lõtvus. Nõrgaandeline.

16. E.K. sünd.väljaspool abielu ?.IX.1906 a. T.alevis.Vilj.m.

Ema vallakooli haridusega,sündis Taagepere v.,kus ka üles kasvas. Tema vanemad said noorena pikse läbi surma. 20 a. läks E. ema mehele talu sulasele,kes varsti tõmmikusse suri .Peale selle elas T. alevis,kus kellogile K.-le tahtis mehele minna.Ent viimane jättis ta varsti maha,raha kassa võttes ja suri (26a) ühtselt tee peal.Viimasest sündis väljaspool abielu poegE. Raskejalgsuse ajal löi pikne majasse ja surmas[illegible] seal oleva meesterahva,mis raskejalgse peale raskesti mõjus.Ta muutus iseeralikuks ja varsti peale günnitust saadeti ta,kui vaimuhaige,vaimuhaiguste kliiniku,kus 2-3 a. viibis. (Schizofreenik) Tolle aja elas E. oma tädi juures,kelle mees A. talu omanik. Peale haigemajast vabanemist asus ema ühes pojaga Helme v.

talu teenijana elama.Elukohta vahetas öige sagedi (4); vahel pidas omal lehma,elades talu saunas. 1920 a. asus R. talu mua peal olevasse majakesse (õe maja) olles tol ajal igal pool tuntud kui nõdrameelne (totrakene).Peale E.tal rohkem lapsi sündinud ei ole.

E. hakkas kõndima 2½ a.,rääkima 3 a.;oma rinda sai 4 k.Sündides olevat pime olnud;1½ k.vanuselt kannatas krampide all. 9 a. põgenes ühe teise poisiga Latimaale,kus 2 lukku varastas.Karjas käimisega (10a.) ei saanud hakkama.Koolis käia ei tahtnud.1918 a. astus 12 a.vanuselt vabatahtlikuna sõjaväkke ja teenis skoutide,V ja VI jalaväe polkudes, kokku 1½ a.,kust peale sõja lõppu, nägemise puuduliikkuse tõttu vabastati.Skoutide poigus olles 14a.5k. varastas Valgas poest elektri patareisid,mille eest 2 kuuks vangi mõisteti.Vargus sündis teiste ässitusel, kes pärast üles andis,kui ta patareisid omale ei saanud. 3 kuud hiljem mõisteti sõjaväeliste varustuse raiskamise eest 2 kuuks distsiplinaar roodu.3.II.1922 a. vabastati sõjaväest haig.nim.lit.A.p.37-6 põhjal,4.II. asudes koju sõitma varastas vankrilt reisija paki. Vargust põhjendas näljaga,sest sõjaväest vabanedes polnud raha toidu ostmiseks.Paki varastas rongi seisakul vaguni eesruumist ja viis oma vaguni,kus pingi alla ära peitis.Viibis 3 kuud Rakvere vangimajas,kust kohtu uurija korraldusel 16.V.1922a. Harku saadeti.2.VI.1923 a. mõistis Rakvere rahukohtunik kaebuse tühjaks põhjusel,et varguse tõesti näljas seisukorras toime pannud.

Kolonis on E. Väga lohakas,omavoliline ja sõnakuulmatu;kord puges ühes teiste poistega läbi akna sauna ja teigi rooja lavale.Kooliõpetajale hakkab vastu,töod teeb lohakalt,varjab teiste vargusi ja varastas kord kartulid.Armastab põnevaid kriminaal roomane lugeda,tundeelm väga tasakaalutu,kõikuv ja muutlik,väga affektiline.Koolis õpris hästi. Tööl oli kõogis.

Matemaatilised teadmised kaunis head;sundmustes suures joones informeeritud;maakondi ei tea,samuti ka poliitilisi parteisid ega ajalehti peale " Kaja"mis sotside lehe olevat ja " Tallinna Teataja",mida tunnetlia lugeb.Varastamist õigustab;kui varguse eest karistust kannad, siis ei olevat vargus ka häbi.Häda sunnil võib akna varastada;hädas olles ta teistelt paluma ei läheks,sest see oleks temale kui tervele noorele mehele häbistav.Abstraktsed mõisted määrab rahuldavalt.Mõistuse ja tunnete vahel puudub tasakaal:mis pähe tuleb,seda katsub kohe teostada.

Kehaliselt on leida:myopia [illegible]; daltonism punane - rohe-

lisees värvides (IV ja V gr.ei tee vahet 3 ja 8 vanel);asümmetriline kõrvade ehitus ja seis, pea väike ,valutundelisus vähenenud,värin sõrmis, coitus 14 a. sõjaväljal ja onania 15 a. Parema käe nahale vangimajs tätoveeritud pistoda. Väga koormatud pärivus.

Infantilismus psychicus.

Päritud degerrerstiivne psühopaat.konst. (eetiline nõrkus).

17. E. J. sünd.2.X.1907 a. Lukse v. T.m.

Isa pärit Luke ja ema Aru v.;elavad Luke mõisasasunikkudena;varem elasid omas majas 3 vakamaalise põlluga,käies taludes päiviti tööl; hiljem olid lühikest aega talu rentnikud.Isa s öb pahema kaega, sageli kaebab peavalu,sõjaväest vabastati venna toitjana,kes liikuda ei saanud ja 30 aastaselt suri, isa öde on sama haigusega voodis (56a.)Ema on väljaspool abielu sündinud; vanematel mõlemail algkooli haridus.

Abielus on neil $\frac{6}{5}$ l.; nendest surnud $\frac{2}{2}$ l. sarladesse ja rõugesse. E. on IX laps ($\frac{44}{40}$); kõndima ja rääkima hakkas 1 a.; emarinda sai 2 a.; haigustest on põdenud sarlaid ja rõugeid.Umbes 10 a.löi teine poisike tal kiviga otsa lõhki ja 13 a. -hobune pahema kulmu 8 a. hakkas kodus karjas käima,millega hästi hakkama sai. 13 a. käis vaid laupäiviti koolis,kuna 14 a. peale I kl. astus kus kuni aprilli kuuni käis. Suvel enne kooli astumist (13 a.8k.) varastas peremehelt,kus esimest suve võõra juures karjaseks oli,2 nuga ja muriketi,mille eest 2.III.1922 a. T.V. III jak.rahukohtunik E.N.S.§ 11 ja 169 põhjal E. (14a.) Harku mõistis, kuni paranemiseni. Isa valvele ei antud.Nugade omanik kahtlustas E. varem revolvri varguses,mille üle protokoll i ei tehtud.Noa varastanud seepärast,et lõikumiseks tarvis olnud ja ega keegi pole teadnud,et tema võttis.Juba paari päeva pärast kaotanud noad ja keti katkisest taskust;sel ajal ei salanud E. enam nugade võtmist.

Kolonils on ta 3.V.1922a. Esialgu pidas end mustalt ülal,milles viimasel ajal on paranemist märgata;hooletu ja ükskõikne,luusib sihita, töölt kõrvale hoides; kord tabati öösel koos teise poisiga varguse pealt. Tisleri töökojast töi kasardi kepi. mille luuale varreks pani (varguse süüdistus),vihaseks saades peksab teisi vastutagu,ent muidu elab tasakesi ja markmata. Koolis õpib rahuldavalt. Kingsepa tööd teeb rahuldavalt.Uks

kord/ühe piires renkendab pikkamööda,vähegi keerulisemaid üliesandeid lahendab suure vaevaga.Tähelepanu n.n. 4. 16-18 silbilisi lauseid ei jõua meeles pidada.Nädala päevad loeb ka tagurpidi,ent kuude nimesid mitte.Filtes selgetab ainult üksikasju; ajaloo sündmusi tunneb väga halvasti;sõdadest teab vaid,et eestlased venelased minema ajasid ja et viimased sukslastega sõdisid.Abstraktsetest mõistetest tunneb kõige lihtsamaid.

Kehaliselt on leida; naevus angiomatosus terve paremal pool poel, bronchitis s., ph.kubeme vaevaja, otsaesisel 2 armi,üks kivi ja teine hobuse löögist.

Iseloom loid ja õeglane ja äkilise vihaga.

Psühopaat. eksplosiivne (loid).

16. V.K. sünd. 3.XI. 1907 a. Peterburi kub. (?) luth. usku.eest. Isa sünd. Kavilda ja ema Meeri v.Peale abiellumist elasid Kavildas ja hiljem Peterburi kub. mõisas ja Staraja-Russa ligiduses.Leebedi vabrikus,kus isa 14 aastat tallipoisiks oli.Isa tarvitas alkoholi vahe,teenis hõjavaes.Ema käis põllutööl. Umbes 1917 a. peale asusid Ulila v. elama, kus omale talu maa peal väikse maja ostsid.Mõlemad käisid mõisas tööl,kuid ema oli halva tervise pärast sageli haige,mitu korda kõhis verd.(tiisikus).

Abielus on neil $\frac{2}{2}$ l.,kellest 1 p. 16 a. ära uppus.V. on III laps ($\frac{49}{33}$);kõndima hakkas 11 k. ja rääkima 3 a. ;emurinda sai la.2k.?10 a. hakkas karjas käima,esiti mõisa ja hiljem talu karjas, lla. astus Ulila vallakooli (1918 a.), kus 3 talve õppis ja III kl. lõpetas. 1920 a. lihavõtte pühade ajal nägi V. 12½ a. oma koolilõpetajannat kellegi tuttavaga metsas jalutavat,kuna kooli t ener kodunt ära oli;kohe tärkas V.plaan seda juhust kasutada.Tod võtme leidis seina vahele peidetuna,millega ukse avas; varastas umbes 2000 mk. raha.Kohe peale varguse jooksis metsa,kohates tee peal õpetajannat oma saatjaga.Viimased,märgates kodu raha vargust,kahtlustasid selles V.,millest viimase vanemaile teatasid. Vanemad leidsid poja metsast ühes rahaga.V. visati koolist välja,asjale anti kohtulik kaik.Tartu Võru 1 jsk.rahukohtunik mõistis V. 12a.11k. vana selles asjas saadi ja andis ta ema valvele. Suvel käis karjas ja talvel mõisas päevitl tööl.Kevadel 1921 a. varastas ühes teise poisiga mõisa lukustatud kunist aiasemurdmise teel adra ninu ja 2 hobusekotti.Varguselo kutsujaks oli kaaslane,kelle vanemad surnud ja kes oma talurentnikust venna juures elas.5.XI.1921 a. mõis-

tis Tartu Võru VI jsk.rahukohtunik mõlemad poisid süüdi R.N.S.§ 169 ja 170 p.2 ja 11 põhjal,saates V. Harku ,kuni paranemiseni,kuna kaaslane,kui esimest korda eksija (17a.) anti venna valvele.

13.XII.1921 a. toodi kolonisse.Peseb end harva,tihti puudub töölt,vahendades rinna haigusega. Päivikus kahtlustus,kord riiete varguse kaasaitamises ja kord margariini varguses;margariini söid leivaga.S.a. kevadel põgenes ühes L. kolonnist,põhjuseks oli " racke töö sepikojas,mis hinge kinni pitab. Põgenemisel võeti Tartus kinni.

Koolis õpib keskmiselt,füüsilist tööd teeb rahuldavalt.Matemaatilised teadmised nõrgad; mõtleb väga aeglaselt,raskelt,kuid lõpuks annab kaunis rahuldava vastuse.Välised sündmused huvitavad teda väga vähe,ei tea kes kellega sõdis.Elva lahing oli kodu ligiduses,ent sellestki on ainult tume aimdus.Abstraktseed ja kõlblisi mõisteid teab näidete järele,kuid ise nende sisu ei määra.Tähelpanu n.n.5.,16 aibilisi lauseid ei suuda korrata.Piltide sisu ei tunne,vaid ainult üksikuid momente.Ettekujutust suudab ainult mõne sõnaga edasi anda.

Kehaliselt leidub: kuulmine S = 0,d = 3 m.;valutundelikkus nõrk,isemoodi keha pah. poolel;pneum.catarch.dex.pahemkõlaline,kurgu refleks puudub, põlve refleksid kõrged,kätes värin,struma,kõik näärmed suurenenud.

Iseloom tõmp,vihane ja soobimatu , raske ja aeglane mõtlemine,piiratud anded.

Oligophrenia; debelitis mendis levis;depressivne.

19. R.M. sünd. 4.VIII.1907 a. Kulgatsi v. Valga m. luth.usku,eestl.

Isa sünd. Rõngu ja ema Aukre v.,kus ka üles kasvasid.Hiljem elasid Kulgatsi ja Luke v. mõisa ja ,2 viimast aastat, talu moonakana.Isa tarvitas alkoholi parajalt;nooremas eas jõi palju;purjus olekus on lahke ja sõbralik; ema tarvitab alkoholi vähe ja põeb voodis jooksva haigust juba 20 a.

Abielus on neil $\frac{3}{2}$ l.;neist surnud 1 poeg 5 a.krampidesse ja tütar 5 a. rõugetesse.Lapsed pole koolis käinud rohkem kui 2 talve.

R. on III lapse $(\frac{27}{24})$; kõndima hakkas la.2k.; rääkima la.; emarinda sai 2 a.;on põdenud rõugeid.Väiksena kukus koorma otsast maha,ja sai haiget paremal kulmul.Koolis pole käinud vaesuse tõttu.10-11 a. viidi karja ühe lehma juure ;igavuse pärast jooksis ära.Järgmisel suvel 12 aastaselt see-

sama" kari käinud paksus metsas, mis pärast R. temast ei olevat jagu saanud."13 aastaselt teenis terve suve ilma vahejuhtumisteta.12 a. varastas ühes teise poisiga (13a.) mõisa teenija tonst püssirohtu,paberosse, püssi kuule ja suurtüki kuuli, mille eest kohus teda ema valvele andis. Samal aastal süüdistati teda R.K.S.§ 174 p.2 põhjal väljapetmises,ja mõisteti kolooiisse. Edasikaebusel kinnitati otsus.

Kolooiisse toodi 5.IX.1921 a. ,kust juba 25.IX. põgenes.Kord koju lastuna ei tulnud ise tagasi;töölt poiab kõrvale,mängib raha peale kaarta; kord tabati teda teiste taskute kallal sorimas;on korduvalt toiduaineid varastanud,suitsetab klassis keelust hoolimata ja tarvitab alkoholi.Tarvitab vaga ropp1e sõnu ja laule ning kirjutab neid raamatuisse.Klassis väga korratu ja sõnakuulmatu ning võlt-sib õpetaja markusi vihus.Kord ära mines tanud ja maha kukkunud: silme eest olevat läinud kollaseks ja meele märkus kadunud.Koolis õpib muidu keskmiselt,kuid rehkendust ei oska,võimlemises saamatu.

Teadmised öige väikesed;vastab väga visalt; hiliisema ajaloo sündmustest ja sõdadest pole suurt aimu:"valged"peremehed olevat "puhastega" sõdinud;eestlased olevat ka soomlastega ja lätlastega sõda pidanud;Valk asub Venemaal.Tähelpanu n.n.5. Varastamine olevat keelatud piiblis ja kohtu ning vangimaja ülema poolt,kuid tema varastas,arvates,et keegi seda ei tea ja et see saladusse jaab.Oeldakse ,et Jumalat ei ole,kuid tema ise arvab,et Jumal on siiski olemas;üks lootus peab olema ja see selgub peale surma.Varastades ei tule kunagi meele;et see keelatud;mõisa metsast võivat küll puid ja rõugust veidi ristikheinu varastada,see ei olevat kuritegu.

Kehaliselt leidub; öige nõrk valutundelikkus ja väga väikesed suguosad,vurrud suured.

Koormatud pärivus.

Infantilismus psychicus; psühopaat;konstit.ectil.kõrvalekalduvus. (hingeliselt tundetu).

20. A.S. sund. 26.I.1910 a. Urvaste v. Võru m.

Isa sün. sama vallas,ema Elistveres.Hiljem elasid mitmes vallas Tartumaal.Isa ameti poolest mölder.Sõjavõest oli ta vabastatud tiisikuse tõttu,millesse ka suri A. 12 aastal,alkoholi olevat vähe tarvitanud.

Abielus $\frac{2}{0}$ l.,esimene suri 10 a. rõugeisse. A. on teine laps ($\frac{25}{25}$); kõndima ja rääkima hakkas 2 a. Emarinda sai 3 k. Sagedasti kannatas sise haiguste all,põdes sarlakid,kopsupõletikku ja mut haigust.Peale mehe surma asus ema,kes sagedasti peavalu all kannatas, lä austasse A-ga Tartu oma õmlejast õe juure elama.Suvel teenis maal,talvel linnas.Pärast astus teise õe poodi teenijaks.10 a. läks A. maale karja,kus 2 suve kuis.Sügisel samal aastal (1920 a.) astus XV algkooli,kust enne kooli lõpu kuklemise pärast välja visati.Selle järele õpis IV algkoolis,kus teist aastat I kl. jäeti.Järgmisel sügisel tegi eksami II klassi II algkooli,ka sealt heideti välja kuklemise,tunnii kiskiemise ja kiusamise pärast.1922 a. sügisel paigut ati III algkooli,kust vastuhakkamise parast jällegi välja heideti ja kurikalduvustega laste kooli pandi.Koolis õpis hooletult,sagedasti puudus vargil käimise parast.Suvel enne III algkooli astumist oli maal karjaseks, sügisel hakkas ühes teistega varguse toime panema,nimelt soovitas S.(nr.14) kes ise N-ga ~~ainult~~ ainult murdvargusi toime pani, K.)nr.6) turul rahakotte varastada.Nii hakkasid S. V. K(nr.3),kes kõik üksteist tundsid,turul rahakot te varastama,mis umbes järgmiselt sündis:valiti isik välja,üks poistest asus hästi ligidale,kuna teised korvist rahakoti näpsid,ehk kaekotist raha välja võtsid.Saadud raha kulutasid üheskoos kinode ja maiuste peale. Kord varastas A. oma sõbra K. isa poest kraami ja teiskust raha.III algkoolis olles, käis ta narva turul;kui aga kurikalduvustega laste kooli pandi, hakkas alaliselt teiste,a turul vargil käima;sarnaseid varguse olla terve rea toime pannud,protokolle olla umbes 20 tehtud;peale politseist pääsemise hakkasid kõik uued jõuga ja ettevaatusega vargile.Üks viimastest vargustest oli kevadel 1922 a.Maarjamõisa tänaval K-ga korda saatmud,2000mk. läbi lahtise akna ära tuues.13.XII.1922 oli ta 6 asjaga Tartu Võru I jsk.Rahukohtuniku ees,kes A. kui kurikalduvustega alaealise (12a.) Narku mõistis kuni paranemiseni,selle kohtu kestes istus A. Tartu vanglmajas.Kohus andis ta ema valvele kuni Narku saatmiseni.Kasutades vaba aega hakkas A. uuesti vargile ja pani koos N-ga,K-ga,V-ga ja S-ga Roman Gutmanni poes murdvarguse toime.Ühel kooli loteriil varastasid V-ga koos S. M. ja t.rahakotte. Jaanuari kuu lõpul oli umbes 8 asjaga rahukohtuniku ees,kes Narku mõistis. 17 apr. oli Tartu Võru VI jsk. rahukohtuniku ees,kes R.K.S.§ 170 p,5,11 põhjal A. teist korda Narku mõistis.

Kolonisse to odi 6.11.1923.Siinse eluga on rahul:sõna sunvat hästi,ainult karistus ja töö on ebameeldivad.Põgenemisel tahtnud olla tal valusasti löua alt kinni võetud ja piigistatud kõvasti,muida munagi ei löoda. Kord põgenes kolonnist, tet ema juure sõita.

Koolis õpib rahuldavalt.Teadmised vaikesed,mälu ja tähelepanu head; anded rahuldavad, mõistuse defrecte pole leida.Hingeliselt kasvatamatu, toores,vägivaldne,kättemaksja,kui inimene,kes iseennast alati on harjunud kaitsma,kelle eest ei hoolitse keegi.Varguse poole vaatab kui teo peale, mida elatu tahtmise järele teha võib.Vargus on küll Jumala ja inimeste poolt keelatud,kuid kes sellest hoolib.Valeta läbi ei saa,valetavad kõik; ei võivat tema ega teiste juttu uskuda.

Kohaliselt on leida: myopia,conjunct.blefaritis,scoliosis s,lymphadenitis, peos hulk arme;passivne ja aktiivne pederast.

Iseloom toores,vihane.

Psühopaat;konstitut.eetil.kõrvalekald.(hingeliselt tundetu) erotiline. (sünd. kurjategija).

21. V.K. sünd.5.VI.1909 a. Vologda linnas.

Isa oli eesti.Greeka-kat.usku,sündis ja kasvas üles Võrumaal;ema eesti.luth.usku sündis Peterburi kubermangus ja kasvas üles Kuramaal,kus ta isa oli raudtee ametnikuks.Peale abiellumist asusid Vologda kubermangu, kus isa kroonu metsavahiks sai ja kust 11 a. eest peale maja põlemist Valka elama asusid.Varsti peale seda suri isa tiisikusse.V.oli umbes 3 a. vana.Ameti poolest oli isa lukusepp;sõjavaes teenis.Ema töötas Valgas saeveskis kuni 1920 a.,siis asus Tartu elama ja villa vabrikusse tööle; kannatab peavalude all; kord on neeru haigust põdenud.Ema äraolekul vaatas Valgas vanaema laste järele,kuna Tartus lapsed enamasti oma pead ümber jooksid;vanem õde kais suvel karjas,talvel koolis;vanem vend jäi Venemaale.

Perekonnas on sündinud $\frac{2}{3}$ l.,kes kõik elus; lapsed on kõik 4–5 talve koolis käinud.

V. on IV laps ($\frac{36}{25}$);kõndima hakkas 1 aastaselt,rääkima 11 k.Emarinda sai 1 aasta;on põdenud ainult leetrid.Karjas hakkas käima 8 a. ,teenis halvasti,mitmest kohast läks enne teenistuse lõppu minema,enamasti halva toidu pärast.Teise koha peale minnes tegi ta kauba ise.10 a. astus peale Jõulu Valga linna algkooli (1919 a).Tartus õppis III algkoolis 1½ a. kust 1.I.1921 a. varguse eest 11a./k. vanuselt välja heideti ja kurikaldunustega laste kooli paigutati,viimases õppis ligikaudu 1½ talve;teiseks aastaks klassi pole kuskil jäänud.1921a sündistati raha varguses (ise ju-

tustab,et ta 9 a. olevat teiste nõuannete järele isa tagant raha varastanud) heideti III kl. välja.Kurikalduvustega laste koolis avas ta peidetud võtmega kaaselaniku korteri ja varastas sealt suuri,500 mk. raha ja muid asju;sel moel kainud ta 5-6 korda teas vargil kuni viimaks tüdruk,kes voodi all vahti pidanud teda tabas. Sügisel 1922 (13a.) murdis läbi kae kaaselaniku kingsepa tuppa,sealt riistu varastades,mille eest ta Harku mõisteti.Need kuriteod pani toime üksi. Peale selle on ta terve rea vargusi teistega koos (K-ga,K-ga,T-ga,N-ga.) toime pannud,viimane neist oli õllepudelite vargus,milline asi veel kohtus.Varastatud raha kulutas kinodes,maiuste ostmiseks,restoranides ja mujal.

Kolonnisse võeti vastu 3.IV.1923 a. Ülalpidamine keskmine,Nii kaua kui õunaaial aeda eos ei ole võivat sealt õuna võtta;mitsama võivat metsast puid ja väljalt kartulid võtta;see pole vargus kui kõht tühi .

Teadmised ja vaimuanded rahuldavad,aamati assotsiatsioonis ja tähelpanu.Kõlblisi mõisteid ei tunne ehk ei hinda neid tähtsateks.Varastada ei või ainult seepärast,et teised sind ei salli ja kohtunik seda keelab.

Kehaliselt on leida; nägu ja keha üleni karvatanud,jalgades sagedasti krambid;algas 14 a.

Isaloom jonnakas, vihakandev,salalik ja vaikne.

Psühopaat:konstitut.eetil kõrvalekaldumine.(hingeliselt tundetu).

22.E.L.sünd. 3.VIII.1905 a. Tartus.

Vanemad sündisid ja kasvasid Taagepera vallas.Hiljem asusid linna, isa vabriku ja ema lihttööliseks.Isa oli II järgu tagavara väeline;suur joomar ja varas ning suri tüsikusse poja 16 eluaastal;kohtu poolt karistatud I korda,27 a.v.,3 kuulise,II korda 11 kuulise vangistusega ja III-mal korral,32 a. vanuselt,14 aastase vangistusega.Ema,kes halva kuulmisega oli,kohtu poolt karistatud ei ole,alkoholi tarvitas parajalt.Perekonna elu halb:isa varastas,elas teiste naistega ja oli alalõpmata joobnud;purjus olekus peksis ta hoolimatult kõiki: selletagajärjel läks 1909 a. ema 4 aastase E.-ga Venemaale venna juure, kes pagari ari omanikuks oli. E.jäi ona kasvatada,kuna ema ise mõisa tööse läks.1913 a. pöörasid Tartu tagasi.Siin elasid vanemad kord koos.kord lahus;ema nõudmisel mõistis kohus talle mehelt elatise.

Abielust sündisid neil $\frac{2}{3}$ last; neist surid $\frac{1}{2}$ last:üks 14 päeva,teine

4½ a. vanuselt krampidesse,kolmas suri nedruhaigusesse.E.on III laps; kõndima hakkas 10 k. ja rääkima la.10 k.vanuselt;emarinda sai la.8k. Põdenud läkaköha,leetrid ja Harku kolonlis kopsukelme põletikku.12 a. saadeti algkooli,kust hulkumise ja halva õppimise parast samal aastal välja heideti.Järgmisel aastal isa kooli ei saatnud,öeldes"mis sest koolist kasu on". 1919a. astus ema nõudmisel III algkooli II klassi,kus kuni Jõuluni õppis,hiljem isa teda enam kooli minna ei lasknud.1920 a. suvel oli karjas, sügisel pandi pagari ärisse õpipoisiks. 7-8 a. hakas hulkuma ja varastas iealt ruha;9 a. kerjas kinode juures .Varastas teiste poistegaKrasnojarski polgu kasarmus platsilt puid mis ära müüs.13a.10 k. varastas K-ga(15a), A-ga(11a.) ja S-ga (6a.)kasarmu põõnigult akna klaase.Samal aastal lõhkusid kasarmu uksed lahti ja töid välja oma ämbrid,mis sõdurid neilt varem sigade jaoks supi toomisel,ära võtsid.Mõlemate süütegude eest mõisteti E.ema valve alla.Järgmisel aastal jätkas puude vargust,müümise otstarbel,kuni vahtteda korda tabas.Hiljem varastas talumeeste vankritelt auju.Tabatuna ühe sõnrase varguse pealt,mõistis kohus E. Harku.

Harku võeti 30.XI.1920 a. Esimese kolme kuu jooksul põgenes 4 korda näägutamise ja mõnituse pärast,mille juures alati nutma hakkab.Näägutasid teda Tallinna poisid Tahu murraku pärast.Jooksul olles tabati alati ema juurest.Viimast korda põgenes 5.IV.1921 a. ,oli redus kuni 21.XI.1922a.Sel ajal teenis suvel maal ja talvel linnas ema juures,kuni üks naine ta üles andis.

Kolonlis rikub vahetpidamata korda,sõimab teisi roppude sõnadega, löhub meelega saapaid,kord võltsis direktori allkirja koju sõidu luhal, saades plangi kantselei poisteit,klassis peab end kutsuvalt üleval. j.n.e.Viimasel ajal põgenemise peale ei mõtle,sest tahab lahti saada: mal puuduvat toitja.On rahulikumaks ja taitsamaks muutunud. II kl. lõpetas hasti,õpib tisleri tööd.Uks kord-uhte teab kuni 40 ,kuid ülesanded käivad üle jõu. Tähelpanu n.n. 5; 14-16 silbilist lauset suudab vaevalt korrata. Piltide mõtet taipab kaunis ruttu; absurd lauseid arvustab kaunis hasti;mumbrid loeb tagurpidi ladusalt.Teab end. Vene- riigi vastaseid ilmagõjas; tunneb ka pärastisi sündmusi; ajalehti teab.Kontud olla õigeks mõistmiseks,aga kolonlis kuli õiglust ei olla.Varastavad inimesed seepärast,et tööd teha ei tahe.Kui ta ise olevat noor olnud,siis pole ka tööd teha tahtnud; palju kergem olnud hulkuda ja varastada.

Iseloom affektiivne,kõikuv,vihane,järeleandlik,halemeelne ja õigustotsiv.

koorkatud parivus.

Muidu ei leidu midagi iseäralist.

23. A.P. sünd. väljaspool abielu 23.V.1907. Ulila v. Tartu m.

Ema sündinud ja kasvanud samas vallas,ameti poolest mõisatööline, alkoholi tarvitas vähe ,pidas jooksvat haigust ja tiisikust,millesse 37a. suri,jättes maha 11 a. väljaspool abielu sündinud poja.

Viimane hakkas kõndima 1 a. ja rääkima 1½ a. Emarinda sai ühe aasta. põdes siima haigusi.Peale ema surma kasvatas teda vanaema,kelle surma järele onu teda oma kasvatada võttis.Kooli saata ei tahtnud ema,ainult peale viimase surma saatis vanaema A. 13 a. kooli,kus ta ühe talve käis.13 a. hakkas onu karjas käima,varem teda karjuseks ei võetud liiga väikese kasvu tõttu.Suvel 1922 a. (14a) varastas onult uuri ja põgenes karistust kartes Tartu,et siin kuskile kasvatusmaija astuda.Onu juures olnud väga halb, pöle süüa antud,kuna tööd küllalt nõutud.Tartus tabas onu ühes kriminaal politsei ametnikkudega poisi ja toimetas maale tagasi.Sama aasta sügisel heinu pööningule ajades. tombas tikust tuld,et näeks üles minna ja süütas kogemata elumaja põlema. 16.III.1922 arvas T.V.6 jsk. rahukohtunik A. ettevaatamata tulega ümberkäimises ja tulesüütamises süüdi ning mõistis tema kui karikalduvakstega noolitsejata alaealise Harku,kuhu ta 3.V.1922 a.vastu võeti.

Kolonils on ta vagune, teeb töod,kui tool on,kuid tihti törgub ja ei ilma toole,maldu halastamatu ja hoolimatu, löhub linnupesasi ja teeb toorusi.Suitsetab,tarvitab õpetajate vastu väga kõlvatuid sõnu.Ema väikese kasvu ja degenerantlikku väljanägemise tõttu jätab halva mulje.On väga räpane,vaade elutu,eksiv,näoilme rumal ja vana.

Kolonii koolis õppis teises klassis keskmiste tagajärgedega .Üks kord üht teab kuni 60-ni. Nädalapäevi ja arvusid tagurpidi lugeda ei oska, kuude nimesid ei tea;väikesed ülesanded teevad ülesaamatuid raskusi.Tähelpanu 5.Arvustus võime nõrk.Geomeetrilisi joonistusi tunneb.Ei suuda vahet teha mõistete vahel:ihne,anne,kitsi~~kus~~ vale ja eksitus.Varastada ei tohtivat,kes varastab,see valetab.

Kehaliselt leidub: conjunctiv et bioph.chr.;kahepoolne kubemevaeva-ja,suguosad väikesed,põlve reflekside kõrged,kasv lühike (134 sent.) .

Iseloom elav, toores.

Debelitis mentis,
Peahopaat, konstit. eetiline kõrvalekald. (hingeliselt tundetu.)

24.J.K. sünd. väljaspool abielu 2.IV.1906 a. Tallinnas.

Vanalsa poolakas.Ema algkooli haridusega.Kasvas Tallinnas; varemalt teenis ülespidamist turul kaupleraisega, millest J. teda aitas; alkoholi tarvitas ema keskmiselt. Umbes J. 6 eluaastal sai ema mehele,kuid praegu elab juba mitmendat aastat mehest lahus alaliste tülide tagajarjel.Vöörasisa on kord kohtu poolt karistatud varguse eest,ema on karistatud 2 n. arestiga; üks J. vendest on mitmekordne varas.

Emal on väljaspool abielu $\frac{3}{3}$ last sünd.(osalt vabas abielus),neist surnud üks poeg kopsupõletikku. J. on IV lasps ($\frac{?}{33}$).Kõndima hakkas umbes 1 a. ja rääkima 2 a. ;emarinna sai 2 a. pödenud leetrid ja köhu haiguse; 2½ a. olid temal krambid. Koolis käis õieti lühikest aega ja puudus väga palju,üleannetuste pärast,mille tõttu 13 a. veel kirjaoskamatu oli. Umbes 6 a. alates käis 3 suve karjas ühe ja sama peremehe juures.Linnas hulkumine oli juba enne 10 a. selgelt välja kujunenud; katse J. ühele tuttavale rusvatadd anda,ei önnestunud.Töenaitlikult kuuluvad esimesed vargused juba sesse ajajarku.Hiljem pani ema J. plekisepaks öppima,kuid paari kuu pärast lahkus ta töölt ja andus hulkumisele;mingisugust ametit ega tööd ei pidanud.12 eluaastal oli toime pannud juba mitmed suuremad vargusedkoos teiste vargapoistega,kellest mitmed hiljem Harku saadeti (O-k).Sel aastal oli esimest korda kohtus varguse eest, mõisteti ema valvele,pögenes aga kohe.Teise varguse eest mõisteti samal aastal Harku.Sellele järgnes 1919-1922 a. vähemalt viis kohut varguse süüdistustega,mis kõikl6pselid Harku mõistmisega (üheks ja kaheks aastaks),kuhu juba 21.VI.1919 a. saadeti.

Ka seal on ta toime pannud mitu liht ja ühe murdvarguse teistega koos. Nii murdsid kord öpetaja tuppa sisse,must tubakat otsisid,teisi asju ei puudutanud.Harkust pögenes 3 korda 1919 a. ja 1920 a. (viimane kord pögenesid sottsmekesi töolt). Alates 12 a. on korda viis vangimajas lühemat aega istunud.Ulalpidamine kolonilis oli algusel halb: ässitas teisi üles,ei paenutanud end korra alla j.n.e.; viimasel ajal on ülalpidamine parunenud, kuid siiski naerab klassis töö ajal vaatamata öpetajate keelamisele ja ei püsi paigal.Mingisugust tööd teha ega ametit öppida ei taha.Kolmandas klassis öpris alla keskmist, valmuanded piiratud;muidu tarpab harilikult.

Iseloom vaga elav, läpaik ja püsimatu, mõtlme tömp.

Kehaliselt leidub: parem silmapilu kitsam,lestjalg(isegi alla poole kumer); jalad vaga tömbidja lühikesed;näos alaliselt tömbed (tik),eriti alumise löua lihastes.Undnia 13 a. kolonilis,coitus 15 a..

Psühopaat; konstitut.eetiline kõrvalekald.(hingeliselt tundetu,asotsiaalne)

25. A.S. sünd. 14.V.1905 a. Tallinnas, eestl., luth. usku.

Vanemad pärit Tallinnast, algkooli haridusega, vabrikutöölised; aastasissetulek 62.000 mk., alkoholi tarvitavad mõlemad vähe. Isa teenis sõjaväes, ema on kohtu poolt karistatud.

Abielus on neil 2/2 l., nendest surnud 1 tütar.

A. on I laps (21/23); kõndima hakkas 9 k.; haigusi põdenud ei ole. Koolis käis 8 a. alates, 3 talve; puudus sageli ja õppis halvasti. Tema hulgalisist vargusist on teada süüdistused K.N.S. 169 (raha ja muri vargus) ja N.S. § 13, 14, 1655 o. 3 ja 1659 p. 2 ja 3 põhjal. Kirjalate andmete järele on ta kohtu poolt karistatud vähemalt 3 korda; esimesel (1914) ja teisel korral (1920.a.) anti K.N.S. 169 süüdistuse järele (vargus) vanemate valvele kuna 3.III korral K.N.S. §169 alusel 19.X.21 a. määrati Harku, kuhu 9.XI.21 a. vastu võeti. Umbes 10 a. hakkas ta hulkuma. Mingisugust ametit pole pidanud.

Ülalpidamine koloniis alati korravastane: lahkub omavoliliselt koloniist, mängib kaarta; alalõpmata mürab, tõrgub sõnakuulmast ja tööle minemast; töölt lahkub omavoliliselt või on hooletu; sageli jääb hommikuti voodi, ei tõuse üles ja vihastades sõimab kasvatajaid roppude sõnadega. Tihti peksab teisi kasvandikka näkku, palja pärast.

1922/23 õppeaasta esimesel poolel sai hea õppimise eest IV kl. 3 lisatshekki.

Viimasel ajal oli ülalpidamine parem, mille tõttu ta oma palvel 18.IV. 1923 a. V.K. otsusel vabastati.

Kohaliselt on leida: suu viltu, keha üldseisukord rahuloldav, suguorgaanid tugevad; coitus 17 a. Põhjalikka intelligentsi katseid ei olnud võimalik otte võtta tema rutulise koloniist lahkumise pärast. Kergelt märgatavaid deffekte leida ei olnud. Vaimuanded rahuldavad.

Iseloom äkiline, elav ja toores.

Psühopaatiline reaktiivtüüp.
(meeleolu lõtvus) eksplosiivne.
Vangimaja määratsemine.

26. J.O. sünd. 9.II.1906 a. Narvas.

Vanemad Narvas vabriku töölised. Ema suri J. 8 ja 9 eluaastal. Koolis pole käinud, sest peale õe polnud ühtki sugulast, kes teda kooli oleks saatnud, mille tõttu oli kolonisse tulles kirjaoskamatu. Olles õe kasvatada, olas J. õe tööl olles ilma järelvalveta, mille tõttu andus hulkumisele, sõprusele uulitsapoistega ja hiljem vargusele. Juuli kuul 1919 a. mõistis maalo vargilo, et raha saada, kuid tabati lambatalle vargusel. Kuu hiljem polnud kedagi, kes J. 13½ a. kohtus oma valvele oleks võtnud, ja rahukohtunik ühtlasi konstatooridos "harjumust kuri tegevusega," mõistis J. RNS § 169 alusel Harku koloniisse. Harku toodi ta 16.VIII.19. Muuseas leiduvad päevikus (konduiidi raamat) märkused: alalisolt puudub õlelugemisolt, teeb müra, väga kasimatu; ei lähe tööle ehk teeb seda hooletult, lärmitsedes mängib kaarte töötajal ja jagab teistele paberosse. Valetab, varastab põllult ja keldrist kolonii kartulaid, tunni ajal vilistab ja laulutunnis tantsib teiste selja taga.

15.II.23.a.: Puhtus rahuldav, riided korralikud, mille eest 1 lisatshekk määrati. Viimasel ajal ülalpidamine parem; kodunt alati õigel ajal tagasi tulnud. 18.IV.23 vabastati koloniist V.K. otsusel õe palve peale.

Koolis õpis halvasti: I kl. istus 2 talve. Vaimuanded väikesed, mõisted ebakindlad, teadmised vähesed ja lapselikud. (Põhjalikku intellegentsi katsumist polnud võimalik läbi viia, sest ta lahkus koloniist autori sinnatuleku päeval.

Kohaliselt leidub: bronchitis, kõrge suulagi; pahema silma ülemine laug ei tõuse korralikult, nunad keskmisest vähemad, suguliige väga väike; habe, vurrud, hõbedus- ja kaenlakasvad puuduvad täielikult; Kasv lühike (144 sent.); sama väikesed ka teised mõõdud (rind 57 sent., kõht 67 sent. ja pea 52,8 sent. ümbermõõdus). Sugulisolt läbikäinud ei ole, ega tunne selleks ka iseäralist tungi.

Iseloom elav, liikuv ja tundeliselt tõsp.

Infantilismus physicus et psychicus.

27. V.S. sünd. 28.XI. 1904 a. Narvas, vene[illegible]. Õpetaja kat. usku.

Vanemad kirjaoskamatud, pärit Oudova mäekonnast ja elavad pikemat aega Narvas vabrikutöölistena. Isa oli õrnunud plekitisler; suur joomar juba noorelt, ta suri V.15 eluaastal plekitisse soojatõppe; hädalise tervise pärast sõjaväes teeninud ei ole. Oma elas isa eluajal kodus, kuna peale viimase surma turul saiadega kauplema hakkas. Ernegu on oma mälu väga halb, nii et ühegi lapse surma põhjust ei mäleta.

Abielus on neil 9/2 last , nendest surnud 6/0 l. V. on VII laps (33/29); kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 2 a. Oma rinda sai 1½ a.; põdenud ei ole. 8-12 a. käis linna algkoolis, kus rahuldavalt õppis. 12-13 a. teenis jõuksupoisina Eesti polgus, kuhu kodunt põgenes. Polgu ja roodu ülemate nimesid ei mäleta. Polgu likvideerimise ajal laste poolt, läks Narva kus ümber uitas, õõbides vanemata teadmata nende maja pööningul (karistuse kartusel). Hiljem astus Eesti IV jalaväepolku, kus 1½ a. teenis. Kord puhkusele lastuna ei läinud tagasi ja jäi kodu kõhu-tüüfusse haigeks. Sõjakohus mõistis V. selles asjas õigeks. Sõjaväetoonistusest vabanemisel (15 a.) elas kindlat ametita siin, ja seal mustatöölisena. Sel ajal käis isadranis ~~isadranis~~ I.-ga läbi, kes palju vargusi oli toimepannud. Neile soltsisid veel mõned teised uulitsapoisid, kellega V. ühes vargil hakkas käima ja viimaks juhtivale kohale tõusis, kuigi ~~(illegible)~~ salga päris juhiks M. (28) oli, kes oma julgusse ja energiaga välja paistis. Varguste plaanid seati koosku tuumuse ja energiaga välja paistis. Varastati palju; avalikuks on tulnud ainult üksikud juhtumised. Peale ülalmainitud sõjakohtu on V. 1920 a. kohtu poolt karistatud sõjavangidega kauplemise pärast; järgmisel aastal 21.mail mõisteti Narku RNS § 170 põhjal. Jaani linnas (Ivangorod) vaskratastemurdvarguse ja elektritraadi varguse pärast Jaani linnas 21.V.21.a. Kolmandamas varguse süüdistuses mõisteti ta õigeks. Narku toodi 23.X.21 a.

Ülalpidamine väga halb: väga liikuv, teeb alati müra, tööd vihkab ega tee seda kunagi korralikult; väga sõnakuulmatu, väletab rahulise meelega, väga toores; kõige tühisema asja pärast saab väga vihaseks ja väikesemagi asja pärast peksab teisi hoolimatalt näkku. Kord varastas teise kasvandiku mütsi, kui

omanik seda kätte nõudis, lõi V. teda näkku. Varastab lusikaid ja raamatuköitmise tupra teiste järeleaitajaks jäetuna varastas ühes teistega paberit, millest taskuraamatuid valmistab. Vargust vaatab rahulikult pealt ega anna üles, sest siis saada teistelt peksa, ei lase seda peksuga ühvardades ka teistel teha. V. kl. õppis hästi; raamatuköitmisega saab toime.

Intelligentsis puudeid ei leidu; mälu hea, samuti ka vaimuanded. Vähemaid varguai üldse varguseks ei pea ja vaatab nende kui mängu pea le, mida politsei ja kohtu kartusel salaja peab tegema.

Kehaliselt leidub: väga viletsad rikutud hambad, kõrge suulagi, nina kõver; kuhjataoline, väikse kuklaga pea paistab pika keha otsas (170 sent.) väga väike (54 sent.); asymmetria occipitalis; nisade kõvemad tükikesed, mis kobamisel tunda; parem käeluu varemalt murdunud; küsivarred ja rind täis tätoveeritud, par. põlve refleks tugev, kuna pah. normaal. Coitus 16 a. Näeb kohutavaid unenägusid ja rägib magades; sagoli peavalud.

Psühopaat. Konst. eetiline kõrvalekaldumine
erootiline, eksplosiivne.

28. F.M. sünd. 19.XII.1904.a. Narvas.

Vanemad eestl., luth. usku. Isa teenis Narvas puuvillavabrikus meistri abina; oli nõrga tervisega (milletõttu ka sõjaväeteenistusest vabastati) ja suri tiisikusse F 7 a. Abielus oli 3/1 ℓ.; 2 p. surnud krampidesse ja kopsupõletikku.

F. on 3 l. (33/27); kõndima ja rääkima hakkas 9 k.; emarinda sai 2 a. Peale pehe surma asus ema Peterburi elama, andes poja vene külla kasvatada, kus ta 7-13 a. ühe ja sama peremehe juures kasjaseks oli ja 2 talve koolis käis. Viimasel aastal asus Peterburi, kus kindla teenistuseta elas, tehes juhuslikult musta tööd. Peale Eesti-Vene sõja optoerusid emaga Eesti kodakondsusse ja sõitsid Narva kus ema pesunaisena elutseb, kuna F mingisugust ametit ei pidanud vaid hulkumisele andus. Varsti sai tuttavaks F-ga (14 a.), L-ga (14 a.), kin.-ga (Nr. 27), (16 a.)

S-ga (Nr.36) (16 a.) ja teiste vargapoistega, kes kihutas koosvargile. Tema seletuste järele sel aineestele, olevat ta Peterburis juba mitmesuguseid varguesi toiminud. Selle selga poolt on terve rida öiseid murdvarguesi toimitud. Ühe sellase murdvarguse eest mõisteti 1921 a. kevadel L. F., Min-, L ja S. , kui alaealised kuritegijad, Narku. 1920 a. sügisel varastasid rattaid ja talvel küünist elektritraati; S-ga murdsid tisleri töötuppa, kust riistad ära viisid. Kevadel 1920 a. tabati F. ühes teistega aidast varastatud asjade müümisel. Peale nende süütegude on mitmed varguesd salajaks jäänud. Oktoobris 1921 a. karistati teda 300 margaga kroonu püssi varjamise eest.

Kolonii keeldub järjekindlalt tööd tegemast; kui seda nõutakse, siis sõimab ülevaatajaid ja korrapidajaid roppude sõnadega. Öösiti armastab kodunt ära olla ja kipub kohuste juure õitsele; korra alla end ei pesnuta ja puudub alaliselt juure õitselo; korra alla end ei pesnuta ja puudub alaliselt ühtuselt ülevaatusest; lahkub ilma luba küsimata kolooniast ja käib linnas; peksab korrapidajaid jalgadega, kord löi kaaskasvandikul ninast vere valja, võltsib direktori allkirja kodusoidu lubadele j.n.e.

Intelligentsis puudeid (deffecte) ei leidu. Kolonii koolis opib III kl. rahuldavalt.

Iseloom salalik, kinnine, ärrmisest toores ja tuim; vägivaldne, iga korra vaenlane ja ärrmine egoist. Välisest vägivaldne, iga korra vaenlane ja ärrmine egoist. Välisest kaskmise, kuid atleetilise kehaehitusega, brünett, suurte elakeskmise, kuid atleetilise kehaehitusega, brünett, suurte elavate, purpivate ja pooljõllis pruunide silmadega, jätab kangevate, purpivate ja pooljõllis pruunide silmadega, jätab kangelase-kuritegija mulje, mis hingeliso assotsiatsiooni kalduvusega harmoneerib. Häälelme trotsiv ja väljakutsuv. Varguesi salgab harmoneerib. Häälelme trotsiv ja väljakutsuv. Varguesi salgab osavalt ja kunagi ei räägi neist. Vargus on ainuke töö, mida osavalt ja kunagi ei räägi neist. Vargus on ainuke töö, mida peale lõbutsemise huvi ja hooga toimetab.

Kehaliselt leidub: kõrge suulagi, trachoma, valutundlikkuse nõrkus ja tugevad suguosad; coitus 17 a. ja onania 15 a.

Fsühopaat.
Konstitut. eetil. korvalekaldumine.
Assotsiaalne tüüp - sünd. kurjategija;
orgetiline, eksplossiivne (hingeliselt tundetu), [illegible].

29. E.T. sünd. 9.II.08 a. U.Vändra v. Pärnu m.

Vanemad sünd. ja üleskasvanud U.-Vändra v., hiljem elasid kuhjas, Tallinnas, Narvas ja uuesti Tallinnas. Isa praegu 42 a. vana. Varemalt oli sõiduvoorimees Tallinnas. Sõlle järelo elas mitu aa stat kindla ametita; ostis maal olles juhuslikke asju ja müüs linnas edasi. Hädalise tervise pärast ei suutvat raskeid töid teha. Mingisugust varandust ei ole. 1920 a. saadik kompvekitseister (oma ettevõte). Alkoholi tarvitab palju, väga ükilise vihaga. Ühelgi tegevusalal kauemat aega ei püsi. Kohtu poolt on vähemalt 2 korda varguse pärast karistatud. Ema käis varemalt Luthori vabrikus töõl ja suri 1920 a. kõhutüfisikusse.

Abielus on neil 1/1 l., viimane suri 11 a. tüfisikusse.

M. on II l. (26/22); kõndima hakkas 1½ ja rääkima 2 a.; omarinda sai 1 a. põdenud neeru haigust. Tallinna elama asumisel oli M 7 a. Koolis käis 2 talve I kl. väga halva õpimise pärast, Koolist puudus vanemate teadmata, sageli veetis aja linnas hulkudes. 10 a. hakkas kodunt teistele poisikestele kompvekka varastama; 11 a. andus täielikult hulkumisele, varastas kodunt ja võõrastelt raha ja kõiksugu asju, mis linnas edasi müüs. Isa sõnast ei hoolinud. Neil põhjustel palus isa järgmise kirjaga valve komisjoni poega Harku saata: "Minu poeg M. 11 a. vana , avaldab kurikalduvuse tundemärke: omandab võõrast varandust, koolis ei õpi, vaid jookseb koolist ja kodunt ära, viibib nädalate viisi ei tea kus, ning teeb pahandust; tihti tassib ka kodunt asju ära ja varastab raha. Et mul võimata on tema järele valvata ja teda kuritegevuse eest hoida - palun V.K. poega Harku parandusmaja paigutada".

Majarahva sõnadde järelo on isa andnud poja üle õiged, olla täiesti üle kätte läinud, pahade oluviisidc ja varga kalduvustega". K

Koloniisse toodi 31.VIII.19. Siin teeb igasugu rumalusi: kord paneb teistele istme alla naela, teeb teistele valusat ülekohut; puudub lõunalt, peab kartuli sõda, raagib alaliselt vastu, segab teiste asjadesse.

Iga küsimuse peale vastab algul "ei tea", kontsentreeruda saja peale raske, kordu vate küsimustega saad vastuse. Oma sünni

kohta ei tea; ametiks soovib isa oma. Õppimisega teistele järele ei saa, igas klassis istub 2 talve; ameti õppimisel nõrgad tagajärjeda mispärast ka välistel töödel tegutseb. Kooliteadmised õieti piiratud ja kitsad, mõtlemine väga aeglane. Varguses tulla kõrvale hoida kolonisse toomise pärast (karistuse hirm).

Iseloom tõmp, rumal, debiilne ja vastuhakkav.

Kohaliselt leidub: veidi kõrge suulagi, suu alati ammuli, ülal üks lisa lõikehammas; keskkõrva põletiku tagajärjel kuulmine pah. kõrvaga nõrgendatud; näos närvilised tõmbed (tic.), käib nagu kammitsas; käik halduv ja puine, trachoma, silmaterad laienenud, mongooli silmad, Stillings'i pseudoisochromaatiliste tabelite järele on värvipimedus (Gr.VI tabel 4, gr. VII t. 2, gr. VIII t. 2) punane - rohelises värvide vastuvõtlikkuses (Empfindung). Arenemises on näha hiline kõndima ja rääkima õppimine. Ooitus 11 a. talutütre pealekäimisel, onaneerib samast ajast saadik.

Pärivus: suur närvilikkus ja alkoholism ja ema poolt tiisikus.

Debilitas mentis, oreotiline.

30. K.C. sünd. 21.VI. 1905 a. Narvas, venelane, greeka katol. usku.

Vanemad sündinud Narvas. Isa ameti poolest sepp (mustatööline), kirjaoskamatu, halva tervise pärast sõjaväes teenimud ei ole, suur alkoholi tarvitaja. Ema vabrikuväes teenimud ei ole, suur alkoholi tarvitaja. Ema vabrikutööline, kirjaoskaja, suri plokilisse soojatõppe kui K. 13 a. oli. Abielus on neil 3/5 last, 0/3 l. surnud noorelt. Üks õde oma mehe varguse (varguse) pärast kohtu poolt karistatud.

K. on IV l. (40/39); kõndima hakkas 2 a. ja rääkima 5 a. (hilja!); emarinda sai 3 k. Koolis käis vaevalt ½ talve ja puudus sageli ka sello aja jooksul, koolis käia ei tahtnud vaid andus hulkumisele; ka vanemad, et üleliigseist kuludest pääsela, ei sunlinud toda kooli. Vanemate tööolekul Narvas K. järele 19 a. õde. 13.aastaselt andis isa K. sepa

õpipoisiks. Asialgu töötas korralikult, kuid 14 a. hakkas hulkuma ja jättis varsti ka ameti maha. Avalikuks tulnud varguse sist on teada 14 aastaselt poe ja L-ga koos Ameerika Punase Risti ladu (seela) vargus, mille eest mõlemad korral, vanemate valvelo enti. 16ž a. varastas ühes (L.-ga viimase isalt kuuriist puude alt mahku, mille eest mõlemad, 23.III.21 a. KKS § 11. 15. 169. 170 p. 3 alusel karku mõisteti. Mahad olid L. isa poolt varemalt oma kord varastatud ja puude alla peidetud. Kiljem süüdistati K. vägistamises, kuid mõisteti õigeks (vaata allpool). Viimasel ajal oli vahekord isaga väga halb. Kolonisse toodi 20.I.22 a.

Ülalpidamine väga lapsik. Lahkub omavoliliselt tööst, loobib teisi sõõgi ja kartulitega; kord tabati 2 naela liha väljaandmiselt läbi akna; sõnakuulmatu, ja koju lastuna ei tule õigel ajal tagasi. Ühel kodukäimisel ülles teise kojulastud karnu kasvandiku tüdruku poevarguse järgmistes tingimustes toime. K. oli juba varem kaupmehe nõrgamõistusliku tütrega intiimses vahekorras olnud. Nüüd pidi K. sel ajal kui poes ja kodus kedagi peale tüdruku ei olnud, poodi ja sellejärele tüdrukuga teise tuppa voodi minema, kuna L. selle aja sees poes varguse toime pani. Kohtus süüdistas isa K. tütre vägistamises, milline süüdistus viimase ei tamisel tühjaks mõisteti. Tüdrukul sündis laps, kelle K. omaks tunnistas.

Kolonii koolis õpris III klassis keskmiselt. Ükskordüht oi tea. (7 x 7 = 44; 7 x 8 = 49; 3x3 = 15; 3x2=9; 9x9=81; 9x5=63=81; 7x6=42; 8x9=63); koduman tundmine väga halb. Abstrakseid mõisteid tunneb, kuid igakord ei oska nende vahel vahet teha, näiteks: kadeda ja kiivase vahel. Teadmised vastavad vaevalt II kl. keskmiselt arenenud õpilase omadele. Üldiselt on vähe arenenud ja nõrgaandeline. Vargile ei teha enam minna vangimaja halva elu pärast, ka kasu olla vähe. Ametiks õpib raamatuköitmist, ent tulevikus arvab mustatöölisoks jääda. Lagab rahutult, uneledes, et tapsis oma isa.

Iseloom elav, naljatuja, kade, väga kergemeelne ja kergelt teiste mõjule alluv, mida teised kurjasti tarvitavad. Kii palkas S. teda kolonii aidast varastatud asjade kandjaks Dõmmele. Asjad varastas V. ja teised, kellelt S. ostis ja omakord tuttavale Dõmme juudile müüs, kuhu siis K. viide pakid

tasu eest seljas kandis (1923 a. aug).

Kehaliselt leidub: nink kasv (173, 4 sent.), kõrge ja kitsas suulagi, tugevad suguorganid; omanic 11 a. coitus 13 a. 15 aastase tütarlapsega; umbes samal ajal coitus oma õega; haruldaselt rikkalikult tätoveeritud, par. labakäel ankur ristiga, käsivarrel hobuseraud ja tähed K.C.; lill, liblikas ja poolkuu; õlavarrel suur, alasti naisterahvas, puu ja madu, rinnal suur kotkas mõõgaga; par. õlavarrel alasti naisterahvas lillega; käsivarrel lill, pärg ja kiikuv veri; K.; käsi mõõgaga, mis nahasse löödud; labakäel ankur lillega (lübivastusel [illegible] vihikisin K.-ga vene keelt).

Koormatud pärivus?

Dobilitas levis. oroetiline.

31 J. L. sünd. 8.VI. 1905 a. Hellenurme v.

Isa sünd. Narvas, oma Hellenurme v.; Isa ameti poolest sadulasepa tööline; sõjavões ei olo teoninud jooksva haiguse pärast; alkoholi tarvitas palju; suri kopsupõletikku J. 14 a. Ema alkoholi suhtes karske, põllutööline, on kord põdenud kopsu põletikku. Haiguse varjamise eest kord kohtu poolt karistatud; samuti oma vend hoimukuhja põletamise ~~ja oma ise varguse varjamise~~ pärast.

Abielus on neil 3/3 l., nendest surnud 1/0 4 a. peapõletikku J. on 2. laps (24/28); kõndima hakkas 1½ a. ja rääkima 1 a.; omaealisi sai 1 a.; on põdenud loetrid ja 8 aastaselt kopsupõletikku. Koolis on 2½ talvet käinud, ühes klassis halva õppimise (rekk.) pärast; rohkem ema ei jõudnud saata. 8 a. hakkas karjas käima, milloga rahuloldavalt toime sai. 13 a. varastas puova ajal peremehe põõnimaalt, kes ka maha parkal oli, nahku rahakoti valmistamiseks. Vargile läinud teiste poisikeste (viiekeisi) nõuandel, milline süüteo eest ta oma valvele anti. Muu seas varastas peremehelt veel sõjavõe püssi padrunid naabri karjapoisilo T.-ilo, kellel vintpüss oli. Augustil 1922. a. soovitanud T. (14 a.) ja K. (18 a.) J.-le peremehe aidast rukist varastada, millo eest temalo 600 mk.

puudast lubasid. Looma ajal, kui koik magasid, ajas J. koti rukiteri tüis ja peitis põõsasse, kust see hiljem üles leiti. Koik 3 said kohtu poolt karistatud. J. mõisteti Harku, kuhu 6.II.1923.a. vastu võeti. Päevikus leidub märkus vastutõrkumisest. Suvel käis karjas, mida väga lohakalt toimetas; selle tagajärjel käisid loomad sageli võõras viljas. Kartulid koorima ei tahtnud minna, sageli must ning lohakas.

Kolonii koolis õpib keskmiselt I kl.; ametiks õpib ritsepatööd, mida ei taipa ja millega toime ei saa. Iseloom aeglane, jonnakas ja sõnakuulmatu. Arusaamine tömp ja nalb. Läbivaatusel väriseb kogu aeg. Ei tea millal sündinud ja millal isa surnud, ajaarvamistes eksib ja mõtleb väga aeglaselt. Venemaal valitsevat keiser, kelle nime ta ei olevat vaadanud; eestlased olevat sõda pidanud venelastega ja soomlastega, kiia linn asuvat Eestis. Kodumaa tundmine nõrk. Tänutundlik inimene olevat jumalakartlik, püha inimene. Puu ja põõsa vahe seisvat sellos, et esimene on pikk ja teine lühike; eksituse ja vale vahe - "eksitus on, kui eksid, kogemata teed, vale - kui asja katki teed ja teiste peale ajad. Assotsiatsioon läheb äärmiselt aeglaselt ja juhuslikult. 3x3-9; 3x15-15; 3x8-26; 7x4-24; 6x4-22; 5x4-20; 6x3-18;

Kägab rahutult, uneledes hirmsaid metsloomi, kes teda murda tahtvat.

Kehaliselt leidub: suu alati ammuli, kõrge ja kitsas suulagi, tornitaoline pea, rinnanibudes tunduvad kõvad tükikesed, soojuse tundelisus molemalpool mitte ühetaoline, valutundlikkus paremalpool õige nõrk; /I. 56., puusad laiad, reied jämedad, häll kõrge. onania 15 a., kõik näärmed suurenenud.

Debilitas mentis.

32.A. L. sünd. Elva alevis 17.III.1907 a. T. m.

Isa sünd. väljaspool abielu. Kambja ema Meeri v., kus ka varemalt vaheldumisi elasid. Isa ei ole koolis käinud, kuid kirjaoskaja; ema vallakooli haridusega. Viimasel ajal elavad Elva alevis, kus isa aednik ja ema käsitööline. Isa aastasissetulek 50,000 mk., alkoholi ei tarvita ega suitseta; ema

üksik poeg sõjaväes teeninud ei ole; väga närvilik ja vihahoogudega, mis sagedasti perekondlikunde tülide põhjuseks, põeb jooksvat. Noorelt on isa kord varguse eest ja 1920 a. 2 korda karistatud. Vanaema on kord varguse pärast 3 k. vangis istunud.

Abielus on neil 2/0 l., esimene suri 9½ a. kurgu haigusse.

A. on II l. (32/27); kõndima hakkas 2½ a. ja rääkima 3 a.; omarinda sai 2½ a.; põdenud ei ole. Kasvas üles Elva alevis. 3 talve küis vallakoolis, istudes I klassis 2 talve; rohkem isa teda kooli ei saatnud, sest tema ise ei olevat üldse mitte koolis käinud ja oleva t ka mees. Koolist puudus vahel püssipaugutamise pärast. 9-12 a. küis korralikult oma lehma juures karjas. 10 aastaselt sai ühes teiste poisikestega telefoni postide löhkumise pärast vanemate valve alla antud ja 4400 mk. rahatrahvi. 14.aastaselt varastas isa juures korteris olevalt vanalt naisterahvalt 4400 mk. raha, mida viimane A. nähes jaki varukasse oli peitnud. Raha võttis oma nähes, kes seda küskis tagasi panna, mida A. ka tegi; kuid teisel päeval, kui köik saünas olid võttis uuesti raha ära, mida ta umbes 1 nädala kellegile teadmata oma käes hoidis. Selle raha eest laskis omale uued saapad teha, millele järele teda vargaks arvati. Peale selle sõitis vanemate teadmata Tartu kus omale kalossid ja pussnoa ostis. Elva tagasi sõites võeti kinni; esialgul salgas oma vargust, kuid pärast avaldas köik. Selle varguse ajal istus isa toaasjade varguse pärast 6 k. kinni. Viimase karistusega ühendati isal lukkude ja arstiriistade varguse karistusaeg (5 k.). Ema, kui poja varguse kaastegija, istub praegu Tartus vangis (4 k.). Selle varguse eest mõisteti A. 12.V.22.a. Harku, kuhu 17.VI.22. vastu võeti.

13 aastaselt põgenes A. kord kodunt varastatud 2000 marga rahaga, mida isa sahtlis hoidis ja mis ta vähke püüdes oli teeninud, Tartu sugulaste juure. Tartus tahtis ta edasi õppida, kuid isa andis politseile teada, et tagasi tuuakse ühtlasi kahtlustades poega raha varguses, mille tagajärjel asi kohtusse läks ja A. vanemate valve alla mõisteti.

Koloniis tahab hästi olla, et ruttu lahti ja koju saada; olin olevat, muidugi teada, halvem kui kodus, vähem vabadust, kuid iseäranis just kaevada ei võivat, kuri ollakse ainult selle pärast, et poisid ei taha sõna kuulata ega tööl küia, vaid iga-

sugu rumalusi teha, ära põgenoda, kasvatajate vastu toorusi ja rumalusi rääkida, mis õiglase karistuse välja kutsuvat.

Koloniis peab end korralikult ja hästi ülal. Örn, tundelik (nutab oma tegudest jutustades) ja sõnakuulelik. Mälu hea ja teadmised oma eale vastavalt olemas. Assotsiatsioon hää ja kõlblised mõisted olemas. Koolis õpib hästi, ametiks - sepatööd

Iseloom närvlik, lapselik, meeleoluline ja muutlik. Kord ~~millegi~~ mingist ideest või tungist vallatuna, ei suuda sellest lahti kiskuda vaid alistub sellel.

Kehaliselt leidub: kõrge suulagi, conjunctivitis, O jalad, põlve refleksid puuduvad; magab hästi ja uneleb röövleid ja tagaajajaid.

Psühopaat, närvilikkus, ereetiline.(asteeniline)

33. E.S. sünd. 10.VIII. 1909 a. Kambjas, Tartu m.

Isa pärit Kambjast ja ema Reala v., Hiljem elasid Vana-Kuuste mõisas ja Luunjas, kus moonakateks olid. Ema põdes juba kauemat aega kopsutiisikust, mille tõttu otsustasid Tartu elama asuda kui E. 6 aastane oli, järgmisel päeval peale Tartu asumist suri ema, kuna isa mustatöölisena töd käima hakkas. Isa tööl olekul oli kodus järelvaatajaks E.di 16.a. õde, kes sageli väljas käis, kuna lapsed enamasti oma pead olasid. 1917 a. läks isamõtta ja lapsed (3) paigutati laste varjupaika. 1918 a. tuli isa Siberist Riia frondile ja võttis lapsed varjupaigast andes vana sõtse juure kasvatada. E. on 2½ talve koolis käinud; viimasel poolaastal puudus hulakuse pärast. 8 aastaselt läks karja, millega toime sai. Kui E. 11 aastane oli abiellus isa teist korda. Võõrasema oli kuri ja nuhtles lapsi, mille tagajärjel E. päevade kaupa väljas hulkus. 12½ a. sõitis salaja maale peremehe juure karja. Sügisel linna tagasi tulles varastas toast uuri, mille eest isa valvele mõisteti. 13 1/3 aastaselna katsus Tartus poest pliiatseid varastada, mille pealt tabati ja KMS § 172 põhjal kuni paranemiseni Harku mõisteti. Peale uuri varguse on veel rida teisi vargusi olnud. Nii varastas ühes 11 a., R.-ga, 16 a. P.-ga (No 129), ja 13 a. S.-ga Tartu vaksalis rahakoti, mille kohus eest; ühes E.-ga lõhkus Kalevi uisuteel oleva kolonial putka lahti, kõik koos ja üksikult varastasid õllevedajailt õllepudelid - luurates nurga taga.

kuni õllevedaja õllekorviga restoraniuksest sisse astus - jooksid koorma kallale, paar pudelit kätte ja jälle uuesti alleele, kus õlle koos ära jõid ja siis tühjad pudelid poodidesse ära müüsid. Saadud rahaga käisid kinodes, ostsid maiusi, viina ja suitse.

Koloniisse toodi 16.III.22.a.

Kolonii koolis õpib II klassis rahuldavalt. Intelligentsi puudeid ei leidu. Teadmised ja anded keskmised. Kasvatus halb, väga must ja ropp. Ülevaatusele kutsuti ootamatalt, mispärast keldrist varastatud kartulid põuest kuhugi peita ei saanud.

Kooli teadmised nõrgad. 1xl teab pea terveni.

Oli 54 penni. Ostsin 9 õuna. Palju maksis 1 õun? V: 6 penni.

Mitu maakonda on Eestis? V: Ei tea.

Missugune on kõige suurem jõgi Eestis? V.: Ei tea.

Missugune keiser on Venemaal? V.: Ei ole.

Kes valitseb Venemaal? V.: kommunistid.

Kes on kommunistid? V.: Eesti riigi vaenlased.

Mispärast? V.: Tahavad Eesti riiki omale saada.

Kellega pidas Eesti sõda? V.: Saksa ja Venega.

Kes aitas meid sõjas? V.: Soome.

Mis vahe on ilusa ja hirmsa vahel? V.: Ilusat tahavd kõik; hirmsat ei salli keegi.

Mis vahe on vale ja eksituse vahel? V.: Vale - kui räägid mida olemas ei olnud; eksitus kui kuhugi ära eksid ja ei oska tagasi tulla.

Mis vahe on lapse ja põlvepikuvanamehe (põidla) vahel? V.: Mõlemad ühe pikkused, vahet ei tea.

Abstraktseid mõisteid eritleb hästi.

Kehaliselt peale bronchitis chron ja enuresis noct. mitte midagi iseäralikku.

Polo leida midagi iseäralikku.

34. A.S. sünd. 22.IX. 1904 Narvas. Venel. greka-katol. usku.

Vanemad pärit Oudova m. ; kirjaoskamatud. Alkoholi tarvitab isa palju, ema vähe, isa mustatööline (aasta sissetulek 25.000), sõjaväes teeninud, ema toimetab koduseid töid; mõlemad on põdenud plek. soetõbe, jooksvat, Kopsupõletikku jne. on palju kanna tanud peavalude all.

Abielus on neil sünd. 1/6 l. (ühed kaksikud), neist surnud 1 p. kopsu põletikku ja tütar maopõletikku.

Al. on 6 laps (38/41), käima hakkas 1 a. ja rääkima 2 a. õmarinda sai 2 a., põdenud on kopsutiisikust, köhu- ja plekisoojetõbe. Kasvas Narvas. Koolis käis 4 talve, sellest I kl. 2 talve. puuduliku edasijõudmise pärast. Koolist puudus sageli peavalude ja muude haiguste pärast. Koolist lahkumise järele oli ilma kindla teenistuseta kuni 14 a. Sel ajal käis omastega vahete vahel metsatöödel kus end külmetas ja kopsu haiguse sai; paari kuu järele parannes 15 a. astüs trükikotta õpilaseks ja raamatuköitjaks, kuid oli varsti sunnitud sealt lahkuma, kuna vana haigus harenes kopsu tiisikuseks. Haigus edenes aeglaselt ja ei sundinud teda voodisse. Tol ajal sai oma õe kaudu tuttavaks M.-ga (No 28) ja Plat-iga, kellega sobis hea sõpruse. Käisid sageli teemajades ja mängisid raha peale kaarta, mida köigil vähe oli. M. jutustas teistele oma Peterburi vargustest, mil moel ta hästi olevat teeninud ja pani ette koos vargile minna tema juhatusel. M. vaatas päeval koha ja mõtles varguse plaani valmis. Niimoodi panid nad toime palju õnnestanuid murd- ja lihtvargusi. "Köik olid head sõbrad ja kuidas ära öelda; haigus ka ei lubanud ausa tööga raha teenida, aga kino, restoranid ja kaardimäng nõudsid palju raha".

Koloniisse mõisteti 15 ⁄3/4 aastasena jalgrataste varguse eest; peale kinnimõistmist võttis veel osa söögiriistade vargusest pritsimajas. Ülalpidamine koloniis ei erine miski poolest. Intelligentsis iseäralikke puudeid märgata ei olnud. Pikem jutuajamine võimalik, sest haige lamab voodis viimases kopsutiisikuse staadiumis. Muidu pika kasvuga ja rahuldavalt arenenud kehaehitusega. Coitus 15 a. Iseloom nõrk ja järeleandlik.

Koormatud pärivus.
T.b.c. pulmonum.

35. J.P. sünd. 9.IX. 1905 a. Tartus, eestl. Greeka -kat. usku.

Vanemad pärit Tartust, kus isa kuskil kirjutajaks oli.

Viimane põdes kauemat aega tiisikust, suri neeru põletikku kui J. 2½ a. oli, sõjavões on teeninud. Lell oli nõdrameelne. Ema algkooli haridusega, luth. usku, peale isa surma on lihttöölisoks, põdenud kopsu ja jooksja haigust. Kohtu poolt on 3 päevalise arestiga karistatud.

Abielus on neil 4/0 last, kellest 1/0 l. 11 kuuselt krampidesse suri. J. on III l. (28/22); kõndima hakkas l. ja rääkima 1½ a.; emarinda sai 2 1/4 a.; noorelt on närvihaigust põdenud. Koolis olevat ema teadaannete järele, ½ talve käinud, kust ema vaesuse tõttu pidi lahkuma. Koolist puudus sageli peavaludo tagajärjel. J. enese tõenduse järele ei olevat ta kunagi koolis käinud. 10 a. hakkas karjas käima, millega olla toime saanud, talvel elas linnas ema juures. 12-13 a. ei leidnud maal kusagil pool teenistust karjasena (tõelikult ei võtnud teda keegi). Raha saamiseks varastas oma tagant saapad ja riided, mis turul ära müüs, millise süüteo eest kohus J. ema valvelo andis. J. aga andus hulkumisele ikka rohkem ja rohkem 14-15 a. astus uuesti peremehe juure teenistusse, kellelt noa ja saapasääred varastas, mille eest hiljem Harku mõisteti. Peale seda vargust põgenes 1921.a. Tallinna, kus ema õe juure elama asus. Tööl käis: kord turba rabas, kord tädimehe, linna mustuse väljaveo ettevõtja, juures. Siin sai ta kutse Tartu kohtu ilmuda. Arasõidu eel varastas tädilt saaniteki ja kuldsõrmuse, millise süüteo eest samuti Harku mõisteti, kuhu 9.V.21.a. toodi.

Koloniis on mitmed vargused toime pannud: kirve varguse töökojast, saia varguse sepalt, õuna vargus maanteel õunakoormast ja pudelite vargus müügiotstarbel. Sageli kakleb teistega, mille juures kord raske haava pähe sai. Kellegi sõna ei taha kuulda, ajab vastu, töölt lahkub kellelegi ütlemata ehk hoiab kõrvale ja mängib kaarta. Kui miski muu tema tähelepanu ei köida ja teda kiidetakse - teeb hoolega tööd. Kukub aga vihahoogu, siis kaotab enesevalitsuse. Peadlikult löhub nugadega pastlad ja saapad puruks. Kord töi ühes teistega klassi õlilambi, millest õli laiali pritsides, rääkis, et ta "tegevat ilutulesid". Koolis ei taha käia. Tunnis hakkab vasta ja söimab õpetajat häbemata sõnadega ning rikub rahu. Õhtuti lärmitseb, rikub rahu ega lase teisi magada; valetab igal võimalikul juhtumisel, olematuid asju oma kaitseks välja mõeldes.

Räägib iga tühise asja pärast, mille juures peksa saab; sel moel on tal kaks korda pea löhki löödud (P.-i ja R.-i poolt) Teistele kasvandikkudele on ta pilkeobjektiks. Esimesel põgenemisel kolooniist tabati J. vagunist ja toodi Harku tagasi. Teisel põgenemisel tahtnud targem olla ja asunud II kl. kõhosetti; seal tugenud selja vastu ust ja jalad seina vastu, otsustas mitte kedagi sisse lasta ja sel moel Tartu oma juure sõita. Piletinõudja konduktori nõudmisel ust ei avanud, Mispärast klosetiuks Tapal väevõimuga tuli lahti murda ja aken katki lüüa. Selle järele andis ka J. alla. Kolonii koolis jäi halva õppimise pärast 3 talve I klassi. Mingisugust ametit ei suuda ära õppida. Ei tea oma sünnipäeva, ei mäleta sündmusi omast elust ega ka aastaid, mil ühe ehk teise süüteo korda saatis.

Kooli teadmised väga halvad: 2x2=4; 3x3=9; 3x8= ; 7x4= ; 3x4=12; 3x6=18; 7x3=21; 3x8=38; 6x4=24; 5x6=28; 7x4=26; 5x7=36; 3=?x3=9; 9=?x8=56;

Mis vahe on lapse ja põialposi vahel? Esimene suurem, teine väiksem.

Mis vahe on vale ja eksituse vahel? V.: Ei tea.
" " " puu " põõsa " V.: Ei tea.
" " " linnu " liblika " V.: Lind suur, liblikas väike.
" " " redeli" trepi " V.: Ei tea.

Mitu maakonda on Eestis? V.: Ei tea.
Missugune on kõige suurem linn Eestis? V.: Tallinn, Tartu, Viljandi.

Kes oli Jeesus? V.: Jumala poeg.
Mitu jüngrit oli Jeesusel? V.: 7.

Kõtlemine väga aeglane; teadmised halvad, lihtsamad asjad ja mõisted tuttavad, kuna keerulisemaid ei tea. Üldiselt teadmised vastaksid väikse lapse teadmistele. Abstraktseist mõistest aru ei saa. Sotsiaalsed, altruistlikud tunded puuduvad peaaegu täiesti. Luiskab, kergemeelne, laisk ja äkiline.

Kehaliselt leidub: kõrge ja kitsas suulagi, torni taoline pea, nõrk valutundlikkus, parem õlg kõrgem; O jalad, lymphadenitis; paremal käevarrel tätoveeritud ankur, rist ja süda, lill. käed koos ja nende peal 2 tuid (tehtud Tallinnas vangimajas). Suur kasv ja tugev kehaehitus; pederast ja onanist; tõendab, et olla ka coitus olnud. Pea väike.

Raskelt koor[illegible]tud pärivusl
Imbecilitas; konstitut.; eetiline kõrvalekaldumine (hingeliselt tundetu) ereetiline, eksplosiivne.

36. A.T. Sünd. 21.VIII.1906. Laius Tühtvere vallas, Greeka katoliku usku, eestlane.

Vanemad sündinud ja elasid ülalnimetatud vallas, kus neil väike talukoht oli. Isa oli Greeka kat., vallakooli haridusega, teenis sõjaväes lühikest aega ja vabastati murdunud sääreluu pärast; 1918 a. tapeti ta mõrtsuka käe läbi A. ll eluaastal.

Ema oli luth. usku, tarvitas vähem alkoholi kui isa, pidas viimase surma järele kohta edasi, vallakooli haridusega. Lell on kartulivarguse eest kohtu poolt 4 kuulise vangistusega karistatud.

Abielus on neil 2/0 l., kellest 2 varakult surid.

A. on V laps (39/31) kõndima hakkas l a. ja rääkima 2 a., emarinda sai 10 kuud. Põdenud rõugeid, lapsena käisid tal kuni 10 a. sooled kubemesse; soolte songi vajumise puhul tekkis tal alati sõrmis kramp. Peale vaevajate ärajäämist (arstitud pole) kadusid ka krambid sõrmist. 7 aastaselt hakkas karjas käima, milloga esimesel suvel toine sai, teise suve keskel tuli karjast ära; kartes karistust ei julgenud koju minna, vaid luusis ümber maja. Viimaks märgati teda ja viidi karja tagasi. 13.a. hakkas teiste poistega ümber hulkuma. Samal aastal varastas peremehelt sügisel enne lahtisaamist saapad, mille eest Narku mõisteti. Karjas käies olid talle peremehe poja saapad vahel jalga antud, viimased meeldisid, sest teistel poistel olid ka saapad; ema talle aga saapaid ei ostnud, kuigi peremees oleks müünud. Et saapaid siiski omandada, võttis ta viimased kaasa, lootes, et peremees palgast maha võtab. Nuhtlust kartes valetas emale, et saapad anti temale. Selle süüteo eest mõisteti pois Narku. Kõni päev peale karjast tagasi tulekut läks ta tädi juurde ema köögiasjusid ära tooma, viimast mitte kodus leides, läks järgmisel päeval uuesti. Tädi oli aga laadale läinud, mis seal ligiduses oli ja uksed olid lukus. Saia ja õuna himu ajas poisi

nii kaugele, et ta läbi akna sisse murdis ja tädilt 134 mk. raha ja 120 mk. eest nahka varastas. Tädi kartes, matnud naha maha oma saabaste jaoks. Sellc kuriteo eest mõisteti teist korda Harku.

Nii näeme tungi: saada saapaid, süüa maiusi ja hirm avalikuks tuleku eest, oneste keskel võitlevat.

A. pole samuti, kui teised õed ja õvnnad koolis käinud, oma vaesuse pärast.

Harku võeti vastu 29.XI.21. Koloniist on 7 korda ära jooksnud, olles 1 a. redus. Taba tuna asetati karistusosakonda Sest üldosakonnast oleks esimesel võimalusel põgenenud. Põgenenud olevat kojuigatsuse sunnil, kodus olnud söök ja riided paremad. Uue juhataja tulekul olevat ka koloniis parem ja ema käivat ka vaatamas, mispärast ei kavatse enam ära jooksta. Sest ajast pole ta põgeneda katsunud ehk küll vahest üksindą metsa jalutama lasti.

I.klassi jäeti teiseks aastaks ja omas seal jõuluns 1923.a. kaks nõrka. Teadmised on väikesed: nädalapäevi loeb küll mõlemit pidi, kuid arvusid tagurpidi lugeda ei oska. Ükskordühte teab halvasti; lihtsaid ülesandeid lahendada katsub, kuid ei suuda. Numbreid kordab 5-6, tagurpidi - 4 ja lauseid mitte üle 16 silbi. Kirjutamise ja lugemise on kodus õppinud.

Kohaliselt leidub: puuduvad hambad, madal suulagi, kolmeharaline keelekene, silmade asümmeetria, kuni 10 a.-ni olnud krambid ja kubeme vaovajad. Aarvad puuduvad täielikult Peale selja, kus nad õredad; olla põdenud peapõletikku.

Debilitas m. ledis.

37. K.T. sünd. 1.VII.1909. L. mõisas Võrumaal.

Isa sünd. Saaresto ja ema Aleksandri vallas. Hiljem olasid Koiola. Pindi ja Loosi mõisas, kus isa moonamaks oli; ametipoolest on ta rätsepp; sõjaväes kui üksik poeg ei teeninud; alkoholi tarvitab parajalt, on põdenud kopsuhaigust. Lapsi on perekonnas 9/4, neist surnud 3/2 (seesmised haigused)

K. on 7-mes laps (38/35), kõndima hakkas 1 a. ja rääkim

1½ a.; omarinda sai 2 a.; on põdenud rõugeid. Karja pandi 9 a., millega toime ei saanud, igal suvel võeti palgast kahju, mida loomad teïnud, maha; 10.aastaselt pandi kooli, kus esimeses klassis 2 aastat istus, II-ses kl. sai õppida ½ aastat, sest saadeti Harku. 10.aastaselt varastas vanema venna taskust korduvalt raha; järgmisel aastal varastas talus kus teenis 8 uuri ja põgenes; hulkus mitu päeva kuni vend ta tabas. Ühe uuri andis teisele poisile, kes talle talve uisud pidanud andma, teise jätïis omale, ja 3-da andis sõbrale, kes palus tema kätte hoiule anda; kohus andis K. ema valve alla 12 aastasena (1921.) varastas tema vend Osvald oma peremeholt püssirohtu ja padrunid, mille järele ta K. juurde tuli ettepanekuga kaugemale põgeneda. Kuna raha puudus, siis pidi K. ... seda oma peremeholt võtma, mil teel 166 m. saadi. Sellejärele põgenesid koos Võrru ja sealt raudteel Petseri, kust jala tagasi tulema hakkasid. Ööd magasid taludes, kerjates süüa kui raha otsa lõppes. Jõudes Otsa mõisasse, kavatsesid siin 3-da venna juures ööd olla ja siis Valga poole edasi minna et tööd leida. Endistel jooksudel, mida köne all oleval 5 oli, maganud sagedasti venna juures, kes teda lahkesti vasta võtnud. Käesoleval juhusel toimetas viimane poisid isa juurde, kes neile tugevasti vitsu andis; see olnudki põhjuseks, miks K. peremeeste juurest põgenemisel koju ei tulnud vaid hulkuma läks. Viimase varguse eest mõistis kohus K. Harku, kuna Osvald ema valvele anti. Samal suvel varastas mitmel korral peremehe ema valvele anti. Samal suvel varastas mitmel korral peremehe ema valvele anti. Samal suvel varastas mitmel korral peremehe

panu keskmine (6 n. ja 16 silbilised laused). Assotsiatsioon rahuldav. Abstrakt mõisted primitiivsel kujul olemas. Kõlblis-te mõistete vahel teeb vahet, aga niipea kui affekt kõlblise mõistega ühineb, võidab esimene. Omas kirjades on H. väga ärdameelne ja tundeline vanemate vastu, kuid sadat marka ei unusta palumast. Rahavargus toimus harilikult silmapilkliku tuju mõjul.

H. Saadeti varakult võõra juurde karja. Lapses oli tung koju ema juure minna, ka koloniist põgenes ema juure. Kuid kodus vastati selle õrna tunde peale vitsakimbuga, et "kas toidab teid ta 1vel, kui suvel ise ei teeni". Igatsus viis poisi peremehe juurest koju, kuhu vitsu kartes ei julgend minna, mispärast kaugemale jooksis. Nii muutus igatsus kodu järele hulkumise tungiks. Kasvades suuremaks, väheneb tujude mõju ja mõistus võtab ülekaalu (puberteedi aja ajajärk). Koloniist ärajooksmise puhul pole ta millalgi vargusi toime pannud.

Pärivusliselt pole perekond korrmatud; isal oli õigus kui ütles kohtu ees "ei minu ega minu vanemate käsi pole kohtu ust avanud".

Psühopaat.
Puberteedi impulsiivne psüehoos (meeleolu lõtvus) ereetiline (piiratud vaimuanded).

38. M.P. Sünd. ?.IX. 1906. L. vallas, Saaremaal.

Vanemad pärit samast vallast, kus neil oli väikene ostetud talukoht; ema tütrega tegid põllutööd, kuna isa kingsepa tööd tegi. Alkoholi tarvitas viimane parajalt, ema vähe. Kui üksik poeg, pole isa sõjaväes teeninud; tiisikust põdes isa pikemat aega ja suri kui M. oli 2½ aastane. Kohtu poolt on isa karistatud varguse ja joobnud olekus rahurikkumise eest. Lapsi on neil sündinud 1/4 l., neist 3 tütart surnud (peaaju põletikku, sarlakkidesse ja kolmas krampidesse).

M. oli V-es laps (39/37) kõndima ja rääkima hakkas aastaselt. Emarinda sai 7 kuud. Kooli astus 13 a. ja käis 2 talve. 7 a. hakkas ümber hulkuma ja aeadlest koos teiste poistega õunu varastama, hiljem hakkas suuremaid asju varasta-

ma, muuseas varastas naabri talu õuelt paari pükse. Suvel 1922. (15 a. 9 k.) varastas heina ajal, kui kõik kodust ära olid oma vihamehe isalt 225 mk. Raha olnud kodus palju, aga ta mõtelnud, et kui vähe võtab ega siis ilmsiks tule; varguseplaani mõtles välja hommikul kui nägi, et kõik heinale läksid. Selle süüteo eest mõisteti kohtu poolt ta ema valvele. Hiljem ümberhulkudes varastas naabri talu õuest söögi ajal paari saapaid, mille eest kohus teist korda ema valvele andis. Sügisel, samal aastal läksid hulkuma naabri külla, kust teiste poiste nõuande peale lõõtspilli varastas, mille eest 13.X.22 Saaremaa II jsk. rahukohtunik M. R.M.S. § 169 p. 6 põhjal Harku mõistis kuni 18 eluaastani.

Harku võeti vastu 7.XI.22. Siin oli ta korratu, must, sõnakuulmatu, varastab pea asjalikult väikesi asju: saapanaelu, nuge, keldrist kartulid; vahel varastab ka suuremaid asju.

Vastutustunne puudub täielikult: nii lõhkus ise oma valvekorraaegu naabrikapi lahti.

Teistele on ta pilkeobjektiks; iseloomust passiivne. Ouaneerib koloniisse asumisest saadik. Passiivne pederost, korra eest nõuab 20 paberossi ("20 hälli"). Kingsepa ametit ära ei õpi ega suuda, samuti puudub arusaamine kooliõppusest; halva taipamise pärast käib karjas. Ükskordühte oskab vaevalt kuni 10-15; isegi väikesed ülesanded käivad üle jõu. Nädala päevi tagurpidi lugeda ei oska. Tähelepanu vaevalt 4 ja 3 (tagurpidi) kriitika võime puudub (mis raskem, kas üks nael leiba, või üks nael saia?) Numbreid tagurpidi lugeda ei oska; abstrakt mõisteid määrata ei suuda ehk küll mõnest aru saab. Kuu nimetusi ei tea, samuti ei tea ka oma sündimise aega,, lihtsamaid igapäevaseid asju teab, sõdadest teab niipalju, et oli käimas sõda Vene- ja Saksamaa ning Eesti ja Venemaa vahel. Tuppa tulles vaatab iga asja üksikult läbi; nõelaga, mille lualt võttis torgib kõik aeg mütsi; sai ägedalt vihaseks, et teda nii kaua kinni pean ja rumalaid küsimusi ette panen.

Teistele poistele on näägutamisobjektiks, kutsutakse teda matsiks.

Iseloom: väga äkilise vihaga, vähemgi ärritus teeb teda

hädaohtlikuks; meeleolustele allub ruttu,

Kehaliselt on leida: ahvlik näokuju; näoilme totter. Nina selg sügavalt lohus, keskmine platy- ja klinocephal, suur varvas palju sissepoole, soojuse tundel. ebaselge; valutund. väga hell. Coitus 10 a. 12 a. tütarlapsega; onania 16 a. passivne pederastast 16 a.; catarrh. pulm. chr.

Imbecillitas eretiline, eksplossiivne. Konstitut.; eetil. kõrvalekald. (hing. tundetu).

39. O.T. sünd. K. vallas, Saaremaal, umbes 15-16 a. vana.

Isa pärit Muhu maalt ja ema Kaarma suurvaldist. Alaline elukoht Saaremaal, kus neil väike kohake oli. Isa käis väljas tööl, peale mõisate jagamise sai asunikuks. Dünamiidi varjamise eest karistatud 4 kuulise vangistusega; sõjaväeteenistusest oli nõrkade kopsude tõttu vabastatud. Alkoholi tarvitanud mõlemad parajalt; aastasissetulek 40.000 Mrk.. Isa ema olnud nõdrameelne. Perekonnas sündis 2/2 last; üks poeg suri 5 a. krampidesse, peale nende oli emal laps väljaspool abielu.

O. on esimene laps (38/28); kõndima ja rääkima hakkas 2 a.; emarinda sai 1½ a. kooli astus 12 a., kus 1 talve käis koos noorema õega, kes paremini õppis. Järgmisel sügisel kooli minna ei saanud, sest viidi Harku. Vanematel polnud võimalik teda ennem kooli saata, kuna si viimane väga kaugel asus. Alles kooli mõisa ületoomisel avanes võimalus kooli minna. Karjas käis oma ja mõisa loomade juures 2-3 suvi. Koos teiste poisikestega karjas käies ja ümberhulkudes, peksis telefoni isolaatoreid katki, mille eest kohus ta (8 a.) vanemate valvele andis.

Kohus mõistis O. omavolilise metsaraiumise eest Harku. Samal aastal varastas ta rehepoksu ajal vööral poisil uuri, mille eest talle sama karistus määrati.

Koloniisse ilmus 24.IX. 1921.a. Seal on ta alati ropp; peksab teisi ja löhub linnu pesi; söimab kõlvatute sõnadega

mida ka oma raamatutesse kirjutab. Töölt põgeneb esimesel võimalusel; varastas kord kitti, teine kord kartulaid.

Koolis arvuteadusega toime ei saa. Esimeses klassis õppis küll tähed selgeks, kuid veerida ei saa, II klassis õpis viletsalt. Ükskordühte teab kuni 20.; üle kahekümne arvata ei oska; näit.: 36-8=38; kui 16 mk. eest 8 õuna osta, siis maksavad nad 4 mk. tükk; kui 9 mk. eest 3 paberossi osta, siis tulevat tükk 2 mk.. Numbreid tagurpidi lugeda ei o oska. Päevade lugemises teeb vigu, aga kuude nimetusi ei tea samuti ka mitu päeva aastas. Lihtsamad kõlblised mõisted on tuttavad, kuid määrata neid ei oska. Arvab, et kättemaks on lubatud. Kohus olevat selle jaoks, et õigust mõista, kui teine sinust kõvem on. Ei tea oma sündimise päeva ega mäleta ka teisi sündmusi. Istudes teeb rütmilisi liigutusi ja räägib oma ette; kõik aeg vaatleb ja puudutab lähedal olevaid asju. Palub ennast ära lastasest igav olla, riided haisevad mustusest; vahetpidamata haigutab.

Iseloom enamasti vagune, viha tujus olles löhub asju, näoilme rumal.

Kehaliselt leidub: asüm. kõrvad, struma lymphad. enuresis noct. Raskelt kooramtud pärivus levelt

Debilitas mentis, aeglane, eksplosiivne.

40. N.O. sünd. 15.IV. 1904. Kuresaares, Greek. katol. usku, eestlane.

N. on formaalselt väljaspool abielu sündinud, kuid sisuliselt tuleb tema vanemate kooselu pidada kodanliseks. Isa on venelane, sünd. Saaatovi kubermangus, ameti poolest õpetaja end, Riia vaimulikus seminaris. Ta ei suitsetanud ega tarvitanud alkoholi; põdes pikemat aega jooksvahaigust, mispärast iga aasta Kuresaares suvitamas käis, kus N. oma teenijaks oli. Viimane oli eestlane Saaremaal sünd. ja kasvanud. Alkoholi tarvitab vähe. Põeb südamehaigust ja kannatab kõvade peavaluhoogude all, mis kuni 3 päeva kestavad ja oksendusega lõpevad; õieti märviline. Suvel kooli vaheajal elas isa Kuresaares ema juures ; viimane viibis sagedasti pikemat aega ka Riias. Perekonna ülespidamiseks saatis isa

järjekindlalt raha ja ostis naisele Susi valda maja 6 tiinu maaga, kuhu perekond 1914 a. asus. N. 10 eluaastast suvitas isa Kusta mere ääres ja sest ajast pole teda enam nähtud. Sellest abielust on sündinud 5/2 last, neist surnud 2 poega (4-5 a.) peapõletikku ja tütar kopsupõletikku, üks lastest pöeb südame haigust.

N. on IV laps; (52/24) kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 1 a. 4 k.; omarinda sai 1 a. 3 k. On põdenud kopsu kelme põletikku (1922 a.) ja"uut haigust" (1918). 9 a. astus kooli, kus halvasti õppis ja kõik 3 talve esimeses klassis istus. Teised lapsed on 4-5 talve koolis käinud. Koolist puudus sagedi külma ilma pärast. 14 a. hakkas kingsepa õpilaseks, ametit õppis eduga. 15-16 a. süüdistati N. mesipuude ja akende lõhkumises, kuid tõenduste puudusel lõpetati süüdistusasi. 17 a. varastas hobuseriistad, mille eest 3 kuuks vangi mõisteti; karistus muudeti tema enese palvel. Harku saatmiseks. Enne Harku saatmist paigutati teda Tallinna keskvangimajas ühte kambrisse ühe Saaremaalt pärit oleva röövmõrtsukaga, kellega tal palju srnasust oli. Väljakutsumisel Harku saatmiseks ilmus viimane. Harkust põgenes ta varsti ära, tabati Haapsalus, kus ta vangisaatjatele vastuhakkamisel surma sai. Varsti peale eba N. põgenemise toodi N. koloniisse 31.I.22. Personaal oli kindlas arvamises, et ta sama põgenenud eba N. on, nii sarnastusid nad ükstoisele. N. põgenes koha peale Harku toomise Tallinnasse, kus ta kohe varsti tabati. Kas ta selle röövmõrtsukaga varem tuttav oli, ei ole kindel, kuid teatav kokkulepe paistab tõenäolik olevat. N. tegi veel katset põgeneda, mis ei õnnestunud. Eba N. surma järele ei katsunud enam põgeneda.

Koloniis peab ennast kaunis korralikult ülevel; on väga uhke ja ennast täis, iseäranis siis kui neiud räägivad, et ta ilus pois olevat, milleks teda väljanägemise järele tõepoolest võib pidada. Tööd teeb hästi ja on korrekt; kord võttis teise kasvandiku kastist krae ja aluse, kuid pani ise jälle tagasi. Teadmised väikesed; abstrakt mõisted ebaselged; ideaalid piiratud; iseäralist vaimlist puuet leida ei ole, Iseloomu poolest on lapsest saadik väga jonnakas, äkilise vihaga kuid elurõõmus.

Onaneerib 10 eluaastast peale, ühes ejakulatsioonigа. Sugulisellt läbi käinud 15 a. saadik. Koloniist lahkub salaja öösel ja läheb oma armukese juure.

Kehaliselt hästi arenenud. Pahemkäelane, lestjalg. Viiratud vaimuanded.

Midagi iseäraliselt haiglast ei loidu.

41. V.P. Sünd. 9.K.1906 (05) Kuresaares, eestlane, Greeka-katol. usku.

Vanaisa ema poolt on sündinud väljaspool abielu, alkoholi tarvitas keskmiselt, suri pikaldase kopsuhaiguse kätte (T. b.c.).

Ema on sündinud ja kasvanud Kuresaares, põdenud verevaesust, väga närvlik ja näeb viirastusi päeva ajal; alkoholi tarvitab vähe, ameti poolest õmbleja, aasta sissetulek 10.000 mk. 37.a. karistati emat 1000 margaga laimamise eest. 21.a. abieelus luth. usku eestlasega, kes ameti poolest rätsepp; suur joodik. Sellest tekkinud alaliste perekondliste tülide tagajärjel läks isa ema juurest ära, kui V.oli umbes 6.aastane; elukoht pole teada. Abielus on sündinud neil 2/0 1. Noorem vend on kord varguse pärast ema valvele antud.

V. oli esimene laps, kõndima hakkas 1 a. 2 k., rääkima 2 a. Emarinda ei saanud, väiksena oli sagedasti haige. 1½ a. käisid krambid. Koloniis tekkis uuesti peale sõnniku tõstmise varem olnud, kuid vahe peal kadunud, pahema kubeme vaevaja. Kooli astus 10 a. ja käis seal 4 talve; puudus vahel haiguse pärast. 8-9 a. varastas ema tagant raha. 10.a. hakkas kodunt isegi öösel ära jääma, Samal aastal varastas 7.a. vennaga poo aknalt küünlaid, mille eest kohtu poolt ema valvele anti. 12.a. müüs Kuresaares ilmuvat ajalehte, mille trükikotta järgmise aasta suvel läbi akna sisse murdis ja 1000 mk. varastas. Viimase süüteo eest kinnitas 15.X.19 rahukogu rahukohtuniku otsus 24.VII karistada V.-d 3-me kuulise vangistusega Harkus. 1920.a. kukkus V. korduvate rahavargustega politsei kätte, mille eest 13.VII.20 teist korda Harku mõisteti. Viimane süüdistus oli suupilli vargus läbi akna.

Harku võeti vastu 29.VII.20.a. Põgenes esimesel võima-

lusel Koloniist, mille pärast tuli 3 kuuks karistusosakonda jätta. Viimasel ajal põgeneda ei katsu. Tahab ruttu lahti saada. Teiste põgenejate aitamiseks varastas kord mütsa. Ta on toime pannud mitmed vargused näit.: püksside, voodipesu, nugade, õunte j.n.e. ka on aidanud teistel vargusi läbi viia. Iseäraliselt paistab silma viha, millega ~~viha~~ vaenlase kallale asub, alguses tarvitab küüsi ja pärast püssi, et vastasest jagu saada. Enesel on mitmed vanad armid peas.

1922/23 õppeaasta I.semestril õppis rahuldavalt, mille eest lisatsheki sai. Aasta lõpul oli kahes õppeaines nõrk. Vaade väga vihane, alati pilgutab silmi, väga toores. Mõtlemises puudeid ei leidu. Arvutab õieti ülesandeid; abstrakt mõisteid teab. Tähelepanu õige halb. Affektid väga suurel kuni enese mittevalitsemiseni. Sündmusi mäletab väga halvasti, isegi aastaid ei tea, oma vargusi mäletab uduselt. Iga sõna peab kontroleerima, sest et ühegi vale eest tagasi ei põrka.; ei mõtle kunagi oma vale usutavuse üle järele. Avaldab suuri varga kalduvusi ja seisab hingeliselt väga madalal.

Kehaliselt leidub: lisa lõikehammas, myopiad., valutundelikkus tublisti nõrgenend, tuiksooned kõvad, pah. kubeme vaevaja, phymosis, O jalad, lymphadenitis peas mitmed armid.

Iseloom väga rasko ja metsik, ähvardab tappa ja pussitab teisi vihatujus.

Psühopaat. Konstitut.; eetiline kõrvalekaldumine, ereetiline, eksplosiivne; (hingeliselt tundetu).

42. T.V. Sünd. 14.VI.1905. Saaremaal.

Vanemad sündisid ja kasvasid Lümmada vallas (Kihelkonnal); sealt asusid Kuressaare, kus isa paar aastat hiljem suri. Isa elas talvel kodus tisleri ja kingsepa tööst, suvel käis väljas tööl. Jala [illegible] haiguse tõttu oli sõjaväest vabastet; põdes kaua aega tiisikust ja kubeme vaevajat ja suri esimesse T. ll elusaastal. 43 a. karistati isat 4 a. vangistusega valetunnistuse eest ühe varguse puhul, ja 49 a. poest naha varguse pärast 1 a. vangistusega. Ema käis päeviti tööl ja

lapsed olid oma pead kodus, pärast mehe surma pesi pesu ja käis juhuslikel töödel. 1919 a. saadik saab linnalt abi. Abiolus oli neil (5/4 l. neist on surnud 1 poeg sarladesse ja 1 tütar läkastusköhasse. Kõik lapsed on käinud peale T. 4 talve koolis. T. on II laps, kõndima hakkas 11 k. ja rääkima 2 a. emarinda sai 2 a. Kooli astudes oli 14 a. 8 k. vana ja sai II klassi, sest oli juba kodus lugemist ja kirjutamist õppinud. Koolis käis ainult ½ talve - siis tõrkus minemast. Mingisugust kindlat teenistust ei ole, okkupatsiooni ajal käis kiviteel tööl ja hiljem alevis lehti müümas. 14 a. kahtlustati teda restoraanis toime pandud varguses mida aga tõendada ei saadud. Samal aastal varastas õunte ja vanade asjadega kauplevalt naiselt saksakeelseid raamatuid, mille eest kohus ta ema valvele andis. Sügisel müüs talumehele petrooleumi asemel vett, millele natuke õli oli peale valatud. Sarnast äri ajas ta juba pikemat aega, kuni politsei ta tabas; rahukohtunik mõistis 8.XI.19. 4 kuuks Harku. 7.XI.20.a. muutis Rahukogu otsuse ja mõistis ta Harku kuni paranemiseni. Kuni 10 a. on ta maal ja linnas kaha korjamas käinud, mille ta kinode peale kulutas. Ema andmete järele olevat ta veel teisi vargusi toime pannud.

Harku võeti ta 23.VIII.20. vastu, kust ta 6 päeva pärast ära jooksis, et Saaremaale põgeneda; Väinast ülesõidul tabati ta ühes teise kasvandiku P.-ga varguse pealt laeval. Kuivaste jõudes palunud vangivahti ühes tulla kaldale õunu ostma. Kui viimane õunu ostma hakkanud, läinud T. silmakirjaks laeva poole, kuid vahi silmist kadudes, pööranud ümber ja jooksnud ära. Poiss hulkus Saarel ühe nädala, kuni kinni võeti ja Saaremaale toimetati. kust uuesti põgenes. Peale kuulise äraoleku arreteeriti ja toodi tagasi Harku, kust varsti jälle põgenes. Esimesel korral põgenenud karistuse kartusel, korteri ja halva söögi pärast. Teisel korral põgenenud, et karistusosakonnast vabaneda. Viimase 2½ a. jooksul põgenend ei ole, lootes rutem lahti saada; pealegi olla ümberkäimine peale meie esimest siinkäiku ja söök kui ka kord peale uue direktori tuleku paremaks läinud. Kord mängisid klassis kaarta; kui U. (deffektiivne) võitis, siis tegi P. kaotajatele ettepaneku raha vägisi käest ära võtta ja oma vahel ära jaotada, millele kohe asuti. Peksab teisi igal väiksemal juhtumisel

ja ikka vastu nägu; on korduvalt teisi pussiga raskelt haavand; tarvitab häbematuid sõnu 22/23 õppeaasta esimesel poolel määrati hea õppimise eest 7 lisatshekki. Teadmised kui ka loogiline mõtlemine rahuldavad. Tähelpanu nummertele isegi hea 9 n. Abstrakt mõisted selged. Arusaamine riigikorrast ja ta tähtsusest parem kui keskkooli lõpetajail. Poliitilistes parteides orienteerunud ja peab ennast riiklise partei liikmeks. Hingeliselt väga kõlk, ema õrnade kirjade peale ei vasta: ei olla midagi kirjutada. Oma kelmusi õigustab raha vajadusega, rahata polnud lõbus väljas käia ja tööd teha pole ka viitsinud.

Keha üldseisukord puudulik; jume kahvatu ja näärmed vähe suurenenud. Iseloom väga toores, metsik ja äärmiselt suure vihaga (pussitaja).

Psühopaat. Konstitut.:, eetiline kõrvalekalduvus, ereetiline, eksplosiivne, hingeliselt tundetu.

43. A.L. Sünd. 7.I. 1911. Viljandis.

Vanaisa käest ema poolt on varastatud saapad, kätte saadud, mis vahetamise teel olla tema kätte läinud; selle süü eest karistas teda kohus.

Vanemad sündinud ja kasvanud Tuhalaane vallas, praegune elukoht Viljandis; mõlemad mustatöölised. Tööl olles olid lapsed üksinda kodus. Isa on sõjaväes teeninud. tarvitab keskmiselt alkoholi; ta on sündinud väljaspool abielu. 45 a. mõisteti ta teel röövimise eest 4 a. vangi. Praegu istub teist korda 6-e kuulist vangistust varguse pärast. A. 6 elusaastal suri ema neeru põletikku, varem on kopsupõletikku põdenud. Suure ilmasõja ajal, kui isa sõjas oli, istus ema 6 kuud pesu varguse eest vangis. Abielus on sünd. 4/0 l. kes kõik elus. Aasta pärast, peale naise surma, võttis isa teise naise, kes varguse pärast hiljem 6 kuulise vangistuse karistati. Viimases abielus on sündinud 2/0 l., kes ka elus.

A. on esimeses abielus II l. Kõndima hakkas 1 ja rääkima 2 a. Emarinda sai 1 a. Peale ema surma oli aasta Viljandis "Kasvatusmajas" kuni isa teise naise võttis. 10-ne aastaselt

saadeti karja, millega esimesel aastal toime sai (karjas oli 4 lehma ja 10 lammast). Järgmisel aastal toodi poole suve pealt ära, sest kari oli väga suur (12 lehma ja 14 lammast). 10.aastaselt astus kooli, kus ühe talve käis ja halvasti õppis. Kooli jäi sagedasti hiljaks, sest turul vargil käies ei saanud parajal ajal tagasi. 8-9 a. hakkas võõrasema nõudel turult kaalikaid, porgandid j.n.e. varastama, mida nad koju pidi tooma. Niisama ajas neid oma kerjama. [Niisama ajas oma neid kerjama]. Sageli peksis võõrasema ja ajas välja sõnadega "Üle minu läve tulla ei tohi", viimaks hakkasid vennad veel rohkem ümberhulkuma maal ja linnas, ööbides küünides. Ülespidamist varastasid kust said. Asialgsete turuvarguste pealt läksid üle toa vargustele tubades ja õuedes, vorsti varastasid vorsti vabrikust. 11 eluaasta algul vara tas ajalehe naiselt raha karbist, mis sündis järgmiselt: ostis lehe ja jäi naise selja taha lehte lugema; naine kirjutas kirja ega aimanudgi millal raha kadus, sest rutuline äraminek oleks naise tähelpanu ära tanud, jäi A. veel lühikeseks ajaks sinna seisma. Selles asjas möistis kohus A. süüdi (otsust pole teada). Kui isa kodunt ära tööl oli, nägi A. uulitsal hulkudes kedagi joobnud meest surnuaia kraavis magama; kohe tärkas mõte meest paljaks riisuda. Asmalt võttis taskust uuri ja viis emale; selle järele jooksis uuesti tagasi, rahakotti ja viinapudelit ära võtma; teel jõi ise osa viinast ära. Selle süü eest möisti 8.IX.22. Vilj. Pärnu IV jsk. rahukohtunik isa soovil A. K.H.S. § 11 ja 170 p. 1 ja 2 põhjal Harku kuni paranemiseni.

Laste vargust teadsid vanemad väga hästi; sest osa asju töid lapsed kodu. Poistele kinnitasid vanemad, et ei tohi palju korraga võtta, sest siis on kerge sisse kukkuda; peab alati ettevaatlik olema". Koloniisse vastu võeti 2.X.22. Kolonii eluga on väga rahul: söök olevat hea, sarnast ei olevat kodus ealgi veel saanud. Elu olla palju parem. Kodus pidi alati hulkuma ja süüa otsima. Lahti saada ei taha. Peab end metsikult ülevel; loobib kiva, kiskleb ja peksab teisi vaatamata oma väikese kasvu poole. Ühe teenija pojale löi pähe haava (Ükogemata, meelega ei tahtnud visata"), räägib vastu, ei lähe kartulid koorima, ei pea korda jne.. Kord varastas köö-

gist kartulaid ja teine kord käis mõisa ernes.

I kl. õppis 2 talve väga halvasti. Ükskordüks selge. Mehkendab norgalt tähelepanu võime hea (numbrite, lausete, piltide jaoks). Kõlbliseid mõisteid teab (vargus petmine, vale, õigus jne.). Mälu sündmuste kohta ei saa kindlaks teha, sest tõde ja vale on nii segatud, et raske vahet teha. Varastada võivat siis, kui kõht tühi. metsast aga võivat alati puid võtta. Iga asja, mis meeldib võivat võtta, aga nii et sisse ei kuku. Ringeliselt toores, vägivaldne, ärmiselt valelik. Isale maksaks isa vitsakooli eest kätte. Mitmel poisikesel on pea kiviga löhki löönud ja noaga haavanud: "kui muidu jagu ei saa, siis võta kivi ja nuga". Alati tõsine, vihane, millalgi ei naera; räägib nagu üksikuid sõnu välja karjudes. Kõlblistele mõistetele ei anna mingit väärtust, neidgi mis teab olla enne katsumisele tulekut teistelt küsinud. Ühtegi inimlikku tunnet ei leia tema hingest ega näost. Vale juure jääb ka siis, kui see talle täielikult selgeks tehtud, muutub väga vihaseks ja kaitseb oma valet läbi kramplikku nutu. Üle kõige peab söömisest lugu, on nõus igasuguste tingimustega kui aga kohtu täis saab süüa.

Kehaliselt on leida: mustlase tüüp, lühike kasv, huuled energiliselt koos. Näoilme terav, tooros ja vana, kuulmine nõrk (~~sm~~ ehk kõrvapõletikku põdenud ei ole). Kõrvade asümmeetria, osaline daltonism (gr.VIII t 2 ja gr. IX. t i). Lestjalg. Kõne äge, nagu pilluks vihaga välja üksikuid sõnu. Uni rahutu, näeb kuradid, kes inimesi keedavad.

Debilitas mentis. Psühopaat.
Konstitutsioneetiline kõrvalekaldumine (hingel. tund.). ereetiline, eksplosiivne. (sündind kuritegija).

44. A.L. Sünd. 28.I.08. Moori mõisas Viljandi m. Kasvas Viljandi linnas, põdes dissenteriat. 11 aastaselt anti karja, kus ta 2 suve järgimööda ära jooksis, - ei olevat selle oluga sugugi harjunud: karjamaaks olevat paks mets, koor

puuduvat. 13 a. teenis isaga turbarabas, kuna järgmise suve ilusti karjas käis. 13.a. astus kooli kus 1½ talve käis 7-8 a. kui isa sõjaväljal oli, käis üksi ehk vennaga maal ja linnas ülespidamist kerjamas. Võõrasema saatis 8-9 a. teda kerjama ja vaksalist puid varastama. 10.aastaselt hakkas vargile, asjade müügist saadud rahaga ostis maiusasju ja käis kinos. Umbes 11-12 a. varastas maal kerjamisel kasti kanamune ja rahakoti, mille eest isa valvele anti. 12-13 a. varastas kirikuõpetaja lapse jalgratta, mille eest jällegi isa valvele anti. Sellele järgnesid 2 kohtuprotsessi, mida A. ei mäleta. Viimane oli uuri vargus saunas, millo eest Harku mõisteti kuni paranemiseni. Vargusi on toime pannud palju, kuid ei mäleta neid sugugi.

Harku võeti vastu 10.IV.23.

III klassis, kuhu järeleksamiga rehkendusest sai, õpib halvasti, käsitööga toime ei saa (XII.23). Ükskordüks on selge, ülesandeid lahendab, mõeldud arvudega tegutseb ka, kuid nõrgalt. Tähelepanu numbrite jaoks rahuldav (7). Geomeetrilised kujundid on tuttavad pilte seletab õieti ja tabavalt.

Välised huvid piiratud, sõjast teab niipalju, et venelane sõdis sakslaste ja eestlastega. Ajalehtedest teab mõned. Mõtleb ja vastab äärmiselt aeglaselt. Arvab, et varastada ei või, aga kui varastab, ei mõtle selle peale. Kohut kardab niipalju, kui selle ees viibib, pärast unustab kohe.

Abstrakt mõisteid ei tea ühtegi. Jumalast ja surmast ei ole midagi kuulnud. Kui naaber haige, siis ei tohtivat tema juure minna, kartes haigeks jäämist. Teised praktilised kõblised teod on talle tuttavad. Võõrasema olla küll paha, kuid vahel olla ka hää. A. vastu olla ta vahel ülekohtune: oma poja poolt tehtud roojust ajada asjata A. peale. Kuu ajalise koloniis viibimisel on ta 3 kirja koju võõrasemale kirjutanud. ehk küll ühtegi vastust pole saanud. "Võõrasema käskida küll santima ja vargile minna, nagu isagi, kuid kodus on hulga laste töttu puudus suur, süüa tahavd kõik, peab tooma.

Iseloomu poolest täieline vastand vennalo Aleks., viimane elav, liikuv ja toores, kuna A. on niivõrd aeglase mõtlemisega, et minutis saad temalt 4-5 sõna välja pressida. Istub vaikselt liikumatult oma kohal, silmitsedes aeglaselt toas olevaid asju,

Inimlik kaastundmus ja teised tunded on temas olemas vaatamata nüri mõistuse peale. Kuidu laisk, aga kui töö kätte antakse teeb ära.

Kehaliselt on leida: angina, conjunct., valutundelikkus kõvasti vähenenud, kyphosis, colitis, lymphadenitis ja onania 14 a. Kasv lühike.

Debilitas m., depressiivne.

45. O.K. Sünd. 14.II.1905. U. vallas. Viljandi maakonnas.

Isa - sünd. Tuhalaanes popsniku pojana; päevatööline; U. vallast pärit oleva talutütrega abielus, abiellu astumise järele asusid Tallinna elama. Pidasid vürtsi poodi, kuni poja 5-6 eluaastani, hiljem hakkas isa veovoorimeheks. Isa oli suur alkoholi pruukija ja suitsetaja. On 1912 a. dokumendi võltsimise eest karistatud; sõjaväes ei teeninud silmahaiguse pärast. Ema teenis alguses vabrikus, pärast oli kodus. O. 9-dal eluaastal suri ema kopsupõletikku ja lapsed viidi vanais juure maale.

Isa kartes päranduse nõudmist, müüs varanduse ära, elas mõni aeg ühes ja teises linnas, kunni viimaks asus Uusna valda. Siin abiellus ta ühe kõlvatu eluviisidega naesterahvaga, kuid varsti tõusid tülid ja nad läksid jälle lahku. Praegu viibib haigena Tarvastu pidalitõbiliste haigemajas. Teisest abielust lapsi ei ole, esimesest 3/0 1. üks neist suri sarlakitesse.

O. on esimene laps (37/27). Kooli astus 8-9 aastaselt, kus kolme aastaga 3 klassi lõpetas, elukombed ei olnud head, ka mõnes õppeaines oli nõrkade teadmistega. 9 aastaselt hakkas hulkuma ja kerjama; samal ajal pandi sea karja juurde, kus talle sugugi ei meeldinud. Jooksis karjast ära koju ja ei tohtinud taga si minna, kartes tõrelemist. Uitas terve päeva de viisi ringi, mõnikord käis öösiti kodus söömas; 24 päeva järele tuli teenistuskohale tagasi. 14 a. jooksis kodust lõpulikult ära ja astus Viljandi kaitse pataljoni, 2 kooliõpilaste roodu; hiljem teenis veel mitmes väeosas, kuni viimaks diviisi komandandi komandost aiast ploomi varguse eest Harku

saadeti. Ploomide hinna maksis O. kinni, kuid kutse peale stdapi ei ilmunud, kartes diviisi ülema käest "vastu nägu saada". Kohtu poolt ennem karistatud ei ole.

Koloniisse võeti vastu 9.X.20. Üleval peab ennast väga jultunult ja korratult, sõnakuulmatu, haavab teisi roppude sõnadega ja tegudega. Teadmised on rahuldavad. Õpib hästi VI kl. Huvi ajalooliste sündmuste vastu hästi arenenud. Tähelpanu võime numbritele ja silpidele hea (9 min., 30-32 silpi). Kõlblised mõisted omab; neid abstraktselt määrata ei suuda.

Iseloomult väga äkiline, toores, vihahoos ei vali abinõusid, mis kätte juhtub, sellega lööb; enesearmastaja, kangekaelne ja jonnakas nagu väike laps.

Keha õrn, lapselik; karvad puuduvad; suguosad väikesed, parem muna poeb kubemesse. Seemnevoolu pole olnud. Naisterahvaste vastu kaunis ükskõikne. Hääl mehelik ja kare; suulagi kõrge. Valutundelikkus väga nõrk iseäranis pruunikatel valkjatel nahaplekkidel.

Infantilismus physicus, et psychicus
Kergelt ärritatav (meeleolu lõtvus),
eksplosiivne. ~~Nähtepast.~~

Vaata A.V. nr. 47.

46. V.V. Sünd. 2.IV.1907. V. vallas, Viljandimaal.

Vanemad sündinud ja kasvanud samas vallas; isa Rõika vabrikus töölane. Elavad omas majas, mille juures 4 vakamaad põldu. Isa suitsetab, tarvitab alkoholi, kodus teeb tisleri, kingsepa, ja kellasepa tööd ja mängib klaveril, mis omal kodus on. Ta on kord salaviina ajamise eest karistatud. Ema (arvatavasti epilepsia, ~~?~~ krambid, suust vaht). elas kodus ja suri peale pikemat haigust, kui V. 3 a. oli. Peale ema surma oli perenaiseks õde (29 a.) kes ka viimaks võõra te juurde teenima asus. Perekonnas sündis 7/4 last. Kaks poega põgenesid salaja noorena sõtta, kus surma said.

V. on kümnes laps (44/42). Kõndima hakkas 1. ja rääkima 1½ a. Emarinda sai 1½ a. ; on põdenud leetrid. 8-9 a. pandi karja, kus 3 suve käis. 12½ a. saadeti kooli, kus ainult 1½ talve sai käia, koloniisse toomise pärast. Umbes 10 a. varas-

tas isa tagant raha; esimene kord võttis raha [illegible] sõbra käest suupilli ostmiseks, pärast maiuste ja teiste asjade jaoks. [illegible] a. ka rja minna ei tahtnud ja jäi suveks koju, terve suve hulkus ümbruses metsas ehk rukkipõldudel, jäädes kodust päevade kaupa ära. Kui noorem vend karjast tagasi tuli läksid kahekesi oma endise peremehe juure vargile, kust pätsi leiba äkka tõid. A. pidas vahti niikaua, kui V. vargil oli. Leiva peitsid metsa ära, sest isa kartes ei julgenud koju tuua; pikkamisi söid nad leiva ära. Õde oli juba võõraste juures teenimas; söögi valmistasid kolmekesi, mõnikord olid koguni näljas. Leiva varguse järele varastasid vennaga kahekesi ümber hulkudes endiselt peremehelt 1500 mk., millo raiskasid tubaka ostmiseks; kui raha otsima hakati, põgenesid metsa. Et neid tabada, astusid külast 12 meest kokku. Nooremat venda [illegible] läks korda tabada, kuid mõni nädal hiljem olid jälle mõlemad vabad ja algas endine elu. Noorem vend varastas oma viimaselt peremehelt revolvri, kuna teine väljas vahti pidas. Revolverit metsas lahti tehes murdis vedru. Tabamist kartes, ei julgenud küünis magada, vaid elasid metsas, kust neid nälg külla ajas, kus tabatuna revolvri välja andis. Peale selle on veel teisi vargusi toime pannud, saapad, püss jne. (vähemalt 6 vargust 1920.). Saapaid kandis V. kuni lagunemiseni, mille järele omanik nad kätte sai. Varguste eest mõistis V.K. 5 jsk rahukohtunik V. Harku kuni paranemiseni. silma pidades isa soovi, kes teda oma valvele võtta ei tahtnud. V.P. Rahukogu, harutades 15.VIII.21 teisi A. ja V. vargusi otsustas, et nad on kuriteod toiminud mitte arusaamisega (Kr.Kp. S. §§ 16 p.5 ja 356 ja K.S. 137), et asi tuleb lõpetada ja süüdlased koloniist vabastada. Koloniisse on V. vastu võetud 5.VIII.20.

Sõnakuulmatu, julm ja kasvatamata; heast meelest süllitasid kasv. Apf. üksteisele vastastikku näkku. Kolonii koolis õppis 3 talve, istus III kl. 2 talve.

Mõtlemises puudeid ei leidu; absurdlauseid arvustab, tähelpanu numbrite (8) ja lausete suhtes (25-28 silpi) rahuldav. Abstrakt mõisteid määrab kaunis hästi. Teadmised kaunis piiratud (kodumaa teadmised puudulikud). Kõlblised

mõisted tuttavad; teab hästi, et valetada ja varastada ei tohi, aga räägib, et korraga tuleb himu mõnda asja saada ja siis lähed ja võtad esimesel võimalusel. Väga valelik, kui see ka täitsa silmapaistev on, jääb ikka oma vale juure kindlaks. Millegi eest ei põrka tagasi, osalt süüdi ka halb mälu kaugemate sündmuste kohta: taipab ruttu, kui/unustab ka pea.

Kohaliselt on leida: daltonism (punane rohel.) kõrvade asümm. ehitus; ebanormaalne suur klinocephal valutundelikkus nõrk, 6truma. lymph. tõmbed (tic.) terves kehas (isearanis istumisel) Iseloom elav, julge toores, vägivaldne, valelik ja väga affektiivne.

Raskelt koormatud pärivusl.
Psühopaat. Konstitut; eetiline kõrvalekald. (hingel. tundetu), ereetiline, eksplosiivne.

Vaata V.V. nr. 46.

47. A.V. Sünd. 10.X- 1909. V. vallas. Viljandi mk.

A. on XI laps perekonnas (46/44) ja oli l.a. ema surma korral. 11.a. astus kooli, kus ta halvasti õppis ja sagedasti puudus hulkumise pärast. 8.aastaselt saadeti karja, kus 3 suve käis; korralikult käis 2 esimest suve, kuna 3-dal,suvel mitu korda vennaga ära jooksis; kartes isale öelda, et karjast ära läksid, elasid talu rukkis kuja metsas. Söögi varastasid öösiti talust. Peale korduvate varguste hakati vargaid otsima. Isa andis teada, et pojad on teadmata kadunud, mille järele politsei agarasti otsides nad viimaks talu rukkist üles leidis. Selle aja jooksul olid nad läbi akente sisse murdes püsse, revolvreid, saapaid jne. varastanud. Mõisteti Harku N.S. § 1647 põhjal.

Koloniise ilmunud 1.VIII.20. Ülespidamises peale lapselikkude vallatuste pole midagi iseäralist, kord karistatud kartsuga omatehtud püssist laksmise pärast magadistoas.

Kolonii koolis on käinud 3 talve. II klassis istus kaks talve, mida lõpetades omas rehkendusest, lugemisest "hea" ja teistest rahuldava numbri. Kombinatsiooni võime väike: absurdlauseid taipab vähe, kuna abstrakt mõisteid ja konkreet asju ei suuda määrata. Omi vargusi õigustab karjaskäimise

mitte tahtmisega, koju minna ka ei võinud, seal sai vähe süüa, sellepärast peab võtma.

Kaks vanema t venda, kes sõjas surma said, käisid ka esialgul karjas, pärast hulkumas ja vargil; nende pärast käis isa kohtus seletust andmas. Reisimis- ja hulkumistung kasvas viimaks nii suureks, et poisid kodust põgenesid ja vabatahtlikkutena sõjaväkke astusid.. V. on samade asjade pärast koloniis mis A.-gi. Terves perekonnas paistab üks ja sama haiglane nähtus silma.

Kehaliselt leidub: daltonism (rohel. punases) (I,II, IV-VIII), nina vahesein köver, ebanormaalselt suur klinocephõieti nõrk valutundlikkus (nõel nahast läbi) bronchitis, struma (P. 80), vasaraga lüües tõuseb nahal kõrge volt, ja strabismus. Iseloom flegmaat. ja järelandlik.

Raskelt koormatud pärivus.
Iseäralised kalduvused (meeleolu lõtvus), depressiivne.

48. A.V. Sünd. 21.VIII. 1904. Vana-Võidu vallas, Viljandi m.
Sealsamas on sündinud ja kasvanud isa, kuna ema pärit Sürgaverest.

Peale abiellumist elasid vanemad käsi- ja põllutöölistena V.-Võidus.

Isa suitseta s ning tarvitas keskmiselt alkoholi; suri pikaldase (2 a.) tiisikuse tagajärjel 58 aastasena. Isa surma ajal oli A. 6 a. Siit peale asus ema elama käsitöölisena Viljandi valda. Ema kaks korda varguse pärast karistatud. Abielus on neil 7/1 last. Neist on kaks poega Vene sõjaväeteenistuses ja kaks Eesti Vene sõjas surma saand (üks tiisikuse, teine kuuli läbi).

A. on VIII laps (52/41). Kõndima hakkas 1½ ja rääkima 2 aastaselt. Emarinda sai 1½ a. Põdenud sõrakid, soojatõbe ja leetrid.

Alates 7 a. kuni 12 aastaseni teenis rahuloldavalt karjasena. Sellest peale hakkas sageli ümber hulkuma, seejuures ka enamjalt talveti võõraid teenides. 15 a. viimast suvet karjas käies, lõikas peremehe sepalõõtsast naha välja.

ja varastas saapa nahka. Kõik nahad viis ta kingsepa juure. Selle eest mõistis kohus A. oma soovitusel, kuni paranemiseni Harku. Vargused aga, mis kohtuni ei läinud, algasid juba 10-11 aastas. Karjas käies, varastas A. peremeeste tagant igasuguseid asju, nagu päitseid, ohjade otsast rihma jne. mis siis teiste poisikestele edasi müüs. Taskutest võttis raha, nuge ja teisi asju, vonnalt aga kodust käsitöö riistu jne.

Oma kaaslastele räägib, et ta kasvas väga halvas seltskonnas.

A. võeti Harku 21.II.20.a. vastu. Ta ülevalpidamine koloniis on väga halb. Äärmiselt häbematа sõnadega sõimab ta isegi,õpetajaid, räägib vastu, ässitab teisi ja poksab neid vastu nägu. Tööd ei salli ja kihutab ka teisi üles öeldes: "Ega ma ori siin ei ole, et igasugust tööd pean tegema. Nad arvavad, et võivad meiega teha mis tahavad, kuid ei". Aug. 1923. pani toime teiste kasvandikkudega kolonii ladus suurema varguse, ladu avas vale võtmega. Jälged segamiseks murdis lahti lae lauad ja avaldas arvamist et vargus on selle tee kaudu sündinud.

Kolonii koolis käis 2½ talve ja lõpetas kolmanda klassi hea de nummertega.

Ei ole märgata mõtlemise ja mõistuse puudeid. Lahendab absurdlauseid, defineerib abstrakt- ja tunneb kõlblisi mõisteid. Tähelepanu numbri tele väike (6), Teadmised on väga kitsad, ka ajaloolised.

Iseloom äkiline, tooros, sõnakas ja mõjuäratav. Viimast külge tervitab alati teadlikult. Huidu väga uhke ning ennast täis, kuni kõrkuseni, mille juures oma rumalust ei märka.

Ülevalpidamises väga iseteadlik. Habe alati värskelt aetud, juuksed kammitud ja otsaesiselt vähe kõrgemale habemenoaga puhtaks aetud. Keha hoidmine ja kõnnaks uhke ja üleolev Ameti õppimisega hakkama ei saa. On läbikäinud kõik töökojad ja ei ole õppinud ühtegi ametit. Praegu on leivategijaks.

Kehaliselt leidub: kõver nina vahesein ja kergelt O jalad. Coitus 15 aastaselt. Tähelepanuvõime piiratud.

Psühopaat. Konstit.:, eetiline kõrvalkaldumine

49. A.R. Sünd. 7.VI.1905. K. vallas Saaremaal, eestlane Greeka kat ol. usku.

Vanemad pärit Saaremaalt, kus neil oma väike 7 tiinuline koht. Isa põeb pikemat aega kopsu haigust ja vabastati selgrootiisi kuse pärast sõjaväeteenistusest. Vanaisa suri tiisikusse. Ema põdes peapõletikku. Isa suitsetab ja tarvitab parajalt alkoholi. Ema on praegu varguse süüdistuse pärast kohtus. Ema vennatütre poeg on idioot.

Abiel us on neil sünd. 1/3 last. Neist pn surnud üks difteriiti. Väljaspool abielu oli emal tüdruku põlves poeg.

A. on 3 laps (32/38). Hakkas kõndima 13 kuu vanuselt ja rääkima aastaselt. Emarinda sai 2 a. 2½ aastaselt käisid tal krambid. Praegu põeb A.b.s. pulm. 8-9 a. peale käis ka rjas, millega hästi toime sai. Hiljem (14-15 a.) asus põllutööle, selle juures tegi ka igasugust puutööd. Kooli astus 10-11 aast. kus kolm talve viibis: esimesel talvel paar nädalat, teisel juba ennem, kolmanda talve käis korralikult. Koolist puudus sellepärast, et ei tahtnud. 13.a. varastas naabrilt viltriikraua, sarpad j.m. Kohus möistis ta 17.VIII.20.a. Harku.

Siis süüdistati A. veel puurivarguses, mille üle kohus kestis mitu aastat.

17.I.23.a. võeti A. koloniisse vastu, kus end võrdlemisi korralikult ülal pidas.

Üksk ordüht teab kuni 24-25-ni. Ülesandeid lahendab hädavaevalt kuni 12-14-ni, samapalju ka väljamõeldud arvudega. Tähelpanu võime nummertele 6 ja 8. Päevi oskab tagurpidi lugeda. Teab üksikud abstrakt mõisteid (ei tea: eksimine, kadedus jne.). Sugugi ei oska lahendada absurdlauseid. Oskab määrata vahet asjade vahel. Tunneb geomeetrilisi kujundisi. "Kui keegi teise asju võtab, siis nimetatakse teda vargaks, isegi ka siis, kui ta näljane on, aga kui ta võtab omale leitud asja ehk toob mõisa metsast hagu võimpuid, siis on see õige inimene." Suu viltu (assym.) Conjunct; otitis media ja t.b.m. pulm. ; peas suured armid. Coitus 10 a.

Koormatud pärivusl.

50. H.S. Sündinud IX. 1909. Klooga mõisas, Paide lähedusses.

Vanemad on sündinud ja kasvanud Viljandi maakonnas, Isa elas kord nooreseas Venemaal. Peale abiellumist elasid vanemad Viru maakonn mõisades, kus isa puusepaks oli.

Isa suitsetas ja tarvitas palju alkoholi. Põdend kopsu- ja oma peapõletikku. Ema vend on nõdrameelne.

Isa on kinni olnud varguse pärast kaks korda (25 a.) ja praegu tapmise pärast eluaegne sunnitööline juba 3 aastat. Aastat kolm pidas isa armukest ja elas väga halvasti emaga.

Perekonnas on sündinud 3/3 l. Üks tütar suri varakult krampidesse. H. on IV l. (31/34). Hakkas kõndima 1 a. ja rääkima 1½ a. Emarinda sai 1 a. Kasvas kogu aeg mõisas. 9 a. alates käis talvel koolis ja suvel karjas, teenis halvasti. Esimeses klassis õppis üle kahe ja teises ainult ühe talve.

H. pani toime esimesed rahavargused 11 aastaselt. 12 a. hüttis sageda sti karja maha ja jooksis ümber teiste karjasalumeid tega. Augusti kuul varastas tuhat marka raha, püssipa~~troni si~~ ja rohtu, mida teistele edasi müüs. Viimase teo järele põgenes peremehe juurest metsa. Metsas elades, varastas veel teiselt peremehelt 1600 marka, 2 uuri jne. Nüüd kartes karistust, sõitis Tallinna, kus seltsis uulitsa poistega ja raha ära raiskas. Karistuse hirmu pärast ei julenud koju minna. Tagasisõidu järele võeti ta metsast kinni ja toimetati Rakvere, kust saadeti edasi Harku.

30.X.22 a. mõistis Rakvere jaosk. rahukohtunik H., kui "kurikalduvusega alaealise" rahavarguse pärast kuni paranemiseni Harku.

Teistkordse raha- ja uuri varguse pärast oli H. 28.II. 23.a. sama rahukohtuniku ees; viimane R.H.S. § 170 põhjal samasuguse otsuse tegu.

H. toodi koloniisse 14.IX. 22al Kolab koloniis ümber, sageli ilma sihita. Ei taha tööle minna ja puikleb vastu. Asjadega käib hooletult ümber. Koolis õpib rahuldavalt. Saab toime raamatu köitmisega. Ükskordüks ning ülesannete lahendamine selle piires on selge. Väljamõeld arvudega rehkendamine on rahuldav. Tähelepanu nummertele 6 ja tagurpidi 4. Pilte taipab aeglaselt. Ei sega abstraktmõisteid. Kõlblised mõisted selged.

Kehalisel t peale ebaloomulikult suure klinocephal. ja suurenenud lympho näärmete midagi iseäralikku.

Väga koormatud pärivus.

Iseäralised kalduvused (meeleolu lõtvus)

ereetiline.

51. E.P. Sünd. 2.XII. 1907 a. Tartus ning üleskasvanud Tsooru vallas, kus tema pärit.

Nanemad elasid lühikest aega pääle abiellumist Tartus, siis põllutöölistena Tsoorus. Abielu pääle vaatamata, käis isa teise mehe naisega läbi, kelle hooned poeg viimaks põlema süütas. Need isa vabad elukombed olid alatiste perekondlikkude tülide põhjuseks. Isa tarvitas tublisti alkoholi. Purjusolekus jäi kaitseväelasena punaste kätte vangi, kes ta mahalaskid.

Abielust on sündinud 1/1 l. Tütar on E. 3 a. noorem. 13. a. anti E. karja, kus käis 2 suvet. 9 a. astus kooli. Siin käis 5 talve. nooremates klassides õppis rahuldavalt, IV kl ei olnud tal õppimise himu ja istus 2 a. Selle tõttu astus koolist välja.

Emal oli sugulaste maa peal maja. Sugulased omandasid selle kohtu teel, E. arvates vale tunnistuse abil. E. ei suutnud välja kannatada, et ta välja vistakse omast majast ja mööda ilma hulkuma aetakse, ning otsustas kätte maksa peale seda, kui oli lugenud "Tasujat".

17.XII.22.a. pidult koju tulles, kuhu ei pääsenud, sest pile tid olid kõik müüdud, ühes sama talu 12 a. pojaga läks E. mööda oma vaenlase talu (suurt ringi tehes) ja süütas põlema viimase lauda ja küünid. Kaaslasele aga rääkis, et läheb otsima oma kadund kindaid.

5.VI.23.a. mõistis T.V. rahukogu E.-i tulesüütamise eest 3 a. vangi. Eeluurimise ajaks paigutati 15 a. E. 20.II.23.a. Harku. Ta kohta on päevikus märkuseid: magamistoas suitsetamine, leiva ja keldrist kartulivargus.

Kolonii koolis õppis 3 klassis, mille ka lõpetas. Tööl käis köögis, sest keerulisemaks tööks olla liig piirat arusaamisega.

Ükskordüks selge. Rehkendus nõrk. Tähelepanu nummer tele 6 ja tagurpidi 4. Kuude nimesid loeb ka tagurpidi. Piltide sisu taipab ruttu. Absurdlauseid lahendab halvasti. Kättemaksta ei võivat "aga peremehel ei olnud õigust, vaid neil oli õigus." Kurja kurjaga tasuda ei või. "Lugedes kuidas vanad eestlased omile vaenlastele kätte tasusid läks meel haledaks (seda jutustades hakkab nutma). Ka peremees ajas mind omast kodust välja. Sellepärast tuleb kätte maksta nagu seda vanad eestlased tegid".

Oma teo kohta arvab, et rumalasti on teinud. "Kui salajaseks oleks jäänud, oleks rahul olnud oma teoga".

Pärivuslikult on märkida: ema õepoeg totter, lell nõdrameelne.

Kehaliselt on leida: myapia ja hingamisteede põletik. Suguosad tugevad. 13 a. coitus karjatüdrukuga ja onania. Kogu kehas ja peas närvilised tõmbed. Tüki aja järele limpab kõelt ja haigutab. Esimeste alumiste hammaste vahel vahed. Nina vahesein pahemale poole köver. Väljanägemine totter.

Debilitas levis.
Väga koormatud pärivus.
Päritud degeneratiivne psühopaatiline konstitutsioon. (Psühopaatiline reaktiivkuju. (Sõhizoidtüüp).

52. M.S. Sünd. 2.X.1904 Narvas, kust ka ema pärit. Isa sündis I. vallas Virumaal. Peale abiellumise olasid vanemad Narvas; viimased kolm aastat Pada vallas.

Mõlemad kirjaoskajad; elukutse poolest liht töölised. Isa suitsetas ja tarvitas parajalt alkoholi. 40.aastaselt mõistis kohus ta kuueks kuuks kinni. M. poolt korda saadetud lõhkumise eest; otsus tühistati edasikaebtusel.

Abielus on neil 6/0 1. Üks suri aastasena külmetusesse. Koolis on käinud kaks poega, kumbki 1 aasta. Kaks vanemat venda on karistatud kohtu poolt. Üks neist kolm korda (esimene karistus 17 a.) Viimase varguse eest mõisteti ta 2½ a. vangi. Vaevalt nai kaks kuud vaba olla, kui 2.VI.23·varguselt raudteel uuesti tabati. Teine vend on varguse eest kohtu poolt kaks korda karistatud.

K. on neljas laps (25/27). Kõndima hakkas aastaselt, rääkima kahe aastaselt, ~~rääkima kahe aastaselt~~. Emarinda sai 1½ aastat. On põdenud leetrid ja kõhusoetõbe. 14 aastasena kukkus talle metsas puu pähe, millest paremal lagipea kühmul on järele jäänud 2-3 mm. sügav ja umbes 8 cm. pikk vagu, mis luusse ulatab. Haha pole rebitud olnud. Löögi järele lamanud ta mõistuseta umbes tund aega, millele järgnenud krambid. Omal jalal pole saanud koju minna, kodus oksendanud.

Koolis pole käinud; kirjaoskamatu, 12 a. alates käis vabrikus tööl, kust meistrile pähe löömise eest oli sunnitud lahkuma. Löönud venna kaitseks, kes iseloomult väga tasane.

8. a. hakkas teiste poistega linnas ümber hulkuma; sagedasti oli kodunt ära 2-3 päeva. 9 aastasena oli aia lõhkumise pärast kohtus. 10 aast. käis teistega turul taskuvargil, mille juures saak jagati. 13 aast. hakkas iseseisvalt hea eduga taskuvargusi toimetama, määraneid vargusi on väga palju toime pannud ja nende eest vähemalt 10-11 korda kohtus olnud. Isa tagant on suuremaid summasid varastand.

30.IX.21. konstateeris rahukohtunik: kuri tegevusega harjumist ja mõistis ta kuni paranemiseni Harku koloniisse. Seal asub K. esimesel võimalusel kohe vargile. Jooksus olles on ta korda saatnud mitmed taskU- ja muud vargused. 4.VIII.23 tabati K. jooksus olles Tallinnas vaksali esisel taskU varguselt ja toodi Harku tagasi. Viimase varguse katse kohta räägib ise et: "Sugugi ei tahtnud rahakotti varastada, vaid seisin seal naise kõrval. Tehke selgeks et tahtsin varastada. Ta võib paljugi mul käest kinni haarata, käed on ju kõigil alati kaasas". Sagedate vargustE tõttu on K. ikka olnud suuremaid rahasummasid. Tema arvamise järele ei maksvat rääkida isalt näpatud 2000 mk. kui varguses t, selle summa väiksuse tõttu.

Varastatud raha kulutas ta oma vargast vanema vennaga restoranide, lõbunaiste ja kinode peale.

Koloniisse toodi ?.X.21. Ülalpidamine julm, metsik; hakkab vastu ja ei salli tööd. Põgenenda on katsunud kolm korda. Kaks korda ei tulnud ise tagasi, vaid toodi varguselt tabatuna. Põgenes arvamisel olles, et niikuinii peab 20 aastani Harkus viibima. Sellepärast võib ära jooksta et osaltki seda aega vabalt mööda saata.

Kolonii koolis käis umbes kaks kuud. Jooksude pärast ei saanud rohkem käia ja jäi teiseks talveksaklassi.

Ükskordüks peaaegu selge. Mõeldud arvudega ülesandeid lahendab korgosti. Tähele panu numbritele 5 ja 3 (umbes 7 aastase lapse omad). Mõistete definitsioon nõrk, kuid abstraktmõisted tuttavad. Ise arvab enese kohta, et olevat tõsine ja eht taskuvaras.

Kohaliselt leida: myopia, bronchitis, pea väikene. Pahema lagipea luu kühmul 2-3 mm. sügav renn sihis eest-ülevalt all ja tahapoole, kohal kuhu 14 a. puu peale langemisel hoobi sai. Pah. käe teise sõrme (ja tk esimene puudub. Coitus 13 a. lõbumajas. Väljanägemine puine (võimlemine alati nõrk!) metsik ja vihane. Iseloom: julm, toores, vihkab iga t korda ja põlgab tööd. Vargus on ainuke kirg. Mineviku varguste kohta ütleb: "ei tahtnud tööd teha - hoog oli sees".

Psühopaat; konstitut., eetiline kõrvalekaldumine (sündinud kuritegija) depressiivne ja eksplosiivne (hingeliselt tundetu).

53. A.S. Sünd. väljaspool abielu. 20.XII.1905. K. vallas. Pärnumaal. Ema sündis ja kasvas samas vallas kandimehe tütrena. Lnamasti teenis võõraid. 16 aastaselt sünnitas A., kellle isaks oli talu poiss. Viimane oli 15 aastaselt kaks korda kohtu poolt varguse eest karistatud.

A. kasvatas vanaisa. Kui ta 14 aastane oli läks ema mehele A. asus oma juure Viljandi elama. Seal saatis ema ta kooli, kus ta 1½ talve esimesse klassis käis.

12 aast. hakkas karjas käima; karja hoidis korralikult. Samal aastal varastas ühes teise poisikesega turul lauamüüjalt raha. 14 aast. varastas mehelt uuri, mille eest ta oma hoolelo anti. 15½ aast. varastas Harku karjas käies oma peremehe poisilt 275 mk., mille eest Harku mõisteti.

Kolonisse võeti vastu 22.II.22. Iseivikus seisab hulk märkusi vastuhakkamistest, väga ropust sõimust, kividega loopimisest, teiste peksmisest, tõrkumisest töö le minema j.n.e.

Teise klassi lõpetas rahuldavalt. Ükskord üht teab, kuigi

mõtleb selle juures kaua. Ülesandeid väljamõeldud arvudega lahendab õieti. Tähelepanu numbritele ainult 4, kuna 5 liig suuri raskusi teeb. Tagurpidi kordab ainult 3 numbrit. Geomeetrilised kujundid tuttavad. Pildilt märkab ainult üksikasju: naine, mees, kass, tütarlaps, röömus, kurb j.n.e. Ei tea ruuna ja täku (?), härjapõlvlase ja lapse vahet. Seletab ja määrab lihtsamaid abstraktmõisteid.

Oma vihamehele tulevat alati kätte maksta, kui vastane jõu poolest tugevam, siis teisi abinõusid tarvitada. Näit.: "väike poiss tõmmaku teisele tagant pussiga". Ta ise tahtvat alati kätte maksta; olla hea meel, kui vastasele hea paugu vasta nägu saab lüüa, palju rohkem kui vastase andekspalumisel. Kogu küsitlemise aja on häbelik: murrab sõrmi ja nokitseb nende kallal. Välised asjad huvitavad teda vähe.

Sõdu olevat Eesti pidanud: Vene, Saksa, Inglise, Prantsuse Austria ja teiste riikidega. Ei tea mispärast eestlased sõdisid sakslastega ja venelastega. Samuti ei tea ta kas Tallinnas on veel Vene valitsus või ei ole. Poliitiliste parteide olemasolust ei tea midagi.

Kehaliselt leida: strabismus, nystagmus later., myopia; alaline pilgutamine, daltonism (roh. puu osal) anormaalselt suur klinocoph. Väike pea, (kahin aorta klappide kohal), lymphadenitis; mitu suurt armi paremal käel. Onania 16 aastaselt. Iseloom väga äkiline, toores, vägivaldne. Vihahoos lööb igaühte millega juhtub.

Psühopaat. Konstitut., eetiline kõrvalekaldumine (sünd. kuuluvus) anormaalne ärritatavus. Mõrgaandeline.

54. A.T. Sünd. 24.I.1907 Vao vallas Virumaal.

Isa sünd. Vao ja oma Salla vallas. Peale abiellumist elasid Vao vallas ja 1914 aastast saadik Rakveres; ameti poolest põllutöölised; isa oli suur alkoholitarvitaja ja suri "uude haigusse" J. 11 eluaastal. Ema on põdenud neeru ja kopsu põletikku. Vend A. on jahuvarguse pärast 10 kuud vangis istunud: isa vennapoeg Tallinnas on mitmekordne varas.

Perekonnas on sündinud 5/2 last, neist surnud 3/6 l. tiisikusse, sarlakitesse ja rõugetesse. Johannes on 7 laps (41/44); kõndima ja rääkima hakkas 1 aastaselt. Emarinda sai 1 aasta.

10 a. saadeti karja; hoidis karja korralikult. Järgmisel aastal saadeti kooli, kust ta 1½ talve järele lahkus: ei tahtvat koolis käia. 13 a. 7 k. vanaduses oli teise poisiga kohtus laudade varguse pärast, mille eest ema hoolele määrati. Samal aastal varastas teise poisiga kalamõrra, mille eest 7.III.21. karku määrati. Peale nende asjade oli kohtus mitu korda teiste süüdistuste puhul kaastegelasena ja tunnistajana.

Koloniisse võeti vastu 22.VII.21. Ülalpidamine halb, äärmiselt toores ja vägivaldne: hoosse sattudes peksab teisi iga asjaga, mis kätte juhtub, hoolimata õpetaja juuresolekust ja keelust. Väga valelik; tööd vihkab, logeleb keelust hoolimata metsas. Töö juurest 2 korral põgeneda katsunud, mis esimesel korral õnnestas. Üle keha alalised tõmbed; niisama ka sõrmedes.

Teise klassi lõpetas rahuldavalt. Ükskordüks selge. Mõeldud arvudega arvamine läheb ka kergelt; tähelepanu võime n.n. 6, tagurpidi 4. Abstraktmõisteid oskab määrata. Riikide sõnasid tunneb hästi. Poliitilistest parteidest ei ole aimu. Ajalehti loeb. Eesti-Vene ja Saksa sõja põhjus on teada.

Kui üks arvamine teda valdab, siis ei sunni teda miski sellest loobuma: teeb kord otsuseks, et põllutööle ei lähe, siis ei saa ühegi karistusega teda selleks sundida; aga mingisugune, isegi väike meelitus muudab otsust korraga. Pealt näha on iseloom kaunis vagune, kuid väiksemagi tüli puhul ärritub ja hakkab üleni värisema; väga äkiline ja kättemaksuhimuline, elav, toores, vägivaldne, tujukas ja jonnakas.

Kehaliselt on leida: paremal käevarrel nahakasvaja, mis vahel suurt valu teeb ja mille tagajärjel, parem käsi pahemast peab 3 korda nõrgem; huulehari, põlve refleksid puuduvad, coitus 8-9 a. saadik; suguosad suured, Kogu kehas (tic general), liikmetes ja sõrmis perioodilised tõmbed (tic) viimastes üks teise järele.

Päritud degeneratiivne psühopaatiline konstitutsioon; primitiivsed reaktsioonid (eksplosiivne).

55. A.K. Sünd. 12.IX.13. Tallinnas, greek. katol. usku, venelane.

Isa sündis ja kasvas Volonski kubermangus;ema Mustvee alevis, venelane. Esialgul tarvitab ema alkoholi vähe, pärast poole õieti palju. Isa suur alkoholitarvitaja, suri tiisikusse. A. 5 eluaastal. Ema nõrgad kopsud ja verevaene. Isa teenis esialgul madrusena, selle järele oli kalakaupmees Tallinnas. Poja teisel eluaastal olid vanemad lühikest aega Mustvees, siis Peterburis. Viimaks uuesti Mustvees, juba lihaga kaubeldes.

Vanemate vahel oli alaline tüli ema abielu rikkumise pärast. Mineval sügisel asus ema Tallinna elama, andudes igale mehele. Olles ühe mehega voodis, ootasid teised laua ääres kordamehele. Olles ühe mehega voodis, ootasid teised laua ääres kordamehele. Viimane jäi harilikult ööks. Ema ja poja voodite vahel oli da. Viimane jäi harilikult ööks. Ema ja poja voodite vahel oli kapp ja ahi, siiski oli kõik näha, mis voodis sündis. Samuti oli purjutamine alaline nähtus. Sõja ajal elades Mustvees, kauples ema viinaga, kord kaussidega maal.

Abielu sündinud 1/0 l. Kõndima hakkas A. 1 a., rääkima 4 a., emarinda sai 7 k. Ema sõnade järele pole koeruse pärast koolis käinud.

7 aastasena varastas A.Mustvees võid ja raha ema juhatusel (poja sõnad). Raha(100 mk.) varguse eest oli kohus Mustvees 10.III.23. Otsus teadmata.

Viimaks hakkas A. ka kodust raha ja asju varastama. Raha (200 mk.) eest ostis suu pilli ja maiustusi.

Ema oli tige ja õel poja vastu, sellepärast elas viimane rohkem vanaema juures Mustvees. 8 aastasena põgenes A. kodust mitu korda peale peksmise. Kord jooksult tagasi tulles pani ema keldri ta kinni, kust A. uuesti põgenes. Kolm kuud hulkus ta ümber, kuni viimaks tädi ta mineval talvel Tallinna kaasa võtti ja vanaema juure viis, kes selle aja sees sinna oli kolinud. Tallinnas pööras ema palvega valve kommisjoni poole poega Harku saata. See sündis peale politsei teadaande, et ema kõlvatut elu elab ja N.S. § 1655 p. 3 põhjal kohtupalati prokuröri eeskirja järele politsei valve all seisab.

A. toodi 13.I.23. Harku. Koloniis suitsetab, mängib "kiri ja kull", samuti ka raha peale kaarte. Koolist puudub sageli jn.

Rehkenduses järeleksam teise klassi saamiseks.

ükskordüks selge. Rehkendusi lahendab ka möeldud arvudega. Tähelpanu rahuldav (6 ja tagurpidi 4). Tunneb ja hindab kaunis hästi abstrakt ja kõlblisi mõisteid.

Kehaliselt on leida: ebaloomuline kõrvade ehitus (asümmetria) ebaloom. suur klinocephh. bronchitis ja phimosis. Magab rahutult ja näeb usse unes. Väga hilja (4 a.) hakkas rääkima. Ebaloom lapsik.

Psühopaatiline reaktsioonkuju.
Koormatud pärivus.

56. V.K. Sünd. 16.VIII. 1908 a. Aseri vabrikus, Virum.

Isa sünd. ja kasvanud Pada ja ema Kaltsi v. Peale abiellumist asusid Aseri vabriku elama, kus isa tööliseks oli, kuna ema harva vabrikus tööl käis. Isa on sõjaväeteenistusest vabastatud, alkoholi tarvitab keskmiselt, on kord viinavarguse pärast kohtu poolt karistatud. Vabadussõja ajal lasti isa Rakveres Vene salakuulajana maha, ema suri aasta hiljem kõhutõppe. Abielus oli neil 2/1 l.

V. on III l. (32/32); kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 2 a.; emarinda sai 1 a. V. sündis ja kasvas Aseri vabrikus ühes teiste vanemate tööliste poegadega. Juba 5 a. varastas vanemate järelt raha maiuste ja suitsude ostmiseks. Seda õpetasid talle teised suuremad poisid, kes ka oma vanemate järelt raha varastasid, mida kõik koos ära kulutasid. Sel ajal, iseäranis 6 a. hakkas juba kodunt ära jääma ja ümberhulkuma: mereäärres, metsas ja mujal - ainult päeval isa kartes ei julenud ööseks ära jääda. 10 aast., peale isa surma, läks hulkumine suuremaks. 9 a. astus kooli, kus 4 talve käis, istudes 2 talve igas klassis puudus sagedasti ümberhulkumise pärast. 11 a. hakkas karjas käima. Samal aastal suri ka ema kõhutõppe ja V. saadeti Virumaa lastevarjupaika. Vanem-vend töötas vabrikus ja õde (16 a.) elas tema juures. V. oli varjupaigas 1½ a. 1922.a. kevadel võttis keegi peremees ta oma juure karja, lubades ka edaspidi V. kasvatada. Alguses oli peremees V.-ga rahul, kuid umbes kesksuvel varastas peremehelt mitmel korral suitsusid ja ka raha maiuste ja saia ostmiseks (400 mk.). Koos linnast pärit oleva poisikese-

ssga varastas naabritalust püssi ja tegi teise nimel poes ostusid. Kõike seda silmas pidades tahtis peremees V. sügisel varjupaika tagasi viia, pakkudes suvist palka ühes, kuid tagasi ei võetud ja ta jäi selle peremehe juure. Talvel varastas peremehe joobnud võõra taskust 1600 mk., millega venda ja õde vaatama sõitis. V. olla juba varem selleks otstarbeks peremehelt raha palunud, kuid viimane pole annud. Raha kulutas koos sõbraga restoraanis ja poes. Vähese ülejäägiga sõitis Aseri omaksete poole, kust ta jälle peremehe juure tagasi tuli. Selle järele anti asjale seaduslik käik ja 5.I.23 a. mõistis Rakvere II jsk. rahukohtunik V., kui mitmes kuriteos süüdlase vaeselapse keda vastava valve alla ei saa anda ja et ta kohtu eest kõrvale ei saaks hoida, Harku. 28.I.23 a. oli kaho vargusega, § 169 ja 170 alusel, kohtu ees; mõlemate pärast mõisteti Harku. Ees on veel kolmas, pettuse pärast, kuid peale nende on veel hulk teisi vargusi, mis saladusse jäänud. Harku toodi 13.I.23 a. Kondurii tlehes leiduvad märkused alalisest kaartimängust; on väga sõnakuulmatu ja ajab vastu; pesta ei armasta; tööl käia ei taha jne.

Õppis teises klassis, kuhu istuma jäeti, nõrgad numbrid omakeeles ja rehkenduses. Ükskordüht teab halvasti, rehkendab rehkendab ja arvab nõrgalt ja aegamööda, kuid lahendab väiksemad ülesanded kui küllalt aega saab. Tähelepanuvõime n.n. 6 ja 4. Teab Vabadussõja ja Landeswehri sõja põhjusi. Arvab, et igaüks peab kodumaad ja varandust kaitsema, aga isal pole olnud varandust, enamlased andsid käsu ja isa pidi minema. Tähelpanu sündmustele rahuldav. Vargus olevat seepärast halb, et vangi pannakse.

Somaatiliselt leidub: kanarind, lymphadenitis (erne s.), kõne kange ja kare; Pavor nocturnus et lunatismus. Löögi järele tekib nahas volt; suu viltu.

Psühopaatiline reaktsioon kuju, ereetiline.
Pavor nocturnus et lunatismus.

57. G.B. sünd. 23.I.1909 a. Lõhtse v. L. m.
Isa poolt vanaisa oli Virumaal õpetajaks; ema poolt vana-

isa uputas enese 78 aastaselt. Isa sünd. ja kasvanud Albu, ema Suru v. Isa ameti poolest vallakooliõpetaja Viru ja Läänemaal; alkoholi tarvitas vähe, nagu emagi; sõjaväeteenistusest oli vabastatud halva tervise pärast, suri pikaliso põdemise järele, tiisikusse kui G. 5 aastane oli. Umbes 5 a. enne surma ostis omale talukoha (10 t.) ja loobus õpetaja ametist. Ema peab talu edasi.

Abielus on neil sündinud 6/1 l.; ühe poja tallas pull surmuks. Üks vend ja õde ei ole koolis käinud vaesuse (varem) pärast (?), kuna kaks teist venda on gümnaasiumis õppinud, üks nendest praegu VII kl., teine ei tahtnud edasi õppida ja mõni aasta hiljem jäi kopsutiisikusse haigeks. Ainuke õde olnud kuni 25 a. täitsa terve. Kord öösel üles ärgates näinud kassi laual ja hakkanud ema appi karjuma, et kass tapab teda ära. Kass istunud laual. Sellest sündmusest saadik on ta nõdrameelne. G. on VII l. (45/39); köndima hakkas 1 a. ja rääkima 2 a.; ematinda sai 1½ a.; haigustest on põdenud sarlakisi ja leetreid; 2 aastasena kukkus ahju pealt maha, pahema küe küünarnukki vigastades. Kooli astus 8 a. ja käis 5 talve; õppis rahuldavalt. 10 a. pandi karja, millega hästi toime sai. G. oli üldse sõnakuulelik ja järelandlik laps. Vanem vend, kes koolis ei olnud käinud ja sõjas suurtükikuuli läbi raskesti põrutada sai, mille järele umbes 1 a. haigemajas lamas, ostis hiljem omale talu ja ehitas veski. Viimane oli kallilt kinnitatud ja talu peal suured võlad. mida silmaspidades ta G. palus veskit põlema panna, mida viimane ka tegi, 18.IX.22 a. esmaspäeva hommikul kooli minnes. Keegi talumees oli seda pealt näinud. Vendade vahekord oli kõigiti hea; G. sai alati vennalt käest raha, kui tarvis oli. Selle süüteo eest saadeti G., kohtuuurija korraldusel, Harku, kuna vend vangimaija paigutati. Sama suvel karjas käies, hoidis G. samal ajal ka naabritalu karjase loomi, kui see ise põllult rihmu läks varastama, mille juures poisi ümbertehtud jaapani püssiga maha laskis (Hr.59) . Harku toodi 30.X.22 a. Koloniis peab end korralikult ülal, millega üldise usalduse on võitnud.

Iseloom järelandlik, heatahtlik, pehme, vähe kartlik, iseseisvuseta ja aus. Kolonii koolis lõpetas V kl. hästi. Kui ustav poiss, oli kantseleis kirjutaja abiks.

Tähelepanu võime n.n. hea (8), tagurpidi samuti (6). Tead-

mised head; üldine huvi välisilma vastu hea. Põletamise lubamatust teadis "kuid vend oli minu vastu hea ja palus mind, ei saanud ära öelda".

Somaatiliselt on leida: viltu suu, suured kõrvalehed, väärin kätes; 2 aastaselt ahju pealt maha kukkunud ja käejatku vigastanud, mis tööd takistab.

Öösiti näeb palju und, kuidas ussid ja inimesed tema kallale kipuvad.

Pärivuslikult on teada: lell valerahategija ja varas, hagu ta poegki; isa sünd. saadik halva tervisega ja suri tiisikusse, üks vend põeb tiisikust ja õde nõdrameelne.

Hea ülalpidamise pärast vabastati koloniist aug. 1923.a.

Psühhopaat - allutuvate labüüritest.
Koormatud pärivusl Pole leida midagi haiglast (meeleolu lõtvus!).

58. O.U. sünd. 20.VIII. 1907 a. Anna v. J. m.

Ema isa sünd. väljaspool abielu ja suri 60 aastaselt vähja haigusse. Vanemad sünd. ja kasvanud Anna v. Poja sündimise ajal oli isa samas vallas rätsepaks. Umbes 07 eluaastal jättis isa tervislistel põhjustel rätsepaameti maha ja asus Albu mõisa karjaseks. 3 a. tagasi sai Sõidla mõisa jaotamisel asuniku koha, mida veel praegu peab. Vanemad tarvitavad alkoholi vähe; isa vabastati sõjaväeteenistusest jalahaava tagajärjel. Ema on kord mõisa põllult kartuli varguse pärast 2 nädalat ja 1916 a. murdvarguse pärast iseäralisi õiguste kaotamisega 8 k. kinni mõistetud. Ema onu suri nõdrameelsena.

Abielus on neil 5/4 l., üks poeg suri kõhutõppe; koolis on kõik lapsed 2-4 a. käinud ja kõik põllutöölised. O. on III. laps (27/23); kõndima hakkas 9 k. ja rääkima umbes samal ajal, õmarinda sai 2 a. põdenud ainult leetreid. 8 aastaselt saadeti võõrastе juure karjaseks. Kord jäänud karja juures magama, mille eest palka maha võetud. 12 a. astus kooli, kus käis kahe aasta jooksul ühe talve. Terve aastat pole vaesuse pärast võimalik olnud ühekorraga õppida vaid pidi isa ja vennaga metsa tööl käima; siiski lõpetas II kl. Ümber hulkus pühapäivil;

kord käis (12 a.) koduste teadmata ühes teise poisiga Tallinnas. 1921 a. suvel oli K. talus karjaseks, ainukese võõrta inimesena. Süüa,antud halvasti, kuna perorahvas ise hästi söönud; alaliselt nimetati O. hulguseks, kärnaseks jne. sügelis te pärast, mida ta põdenud; seda öeldud otse O. enesele ja veel rohkem kuulnud ta seda läbi puu seina. Selle tagajärjel tahtnud karjaskäimisest lahti saada ja ära minna, kuid isa pärast pole julenud seda teha. Otsides põhjusi äraminekuks, arvanud, et kõige parem oleks siis seda teha, kui loomi ei ole, mida lootnud saavutada karjalauda põlema panemisega, kus loomad öösi lõas. Karistust süütamise eest pole kartnud, sest keegi ei oleks võinud ju süütajat teada. Selle plaani, mis juba mõned päevad valmis oli, saatis ühel õhtul kella 10 ajal täide. Kui kõik oli vaikseks jäänud läks O. laudaga ühenduses olevasse heina küüni ja süütas heinad põlema; sellejärele tuli jälle tuppa tagasi ja heitis magama, teades, et tuul teisest küljest ja elumaja väljaspool hädaohtu. Tulekahju märganud linnast tedrejahile sõitnud isand, kes perorahva ja O. üles ärätanud, mille tõttu loomad, peale lammaste, kõik päästeti. O. õues käimist ja küüni taha minemist näinud nimetatud isand, mille tõttu arvamine tekkis, et O. tulesüütaja oli; mida viimane ka kolmandal päeval üles tunnistas. Rakvere-Paide rahukogu mõistis O. K.S. § 169, 2 jao ja 138 p.l põhjal süüdi ja Harku kuni paranemiseni. Harku toodi 2.V.21a. Selle aasta jooksul on olnud 5 põgenemist ja üks põgenemise katse; põhjuseks olnud kõva himu koju vanemate juure, himu suurendas veel teiste kodus käimine, aga teda kui kohtualust ei lubatud. Ainuke võimalus olnud sellepärast põgenemine. Kord tuli ise isa noomitusel paost tagasi; andes sõna mitte enam jooksta. Kuid paari kuu pärast kui "igatsus kodu järele suureks kasvanud", jooksis minema, peale selle olnud põhjuseks halb söök ja teadmatus, kui kauaks peab koloniisse jääma. 1922 a. ja käesoleva aasta jooksul põgenemise katseid teinud ei ole ja ei tahagi teha, teades, et mida parem ülalpidamine, seda rutem saab lahti. Kord hakvas teist kasvandikku noaga; 7.V.23 a. lõikas noaga vanad saapad katki, et uusi saada. Koolis õppis 2 a., mõlemad II kl. (rehkendus ja emakeel nõrgad)

8x4=36; 6x6=36; 3x8=56; 8x8=65; 9x9=81; 6x4=24; 6x7=45;

9x5=45; 7x9=63; 9x4=28; 6x3=18; 7x4=28; 9x6=54; 7-?x6=42; 4-?X5=20; 4-?x9=36; 21=?+72=93;

Oli 68 mk. osteti pakk tikka 4 mk. Ülejääva raha eest osteti 8 apelsini. Palju maksab 1 apelsin? I V. 18 mk. II - 9 (64:8 olla 9) 9x8-?-64. III - Ei tea. IV - 8.

Tähelepanu n.n. 8 ja 5. 1117 loeb tagurpidi õieti. Piibli käsud on teada, inimesel olevat aga kuri süda ja ta ei täitvat käske. Oma vaenlasele tasuks ta meelsamini kätte, kui kohtu kaebaks, ja just nii, nagu vaenlane tema vastu oli. Oma maja võivat alati põlema panna ja ka teiste maju, kui nad seda paluvad. Kui raske haige palub end maha lasta, siis tuleb seda teha, samuti ka tervet inimest, kui ta seda palub; sarnasel juhtumisel tapmine ja põletamine jne. ei olevat patt ega kuri tegu.

Kehaliselt leidub: parem käsi ja sõrmed lühikesed ning jämedad. pahem käsi pikk ja sale; onaneerib; otitis media dex.; näo ilme tömp ja rumal.

Iseloom elav.

Schizophrenia

59. J.M. sünd. 30.III. 1908 a. Lehtse v. J. m.

Vanemad sünd. ja kasvanud Ambla v., kus nende vanemail talukoht. Peale abiellumist rentisid Lehtse v. talu, mille pärastpoole ära ostsid. Vanemad tarvitasid alkoholi vähe; isa on Türgi ja Vene sõjast osa võtnud, väga tigeda iseloomuga, suri üle 70 a. vanuses kui poeg koloniis oli. Ema põeb südamehaigust.

Abielus on neil 7/4 last, nendest surnud 3/3 l. lastehaigusse ja üks krampidesse, 7 nädala vanuses. J. on XI l. (59/42); kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 2 a.; emarinda sai 2 a. Ema jutu järele olnud tal kondid nõrgad ja olnud märgatav puudulik arusaamine. 27 a. kukkunud 2 sülla kõrguselt kiigelt alla, saades kõvasti põrutada. Karja- ja kooli saadeti umbes 10 a. Koolis käis 2½ talve, sellest 2 talve I kl.; ema arvamise järele pole tuima arusaamise ja nõrga kuulmise pärast

edasi jõudnud. Karjas käis halvasti, mispärast naabritalu peremehega kohus tuli. 28.IV.21 jättis karja Blum. (Nr.57) hoolde ja läks, umbes verst maad eemal olevale põllule, sedelga rihma vargile, mida omanik kodunt juhtus nägema ja J. taga ajama hakkas. Joostes visanud J. rihma maha, mida tagaajaja pole tähele pannud ja viimaks J. juure jõudes nõudnud rihma tagasi; J. sõnu, et rihma maha visanud, mitte uskudes, hakanud viimast nuiaga peksma. J. rabelenud lahti ja jooksnud minema, kuid uuesti kinni võetuna ja kõpiga hoope saades, haavas J. tagaajajat noaga mispeale uuesti jooksu peasis; kuid ka omanik ei jäänud maha. Lepiku äärc jõudes ja nähes, et tagaajaja uuesti ligidal, võttis põuest lühikeseks tehtud jaapani püssi ja laskis tagaajaja umbes 3-5 sammu kaugusel maha. Selle järele põgenes kartuses Tallinna, kust jälle mõne aja järele tagasi tuli. Rakvere-Paide rahukogu mõistis 29.VI. 1921 a. J. Harku kuni paranemiseni, kuhu ta 10.VI.21 a. kohtuuurija korraldusel toimetati. Püssi kandis ta alati enesega ühes ja laskis sageli teiste karjaste peale, et neid hirmutada; nad olevat alati teda sõimanud ja kallale kippunud. J. vend on pussiga haavamise ja õde riidevarguse pärast kohtu poolt karistatud. Koloniist põgenes alguses kaks korda, olevat väga igav olnud ja kõik võõrad. Sageli teeb, mis meelde tuleb, nii meeldib talle suplema minna ja teeb seda kellegilt küsimata, õigustades seda palava ilmaga. Kakeldes kukub hoogu ja vihas raiub pussiga, mida sellega õigustab, et kõik koloniis pussitavad, kui teisest muidu jagu ei saa. Imeruttu satub metsikusse vihahoogu, milles oma tegevusest enam aru ei anna; toetudes vasta seina, jõllis silmega, kaitseb ennast nagu koer, kellele kari teisi kallale kipub. Sarnasesse hoogu sattus ka teiste nõudmiste peale, et ta kellegile järele läheks, mis ma teistel käskisin teha.

Kolonii koolis käis II ja III kl. kummagis 1 talve. Ükskordüks selge,,ülesandeid rahuldavalt lahendades, kuigi ärmise aeglusega. Tähelepanu n.n. vaevalt 5 ja 3. Piltide sisu ja üldist mõisted ei taipa; küsimusele, mis näeb pildil vastab: "inimesi, sarjab teist, poisike lakku täis". Pildi sisu oli: möödaminejа vahib neidu ja ei näe, et poisikese maha tõukas).

Geomeetrilisi kujundisi tunneb. Kättemaksmine seisvat teise tapmises, põletamises, peksmises ja kohtus valetamises. Kättemaksmine olevat hea asi kui ise sisse ei kuku; seaduse poolt olla see keelatud. Kas oma vaenlast tappa võib või ei, seda ta ei teadvat, kuigi tapmine keelatud olla. Teise omandust varastada ei võivat, sest kord tulevat see ikka avalikuks. Käskudes olevat ka keelatud tapmine ja varastamine aga keegi sellest ei hoolivat ja kuidas tema tulevikus teeb, seda ta ei võivat teada.

Kehaliselt leidub: daltonism VIII gr. T. i. ja 2 järele; pahem silm hypermetropiline. Kuulmine üldiselt nõrk, iseäranis pahema kõrvaga; valutundelikus kätes ja õlgades tublisti nõrgem, pea ja nägu higistavad haruldaselt palju; lymphadenitis. Coitus 10 a. Kõrvalehed asümmeetrilised; kauemat aega pöeb kurgu ja ninapõletikku; hingab läbi suu, suu viltu; parem suur varvas eemal seisev; väljanägemine rumal, loid, nina tatine, räägib väga aeglaselt ja segaselt; sündmusi mäletab halvasti ja ütleb ikka "ei tea"; oma karja juurest äraminekut seletab mitmet moodi ja valetab.

Debilitas*m*ja psühopaat; kergelt ärritetav. (meeleolu lõtvus).

60. H.I. sünd. 10.II. 1904 a. Koonga v. Pärnu m.

Vanaisa (isa poolt) suri 36 aastaselt tiisikusse. Isa sünd. ja kasvanud Vahtla ja ema Tõstama v. Peale abiellumist elasid Pärnus ja Konga v. Isa elukutselt püttsepp; sõjaväes teeninud; alkoholi tarvitab palju ja suitsetab; põeb selgroo vähka ja praegu töövõimetu. Ema käis peremehe juures põllutööl.

Abielus on neil 6/3 l. nendest surnud 3/0 l. 2 närvihaigusse ja 1 Vabadussõjas langenud. "ks vend on lubatud püssi kandmise eest kord kohtu poolt ja teil varguse pärast karistatud.

H. on VIII l. (44/40); kõndima hakkas 10 k. ja rääkima 2 a.; emarinda sai 15 k.; on põdenud sarlakid ja leetreid. H. sünnis ja kasvas Konga v. 7-8 aastaselt käis oma lehma karjas ja 10 a. peale võõraste juures, kuni 13 eluaastani.

Kooli astus 9 a. ja käis 2 talve valla ja 2 kihelkonnakoolis. 1919 a. mai kuul astus Pädrama v. peremehe juure teenistusse, kelle elumaja ta aprilli k. keskpaigas kättemaksu kires põlema pani. Tulesüütamine sündinud kell 4 hom. ja , H. enese jutu järele, purjus peaga. Põhjuseks olnud sekeldused palgaga (vististi vale põhjendus, millest selgust ei saa H. jutuajamisest äraütlemise tõttu).

Selle süüteo eest mõistis Tallinna-Haapsalu rahukogu 15.VII.20 a. K.S.§ 1606 põhjal H. kolmeks aastaks vangi, K.S. § 139 tähendatud õiguste kaotamisega ja § 52 1-2 ettenähtud tagajärgedega. Koloniis viibib 11.X.19 a. saadik, kohtuuurija korraldusel. Peale rahukogu otsuse komandeeriti H. kolonii juhatuse palvel, Harku leivategijaks. Kolonii korrale ei alistu, teistega ei seltsi, ühes ei söö ja vaatab kõrgilt kõikide peale. Viimasel aastal on sageli joobnud; alati üleolev, pilkav ja vähe rumal naer huulil. Oma töö teeb hästi, kuid kellegi käsu alla ei paendu, väga kättemaksuhimuline ja toores tüli juures; ise tüli ei nori. Väga salalik ja kinnine, ülevaatusel keeldus oma tegudest ja süütegudest midagi jutustamast, sest see olevat ununenud ja ta ei tahtvat sellest rääkida. Suur spordiharrastaja, kergetõste võistlusel esimese auhinna omandanud.

Tähelpanu n.n. 9 ja tagurpidi 6-7 (hea), teadmised head. Abstraktsed mõisted tuttavad ja formuleerib neid hästi. Kõlblisist mõisteist arvab, et see iga isiku era asi olevat. Kui inimene end ise ausaks peab, siis on ta seda, olgugi kas või mõrtsukas. Kättemaksta võib alati ja tahtmise järele ka varasta da, kuigi see inimeste poolt keelatud.

Iseloom uhke, väga kättemaksuhimuline kinnine, salalik, ärrmine egoist ja moraalivaene; teades abstraktseid, isegi kõlblisi mõistoid, annab neile antimoraalse sisu.

Kohaliselt on leida: füüsiliselt hästi välja arenemud, värvide ebakindlus (osaline daltonism) sinine - kollasest värvis, paremas nisas suur kõva tükk; bronchitis, Coitus 14 a.

Fanaatiline psühopaat; depressiivne (skhizoidtüüp).

61. M.R. sünd. 18.III. 1908 a. Vändra alevis Pärnu m.

Isa sünd. ja kasvas V.Vändra ja ema Tori v.; esimese isa sünd. väljaspool abielu, suur joomar nagu poegki nooremalt. Peale abiellumist asusid M. vanemad Vändra alevi elama, kus isa müürsepaks ja ema päevatööliseks oli. Töö ajal olid lapsed omapead kodus. Viimased 3 a. on vanemail asuniku koht, kuid elavad endiselt alevis. Isa, kui ainuke poeg, sõjaväes teeninud ei ole; purjus peaga määratses ja peksis kodus asju katki; kohtu poolt kord heinavarguse pärast karistatud. Ema vend ja õde on nõdrameelsed.

Abielus on neil 5/3 l.; 2 poega said sõjaväljal surma. 2 tütart on õmblejaiks, kuna pojad karjased ehk põllutöölised. Lapseeas olid pea kõigil krambid, samuti põdesid kõik soojatõbe. Koolis on kõik peale M. 3 talve käinud.

M. on VII l. (40/35); kõndima hakkas 9 k. ja rääkima 1½ a.; emarinda sai 1 a., selles vanuses käisid tal krambid. Teistest haigustest on põdenud: leetrid, sarlakid, rõugeid ja praegu on närvipõletik. 10 a. hakkas suvel karjas ja talvel koolis käima. Teenis ja õppis rahuldavalt; III klassist visati poole talve ajal välja (sõnakuulmatus?); õppis II kl. 2 a. 1920 a. (12 aastaselt) alates muutus iseloom halvemaks. Olles peremehe juures teenistuses hakkas teiste poistega ümber hulkuma, mille tõttu viimaks koguni ära läks. Isa sõimas koduseid päevavargaiks ja nuhtles sageli. Sügisel, kui koolist välja visati, katsus isa poega küll veel kooli ajada, kuid selle asemel jooksis poiss kodunt ära, hulkudes terve talve igal pool Kord teatas peremees, kelle juures M. ööbis ja süüa palus, isale poja asalolekust, kes ka kohe sinna sõitis. Isa ähvardanud looga külge kõita ja kodu ketti panna, mille järele M. saltsamast põgenes. Veebruari kuul 1921 a. palkas end Kõu v. karjaseks. Peremehe maa peal asus tuntud varga M.-se maja, M. sõbrustas viimasega ja koho algasid varguse: peremeholt varastas riided, saapa nahka jne. M-s'ega kokku lepitud plaani järele pidi M. end karjaseks palkama igale poole, kuhu sai, et kergem oleks vargusi toime panna. Sel moel teenis ja varastas ta mitmes kohas püssi, raha jne. M. vahtas päeval valmis ja teised toimetasid öösi edasi. M-s'e vend oli niisama mitmekordne ja tagaotsitav varas; tal oli oma hobune ja liikus

ringi kord lihuniku, kord muna-,võiostja jne. katte all. Valgas oli tal oma maja. Selle inimesega hakkas nüüd M. suuremaid murdvargusi toime panema. M. juhtis hobust ja alevites oli hobuse juures, kuna kaaslane parajat saaki otsis. Peale üht aida lõhkumist Järvamaal, sõitsid mõlemad koos Valga maakonda (Tõlliste metsa), kus politsei neid Emajõe kaldal laagris kohtas. Püssitule peale vaatamata läks M-sel korda hobusega ära põgeneda, kuna M. metsa mööda ise koju pööras, kus politsei teda tabas. Sellele järgnesid kaks kohut, mis M. isa valvele andsid, kuna kolmas (Pärnu rahukogu 11.XII.22.) M. murdvarguse eest 6 kuuks vangi mõistis, saates teda Harku.

Harku võeti vastu 13.XII.22 a. Päevikus märkused: saapa vahetus ühe põgenejaga, meelega saabaste põletamine, kartuli vargus, pesemata, korratu jne. III klassis õppis rahuldavalt. Üksikordüks selge, rehkendamine, ka mõeldud arvudega, kiire ja kerge. Tähelepanu n.n. 6 ja 4. Filtest ei suuda arusaada. Abstraktseid mõisteid formuleerib: halastus olevat ainult sõbra, mitte vaenlase jaoks. Sõja sündmusi ja põhjusi teab. Kodumaa kaitsmine olevat tarvilik olnud, muidu oleks parunid maa ära võtnud. Varastada ei võinud sellepärast, et siis kukud vangi, mis inimese tervist ja au rikub. Au olevat inimesele enesele tarvis.

Kehaliselt leidub: myopia, valutundelikkus vähe nõrk, phimosis, neuralgia supra orbitalis ja lymphadenitis, suguorganid väikesed.

Iseloom elav ja järelandlik; nägu alati naerul.

Psühopaat. Konstitutsionaalne eetiline kõrvalkalduvus; väga koormatud pärivusl; eroetiline (hingeliselt tundetu).

62. A.S. sünd. väljaspool abielu 6.I.07 a. Kirbla v. Läänе m.

Vanaisa Kirbla v. talupidaja. Ema oli kõigevanem tütar perekonnas. 17 a. sündis tal, kellegi talupojaga, väljaspool abielu poeg A. Ema ja teiste õdede (2) vaheliste sagedate tüülde tagajärjel läks ema võõraste juure teenima, jättes A. oma

oma ja isa kasvatada. A. hakkas kõndima ja rääkima 2 a.; omarinda sai 1½ a. Koolis ei käinud, sest emal polnud jõudu teda sinna saata. 9-10 a. hakkas karjas käima; 10 a. hakkas teistes taludes ja teiste poisikestega ümber hulkuma. 12. aastaselt külas ümber jookstes, töi ühes kahe teise talupere-mehe pojaga naabritalu seinalt kuivama pandud tubaka juuri suitsetamiseks, millise süüteo eest kõik kolm oma valvele mõis-teti. 13 a. jooksis kord naabritalus elava sulase poja juure tubakat paluma; tühja tuppa minnes nägi A. voodil tubaka kasti, kust ta umbes ½ naela omale võttis. Omanik oli tuntud varas ja A. vanaisa vihamees, kellelt ta 2 kangast oli varastanud, mille eest 2 kuud vangis oli istunud, varguse pannud toime koos oma 17 a. pojaga. Mainitud kohtu pärast oli vanemate va-hel vihavaen, ent poisikesed oma vahel said hästi läbi. Asjale anti kohtulik käik, mis lõppes A. Harku mõistmisega, kuni paranemiseni. Juba Harkus olles süüdistati teda ühes teise poisikesega sauna lõhkumises, kuid andmete puudusel mõisteti õigeks.

Koloniisse võeti vastu 10.VIII.20 a. Märkusi päevikus väga vähe: kord ära põgenenud paha söögi ja igatsuse pärast kodu järele; hullates aknaklaasi katki teinud. Kolonii koo-lis õppis halva edasijõudmise tõttu 3 aastat I.klassis. Õpe-tajad kaebavad saamatuse ja halva edasijõudmise üle; kuid tõsiselt on halva edasijõudmise põhjuseks kopsu tiisikus, mil-le tõttu pea alati haigemajas lamab.

Ükskordüht tunneb vaevalt 30-ni, selles piires rehken-dab ka moeldud arvudega kuigi väga aeglaselt ja raskelt (24 mk. eest osteti pakk tikke 8 mk. Ülejäänud raha eest 4 õuna. Palju maksab 1 õun?) Tähelepanu n.n. 5 ja 4. Pilti (stern), kus vanamees uksest välja tuleb ja sealt mööda mineva koolipoisi raamatutega kinni võtab, teise käega näidates akna poole, kusjuures akna katkilöödja poisike lumepallidega plangi taga peidus on, seletab ta niimoodi, et kaks poisikest läk-sid vargile läbi akna, omanik tuli välja ja võttis ühe kinni kuna teine end ära peitis. Sõgesiku mäng on tukkapidi kinni-võtmine jne. Vahet abstraktsete mõistete ja asjade vahel teeb kaunis hästi: Kõlbline arusaamine asjust rahuldav ("Jumal soovib inimestele, et vargus ei ole hea ja varastama ei pea").

conjunctivit

Somaatiliselt leidub: bulbi tis, otitis ext., t.b.c. pulm. et pl.

Pole leida midagi haiglast.
Eretiline iseloom.

63. V.T. sünd. 31.VIII.1908 a. Emmaste v. Hiiu saarel.

Vanemad pärit Emmaste vallast, kus neil umbes 3 vakam. põldu ja rohkesti heina- ja karjamaad oli. Osa heinamaagist müüsid ära; hobust neil ei olnud. kuid pidasid üht lehma; omale põllusaagile pidid alati lisa ostma. Isa käis väljas tööl Arkangelskis ja mujal, Kohu sadamas, kuna talvel kodus olles vähest kalu püüdis. Ema tegi koduseid töid ja kobuse päivi. Kodus olles, käis isa 4 teise väiserentnikuga talu ait as vargil. Kraam toodi isa poole, kus seda oma vahel, laste (6 ja 18 a.) juuresolekul jaotati. Sarnaseid varguskäike oli mitu, kuid ainult üks (1916 a.) läks kohtuni, mille eest 5 kuud vangistust mõisteti (38 a.) ja omale, kui kaassüüdlasele 3 kuud, kuna lapsed selleks ajaks vangide laste varjupaika paigutati, rinnalast ema juure jättes. Isa on sõjaväes teeninud; alkoholi tarvitab rohkesti; suri 2 aastase kopsu tiisikuse põlemise järele. Isa poolvend oli pime ja nõdrameelne. Ema vend, elukutseline varas, on praegu panga lõhkumise eest kinni. V. vend A. on praegu samuti varguse pärast Harkus (Nr.64).

Abielus on vanematel 5/2 l., nendest surnud 1 poeg peapõletikku (v.-st vanem) ja teine sündides surnud.

V. on II l. (30/31); kõndima ja rääkima hakkas 1 a. emarinda said 11 a. haigusi põdenud ei ole. 9 aastaselt oli nädalas kord ehk kaks ühisoas karjas, kuna 11 aastaselt võõraste juure teenima läks. Samas enne astus ta kooli, kus pool talve käis. Koolist puudus sageli kehva varanduslise seisukorra pärast. Umbes 9 a. hakkas ühes vennaga kodust kõima (saagi söid osalt ära, osalt viidi koju) ja ümber hulkuma. Karjas olles jättis karja metsa ja tuli vanemate poole. Kuid kodune elu olnud paha, sest ema peksnud ja nuhelnud iga väiksema süüteo eest, mispärast ta kodunt 10 aastaselt üle väina Läänemaale põgenes. Et kusagilt süüa ei saanud tahtis end karjaseks

kaubelda, kuid isiku tunnistuse puudusel saadeti tapiga tagasi koju. Samas eas varastas naabri talude õunu, nuge jne. 11 a., olles võõrastetõ juures karjaseks, varastas sulaselt kaelasalli, 200 mk. raha ja mängu kaardid, mille järele õhtu ära põgenes. Paar nädalat hiljem, olles teise peremehe juures karjaseks varastas sealt revolvre. Edasi teenida olnud selle järele raske, kuigi keegi midagi ei teadnud - palunud peremehelt end lahti, millega viimane pole nõus olnud; sellepeale ähvardanud V. vägisi ära minna, mis kahtlust äratanud ja läbiotsimisel leitudgi kadunud revolver V. padja alt. Nende mõlemate asjadega anti ta oma valvele. Sama aasta (1920 a.) sügisel läksid vennaga naabri talu aita vargile. Võtme asukoht oli V. varem teada, mispärast ta rehealuse kaudu toast võtme tõi ja pärast jälle tagasi viis. Keegi magajaist seda ei kuulnud; rehe all söid alguses kõhu sepikut ja piima täis. Aidast viisid ära: tangu, seapekki, vaha küünlaid, tuletikke, leiba, Vene raha umbes 20 rubl. j.m. Viimase süüteo eest mõisteti mõlemad vennad Harku, kuhu V. 5.I.21 a. vastu võeti.

Päevikus leidub alaliselt märkusi: "töölt ära läinud, koolist puudus terve päeva ehk viimased tunnid viibinud teadmata kus, meelega saapad põletanud, lubamata sõnadega söimanud, alati pesemata, hommikul ei tõuse üles ja voodi väga korratu. Kolonii koolis käis 2½ talve; sellest III kl. kaks talve.

Rehkendab kiirelt ka mõeldud arvudega. Tähelpanu n.n. 7 ja 4. Abstraktsed ja kõlblised mõisted selged; hästi tunneb piibli kõlblist õpetust. Teab, et varastada ei tohi, kuid seletab: "kaelasall oli nii ilus, siidist ja kange himu oli saabaste järele; teadsin, et varguse avalikuks tulekul järgneb karistus, kuid tol momendil, kui juba võis võtta salli ja raha, oli lootus omandada ilusat salli ja saapaid, nii suur, et millegi muu peale ei mõtelnud, kui ainult võtta ja minna. Samuti oli ka revolvriga; teistel poistel olid omatehtud püssid ja lasksid linde ning oravaid jne., arvasin, kui mul ka revolver oleks, ostaksin padrunid, läheksin siit ära ja laseksin, kange himu oli saada ja millegi muu peale ei mõtelnud, kui pärast kõik meele tuli, tahtsin rutemini ära minna". See jutustus tuleb südamest ja poisike ise nutab kahjatsuse pärast. Koloniist koju lastuna, jutustab, olla võimalus olnud võtta rahakotti jne., kuid onam

ei võta, sest teab kuhu see viib; varem aga arvasin "2 korda anti ema hoole alla, eks kolmat korda anta ka".

Kehaliselt leidub: angina, lymphad. pahema käe 3 sõrme esimesed jaok puuduvad (granaadi löhk.) osaline daltonism (VII, 2 ja IX, 1.) myopia (D. 1/4 m. näeb sõrmi. post. vulner. oc.; s.- 4/8); keskm. klinocoph. dex.; pudikeel; tugevad suguosad; coitus 14 2/3 a. suguliselt palju läbi käinud 14 aastase tütarlapsega.

Iseloom salalik ja vähe kinnine, väga valelik - iga sõna pead kontrolleerima. Tõtt üldse ei räägi; kui seda sunnitakse tegema siis räägib nuttes vihaga mõned sõnad.

Debilitas mentis; ereetiline, eksplos.
Koormatud pärivusl
Konstitut.l eetiline kõrvalekaldumine
(hingeliselt tundetu).

64, A.T. sünd. 7.VII. 1906 a. Emmaste v. Hiiu saarel. Greeka-kat. usku; eestl.

Vaata Nr. 63. V.

A. on esimene laps (23/19); kõndima hakkas 1½ a. ja rääkima 1 a.; emarinda sai 1½ a. Juba õige varakult, umbes 6-7 aastaselt jooksis teiste poisikestega mööda küla ümber - olki täiesti oma pead, sest isa oli kaugel ja ema naabri talu tööl. Kui oma vangis oli, viibis A. ühes vennaga vangide lastevarjupaigas. Sealt tagasi tulles, (10 a.) läks hulkumine veel suuremaks, olki 3-6 k. ühte järgi teadmata kus. Hulkudes ühes vennaga Saaremaal ja Hiiumaal, elasid peaasjalikult korjamisest. Kui kodus suur puudus oli (peale isa surma), siis saatis ema pojad külla paluma. Süüa oli kodus vähe, mispärast ta pidi korjama. Ümberhulkumiseks olnud suur himu, et aga edasi minna ja näha, mis ees pool; kindlat sihti pole olnud, Juba väiksena varastas teiste mänguasju ja käis ka õunaaias vargil. Hulkudes on palju vargusi toime pannud üksinda ja koos vennaga. 10 3/4 aastasena murdis koos teiste poisikestega Saksa okkupatsioonivägede sõjamoona ladudesse, kust püssirohtu j.m. varastasid, mille eest mõisas vitsu anti. Vanaema tonst varas-

tas müügi tarvis pandud nõelu, niiti jne. mida ise edasi müüs. Tädi juures, kes seal umbes 5 versta kaugel oli, käis sagedasti vargil; esialgul lõi akna katki, pärast poole aga võttis akna ruudu eest ära ja peale vargust pani jälle tagasi. Sel teel, luuratses tädi kodunt äraolekut käis sageli vargil ja keegi esialgu ei märganud vargust ega võinud ka hiljem teda selles kahtlustada. Võõrastelt juurest varastas kõiki asju, mis kätte sai: raha, nuge, viinategemise torusid, millest vennaga kavatsesid püsse teha jne. Oli himu varastada, siis võttis, sai himu täis ehk tarvidus mööda - viskas maha ehk müüs edasi. 1920 a. sügisel (14 a.) käisid naabritalu aidas vargil (vaata nr. 63), millo eest ühes vennaga 7.X. 20. a. Harku mõisteti, kuni paranemiseni. A. on enne seda varguste pärast 3 korda kohtu poolt ema vastutava valvele andmisega karistatud ent A. enese jutu järele olevat kaugelt suurem hulk vargusi salajaseks jäänud. Kooli olevat astunud 9 a. õppinud I ja II, kl. kumbagis 2 a. Koloniis õppis II kl. veel 3 talve. Tisleri ametit ära õppida ei suuda, meister arvab, et ta "puudulik" on.

Harku toodi 5.I.21.a. Põlgab igasugust tööd ja hoiab sellest kõrvale. Koolist puudub väga sageli, veetes selle aja metsas hulkudes. Klassis õpetaja vastu mitu korda häbemata sõnu tarvitanud, mille pärast kartseri paigutatuna vihaga akna ruudud puruks löhkunud. Vargusi on toime pannud mõisa õunaaias ja kartulikeldris.

Ükskordüht teab peast kunni 20; sellest peale kuni 40. peab igakord arvama, ent üle 40 ei oska enam arvata. Väljamõeldud arvudega rehkendamine sünnib väga pikkamisi ja suurte eksimistega. Tähelpanu n.n. 8 ja tagurpidi 5; mehaaniline tähelpanu rahuldav, kuid kombinatsioonvõime halb. Kõlblisi mõisteid ja tegusid püüab alati esile tuua ja räägib neist hea meelega. Jumalat arvab paluda, et hingel hää oleks, ent praegu pole palumise järele tarvidust. Varguse üle ei olevat üldse vaja mõtelda, "taha-d asja omale saada - lähed ja võtad, aga pärast vaatad, et see ei olegi midagi ja viskad ära. Teinekord näed, et on ilus asi, aga ei ole tahtmist võtta kuigi võiks. Kas see ilus ehk hää on, selle üle ei mõtlegi, vaid "tahad ja võtad"; kõht oli tühi ja oma tööl

keegi ei anna midagi, sellepärast arvasime vennaga "lähme ja toome"; võtsime väikse vankri ja kui kõik magasid - tõime. Kui ema ära läks, siis keetsime ja andsime kolmele nooremale vennale ka". A. võttis ka Saaremaa mässust osa, sest tarvis olnud parunid maha tappa ja maa ära võtta aga Eesti sõjavägi läinud parunite poole üle.

Kehaliselt leidub: sinine - kollases värvides ebakindlus; parem silmamuna vähema liikumisega ja vähe sügavamal; parempoolne jalg sündides lühem; ots madal ja libamisi, otitis media dex., kasv lühildane; sugunäärmed tugevad, coitus 13 a.; koloniisse tulles hakkas onaneerima; alguses orgasmi ei olnud, kuid mõne nädala pärast tekkis ka orgasmus.

3 põlve kas anti-sotsiaalsed ehk degeneratiivsed. Hiline lapse hingeelu ja varguse himu on kahtlemata selle pärivuse vili.

Debilitas m. ereetiline (sünd. kuritegija) Konstitut., eetiline kõrvalekald. (hing. tundetu).

65. V.Õ. sünd. 30.IX.1910 a. väljaspool abielu. E. v. Muhu saarel.

Ema pärit Hiiu saarelt, kus vanemad mõisateenijad. Sakslaste tuleku eel põgenes üle lahe Võnnu v. ja aasta hiljem asus Käpla mõisa karjanaiseks. Tal on väljaspool abielu 3 last sündinud, kõige vanem nendest käib suvel karjas ja talvel koolis, kuna 7 a. vend alles ema juures elab. V. on II laps (23); kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 2 a.; emarinda sai 1½ a.; on põdenud rõugeid ja "uut haigust". Ema käis meestega, iseäranis soldatitega alalõpmata suguliselt läbi; õhtul heitis voodi, kuid hommikul ei olnud teda seal ja ta tuli alles enne tööle minekut koju. Omas toas ei saanud mehi vastu võtta, sest seal elas veel teine karjanaine. Laste kasvatusest ei hoolinud keegi; ema ise oli terved päevad tööl, lapsed lahkusid kodunt ja hulkusid ümber. Et kodus midagi süüa ei olnud, siis läksid nad sageli taludesse, süüa paluma ja kerjama (V. 7-8 a., vend umbes 5 a.); hiljem hakkasid toime panema ka väikesi vargusi (õuna vargused) ja

muid süütegusid. Nii peksid umbes 8 a. vennaga talu aurukatlal peenemad osad kividega puruks. 8½ a. asus ema mõisast Sinalepa elama ja andis V. peremehe juurde karja. Karjas käis V. halvasti; lõpuks varastas peremehelt uuri ja revolvri, mis hiljem üles leiti, ning põgenes ära. Seda asjaolu silmas pidades, palus vallavalitsus V., kui hulkuri ja varguste pealt tabatud alaealist, Harku vastu võtta, mis 19.V.20 a. sündis.

2.VIII.21 a. kutsunud kolonii kasvandik B, 6 a. õpetaja tütart metsa marjule (vaata Nr. 120. - õige kirjeldus) sihiga teda vägistada. Aia juures kohtas ta V. (10 a.) ja samas oas M. Nr.120, kes tahtnud jõele minna; B. kutsunud neid ühes marjule. (teine variant: B. ja M. olevat varem ses asjas kokku rääkinud ja M. olnud puss kaasas). B. teinud teistele ettepaneku last vägistada, millega teised ka koheo nõus olnud. B. tahtnud esimesena peale hakata; võsastikus pannud ta tüdrukukesele jala taha ja lasknud pikali, M. hoidnud kätest ja Õ. jalust kinni. Püksa lapsel jalast maha võttes vaigistanud B. tüdrukut "ega meie midagi ei tee vaid ainult mürame". Kui püksid maas olnud pannud B. lapsele käe kaela peale, surudes hinge kinni ja roninud peale. Laps kähises selle juures, tahtes rääkida, kuid sõnu ei saanud välja. Lapse suguosad olid kitsad ja B. ei saanud midagi ette võtta. B. katsus heinaputkoga ema tupeavaust laiendada, hoides teise käega tütarlapse kaela kinni. Torkimise tagajärjel hakkas veri jooksma, millele järele B, enam ei tahtnud akti jatkata, ka teistel polnud selleks enam himu ja lasksid oma käed lahti. M. tahtnud peale seda pöösa taha minna, kuid B. võtnud kivi ja ähvardanud sellega visata öeldes, " teeme enne ära ja siis võib minna, sest muidu tuleb üles ja räägib kodus ära ja kõik kukkume kartsasse." Tol ajal korisenud tütarlaps veel vähe. M. öelnud: "las läheb koju", kuid B. vaielnud vastu: "ei maksa, kas siis parem sõitu seljas toha".-"Hea küll" öelnud M. ja löönud lapsele oma pussiga pähe. Laps olnud uimane ja oiganud, sellepeale võtnud B. suure kivi ja visanud keset rinda, mis keskpaigast alla vajunud ja külgedel üles tõusnud; suust ja ninast hakanud verd jooksma. B. võtnud kaibal jalust, Õ. pihast, M. kätest kinni, viinud üle raudtee hagude alla ja pannud talle veel suure kivi peale. Vereplekkidele käskinud B. liiva

peale raputada, mida ka tehtud. Parajasti helisenud sauna kell ja laibale ei saadud küllalt hagu peale panna, mispärast otsustati, et 2 peavad pühapäeval rohkem hagu peale panema, sest pea ja jalad olid veel näha; seda toimetanud B. ja M., kuna Õ. tol ajal karjas oli. Hiljem suurustanud M. teistele, et tema olevat "jõledale poisile tera näidanud". Vangikojas viibides olla ka Õ. teada saanud, et B. ja M. vägistamise asjus varem kokku olid leppinud (vale).

Kõike seda jutustades on Õ. nii rahulik, mingit hingelist kannatust ei näe ta näol.

Tööd ei viitsi teha "must ja ropane", ülalpidamine väga halb: loobib tinti seintele ja teistele kaaslastele näkku, ajab vastu tunnis ja lõhkub sealt kui meelde tuleb. Koolis õppis I kl. 2 talve, II kl. jäi samuti II. talveks. Käsitööd ära õppida ei suuda.

Ükskordüht teab peast kuni 20, sellest peale ei tea, vaid rehkendab iga vastuse välja; üle 40 ei suuda vastata ka rehendades. Mõeldud arvudega rehkendab rahuldavalt. Tähelepanuvõime n.n. 7 ja tagurpidi 4. Pilte seletab rahuldavalt. Oma ligemist olla sellepärast parem armastada, et tomalt muidu midagi ei saa. Kui kedagi oleks tarvis maha lasta, siis teeks ta seda küll, noaga ei taha tappa, kui palju verd tuleb, siis läheb süda pahaks , kui verd ei tule, siis teeks ka seda. Tal olnud ka üks sõber, aga kui mõni päev polo teda näinud - unustanud teda täiesti. Juttu ajab alati tõsiselt, murrab sõrmi ja koputab nendega vastu tooli; missugust juttu temaga ajad, see on talle ükskõik.

Sõtta ei taha minna, sest seal lastavat maha. Koloniist ei taha ära minna, olevat õige hea olla; alguses põgenes küll, kuid seda teinud teiste narrimise pärast. Unes näeb alati, et teda taga aetakse ja et kukub.

Somaatiliselt leidub: nina juur sügav (sadula taoline) conjunctivitis, kyphosis ristluude kohal, lymphadenitis; onaneerib ll a. ühes seemnevooluga.

Iseloom tasane, anormaalselt ükskõikne ja tooros.

Debilitas m. levis. depressiivne.
Konstitut. eetil. kõrvalekaldumine (hingeliselt tundetu).

66. O.U. sünd. 18.VII. 1907. Võõbsu alevis.

Vanemad pärit Kahkva v. Peale abiellumist asusid Võõbsu alevisse, kus isa postivedajaks oli. Vabadussõja ajal viinud punased isa vangi. Hiljem põgenenud Eestisse tagasi ja surnud 55 a. vähja haiguse tagajärjel umbes O. 13 eluaastal; alkoholi tarvitanud parajalt; kui perekonna toitja sõjaväes ei teeninud. Ema toimetas koduseid töid ja käis väljas põllutööl. Suri 42 a. (O. 6 eluaastal) verevaesusse: olnud väga nõrk, pea käinud ringi ja kukkunud maha. Umbes 2 aastat hiljem võtnud isa uuesti naese. Elu polnud sellega küll palju halvem, kuid siiski mitte nii hea, nagu oma ema ajal.

Esimesest abielust on sündinud 3/1 last; teisest abielust 1/0 l.; üks tütar on surnud sarlakitesse.

O. on IV laps.(42/36). Kõndima ja rääkima hakkas 1½ a.; emarinda sai 2 a.; on põdenud sarlakid. 8 aastaselt astus kooli, kus 5 talve käis. I ja III kl. õppis 2 talve. Punaste Võõbsu tulekuga jäi kooliskäimine katki. 9 aastaselt pandi karja; karja hoidis hästi. Peale isa surma karja enam ei läinud vaid hakkas 13½ aastaselt ümber hulkuma ja varastama koos teiste alaealistega P.-ga (Nr.67) M.-ga (Nr.68) ja Raud.-iga. Vargil käisid peaasjalikult korteritos. Igaüks pidi omas ümbruses järelvaatama, kas naabrid kodus ja kus midagi võtta on. Koos oskati peidetud võti üles ehk tungiti läbi akna tuppa. Sel moel on salga poolt palju vargusi toime pandud. Varastasid peaasjalikult raha, kuld- ja muid hinnalisi asju, saapaid jne. Müügi jaoks varastasid vähe. Varaste otsimine politsei poolt ei annud tagajärgi hea konspiratsiooni tõttu. Alles talvel, kui teised ilma O.osavõtuta suurema murdvarguse toime panid, selgusid ka teised vargused.

Suvel 1922 a. läks O. peremehe juurde teenima; seal olles möistis kohus ta esimesel korral võõrasema valvele, kuna teisel korral (sama aasta 22.VI.) K.M.S. § 16 põhjal 3 kuuks vangi ehk Harku möisteti.

Harku võeti vastu 9.IX.2?. Siin olles on kord riideid varastanud ja teine kord varguse kaastegulane olnud. Koju lastuna ilmunud oma endise peremehe juure, kellelt 1000 mrk. raha varastanud.

1922/23 kooli aastal õppis rahuldavalt ja lõpetas 4 kl.

Ükskordühte teeb halvasti, peab igakord tulemusi välja arvama. Mõeldud arvudega rehkendab, kuid sageli annab ebaõigeid vastusi. Tähelepanu numbritele 6 ja 4. Abstrakt mõisteid defineerib rahuldvalt. Vargusest arvab, et ei või ju teada, et ilmsiks tuleb. Ei võinud ju teada, et teda tabatakse. Leides rahakoti, mis metsas kaotatud ehk peidetud - võtvat ta ikka ära (naeratab selle juures). Varastada ei või sellepärast, et see kroonu poolt keelatud on ja võid vangi sattuda. Muidu võiks alati varastada. Enne isa surma ei tulnud ette vargile minna, kui teised aga kutsuma hakanud, läinud kaasa. Kas kättemaksmine keelatud on või mitte - O. ei tea. Arvab, et kätte maksa tuleb nurga tagant kui muidu ei saa.

Missugune valitsus Eestis—ta ei tea. Kui parunid veel siin oleks-ei teadvat, kas see halvem ehk parem oleks. Ei teadvat ka, miks eestlased nendelt maa ära võtsid, mis ka röövimine olevat. Kas see aga iseenesest paha või hea on - ei tea.

Iseloom tuim, äärmiselt valelik, salalik ja pikaldase vihaga.

Kehaliselt leidub: näokuju mongoolitõu taoline; näoilme vana ja eluta kui muumial. Bronchitis. Coitus 14 a. avaliku naisega.

Psühopaat;
Konstitut., eetil. kõrvalekald. (hing. tundetu) depressiivne.

67. O.F. sünd. 14.VI. 1906 a. Võõbsu alevis.

Üks sõtsedest nõdrameelne. Isa sündinud ja kasvanud Räpina v., ema Kiuma v. Võrumaal. Peale abiellumist asusid elama Võõbsu alevisse, kus 1906 a, omale maja ostsid. Järgmisel aastal rentisid mõisast alevi ääres 7 vkm. maad. Põllutöö kõrval tegi isa rätsepatööd, kuna ema kangaid kudus ja väljas teenimas käis. Alkoholi tarvitas ja suitsetas isa vähe. Punased Võõbsus olles viisid isa ühes ja ta teenivat praegu Vene väes.

Abielus on neil sündinud (2/1 l. Tütar on surnud difteriiti. O. on kolmas laps sünd. (35/35). Kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 1½ a.; emarinda sai 1½ a. On põdenud jooksvat ja "uut haigust".

Koolis käima hakkas 9 a. ja käis 4 talve, kuid mitte ühtegi terveni: kord surnud õpetaja ära, teine kord tulnud sõda peale ehk olnud tarvis kodus tööd teha. III.klassis istus 2 talve. Karjas käinud ei ole, pole ka muud kindlat ametit pidanud. Peale isa Venemaale minekut aitas 12.a. ema töö juures. Linnas ümber hulkuma hakkas 11-12 aastaselt, iseäranis aga pärast isa äraminekut. Vahel käinud ka õuna vargil.

1920 a. asus Võõbsu elama Tartu linna poiss R. kellega O. tuttavaks sai. Varsti seltsisid neile U. (Nr.66) ja Hans. 1920/21 a. talvel rääkinud R. et ta Tartus sageli vargil käinud ja sellega raha teeninud, hoiatades ühtlasi peksuga ülesandmise puhul. R. kutsus kaaslasi vargile. Algul kartnud poisid minna. Kuid suvel keskpäeval, kui kedagi kodus ei olnud, pani U. esimese varguse toime, mis õnnestas: saanud toast 1700 mrk. Kasutades R. õpetusi pani O. ühes teiste poistega veel 3 vargust toime: 1) varastas läbi akna sisse tungides uuri, 2) vankrilt nahkpõlle ja 3) võttis osa murdvargusest. Õõsiti vargil ei käidud, sest õõvaht oleks tähele pannud. Sügisel ei olnud enam võimalik käia, sest inimesed olnud kodus, ka segas põllutöö.

Paar kuud hiljem lobisenud üks kaaslastest saaduse välja ja varguse tulnud ilmsiks. 1922 a. suvel oli asi kohtus: esimeses asjas mõistis kohus O. ema valve alla, teises Harku; murdvarguse lugu on alles harutamata.

Harku koloniisse võeti O. vastu 9.IX.22. Ülalpidamine rahuldav, koolis õppis samuti rahuldavalt. Ükskordühte teab kuni 30; mõeldud arvudega rehkendab samades piirides; väikesi ülesandeid lahendab õieti; tähelepanu numbritele 5 ja 4. Kõlblised mõisted selged ja tunnetega seotud: vargus olla keelatud seaduse ja Jumala poolt; ka rikkutavat ta au, sest et trahvida saab. Kuigi trahvimist ei oleks, siis teaks teised, et varas oled. Kas teiste mitteteadmisel vargus au rikub seda ei teadvat. Ka ei saavat aru mispärast vargile läinud.

Kehaliselt midagi iseäralikku ei leidu. Iseloom järel-

andlik, pehme.

Pole leida midagi haiglast.

68. R.M. sünd. 24.VI.1906 a. Võõbsu alevis.

Isa vanemad surid noorelt, üks äkitselt ja teine vähjatõppe. Isa sünd. ja kasvanud Räpina mõisas ja oma Kohkva v., kus tema vanemad põllupidajad olid. R. omal oli enne abielu poeg. Peale abiellumist asusid vanemad Võõbsu alevisse elama, kus isa puutöölisena oli, kuna oma päiviti põllutööl käis. Ema suri südamerabandusse R. 5 a.; isa kaebab tihti krampide üle jalus; sõjaväes on teeninud.

Abielus on neil 3/3 l.; tütred kõik noorelt surnud krampidesse. Kõik lapsed kaebavad peavalusid. R. on 5 l. (41/32); kõndima hakkas 2 ja rääkima 2½ a.; emarinda sai 2½ a. Lapsena põdes kopsupõletikku, rõugeid ja alalist peavalu. 9 a. hakkas suvel karjas ja talvel koolis käima. Õppis 4 talve ja astus Jõulude ajal III kl. välja (13 a.) ning asus venna juure kingsepaks õppima. Suvel 1920 a. oli vahel venna juures õppimas ja vahel karjas. Samal suvel pani ühes Parm.-iga 2 vargust toime: varastas vankri nahkpõlle, mille ära müüs ja murdis korterisse, kust enese jutu järele väga vähe saanud: ühe sõle ja 300 rbl. tsaariraha. Sügisel astus küll veel kooli IV kl., kuid aeg kulus varguste peale ja seepärast lahkus juba paari nädala pärast. 1922 a. suvel mõistis rahukohtunik R. esimese süüteo eest Harku kuni paranemiseni, kuna teine asi kohtus veel arutusele pole tulnud.

Koloniisse toodi 9.IX.22.a. Päivikus märkused kartulivarguse, sõnakuulmatuse, roppuse üle jne.; kord andis teiste poiste poolt toimepandud varguse üles. Koolis õpib III kl. kuhu teist aastat istuma jäi (5 nõrka); üleviiduna IV kl. omas jõuluks 1923 a. 9 nõrka. Kingsepa töö õppimine ei edene. Ükskordüht teab kunni 30; mõeldud arvudega kasvatada oskab samades piirides, kuna teisi aritmeetilisi tehteid mõeldud arvudega oskab paremini. Tähelpanu n.n. 6 ja tagurvidi 4. Filtidest ei saa peaaegu sugugi aru. Abstraktseid mõis-

teid tunneb, Varastada tähend vat ilma vaevata raha saada. Varastada ei võivat sellepärast, et kinni kukud, aga kui kinni ei kukkuks, siis ei tea mis teha. Piibli varguskeelu pärast võivat ikka varastada. Hispärast ta tulevikus enam ei varasta, seda ei tea. Äärmiselt suur valetaja; vargusi on toime pannud palju rohkem, kui räägib. Intelligents väga väike, kõlbline nürimeelsus.

Iseloom aeglane ja tömp.

Somaatiliselt leidub: phimosis ja peavalud; onania 16 a.

Debilitas mentis levis depressiivne.

69. L.K. Sünd. väljaspool abielu 6.IV.1911 a. Rae vallas, Harju mk.

Ema sünd. ja elab seal teenijana praegugi. Ema vanematel on Rae vallas väike popsikoht.

L. on ainuke laps; kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 1½ a.; emarinda sai 2 k. L. elas ja kasvas vanaema juures. Järelvalvet peaaegu mingisugust ei olnud. Vanaisa käis väljas tööl ja 63 a. vanaema oli alati koduse töega seotud, poiss aga tegi mis tahtis ja käis kus tahtis. 9 aastaselt hakkas ümber hulkuma ja kodunt puuduma. 10 aastaselt võttis vahetevahel vanaema tagant raha kompvekkide ostmiseks, mille eest vahel vitsu sai. Summad, mis näppas olid algul väikesed, suurenesid aja jooksul kuni viimaks ka muid asju kodunt laialt kandma hakkas. Lõpuks katkes vanaisa kanmatus ja ta ajas poisi oma juurde, kes talus teenijaks oli. L. ei tahtnud ema juurde, sest see olnud varguse puhul tige. Ema juures varastas ta peremehelt uuri ja muid väikemaid asju, talus töötava rätsepa palitu taskust 160 mk. raha; naabri talu keldrist dünamiiti; hulkus ümber, ronis maja katusetele, kust kord maha kukkus ja jalaluu murdis. Ema pani L. karja, kuid sellest ei tulnud midagi välja: ühe suve jooksul vahetas mitu peremeest ja palka võeti maha. Nõike seda silmaspidades palus oma poega (kes kurikaldüvustega ja keda tema kui varanduseta inimene kasvatada ei suuda) Harku saata - mis

täideti 7.I.23 a. 23.II.23 a. oli kohus raha ja dünamiidi varguse eest, mis puhul L. Harku mõisteti.

Koloniis teeb igasuguseid lapselikkuse piiridest mitte väljaminevaid tempa. Õppis kolonii kooli II.klassis. Kooli lõpul oli nõrk koduloos. Üksikõiks selge; mõellud arvudega rehkendab hästi; ülesandeid lahendab kiirelt. Tähelepanu numbritele 8 ja tagurpidi 4. Valetada ei võivat, sest siis ei usu keegi sind ja iga kuri tegu arvatakse sinu peale. Varastamine olla keelatud inimeste ja politsei poolt ja neid tulla ainult karta, sest panevad vangi; kui aga keegi ei näe ja välja ei tule, siis võib küll varastada (näituseks, kui leiaks metsas joobnud mehe, siis riisuks paljaks). Kodus varastanud sageli peremehelt asju. Kuid korra annud see vitsu ja peale seda temalt enam pole varastand, küll aga teistelt, kes kätte ei saanud. Pika usutlemise järele, kas keelab veel vargust, annab vastuse, et Jumal, kuid teda juba karta ei tulevat, sest et ta kedagi vangi ei saavat panna (usuõpetust õpris koolis ja teab kaunis hästi). Tulevikus varastada ei tahtvat, sest jällegi tuuakse siia ... ja kui teised teavad, siis on häbi; kui aga keegi ei tea, siis küll häbi ei ole.

Kohaliselt on märkida: status post lymphad. purulentam; varemalt kukkumisel murdunud sääreluu, mis korralikult on kinni kasvanud. F. 132.

Pole leida midagi haiglast.

70. A.K. Sünd. 23.VII. 1910 a. Kirna v. Harju mk.

Vanemad sündinud Hageri v. Peale abiellumist hakkas isa metsavahiks Kirna v.; suri kopsutiisikusse 4. 8 oluaastal; suitsetab ja tarvitas alkoholi parajalt; teenis sõjaväes. Ema kaebab sageli peavalu. Abielus on neil sündinud 3/3 last; 1 tütar surnud 4 a. penajupõletikku.

A. on esimene laps; kõndima ja rääkima hakkas 2 a.; emarinda sai 1 a. 7-8 a- oli karjaseks kodus. Peale isa surma võeti küll uus metsavaht, kuid korter ja maa jäeti veel

aastaks oma kätte, Peale selle elab juhusliste tööde tasust. A. sai koolis käia ainult mõne kuu, sest juba vara kevadel saadeti karja. 9 aastaselt hakkas võõraste juures karjas käima. Peremehe pojal oli löötsapill, mis A.-le väga meeldis. Ta tahtis selle peal mängima õppida, kuid pilli ei antud tema kätte. Viimaks ei suutnud ta kiusatusele vastu panna ja lootes, et keegi teda kahtlustada ei tea, varastas löötsapilli ära ja katsus põgeneda. Tahtis kuni õhtuni jääda teise talu heinaküüni, kuid tabati sealt. Asjale anti seaduslik käik, ja A. saadeti Kohila vallamajasse, kus ta ühes kahe teise aretseerituga kõrval toas murdvarguse toime pani. Vaatamata kahe kutse peale oma kohtusse (Viljandi) ei ilmunud, lootes, et asja arutamine Tallinna tuuakse ja kohus mõistis A. tagaselja Harku.

Kolooniisse toodi 11.II.21. 4 korda on ta põgenenud ja 1 katselt tabatud. Põgenema ajanud halb söök ja raske töö. Peaasjalikult ahvatlenud põgenemisele teiste eeskuju, kuna ka koju igatsus suur olnud. Nüüd aga ei tarvitsevat põgeneda, sest söök ja elu olla parem. Pealegi antavat luba koju söiduks ... Alati tõrkuvat kartulid koorida, seda pidavat teised väikesed poisid tegema (ise on ta väikese kasvuga 12 a. 9 k. vana). Valmis igasuguste rumalusto peale: isegi õpetajaid söimab näkku roppude sõnadega; alati pesematu ja vihastab, kui sunnitakse seda tegema.

Kolonii koolis on 2 talve käinud I klassis; Töö1 olles töötab usinalt.

Peast teab ühtkorühte kuni 10-ni, üle selle peab kokkuarvamist tarvitama. Köeldud arvudega rehkendab kuni 9-ni. Ülesandeid lahendab samas piiris ja nõrgalt. Tähelepanu numbritele 5, tagurpidi 2, kuna 3 väga suurt raskust teeb. Filtide mõttest aru ei saa ja märkab vaevalt mõnda üksikasja. Jõe ja jõesuu, ruuna ja täku, rehe ja sauna, pargi ja metsa vahet seletab hästi. Abstrakt mõisteid, nagu kadedus, ihnus, kaastundmus, kättemaks jne. tunneb. Viimase kohta arvab, et kätte maksta võib hea ja kurjaga, kuid tema maksab ainult kurjaga. Kättemaksmine olla alati lubatud ja mitte kellegi poolt keelatud. Vargus olla keelatud riigi poolt, kes kohtu kaebab, mis halb olla riigi poolt. Kellegi muu poolt vargus

tema teada keelatud ei olevat.

Kõik aeg on vihane, vastused annab katkendlised ja põlgtusega. Peab iga küsimuse juures hakkab nutma, iseäranis kui vastus tema tõsist arvamist peab avaldama. Vihane on ka sellepärast, et ta töö vaheajal peab minuga juttu ajama (esimene juhtumine). Väga kinnise ja salajase iseloomuga. Vihastades lööb, millega juhtub, näit. naastliga, peitliga jne. Ära minnes ei tea, et tarvis on jumalaga jätta.

Kohaliselt on tähele panna väga suurt karvatust üle terve keha, iseäranis aga näol ja kätel: juuste piirid öieti madalad, ots väga madal, jume liig kahvatu; näärmed suured; kõrvalehed asümmeetriliselt asetatud; sõrmis tremor; ennuüp nocturna kui öösel üles ei ärka; onania 10 aastaselt. Kõndima jä rääkima hakkas vähe hilja.

Debilitis mentis, depressiivne, ekspl. Konstitut., eetil, kõrvalekald. (hingel. tundetu).

71. V.P. Sündinud 10.IV.1910 a. Kohila v. Harju mk. Isa pärit Hageri ja ema Kapla kihelkonnast. Peale abiellumist elasid Keilas ja pidasid kandikohta. Ilma sõja algul võeti isa sõjateenistusse. Et ema kohapidamisega üksinda toime ei saanud, likvideeris ta majapidamise ja asus Tallinna vabrikutöölisena elama. V. oli siis umbes 4 a. vana. Ema vabrikus olekul jooksis ta vabalt igal pool ümber. 5 aastaselt on tal välja kujunemas kalduvus hulkumiseks. 6 a. varastas ta sarpad ja umbes samal ajal toast laualt võõrast raha. 8 aastaselt saadeti kooli, kuid kooliskäimisest ei tulnud midagi välja: ei läinud kooli, vaid hulkus linnas ringi. Peale V. oli emal veel 2 teist last koolitada, mis talle üle jõu käis, ja ta palus poega E.lutheri vaestelaste varjupaika kasvandikuks võtta. Ka seal ei olnud V. ülalpidamine parem. Alalised ümberhulkumised, vastuhakkamine, sõnakuulmatus ja vargused sundisid vaestekooli juhatajat V. väljaheitmist nõudma peale 2 aastase sealviibimise. Samal ajal jättis sõjast

koju tulnud isa ema maha ja viimane oli sunnitud paluma poissi Harku saata, kuhu ta 30.XII.20. vastu võeti.

Päevikus leiduvad märkused sõnakuulmatuse ja igasuguste väikeste rumaluste üle: saunas armastab teistele peale kusta.

Kolonii koolis käis 2½ talve, sellest 2 talve II klassis. Kaamatuköitmise õpetaja kaebab, et V, ei saavat tööst aru ja tegevat halvasti. Õpetaja ütleb mitte teadvat, kuid küsimustele vastab rahuldavalt; mõeldud arvudega ülesandeid lahendab rahuldavalt: geomeetrilisi kujundisi tunneb, piltide mõtet taipab ja selgitab ruttu; abstraktmõisteid määrab: valetada ei tohtivat, sest saavat riielda;"varastamine olla ema poolt keelatud; nii võtta ei saavat et see avalikuks ei tuleks, kui aga sedakorda ei ole, võtku igaüks kust aga saab!"

Iseloom elav, sõbralik, kuid väga jonnakas ja isemeelne; saab haavatud, kui vale pealt tabatakse ja talle seda otse öeldakse.

Munad, iseäranis parem, seisavad alati kubemetes, ehk küll ka kotti laskuvad. 10 aastaselt löi teine kasvandik 10 nl. tõukekuuliga pähe, millest suur arm paremal lagipea kühmul järele jäänud. Sõrmis tremor, myopia, soojuse tundelikkus ebakindel, valutundl. paremal pool tugevam, lymphadenitis.

Psühopaat.
Konstitut., eetiline kõrvalekald. (antisotsiaalne), erootiline.

72. I.T. Sünd. 26.VIII. 1910 a. Saue vallas Harjumaal, kasvas Tallinnas.

Vanaisa isa poolt oli joodik ja suri nõdrameelsena. Vanaema, kes ka palju alkoholi tarvitas, suri 51 aastaselt südamehaigusse. Teine vanaema põeb arthritis deform.; on väga närviline ja tasakaaluta inimene.

I. isa on pärit Saue ja ema Raiküla vallast. Peale abiellumist elasid Tallinnas ja Venemaal. Isa on suur alkoholi tarvitaja; närviline, äkilise ja muutliku iseloomuga. Ameti poolest vabrikuomanik, kuid ühtki ettevõtet ei suuda toostada. Abielus on neil sündinud 4/3 l., neist suri üks läkastuskõha

tagajärjel.

I. on V laps (34/28); rääkima ja kõndima hakkas aastaselt, emarinda sai pool aastat. 9 a. saadeti kooli kuid samal talvel jäi peapõletikku haigeks. Arst keelas teda kooli saatmast, ja soovitas peale haiguse paranemist rohkem värske õhu käes liikuda. Viimasest saadi nii aru, et lasti poiss juba hommikul välja, kus ta terve päeva mööda saatis; esialgu liikus ligidal, kuid pärast poole hakkas kodunt ikka kaugemale minema, kuni viimaks ka teistesse linnadesse sõitusid tegi. Uuesti kooli astudes edenes õppimine viletsasti. Esimeses klassis õppis 3 aastat, õppimist raskendas põetatud haigus, aga veel rohkem oksitas teda hulkumise kirg ja kalduvus vargile. Hoolimata vanemate jõukusest, hakkas poiss tänaval raha kerjama, maiuste ostmiseks ja kinos käimiseks. Hulkudes uulitsa poistega linnas, meroranna1 ja suvituskohtades pani toime mõned vargused (raha, revolver jne.). Kerjamise eest mõistis rahukohtunik 22.IX.22. tema Harku. Peale selle on vähemate vargustega kohtus olnud, kuna rida varguse asju kohtusse ei ulatanud.

Koloniisse võeti vastu 17.X.22., kust kohe peale karantiinist vabanemist põgenes. Koolis peab enmast väga halvasti ülal ja ei alistu distsipliinile. Varguse otstarbel peidab vihu varukasse ja seletab, et pole saanud. Äärmiselt loomalik söögisu ja täitmatu: lastetuppa pääsedes, varastab ema tagant laste söögi ära, Alaliselt norib ja palub midagi, kaebab puudust-e üle, oma tervise juures leiab tuhat viga. Koolis õppis väga halvasti, meistrid kaebavad et tööst aru ei saa. Kord löi teise kasvandikule noaga haava rindu 2 cm. ülalpool südant, teisele löi noaga reiesse. Arvata oskab sõrmede pealt, mille abil kergeid ülesandeid kaunis kiirelt lahendab. Ühtkordühte teab kuni 10. Tähelpanu 6 tagurpidi 2. (Kuni 4-ja numbrini märgib iga numbri sõrmele ja siis loeb tagurpidi). Abstraktsed mõisted: ausus, õiglus, pettus, ahnus, heldus, halastus jne. määrab heade praktiliste väidete abil. Varastada ja petta ei või,aga miks ja kes keelab - "ei tea. Tulevikus tahab varguseet eemale hoida ja ausaks inimeseks saada.

Kardab pimedust, kus juures karjub kõigest jõust: "vaata,

vaata kui tulevad suured silmad, sarved peas ja tapavad mu ära". Kord kartis ta, et karistuseks nurka seisma pannakse ja puges sooja ahju, kus paarikümneminutiline viibimne hädaohtlikuks oleks saanud, aga ise välja ei tulnud.

Tähelepanu väärt on: raske pärivus; üldine degeneratiivne väljanägemine, mis lapselik ja eale ei vasta. Nägu oleks nagu 50-60 aastase vanakese oma; näös närvilised tõmbed (tic.) Parem silmatera pahemast suurem, myopia. Kuulmine nõrk, kõrvad liig madalal ja ülemiste keskmiste lõikehammaste vahed suured. Mao ja soolte põletik,,lymphadenitis Chr., verevaesus, pea põletik. Pahema käe 1-4 sõrme rebitud (käsi granaadi löhkemisel), sama käe tundelikkus nõrgem; saunas minestused. Arsti läbivaatusel olles, vaatas salaja arsti riistu väga tähelepanelikult, nähes, et arst liigutab ennast, tegi vagusa näo. Mehaaniline mälu, nagu ülevel näha, kaunis rahuldav, kuid kombinatsioonivõime äärmiselt nõrk. Matemaatiliselt suudab peast vaevalt kuni 10-ni arvestada ja edasi peab sõrmede abil arvama.

Schizophrenia.

73. A.M. Sünd. 17.II.1904 a. Rae vallas Harju mk.

Vanemad sündinud Kurna v. popsniku lastena. Kuni 29 eluaastani elasid seal põõlutöölistena. Peale seda asusid Tallinna, kus A. üles kasvas. Isa praegu sadama tööline, suitsetab ja tarvitab alkoholi parajalt; põeb kopsu tiisikust. Ema toimetas kodusei d töid ja oli mehe teadete järele närvihaige ("puudulik"); suri 30 a. "villihaigusse". Abielus on sündinud 2/4 last; nendest surnud 1 p. ja 2 t.: üks tiisikusse, 1 kopsupõletikku ja üks mõne päeva vanusena.

A. on III laps (30/32). Kõndima hakkas 13 k. rääkima 1 a.; emarinda sai 1½ a. On põdenud: 2 korda kopsupõletikku, esimesel korral väiksena ja teine kord mõni aasta tagasi; 1918 a. põdes "uut haigust". Ema väljas tööl ei käinud, mispärast järelvalve laste järele hea oli. Kui A. 8 aastane oli

suri oma ja lapsed paigutati kasvatusmaija. Seal viibis A- 4 aastat. Viimaks põgenes halva söögi tõttu, kuid kartes isa juure minna, pööras tagasi vaestemaija kus ennast lauda peale peitis. Isa abiga otsiti ta sealt üles ja paigutati järgmisel päeval uuesti kasvatusmaija. Mõni aeg hiljem põgenes uuesti, kuid tabati tänaval isa poolt. Jooksus olles ööbis kas sissesõidu hoovis ehk kus juhtus. Ka varemalt kasvatusmajast mitmel korral ära jooksnud, aga mõne tunni pärast jälle tagasi tulnud. Peale viimast põgenemist võttis isa poja oma juure. Üsimene aasta kindlat ametit ei olnud, olles vahel abiks isale inseneri hobuse juhina, ja oli sõnakuulelik. 14 aastaselt pani isa ta maale karja, kus aga palgast kinni peeti, süüdistades teda seatapmises. Talvel varastas puukuuri lae alt laudu, kaste ja palke tulepuuks, mille eest /15 aastaselt/ 6 kuuks Harku ehk 2 kuuks vangi mõisteti. Arnoldi jutu järele oli selles süüdi isa; et aga viimast päästa võttis süü oma peale.

Harku ilmus 16.VI.1919 a. Üsimesel aastal ülalpidamine hea. Tööoskamatuse, kindla elukoha puudumise ja vanemate majandusliku seisukorra pärast koloniisse edasi jäetud. Kord süüdistati A. ühes P. meistri raha varguses. Päevikus leidub veel märkusi: reas olles peksab teisi, räägib roppe sõnu, puudub töölt, varastas pumba rasva, mängis kaarta jne. Kodus käinud pole 4 aastat ja ei tahagi minna, sest isa, kes teda paar kord vaatamas käis, on teise naise võtnud. Viimane ei tahtvat, et isa A. kodu võtaks, mispärast A. võõrasema peale väga vihane on.

Koolis on käinud enne kasvatusmaja 2 talve, kasvatusmajas 4 talve ja koloniis 4 talve. III klassi lõpetas keskmisest paremalt. Raamatuköitmise juhataja seletuse järele tööst aru ei saavat ja ei oskavat ka seda teha. Aritmeetilised teadmised rahuldavad ükskordüho piirides, kombinatsiooni võime niisama. Tähelepanu numbritele 8 ja tagurpidi 5. Piltide sisu taipab rahuldavalt; abstraktmõisted uduse d. Riikline ja seltskondline elu teda ei huvita. Ajalehtedest teab "Päevalehte", sest et teised seda loevad. Poliitilistest parteidest ei tea midagi. Riigikogust, valitsusest, valimistest kõige udusemad teadmised. Valimistele, kui nad tulevad, arvab mitte

mimma. Mängudest ja pidudest osa ei võta, sest ei olevat riideid ja peab nurgas pealt vaatama. Sõdadest pealiskaudsed teadmised. Tapmine olevat käsus keelatud. Varastada ei võivat; see olla teise oma võtmine ja võib teist vaeseks teha ja ise ka rikkaks ei saa, sest varastatud raha ei löö vastu. Valetamisega peab ettevaatlik olema, et sisse ei kuku. Kui aga avalikuks ei tule oled õnnega koos. Mingisugust huvi tuleviku vastu ei ole, ei tea ka mis tulevikus ette võtta.

Kehaliselt on märkida: abnormaalne ninaehitus; parema põlve refleks vaevalt märgatav, kuna pahema oma elav, bronchitis scoliosisd.; pahem käsi paremast tugevam ehk küll ise paremkäelane; suulagi kõrge ja kitsas; suur varvas kõvasti äraseisev. Näoilme vana, tömp ja eluta.

Iseloom väga loid, apaatiline ja ükskõikne; miski teda ei huvita ja raske on teda ükskõiksusest välja viia. Juttu ajades jäi paariks minutiks oma ette ja kohe tukkus. Loeb rohkesti raamatuid ja on märgata suurt harjuduse mõju hingelise tasakaalu peale, mis piduriks on muidu väga vaese ja huvita hingele. Kardab naisi. Mingisugust ametit ära öppinud ei ole. Sepikojas on vahel pealelööjaks ja kui tarvis pesupesejaks, mida kasvandikud harilikult teha ei taha.

Debilitas mentis. depressiivne.

74. A.E. Sündinud 23.XII. 1907 a. Nömmel; eestlane, Greeka katol. usku.

Isa isa enesetapja. Isa sünd. Saaremaal ja oma Tartus. Peale abiellumist elasid Tartus ja Nömmel, kus isa tisleriks oli. Isa on teeninud sõjaväes; alkoholi tarvitas palju ja suri kopsutiisikusse A. 5-6 eluaastal. Ema oli ömbleja; juba varemalt oli väga närviline; praegu nõdrameelsena Seovaldis.(mania dem. praecox.) Abielus on neil sündinud 2/2 last, neist 2 öde surnud: üks arvatavasti kõhutõppe, teise kohta andmed puuduvad. Vend varguse eest mõistetud Harku, kuid põgenes sõjaväkke.

A. on IV. laps. Kõndima ja rääkima hakkas 2 a., emarinda sai 9 k. Kunas ümberhulkuma hakkas, ei saa andmete puudusel kindlaks teha; kuid tänavakakeluste ja käe ning näoarmide tekki-

mise aja järele otsustades umbes 8-9 aastaselt. Sõja ajal töötas oma kindluses kroonu töil ja A. oli täitsa omapead. 12 aastaselt heideti A. (12.III.20) Nõmme algkoolist välja halva õppimise, halva ülalpidamise ja kooli ajal hulkumise pärast. Kaasõpilaselt pressis A. ühes T. ähvarduse abil raha välja. Peale nende süütegude on ta mitmed väiksemad vargused toime pannud. Seda kõike tähele pannes palus õpetajate nõukogu teda mõnda kasvatusasutusse paigutada, Alevivalitsuse ja koolinõukogu ettepanekul võttiski valve kom. A. 19.IV.20 Harku vastu.

Päevikus leiduvad muu seas järgmised märkused: peksid kaigastega üksteist veriseks; ei lähe tööle; kolab ringi teadmata kus; valetab; meelitustega saab temast teine kord paremini jagu kui kurjaga; laisa õppimise eest 2 sekki maha;. Klassis tabati kord pederastia pealt mõistuselt puuduliku kasvandikuga. Muidu õieti vagusa loomuga ja flegmaatiline. Võib ka vaikida ja omaette istuda.

Kolonii koolis õppis 3-das, ja iseäranis 4-das klassis kus omas jõuluks 1923 a. viis nõrka numbrit klassis halvasti. Ükskordühte peast ei tea, vaid peab igakord välja mehkendama (näituseks, et teada saada kui palju on 6x7 arvab esimesele 6 järgmised kuus x kuus juurde); mõeldud arvudega rehkendab rahuldavalt. Tähelepanu numbritele halb. Ei mäleta pea midagi minevikust, ehk õige uduselt. Mõne küsimuse puhul hakkab ägedalt nutma, kuna temalt päritavat asju mida ta ei tea. (näit.: millal kooli läks; kooli lõpetas; isa suri; ema haigeks jäi jne). Geomeetrilisi kujundisi tunneb; pilte seletab nõrgalt, kuid sisust saab siiski aru. Abstraktmõisteid formuleerida ei oska, aga praktiliste näituste kaudu seletab rahuldavalt mis tähendab kadedus, kahetsus, halastus jne. Halastada tulla ka oma vaenlase peale, nagu see piiblis olla kästud. Kättetasumine olla lubatud ainult kohtu teel, sest muidu on mõlemad süüdlased. Kohus olla varaste kinnimõistmiseks. Ajalehtedest tunneb ainult "Päevalehte", kust "Tarzani" loeb. Juttu jälgib huviga ja jutustab kaunis hästi paari päeva eest ilmunud jutu osa. Riikide pealinnadest ei tea ühtki peale Tallinna. Kes kellega sõda pidas, ka ei tea peale Saksa- ja Venemaa. Kodumaa tundmine väga halb. Poliitilisi parteisi ei tea; riigikorrast pole peaaegu mingisugust aimu.

Kehaliselt on märkida: parema käe II sõrme kontraktuur haavamise tagajärjel, raskused sinine-kollane- värvide äratundmisel gr.VII-IX; kurgu refleks puudub; lymphadenitis; kahepoolsed suured; pisut kõrge ja kitsas kurgulagi, kõrvalehed asummeetrilised; kesk. klinoceph.; selg kõhmakas; suu lahti ja keeleots hammaste vahel; näoilme toores; sugunäärmed harilikud, peenis väike; aktiivne pederdst.

Iseloom flegmaatiline, kinnine. Mälu nõrk ja kombinatsioonivõime halb. Raskelt koormatud pärivuslikselt.

Debilitas mentis.
Psühopaatiline reaktsioonkuju
(neeleolu lõtvus) depressiivne.

75. A.M. Sünd. 6.IV.07. Nõmmel.

Isa on sünd. Kirna vallas, kus pärast elami pole teada. Olnud suur alkoholi tarvitaja, purjus olles märatsenud ja peksnud ema. Terve palga joonud ära ja veel, ema teenitud raha ka. Sellest tekkinud tülide tagajärjel elasid vanemad lahus. Isa teeninud mõisas põllutöölisena, ema aga Nõmmel pesunaisena. Vahetevahel elasid koos. Ema oli arstide üteluse järele nõdrameelne ja suri kopsupõletikku, kui A. 13 a. Harkus viibis. Abielus sündinud 5/3 last, üks neist surnud difteriiti. Noorem õde nõdrameelne; kõige vanem õde elavat kodus sala prostitutsioonist. Üks vendadest on kaks korda varguse eest karistud.

A. on IV.laps (26/7); kõndima hakkas laa. ja rääkima 2 a. Emarinda sai 1 aasta. Vanemate lahusoleku ajal elas A. ema juures, koolis ei käinud. Juba kaheksa aastaselt hakkas alovis ümber hulkuma, mis seda kergem oli, et ema terve päev tööl viibis. Sageli varastas emalt raha, mille eest söögikraami ja maiustusi ostis. Enamasti kolas Tondi kasarmute ümbruses, kus sõdalitelt vahel süüa sai. Talvel 1920/21 oli ema haige ja isa kulutanud endist viisi palga viina peale; nälja tõttu läks A. sõduritele poodi vargile, kus tabati. Selle süüteo eest mõisteti T.H. 6 jsk. rahukohtuniku poolt 15.III.21 Harku, sest isa ei tahtnud teda oma valvele võtta.

Harku võeti vastu 11.IV.21 a. Paari päeva järele jooksis koloniist Tondile soldatite juurde, kust tagasi toodi; põgenenud peksmise pärast, kuid nüüd tahab aega ära istuda et rutem lahti pääseks ja siis maale töölo minna. Päevikus leidub terve rida varguisi: muuseas 500 mk. vargus; raha eest ostnud tubakat, kompvekka jne. Teiste ässitusel varastas pudeleid müümiseks, kongivahilt tubakatoosi ja õpilastelt 7 vihku jne. Korrapidajato sõna ei kuula, puudub ülevaatuselt, õpib halvasti jne. Kuid oi kakle ega tülitse toistega. Koolis õppis 2 a. I.klassis. Ühegi tööd pole suutnud ära õppida. Aga põllul künnab ja äestab hoolikumalt kui teised ja on väga tõsine oma töö juures. Keerulisem töö, mis järelmõtlemist nõuab, käib üle jõu.

Arvestamises on koguni nõrk. Peast ei oska 1+1 kokku arvata, kuid sõrmede peal, pannes 2 sõrmele kaks juurde saavat neli; teab mitu sõrme ja varvast inimesel. Kui küsida palju saab, kui neljast sõrmest, mis püsti on 2 maha arvata, ilma et sõrmi näitaks, siis ei suuda välja arvata. Vahesid asjade vahel (täkk-ruun, redel-trepp, puu-põõsas) ei suuda määrata. Abstrakt mõisteid defineerida ei oska. Tähelepanu n.n. vaevalt kolm, tagurpidi ei suuda 2 n.n. nimetada. Kaebab et kõik kiskuvat teda kõrvu pidi. Teised poisid peksvat teda aga kaebama ei võivat minna, sest siis sattuvat musta raamatusse, ja poisid ähvardavat veel rohkem peksta.

Suguliselt naistega läbi käinud ei ole, onaneerib 13 a. Teiste kaevandikude peale käimisel on neile luband coitus per. anum.(Nr. 113, 103 ja teised).

Kehaliselt on leida: väga suur klinocoph. ühes kaugele ettetungiva otsaga. Tömbid käed, kurgu refleks puudub. Pahem käelane. Tähtede väljaütlemise juures eksib ja tähte ei oska öelda. Näoilme idiootlik ja ninast tilgub tatt.

Iseloom tagasihoidlik.

Imbecilitas.

76. A.L. sünd. I7.VI.I906 a. Valgas.

Uks ema õdedest on nõdrameelne. Isa pärit Paju v. ja ema Sanggaste v.;viimane sündinud väljaspool abielu. Peale abiellumist asusid Valka elama,kus isa müürsepaks oli. Alkoholi tarvitas viimane keskmiselt,mis koduste tülide põhjuseks oli;teenis sõjaväes;möödunud suvel oli kohtus ühe tapmise puhul,sest mõrtsukad,kellest üks isa tuttav oli, käinud sündmuse päeva õhtul tema pool. Ema toimetas ainult koduseid töid. Käesoleval aastal asusid töö puudusel Tallinna.

Abielus on neil sündinud $\frac{5}{3}$ last,nendest 5 surnud väikestena lastehaigustesse. I poeg läks Eesti-Vene sõja ajal punastega Venemaale; tütar on mehel. A.on III laps ($\frac{32}{32}$). Kõndima hakkas I a.,rääkima I½ a.; emarinda sai 2 a. Kõik aeg kasvas ja elas vanemate juures Valga linnas.Umbes 9-I0 a.-saadeti ta karja,kuid igal suvel põgenes koju vanemate juure,kus linnas ja metsas ümber hulkus. I0 aastaselt hakkas samasuguste vanuste tütarlastega suguliselt läbi käima ja onaneerima. II-I2a. astus kooli,kuid poole talve ajal jäi ära hulkumise ja omavoliliste puudumiste pärast. 2 järgmist aastat käis korralikumalt.Sageli käis kinos.I4aastaselt varastas koos teiste poisikestega(S.L.ja K) sõjaväe saunast ämbreid,mille eest Tartu-Võru-Valga jsk.rahukohtunik tema 3.V.2Ia.Harku koloniisse mõistis (R.N.S.§6) kuhu 27.VI.2I.vastu võeti.

Algul põgenes 6 kuu jooksul 3 korda.Põgenemist seletab igavuse ja koju igatsusega;koloniis valitsenud pealegi sarnane hirmus mood,et vanemad poisid kattega kallale kippusid ja kitli peale tegid. Nüüd olevat see vähemaks jäänud ja ta tahtvat ka rutem välja saada,mis oleneb ülalpidamisest.Esimest korda põgenes Valka,kus ühes jooksiku K-ga osalt vanemate juures,aga suurema osa metsas heina küünis elas,toites ennast varastatud kartulitega ja kalapüügiga. Kinnivõtmisel ei pannud isegi hoiatus pauke tähele; kui aga viimaks põllult kätte saadi,istus maha ja ei tahtnud linna tulla,kartes Harku saatmist ja peksu.Teisel kordadel elas samades metsades.Viimasel põgenemisel süüdistati A-d ühes K-ga mesipuu lõhkumises,sest K.oli juba sarnase süüteo eest Harku mõistetud.Peale Harku tagasi toomist leiduvad märkused päevikus sõnakuulmatuse,vastuhakamise,tunnil korratu ülespidamise,märkuste puhul naermise, laiskuse,lohakuse,loata ümberhulkumise j.n.e. üle.

Kolonii koolis lõpetas 2 klassi.Kingsepa õpilasena parandab ainult vanu saapaid. Ukskordüht teab peast kuni I0-I8;edasi peab kaua

mõtlema,et vastata,aga üle 36 enam õiget vastust ei suuda anda; mõeldud arvudega rehkendada ei oska,vest ei olla neidele õpetatud.Kuid siiski reale pikki seletusi suudab vähemate arvudega kasvatada,aga kokku ja mahaarvamist ei taipa,muesti ja seda peab jälle seletama. Tahvlepanu numbritele 7, tagurpidi järelmõtlemata ainult 2; mõni aeg järelmõeldes isegi kuni paari minutini,eksimistega ka 3-4 . Koduloo teadmised halvad; eesti ja landesvehri sõjast pole aimu;kes valitseb Eestis - vastab,et valitsus, aga kellest see valitsus koos seisab,kes on kuninges, keiser ehk president -ei tea.Sakslaste vastu sõdijatest teab ainult Venelased.Kas soomlased Valka ära võtta aitasid - ei tea, olgugi et Valgas elas.Arvab kull, et Tallinnast aidatud ära võtta. Abstraktseid mõisteid defineerib:halastus, kättemaksmine, vale ,ekseimine j.n.e.Halastada ei olevat mitte õige, vaid pidavat kätte maksma,seda võivat teha isa poja eest ehk anda kohtu kätte,kes siis surmtrahvi vangi paneb. Varastada ei võivat vangi langemise pärast; kaotatud olla see ainult riigi valitsuse poolt.Ei oleks viimast, siis tuleb karta omaniku leidmist

Kehaliselt on märgata puutumise ja valu tundlikkuse suurt nõrkust,nephritis,lymphadenitis; suulagi kõrge,catarrhus pulm.et pleuritis,lestjalg,rahemkõelane,kurgu refleks puudub,põlve oma nõrk;liig valjune sugulina läbikäimine (enne 10 eluaastat) ja onaneerimine,suguorganid tugevad. Naoilme kulunud,elutu.

Iseloom pikaldane,laisk;astub nagu hoogu ja siis avaldab erksust ja suurt jõu pingutust.

Debilitas mentis levis gr.,eksplosivne.

77.A. G.sund.28.I.1907 a. Tallinnas,eestl.,Greeka-kat-usku.

Vanemad põlluteolised,pärit Kellast.Millal Tallinna asusid pole kindel,kuid A. sundis juba sool.ea tarvitama alkoholi keskmiselt; suri A. 5 eluaastal tiisikusse,nagu ta 5 vendagi. Ema teenib vabriku töölisena. Vasta sissetulek umbes 30.000 mk.

Ablerus on neil sündinud 1 poeg ($\frac{29}{20}$). Rõukima ja kõndima hakkas 1 a. ,põdes neeruhaigust. Ema tööl olekul oli poiss oma pead kodus, hulkus igal pool ümber. 8-9 aastaselt põgenes ühes teise poisiga vaguni all Peterburm (8 rattalise vaguni vedrude peal).Umbes 10 aastaselt

saadeti kooli,kus ainult 1½ a. kaes:" ei tahtnud enam kaia ja läksin ära". 11 aastaselt hakkas laiemalt ümber hulkuma. Algul (9-10 a.)võttis kodus ema tagant väikseid raha summe maiuste ja asja ostmiseks. Viimaks hakkas ka väljas vargile,peamsjalikult varastas ühes teistega hoovest puid,mida ära müüsid.Lõpuks tabati puuvarguse pealt (13 aastasena), mille eest Harlu mõisteti. Ema oma valvele ei võtnud.

Harku toodi 12.III.21 a. Selle aja sees on 4 korda põgenenud ja 1 kord koju lubatuna mitte tagasi tulnud. Põgenemist motiveerib igavusega:" ei jõudnud enam kannatada kuni linna lastakse".Alaliste jooksude parast asub kõik aeg karistusosakonnas,kust palus end mitte üle viia, sest siis jooksvat tingimata ära,Jooksuks olles töötas puu laadimisel ja magas tühjades vagunites;peamsjalikult aga hulkus ümber.Viimane kord teenis maal peremehe juures karjasena. Koloniis varastas tukkuvalt vahilt revolvri,mille eest teist kord vangi mõisteti.Klassis peab end halvasti ülal. Poiste kallal toimetab omakohut: üks paneb palitu ümber pea ja teine peksab,seda tegevat,et enam kaebama ei läheks.

Kolonii koolis on 2 talve IKlassis käinud (endisega kokku 3½ talve).II klassi saa nõrga numbriga võimlemisest ja tisleri tööst /teha ei oska ja ei taha/.Õpikordühte teab kuni 36,välja arvatud 3x9 ja 4x6.Mõeldud arvudega rehkendab kasvatades ja maha arvates vaevalt kuni 18.Ülesandeid lahendada ei suuda/Oli 32 mk.,5 marga eest osteti pakk suitsu ja ülejäänud raha eest 7 õuna. Mis maksab üks õun?/ Tähelepanu nõrk.Tähelepanu nõrk.Tähelepanu nõrk.

aisu lühidalt edasi annab.

Kehaliselt leidub nõrk nägemine, kitsas ja vähe kõrge suulagi, kolm esimest hammast murdis ise hambavalu puhul ettepoole, mis praegust kujutab kunstlist prodentia't; parem. ülalpal puudub M_2 ; valu (näol) ja puutumise tundelikkus tuntavalt nõrk; suurvarvas eemalseisev; neph.chr. Nägu lai; näoilme elav ja julm.Coitus 15 a. onaneerib,pederast.

Iseloom elav, töövõlgaja, vastuhakkaja ja väga kergemeelne.

Intelligents halb: kombinatsiooni võime nõrk, mälu halb.

Debilitas mentis levis gr.

Psühopaat. reaktsioon kuju,ereetiline (meeleolu lõtvus).

78.A.S. sünd. 26.III.1905 a. Tallinnas.

Vanemad sündinud Asukülas Läänemaal,kus isa vanematel popsi ja ema omadel talukoht oli.Peale abiellumist asusid vanemad Tallinna ja sealt peale A. sündimist Haapsalu,kus isa puusepa töölisena töötas, kuna ema koduseid töid toimetas. Ilmasõja algul tulid uuesti Tallinna. Algul oli isa siin Volta vabrikus töölisena,hiljem kui vabrik seima jai,voorimeheks. Juba abielus olles kukkus isa maha ja vigastas selja,millest kuur tekkis.Sõjavõe teenistusest oli tervislisel põhjusel vabastatud,arvatavasti kopsuhaiguse pärast,mida juba pikemat aega põdes,suri 1921 a. sügisel poja Markus viibimise ajal.Ema elab poegade juures.

Abielus on neil 3 last sündinud. Kõik lapsed on 3 talve koolis käinud. Vanem vend on leivatöölisena,kuna keskmine vend kingsepaks õpib.Väimane varguse eest vähemalt juba 3 korda karistatud, oli ka kolonisse mõistetud,kust vabaks sai.

A. on III lapse ($\frac{24}{26}$).Kõndima ja rääkima hakkas 1½ a; emarinda sai 2a. ;on põdenud leetrid ja sarlakid.Koolis käis 4½ talve,sellest I kl. 3 talve. Haapsalus käis koolis kaunis korralikult,kuna Tallinas juba esimesel talvel lahkus koolist enne koolitöö lõppu,sest et koolimajja madrused elama asusid ja kool suluti. Järgmisel talvel koolis ei käinud (oli juba 12 a. vana) ;veel hulkus linnas ringi.Järgmisel talvel käis kuli veel koolis,kuid puudus palju; ka 14 aastasena astus sügise kooli,kuid lahkus sealt lõpulikult peale Jõulu: olnud raske ja ei

tahtnud õppida. Linnas mitmekesi ümber hulkudes panid palju vargusi toime, suuremalt jaolt sadamas. Alaliseks ajaviiteks sai biljardi mäng teemajas. Vähe aega enne Narku toomist teenis jooksupoisina Volta vabrikus. Vargusi on õieti palju toime pannud. 12-13 a. staazelt ja hiljem varastas sadamast igasugu eid mugiks kolbiikse aeju; 13-14 a. varastas ühes teistega Lutneri vabrikust tooli pohju; 15 a. murdsid suvel tuppa, kust umbes 32.000 marga väärtuses hõbeasju välja tõid; vähe hiljem võttis osa kochi aida lõhkumisest j.n.e. Sel ajal hakkas ka ühes teistega gaskonalini tarvitama. Sageli käis kinos. Kohtu all on olnud kolme (nelja?) asjaga. Kaks läbi (1921 a), üks pooleli, nimelt edasikaebtus: ostalist vanglastust hõbeasjade varguse eest ümber muuta Narkus viibimiseks. Kuid selle protsessi kaotas: riigikohus kinnitas endise otsuse. Sellest tõttu sadas oli S-li R-ga (nr. 102) 13.XI.23 värine kakelus. Vargus oli neli ühine, kuid edasikaebtus R. et evõttel, millie tõttu on asjata 2 aastat Narvas olnud, ja nüüd veel 1 a. vangi. S., kes ka veel purjus oli, oli väga vinane ja üritatud. Lahtise noaga jooksis mööda magamistuba, ähvardades lüüa. Õpetajate vastu oli äärmiselt hübemata ja tõrkus kategoorilliselt korrale allumast. Mõnda määratuedud löi R-le kaks hoova noaga päha ja ühe kütte.

Viiest varguse kaaslasest on moned kolonlis, mõned jookseus isegi Belgias (kus ühe eidekese roovtapmise eest kinni istuvad.)

A. saadeti kolonlisse algul kohtu-uurija määrusel, pisparast mõistis konus tu sinna. Narku lõpus 5.1.21 a.

Päevaraamatus leidub huik märkusi: alaliised kakelused; meeletud pekomised, isegi kõri kallale tungimised, kaardimäng raha peale, sagelised purjusolekud, aknade purustamine / toores soim/ kartseri ükse lõhkumine, kepiga päha viskamine, kirjeldamata roppude sõnade tarvitamine, sonakuulmatus, vastuhakkamine, tööst kõrvalehoidmine ehk loata ärajäämine j.n.e. Mingisugust huvi kingsepa ameti vastu, mida õpib, ei ole.

Kolonii koolis on õppinud 2½ talve ja lõpetas 3 kl. Ükskord-ühte pealt ei tea; välja arvab üksikuid vastuseid kokku arvates. Moeldud arvudega rehkendamine teeb suuri raskusi, kuid väiksemaid ülesandeid (kuni 40) lahendab siiski; iiut ülesandeid lahendab rahuldavalt. Tähelepanu numbritele 5 ja osalt 6; tagurpidi 4. Piltide sisu taipab kaunis ruttu, äsedärase nähtusi, mis elus alaliselt näinud. Riigi korrast, parteidest ei ole mingisugust aimu. Ei tea isegi, kas Eestis on kuningas,

keiser,ehk president. Eesti,vene ja saksa sõja põhjusi tunneb. Tallinnas olla üle miljoni elanikke; palju Eestis-ei tea. Kodumaa linnu ja jõgesi teab moned.Narva olla tühtis linnas sõja tõttu ja Tartu linn poolest. Mis vahe on linnu ja liblika vahel? V. Üks suur,teine väike.
Mis vahe on redeli ja trepi vahel? Üks mõnus küimiseks, teine halvem, üks aatmetega,teine pulkadega.

Sadamas asjade võtmist,nagu puud ja laadimise kraam - ei pea varguseks: "asjast ei maksvat juttu teha; niisama olla ka tühised kolooniis piimapuraide ja teiste asjad varguse " " Oleti ei olegi see ju vargus. Ainult suuremate summade ja murdvarguse maksab arvesse võtta."

Üldiselt väljaujunenud varkapoisi iseloomuga noormees,kes peale varastamise vaevalt ühelgi teisel alal tegev saab olema.

Keha on tal ilusate proportsioonidega (ainuke koloniis); ainult mõõtmisel selgub,et par. kõrvaleht 0,5 cm.pah. pikem ja pea vähe valge on.

Iseloom väga teoreetiline,vetsiku vihaga,milles enesevalitsuse kaotab; laisk ja tööpõlgeja;intelligents väikene.

Coitus 15 a. on neerib; väike scoliosis.

Psühhopaat konstitut.eetiline kõrvalekaldumine (hingeliselt tundetu - sünd. kurjategija) ;loid, eksplosiivne.

79. A. K. sünd. 1.V.1906 a. Oru vallas Laanemaal.

Vanema isa poolt suri 38 aastaselt hallatõppe.Vanemad elasid Oru vallas väikekoha pidajadena.Isa tarvitab vähe alkoholi ja suitsetab.Kui ükskik poeg pole ta sõjavaes teeninud.Olevat noores eas varastele abiks olnud ja vargust vastu võtnud,millest ka tema naine teadnud.

Abielus on neil $\frac{3}{2}$ last. Üks poeg sai Vabaduse sõjas surma.Kõik teised lapsed peale A. on 3 talve koolis käinud. A. on IV. lapse. Kõndima hakkas 3 aastaselt ja rääkima 2 aastaselt. Lapsest saadik on ta nõrga tervisega ja kannatas verejooksu all ninast.See tõttu ei käinud ta koolis,ka karjas pole käinud.10 a. saadik tegi kodus põllu tööd.15 a. süüdistati neiupriastade varguses,mille eest vanemate valvele moisteti. Järgmisel aastal(19.XII.1921 a.) mõisteis T.H. Hahukontunik A. küterüti

ja raha varguse pärast Harku, kuhu 11.III.1922 a. vastu võeti.

Ta ei pese ennast, mispärast on väga must, käies aeal peaiegi sepikojas töö1. Sepatöö meeldib talle väga, kuid ära õppida ei suuda. Uhe talve käis koolis; õppis väga halvasti: puudub igasugune arusaamine. Ükskordühte mõistab kuni 27. Mõeldud arvudega ei oska peaaegu sugugi arvata (1x2-6). Tähelepanu n.n. 5 ja tugurpidi vaevalt 2. (kombinatsiooni võime maene) Ülesandeid lahendada ei oska; oli 27 mk., ostsin kaks toodi tikke ja maksin 4 m., üle jäänud raha eest 6 õuna, mis maksab õuna tükk? Missugune vahe on pargi ja metsa vahel? V. Pargis on puud ilusamad. Kui puud on ühtemoodi ilusad, siis vahet pole.

Mis vahe on sirgete sarvedega oina ja härja vahel? V. Vahet ei tea.

Mis vahe on lapse ja põlvepiku vahe vahel? V. Vahet ei ole.

Pildist seletab üksikasju: "karvustab poissi," "kannud ajab külili" (pimeäiku mäng) ehk ei tea midagi öelda ("üks on pikali teise ees") Abstraktseid mõisteid (halastus, heategija, kadedus) tunneb. Halastama peab, sest sellega teed teistele head. Varguse on keelatud politsei ja valitsuse poolt. Varguse lubamatust arutab täiesti loogiliselt, kuid ennast ei süüdista.

Kehaliselt leidub: kõrge suulagi, kõrvade ehitus asümmetriline, valutundelikkus kohati nõrk; tic näol ja paremal käsivarrel, status lymphaticus; pahemkäeline. Hilja hakkas kõndima ja veidi hilja rääkima.

Iseloom väikne. Mõõtme tömp.

Debilitas mentis levis gr., aeglane.

80. A.N. sünd. 28.XII.1904 a. Liivi mõisas Läänemaal eestl. greeka-kat. usku.

Isa on sündinud Muhumaal, ema Saaska v. Peale abiellumist elasid Liivi ja teistes mõisates. moonakatena. Viimasel aastatel rentisid väikse popsikoha. Isa suitsetab ja tarvitab alkoholi keskmiselt; pöeb vähkre popsikoha. Isa suitsetab ja tarvitab alkoholi keskmiselt; pöeb vähjahaigust. Kui perekonna toitja pole sta sõjavaes teeninud.

Abielus on neil sündinud $\frac{1}{3}$ last, neist süri $\frac{0}{1}$ särlakitesse. A. oli LV lapp perekonnas. Kõndima ja rääkima hakkas 2 a., emarinda olla saanud 8 k. Ema olnud kuuemat nega haige ja süri A. esimesel elusaastal. Isa võttis teise naise. Sellest abielus sündis ka poeg. Võõrsema üle A. isa-võõrsnis ei murise. 11-12 aastaselt hakkas ta karjas käima. Talve kasutas õppimiseks. Küid vaesuse tõttu ei suutnud isa poega üle 1½ talve

kooli saata.Koolis puudus ta sageli ja õpis halvasti. Varastas iselt sageli raha; 14 aastaselt hakkas ka võõrastelt raha varastama.Kord süüdistati teda muri varguses,mille pärast isa valvele anti.16 aastaselt varastanud ta peol olles võõra taskust raha,mille pärast Viljandi Pärnu II jak. Rahukohtunik A. 15.IX.21 Narku mõistis. Hoolimata viimasest otsusest pidi ta enne 6½ kuud Pärnu arestimajas kinni istuma,kuni viimaks A. ise prokurörilt kohtu otsuseat kinnipidamist nõudis. Peale seda tuli veel 30.III.20 rahukohtunikule meele oma otsuse täidesaatmist nõudu,mille järele A. 5.IV.21a. Narku üle viidi.

Ülalpidamine koloniis oli algul halb. Ta oli toores,sõnakuulmatu,hooletu ja vastuhakkaja ("Ega kunst pole lüüa") kuid 1923a. muutus ülalpidamine korralikumaks,misjärast ta kolooniast vabastati.Koloniis oli loomi hoidmas ja põllutööl. Koolis käis ühe talve I klassis,saades kevadel üle II klassi.Ukskorduks on selge.Mõeldud arvudega ülesandeid lahendab rahuldavalt.Tähelepanu n.n. 6 ja 4. Abstrakt. mõisteid tunneb ja saab nende sisust aru .Seletab,et teise peale peab halastama,sest tulevikus võib ka ainule teise abi tarvis minna. Kätte maksta tähendavat teise asi tagasi anda; teist tähendust ei tea sel sõnal olevat; varem ei olevat ta seda sõna kuulnud. Vargus olla keelatud isa ja Jumala poolt)Leeris käis 2 nädalat tagasi).Varastada ei tohtivat Jumala pärast,aga kui Jumalat mitte karta,siis võivat seda teha. Ta ise varastanud selle arvamisega,et ega see avalikuks ei tule ja peale olnud raha tarvis.

Kehaliselt on leida suured huuled,lai ja madal suulagi ja libamisi madal ots; liha nisa.

Puberteedi iseärasus ; piiratud andeid.

81. A.K. sünd.15.XII.1906 a. Taevere v. Vilj.maal.

Kus vanemad pidasid väikest popsikohta. Vanemad ilma kooli haridusata.Perekondliste tülide tõttu elasid juba üle 15 a. lahus.

Abielus on neil neli last ja 2 enneaegset sünnitust.Pärast lahkuminelut mehest,sündis emal poeg A. ja veel üks tütar. Naisest lahus elades,teenis isa võõraste juures,kuna ema vanema rojaga kohta peab. Kui elades,teenis isa võõraste juures,kuna ema vanema rojaga kohta peab. Kui vanem vend,kellele ema koha oli lubanud, majad ära müüs ja ise ühes ema

ja teiste vendadega oma naise tallu elama asus,mis oli A, 8 aastat vana.

Abielus on A. vanematel sündinud $\frac{3}{3}$ l.,A. on V laps.Kõndima hakkas la.3 k. ja rääkima 2 a.; emarinda sai 2 a.;väiksena olnud hingamine takistatud. 8 aastaselt astus ta naabri samasuguse popeniku juure kirjaseks,kus ta kaks aastat elas.Pärast seda läks teise peremehe juure,kes talle talvel koolis käimist võimaldas.Töö,,mida talle pealesunniti,takistas koolikäimist. 12 aastaselt vabastas ta peremehelt (300mk.) raha,mille eest ta oma volvele anti. Kohe peale kohut astus ta kolmanda peremehe juure elama,kellelt ta 14 aastaselt 1500 mk. vabastas; samal ajal vabastas ta naabri talust uuri.Varguse eest mõisteti V.P. 6 jsk.rahukohtunik poolt 1921 aasta septembril Harku.Et kohtu eest pääseda,jooksis A. teise poisiga,kes ka kohtu all oli, peremehe juurest ära ja asus 50 versta eemal uue peremehe juure teenistusse. Talt nouti isikutunnistust,mis aga puudus. Toma kaaslane pöörau poole tee pealt tagasi ja tappis oma endise peremehe röövimise otstarbel ära. Kaaslase nõusolel vabastas A. peremehelt 18.000 mk. raha,millele ta Pärnus oma kaaslasega ära raiskas. Vanem vend toimetas ta politsei kätte.Augustil 1922 a. mõistis Pärnu-Viljandi 3 jsk. Rahukohtunik A. R.K.S.§ 170 p.7 alusel Harku.Mainitud tapmisest kaasteadmise süüdistus lõpetati andmete puudusel.

8 novembril samal aastal võeti Harku vastu.Ülalpidamine oli harilik,kolonii koolis lõpetas ta 4 klassi hästi,jäi rahule rätsepa ametiga.

Intelligent hea; kõbliased mõisted kindlad.Vaatamine ja peetmine olla seaduse ja kaaluga keelatud(Jumala poolt).Tal olnud suur tung varastada ja teinud seda arvamisega,et see avalikuks ei tule. Tol korral pole tal Jumalat meelegi tulnud,alles varguse järele tunnud ta hinges piina.

Kehaliselt leidub: anormaalselt jäme nina,lymphadenitis.Parema käe teise sõrme 2 lüli on eelimaarina alla maha lõigatud.

Psühhoasat; iseloomu lõtvus,(puberteedi iseäralikkus).

82.A.K. sünd.28.IV.1905 a. Kuivajõe v.Harjum.eestl.gr.-kat.usku.

Vanaisa olnud rahvuse poolest sakslane ja surnud 60 aastaselt

vereköhimise tagajärjel. Isa on sündinud ja kasvanud Taevere ya ema Pärsti v. Praegu elasid Kuivajõe vallas väike kohapidajatena, saades aastas sissetulekut kahe peale 35.000 mrk. Koolis olevat käinud isa 5 nädalat ja ema 3 talve. Isa suitsetab ja tarvitab alkoholi keskmiselt. Kui üksik poeg sõjavões teeninud ei ole. On kaks korda vangis olnud: varguse (9k.) ja püssi varjamise eest (6k.). Uks sõtse nõdrameelne.

Abielus on neli sündinud $\frac{1}{3}$ last; neist surnud 1 tütar 16 aastaselt tifteristi. A. on III laps ($\frac{32}{30}$). Kõndima ja räkima hakkas aastaselt; emarinda sai 3 a. Lapsest saadik oli iseäraline ja väga nõrviline. Koolis käis 2 talve. Karjas käima hakkas 13 a. 15 aastaselt pani toime mesipuude lõhkumise. Hiljem oli veel mitmed vargused toime pannud. Esimese murdvarguse eest mõisteti R.N.S.§ 170 p.2 põhjal rahukohtuni ku poolt 29.XII.20 Harku. 1921 a. suudistas teda kohtu-uurija "mitmes varguses" ja 11.III.21 a. mõisteti mesipuude lõhkumise eest R.N.S.§ 169 põhjal Harku ja omanikule kahju tasuma. Vargus oli toime pandud koos teiste poistega. Samal aastal oli A. veel kahe asjaga kohtu ees; viimasega neist mõisteti 9 kuuks kinni R.N.S.§ 169 alusel. Hiljem on avalikuks tulnud terve rida tema poolt toimitud vargusi.

Harku võeti vastu 7.VI.21 a. Ülalpidamine oli väga halb. Viha hoogu sattunes lõhub riideid, ässitab teisi vastuhakkamisele või peab ennast väga väljakutsuvalt ülal, korraldustele ja käskudele risti vastu tehes. Kolonnist jooksis esimesel võimalusel ära. Kord tulnud kahe päeva jurele ema saatel tagasi seletades, et käinud talvepalitut toomas. 2.V.21 a. jooksis ta jälle ära ja tuli 24.V.21 a. ise tagasi. 25.IX.21 a. põgenes jälle ära ja toodi 18.X.21 a. tagasi. Niisama jooksis 8.I.22 a.-14.VII., 7.VII.-24.X.; 12.XI.22a.-15.XI.22; 18.I.23-27.VI.23 a. Uhel põgenemisel 3.IV.21 a. varastasid ühes H.T-ga talu laudast lamba. Viimane paos olek vältas 5 kuud, millise aja jooksul olevat laevaga Saaremaale sõitnud. ja sealt tagasi toodud; töelikult oli aga vist tädi juures Albu vallas. Mõni päev enne 27.VI.23 a. tulnud vanemate koju tagasi ja ema manitsusel lubanud ise Harku tagasi minna, et aega ära istuda ja ratem vabaneda. Tallinnas kohtas jooksus mõnda, et aega ära istuda ja ratem vabaneda. Tallinnas kohtas jooksus olevat kaaskasvandikku, suurt varast ja debillikeri J. (nr.115) ja küsinud viimaselt, kas "punkeri" (öömaja) on. Teada saades A. kavatsusest Harku tagasi minna, soovitanud seda mitte teha, sest seal pannakse kartsasse või karistusosakonda. J. soovitanud ühes laevaga väljamaale põgeneda. Ontu poole pidid kohtama, aga J. vaadanud pealt, kui A. asjata te-

da.ootas. Nähes enese mahajäätud,pööras ta koju tagasi.Ema münitsuste peale lubas uuesti Harku tagasi minna,läks toast välja ja poos end üles. Vanemad juhtusid aga jaole ja peale umbes 15 m. kunstlikku hingamise toimetamist läks korda teda ellu äratada.Järgmisel päeval toimetati ta koloniisse (27.VI.23).Mõistus on täielikult segane,ühelegi küsimusele ei vasta; mälu,mis esialgu täitsa puudus on vähe paremaks läinud, kuid siiski halb: kooli teadmised on täielikult unustanud.Ükskordühte teab kuni 2. Istudes vajub kokku; üle koridori oma tuppa minnes eksib ära.Kõne on segane;pudistab üksikuid sõnu ja silbe välja.Lahtisest suust tilgub sagedasti sülga.Üle terve keha käivad atalised värinad. End puua ei olevat ta tahtnud, vaid seda olla teised poisid teinud (vale).27.IX.23 a. leidus: üldine apaatia,mälu segane ja halb(kuid endisest parem).Terved päevad lamab voodis,mingisuguseid kaebusi ega soove ei avalda; kõne segane.

Ebanormaalsed kalduvused ja iseäralised iseloomu omadused on juba varem tema juures välja paistnud. Iseloom salalik ja jonnakas; viha pärast hakkab nutma.Kergesti alistub teise mõjule.

Kehu ehitus hea; reflexid väga kõrged, anysym.cranii n. verticalis.

Varem debilitas m., dementia post suspensionem.
Konstitut. eetiline korvalekaldumine (hingeliselt tundetu)eksplosiivne.

83. A.T. sünd. 23.V.1904 a. Lihula v.Läänem. eesti.Greeka-kat.usku.

Samas vallas on ka vanemad sündinud ja moonakatena teeninud. A. teisel eluaastal asusid vanemad Tallinna,kus isa suvel müürsepana ja talvel vabriku töölisena teenis,kuna ema pesunaiseks oli. Isa suitsetas ja tarvitas rohkesti alkoholi, elas teiste naistega liiderlikku elu.Kui poeg 10 aastaseks sai jättis ta perekonna maha ja hakkas võõra naisega elama,ilma et oma perekonda kuidagi viisi toetanud oleks .Kui üksik poeg sõjaväes ei teeninud.Kohtu poolt oli mitu korda varguse eest karistatud. Ema oli nõrga tervisega, põdes mitu korda kopsupõletikku,millesse ta viimaks suri,A. oli siis 15 aasta-

ne. Abielus on neil $\frac{4}{4}$ last, neist surnud lapsena $\frac{2}{2}$ l.

A. on II laps perekonnas. Kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 1½ a., emarinda olla saanud 4 aastat. Koolis astus 9 aastaselt, kust ta 2½ talve järele oli sunnitud loobuma vanemate lahkumineku pärast. Teenis lühemat aega mitmel pool, nagu sitsi vabrikus, pagari poisina ja pakikandjana. 15 aastaselt astus kingsepa õpilaseks. Nüüd hakkas ta tõ/ste poistega linnas ümber hulkuma ja kinodes käima. 16 aastaselt varastas meistrilt 14.000 mk. ja põgenes ühes teiste poistega Valka. Sama a. asta mai kuul tabati raudteel. Võõra s.o. meistri isikutunnistuse tarvitamise pärast mõisteti 10.IV.21 a. Tartu Võru 2 jsk. rahukohtuniku poolt N.S.§ 477 põhjal 2 kuuks kinni ja varguse pärast 18.V.22 N.S.§ 13,1657 ja R.N.S.§ 170 p,5 ja 7 põhjal Harku, kust ta kord Valka põgenes.

Teisi märkusi peale müra tegemise päevikus ei leidu. Kord oli ühe poisi läbi peksnud, et see olevat uue kasvandiku söögi kraami varastanud. Koolis õpis 2 talve, kingsepa ametit tunneb rahuldavalt. Intelligentsis puuduseid ei leidu. Kõlblised ja abstrakt mõisted on tuttavad. Teadmised on head, huvi välismaa vastu puudub. peaegu täielikult: riigi korrast pole tal aimu; arvab et on olemas asutavkogu. Parteidest on ka kuulnud; arvab et "Päevaleht" olla sotside oma, sealt loeb "Tarzani", muidu ühtegi ajalehte ei loe. Vene sõja arvab tarviliku olnud olevat, et teise voimu alt vabaneda. Eesti ja landesvenni sõjast pole kuulnudki. Vargust keelavat valitsus ja käsud.

Kehaliselt on leida: lestjalg, kõrge ja kitsas suulagi, onamia 10 a. ja coitus 15 a. Keha seisukord väga hea.

Iseloom on kangekaelne ja isetendlik.

Koormatud pärivus/

Midagi naiglast ei leidu.

84. A.L. sünd. 6.IX.1905 a. Killingi v. Pärnum. eesti. Greeka-kat. usku.

Isa isa oli mõisas karjus, suur joomar. Joobnud olekus määratses, peksis koduseid. Temaga hästi läbisaamiseks oli vaja teda alati kiita. Teda peeti nõdrameelseks. Ta on taskukella varguse puhul kord karistatud. Tema naine on 3 varguse puhul karistust kannud. Ema isa

istus vangis metsa põletamise pärast. A. vanaisa tädipoeg on nõdrameelne. Isa on sündinud ja kasvanud Killingi v. ja ema U. kariste v., kus ka peale abiellumist elasid isa käsi ja ema põllutöölisena. Viimane olnud vanaema ja teiste ärvamise järele pundulik. Tüdruku põlves oli tal poeg. 25 a. abiellus 19 a. noormehega, kes väljaspool abielu sündinud. Isa on varemalt suitsetanud ja keskmiselt alkoholi tarvitanud. Ükskü pojana sõjaväes ei teeninud. Kuritegudest teada üks vargus ja raha röövimine koos naisega, mille eest isa 20 a. ja ema 6 a. sunnitööle mõisteti. Umbes A. 3-4 eluaastal suri ema vangimajas 12 tundi enne vabaks saamist. Isa põgenes revolutsiooni ajal sunnitöölt, elades lühikest aega oma ema juures. Sakslaste tulekul põgenes Venemaale.

Abielus on neli sündinud. üks poeg, Väimane hakkas kaima 1 a. ja ruskima 1½ a. Emarinda sai ö k. Põdenud sõjaaluu tüsikust, mille tõttu parem jalg 4 a. põlveni ära lõigati. Peeti valmunaigeks. Kasvatas vanaema, kes maal karjuseks oli. A. 7-8 eluaastal elas vanaema Mõisaküla alevis. 8 a. algas A. õmi ümbermulkumisi, vahel mitmeks päevaks kodunt ära jäädes. Käis Valgas jaanuajal. 9-10 aastani õppis koolis, küs teda kaaõpilased puujala puhul narrisid ja tema kooli tarbeasju varastasid. A. jooksis koolist ära ja sõitis koos sõduritega Riiga. Siin, kolades mõne päeva linnas, sõitis Valka tagasi. Öid magas jaamas ehk kusagil majas, toitu muretses kerjates. Nii elutses ta umbes ½ a. Valga ümbruses kuni viimaks vanaema juure tagasi tuli. Sarnaseid hulkumisi oli mitu, Peterburi ja Eesti linnadesse. Tähtnud linnu näha. Vanaema sidunud sagedi teda voodi külge, ent sealt rubelenud ta ikka lahti ja põgenenud. Varastama hakkas umbes 10 a. (Taskurelli, tuleraud j.n.e.) Omil reisudel toimetas ikka väikseid vargusi. 12ca. varastas Pärnu kinos ühelt saksa sõdurilt rõivakoti, kuid tabati kohe. Rahukohtunik karistas A. selle eest 3 k. vangistusega, kust ta varsti põgenes. Suvel 1919 a. varastas saunas rõivakoti; mis hiljem kätte saadi. Mõni kuu hiljem pani Pärnus murdvarguse kingsepa juures toime, selle eest mõisteti R.K.S.§ 169 põhjal Harku. Muuseas on A. veel kohtu poolt 5 margaga karistatud.

Harkus varastas jõõbnud olekus magama jäänud vangivahi tasskust revolvri ja võtmed ja põgenes. Viljandi. Viimase varguse eest mõis-

tis Raeskü jsk. rahukohtunik 11.V.23 a. A. kövendatud valve all Harku.Inimeste usaldust kurjaste tarvitades on A. veel hulk teisi varguisi toime pannud. Harku toodi A. 9.X.19 a., kust seni 10 põgenemist ja 1 põgenemiskatse korraldanud. Sel puhul on alati karistusosakonnas viibinud. Viimasel ajal vaiksemaks muutunud. Oma puujala peale vaatamata teeb mitmekümne verstaiisi jalgsiäike.Tema lausub: " Hinges nagu kipitab ja tahaks iga minut minna. On kord hoog kões,siis jooksed kui saab." Põgenemisel,mil varastas vangivahilt revolvri,ei olnud muud mõttes,ainult põgeneda ja revolvri kassa võtta. Tabamise peale ei mõelnud sugugi.Puujala tõttu sai ümbruskonna talunikkude kaastundmuse osaliseks,kes teda ikka lahkesti vastu võtsid.Neil pogenemistel on palju varguisi toime pannud.Iseloomu poolest tige; kord peksis kaaskasvandikku,kes teda kartuli varguisel takistas.Tõrgub,ega aitu korrale.

Koolis õppinud 3 talve,oiles 2 talve I kl.ilki.jaati ja II anstaks.Väga nõrk matemaatikas ja lugemises.Ükskordüks peas kuni 14. 36-ni arvestab pika mõtlemise järele,minut hiljem vastab 95% eelmistest õieti ööldulst vastusist valesti. Kombinatsioonivõime äärmiselt väike. Mõeldud arvudega arvestab halvasti. 2= 7x3=6; 2= 7x4= 12; viimaks annab suura vaevaga õige vastuse,kuid = 7x6=12; = 7x7=14 ei tea uuesti ja ei saa sellest aru. Mahu ega kokku arvata üldse ei oska.

Tähelepanu n.n. 5,tagurpidi 3 ja junusiiselt 4.

Missugune vane on reegi ja vankrill? V.Reegi käib talvel,vankeR suvel.Viimasel rattad,esimesel .....

Missugune vane on järvel ja jõel? V. Esimese vesi selgab,teise vesi jookseb.

Missugune vane on pargil ja metsas ? V.Park on ilus suvitamiseks,metsa ei taha keegi.

Missugune vane on lapsel ja põlvepikkuselmnel? V.Ei tea.

Missugune vane on liblikal ja linnul? V.Lind lendab kaugemale kui liblikas.

Missugune vane on liblikal ja varblasel? V.Varblane sirtsub.

Missugune vane on konnal ja sugil? V,Vaimasel on saamised ja teravad nambad,konnal on jalad ja käib kuival.

Missugune vane on vale ja eksimise vahel? V. Ei tea.

Missugune vane on halastuse ja kättemaksu vahel? V.Ei tea.

Abstrakt mõisteid: mõttemaksmine,halastus,heldus, näsüdamlus j.n.e.

" Varastamine on keelatud kunsta poolt (lugemud ühe teeri mitunneb.." Varastamine on keelatud kunsta poolt (lugemud ühe teeri mitunneb..." Varastamine on keelatud kunsta poolt (lugemud ühe teeri mõtteid) ja oma poolt.Seadus keelab ka vargust,et üks teoja kaasvandiku pihiist

nud meestelt ja talurahvalt maha kuk.unud asjad võtaks kõik ära." Absurdsuseid tajub hulvasti.Lausete kui ka enesekriitika halb.Sõdu tunneb hästi,ent nende põhjusi ei tea.Hingeliselt toores ja võigivaldne.Armastab"pipart anda"(Paneb mõne poisi maha ja peksab teda oma puujalaga) ja "Moosest mängida" (Paneb magajale puberi varvaste vahele ja süütab põlema) Mõistab vahel sarnast nägu teha,et ärratab usku tema suutusse. Oskab väga alandlikult paluda. Ja veel tema puujalga arvele võttes,antakse talle sagedasti andeks. Kirjades on ülisentimentaalne.

Kehaliselt : puudub parem jalg.Silmatoonav näo asümmetria. Üks silm j a suu viltu. Parem. salmal kae,nägemine nõrk.Valutundelik kus-ja kõrgu refleksid nõrgad. Jalg kõver. Näärmed vähe suurenenud. Onaneerib 10 a.

Iseloom tige,jõlm,elav väga valelik ja silmakirjaline.

Debilitas m., ereetiline,konstitut. eetiline korvalekaldumine (sündinud kurjategija,higeliselt tundetu.).

85.H.K. sünd. 24.VI.1912 a. Tori vallas Pärnumaal.

Isa oli pärit Tori,ema Sauga v.Pärast abielu astumist asusid nad Tori valda: isa mõursepana ja ema töölisena,nende aastane sissetulek oli 40.000 mk. Isa suitsetas ja tarvitas rohkesti alkoholi.Ta suri H. kuuendal eluaastal sõjas saadud haavadesse.Aasta hiljem asus ema Pärnu,kus ta juhuslikkudest töödest ennast ja lapsi toitis. Peale selle sai väikest abiraha. Väljaspool abielu oli isal üks laps.

Abielus oli neil $\frac{1}{1}$ last ja üks enneaegne sünnitus.H. on 1 laps; kondima hakkas 1 a. ja räägima 1½ a. Põdenud ei ole,emarinda saanud 2 a.Tõele minnes võttis ema H. kaasa,ehk üksi kodujäetuna hulkus ümber.Koolis käima hakkas 9 a.,mujd hulkumise pärast puudus koolist sageli.Hulkus terved päevad teiste poistekestega linnas ümber:valist rastas talumeeste vankritelt õunu ja marju ehk mis kätte juhtus. Käis sageli linna pargi äärest andeid palumas.Koolis olles varastas sukepäid ja raamatuid. Kui teda kord teise õpilase rahavarguselt tabati,visati koolist välja. Ema soovil mõistis Viljandi Pärnu I jsk Hanukontunik ta 16.IV.23 a. Harku,kunu vastu voeti 24.IV.23 a.

Karentiinis olles ronis ta oosel teise kusvendiem voodi alla mustust tegema. I kl. opib halvasti (XII.23 a.)Arvustada vähe oskab, aga möeldud arvudega üldse arvata ei oska.Oleti vastab 2x2=4;6x2=12; 7x2=14; 8x2=16; kuid ei joudnud välja arvata 2x4, 4x2 , 3x3 ,2x7. j.n.e-Nädala päevi teab,loeb ka tagurpidi,aasta päevade arvu ka määletab.Tähelepanu on 5 ja tagurpidi 3;ei taipa mis vahe on puu ja poosa; härja ja hobuse vanel (härg on harg,hobune on hobune).Vares ja liblikas lähevad lahku selle poolest,et vares on suurem. Jõe ja järve vahe olla pikkuses.Joonistuste vahesid pildil taipab halvasti. Loeb halvasti,peast kirjutab vigadega.Varastada võivat siis kui keegi ei näe. Vargust keelab Jumal,kuid seepärast ei maksvat seda tegemata jätta.

Pealt näha on H-l vaga iseloom.Aga esimesel päeval naeras ta pussi kätte ja hoovas teisi ja ühvardades igal lõigneval sooled välja lasta. Ühel sarnasel juhusel tuges ise selja vastu seina ja vehkles nonga;su ure vaevaga sai nuga käest võtta; kartes karistust peitis ennast voodi alla ja jäi sinna magama.

Kehaliselt on leida: viitu suu,parema kõrva kuulmine 2 m. (otitis media) roosikrants ja lymphadenitis:põõriseid 2: üks kuklas, teine otsaesisel P. 66.

Iseloom tasane kuid toores ja suure vihaga.

Debilitas mentis levia%, erectiline.

86. G.K. sünd. 14.IX.1908 a.Tartus,eesti.Greeka-kat.usku.

Tädi on nõdrameelne.K. suguvõsa on pea terveni puuduliku mõistusega.Isa pärit Kulgatsist,ema Puko v. Peale abiellumist elam

vusse 2 aastaselt. G. on I laps ($\frac{24}{26}$). Kondima ja rääkima hakkas 2 a. Emarinda sai ta. 2 aastaselt käisid krambid. Teistest naigustest peale leetrite pole midagi põdenud. 9 a. hakkas koolis ja 10 a. karjas käima. Esialgul õppis rahuldavalt kuni neljandasse klassi jõudis, siis jäi istuma ja viieti varguse pärast koolist välja. Nüüd astus puu -rauatöö kooli õpilaseks, kust ta pea lahkus. Terved päevad hulkus ta ümber, sest kodus sai ta õdedega tülitsemise pärast munelda. 12 aastaselt varastas koolis raamatuid ja lõhkus ühes P-ga (nr.129) mõisa rahepeksumasina, mille eest ta ema vallavalitsuse ette kutsuti. Mineval sügisel karjast koju tulles, hakkas ta Pilsp.-ga turul vargil käima. Septembri kuul mõistis kohus G., mängurevolvri varguse pärast turult, ema hoole alla. Selle järele varastas koos P-ga (nr.129) kino "Apollo" toolidelt sammetit ja õuest kelgu, millised asjad P ära müüs ja G. osata jättis; viimase asjaolu tõttu rääkis G. sellest teistele, kuni see sõnum viimaks politsei kõrvu läks. (Kriminaal politseis said poisid nuhelda). Jõulu eel käisid nad mööda raamatukauplusi raamatuid varastamas. G. pidanud midagi ostma, sel ajal varastanud P. Viimaks varastas P. emalt kanu ja andis G-le müümiseks. Saadud raha jaotati oma vahel ära. P. tunnistas teo üles ja mõlemad mõisteti hoiku (P. põgenes kodunt maale.)

G. toodi 15.VI.23 kolonnisse, kust ta teisel päeval kavatses Moskva isa juure sõita. Sellest teadustas isale pika kirja ka läbi, milles oma sõnade järele kolonni korrast valet kirjutas; kiri pidi isas kaastundmust äratama. Ta kavatses Tartu põgeneda, siit aurulaeva "Võitjaga" kus onu ahjukütjaks on, Võõbsu sõita ja sealt Pihkva. Isa pidi selleks otstarbeks emale raha saatma.

Kolonni koolis õpib IV kl. keskmiselt. Arvestab viletsasti: ükskordühte teab kuni 25-ni; sealt edasi ainult ,et 6x6=36 ja 9x9=81; kombinatsioonivõime keskmine, ülesandeid lahendab ainult lihtsamaid. Tähelepanu n.n. 6 ja tagurpidi 4, teeab 20 silpi lauses õigesti. Seltskondlised ja kodumaa teadmised halvad. Abstrakt mõisted on olemas. Seletab, et valetamine ja ekslma tähendab kogemata ja meelega valetada. Jõgi eraldub järvest selle poolest, et jookseb, kuna viimane seisab ja olla laiem ja suurem. Puu ja põõsa vahe seista selles, et üks on tugev ja pikk, teine lühike ja ümargune. Vargus on keelatud politsei ja riigi poolt. Kui kõik varastavad, siis ei saavat elada. Varastamine olla selle pärast pahe, et avalikuus tuleb, muidu võiks ju võtta.

Põsiti näeb hirmsaid unenägusid.

Kehaliselt on märkida väga madal ots ja juukse piirid.Värvide segamine:sinise- kollase vanel (gr.IX Tabel 1 ja osalt 2),vähe halja halkas kõndimis ja rääkimis.Parema kulmu kõrvus suur tutt muuti karvu.

Nüri mõistus ja andevaene.

Iseloom elav ja toores.

Psühopaat konstitut.eetiline korvalekaldumine (hingeliselt tundetu),ereetiline.

67. V.K.sünd. 6.V.1909 a. Tartus,väljaspool abielu.

Ema sündinud Raudi v. kasvanud Tartus,kus ka praegu elab päeva-ja poolutöölisena.Alkoholi tarvitas keskmiselt.Elas seda loomulaisena,võttis mehi omas toas vastu.Samas toas elas ka V. nähes suguliisi toimetusi. Umbes 10 a. vanusena saatis ema teda seks ajaks uulitsale. Ema tõul olekul elas V. oma read.Ihuliku teiste poistega hiilja õhtul väljas,kuni ema oma võõrastega koju ilmus.Ema ei usaldanud teda võtit V. kätte,sest viimane viis kodust asju ja müüs neid tuurul.V. 13 eluaastal (Hurikas) abielluus ema,kuid läks jälle lahku põhjusel,et mees olla vana ja joodik,tõeliselt aga ema liideriiku elu pärast.Varemalt elas pikemat aega koos kellegi T-ga,kes sõjas surma sai.Emal on väljaspool abielu 3 last. Tütar suri 4 k. krampidesse. Ema istub praegugi varastatud asjade ostmise pärast kinni (9näd.).

V. on II kl.ps.Käima hakkas 1 a. ja rääkima 1½ a.Emarinda sai 1 a.8 k. saadeti kurja,kust varsti ära jooksis,kauda antud riideid ühes võttes,mil puhul kohus tä ema valvele andis. 9 a, teenis võrdlemisi korralikult.Ent 10 a. põgenes otse karjamaalt,loomi sinna jättes ja perepoja riideid kaasa võttes.Sel puhul mõisteti teist korda ema valvele.Peale seda karjuseks enam ei lähinud.Koolis õppimud ei ole,sest emal ei olnud seks rahalist võimalust.10 a. oli ½ a.Karlova lastevarjupaigas ajal,kus ema suguhaiguste kliinikus ravitaseel oli. 11 a. varastas ema õrnolekul viimase riideid ja müüd need linnas ära. Karistuse kartusel ei ilmunud koju,vaid ööbis mõnes heinakuhjas linna ümbruses. Päeval varastas linnas puid.Siin tabati ja mõisteti II jsk

rahukohtuniku poolt R.N.S.§ 169 põhjal 28.X.20 a. Harku.Ema oma vaivele võtta ei tahtnud.Kohtus tegi vanem poeg emale ettekaiteid:viimane tahtvat rojast vabaneda,et hõlpsam oleks võõra meestega läbi käia.Sageli nähti V. prügikastist konta korjamas ja nende küljest liha närimas ja elavaid koune söömas.

V, toodi Harku 8.XII.20 a. Päevaraamatus väga palju märkusi: halb ülalpidamine,köneleb roppusi,tõrgub tööle minemast,läheb meelsamini kartsasse.Hulgub alati,valvekorral ei püsi.Varastab teiste asju, kartulid kuhjast,jüttes kuhja avatuks,mille tõttu kartulid ära külmavad, kakleb alati j.n.e.Kord puges läbi akna sauna ja roojastas lava.Kaotab oma asju,mängib kaarte,suitsetab,igasugune vastutus ja kohusetunne puudub.Omal valikul õsus puutöökotta õppima,kuid sellega toime ei saa. Harku koolis õppis 2½ talve,olles I kl. 1½ talve,II kl. jäi samuti teisele aastaks ülemiselt halva õpimise tagajärjel. Ükskordühte teab kuni 18, siit alates arvab kaua 7x6=42; 6x7 = ei tea. Möeldud arvudega üldse arvestada ei tea. Suure jõupingutuse järele lahendab 3= 7x3=9. Tähelepanu n.n. vaevalt 5 ja tagurpidi (sõrmi appi võttes) pika mõtlemise järele 3. 16 silbilist lauset korrata ei suuda. Mälu möödunud sündmustele ja kooli teadmistele nõrk (vastus "ei tea"). Pilte seletab hulvasti,lihtsamaist saab siiski aru. Tuntud juttude illustratsioone seletab rahuldavalt. Selteskondlised ja riiklised mõisted puuduvad.Landesvehri sõjast ei tea midagi.Kodumaasse puutuvad teadmised halvad. Abstrakt mõisteid hindab valesti. Kõlbelised mõisted ja ilmavaade õrmiselt viletsad.Valetab igal juhusel.Kui talle vale selgeks teha,hakkab nutma,eitades oma valet.

Iseloom muutlik ,metsik,miugi võim ega karistus ei sunni teda järelandmisele. Millegiks sundida saab teda ainult jõuga.Ta lamab sel juhusel kangekaelselt maas ehk tõrjub kätte ja jalgadega vastu,nutab ja kisendab.Kui kartsasse satub,palub alandlikult väljalaskmist,lubades tulevikus sõna kuulata.Harkust põgeneda ei taha,siin olla parem kui kodus ja kord võetavat ikka kinni.

Kehaliselt: asümmetrialised silmauvavused,madal otsaesine, myopia,sinise-kollase värvi ebakindlus (G.XI.T.1),Nüri näoilme.Laseb omale teha teiste nurumisel coitus per anum.Onaneerib 11 a.

Iseloom metsik,julm, põõrased vihahood.

Imbecillitas,eraatiline,eksplosiivne
Konstitut. eetiline kõrvalekaldumine (hingeliselt tundetu).

88. R.T. sünd. 19.IV.1908 a. Kolovere v. Lähnemaal.

Vanemad olid talunikud Koloveres.Varemalt oli isa maalriks õppinud.Tarvitab juba noorest eest peale alkoholi ja suitsetab.Joobnud olekus määratseb,peksab naist ja löhub majarii stu. A.1913 likvideeris isa oma talupidamise ja asus lihunikuna Tallinna.Hiljem elas juhuslikust teenistust vabrikus ,päevapiltukuna j.n.e. Ilma sõja ajal mobiliseeriti,kuid vabastati hiljem hammaste puudusel.Suri luuroosi tagajärjel R-i 8 aastasena.Ema suri paar kuud varemalt mingisuguse jala lõikuse järele. Ema kannatas alati peavalude all.Käis linna tõnavaid ühkimas.

Abielust $\frac{2}{1}$ last. R.III laps ($\frac{25}{32}$).Kõima hakkas 1½ a. ja rüskima 2 a.Emarindu sai 1 a. Paistis lapsena oma erilise kangekaelsuse poolest silma-Varsti peale linna tulekut sai R. ühe naabri poisikesega tuttavaks,kellega koos linnas ümber hülkuma hakkas. Samal ajal (7½-8a.) varastas isa tagant raha; algul vähe,ent hiljem kuni 6 rubla ni korraga. Ka R. isa ja vanem vend tegid vargusega tegemist. Isa haiguse ajal ei saanud vanaema enam lastega toime ja paigutas 8½ a. R. ühes öega Dr.Lutheri nimelise,vaestelaste kasvatusmaja,kuhu aasta hiljem ka vanem vend A. paigutati. R. pidas end siin ülmiselt halvasti üleval,rükkis õpetajaile lubamatuid sõnu j.n.e. 2 aastase siinoleku järele saadeti tema kingsepa töökotta.Siin hakkas töölt omavoliselt puuduma ja varastama.Õpetaja rühakoti varguse eest saadeti 3.VI.19 a. Harku.Vanem vend astus Kalevu-mäevasse.Vabanedes sõjaväe teenistusest põgenes korda kolm laevaga välismaale,kust teda ikka tabati ja Eestisse tagasi toodi. Umbes 3 a.eest,õnnestas tal siiski põgeneda.Elab praegu arvatavasti Portugaalias. Õde vabanes 16 a. kasvatusmajast.Teenib restoraanis,elab seltsimees,üksikus toas.

Tulles Harku,oli R. 11¼ a. vana.Päevaraamatu märkustest järeldub ülmine lohakus töös,vastuhakkumine õpetajaile,alalised päevaristused kuuskasvandikel ja tervelt 9 põgenemiskatset. Viimane põgenemine 10.V.25 a. Oma põgenemiskatseid motiveeris sooviga Harkust vabaneda.Tal on olevat ühtegi sugulast,kes teda siit välja kirjutaks ja muidu ei vabastata enne 21 eluaastat.Põgenemisel toitnud end varguste läbi laevadelt,valides aega,mil laevakaht köögis viibinud.Varastas koos teiste poistega. Varguseaineks olid muuseas ka valmisriided mida nad 3-4 ühikonda korraga selga ajasid ja hiljem linnas ära müü-

sid. Kui sadamas laevu polnud, käisid poodides varastamas. Selleks kleepisid tõrvatud läpid kaupluste akendele ja löid siis klaasid puruks. R. käis ka mööda, talunikkude juures toitu müngumas, mil puhul mitu korda politseisse sattus. Uhel põgenemisel sõitis laeval Riiga, hiljem reisis ka Saksamaale, Belgiasse ja Londonisse Londonis avaldas üks suurem ajaleht sel puhul temast pildi. Saadeti Eesti tagasi. Põgenemisel kunagi kindlat eesmärki ei olnud. "Saab kuhu saab! Arvasin teenida ühes kohas kuu, siis edasi minna ja jälle teenida ükskõik kus saab..."

Kolcnii koolis õppis 4 talve. IV kl. Kombinatsioonivõime nõrk, tähelepanu n.n. 7 ja 4 (nõrgem keskmisest) Ringlised ja seltskondlised teadmised nõrgad. Kõlblised mõisted hästi tuttavad. Seltskondlisi korraldusi põhjendab puudise vajadusega. (Kuid need on ainult paljad sõnad) Kooli teadmised puudvad.

Iseloom elav, toores ja kergemeelne. Sageli kirglised vihahood. Teab hästi vabanemisteid, tahab vabaneda, ent ei jätku iseloomu kindlust. On tihti häid soove kuid unustab need kohe, alistudes silmapilgu kirele.

Suguosad tugevad. Onanneeribill-12 a. peale. Leseb oma suguosi teistel poistel laeva põrtsjooni eest õõruda. Kord tabati pederastia aktilt kaaskasvandikuga.

Kehaliselt: keskmine klinocephalus, lymphadenitis, aiumised hammab reast välja, kõrvalehed suured. Suulagi kõrge ja kitsas, kurgu refleks nõrk. Suurvarvas eemalseisev. Palsmitu armi.

Psünopaatiline reaktiivtüüp, ereetiline
(Meeleolu lõtvus, hulkur) Nõrgaandeline.

89. E.K. sünd. 9.VIII.1907 a. Tallinnas.

Isa sünd. Maaku ja ema Kullamaa v., kasvanud ja elanud Tallinnas, Nõmmel ja mõnikord Jamburgis (1919 a.) Isa on, ema jutu järele, närvihaige. Kuna ema kõrgesti ärritatav, mille juures kangeks jääb ja liikuda ei suuda. Isa tarvitab alkoholi keskmiselt ja sultsetab. Ameti poolest vabrikus masinist (aastu sissetulek 50.000 mk.) Isa on küllaltmõnega kõpsuhaige olnud. 1919 a. suundistati teda, kes varemalt pune-

väes teeninud ja kellel juures läbiotsimisel "Nageni" 70 padruniga leiti, Nõmme raudtee õhku lasmisees.kohus pole veel lõp.emnd.Eeluurimise ajal on ta sageli kuues kauja kinni istunud ja järle v.baks lastud.

Abielsu on neil $\frac{2}{3}$ l.,nendest surnud $\frac{1}{2}$ l. Üks tütar suri selgroo mõdaniku tagajärjel. E. on III l.ps ($-\frac{25}{23}$); kõndima hakkas 8 k. ja rääkima umbes 1 a.;emarinda sai 9 k. Umbes 6-7 a. saadeti vaikelaste varjupaika,kus 2 aastat käis. Juba teisel talvel kooris käies,puudus sageli ja nukus õpetaja ümber. Hiljem käis veel mitmes koolis,kuni viimaks kaklemise,peksmise,õpilaste koolikat puudumiste ja paljude varguste pärast Nõmme algkooli IV klassist välja heideti.ja saadeti oma ja alevi valitsuse palvel Pärnu.Umbes 7-8 a. hakkas ise järelt mõistete ja mõnuasjade ostmisega ringi võtma.Hulkumine kasvas mastatega; umbes 10 a., hulkudes Nõmmel,peni ühes teistega mitmed varguse toime,muuseas varastas kinduse aitadest püssirohtu, kassukarnaul pesu ja muud kraami,murdis mitmesse suvimaja ja töi sealt kraami välja; v.imale mugle küüla sõitis varastas peremehe tütrelt raha j-n-e-

E. toodi 12.XII.19.. Pärnu.Enne seda oli kinduse aitadest sõjamoona varguse pär st kohtus, kuid kohtu otsus pole teada. Teised varguse suudistused on kolonii ülem ajal kohtus ees olnud; neid on vähemalt 8,mis K.N.S.§ 169 ja 170.p.l põhjal on üles võetud ja suudistused lõpetatud,kuna kohte vargust kohtus ei saadud kindlaks teha. Kolonnis ol.u ajal on samuti palju varguse toime pannud,muuseas kinduse aitade ja kolonii aida lõhkumine,telumehe vankrilt kord ratsepaki ,kord teivapatsi varguse j.t. Varguse toimetab aurmise julguse ja külmaveresusega.Kogusummas on v.rastatud üle 11 kohtu protsessi olnud,Kolonii päevaraamatus rida märkusi varguetest,vastuajamistest,sõimamistest jne. ei muule sõna,tööle ei lähe ja mänib sel ajal kaarte j.n.e. Töötab ratsepa töökojas. Kolonii koolis käis 3 talve ja lõpetas 5 kl.hea tunnistusega:9 head (matem.) ja 7 rahuldavat.Oma ilmavaate poolest on ta kommunist ja ülistab Venemaa praegust korda; vihkab Eesti keelt. Esimese riigikogu valimiseelsest kinutustöost võttis tegelikult osa. Ühes temaga oli veel kolonnis teine kommunist,kuulsa kom. S'i poeg, kes 2 korda kohtu poolt karistatud Aktsis.s.§1200,1202 ja N.S.§ 138 järele.

Matemaatilised teadmised head; seltskondlised huvid elavad, kuid teadmised sellel ala väga pealiskaudsed ja halvad. Intelligentsis puudust ei leidu.Moraalsed teadmised head,kuid ei ämma neile isikli-

kult . mingit väärtust.

Sugulastest on onu,lelleproeg ja tütar,kes koik Tallinnas elavad,varguste pärast karistatud.

Kehaliselt on leida anamneesis: varemalt poetud soolte tiisikus; kopsupõletik ja leetrid;praegu bronhitis,kaneloolised ja kaenlaaluse naarmed suurenenud; silmapiilud asümmetrialised; sundiagi kõrge kitsas;onaneerib kauemat aega; coitus lobunaisterahvastega 13 eluaastast saadik; pikemat aega tarvitab kokaiini.

Iseloom elav,väga kaval. Ura suuremalst vargelst,kes teadlikult seda rada laaneb,vihates ametit ja tööd. Muidu anderlaas.

Konstitutsioonilane,eetiline kõrvalekaldumine
(mingeliselt tundetu ,sundimad kurjategija); ereetiline.

90. K.K.sünd.1907 a. Tallinnas,venelane.

Isa pärit Liisaku ja ema Liibuna v. Isa venelane,ema eestlane, mõlemad Greeka-Katoliku usau; koduune keel Eesti keel. Isa ameti poolest muurisepp,suitsetab ja tarvitab alkoholi keskmiselt. Emal kodune töö.

Abielus on neil $\frac{3}{2}$ l.,uks tutardest lasti metsas mana.K. on lill laps ($\frac{20}{27}$); kondima haaras enne aastat.Peale isa sõjavaljale minemist,pani ema 7 aastase K. Vene veesteiaste varjupaika. Ulalpidamine seal oli halb: sõnakuulmatu ja reasis teisi.Saksa okupatsiooni võimud likvideerisid varjupaiga kui K. 10 a. oli. Raske majandusliku seisukorra tõttu saatis ema K. maale karja,kus ta 2 suve kõis.Talvel käis vallakoolis,kus ta väga palju vallatusi ja korratusi tegi. 12 aastaselt ei tahtnud enam karjas kõia ja tuli Tallinna ema juure tagasi; seal hakkas tefstega koos huligaama.Sügisel astus linna algkooli,kus ta 4 kuu pärast välja heideti. Pedagoogika nõukogu motiveerib seda järgmiselt:"ülalpidamine vilmase võimalusemi halb . Kooli saatus K. teise õpilase üleskirjutuse järele 20.X.19 a.; ta on 12½ a. vana,kuid kasvu ja kehalise arehemise poolest näib palju vanem välja.Opib IIIkl kõige algusse selgus,et .oiss väga halvasti on ettevalmistatud ja korratu koolikäimise tõttu õpilmisohimu on kadunud. Kuni siia maani ei

ole suutnud teda õpetama sundida.Kõige penem lugu on aga tema elukommetega.Ta on väga ärarikutud poiss.Tihti tuleb ette,et teda ei huvi ega kurga ei saa sundida klassis rahulikult istuma ja peab tunnist välja saatma.Muid sealgi ei jäta ta rahule vaid teeb oma tempa edasi:koristab ukse taga,teeb selle lahti,vaatab klassi ja segab korda. Kaaspõlilaste vastu on ta ülimalt toores: lubab eeesele nendega ümberkäimises voimata tooreid sõnu, on mitu korda neid lõõnud ja peksnud,isegi õpetajate juures olemul. Kui talle märkusi ja noomitusi tehakse,siis ei näe ta oma suudi kahetsevat vaid nirvitab märausetegijale lihtsalt vastu. Korra kuulis üks õpetajaist,kuidas ta endale kõige jämedamaid sõnu lubas teise kooliõpetaja kohta,kes teda müramise pärast nurka oli pannud. Ka koolitöötaja, kui vana inimese vastu,lubab ta endale võimatuid sõnu ja ülelpidamist.Ka vanemad,kellega on selle üle koneledud,ei saa temast mitidagi jagu,neil on soov poisist isegi lahti saada. Sellepärast arvab nõukogu,-et koolil selle lapsega pole midagi praegu teha,sest ta mõjub teiste õpilaste peale väga halvasti - ja otsustab teda koolist välja heita."

Kolonnisse toodi ta 4.V.20 a. Päevikus leiduvad märkused valetamise,korduva kaaskasvandikkude peksmise,alalise tööst kõrvalehoidmise,rumalate sõnade tarvitamise j.n.e. üle. Kord tegi võtmega ukse lahti ja varastas teenijate suitsukraami." Kui ka halvemasit kasvandikest oma ülelpidamise poolest,paigutati ta kord üheks kuuks karistusõsakonda."

9 talvise kooliaja peale vaatamata paigutati ta teadmiste järele kolonni kooli II kl. IV kl. jäi rehkenduse ja õigekirjutuse pärast istuma.Uuskordüht teab peast ainult osalt, vaid kokkuarvamise teel arvustab üksiku ülesande.Mõeldud arvudega rehkendab ja lahendab ülesanded.Tähelepanu n n. 7 ja tagurpidi 4-5. Abstraktsete mõistete vahel vahet ei suuda teha,kuna konkreetsete asjade vahel see hoopis kergemini läheb.Seletab,et kord olevat tarvilik seepärast,et mässu maha suruda ja süüa anda.Kohtud olevat selleks,et mitte ei varastaks; varastada ei voivat seepärast,et see on teise oma võtmine ja selle lubamise korral läheks riik hukka.

Kehaliselt on leida: väga nõrk valutundlikkus, korge ja kitsas suulagi, hambad reast väljas, kuulmine parem kõrv. 3 m.; pikk kasv; keha üldine seisukord hõrk.Coitus 13 a.

Iseloom väga elav, salalik,metsik ja toores.

Debilitas mentis levis gr.eretiline;
konstiutsioonilänna eetiline kõrvalekaldumine(hingelisest tundetu.).

91. H.G. sund. väljasp. abielu 22.VII (?) 1906 Tallinnas,luth. usku,eest.

Ema sund. ja ülespuhasvanud Hiiumaal.Hiljem elas Tallinnas,kus tal väljaspool abielu poeg H. sündis ($\frac{31}{19}$).Isaks oli endine Hiita ülemaliste kurjategijate kolonii kasvandik,suur varas,lätlane,katol. usku,väga närviline ja suur joomar(samuti tarvitas rohkesti alkoholi vanaisa isa poolt), Viimasega elas ema mitu aastat koos Tallinnas,Riias ja Hiiumaal, kus lätlane viimaks ta nelja pojaga maha jättis.Kuni Vene sõjani saatis ta emale vahete vahel raha.

H. hakkas kõndima ja rääkima 1 a.,emarinda sai 9 k.Kuni 2 aastani kasvatanud langetõbe ja peavalude all. Tema 6-7 aastal asus ema uuesti Tallinna,kus juhuslikkude töödega end töidab.(passimine,pesupesemine j.n.e.);aasta sissetulek 27.000 mk.Poja andis esialgul kasvastusmaija (Arehma tänav) kust see aasta pärast lahkus (põhjus teadmata). Selle järele andis ema ta ühele tuttavale naisterahvale kasvatadaja 1 a. hiljem,kui ema omaette toa võttis, asus H. uuesti ema juure elama.Ema töö1 oleku ajal oli H. täiesti ilma järelvalveta ja võis vabalt hulkuda. Umbes 9 a. hakkas ta koolis käima,kust juba esimesel aastal halva ülalpidamise ja sõnakuulmatuse pärast pidi lahkuma;peale selle enam koolis pole käinud.Selle järele käis ühe suve karjas,kust poole suve ajal ära jooksis. 11½ a. käis linnas tänaval ruberosse müümas (okkupatsiooni ajal) ja 12 a. oli ühe aasta ruberossi vabrikus töö1,mis väga halvasti olevat tervise peale mõjunud (suur köha).Peale selle hakkas uuesti tänavail ruberosse müüma.Samal ajal (12) läks ema mehele. Mees on eestl.katol. usku, sadama tööline,väga närviline,tarvitab palju alkoholi,joobnud olekus, kus määratseb,mis pärast kord ühe kuu arestiga karistatud, põeb tilsikust. Ema äraolekul kodunt, hakkas H. enne 9 a. majades kerjamas ja viimati varastas nimelt pööninka vargil käima.Esimene vargus oli umbes 10-11 a.varastas nimelt pöönika

ei taha teha,luusib lubata möödo metsi ja mängib rahe peale kaarta. Linnas murdis kord pööningule sisse,kus ta tabati.Põgenemisi on olnud üks,põgenemiskatseid 1. Kolonii koolis õppis II kl. ja käesoleval kevadel viidi üle III kl. hästi numbritega. Kooli teadmised väikesed; rehkendamine mõeldud arvudega rahuldav.Tähelpanu ü.n.8 ja 5-6.Pilte seletab ruttu ja hästi (§15 j. 16).Vahetegemine abstraktsete mõistete ja asjade vahel kiire ning rahuldav (lapsepõlvepikuse vanamehe vahe seisab vanuses,kadedus ja kitsidus-ei taha kui antakse ehk kellegil hästi läheb,teine ei armasta ise j.n.e.) Kõlblised mõisted hästi tuttavad,kuid ei anna neile mingisugust väärtust.Tulevikus saavat ta ikka varastama kui selleks võimalus on kuigi ühiskiri ja seadus seda keelavad,tal olevat see ükskõik.

Kehaliselt on teida: anamneesis lapsena olnud tangetõbi; praegu hypalgesia totalis; varajane, onania,suguelu algus 13 a.

Iseloom elav,tujukas,metsikuseni,järelmõtlematu,valelik ja kangekaelne.Äärmiselt ebamoraalne.Väljakujunenud varas.Töö põlgaja.

Koormatud pärisvusl

Konstitut.eetiline kõrvalekald.(hingeliselt tundetu mor.-sünd.kurjategija). eretiline.

92. A.T. sünd. 13.VIII.1904 a. Tallinnas.

Isa pärit Viljandi ja ema Järva maak.Isa teenis juba noorest east Tallinnas söiduvoorimehena.Ema pidas sama ametit.Teenistus oli east Tallinnas söiduvoorimehena.Ema pidas sama ametit.Teenistus oli niivörd hea,et varsti omale maja ostsid.1923 a. kevadel müüsid maja ära ja ostsid talu Ambla vallas.Isa suitsetab; alkoholi tarvitab väne.Sõjateenistusest üksiku pojana vabastatud.

Abielus $\frac{2}{1}$ l.; neist surnud $\frac{1}{1}$ l. 3-4 kuu vanustena. A. on I laps ($\frac{3?}{2}$). Käima ja rääkima hakkas 2 a. Haigustest on lapsepõlves põdenud 2 korda kopsupõletikku,peale selle lectrid,sarlakid,ja luutiipõletus.12 eluaastani oli kodus ilma kindla ametita; hulkus teiste poisikust.12 eluaastani oli kodus ilma kindla ametita; hulkus teiste poistega linnas ümber.12 a. astus kooli,kus 3 talve õppis,jäädes III kl. Isthma.Sel ajal sõitis õhtuti linnas voorimehena. Olles II ja III klassis seltsis teiste omavanuste poistega ja hulkus nendega linnas ümber. 14 a. müütas turul paberosse.15 a. hakkeati koolist välja.Selle järele läks tööle,kust 7 kuud hiljem paberi varguse pärast lahkuma sunniti.

Esimesed vargused pani toime juba 13 a. Saatelehes Harku saatmise alusena märgitud: "....mitmesugused vargused ja vanemate juurest põgenemine varguste järele.-" Samal ajal mõisteti kohus ta teemajas laadlinade varguse eest 1 aast.Harku.Edasikaebusel muudeti otsus ja anti A.ema valvele,mille järele Harkust vabastati. Aasta hiljem mõisteti kahe varguse eest 8 kuuks Harku.Et mitte Harku sattuda,põgenes vanemate juurest .14-15 a- koos teiste poistega (B-ga,J-ga ,T-ga ja t.);linnas ja kodus pani mitu vargust toime.Arreteerimise kartusel saatis ööd mööda heinakuhilides,näituseplatsil,laodudes j.n.e.Viimaks läks politseil korda neid magamisel heina laadus tabada ja kõik saadeti Harku.Redus olles elatus end vargustest;neid on ta kaiju koime pannud,küll üksi, küll koos teistega, enamati varastas päeva ajal (tubades). A-l on olnud umbes 7 kohtuprotsessi,mille puhul kas Harku ehk 3-4 kuuks vangi mõisteti. (K.M.S.§ 169,170 p.6 j.t.) kord on vabaks mõistetud,kuna üks vargus alles kohtus arutusel.

Teist korda toodi Harku 15.X.1921 a.Harkus on umbes 8 vargust toime pannud: varastab kaaskusvandikaude asju, riideid,leiba j.n.e. Linna minnes varastas koos teistega talumehe vankrist heeringaid.Linnas ka mingi varastas koos teistega talumehe vankrist heeringaid.Linnas mingi asja,ei saanud midagi ära viia.Varastab ka kõiksugu tühiseid asju.Alkoholi tarvitaja ja kaklushimulist.Karistustest hoolimata,käib omavoliliselt linnas (varkamisel),töod ei tee;katsudes iga võimalikku abinõuga kõrvale hoida.Mängib hasart mänge.

Harku koolis õppis ühe talve III kl.Uuskordüks on selge.Arvestab antud arvudega rahuldavalt. Tähelpanu n.n. 6 ja 7,tagurpidi 4.

Mis vahe on vihmausel ja sõrje vahel ? " -" Ei tea."

Mis vahe hobuse ja hürja vahel ? "-" Ühesugused mõlemad.Uued sarved teisel ei.

Mis vahe röövimise ja varguse vahel?"-"Röövimine on kergem.Tapad teise ära ja kõik.Vargus ei lähe õnneks igakord

Mis vahe lihtvarguse ja murdvarguse vahel?"-" Ühesugused trahvid."

Mis vahe halastuse ja kättemaksmise vahel?"-" On elu tüis,siis tõmba noaga tagant,maksa kätte,siis tead,et teinekord ta sinu vastu hää on. Olen ise saanud ja annan teisele ka."

Kellie poolt on vargus keelatud?"-" Riigi poolt.Kes sellest küsib,et vargus keelatud on.Kes tahab see varastab.Vargus on kergem kui karistust kanda.Esimene kord läheb vargus hästi ja ma arvan et lähen võtan veel.Vargus ei ole ju ilus,kuid mina olen kord sellele teele sattunud ja ei ole midagi parata.Kõik ei võiks mitte vargile hakata,sest siis tapaksid üks teist ja elu ei oleks võimalik."

Kinnitab,et poiste linnas käimise sihiks on tõelikult vargus.

Iseloom vastik,rügib vihaselt,valetab ga sääl,kus vaja ei ole. Hingeliselt julm ja tömp.Alates 16 a. van. tarvitab kokaiini,milles saamiseks varguse eest tagasi ei kohku.

Vargus on talle mingiks spordiks saanud.Varastab igaltpoolt,kust saab,sagedasti ilma mingi kasuta.Teel linna ,näit,varastas talumehelt paberosse ja vankrist heeringaid,viimased viskas Nõmme jaamas kraavi.

Tema sapise ja iseäraliku iseloomu tõttu peetakse teda Koloniis puuduliku.

Kehaliselt:üldseisukord hää.

Psühopaat konstitut.,eetil.körvalekald.(hingeliselt tundetu.sünd.kurjategija.) Kleptomania, depresiivne.

93. O.M. sünd. 7.X.1907 a.Baltiskis.

Isa pärit Rigoldi v. ja ema Hiiumaalt.Peale abiellumist asusid Baltiskisse ja sealt,O 2 -eluaastal Tallinna,kus isa esialgul puusepana ja hiljem juhusliku muustatöölisena teenis.Isa,kui esimene poeg,sõjaväes teeninud ei ole;alkoholi tarvitab palju,eastat 5-6 pöebjooksvahaigust. Korg kohtu poolt vangistusega karistatud.Ema käib sadamas puid laadimas; Vanemate aasta sissetulek 20.000 mk. (?).

Abielus on 3½., üks tütar sarl sarlakitesse.O on II laps; kõndima ja rääkima hakkas umbes 1½ a.;emarinda sai 2½ a.;3-4 kuu vanuselt käisid krambid.Vanemate tööl olekul oli O. üksi kodus.Kuni 10-11 a- tuli kodunt ärajäämist harva ette.10 a. astus kooli,kus 3 talve käis,II kl. sai üle ärajäämist harva ette.10 a. astus kooli,kus 3 talve käis,II kl. sai üle järeleksamiga.I kl. olles võttis vanemate järelt salaja raha vihkude ostmiseks,ja hiljem ka kinode jaoks.12 a. olles hakkas ka väljaspool kodu vargile,kuni viimaks III tea varguselt tabati,mille eest kohtu poolt ema valvele anti.Varsti peale esimest kohtu asja süüdistati teda kleidivarguses hoovist,pesunöörilt.Kohus selles asjas kestis üle 1½ a. ja lõppes Narku määratmisega 19.1.1921 a.

Narku toodi ta 17.III.1922 a. Hiljem saadi kiirt aga kellegilt naisterahvalt kätte,kes selle juba varem pesunöörilt oli varastanud ja enesele ümber teinud; O tunnistas end süüdi selles varguses ainultsunni seisukorras.

I-ãevikus leiduvad mitmed märkused karistuste kohta kella helista-

mise peale söögile mitte ilmumise eest,mida ta ei olevat kuulnud (mis küll õige on,tema halba kuulmist silmaspidades);suitsetab palju ja valetab kangekaelselt,et tunnistada ka siis,kui vale avalikuks on tehtud.Kolonii koolis õppis 1 talve III kl.,mille rahuldavalt lõpetas. Ükskordüht teab, kuid mõeldud arvudega renkendada ei suuda. (–? - 21– 28; ?XII– 132 jne.); lihtsamad ülesanded lahendab rahuldavalt.Tähelepanu n.n. 7 ja 3 .Nädala päevade nimed loeb ka tagurpidi,kuid 1129-st alla poole lugedes teeb palju vigu.Piltide üldist mõtet ei suuda tabada,kuigi üksikuid momente loetleb,asjade vahet piltide peal täpab kaunis ruttu.

Mis vahe on lapse ja härjapõlve vanamehe vahel? V.Esimesel noor ja teisel vana nägu.

Mis vahe on vee ja jää vahel? V.I vedel; II kõva.

Mis vahe on vee ja lume vahel ? V.I sinikas II valge.

Mis vahe on jõe ja tilga vahel? V.I jooksev,II seisev vesi.

Mis vahe on eksimise ja vale vahel?V.I-kogemata;II-kui valetad.

Mis on vale ? V.Kui räägitakse teistele seda ,misõige ei ole,see on vale.

Mis võib siis majas olla,kui sinna arst ja õpetaja sisse lähevad?V,Ei tea.

Misparast peab inimsee üle otsustama rohkemta tegude,kui sõnade järele? V. Ei tea.

Kas on õige,kui öeldakse:ema lõikas õuna pooleks ja andis suurema tüki vähemale? V. Ei ole;suurem tükk peab suuremale saama.

Kas õige,kui öeldakse: ema jagas õuna pooleks ja andis suurema tüki vanemale pojale? V. Ja on,

Kas on õige,kui öeldakse,emal on kaksikud Elmar ja Jaak,ta lõikas pirni pooleks ja andis suurema tüki Elmarile? V.Ei ole,mõlemad peavad ühesuurused tükid saama.

Kas on õieti öeldud:minul on kolm venda: Paul, Karl ja Mina? V.Ei ole, sest ta oleks pidanud oma nime ka ütlema.

Kas on õige,kui keegi tütarlaps ütleb:minul on 3 õde :Minna,Leeni ja Mina Liisa? V. Ja on õige.

Kehaliselt ; õige kõrge ja kitsas suulagi,[illegible] a. väljatõmmad [illegible], hambad reast väljas;kõrvalehte ehistus ebasümeetriline,pahemal pool suur Darvini nibu,kõrvalehed eelmalseisvad ja kokkukasvanud;pahemküelane, kahepoolsed suured,naärmed vähe suurenenud; nõoilme ahvlik ja lollakas; lapsena põdes kõrvahaigust,mille järeldusel kuulmine nõrk (parem 5 cm. pahem 40 cm.)Halvasti mäletab läinud sündmusi ja mis varem on lugenud. Oma vargusi seletab sellega,et pole teadnud,et kohus vargust karistab, tubaka ostmiseks olnud raha tarvis.Tisleri töökojas töötab korralikult.

Iseloom vagune ja tagasihoidlik.

Debilitas mentis.levis gr.; vagune.

94. E.E. sünd. 30.X.1905 a. Kihelkonna v. Saaremaal.

Isa pärit Kihelkonna ja ema Pintla v. Peale abiellumist asus isa Kihelkonna v. mõisa metsavahina,Mõlemad kirjaoskamatud;isa suitsetas ja tarvitas keskmiselt alkoholi ja oli väga närviline.Sõtse poeg on löömise eest kontu poolt 2 nädalaks aresti mõistetud.Onu on kontu poolt karistatud katse eest naisemehena teist korda abielu astuda.Esimene naine elas samuti kuressaares ja sealsamas katsus ka onu teist naist võtta, 55 a. abiellus isa III korda 21 a. tüdrukuga.Esimeste naiste lapsed on surnud,viimase naisega on $\frac{1}{1}$ l.;neist sündis tütar surnult.

E. on II l .($\frac{5o}{21}$); kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 9 kuuliselt; emarinda sai 1½ a. Umbes 9 a. astus külakooli,kus 1 a. käis;hiljem ei tahtnud enam kooli minna ja oli kuni 12 a. kodus.Pärast poole käis veel 2 talve koolis s.o. kuni 14 a.; 14 a. peale hakkas tööl käima saeveskites. E.13-l 4 a. kaotas isa metsavahi koha ja elatas end juhuslikust toost. Sai saeveskisse ,kus E. (15 a.) tööl käis,oovahiks,guid mõne kuu parast surmi korsuiõlctikku.Peale isa surma 1921 a. sügisel kolis ema vabatahtliselt metsavahi majast välja,elu ühele lesele 2 lapsega anti (p.11 a. ja t.13-14 a).Ema küll E.nendega varem tuttav ei olnud,kuid ühvardanud igaüht nevadel majapõletamisega,kes julgeb sinna kohta asuda.Mõni aeg hiljem nõudisgi ema metsavalitsuselt maja tagasi,kuid ei saanud.Suve algul 1922 a. töötas E. umbes 1 kuu Eliamaa turbarabas,kust raske töö pärast koju tagasi pöörus asudes uuesti saeveski tööle;sealt aga pidi vanasti lahkuma,kuna tal julg halgeks jäi- Ema oli tol ajal talus teenijuks; E.metsas jalutamas ja järves suplemas käies pidi alati endisest metsavahi majast mööda viivat teed käima. Ühel augusta kuu päeval ,kella 4 ajal sellest majast mööda minnes,tähnud tal äkki meel väga kurvaks selle maja pärast,kus ta isa 21 a. teeninud ja milles ta ise üles kasvanud ja mida ta ema enam tagasi ei saa. Sarnases meeleolus võtnud täku ja pistnud maja põlema; selle eest määrati teda K.S.§ 1606 asusel 13.VI. 1923 a. Harku,Kuhu kohtu-uurija korraldusel 29.XI.1922 a. saadeti.

Kolonnist on 2 korda põgenenud.Põgenemisi seletab soovaga koju Saaremaale sõita,arvates et kohus teda Harku ei mõista,vaid niikuinii vangi saadab,silmaspidades niisugust suurt kuritööd.Esimesel korral põgenes karantiinist,teistkordsel põgenemisel pani teiste poiste riideid selga (omad oli temalt kui naigelt karistusosakonnas äravõetud).Raudteel sõiduks raha puudus.Kella alevis õhtust rongi oodates astus saalsesse poodi sisse.Et omanik kõrval toas ja pood tühi oli,tahtis E. parajat ju-

hust kasutada rahavõtmiseks kaasast,mille pealt teda tabati:Hiljem sai selle süüdistuse eest 2 kuu vanglastusega karistatud.

Ülalpidamine kolonis hea. Iseloom väga kinnine :terve kuu lasmas halgeajas ilma,et ühegi poisiga oleks sõna vahetanud,isegi vaadist tõusis harva ülles.Kirjades sugulastele ema vastu häälestatselt õrn ja tundelik. Neis kirjades ei leidu midagi teistelt poistelt pakkide ja raha mangumistest.Nii kirjutab ta ühes kirjas umbes järgmist: Kallid sugulased,palun teid minule koige kallimat pühade kingitust teha,saates mulle minu ammsa ema aadressi,et ma võiksin teda tröstida ta suures õnnetuses:Ma ei ole sugugi halba kohta kukkunud ja mul on siin hea olla j.n.e. "Käekiri on ilus ja stiil on hea;kogu koloniile kirjutab kõiksugu palvekirju.

Töötab kolonis kingsepa töökojas.Kolonii kooris õppis II kl. mille hästi lõpetas.Ukskorduht teab kuni 21,sellest peale teab ainult 7 X 4 = 28; 6X6=36, 9X5=45 ja 9X9=81.Mõeldud arvudega rehkendab väga aeglaselt,kuid talpab rõttu millise matemaatilise tehe abil seda arvutada tuleb;kuid arvutamine isegi vaikeste numbritega toimub väga raskelt:;vahel unustab isegi ülesande tähelikult paneb öeldud arvu asemele teise,ilma ei ise märkaks. (1127-654,1623 j.n.e.)

Mis on halastus? V.Headus. K.Mis on kadedus? V. Kurjus.

Mis vahe on halastuse ja kadeduse vahel? V.Halastus- tehakse head; teisega kurja.

Mis vahe on ihnuse ja kadeduse vahel? V.Üks ja seesama.

Mis vahe on pargi ja metsa vahel ? V. Iiuduse vahe.

Kumb on ilusam kas park või mets? V.Park,aga põline mets onilusam.

Mis vahe on liiblika ja nahkhiire vahel ? V. Ei tea.

Mis vahe on liiblika ja kure vahel?V.Suurusevahe.

Mis vahe on tõlla ja automobiili vahel? V. Kiirus.

Mis jaoks on kohtud? Kurjategijate karistamiseks ja õiguse mõistmise jaoks.

Mis on õigus ? V. Ei tea.

Mis parast tõusis Saaremaa müss? V.Valitsus mobiliseeris sõdurid,need ei tahtnud väerinnale minna ja hakkasid vastu.Taheti valitsust kukutada,et kommunistlist Vene valmtsust sisse seada;mõned külas kirasid Eesti valitsust.

Vabaduse ja Landesvehri sõdade põhjusi teab hästi,ajalooliselt olla see õige olnud,et eestlased parunite käest,neilt röövitud maa tagasi võtsid ehk see küll ülekohus näib olevat. Kaebab ajalehtede puudust.

Kehaliselt: närvilised tõmbed kaelalihastes ja üksikuid näolihastes (tic);12 a. kilgel löögi kilge lauaga pähe saanud;coitus 16a.

Iseloom tasane,unistav,väga kinnine ja aegla ne,samuti ka mõtlemine väga aeglane; vastust peab enne hulk aega ootama või seda üldse ei saa.Mälu halb; muidu õrnatundeline ja südamlik;ema armastavat tema rohkem kui isa,sest viimane teinud emale tihti ülekohut.

Schizophrenia.

95. J.S. sünd. 26.V.1907 . Taevere v. Vilj. m.

Isa sünd. Taevere ja ema Holstre v.,kus nende vanematel talukohad olid.Peale J. sündimist asusid vanemad Venemaale,Tuula kub. elama,kus isa volisavalitsejaks hakkas. 1918 a. tulid Eesti tagasi ja asusid Taevere valda elama,kus ema vähjahaigusse suri.Aasta hiljem asus isa Tallinna elama,avas seal kolonialkaupluse; abielius teist korda; ~~xx~~. hiljem ostis omale maja.

Esimesest abielust on $\frac{1}{1}$ l;tütar suri Venemaal kurgunaigusse. Teisest abielust on samuti $\frac{1}{1}$last. J. on esimesest abielust I laps($\frac{24}{24}$); kondima hakkas 1 ja rääkima 1½ a.;emarinda sai 3 k.;3a käinud ~~xx~~ krambid,kopsupõletikku on põdenud 3 ja sarlakid 2 korda;Olnud alati väga karsitu iseloomuga. Koolis hakkas käima 10 aastaselt,oppis 4 talve; 2 viimast talve õppis reaalkoolis 1 kl.Koolist puudus sageli laiskuse pärast.Linna asudes (12a.) sai tooliste lastega tuttavaks,kellega hakkas linnas ümber hulkuma.Isa poe avamisel jäi J. vahel üksinda poodi, väremalt kokkuräägitud plaani järele,tulid sel ajal teised kaasõpilased poodi ja viisid kraami välja,mida pärast muusid.Saadud raha kulutasid teemajas,restoranides,kinodes ja maiuste peale.14 a. jäi tihti mitmeks päevaks ja ööks kodunt ära,õhtul viibis kinodes ja ööd viitis restoranides,kus väga löbus olnud,kui varastatud kraami müügist saadud rahast ei jätkunud,siis võtnud salaja isa järelet raha.Kodus ei tahtnud olla, seal olnud väga igav. 1922/23 õppeaasta II semestril enam kooli ei tahtnud minna ja jäi koju kauplusse.Suvel viis isa perekonna Suure-Jaani alevi vanaisa juure suvitama,ise aga sõitis naisega linna tagasi.J. ei tahtnud maal olla ,kus ärmiselt igav olnud ja põgenes Tallinna.Koju ei julgenud minna,vaid asus ühe tuttava töölise juure elama,ühe vana kaas-

vargapoisi juure,kes liiledris jooksupoisiks oli, sai kellegi,mitmekordse varga ja väejooksikuga (T-ga 26a.) tuttavaks,kelle ettepanekul koos vargile asusid.Kõige peale läksid J. tädi poole,kelle kodunt äraoleku päeva ajal,pesu ja riideid varastasid,mida niijem ära müüsid.Peale seda läksid T. ettepanekul öhtul ühe maja pööningule,kus ööbides järgmisel hommikul,kui paraad uks avati, akna eesriideid ja muid pesu kaasa võttes lahkusid;asjade ostja andis nad aga politseile välja.Kohtu-uurija määrusel saadeti J.,kui kindla elukohata isik Harku kuni viimaks kaemõistmata süütegudega eest sinna möisteti (K.S.§ 169 ja 170 p.5) 7.IV.23a. Peale selle suudistatakse teda veel kelgri lonkumises,milline asi veel pooleli on.

Harku toodi 9.IX.1922a.Aktis on märkused:pesematusest,särgi löhki rebimisest,ei tahu ahju puhtaks teha,käib ilma loata linnas,loa saamise korral ei tule õigel ajal tagasi,puudub koolist j.n.e. 1922/23 õppeaasta I semestril hea õpimise eest 1 lisatshekk määratud.

Iseloomustab ladusalt,ka möeldud arvudega mida ruttu tarpab.Tähelepanu n.n. vaevalt 6 ja tagurpidi 4.

Mis vahe on liblika ja paasukese vahel ? V. Ei tea.

Mis vahe on liblika ja nahkhiire vahel ? V. Viimane on lind.

Mis vahe on konna ja sõrje vahel? V. I kahepaikne ,II ühepaikne.

Mis vahe on jää ja vee vahel? V. Jää on külmanud vesi.

Mis vahe on jää ja lume vahel ? V. I -kõva;II -pehme.

Tähelepanu väike ja vastab ühekaa aastase lapse omale.

Iseloom; kergemeelne, järelmõtlematu:mängisuguse ameti ehk teeharstuse üle,mis tulevikus tuleks omada,pole kunagi mõtelnud; vaga elav harstuse üle,mis tulevikus tuleks omada,pole kunagi mõtelnud; vaga elav ja alati vaheldusi otsiv. See alaline tegevuse tung,mirg liikuda ja lõbutseda ühelpoolt ja valge tähelepanu,sunnitud kodus ning poes ühelpoolt ja valge tähelepanu,sunnitud kodus ning poes olek teiselpoolt,kui ka omahoole puudus,viisid poisikese esialgul tänavale hulkumisele ja lõpuks vargile.

Hingeline seisukord liig lapsik,kuna füüsiliselt liig varakult välja arenenud.

R-häälikut ei saa öelda; valutundelikkus nõrk (sügavale torgates valu); O sõared ja lest juted;suguosad tugevad;nahaalune rasvakiht hästi arenenud,huuled paksud ja lihased j.n.e. Näoilme lapselik ja süütu.

Raamatutest on lugenud Scherlok-Holmsi ja Nat-Pinkertoni.

Infantilismus psychicus; ereetiline

Psühopaat, isoüraalsed kalduvused.

96. N.P. sünd. 26.V.1908 a. Tallinnas ,Greeka.kat.usku.

Isa sündinud Kroonlinnas,ema Riias.Mõlemad venelased.Elasid pikemat aega Tallinnas,kus isa teenelstrina teenis.Viimane tarvitas keskmiselt alkoholi ja suits tas.Teenis sõjavões.Suri mingisuguse kõhuhaigusse.N. oli tol ajal umbes 4-5 a. vana. Ema suri 3 a. varemalt.

Adoptsius sünd. $\frac{3}{1}$last. Kõik lapsed on 3-4 talve koolis õppinud. N. on III lapse ($\frac{30}{11}$)Kaima haakas umbes 1 a. ja rääkima 1½ a.Peale isa surma paigutati N. Plato vaestelaste varjupaika,kuna teised lapsed tadi juurde elama jäid. Varjupaigas hakkas N. 6 aastaselt Kpolima õppima. Ulalpidamine oli halb. Umbes 10 a. alustas esimesi vargusi,milleit korduvalt tubati. Oks osavamaist vargusist oli 100 marga ja ühe dokumendi vargus varjupaigas,töökoha taskust.Hiljem margati temal suuremat raha mille järele ta oma suu ülestunnistas. Selle ja mitme eelmise varguse ja oma halva ülalpidamise pinnal varjupaigas,kus ta halvaks eeskujuks kaaskasvandikudele võis saada,jaitus varjupaik "Plato" N. kiires korras Narvu üle viia,mis ka 31.X.1919 a. sündis.

Ka kus on N. ülalpidamine endiselt halb. Kord löikus noaga vihu tükkid ks.Üldiselt on sõnakuulmatu,tarvitab ropp e sõnu,võtab elavalt igasugustest kaklustest osa,peksab kaaskasvandikke,varastab vööraid vihke,solgib toite, lahkub omavolilis lt töölt,ehk üldse ei ilma sinna.Teotab korratumalt.Varastab kartulikuhjast kartulid j.n.e.Vastunäkmise tõttu oi lastud Jõulaks koju,On mitmes töökojas olnud,ent ei püsi kusagil.

Narkus õppis I kl. (Varjupaigas õppis Vene õppekeelega koolis III kl.) 2 talve.Kaesoleval kevadel viidi üle III kl.,kuna ise valetas,et IV kl. sai. Opib keskmiselt paremini. 9x3= 2ø; 7xø= ?;øxø=?; 9x6=52; 32:ø=4;42:6=ø; 4x9=36; 7x9=?; 9xø=81;36:9= ø; (57)ø-27= 32; 5xø=40; 9x5=45;9x9=81;28:7=4; (85)ø+13=98. 6x7=40; 7xø= ?;9xø=72; ø=7x6=42; 4=7xø=32;ø=7xø =36; 4=7x7=28.

Tähelpanu n.n. 7 ja 5.Aastas 369 päeva.Kuude nimesid ei tea. Paltide mõtet taipab rahuldavalt.

Mis vahe on eesmise ja vale vahel? V.Suur vahe.

Mis vahe on lapse ja tema pikkuse pöialpoisi vahel? V.Uhesugused.

Mis vahe on hobuse ja härja vahel? V.Hobusega tehakse tööd.

Mis vahe on hobuse ja tööhärja vahel? V.Viimasel on sarved ja saba teist moodi.Hobune hirnub ja raudus,härg mõirgab ja ei ole raudus.

Mis vahe on varguse ja röövimise vahel? V.Röövimine on inimese kallal, kuna vargus sünnib salaja.

Abstrakt ja kõlblised mõisted kindlusetud ja ebaselged." Kohus oh varaste karistamiseks; varjus on Jumala (nädala tagasi paptistidelt kuuldud) ja kõikide poolt keelatud seepärast,et see teeb teised vaeseks (paptistide sõnad) '

1."Kas sa võtaks surnu taskust raha kui keegi ei nae?"-"Ja!"

2."Kas sa võtaks joobnud leiku taskust raha kui keegi ei nae?- "Ja!"

3."Kas sa leitud raha võtaks omale,ilma et omanikule kätte annaks"? " Ja! "

4."Kas võtaksid surnult kuld sõrmuse ära kui keegi ei nae?"-"Võtaks küll."

Kinodes eelistab sõjapilte.

Hingeliselt mürmuseni toores.Kergekaelne pisaraini. Sulgab jonnakalt avaliuks tulnud tegu,ise seal juures nuttes.Nueb hirmuärratavaid unenägusid.

Kehaliselt:Munakott teritab mõlemil pool kusetoru suure naha voldi, mis häbedus mokkadena välja näevad. O jalad, asümmetrialised silmapilud.

Kuulmine: par. kõrv. -1 m.

Psühopatia,konstitut. eetil.kõrvalekaldumine (hingeliselt tundetu); eroetiline.

97. A.J. Sünd. 30.IX. 1909. a. väljaspool abielu Tallinnas.

Vanaema suri 57 a. päevalu tagajärjel. Ema sünd. ja lapsepõlve veetnud Viljandimaal. Täiseaelisena asus, vabrikus töötava venna kutsel, Tallinna. A. 6.eluaastal sai oma ämmi parempoolse halvatuse, mis ajajooksul paranes. Väljaspool abielu sündis tal 1/3 last. 3 tütart on surnud, Kui A. umbes 3-4 a. oli, asus ema põllutöölisena Anija valda. Pärle A. Harku toomist asus ema Narva elama.

A. on II laps. Käima hakkas 1 1/4 a., rääkima 2 a. Emarinda sai 8 kuud. Tallinnas, ema tööl oleku ajal oli A. harilikult üksi kodus ehk naabri naise valve all. 9 a. oli maal karjaseks, täitos oma kohust äärmiselt lohakalt. Jooksis sagoli ära, karja metsa jättes. Vahel hullas naabri karjastega, unustades loomi, kes metsas laiali jooksid. Kui A. neid nii hõlpsasti kokku ei saanud, ei hoolinud ta tollest, jättis lehmad metsa ja ise pogenes ema juure. Karjas käimisest kõneleb põlgusega. Kodus olevat palju parem olla ja iga muud tööd teeks ta meelsamini.

10 a. hakkas koolis õppima. Et kool kodust kaugel oli, andis ema A. ühe, kooli lähedal elava, lesenaise juure. 2-3 nädalat hiljem varastas ta tolle lese juurest seinalt taskukella ja võttis kooli kaasa. Õpetaja, märgates A. kella, andis asjale seadusliku käigu. A. enese seletuse järele, ei tahtnud tema kella mitte varastada, vaid võttis ainult muidu kooli kaasa, et aega vaadata. Pärle seda sündmust ei läinud A. enam kooli jäi kodu.

Kohtuasi oli harutusel 21.II.21. Määrati K.K.S. §169 põhjal K.S. § 6 põhjal Harku, sest ema oma valvele ja kasvatusele teda ei võtnud. Harku toodi 17.III. 21.

Aktis leiduvad märkused:

Alati pesematu, põlgab tööd, hoidub sellest, sõnakuulmatu, läbi akna õngitseb keldrist kaalikaid, käib Harku ernes jne. Klassis peab end ebakorralikult üleval. Omal soovil hakkas rätsepatööd õppima. Koolis õppis I ja II kl. rahuldavalt. Eksordüht teab puudulikult ega oska ka kõike arvustada. Kuni 45 teab rahuldavalt.

?x3=9; =?x6=30; =4=?x6=24; 3=?x6=12; ?x4=12; 3=?x3=9;

2=?x4=8; =?x6=18:

Tähelpanu n.n. 7, tagurpidi 4. Päevade nimed loeb ka tagurpidi. Numbreid loeb ülevelt alla hästi.

"Mis on pääsuke?" - "Lind".

"Mis on nahkhiir, mis vähe on nahkhiire ja pääsukese vahel?" - "Esimene on hiir, teine lind".

"Mis vahe on konnal ja särjal?" - "Konn elab kuival ja veeski aga särg on kala ja elab ainult vees".

Absurdlauseid arvustab õigelt ja parandab neid.

Abstrakt mõisted olemas, tunnustab neid.

Kehaliselt: lymphadenitis chronica.

Iseloom elav. Pole midagi haiglast.

98. A.M. Sünd. 22.IV. 1906 a. Narvas.

Isa pärit Mäetaguse v. ja ema Narvast. Täisealisena asus isa linna elama kus ka abiellus. Alkoholi tarvitas tublisti. Ameti poolest oli mustatööline, ajutiti töötas vabrikus. Vabadussõja ajal teenis punaväes, kaevas maaaluseid käike Vaivara mägedes. Kas ta sellc juures surma on saanud või Venemaale põgenenud pole teada. Ema oli Kreenholmi vabrikus kanguriks. 1921 a. on varguse pärast tingimisi kinni mõistetud. Enne abiellumist oli emal 1 laps ja peale mehe kadumist teine väljaspool abielu. Abielus on 4/3 l., nendest surnud 3/2 l. noorelt. Enneaegseid sünnitusi oli 2. Üldiselt on emal 11 last olnud. A. on III laps; kõndima ja rääkima hakkas 1 a.; emarinda sai 1½ a, Ema ja isa tööl olekul olid lapsed päeval vabriku varjupaigas. A. enese jutu järele olevat ta 6 aastaselt karja saadetud, kus 4 suve käinud. Koolis pole käinud vaesuse pärast. Kuni 14 a. käinud siin seal tööl ja kord olnud sõtsemehe juures kingsepaks õppimas. Viimasel ajal kadunud kingsepatöökst isa ära ja hakkanud ümber hulkuma. Kevadel 1920 a. asus ema lihttöölisena Nõmmele elama, kuna A. Narva ligidale tuttavate juure maale jäi, kust Jõuluks ema juure tuli. Vargile hakkas 13 a. Vabadussõja ajal, nimelt pani turul teistega koos toime taskuvargusi, mille eest kohus 3-4 korda teda ema valvele andis.

15 aastaselt (1921 a.) käis juhuslikel töil. Sama aasta suvel varastas koos M.-ga (13 a.) poes ostjalt rahatasku, mille eest ta oma valvele anti. 1922 a. sügisel hakkas teistega koos laatadel vargil käima. Linnas rääkinud kokku ja siis sõitnud välja, lootes maal rohkem teenida. Hellamaa laadal tabati nad varguse pealt ja pandi vallamaija kinni, millise süüteo eest Haapsalu jaosk. rahukohtunik A. Harku mõistis. Detsembris 1922. - karistas teda Rakvere-Paide I jsk. rahukohtunik isikutunnistuseta sõidu pärast. raudteel, 2 p. arestiga; A. tahtnud Narva sõita. 1923 a. mai kuul mõistis Tallinna-Haapsalu rahukogu Haapsalu rahukohtunik ta laatadel vargus te pärast R.K.S. §170 p. 5 ja § 6 ja 11 põhjal Harku. Samasugune otsus järgnes taskuvargusele Tallinnas kino ukse ees. Harilikult peale protokollido tegemist saadeti ta Tallinna ja lasti lahti, sest ühtegi kohtuotsust Harku saatmise üle veel käes ei olnud. Kasutades vabadust, sõitnud suurema (3) salgaga Viljandi laadale. Esimene vargus ei õnnestanud. A."kukkunud sisse" ja pidanud veel 1500 mk. juure maksma, et mitte politsei kätte sattuda. Selle vastu saanud omale seltsilisteks ühe Viljandi linna poisi, kelle vonna taskuvargusel nad sisse kukkusidki. Haka tud 2 salgas töötama. A. ühes L.-ga (Vilj. poiss) ja T. (üle 20 a.) K.-ga (üle 40 a.). Õhtu poole sattunud teine salk politsei kätte, kuna A.-l oma seltsilistega"keskmiselt vedanud" A. katsus öösel rongiga ära sõita, kuid seltsilised olid ta ülesannud ja ta arre teeriti vagunis. T. sõitnud Narvast välja sihiga Viljandi laadale sõita. Möödunud on üldse 8-9 kohtuasja, kuna 5 veel ees seisavad; nendest on 12 tasku-, 1 laadavarguse ja 1 isikutunnistuseta reisimise pärast. Koloniisse toodi 1.VI.23 a.

Koloniis olles toimis Jõulu pühadel 1923 a. Nõmmel oma endise kaasvarga juures suurema murdvarguse.

Koolis käinud ei ole. Kirjutada ja lugeda ei oska; ükskordüht teab peast kuni 12 (peale 5-ga kasvatamise), sellest peale vastab õieti kuni 49, igakord arvutades (näit. 2x7=14 ja veel 2x7=14; nii on 4x7=28; siia juure tuleb veel 2x17=14+7=21; 21+44=49) . Väljamõeldud arvudega arvutab ainult ?x3=9, kuid ~~mõeldud~~ ~~arvudega~~ hiljem vastab ?x6=24; otsides, mitu korda 6 on 24. Tähelpanu n.n. 6 ja tagurpidi 5 (vahel eksib) Nädala päevade nimed loeb ka tagurpidi; kuude arvu, nimesid, päevade

arvu kuus ja aastas ei tea.

Mis vahe on ruuna ja härja vahel? V. I-hobune (kabi) ja II - sarvloom (sarved ja sõrad).

" " " " " täku " V. I on kohitsetud täkk.

" " " varguse ja röövimise vahel? V. Viimase juures tarvitud vägivalda isiku kallal.

" " " eksimise ja valetamise vahel? V. Vahet ei ole.

" " " ihne ja ahne vahel? V. I ei anna välja, teine kraapab kokku.

Kelle poolt on vargus keelatud? V. Valitsuse ja vanemate poolt. Mis pärast on vargus keelatud? V. Ei tea; kui kõik vargile hakkaks, siis ei saa enam elada.

Kui vargus saladusse jääks, siis teeks ta seda ikka; ka leitud asju, iseäranis kulda, ei annaks ta omanikule tagasi, kuigi viimane sealsamas otsiks. Kuid nüüd peale vangimajades olekut, olevat kõht vargustest täis ja ei tahtvat seda enam teha. Aga hea summa kulda oleks väga meelitav. Kõlbline arusaamine puudub täielikult. Põeb praegu ischiast, catarrh. pulm. chr. otitis media sin. chr. (kuulmine pah. kõrvast 0); suulagi madal ja lai; pea ümbermõõt (52,4) ja keha kasv väike.

Somaatiliselt: oma eale mitte küllalt välja arenenud: häbedus-, kaenla ja habeme karvad puuduvad, kuid suguelundid väga tugevad; suguelu algus umbes 11-12 a. Näoilme julge, elav ja huuled energiliselt kpos.

Iseloom elav kaunis otsekohene. Tööpõlgaja.

Infantilismus psychicus et physicus;
eroetiline.
Psühhopaat; konstitut., eetil. kõrvalkald.
(hingeliselt tundetu, sünd. kurjategija).

99. O.K. Sünd. 22.IX. 1906 a. Päri v. Viljandi maak.

Isa pärit Päri v. ja ema V.Tõnnasilma v.; hiljem asusid Viljandi elama, kust O. 2 eluaastal Tallinna asusid. Isa, kui esimene poeg, sõjaväes teeninud ei ole, ameti poolest pottsepp. Viimased 2½ a. on isa majahoidjaks; haigustest on põdenud trippri; alkoholi tarvitab vähe. Ema on väljaspool abielu sündinud; ömbleja ja klantstriikija. Ilma sõja ajal kaotas kuulmise granaadi löhkemise tagajärjel. Abielus on neil 2/3 l.; nendest

nendest surnud 2 t.;(üks õde on kuutõbine, mis viimasel ajal rahutuks magamiseks ja närvilikuseks on muutunud. Isa oli langetõbine) üks peapõletikku ja teine teadmata haigusse; enneaegseid sünnitusi on olnud 3.

O. on teine l. (33/26); kõndima hakkas 9 k. ja rääkima 1½ a.; emarinda sai 3 k.; põdenud on ainult lestreid. 4-7 a. käis päiviti laste varjupaigas, kus ta ka esimese koolihõetuse sai. Isa andmete järele hakkanud ta juba 5 a. ümber hulkuma, kuna O tõendab, et olnud 7 a. Kevadel 1914 a. asunud vanemad Nõmmele, kuna O. linna oma sõbra juure põgenenud, hakkanud sadamas ümber hulkuma ja ajalehti müüma. Mitu korda püüdnud vanemad O. kinni, kuidas esimesel võimalusel põgenenud see jälle. Samal ajal (8 a.) võtnud tihti salaja oma järelt raha; ühes teise tega pannud vargusi toime, mis kohtuni ei ulatanud. Kindlat elukohta tal pole olnud; elanud Tallinnas, Viljandis ja maal. Saksa okkupatsiooni ajal läinud elu Tallinnas raskeks, mispärast Viljandi asunud. Seal astus 1.I.1919 a. asutatavasse 2 suurtükiväe polku, kus kuni 1920 a. juuni kuuni teenis; Polgus süüdistati teda kaassõduri pillivarguses. Sõjaväest vabastatuna asunud Viljandi elama, kus mitmed vargused on toime pannud, muuseas raha ja õunavargused, mille eest hiljem rahukohtuniku poolt tagaselja otsus tehti, sest O.-t polnud võimalik leida. Viimaks tuntud Viljandis O. igal pool, mis ta elu seal raskeks teinud. Sellepärast asunud uuesti Tallinna, kus 1921 a. sept. kuul akna klaasido väljalõikamise pealt tabati ja 19.X. 21 a. rahukohtuniku poolt K.K.S. § 169 ja 6 ning 11 alusel Harku mõisteti, kuhu 15.XI.21 a. toodi.

Koloniist põgenes 7.VI.22 a. Viljandi, kus rahakoti ühes dokumentidega kusagilt toast varastas. Jooksus oli 2 kuud ja tahtnud Ameerika põgeneda. Päevikus olevatest märkustest silmatorkav sagedane koloniist lubata ärakäimine, tundidelt ja töölt puudumised ja öised hulkumised Harku mõisa pargis.

Omal soovil hakkas sepikojas elektri osakonnas tööle. Kolonii koolis õppis 1 talve II kl., kust otse IV kl. üle sai. Joonistab väga hästi (esimene koolis), ortograafia hea. 1922/23 õppeaasta I poolaastal hea õppimise eest 9 lisa tshekki saanud.

Koolitead mised rahuldavad, assotsiatsiooni ja kombinatsiooni võimetes mingisugust puudet ei leidu. Abstraktsed ja kõlblised mõisted pealiskaudsed; seltskondlikud huvid rahuldavad. Kohtu ülesanne olevat õiguse mõistmine ja võitlus. riigis oleva kuritegevusega.

Iseloom väga elav, liikuv, järeland lik ja oskab viisakas olla; kõneleb osavalt ja selgelt, viisaka tooni ja ilmega, mis hea mulje jätab ja teda uskuma paneb. Järelandlikkuse all peitub aga sügav kinnine olek, kuhu juurepääs raske ja teadmatuks jäävad ta muutlikud ja kapriisid mõtted. Fantaasia elav, liikuv, alati iseäraldusi otsiv. Nii on mulje poseerivast pealiskaudsest, veel mitte väljaarenenud kuritegijast, kellest hea kasvatus ja haridus "suurilma kelmi" teeks.

Somaatiliselt on leida: koord silmad; peaaegu puuduvad põlve ja täiesti puuduvad kurgu refleksid; valutundelikkus nõrk: nahast läbi torgates tunneb valu; need samad kohad teisel katsumisel on valutundelikud; suulagi kitsas ja kõrge; kahepoolsed väga suured; kaela näärmed ärne tera suurused; coitus 15 a.

Psühopaatiline reaktiivkuju (meeleolu lõtvus) ereetiline.
Koormatud pärivus.

100. V.S. Sünd. 22.IX. 1907 a. (Emmaste v. Lääne m. ehk Tallinnas).

Vanemad pärit Emmaste v., kust hiljem Tallinna asusid; seal teenis isa müürsepana ja ema klantstriikijana. Isa suitsetas ja tarvitas tihti alkoholi; kui üksik poeg sõjaväes ei teeninud. Juba enne laste sündimist põdenud ta sifilist; viimastel aastatel pole tahtnud enam tööl käia; perekondliste tülide tagajärjel 6 a. tagasi, emaga lahku läinud. Isa elab viimasel ajal maal kui hulkuja nõdrameelne. Ema elab praegu teise mehega; põeb neeruhaigust. Lapsed jäid kõik ema juure. Viimane on salaviinamüügi pärast 1919 a. kord kohtu poolt karistatud.

Esimeses abielus on sünd. 3/2 1. nendest surnud 1/0 1.

rinnalapsena paari päevase haiguse järele. Haigus hakkanud äkilise karjumisega öösel. Järgmisel päeval leitud pahema reie peal nael, mis suuremaks läinud, punane joon tunginud kuni kaenla alla, paistetanud üles ja varsti järgnenud surm. Kõige vanem vend põeb reieluu mädapõletikku (Luus?); ta on kohtu poolt 1 kord varguse vastuvõtmise ja 2 korda varguse pärast karistatud ja istub praegu vangis (18 a.); noorem õde on kopsupõletikus haige olnud.

V. on II laps (27/22); kõndima hakkas 9 k. ja rääkima 1 a.; emarinda sai 1 a. Kas on ta Emmaste v. või Tallinnas sündinud, ei teata mitte. Kasvas Tallinnas. 9 a. saadetud kooli, kuid lahkunud sealt juba paari kuu pärast (õpperaamatute puudusel) 11 a. hakkas karjas käima, kust ta kohe esimese peremehe juurest põgenes. Ema saatis ta teise peremehe juure, kus ta 2 suve ja 1 talve oli. 12 aastaselt paigutas ema ta sügisel lastevarjupaika, kust ta tihti 3-4 päeva puudus. Varjupaigas ja ka jooksus pani vargusi toime; käis ema ja pärast tädi pool, kellelt varastas rahakoti (12 a.). Seda silmaspidades visati ta varjupaigast välja, soovitades emale V. Harku saata. V. ei oodanudki väljaheitmist, vaid jooksis enne ära, käis maal endise peremehe juures ja hulkus linnas. Kui ta lõpuks ema juure tuli, varastas viimaselt (12 a.) raha, mille järele ema valvekomitee poole pööras palvega V. sinna vastu võtta, sest tema, kui vana ja vaene inimene, ei jõudvat enam pojast korralikku inimest kasvatada. Valve komitee otsustas V. Harku vastu võtta, kuid pea samal ajal mõistis Tall. Haapsalu IV. jsk. rahukohtunik 29.I.20 a. R.K.S. § 169 põhjal V. (12 a. 4 k.) Harku, kuhu 21.II.20 vastu võeti. Selle eel oli V. kuu aega arestimajas.

Aktis leidub suur arv pea ühelaadilisi märkusi: kui meelo tuleb läheb küsimta linna (selle kohta räägib ise, et "tahtnud minna ja läinud".) Kingsepa tööd teha ei taha, ega suuda, ja kui teeb, siis lohakalt (enese valitud amet); sagedasti ei lähe sundimata tööle ja lahkub töölt omavoliliselt; töötamiseks tahtmist ei ole. Mingisuguse vale eest tagasi ei põrka, süüdistades tarbekorral isegi klassis õpetajat valetamises. Kord puudunud lõunasöögilt ja ilmudes vähe hiljem nõudnud oma osa, mida talle karistuseks ei antud, seda kuuldes

löönud ettekandjal teise kasvandiku portsjoni ümber öeldes: "kui mina ei saa, siis ei pea teised ka saama", ja jooksnud magamistuppa ahju taha, kust ta kasvandiku kutse peale välja ei tulnud. Kui aga järelvaataja teda sealt välja kiskunud vastanud: "sina kuradi raisk ei saa mind kartsasse; " kui kandja tal ümbert kinni võtnud - kiskunud ta viimasel käe küüntega katki. Põgenemisi on olnud 2, ühel nendest pani turul võivarguse toime, mille eest Harku mõisteti. III kord ei tulnud kodunt, kuhu ta käima oli lubatud, tagasi. Tarvitab alkoholi ja suitsetab. 31.V.23 a. lõhkusid salgas riidehoiutoa klaasukse ja tahtsid vargile minna, mida keegi kasvandik segas. 22/23 õppeaasta I poolel hea õppimise eest 6 lisa tshekki määratud. Kolonii koolis on 3 talve käinud ja lõpetas IV kl. Kooliteadmised rahuldavad. Tähelpanu n.n. 8 ja tagurpidi 5.

Mis vahe on valetamise ja petmise vahel? V. Mingisugust; "ja".
" " " petmise " laimduse " V. Teist petad, valetad; laim sünnib selja taga.
" " " valetamise " eksimise " V. See on üks.
" " " kadeda " ihne " V. See on üks.
" " " laimduse " sõimu " V. I - selja taga; II - suu ees.

Assotsiatsioon: ema ei oska; laps ei oska; klass - mina ei oska; voodi - toa mööbel; kuu - valge.

Kehaliselt on leida: lymph. chr. myopia (4/6) ja kõrvade asym. ehitus; peas mitmed armid.

Iseloom: alati vihane, kõik nagu vastumeelt, iga küsimus ja tegevus nagu vastik; istub omaette ja vaatab vihaga kõrvale. Mingisuguseid huvisid, peale linna jooksude (kui vargil käib) tal ei ole; venna ja ema saatus ei huvita teda pea sugugi ehk vast nii palju, et omalt midagi saaks; kas vend on vangis ehk mujal, kas tal hea või halb neid küsimusi tal üldse ei ole. Iga vastus tuleb välja pigistada, selle juures katkeb kannatus äärmiselt ruttu ja vastused saad "ei saa" ehk "mina ei saa"; kuid lõpuks tuleb vastus siiski.

Psühopaat.
Väga koormatud pärivusest. Lues hereditaria.
Päritud, degeneratiivne psühopaatiline

konstitutsioon.

(Konstitut., eest. kõrvalekaldum. hingeliselt tundetu, depressiivne)

101. E.S. Sünd. 22.IV. 05 a. Tallinnas.

Isa roots1ane, Vene alam, suur joomar, ameti poolest lukussepp; ema eestlane, pärit Sutlepa v. Lääne m., luth. usku, kord kohtu poolt karistatud. Kodune keel Eesti keel.

Abielus 1/3 l.; nendest suri 0/1 noorelt. E. on I laps. Kui E. väike oli, asus isa perekonnaga Moskva lähedale vabriku tööle, kust mõne aasta pärast jälle Tallinna tagasi tuli. 1 a. enne Ilmasõja lahtipuhkemist asutati kellegi Tallinna vabrikandi poolt Siberi lihakonservi karpide vabrik, kuhu isa töölisеks hakkas, perekonna võttis sinna kaasa (E. 8 a.). 2 a. pärast lõppes töö vabrikus ja isa saadeti Saratovi, kuna perekond Tallinna asus, kuhu varsti ka isa järele tuli (1916 a.) ja laevatehase tööle asus. Vene väe taganemisel sõitis laevaga Peterburi, kuna perekond eschelooniga tagant järele sõitis (1917 a.). 1 a. hiljem, kui nälg Peterburis suureks läks, pöörас perekond Tallinna tagasi, kuna isa punase sõjalaevastiku vanemaks masinistiks sai, kus praegugi veel ametis on. Vabadussõjas teenis E. vabatahtlikult, kokapoisina. Dessanti saadetud Narva-Jõesuhu, poitis E. end taganemisel ja läks Vene poole üle, kus esmalt sõja muusikakoolis ja siis rea õppuse kursusel oli ja viimaks ka teisi õpetanud (vististi vale). Peale demobilisatsiooni kannatas puudust ja sõitis 1922 a. salaja Eesti. Selleks palunud ema üht oma tuttavat E. teiste ees oma lapseks nimetada, kuigi tegelikult paberid puudusid. Narvas asetati optandid karantiini, kuid E. pugenud rongis olevasse tühja kaubavaguni ja sõitnud Tallinna ilma, et keegi temalt dokumenta oleks nõudnud. Tallinnas sai kriminaal politsei poolt ajutise tunnistuse ja hakkas elades tädi juures, juhuslikel töil käima. Lühikest aega teenis ühes keemia tehases, kus valmiskauba laialikandjaks oli. Esialgul teenis hästi, ent viimati hakkas asju rohkem välja viima ehk hoidis osa raha enesele, mis viimaks välja tuli ja mille eest ta lahti lasti (17½ a.). Peale seda oli puid ladumas ja talvel Estoonia

teaatris ooperistatistiks jne. Sel ajal tabati teda poes piltpostkaardi vargusel. Isiku puudusel, kes teda oma valvele oleks võtnud, mõistis Tallinna Haapsalu IV jsk. rahukohtunik 2.II.23 a. R.N.S. § 169 põhjal kuni paranemiseni Harku. Teistest vargustest on teada 13 a. kroonu puude vargus: isa olnud Venemaal ja rahapuudusel olnud sunnitud puid toa kütteks varastama. Harku toodi 5.II.23.a.

Aktis olevaist märkustest leidub muuseas: "väga ropu suuga, härra direktori nime peale pettis pasuna välja, tegi klassis korratusi ja oli väga sõnakuulmatu, vahetas antud vihud, sulepea ja leivaportsjoni suitsude vastu, ka kooliraamatud puuduvad; tööl ei seisa, varastab erneid; varastas hekslimasina kruvi (ise räägib, et olla heinte seest leidnud); ulades tegi lambiklaasi katki, käristas ja lõikas õpperaamatu lehed katki ja kirjutas ühte õpperaamatusse lubamatuid sõnu, löhub meelega klassi vihkusid ja avaldab põhjendamata kaebtusi lõunasöögi üle, varastas kaaskasvandiku käterätiku; õpetaja toobi viis kantseleisse leiu pähe, mille eest lootis lisa tsheki saada.

Piltlikuks ülevaateks toon siin kohal päevikust väljavõtte ainult viimase aja varguse üle:

25.VIII.23. käis kapsa aias porgandi vargil.
21.VIII. 23. Varastas rätsepa töötoast rulli vitspaela.
28.VIII. " roosisid.
20.IX. " valvur K. toast pussnoa.
25.IX. " " K. toast 2 toosi tuletikka.
30.IX. " is. T. laudast kana mune.
4.IX. " ambulantsist 10 poogn. kirjut. paber.
(15.X. Karanatiinis olles tegi aroojavoodi alla)
10.X. Varastas õpet. K. kana kuurist 6 muna.
15.X. " linnast tulles koera ja töi koloniisse öeldes "tädi olla talle kinkinud".
20.X. Varastas aiast porgandid ja kaalikaid.
27.X. " Hüüne mõisast (koloniist sada sammu kaugel) umbes 5 n. sealiha (läks lahtise ukse kaudu sisse)
14.X. Kanamunade varguse eest kartseri.
1.XI. Varastas teist korda sealiha-
5.XI. " kusagilt suupilli mida üles ei tunnista.

Need on ainult, mis avalikuks on tulnud, kuna palju teisi on salajaseks jäänud.

Ühegi ameti õppimisele teda vähese arusaamise pärast panna ei saa; hulgub sihita ümber, norib tüli, mille juures alati peksa saab; magab koos vasikatega, neid silitades, paitades ja oma sõpradeks nimetades; kord hõõrus seebist tehtud küünlaga liha sugu osi. Alaliste teiste peale kaebtuste tõttu peksavad ja näägutavad kõik teda; kättemaksmiseks laksid onanistid oma suguliikmeid leivaportsjoni eest (suur söödik) hõõruda, kuni teised neid tabasid ja üles andsid. Ärmiselt kiskleja ja kakleja poiss, peksab igaühte, kellest vähegi jõu poolest üle, kuid saab ise ka alati peksa, see on aga temale nagu hanele vesi. Kõigile on ta näägutamise ja narrimise objektiks, sõrmedega tema peale näidates hakkab kohe nutma, mis teistele lõbu teeb. Läbivaatamisel võttis tüki leiba taskust ja hakkas sööma ise minuga juttu ajades (esimene juhtumine) ja kui igavaks läheb - vahib aknast välja, asmis ligiduses laual, vaatab kõik üksikult läbi.

Koolis on varemalt 1½ talve käinud, koloniis paigutati III klassi, kuhu istuma jäeti. Ükskordühte kõike peast ei tea, kuid arvab välja õieti. Mõeldud arvudega rehkendab rahuldavalt. Tähelpanu n.n. 6-7 ja tagurpidi 4.

Mis vahe on pääsukese ja varblase vahel? V. I on rändaja lind.

" " " saare ja poolsaare " V. Ei tea ütelda. Mis on poolsaar - ei tea.

" " " vähja ja ahvena " V. Üks roomab, teine ujub.

" " " rebase ja kassi " V. Üks metsloom, teine koduloom.

" " " pardi ja kuldnoka " V. Üks kodu, teine laululind.

Kas on õige: Johan on suurem kui mina, Karl on suurem kui Johan, mina olen suurem kui Karl? V. Ei tea ütelda.

Kas on õige kui öeldakse: ema lõikas õuna pooleks ja andis suurema tüki tütrele? V. Ei tea öelda.

" " " " " isa lõikas apelsiini pooleks ja andis suurem tüki pojale ja vähema tütrele. V. Ei tea.

Iseloom elav, ja väga valelik. Viimasel ajal on muutunud tõllakaks ja väga imelikuks. Intellektuaalselt kriitikavaene.

kuni lollakuseni. Külu halb.

Somaatiliselt on leida: kopsutiisikus, corbovinum; kõrvad assümmeetrilised ja ebaloomulikud; anuresis nocturna; suulagi madal; suur varvas kõrmiselt eemalseisev; keha üleni karvadega kaetud, kuna häbeduskarvad ja vurrud väga puudulikud; lymph. chronica. Keha ehitus oma eale mitte vastavalt (vähe) väljaarenenud ja nõrk. Üldiselt väga must ja laisk.

Oma jutu järele coitus naisterahvaga ei ole olnud, aga iseäraliselõbuga toimetab coitus per. anum. Hiljuti koloniisse toodud kasvandikuga magas ühes voodis (mõlemad päevad enuresis nocturna), kes aga, nagu hiljem selgus, juba 6 a. passiivne pederast. Õhtul, enne magama jäämist sundis L. teda kõikide kuuldes kordama:"Jah annan, jah annan, öösel, öösel", mida ka see kasvandik tegi. Samuti on kasvandiku Nr.72 samas vahekorras olnud.

Schizophrenia , kleptomania; eroetiline.

102. A.R. sünd. 9.I.04 a. Tallinnas.

Vanaema suri 42 a. vereköhimise tagajärjel.

Isa pärit Kuresaarest ja ema Vokka v. Mõlemad asusid täiesealistena Tallinna elama, kus isa elevaatoris ja vabrikutes masinistiks oli (aasta sissetulek 67.000 mk.) kuna ema koduseid töid tegi; viimane on olnud närvihaige ("puudulik"). Isa suur alkoholi tarvitaja, põdenud kopsu põletikku. Sõjavões teeninud. Perekondlised tülid olid sagedased, milleks isa abielurikkumine ja joomine põhjust andsid. Isa esialgne sõprus vonnatütre vastu muutus viimaks suguliseks ligiduseks ja 55 a., läks emast lahku ning asus 25 a. vennatütrega kokku elama. Sel ajal oli A. umbes 11-12 a. Peale isa äramineku elatas end ema üürikorterist tubade välja üürimisega.

Abielus on neil sündinud 3/2 l., nendest surnud 1 poeg kopsu haigusse ja tütar soojatõppe. A. on III laps, (42/32); kõndima hakkas 1 ja rääkima 2 a.; omarinda sai 1 k.; põdenud on kopsu haigust ja pimesoolepõletikku; 3 aastaselt krambid. Iseloom olnud juba väiksest saadik "väga kõva ja onnast täis". 8 a. pandi väikelaste kooli, kus ühe talve käis. Hiljem õppis 3 talve Kirsipuu gümnaasiumis. 10 a. hakkas linnas ümber hul-

kuma. mispärast ta tihti koolist puudus. Õppis halvasti ja lõpuks visati koolist välja (peale isa äramineku). Samal aastal varastas jalgratta ja pani hulga teisi vähemaid vargusi toime. Sel ajal on ta mitmed pikemad reisid teinud Peterburi, Riiga, Narva jne. Mingisugust kindlat tööd ega ametit õppinud ei ole. 15-16 a. (1919 ja t.a.) pani koos teistega rea suuremaid vargusi toime, mis avalikuks tulid: võttis osa vargusest Kantbecki korteris, automobiilide aida lõhkumisest jne. hulga väiksemaid vargusi. Kohtuotsuseid on olnud vähemalt 6, nendest üks N.S. § 13 ja 1647 alusel, mille eest aasta vangistus määrati, kuid mis veel pooleli on; teised süüdistused on ülesvõetud R.N.S. § 170 p. 5, § 160, 169 ja teiste alusel; üks esimestest karistustest on koos ulakatega akna klaasida purustamine.

Harku toodi 8.IV. 21 a.. Päivikus märkusi vähe: kaupleb omale kaasõpilast voodi ülestegijaks, lahkus lubata söögitoast, kiskles klassis ja loopis tindiga, varastas köögist kartuleid. A. seletuse järele annud ta raha teisele poisile, et see kartulaid tooks; et aga poiss kööki läinud kartulaid vargile, siis ei võivat tema teise varguses süüdi olla. 1922/23 õppeaasta I poolel hea õppimise eest 8 lisa tshekki saanud. Kolonii koolis käis 2 a. ja lõpetas 4 klassi häälde numbritega. Kooliteadmised päälinskaudsed, vastab alati üldisto lausetega; iseäranis halvad on kodumaa teadmised. Poliitilised parteid ja nende ajalohed on tuttavad. Intelligentsis puuet ei leidu.

Somaatiliselt on leida: kõrge suulagi; täielikult puuduvad põlve ja kurgu refleksid, valutundelikkus kohati väga nõrk: kätel nahast läbi torgates (verejooks) tunneb vähe valu, parem pool keha pahemast palju tuimem, mis samuti tublisti valutuim; käenla näärmed tui muna suurused, teised erne ja oatera suurused. Kotainist ja alkoholiker.

Põlastavalt vaatab kaasinimeste ja nende varanduse peale. Ainult enesest peab lugu. Naerab kõlblisto mõisteto üle.

Iseloom kalk, uhke ja ennast väga täis.

Päritud degeneratiivne psühopaatiline konstitutsioon, eetiline kõrvalkald,, (hingeliselt tundetu); eroetiline.

103. F.S. sünd. 23.V.05 a. Tallinnas, venelane, Greeka-katol. usku, Vene riigi alam.

Isa venelane, pärit Novgorodi kuberm., ema Harju maak. eestlane, Greeka-katol. usku. Sõdurina teenis isa Tallinnas, kus ta peale vabanemist abiellus ja hakkas juhuslikkuil töil käima; viimasel ajal teeb tisleritööd mööblivabrikus (aasta sissetulek 50.000 mk.); alkoholi tarvitab keskmiselt. Ema toimetab koduseid töid. Mõni aeg tagasi teenis restoraanis ettekandjana. Kord kahtlustati teda varguses, kuid kohus mõistis õigeks. Abielus on noil 5/3 l., nendest surnud 3 p. esimesel eluaastal lastehaigustesse; enneaegseid sünnitusi 2.

F. on V laps (33/25); kõndima hakkas 1 ja rääkima 1½ a.; emarinda sai 1 a. 7-8 a. "põdes närvihaigust", mis selles seisnud, et "uni oli väga halb": niipea kui silmad kinni läinud, hakanud karjuma, nähes kohutavaid unesid, tihti ühvardas teda mõnesuguse raske asi või pidi raskest kaljutkohalt nihutama, millele siis surm pidi ehk võis järgneda. 8 a. kadusid säärased unenäod ja uni muutus rahulikuks. 9 a. hakkas karjas käima, mida 4 suve jooksul korralikult tegi, välja arvatud esimene suvi, mil halbade tingimiste pärast ära põgenes. 10 a. hakkas koolis käima, kus vaevalt 1½ talve käis, sest isa läks sõtta ja ema ei jõudnud teda enam koolitada. Koolist puudus tihti viletsate riiete pärast. Talvel elas ema juures ilma töötamata; päeval hulkus ühes teistega linnas ringi, elanikkude rahu rikkudes, kuni viimaks politsei poolt, 28.IV.20 a., Viru väravalt 7-kesi kinni võeti ja Harku saadeti. K.M.S. § 38 alusel, kuid süüdistus lõpetati kohtuniku poolt ära (25.VIII.20). Peale süüdistuste lõpetamist nõudis F. koloniist vabastamist, põgeneda. 8 põgenemisega on kokku 18 kuud koloniist ära olnud, kõige pikemad redusolekud kestsid 8 ja 4 kuud. Kogu aeg viibinud Tallinnas, kuna tööd tol ajal mingisugust pole olnud. Küsimusele, kust ta süüa saanud, vastab: niipalju ikka sai, et söögiks jätkub, ükskõik kust kohast". Põgenemisel olles on mitmed suuremad vargused toime pannud: nii varastas elevandiluust nahku 160.000 mk. väärtuses, mille eest K.M.S. § 1655 j.III (ja 1699 p. 1 ja 2) alusel 4 kuuks vangi mõisteti; revolvri

varguse eest karistati K.N.S. § 172 alusel 3 k. vangistusega ja 100 mk. rahatrahviga. Ka omavoliliselt linnas käinud on u. 8 korda. Minu tähenduse peale et ta allkirja andis koloniist mitte pageda vastab, et selle all pole ta kunagi omavolilisi linnaskäiko mõtelnud vaid säraseid omavolilisi linnamineşuid, mil ta ise onam tagasi ei tule. Kolonii olevat koledam kui vangimaja, sest viimases olevat igaüks omaette, siin aga võib igaüks nina peale astuda ja peab tööd tegema. Omavoliliselt linnas käies on ta kaks korda joobnud olekus verise näoga tänavalt politsei jaoskonda viidud; samuti on ta ka koloniis joobnud olnud. On osav koerdküsimuste vastamisel ja ei lase end kitsikusse ajada.

Iseloom kangekaelne, sõnakuulmatu, üsaitab ka teisi korraldustele vastu hakkama tihti ärmiselt viisakuseta ja tarvitab tööjuhatajate vastu roppe sõnu. Põlgab tööd. Ülalpidamine on aja jooksul siiski vähe paranenud.

Kolonii koolis on käinud 1 talve I kl. Kooliteadmised halvad. Intelligentsis on märgata vaimliste annete kitsus. Hingeliselt on ärmiselt toores, vägivaldne ja kasvatamatu. Osav varas.

Kehaliselt on leida: S. scoliosis, 7-8 a. paresnocturnus ja lymphadenitis chr. (näärmed kaenla all tui muna suurused); paremal käel tatoveeritud lind kirjaga; suguosad tugevad; eoitus 14 a. Keha üldseisukord keskmine.

Psühopaat, konstitut., eetiline kõrvalekaldumine (hingeliselt tundetu, asotsiaalne). Oligophrenia levis gr,. eroetiline.

104. V.K. Sünd. 22.V. 1906. Tallinnas, venel. greekakatol. usku. Veneriigi kodanik.

Isa venelane, ameti poolest raudteeametnik. Tarvitas alkoholi keskmiselt. Teenis sõjaväes. Ema eestlane, luth. usku, pärit Harjumaalt; ameti poolest samuti raudteeametnik. Abielus olnud kaks korda. Esimene mees venelane, surnud tiisikusse. Teisest mehest lahkus armukaeduse pärast tekkinud tülide tagajärjel. Selle järele asus ta elama Tallinna, kus tal 6 kuud

hiljem poeg V. sündis. Üldse oli tal 3/5 l., kellest surnud 1 poeg ja 4 tütart. Vend L. on V.-st 2 a. vanem; on kohtu poolt juba 4 korda karistet ja on praegu vangis varguste eest.

V. on 5.laps; hakkas kõndima ja rääkima 1 aastaselt; sai emarinda kuni 1½ a.; laste haigustest on põdenud sarlakid, 2 korda kopsupõletikku ja uut haigust; 2-9 a. käisid lange tõve hood; 4-8 a. käis lastenaias; selle järele käis eesti algkoolis ½ talve; sealt läks ta vene vaestelaste kooli 1 aastaks; karjas käis ta 9 a. ½ suve, kust ta lange tõve hoode pärast lahkuma pidi; 11 a. käis ta veel ühe talve koolis ja lahkus siis sealt lõpulikult, kuna ei tahtnud enam koolis käia. 10 aastaselt hakkas ta juba vargile. Varguste pärast olnud suures hirmus politsei ees ja jooksis 11 aastasena vennaga kodunt; ööbinud vagunites ja mujal. 12 a. katsus ta ühes oma klaslase Öp. sahvrisse sisse murda, tabati aga teo pealt. Asi läks kohtusse, kus poisile vali noomitus osaks sai. Samal ajal korda saadetud vargustest tuli ilmsiks saabaste vargus lukutatud toast (ühes Sak.-ga), mille eest kohus teda 1923 a. Harku mõistis. 16 a. (1922 a.) varastas sadamasillalt riiet ja sügisel õunu, mille eest K.N.S. § 169 põhjal Harku mõisteti. Vargus on korda saadetud sadamas seal tööl olles. Sama aasta suvel oli ta maal karjaseks. Varastatud asjad võtiis vastu ema. Just ema olla neid sellele teele juhatand, ütleb vanem vend.

Harku toodi ta 8.IX.22. Varsi põgenes aga linna, kus õunte varguse toimis. Harkus peab end väljakutsuvalt ülal, ja törgub paenduma üldise korra alla: teeb korraldustele risti vastu, söimab õpetajaid, törgub tööle minemast, ei pese end. j.n.e.

Kingsepa ametiga saab toime. Koolis õppis rahuldavalt, lõpetades III kl. 6 heaga. Ükskordüks selge; mõeldul arvudega kehkendab rahuldavalt; tähelpanu n.n. rahuldav;

Kas on õige kui öeldakse: mul on kolm venda: Paul, Kaarel. ja mina? V. "on küll, aga minul ei ole".

Kas on kõik õige lauses: Ema lõikas õuna pooleks, andis suurema poole tütrele. Miks ei ole, ta oleks pidanud ühesuurused tükid lõikama.

" " " " " Isa lõikas apelsiini pooleks ja andis

väiksema poole pojale. "Miks ei ole".
Millest tuleb öö ja päev? "Pimedusest"
" " pimedus? "Maakera keerlemisest ümber päikese".

Tallinnas olla elanikka üle 100.000 ja Tartus 90.000. Viimane olla kuulus oma ülikooli, loomaarstiteaduse ja kooliõpetajate instituudi poolest. Narva olla kuulus oma Naroova jõe pärast, mis hea laevasõidu jõgi olla. Täiendavatel küsimustel selgub, et veel olla Narvas vabrikuid ja kosk, mis laeva sõitu takistab. Kuresaare linna asuda Kuresaare saarel; tema tähtsust midagi ei tea.

Missugune vahe on roosipuu ja kadaka vahel? "Esimene väike ja teine suur puu".
" " " sirelite ja kase " "Sirel, õitseb, kask ei".
" " " koera ja hundi " "Koer kodu ja hunt metsloom".
" " " puu ja pöösa " "Pöösas väike, puu suur, muud vahet ei ole".
" " " trepi ja redeli " "Trepiga saab sinna samma".
" " " kadeda ja kitsi (ihne)" "Ei tea".
" " " kadeda ja ahne " "Pole vahet".
" " " vale ja eksimise " "Pole vahet, üks ja see sama".

Mis tähendab valetama? "Mitte õigust rääkima".
" " eksima? "Kogemata eksinud".
Mis vahe on halastuse ja kättemaksmise vahel? I on headus, II kurjus.
Missugune mõiste ehk sõna on kõrge vastandiks? "madal".
" " " " " ilusa " "Koledus".
" " " " " laisa " "Virk".

Assotsiatsioon: meri - järv; laps - ema; kade - ; mägi - org; voodi - voodilina; soo - raba; raha - ; märg - kuiv; vale - õigus;

Piltide mõistet, milles on tarvis taibata hingelisi üleolemisi, ei taipa (Peterson § 13, Stern joon. 43); küll aga taipab välise effekti pilte (Peterson § 11,14).

Kohaliselt on leida: suulagi veidi harilikust kõrgem ja kitsas, kõrvalehtede ehitus asümmeetriline, kuulmine D. - 1 m., a. - 5 m.; pealagi madal, suurvarvas eemal seisev, lymphadenitis, bronchitis; kehaehitus nõrk.

Iseloom loid, toores ja äkiline.

Epilepsia.

105. A.M. sünd. 6.I.06 a. Tallinnas, venel. Greeka kat. usku. Vene alam.

Isa venelane ja Vene alam. pärit Peterburist; vene ajal oli Tallinnas linnavahiks (gorodovoi); praegu ilma kindla ametita: kauplob turul puuviljaga jne. Sõjaväes on teeninud; alkoholi tarvitab parajalt; umbes 11 aastat tagasi, voorimehe alla jäädes, murdnud jalaluu, mille tagajärjel veidi lonkab. Ema eestlane, paptisti usku, pärit Lihula v., praegu on raudteel vagunipühkijaks; väljaspool abielu on olnud tal 1 laps. Kodune keel Eesti keel. Aasta sissetulek 60.000 mk.

Abielus on neil 4/6 last, nendest surnud ½ l., esimene suri 2½ a. kopsu, teine 8 k. maksahaigusse ja kolmas 6 k. peapõletikku. Vanem vend (24 a.) mitmekordne varas, viimane karistus oli 1½ a. vangistust; üks õde avalik naisterahvas. A. on IV l. (36/34); kõndima hakkas 10 k. ja rääkima 2½ a.; omarinda sai 2 a. 5 a. oli paremapoole halvatus une pealt, millest on järele jäänud kontraheeritud käsi ja hemiparesis, ent siiski saab kätt töö juures veidi abiks tarvitada, lonkab. Umbes 10 a. astus kooli, kus 2 talve käis. Koolis käia ei tahtnud ja puudus sageli (riiete puudusel?). Samal ajal hakkas ka linnas ümber hulkuma, iseäranis Kadriorus. 12 a. 4 k. oli esimest korda kohtus varguse pärast, mis puhul oma valvele anti. 28.V.20 a. püüti A. Viru tänaval ühes teiste poisikestega kinni, ulakuse eest ja saadeti valvekommisjoni otsusel ja politsei ettepanekul, Harku, kui kurikalduvust avaldav alaealine. Hiljem mõistis kohus nad kõik sellest asjas vabaks.

Koloniist on A. 2 korda põgenenud, üks kord tuli ise tagasi ja teine kord toodi. Sageli törgub sõnakuulmast ja on vastupanelik mõttetuseni: õpetaja käseb kasvandikka kartulid korjama minna, mida kõik teevad peale A., kes vastab: "Sina ajad mind tööle, kui direktor mind töötuppa on määranud, vat' ei lähe ja sina mind ei aja" ("sina kuradi raisk" jne); kui siis õpetaja tal käsivarrest kinni võtab, et kartseri viia paneb vastu,

ähvardades käsitsi kallale tulla:

Teiste kasvandikkudega norib sageli riidu pekstes neid kepiga; alatihti puudub ülevaatustelt; töö tegemise asemel mängib metsas kaarta ja suitsetab. Viimasel ajal hoiab oma riide varustuse korralikult ja puhtalt, mille eest lisatshekk määrati. Õpib raamatuköitmise tööd.

Koolis on käinud 3 talve; I kl. istus 2 talve; kevadel viidi III kl. (muuseas on laulmine ja joonistamine head). 8x9=63; 6x9=54; 10x12=112; 10x7=70; 10x17=170; 11x17=180; 11x12=120; 10x12=120; 6=?x9=36; 6=?x9=36; 6=?x7=42; =?x12=132; 10x11=132; 10x11=111; selle järele hakkab arvudega igasugu rumalusi ajama; nii näiteks vastab: 4 on suurem 6-est kahe võrra ja 5 väiksem 25 kolmekümne võrra. Küsimusele, miks ta sarnaseid rumalusi ajab, vastab ta, et miks pidavat ta minule seda ütlema, ütelgu mina temale, mispärast ma seda küsin, siis vastab tema minule õieti. Jättes tähelepanuta minu selletust, et õigete vastuste andmine minu küsimustele temale kasulik võiks olla, peab kinni endist sihti. Uuesti head vahekorda jalule seades selgub äärmine tähelepanu võime vaesus numbritele; suure vaevaga 4 ja tagurpidi 2; sellejuures tuleb enne mitu korda numbrid korrata. Pilte, kus hingeliste üleelamistega tegemist, seletada ei oska ja vastab "ei tea", kuid lihtsamaid taipab. Parema käe asemel tõstab pahema üles.

Mis vahe on puu ja põõsa vahel? V. Puu suurem kui põõsas.

" " " lapse ja põlvepiku vanamehe vahel? V. Vahet pole.

" " " redeli ja trepi vahel? V. Viimast mööda on parem üles minna, kui esimest mööda; esimesel on pulgad, teisel ei oska öelda (ehk küll seda teistelt on küsinud).

" " " liblika ja linnu vahel? V. Lind suurem ja tal on suled, muud vahet ei ole.

" " " vähja ja kala " V. Vähk ei saa nönda ujuda kui kala.

" " " vale ja eksimise " V. Valetamine pole õige, aga eksimine on (teistelt kuuldud, kuid mitte õieti aru saadud).

" " " kuninga ja presidendi vahel? V. Kuningas on ülem.

Soomes olevat keiser ja Soome kuuluvat Vene alla.

Kuhu jäi Venemaa keiser? V. Ei tea.

Millal ta ära aeti? V. 1920.a.

Missugune valitsus on Venemaal? V. Nagu Eestiski.
Vabadussõda kestvat praegugi veel.
Mispärast algas vabadussõda? V. Ei tea ütelda.
Mitu nurka on 7 nurgalisel asjal (paberi tükil) vastust ei saa.
" " " 5 " " " " vastust ei saa.
" " " 3 " " V. 3 nurka.

Kui küsimused raskemaks lähevad, hakkab kahtlustavalt vaatama, mida ma üles märgin ja muutub rahutuks, kuid sõbralikud sõnad seavad vahekorra peagi jälle jalule. Oma töö lõpul koloniis pildistasin kasvandikke, muuseas ka A.-t, esimesel pildistusel löi käe ülesvõtte momendil silmi ette ja teinekord pigistas silmad kinni (kuid mõlemal korral, jäi hiljaks).

Kehaliselt leidub: õige madal ja libamisi ots, suulagi kõrge, kõne nagu takistatud ja raske, üldine valutunde nõrkus eriti paremal poolel, sama keha poole hemiparesis et contractura extrem..(lonkab), scoliosis sin.; jalad lühikesed ja tömbid; väike struma ja kodus tätoveeritud ankur paremal käsl. Keha üldseisukord halb. Näoilme tömp, kartlik ja salalik,

Debilitas mentis; ereetiline.
Psühopaat, iseäralik (schizophrenia?).

106. O.T. sünd. 10.II.06 a. Tallinnas.

Vanemad pärit Tallinnast, kus nad lihuniku ametit pidasid. Isa tarvitas alkoholi palju, teenis sõjaväes; suri jaanuaril 1919 a. kopsu tiisikusse. Sama aasta lõpul suri ka ema südame haigusse ja kopsutiisikusse. Alguses olid perekondlised tülid isa liiderlikkuse ja joobnud olekus kodus märatsemise pärast, hiljem, vanemas eas, muutus vahekord paremaks.

Abielus on neil 2/2 last, nendest viimased surnud nooreIt.

O. on IV laps. 6-8 a. käis päiviti väikelaste hoiupaigas. Umbes 9-10 a. astus algkooli, kus umbes 1½ talve käis; omal tahtmisel enam kooli ei läinud vaid aitas isal liha müüa. Juba isa ja ema haiguse ajal hakkasid vennaga ümber hulkuma, mis vanemate surma järele veel suurenes. Peale isa surma asus ema tervise parandamise otstarbel Haapsalu

kuhu ka pojad kaasa võttis. Peale oma surma jäid kahekesi vennaga hooldajata ja asusid, oma algatusel, uuesti Tallinna elama, andudes täiesti ulakale elule. Sel põhjusel pööras Jaani koguduse õpetaja valve komitee poole palvega mõlemaid mahajäänud lapsi Harku paigutada. Politsei protokollis selgub et mõlemad vennad olid tol ajal mitmekordselt varguse eest karistatud. Vaheldi ei olla neid mitmed päevad kodu. Neil põhjustel saadeti mõlemad vennad 23.V.21 a. Harku, kust kolm korda on põgenenud. 2.I.22 a. linna lubatuna tegid koos J.-ga vale võtme abil pööningu ukse lahti, kuid tabati. Selle süüteo eest mõisteti Harku. Sama aasta sügisel paos olles varastas ühes S.-ga öösel ankrus seisvalt Saksa laevalt tekke, mis juures mõlemad tabati. See asi on veel kohtus. Samal ajal mõisteti koos teistega toime pandud õuna varguse pärast Harku. Põgenemise otstarbel murdis ühes H.-ga ja G.-ga kartsa lae läbi, kuid tabati pööningult. Söögi ael korjas kord teiste söögi seest liha portsionid välja. Kui kord tema käest tubakat taheti ära võtta, peitis selle osavasti ära ja tegi õpetaja petiseks. Alaliselt mängib kaarta, suitsetab, on väga sõnakuulmatu ja astub korraldustele risti vastu; ei lähe tööle, käib lubata linnas. Kui ülevaataja meister kaardimängu ajal raha ära võttis kargas O. temale kallale ja tõmbas ühvardades raha ta käest. Rätsepa ametiga saab toime. Koolis on kaks talve käinud; IV.klassi lõpetas häädo numbritega, mis puhul 8 lisa tshekki määrati. Kooliteadmised halvad: Eestis olla 7 maakonda: Harju, Viru ja Lääne, aga et rohkem nimetusi ei tea, siis olevat ainult kolm. Eesti riigi valitseja olevat linnapea Päts. Valk asuvat Lätis; Eesti riigi ega Tallinna linnapea elanikkude arvu ei tea; rehkendab koskmiselt; kombinatsiooni võime rahuldav.

Tähelepanu n.n. 7 ja 4. Abstraktseid ja kõlbliseid mõisteid tunneb. Kriitika võime rahuldav.

Mis vahe on vähja ja kala vahel? V. Vähjal sõrad ja saba, kalal oimud.

" " " ussija angerja " V. Uss on metselajas ja angerjas kala.

" " " lapse ja põlvepikuvanamehe vahel? V. Viimane on täie aruga.

" " " liblika jä päässukese vahel? V. Asimene putukas, teine lind (järele küsitud).

Somaatiliselt on leida: kõrge ja kitsas suulagi, osaline daltonism sini-kollases värvis (gr.VI t. 1-4, gr. 9 t. 1-2); kuulmine D - 5 ja 3-0 (post otitis media); habe ja kaenla alused karvad puuduvad, häbeduskühmul üksikud karvad, suguosad väikesed, issäranis penis; suurvarvas vähe eemalseisev, lymphadenitis, nooreolt parem kindrelõhekses opereeritud kasvaja; pah. säärel rohkesti vanu mädahaavade armo. Keha üldseisukord hea. Kõik hambad olemas.

Iseloom toores, kergemeelne, taltsutamatu, kuid heaga rääkides järelandlik.

Infantilismus physicus et psychicus.
Erectiline.

107. A.K. Sünd. 23.VII. 1910 a. Tallinnas.

Vanemad pärit Haapsalust, kuid asusid ammu enne Alf. sündimist Tallinna. Algul töötas isa Volta vabrikus, hiljem hakkas lihunikuks. Alkoholi tarvitas keskmiselt ja suri kopsutiisikusse Alf. 2 eluaastal. Peale isa surma hakkas ema Balti raudtee vabrikus tööle; aasta sissetulek 10.000 mk.

Abielus on neil sündinud 2/1 1. Tütar on kurttumm; tal olid 2 aastaselt krambid. Alf. on II 1.; kõndima ja rääkima hakkas 1 a.; valmis varakult. Käletab juhtumisi 2 eluaastast /näit. kui ema lihakarnis käinud, lakkunud koer ta kohvi ära, milles ema teda süüdistand/. Haigustest on põdenud kopsupõletikku ja leetrid. Ema vabrikusolekul olid lapsed kodus vanaema valvel. 9 aastaselt astus Alf. kooli, kus 4 talve käis. I klassis õppis 2 talve. 1922 a. suvel hakkas võimlemas käima, et akrobaadiks õppida. 10 aastaselt hakkas ema tagant raha varastama kino jaoks; harilikult kartis pärast kodu tulla ja ööbis tuttavate ehk sugulaste juures. Samuti puudus sageli koolist hulkumise ja akrobaadiks õppimise pärast. Samal ajal viis kodunt asju ja müüs turul.

Asimeno süütegu, mille eest kohtus vastust pidi andma oli enam-vähem juhuslik. Suuremad poisid olid "Põhja-Lääne" armee sõjariistade vaguni lahti murdnud ja palusid Alf., kes

raudtee äärest kelgutas, kelku varastatud kraami vedamiseks, mida nad koos ka tegid. Kohus andis ta oma valvele (9 a.) 11 aastaselt oli ta teist korda kohtus aiast sukkade varguse puhul. Ka seekord mõisteti oma valvele. 1922 a. suvel viis kodunt isa kulduuri, mille teisele poisile ära müüs. Sama aasta talvel varastas "Valvajas" prillid, milline süütegu veel arutusele pole tulnud. Veebruari kuul varastas võimlemise õpetajalt kulduuri, mille eest 9.III.23 a. Harku mõisteti, kuhu 5.IV. vastu võeti.

Kolonii koolis õpib II klassis rahuldavalt. Kingsepa ameti õppimisega saab toime; töötoast lahkub sageli loata. Nõeldud arvudega ükskordühe piires arvutab rahuldavalt. Tähelepanu numbritele 8 ja 6. Muud teadmised rahuldavad. Mälu ebatäpne: eksib ilma et ise aru saaks. Vargus olla kurjus, sest "nii on kirjutatud Scherlok Holmsis"; keelatud olla see riigi ja Jumala poolt.

Kehaliselt on märkida: valutundelikkus äärmiselt nõrk: käte siseküljel tunneb valu ainult siis, kui ülestõstetud koha voldist nõel peaaegu läbi torgatud on. Samasugune nähtus on paremal kehaküljel, mille tundelikkus üldiselt pahema omast nõrgem; kurgu refleks puudub; pahem muna seisab harilikult kubemes, conjunkt. follicul. lymphaden. ja enuresis nocturna.

Iseloom elav, terane ja julge; inimeste kannatuste vastu ükskõikne; tuim ja julm, olgugi et sõnus teisiti avaldub.

Psühopaat:, eetiline kõrvale kalduvus. (hingeliselt tundetu); ereetiline.

108. R.A. sünd. 13.VIII.08 a. Tallinnas.

Sõtse oli nõdrameelne. Onu on mitmekordselt varguse ja kord tapmise pärast vangis olnud. Viimasega elasid esialgu ühes-korteris; temaga koos on ka Raim. vend Rich.(Nr. 109) varguste pärast karistatud. Vangist põgenemisel oli onu Raim. oma juures paos.

Isa pärit Avanduse v., kus ka üles kasvas, Tallinna asudes, õppis elektromontööriks ja teenis vabrikus; perekond-

likkudel põhjustel sõjaväes teeninud ei ole, suitsetas ja tarvitas alkoholi palju; põdes südamehaigust ja tiisikust juba pikemat aega ja suri l. 4 a. Ema ameti poolest kangur vabrikus; on alati teenistuses olnud, aasta sissetulek 30.000 mk.; haigustest põdenud: kopsupõletikku ja soojatõbe.

Abielus on neil 4 l., nendest surnud 1 viie päevaselt krampidesse.

R. on III laps (26/23); kõndima hakkas 1 a. 3 k. vanuselt ja rääkima 4 a.; omarinda sai 7 k. Juba varakult hakkas ümber jooksma, esialgu kodu ümbruses ja pärastpoole kaugemal. Umbes 7 a. paugutas ühes teistega mere kaldal oma tehtud püssi, mispuhul kord teise poisi püssist pauk R. reiesse tungis. 8 a. kakles vabriku õues kividega, temal löödi pea lõhki, kuna tema oma "vastasele jalajatku pihta virutanud"; olnud väga heameel, kui pihta saanud. 11 a. kukkus doki kraavi, kusjuures reiesse suure haava lõikas; viimane arm teeb käimise juures valu. Koolis ja karjas hakkas umbes 10 a. käima ja 10½ a. paigutati Plato kasvatusmaija (oma haige olles), selle järele käis veel karjas. Peale esimese suve, millal ära jooksis, teenis rahuloldavalt. Sügisel 1921 a. koju tulles paigutati Dr.M.Lutheri kasvatusmaija, kust paari kuu pärast välja hoideti ning varguste, koerustükkide ja teiste kelmuste pärast Harku saatmist nõuti, kuhu ta veebruaris 1922 a. vastu võeti. Viimaseks varguseks (XI.21) oli rahavargus kasvatusmaja juhatajalt, mis ta koos Vas. Nr. 119) toime pani ja mis eest 7.II.23 a. Harku mõisteti. Esimesed vargused olnud, R. enda jutu järele umbes 10 eluaasta ümber. Ülalpidamine koloniis halb; ei pesend, ajab vastu, ei kuula sõna ja ei tee töid; eriti metsik on kaklemises ja riius; kõige väiksema riiu juures tormab teisele kallale rusikatega, kividega ja kõigega, mis käes juhtub olema, näidates selle juures suurt ebaloomulikku viha. Esialgu õppis kingsepaks, ent varsi tüütus ja läks rätsepa töökotta üle. Tööd ei taha teha. Kolonii koolis õppis II kl. 2 talve, kevadel sai veel, samas klassis, rehkonduses järeleaksami.

7x7-49; 7x8-56; 7x9-64; 8x8-42-64; 4x9-27; 3x9-27; 8x4-46; 7x8-64; 7x3-21; 5x9-53; 6x4-42; 8x3-29; 9x2-18; 3x8-27; 3x4-6-12; 3x3-6- ; 3x2-6; 3x3-9; 7x9-63; 9x8-72;

9x9=81; 4=?x6=24; 3=?x9=36(3x9=36); 6=?x6=36; 7=?x9=63; ?=?x13=156 ("ei brat, minu pea seda kinni ei võta"), sest tema pidavat kõik arvud läbi kordama, et teada saada mitu korda 13 on 156; =?:11=12; =?;17=10; pea ei võtvat kinni, sest kõik numbrid tulla läbi jagada kunni viimaks õige leiad. =?:7=9; =?:4=9; 21=?:7=3; 47=?+31=78; 39=?-24=63; Ülesanded lahendab rahuldavalt, kuid kärsitus segab mõtlemist. Tähelpanu n.n. 5 ja 3 (väike).

Mis vahe on vastamise ja rääkimise vahel? V. Vahet mingisugust ei ole.

" " " lapse ja härjapõlve vanamehe vahel? V. Üks nõrk teine tugev.

" " " nahkhiire ja päästsukese vahel? V. Nahkhiir ei jaksa niipalju lennata, kui päästsukel ei ole sulgi.

" " " liblika ja toonekure vahel? V. Suur vahe: liblikas väike, toonekurg suur; viimasel on suled ja jalad all, aga esimesel neid ei ole.

" " " eksimise ja valetamise " V. Vahet ei ole.

Mis tähendab valetama? V. Valetad ja muud miskit, puhud tei selle näkku.

" " eksima? V. Kui eksid - ei tea.

Mis vahe on puu ja pöösa vahel? V. Suur vahe: puust saab kasu, pöösast ei.

Piltide mõtet ja sisu taipab.

Kas on õieti öeldud: minul on kolm venda: Jaan, Kaarel ja mina? V. Ei ole, tal on 2 venda.

Kas on õieti öeldud: Juhan on suurem kui mina, Karl on suurem kui Juhan, mina olen suurem kui Karl? V. Ei ole, sest Karl on kõige suurem.

Kohaliselt leidub: hulk vanu arme, üldine lymphadenitis, kõrvade asymmetria, ots madal ja libamisi, üleni karvastunud; daltonism punane - rohelises (ei tunne II gr. tab. 3,4, IV gr. t. 1 ja gr.V-VIII kõiki tabelisi); suur varvas eemal seisev. 4 aastaselt hakkas rääkima.

Iseloom ärmiselt häkiline, toores, vägivaldne, ülekohtune, elav ja tööd põlgav. Ent kui tal väikenegi haigus juhtub olema: köha ühes vere kübemega, siis jookseb surma hirmus ambulantsi "aidake", ta olevat raskesti haige ja kes teataks sellest ta emale. Vastab alati poolvihaselt, tunneb lõbu teise kannatusest ja naerab, muidu alati tõsine olles, mis õudse

mulje jätab.

Debilitas mentis (levis) ereetiline.
Psühopaat; konstitu., eetiline kõrvalekaldumine (hingeliselt tundetu).

109. R.A. sünd. 12.X.1905 a. Tallinnas,
Vaata R.A.

R. on I laps (23/20); kõndima ja rääkima hakkas 1,a.; emarinda sai 1 a.; põdenud: 1 aastaselt krampe, 9 aastaselt leetreid ja 14 a. korduvat ja plekilist soojatõbe ning põiehaigust korraga; peale paranemist tekkis parema reieluu mädapõletik.

Ema vabrikus oleku ajal elas ja liikus oma pea järele igal pool. 8-9 a. hakkas karjas käima, millega toime sai. Umbes samal ajal varastas töölise pojal rahakassa, mille eest ta oma valvele anti. Samal ajal astus ta kooli, kus 2½ talve käis; õpris halvasti ja puudus sageli, mispärast ta viimaks koolist välja heideti. Sel ajal elas mitmekordne varas ja mõrtsukas, oma vend, Tallinnas, kellega R. hääs läbikäimises oli ja koos vargil käis. Ühel samasel murdvargusel tabati mõlemad (26.II.19), mille eest K.N.S. § 1654 põhjal 26.IV.21 a. 1000 mk. trahvi ja Harku mõisteti (15½ a.) Varsti peale vargust jäi R. soojatõppe haigeks, mille järele, Plato kasvatusmaja paigutati, kus ligi 2 talve koolis käis ja kuni 9.XII.21 a. viibis, millal ta Harku toodi. Varemalt on R. veel kord kohtu poolt oma valvele antud. Ülalpidamine koloniis viimse võimaluseni halb: laulab ja söimab, kui hoogu satub, ärmiselt roppude sõnadega, isegi õpetajat; naisterahva vastu tarvitab terve uulitsa leksikoni; tunnis viimse võimaluseni sõnakuulmatu ja hakkab isegi kaarta mängima, põhjendades sellega, et ta oma töö olevat ju ära teinud; lahkub tunnist lubamata; ärmiselt valelik kõikide vastu, tööd ei salli; töökojas teeb korratusi ja keeldub kangekaelselt käskusi täitmast:, töö asemel kolab ümber, mängib raha peale kaarta ja simuleerib haigust; vägivaldne, metsik ja toores, peksab teisi metsikult, põhjuseta rusikatega, söögilaual loobib leivatükke-

ga; ruttu ja kergelt satub vihasse, millal enam abinõusid ei vali. Raama tuköitmisega saab toime. Kolonii koolis õpib III kl.; halva õpetamise pärast võeti kord 2 tshekki maha.

7x9=64; 8x8=72; 8x9= ei tea; 5x5=25; 7x6=42; 7x7=49; 8x7=54; 7x10=70; 10x14=140; 11x15=160-165; 11x18= ei tea=108==118-198; 12x13=106=136- ; 8x?x9=63; (7)=?x8=56; (8)=?x9=72; ?x11=154; ei olevat võimalik teada saada; 64=?:7=8; 64=?:8=8; ?:11=12 (tuleb korrata kui pea ei võta); 78=?-37=41; 100=76=?+24=96 (pea ei töötavat ega saavat õieti teha).

Tähelepanu n.n. 6-7 ja 4 tagurpidi (väike).

Kis vahe on kapsa ja puu vahel? V. Kapsast süüakse, puud ei.
" " " konna ja vähja " V. Vähk koorega, konn ilma.
" " " " " latika " V. Latik söödav, konn ei.
" " " liblika ja kuldnoka vahel? V. Kuldnokk sulgloom (lind); liblikas putukas.
" " " põua ja köue pilvede vahel? V. Esimesed ei anna vihma, kuna teised annavad.
" " " kadeda ja kitsi vahel? V. I - ei tea anda; II - ei ole anda.
" " " halastaja ja kättemaksja vahel? V. I - helde, II on kurja südamega.

Kas on õieti öeldud: isa lõikas leivapätsi pooleks ja andis suurema tüki tütrele? V. Ei, mõlemad pooled olid ühesuurused.
" " " " minul on 4 venda: Jaan, Karl Paul ja mina? V. Ei ole, sest ja on viies vend; (ja kui sõnade sidet teab; kuid ta on teistelt umbes sarnast küsimust kuulnud, kuid mõttest pole, õieti aru saanud.

Kumb on raskem, kas toop piima või toop vett? V. Viimane.
" " " " " õlut " " rasva? V. Õlu.
" " " " " õli " " " V. Õli - ei tea

Miks karistatakse riigis vargust: see ei olevat kohane ja kui igaüks varastab, siis saab riik kahju. Vargust keelavat Jumalasõna (leeris käinud).

Pilte seletab rahuldavalt.

Kehaliselt leidub: kurgu refleksid puuduvad; otsmikul ja libamisi; kõrvade asümmeetria, kyphosis; lymphadenitis, väike kukal.

Hingeliselt toores, metsik, väga äkiline, suurte viha hoogudega, iseäralised teguviisid, valelikkus, silmakirjalikkus, kauakestev salaviha ja kättemaksmise himu.

Päritud degeneratiivne psühopaatiline konstitut.; eetiline kõrlavekald. (hingeliselt tundetu, sündinud kuritegija) eeetiline ja eksplosiivne.

110. E.B. sünd. 17.VIII.1906 a. Rae v. Harju m.

Isa sünd. Rae ja ema Auimetsa v.; peale abiellumist elasid Lagedi v.; Tallinna asusid, kui E. 1-2 a. oli, ameti poolest mõlemad lihttöölised. Isa väga närviline, suitsetas ja kogu teenitud palga jõi ära, mille pärast alalised tülid tõusid, kuni lõpuksnaisega sellepärast lahku läksid E. umbes 2-3 eluaastal. Ilma sõjas kadus jäljeta (E. 4½ a.). Kohtu poolt on ta 1913 a. võera vara raiskamise ja 1919 a. sõjariistus varguse pärast vangirooduga kohtu poolt karistatud. Ema karsklane, käib praegu maal ringi kaupa müümas (aasta sissetulek 60.000 mk.), varemalt oli Seevaldis pesunaiseks.

Abielus on neil 4/1 l. nendest suri tütar difteriiti. Vanem vend J. sadama tööline, joomar ja mitmekordse lihapoe murdvarguse pärast 1920 a. Harku mõistetud (ema tahtmisel)

E. on III l. (27/28); kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 2 a.; emarinda sai 1 a.; põdenud: leetreid, difteriiti (kurgu operatsioon) ja praegu kopsu ja selb kolme tiisikust. Ema kodunt äraolekul oli E. vend daga kodus ilma järelvalveta; sööki valmistas vanem vend. 11½-12 a. astus kooli, kuid 1½ a. pärast oli himu otsas ja kooli enam ei läinud. "Kodus oli parem olla". 13 a. hangeldas turul paberossidega; samal ajal tutvunes teiste turupoistega ja hakkas, iseäranis 14 a., ümber hulkuma. Varastas ema järelt asju, mille müügist saadud rahaga kinos käis ja maiusi ning suitsu ostis. 15 aastaselt varastas samas majas korteris oleval politseinikul seinalrippuva uuri, mis ta turul ära müüs. Uuri oli E. juba varem seinal tähele pannud; kord nägi E. läbi akna, et politseinik hoovi peal olevasse klosetti läks, jättes ukse lukutamata;

seda momenti kasutades varastas E. seinalt uuri. Mõni kuu hiljem varastas tööloleval kaasüürilisel laualambi, mille ta samuti tuul ära müüs. Kui lam/bi kadumist märgati - tunnistas E. kohe oma varguse üles: raha olnud hädasti tarvis, mispärast ka lambi varastanud, pealegi ei ollæ suvel lampi tarvis. Tööd teha olnud raske ja pole tahtnud, kuna sel teel kergesti võinud teenida. Mõlemate süütegude pärast mõisteti 6.IV.22 a. ja sama aasta aug. kuul K.N.S. § 169 põhjal Harku, kuhu ta 12.IV.22 a. vastu võeti. Peale selle on ta veel kohtu poolt paberossi de müügi pärast 450 margaga karistatud. Kingsepa ametiga saab vaevaliselt toime; tööd teeb lohakalt ja hooletult ning tassib töötoast riistu välja, tööle ilmub hilja ja lõpeb sageli loata varem ära. Käib omavõliliselt linnas, sõimab jürelvaatajaid otse nükku. 15.II.23 a. puhtalt ja korralikult hoitud pesu eest 1 lisa tshekk määratud. Koloniist on kord põgenenud; (2 n.) magas öösiti vagunites, kasarmutes ja põlenud maja kivikeldris, kust ta tabati. Teenistust mingisugust ei olnud peale suitsude müümise turul. Koolis õppis nõrgalt II kl.

6x9=54; 7x9=63; 8x7=66=52;, 7x6=42; 9x9=81; 8x7=65; 9x4=38; 4x8=32; 4x9=34; peast ei tea, vaid arvab kokku 4 ühoksat, ehk näiteks 8x7 juures võtab enne 7x7=49 ja arvab juure 7. ?x17=170; (II kl. ei olevat nii suuri rehkendusi olnud) ?x9=63= ei tea; 8=?x6=54; ?x7=56; ei olevat võimalik teada saada; 5=?x7=42=neid asju ma ei tea; 3=?x9=36= neid meie ei ole veel teinud ja ei tea; 3; ?:7=6 ei tea; ?:4=9; 7:4 olla 11; 59=?=24=15; 65=55=?-36=29; 42=?+36=74; 41=71=?+29=98; koolis ei olevat seda teinud ja ta ei oskavat seda, pea ei võtva/t kinni. Tähelpanu n.n. 5-6 ja tagurpidi 4. Piltest taipab vaid üksikuid momente: ema, laps, aken, uks jne.; peale selgetavate küsimuste taipab ka sisu. Mehe tegu-viisi, kes ilusaid neiusid vaadates kogemata lapse maha lükkab, selgitab ta purjusolekuga, ehk ema olevat ise lapse maha lükanud.

Mis vahe on saia ja leiva vahel? V. Üks rukki - teine nisu jahust.

" " " hobuse ja hõrja " V. Hõrjal on sarved ja kõrvad, kuna hobusel ainult kõrvad.

K. Mis veel? V. I - kabi ja II - sõrad.

Mis vahe on nahkhiire ja liblika vahel? V. - Ja. K. Mis veel? V. Nahkhiir suur, kuna liblikas väike.

" " " päästukese " " " V. I. suurem ja nokaga kuna teine väike ja ilma noka ta.

" " " raiskaja (pillaja) ja truu inimese vahel? V. Raiskaja raiskab ja truu hoiab.

" " " redeli ja trepi vahel? V. Ja on vahel; mina ei tea missugune vahe; üks laiem, teine pikem.

Missugune on nuga, kui öeldakse: minu nuga on puhas kullast? V. Ta on kullast tehtud.

" " kepp " " minu kepp on puhas rauast? V. Ta on rauast tehtud.

" " lusikas " " minu lusikas on puhtast tinast? V. Ta on tinast tehtud.

Kelle poolt on vargus keelatud? V. Miilitsa ja inimeste poolt.

Mispärast on vargus keelatud? Vastuse segab nii - et aru ei saa.

" keelas politseinik oma uuri varastamast? V. Ta tahtis, et igaüks omaga oleks, aga ma ei küsinud sellest ja ikka võtsin.

Kas võib varastada? V. Kes tahab see võtab; kinni lähed kui võtad.

Aga kui salaja saab võtta, kas siis võib? V. Muidugi võib .- mina küll võtan.

Aga kas siis ka võtad, kui siit lahti saad? V. Ei, sest ma tean mis tähendab teise oma võtta.

Kehaliselt leidub: kopsu ja selle kelme tiisikus, lymphadenitis, nina põletik, daltonism punases-rohelises värvis (gr. I-gr.V-2 tunneb üksikuid numbreid; gr. V-2- g. VIII mitte ühtegi; IX kuni XII ei tunne 4); onaneerib.

Iseloom: äkiline vihaga, salalik, lollakas, pölgab tööd, mälu halb, sündmusi mäletab halvasti ega tahagi meele tuletada.

Debilitas m., ereetiline.

111. F.E. sünd. 18.IX. 1905 a. Tallinnas.

Isa pärit Virumaalt (Kuhkla v.) ja ema Narvast; kasvasid Narvas, Varsti peale abiellumist asusid Tallinna. Isa ameti poolest lukussepp ja vabrikus (72.000 mk. aasta sissetulekuga) ja ema kiutööline Balti puuvilla vabrikus (24.000 mk. a. sissetulek). Alkoholi tarvitavad mõlemad, isa palju, ema keskmiselt. Sagedate perekondliste tülide tagajärjel läks ema lastega isa juurest ära, kos peagi teise naisega elama hakkas. Kohtu poolt on isa kord varguse pärast vabrikust ja teine kord varastatud kraami ostmise pärast karistatud, kord varguse süüdistuses kohtu poolt õigeks mõistetud.

Abielus on sündinud 5/2 l., nendest 3 surnud noorelt (praegusega naisega on isal veel 2 l.). Vanem vend on kohtu poolt varguse pärast karistatud. F.

F. on II laps (26/32); kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 2 a.; emarinda sai 1½ a, põdenud ei ole. Kooli on teda mitu korda saadetud, kuid alati ära jooksnud - ei tahtnud käia (varsti peale viimast koolisaatmist läksid isa ja ema lahku); sageli puudus koolist laiskuse ja ülakuse pärast. Karjas käinud 3 suve, ent kunagi pole selle eest täit palka kätte saanud: „Igaüks kisub oma poole". Umbes 12 a. külmetas paremat jalga varbad, mis kõik ambuteeriti. 13 a. pani ema teda lukusepa juure õppima, kuid F. ei püsinud seal kaua. 13 a. varastas ühes teistega sakslaste hobuse raudu ja naelu, mille üle protokoll tehti; Vabadussõja ajal varastas vabriku pööningult pesu, mille pärast ema valvele anti. 15 a. murdis ukse lahti, võttis luku välja ja müüs turul ära; raha kulutanud kino ja maiuste peale (teisi vargusi eitab kategooriliselt!). Viimase varguse pärast mõisteti 20.V.21 a. kuni paranemiseni Harku, kuhu 14.VI.21 a. toodi. Kahel korral kodulubatuna, pole ta mitte tagasi tulnud; mõlemal korral 3 kuud jooksul elanud ema juures ja kus juhtunud, tõlevel peab end väljakutsuvalt ja kangekaelselt, tööst katsub igatmoodi kõrvale hoida; kord tabati kartulivarguselt keldrist. Kingisugust ametit ei õpi, käib põl utööl. Koolis käis 3 t I ja 1 talve II klassis.

6x7=42; 7x8=56; 8x9=72; 9x7=63; (7)=?x8=56; (4)=?x9=36; (9)=?x7=63; (11)=?x12=132; (56) =?:8=7;

(156)=?:13=12.

Mis vahe on talve ja suve pilvede vahel? V. Vihm, talve omad on valgemad - lum

" " " saare ja poolsaare vahel? V. Teine on esimesest väiksem.

" " " järve ja jõe " V. Jõgi on väiksem kui järv.

" " " pargi ja metsa " V. Park on ilusam ja metsa on risu täis - iluduse vahe.

" " " iluduse ja inetuse " V. Üks kole, teine ilu

" " " kasvatatud ja kasvatamata inimese vahel? V. Kui vanemate juures kasvat saab targemaks aga vastasel korral jääb lolliks.

" " " valetaja ja eksija vahel? V. Esimene teeb meelega; teine, võib olla, ka meelega (meelega eksi kui minule valesti asju seletas).

Mitu maakonda on Eestis? V. Ei tea.

Missugusesse järve voolab omajõgi ja missugusest läbi jookseb? V. Ei tea.

Mis poolest on Tartu linn kuulus? V. Emajõe pärast.

" " " Narva " " V. Ei tea, kosk olla.

Missuguses riigis asub Valga linn? V. Lätis, Eesti-Läti piiri ligidal.

Kuidas nimetatakse Läti pealinna? V. Ei tea.

" " Eesti " V. Vist Tallinn.

Mispärast tekkis Eesti Vabadus- ja Landeswehri sõda? V. Ei tea. Venemaal valitsevat Nikolai II, kuid pärast selgus, et kommunistid. Riigist, parteist, elanikkude arvust Tallinnas, Eestis, pole aimu. Sõdadest ei tea peaaegu mitte midagi. Vargus olla politsei poolt keelatud, kuid kes sellest küsib. Jumalast ja Jeesusest räägib põlgusega. Absurd lauseid arvustab ainult kergemaid ja neidki halvasti; leitud asjad jätaks ta küll omale - "poleks nii rumal, et teisele annaks". Küsimustele vastab põlgusega ja ärmise vaenuga, kus juures ise kärbseid püüab. Kangekaelselt peab valet tõeks ja vastab vihaselt. Osalt vastab teadlikult lollakalt, kui seda talle meele tuletada, hakkab nutma: ta olla kõik hästi rääkinud ja pöörab selja minu poole. Kuidu harilikult on ta vähem vaenulik.

Kehaliselt on leida: cor bovinum kohinaga aorta klappidel; kurgu ja põlvereflekside puuduvad; üldine lymphadenitis, pare-

majala varbad puuduvad ja näol mitmed joonelised ja kivi lõõgi armid. Keha üldseisukord hea.

Psühopaat: konstitut., eetil. kõrvale-kaldumine (hingeliselt tundetu) ereetiline.

112. A.A. sünd. 16.I.1909 a. Taga-Kaukasuses, eestl. luth. usku. Vene kodan.

Isa sünd. Aleksandri v.; noorena reisinud Taga-Kaukasusse kus abiellunud kellegi asuniku (eestl.) taluomaniku tütrega. Türklaste eest põgenesid vanemad Saksa okkupatsiooni ajal Tallinna, kus sadama töölistena ootavad aega millal Venemaale jälle tagasi saaks; (aastasissetulek 45.000 mk.). Alkoholi tarvitavad mõlemad vähe; isa, kui esimene poeg, sõjavões teeninud ei ole. Neil on abielus 5/3a1., nendest noorelt surnud 3 teadmata haigusse, 1 neeruhaigusse ja 1 rõugisse.

A. on II laps (27/?); kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 1 a. 2 k.; emarinda sai 1½ a.; põdenud "uut haigust" ja varem kõhuvalusid; sageli hommikuti on peapööritused ja minestused olnud. Vanemate töölekul oli ta kodu väiksemate järelvaatajaks, mispärast ka alles 11 a. kooli läks, kus 2½ talve käis. I kl. õppis 2 talve. Üldiselt õppis halvasti; kooli asemele läks sageli hulkuma ehk tuli paar tundi varem koolist ära, õppida ei tahtnud. 11 a. hakkas vanemate järelt raha varastama. 12 a. läks hulkuma ehk tuli paar tundi varem koolist ära, õppida ei tahtnud. ~~11 a. hakkas vanemate järelt raha varastama.~~ 12 a. läks hulkumise asuuremaks. Maal karjas olles varastas peremehelt 300 mk. raha, milline süütegu aga kohtusse ei läinud 13½ a. karjas ei käinud, vaid elas linnas tööta. 1922 a. suvel pani rea vargusi toime, nendest mõned üksinda, mõned koos teistega. Päeva ajal varastasid pööningult uisud ja revolvri; sahvrist nahku, pesu ja riideid. Ühes kohas käis mitu korda üksinda vargil, kuni viimaks oma seltsimees ja kaasvaras omanikule ülesandis, peale selle kui A. temale seda oli jutustanud. Nende kolme süüteo pärast mõisteti ta 1922 a. novembris Harku. Sama aasta sügisel olid veel mitmed sarnased vargused ; kolmega

neist oli 1923 a. kohtus; kahega mõisteti Harku kuna üks säüdistus tühistati. Varastatud asjad müünud Viru t. risttänaval (Vene ehk UUs t.) asuvasse vene teemaija edasi, kus alati koos käinud teed joomas. Biljardit mänginud seal ligidal, teisel korral asuvas teemajas, mille peremees müüjate vastu väga lahke olnud, kui need teed ostnud; muidu ajanud kohe välja. Seal ei seganud politsei kordagi, kuna turul alati hirmul olime". Varastatud raha kulutanud kinodes ja mujal. Vargil käimine olnud väga huvitav: "olid nii pingul, ega olnud igav". Üksinda vargil küia olevat igav, kuna mitmekesi huvitavam ja pealegi teised valvavat.

Harku toodi 8.XII.22 a., kust esimesel võimalusel püüab põgeneda, isegi vahetunniajal. Põgenemise põhjuseks on igakord (3) igavus: "istu karantiinis ehk karistus osakonnas ja midagi teha ei ole, kuna linnas jookse igalpool headе sõprädega", kes praegu vangimajas olla. Viimased (3) sattusid vangi A. ülestunnistamisel, pärast on väga vihased ja ähvardanud A. peks kui lahti saavad. Paos olles oleks küll vargile läinud, kuid kartnud politseid, kes teda Harku tagasi oleks saatnud; kui oleks saanud nii võtta, et kinni ei kukuks, siis oleks küll varastanud. Koloniis õpib kingsepa ametit millega toime ei saa. II klassis oli emakeeles nõrk ja III kl. rehkendus, kuna geomeetria, küsitöö ja laulmine viimases halvad (XII.23).

6x7=42; 7x8=62; 7x7=42; 6x4=28; 7x3=19; 2x9=18; 8x3=?; 3x9=28; 3x6=25; 4x3=12; 3x3=9; 4x2=12=16;

Ükskordüht ei oska peast; isegi kuni 4x2 rehkendab, võttes esialgu 2x2=4 ja veel 2x2=4 mis kokku 8 välja teeb. Ka teised arvud rehkendab kasvatades esialgu 2 jne. =?x4=8; =?x3=6; 2=?x2=4; rohkem ei suuda arvata; 6+12=20; 6+13=19; 4+17=21; 26+45=70; 6:3=3; 8:4=2; 9:3=3; 12:4=4; 15:3=3; 15:5=5; jagamist palub mitte küsida, sest ta ei olevat kunagi sellest aru saanud. 63-12=51; 78-23=45=54=55; 9=?:3=2; 4=?:2=2; 6=?:3=3; 6:3=2;

Tähelpanu n.n. vaevalt 5 ja 2, kuna 3 (368-863) ülesaamatuid raskusi sünnitab.

Mis vahe on lapse ja põlvepiku vanamehe vahel? V. Ei ole vahet K. Kui laps ja põlvepiku vanamees üksteise kõrval seisavad, kas võid ütelda kumb keegi on? V. Põlvepiku-vanamehel on vanem nägu

Mis vahe on puu ja põõsa vahel? V. Puu suurem, põõsas väiksem.
" " " redeli ja trepi vahel? V. Redeli vahed on laiemad kui trepil (teistelt küsitud).
" " " siis redeli ja trepi vahel kui vahed ühe laiused on? V. Ei ole vahet. Mitmekordse täiendava küsimuse peale vahe suhtes, vastab, redel on kitsam kui trepp.
" " " röövimise ja varguse vahel? V. Röövimine on inimese käest võtmine, kuna vargus salaja on.
" " " liblika ja päästikese vahel? V. Üks suurem teine väiksem.

Kuidas nimetatakse üldise nimega, päästikest, lõokest, kuldnokka jne.? V. Ei tea.
Mis on lind? V. Päästikest ja lõokest nimetatakse linnuks.
Mis on halastus? V. Kui keegi halastab kellegi poole.
" " kaastundmus? V. Ei tea; tal pole teise vastu armastust. Kättemaksmine olevat halvem kui andeksandmine, aga kui vastane nõrk - siis tahtvat ta ikka kättemaksa, kuid leppimine olevat hea asi. Isa olevat emast parem sellepoolest, et ta ostab riideid.

Iseloom kaunis otsekohene ja leplik, kuid armastab liikuda ja põlgab igavust. Väga aeglane mõttekäik ja piiratud intelligents (arukus), kombinatsioonivõime ja mälu halb. Fikaldane.

Kehaliselt on leida: parem muna pea 4 korda suurem pahemast ja asetseb otsaga kubemes (ka munalisa suur); penis väike:, keha peal palju koertest puretuid ja teisi arme; puusad laiad ja puhas rinnahingamine; lymphadenitis; palju kannatanud kõhu- ja peavalusid; sageli tekivad iseäranis hommikuti, minestused:, kõrvade anomaaliaa.

Debilitas mentis.
Psühhop. reaktiivkuju, meeleolu lõtvus.

113. A.P. sünd. 12.VII.04 a. Juuru v. Harju maal.
Vanaisa suri 66 a. südame ja vanaema 39 a. kopsuhaigusse.

Alukutse poolest olid meisa moonakad. Isa sünd. Juuru ja ema Purila v., , kust peale A. sündimist isa Vene Jaapani sõja aegu sõtta võeti, kuna ema Tallinna elama asus. Varsti vabastati isa sõjaväest haiguse pärast; pidas esialgu Tallinnas voorimehe ametit ja hiljem oli tubade krohvijaks; ema käis harva väljas tööl. Alkoholi tarvitasid vanemad vähe.

Abielus oli neil 3/1 last; tütar suri kurguhaigusse.

A. on I laps (22/23); kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 1 a. 2 k.; emarinda sai 3 k.; lastehaigusi põdenud ei ole. 9 a. hakkas koolis käima; õppis halvasti ja jäi II kl. istuma. Koolist puudus palju just viimastel aastatel, kuna lõpuks päris ära jäi. Kooli asemel käis teiste poistega sadamas, kus laevalt kookuspähklaid vagunisse laaditi; vargil:, pähklad müüsid nad jällo edasi. Hulkumisel läksid sagedamaks ja varguseid suuremaks. 1916 a. mõisteti ta toast varguse pärast lastevarjupaika. Sellest ajast peale elas ta suuremalt jaolt väljaspool kodu. 13 a. varastas ühes Hürd. (Nr. 114) tubakat, kuid tema süüdi ei saadud tõendada. Järgmisel aastal, s.o. 14 a., varastasid kalamehe tänaval, ühes vanema Hürd.-ga kuld ja hõbeasju, mille edasimüümisel vargus avalikuks tuli. Peale nende varguste on veel palju teisi toa- ja murdvargusi, mis ta osalt üksi, osalt teistega koos korda saatnud. Kõik tölle aja[illegible]helas ta varguste vastuvõtjate vargate juures ja teadmata kus. Põgenemistel on samati terve rida vargusi tubades toime pannud. Vähemalt 10 korda on ta kohtu poolt karistatud ja mitmed süüasjad pole veel arutusele tulnud.

Harku toodi 9.VII.19 a. Põgenemisi sealt on alguses olnud 3, igal korral on mitmed vargused toime pannud. Viimasel ajal ei katsu ta enam sealt põgeneda., sest et linna pääseb ka direktori lubaga. Aug. kuus 1923 a. linna lastuna katsus Tallinna vaksalis õnne taskuvargusega, kuid omanik sai jaole enne kui ta rahakoti jõudis välja tõmmata. Selles varguses ta ennast süüdi ei tunnista, öeldes et "käest võib paljugi teisel kinni haarata, aga tehke kindlaks, et just varastada tahtsin; küsa ei saa ma ju teisest mööda minnes kuhugi maha jätta". Ülespidamine väga halb: äärmiselt sõnakuulmatu, kangekaelne ja toores, isegi klassis; viisakuseta ja ropp naisterahvaste vastu; töölt lahkub tihti nagu meeldib, öeldes meist-

rile toorusi; põlgab tööd; mitu korda on purjus olnud. Omal valikul hakkas kingsepaks õppima. Koolis lõpetas 4 kl. hästi, mille eest 8 lisa tshekki anti. Jooni stab ja mängib pasunat hästi.

Ükskordüks selge. Nõeldud arvudega rehkendab rahuldavalt. Tähelepanu n.n. 6. Pilte seletab rahuldavalt, ka piltide mõtte taipamine rahuldav.

Mis vahe on riisumise ja varguse vahel? V. Riisumine on vägivalla tarvitamisega seotud.

Samuti rahuldavalt oskab vahet teha abstraktsete ja kõlbliste kui ka sotsiaalsete küsimuste vahel. Seltskondlisest ja riigiorganisatsioonist ja selle tähtsusest, kui ka poliitilistest parteidest pole aimu. "Vaba Maa" olevat sotside leht; ja see on ka kõik, mis ta teab; olla küll veel rootslaste partei olemas jne. Vargus olla keelatud, kuid tema isiklikult ei pea seda miskiks ja arvab, et "varastada võib; kui inimene juba niikaugele on langenud, siis ei saa teisiti; varas tuleb vangimajast välja, tööle teda keegi ei võta, muud kui mine ja varasta; kuigi vargust inetuks asjaks peetakse, aga igaüks võib arvata mis tahab". Vargusi salgab osavalt. Selleks et enesele lahedamat elu võimaldada, ostnud jooksus olles vale isikutunnistuse, mis oli varastatud. Hingeliselt tühi ja kalk. Et koloniist pääseda hoiab iga sammu ja teo suures saladuses. Varastele tunnib kaasa nagu kaaskannataja kunagi ja teeb seda lõbu ja mõnuga. Ümast räägib, et see tema pärast iga valega valmis saanud. Noomimistele, et varastada ei või, vastab ta "ägge tehke seda, ma teen ise mis teen;" tööd ei tahtvat teha ega tee seda iialgi, sest tema olevat omsele varga elukutse valinud ja tahtvat seda jatkata; "miks teha põlatud tööd, kui kergemalt läbi saab". Teiste kasvandikkude seas peab end ülal nagu kuningas; tema sõna kuulatakse rohkem kui ülemuse sõna. Purjus olles on väga osav kakleja; muidu vaikne ja hakkab kergelt nutma.

Kehaliselt on leida: väga kõrge ja kitsas suulagi, onania ja coitus per anum, mida ise salatses seatombuks nimetab; coitus 15 a.; lymphadenitis; mahakukkumise tagajärjel põlve jatku tuberkuloos; daltonism (gr. VI t. l. 2; gr. VIII); valutunne tömp; suur higistamine iseäranis ärritatud olekus;

keha üldseisukord keksmine. Näoilme eluta, tuim ja tömp. Kohutavad unenäod: kukkumine, tapmine jne.

Üks lellapoeg on varguse pärast vangis.

Psühopaat; konstitut., eetiline kõrvalekaldumine (hingeliselt tundetu, sündinud kurjategija) depressiivne.

P.S. 30.I.24. Hiljuti vabastati I. koos H[illegible]r. (114) koloniist, kuid on mõlemad juba murdvarguse pärast areteeritud ja Kesk-Vangimaija paigutatud. P.-ga koos vangistati ka tema vanemad sama murdvarguse pärast.

114. H.H. sünd. 20.XII. 1905. Tallinnas.

Vanemad pärit Juuru v., kust lihttöölistena Tallinna elama asusid. Viimasel ajal käis isa sadamas tööl. Alkoholi tarvitas rohkesti ja suitsetas; kui üksik poeg sõjaväes teeninud ei ole ja suri H. 11 aasta-sena, kopsupõletikku. Ema on praegu õe toita; mõlemad varguse pärast karistatud 192[illegible] a.

Abielus on neil sündinud 6/4 l., nendest surnud 3/2 l. Kõik 3 venda on mitmel korral varguste pärast kohtu poolt karistatud. Üks õde elab vabaabielus; teisel õel (19 a.) pole mingit kindlat ametit, elab ja joob koos voorimeestega ja on kui venna kaasvaras kohtu poolt karistatud.

H. on X laps. Koolis käis 2 talve jooksul (10 a.) vaevalt mõne kuu. Olevat puudunud riiete ja õpeabinõude puudusel. Vastuhakkamise pärast sunnitud koolist lahkuma. H. enese jutu järele olevat lahkumise põhjuseks olnud alati kusest haisevad (enuresis) püksid. Samal ajal hakkas teistega linnas ümber hulkuma, paberosse müüma, õunaaedades ja mujal vargil käima (12 a.). 14 a. (apr. 1920 a.) oli ümberhulkumine sarhase kuju võtnud, et politsei. Viru tänavat sisse piiratles, tarviliku leidis H. ühes 6 teise poisikesega, kui alaealisi kuritegevuse kalduvustega uulitsapoisse kinni võtta ja Harku saata (28.IV.20 a.), millise otsuse valvekommisjon hiljem kinnitas. Kõiki 6 süüdistati K.K.S. § 38 põhjal, kuid teised 5 peale H.,

keda Harku määrati, mõisteti õigeks. Teist korda karistati H. 5.VIII.20 a. K.K.S. § 61 põhjal 30 mk. ... trahviga ehk 3 p. arestiga oma isikutunnistuse edasiandmise eest vennale, kes kohtuliku karistuse eest Tartus redus oli. VI 1922 a süüdistati teda 3 varguses. Midagi pole tal püha ega kõrget. Leeripäevaks lubati teda laupäeval linna. Seal läinud ta ühes õe S. ja selle sõbraga, voorimehe A.P., restoraani purjutama. Purjus olles näinud H. naabrilauas purjutaval võõral lihunikul, suuremat rahasummat. H. otsustanud, õe kihutusel, raha üle lüüa: pakkunud ennast koosjoojaks ja kui lihunik juba küllalt purjus olnud, võtnud ta viimasel ühe käega sõbralikult ümbert kinni, kuna teise käega selle aja seest taskust rahakoti (35.000 mk.) välja tõmmanud. Osa raha andnud õele ja emale, kes selle eest kohtu poolt karistatud said, kuna ülejäänud raha ära joonud. Järgmisel päeval, leeripäeval, kirikust tulles läinud hulgani restoraani, kus eelmisest päevast ülejäänud raha ära joonud. Hiljem kiitles "tõstsin nii, et habegi ei liikunud", Peale teiste varguste salgab samuti ka restoraani vargust. Ülalpidamine koloniis oli esialgu korralik, pärast muutus palju halvemaks. Laulab kirjeldamata roppe laule ja saab naistelt samasisulisi kirju. Ilma lubata käib öösiti sageli "küla peal". Tööd teha ei taha, isegi oma taskurätikud laseb teistel kasvandikel maksu eest pesta; varastab kolonii kartulaid; on toores ja väga vägivaldne: peksab teisi iga pisemagi asja pärast. Direktori juures olekul hakkas purjus tisleriga kaklema, kellele ta mõnekümne minuti eest puuhaluga näkku löönud. Õpetajate vastu tarvitab lubamatuid, tooreid sõnu. Töötab tisleri juures. Koolis on 2 talve õppinud II ja III klassis, mille lõpetanud (3 lisa tshekki). Hea laulu hääl.

Ükskordüks selge; ülesandeid mõeldud arvudega lahendab rahuldavalt. Tähelepanu n.n. 5 ja tagurpidi 4-5 (väheb). Ei suuda tabada piltide üldist mõtet, vaid ainult üksikuid momente.

Mi tu maakonda on Eestis? V. 2.
Nende nimed? V. Harju ja Tartu maakond, teisi ei tea.
Palju elanikke on Tallinnas ja Eestis? V. Tallinna 1½ milj.
ja Eestis ei tea.

Mille poolest erineb pealinn maakonna linnast? V. Üks suurem, teine väiksem, ja esimeses elab keiser ehk riigivanem.

Tartu linn// olevat tähtis oma ülikooli poolest..Narva linna tähtsusest ei tea midagi. Valk olevat pooliti Eesti ja pooliti Vene all (päras t selgus, et pooliti Läti all). Räägib rumalusi teadlikult: Riia linn olla Venemaal, Emajõgi voolavat Peipsist läbi Võrtsjärve ehk Narôovasse jne. Viimaks ütleb, et minule vastata ei taha.

Puhtuse eest hoolitseb väga; pressimata pükstega kunagi linna ei lähe.

Iseloom äärmiselt valelik, kangekaelne, toores, julm, metsik ja iseäralik. Andeid piiratud. Osav ja peenike varas, kes palju suuri vargusi toime on pannud ja vähemaid ei "tösta". Oma vargaametis on kindel ja sellega rahul.

Kehaliselt on leida: körge ja kitsas suulagi; varem põetud nephritis; conjunct. follicul, lymphad. ja iseäraldusena õiged silmapilud; coitus 14 a.; enuresis nocturna; keha üldseisukord hea ja tugev. Teised kasvandikud vaatavad aukartuses tema kui suure ja osava varga peale.

Psühopaat. konstitut., eetil. kõrvalekaldumine (hingeliselt tundetu, sünd. kurjategija) ereetiline.

F.S. 30.I.24. Hiljuti vabastati H. koos P. (Nr. 113) koloniist, kuid mõne aja järele vangistati mõlemad murdvarguse pärast.

115. J.J. sünd. 27.XII.05 a. Patküla v. Vil.m.

Vanemad pärit Patküla v., kust noores eas Tallinna elama asusid. Isa oli vabrikutööline ja lasti maha Tallinna turul (1905 a.?) Ema väga närviline ja psühopaatiline isik; peale mehe surma hakkas passijaks. Laste arvu üle on andmed ainult kaksikute J. ja Ev. kohtda olemas. Ema tööl olles olid lapsed päevad läbi lastesaias, kunni 8-9 a. Sellejärele paigu-

tati nad Plato varjupaika, kus umbes 1½ a. olid. Ollee väga kürsitu iseloomuga, jooksid arutihti salaja varjupaigast ära, kuni viimaks hoopis ära põgenesid. Ema andis J. onule kasvatada, kes teda ka koolitas (J. enese jutu järele olnud ta ühel rikkal mõisnikul kasvandikuks). Vaevalt mõned kuud oli koolis käinud, kui Kaban. meelitusel tahtis laevaga väljamaale põgeneda, aga see ei õnnestanud. Pika hulkumise järele linnas tuli koju; ema tahtis teda uuesti onu juure tagasi viia, kuid viimane ei võtnud. Varsti pärast seda suri onu Seevaldis nõdrameelsena (dementia paralyt. progres). Ajajooksul muutus J. iseloom ja ülalpidamine ikka halvemaks; oli äärmiselt äkilise vihaga: kord löi vihahoos 5. aastasel vennale (nr. 116) puuhaluga pähe. Ka vaimlised anded nõrgenesid ja viimasel ajal ei suutnud loetavat jutustada, sest et kohe unustas. 12½ a. hakkas ta sadamas ümber hulkuma, käis laevadel juhuslikel töil: ahjupuhastajaks ja kokapoisiks söögi eest jne. 1919 a. hakkas Hoffar. soovitusel sadamast üht ja teist asja varastama: saapaid, suhkrut, teed, riiet jne., teiste sõnadega kõiki, mis kastidest sai välja võtta. Töömehed teda selles ei takistanud, sest nemad said sellest osa. Ühe sõrase suhkru varguse eest anti teda ema valvele (14-15 a.). 1921 ja 22 a. pani ühes Hoffar. ja Suus.-ga (mõlemad alaealised) mitmed kauba vargused laevalt toime: võeti paat ja öösi sõidoti laeva juure, topiti kartulikotid riidepakke täis, millega siis kuhugi randa sõideti ja pakkid sinna järele sõitnud voorimehega ära veeti. Juhtus mõnikord ka et nad laeval kinni võeti, Kolme sarnase varguse pärast on J. kolm korda kohtu poolt Harku mõistetud. Kord viinud riidepakid koju emale, kes edasi müümise pärast 3 k. vangi mõisteti. Peale nende 3 riidevarguse on ta veel sokolaadi varguse eest päeva ajal laevalt, Harku mõistetud. Vargusi põhjendab raha vajadusega, kuna tööd ei olevat olnud. Raha kulutanud kinodes (mitmes kinos ühel õhtul), maiuste ostmiseks, purjekaga sõitude peale merel jne. Kõik muu töö olnud raske ja vähe tulutoov, kuna sel kombel saanud palju raha korraga ja kergelt. Osa raha kulutanud alkoholi peale. Ühel sõrasel juhtumisel, kus nad metsas purjutanud "kadunud" ühel joobnud kaasvargal 35.000 mk., kuna J. umbes 120.000 mk. oli. - J. oli kainem.

Harku elu kohta arvab: "ei tee viga, esialgu oli paha, aga pärast harjud ära ja kahjatseda ei tule". Harku toodi 13.IX.22 a., kust veel samal päeval põgenes. Üldiselt on 9 kuu jooksul 5 korda põgenenud ja umbes 5 kuud redus olnud. Põgeneb esimesel võimalusel küll üksi, küll teistega. Igakord lubab mitte enam põgeneda, kord andis isegi allkirja ja ausõna, et seda enam ei tee, ent mõne aja pärast oli juba kadunud. Hää tahtmine mitte jooksta ei puudu, "kuid tuju tuleb peale ja enam ei saa rahul olla ja peab jooksma. Kui saaks vangikotta, istuks aja ära ja saaks vabaks, siis läheks kohe mõne laeva peale ja sõidaks minema; palju poisse, kes enne vargil käisid, ja ära põgenesid, onnnüüd liini laeval tööl ja teenivad ausasti. Iga inimene eluaeg ei varasta, oled noor, teed rumala peaga, aga kui vanemaks saad - kahjatsed. Põgenemistel töötanud laevadel "kuhu keegi otsima ei teadnud minna".

Ülalpidamine väga muutlik: vihahoogu sattudes peksab teisi ja peab end õpetajate vastu väga väljakutsuvalt ülal. Töö juures usin, omal valikul hakkas tisleriametit õppima.

Kolonii koolis õpis esialgu III kl., kuid hiljem viidi II kl. tagasi halbade teadmiste pärast.

6x7=?; 3x4=12; 6x3=12; 4x4=16; 7x3=18; 5x3=13; 3x8=27; 9x3=23; 3x9=28; 8:2=2; 9:3=3; 12:4=4; 10:2=2; 6:2=2; 27-14=10; 14-7=7; 19-6=16=15; (3)=?-3=9; (2=)?x4=12; (2=)?x5=10; 6=?x4=16; 2=?x5=15; 4=?:2=5 jne. Tähelpanu n.n. 6 ja tagurpidi 3-4. Piltide mõtet ei taipa (§ 7) ehk kui taipab, siis ainult õige lihtsatel.

Kis vahe on redeli ja trepi vahel? V. Redel on ise ja trepp on ise. Redeliga ronid korstna otsa; trepp on majas.

" " " lapse ja härjapõlvlase vahel? V. Laps on ise ja härjapõlvlane on pikem.

" " " puu ja põõsa vahel? V. Põõsas on väikesem ja puu on ise.

" " " eksimise ja valetamise vahel? V. Üks on, et vahel ütled: vabandage, kogemata ütlesin.

Kas on lauses kõik õieti: isa lõikas õuna pooleks ja andis suurema poole pojale? V. Ei ole. Vad on ju mõlemad ta lapsed ja ta peab ühepalju kummagile andma.

Kas on lauses õieti: ema lõikas apelsiini pooleks ja andis suurema poole tütrele? V. Endine vastus.

Mälu halb; oma sünnipäeva ei tea ega ka teisi sündmusi; kõike mäletab nagu läbi udu. Vanaduse kohta vastab "ema ütles mind 17 a. vana olevat". Igal pool opereerib ema arvamistega.

Iseloom salaline ja valelik, luiskab tihti võimatuid asju. Pealt näha tõsine ja tagasihoidlik, kuid saab energiliste tegudega hakkama. Näoilme rumal ja apaatiline.

Kehaliselt on leida: pea väike, väga lühikesed ja jämedad jalad ja käed, katkendiline, nagu rebenev köne; tömbed näolihastes, nõrk valutundelikkus; palju vanu arme näol ja kehal; tätuaasi märgid käsivarrel (J.J.); mõlemal pool lõua all näärmete operatsiooni märgid. Kõik näärmed sõrmeotsa jämeduseni suurenenud; aktiivne ja passiivne pederast; onaneerib 16 a.; väga must ja ropp. Kätes tremor; sageli kaebab peavalusid; ülemise huule limanaha volt; silmapilud asümmetrilised; paremal käel väike ujumise nahk. Varemalt kogeles; limpsab alati keelt. Sterni reaktsioon positiivne.

Lues congenita.

Imbecillitas eretiline, eksplosiivne. Päritud degenerat. psühopaatiline konstitutsioon. (hingel. tundetu; sünd. kurjategija).

116. E.J. sünd. 27.XII.1905 a. Patkülas v= Vilj.m.

Andmed vanemate kohta vaata Nr.115.E. hakkas kõndima umbes 1a. ja rääkima 1½ a. 5a. löi vend J. talle puuhalugа hoobi pähe nii et ta meele möistuseta mahа kukkus.Hoobi tagajärjel tekkis pealael suur verivaluk,mis pika löike abil suturа sagitaalis kohal kõrvaldati.4päeva pärast ulanes paistetus ja puretis,et hüdrocht möödas.Mõni aeg hiljem paistetus pea uleni.Opereeriti veel kord,millest armid oimu luudesse jarele jaanud;vedeliku arujooksmiseks olid torud haavas.Pahempoolses oimu haavas tundub aju pulsatsioon.Hiljem opereeritü veel III korda samal indikatsioonil. Umbes 5-6 a. kuis E. lasteaias,mille järele tu M.Lutheri nimelise kasvatusmaja anti.Viimases kuis umbes 1½ a. siis jooksis salaja ära;hulkus ühes vennaga linnas ja õõbis kus juhtus;suda saanud juhuslikest vargustest.Sadamas tegutsenud peamsjalilulu vend.J.,kuna tema peamsjalikult linnas vargil käinud.Ema pool käinud harva rääkides,et neid olevat vargusepärast käima lastud,kuni ema lõpuks kasvatusmaja vaatama läks ja vale selgus.Ema ei saanud kahe pojaga toime ja andis J. onule kasvatada,kuna E. kooli pani.Umbes 1 kuu järele jooksis E. koolist ära ja hulkusid linnas ümber,põgenedes ema eest, kes neid tänaval taga ajas.Umbes 11 a. oli ühes vennaga esimest korda kohtu ees varguse pärast pööningult,millega ema valvele anti.Umbes 12a. põgenes laevaga Soome,kus 4 k. ajalehe muujaks oli;siis sõitis Tallinna tagasi.Umberhulkudes ei käinud nad peа kunagi ühes,vaid igal oli oma seltskond (E. käis K-ga,H-ga ja G-ga) Suksa okkupatsiooni ajal oli ta kahe (ohvri ja pööninga) vargusega kohtu ees millega ta ema valvele anti.Peale nende pani toime veel palju teisi vargusi,mis avalikuks ei tulnud.28.IV.1920 a. tubas poiitsei E. ühes teistega Tallinnas Viru tänaval ja sattis alalise hulkumise ja kindla elukoha puudumise pärast Harku.

Harkus olles möisteti teda vanade varguste eest 7.IX.1920 a. R. N.S.§ 170,p.1 põhjal Harku (tikkude vargus pööningult).Koloniist põgenemisel on ren vargusi toime pannud,mis puhul vähemalt III korda kohtu poolt (R.N.S.§ 169.170 p.1.170.182 põhjal) on Harku möistetud.Kogusumma on E. kohtu poolt rohkem. kui 7 korde karistatud,kuna tema enese sõnade järele vargusi palju rohkem olevat,mida ta ei mäleta ja mille

üle aktis ka andmed ei ole. Koloniist on ta 3 korda põgenend ja paar korda linna lubatuna,mitte enam tagasi tulnud.Oma viimast lubadust

mitte enam põgeneda,on ta seniajani pidanud,kuigi tihti ilma loata linnas käib.Neil kaikudel on mitmed lihtvargused toime pannud.Kolonists hakkab vastu teoreetse sõnadega nii meistritele kui õpetajatele,pri.X vastu tarvitab kuulmata roppe sõnu ja laule.Saab kergesti ülesärritatud ja lööb siis igal asjaga mis katte juhtub;tööle ei tahta minna ja ajab vastu.Kingsepa ameti õppimine teeb suuri raskusi. Kolonii koolis on 3 talve käinud,millest 2 t. II kl.,ja III kl. oli matemaatika ja voimlemine nõrk.

6x8=?; 6x4=24=30; 7x3=21; 8x4=32;9x4=36;6x7=42;7x9=54;7x8=48; 6x9=48;7x9=?;9x7=?; ükskorduht pole tea,vaid iga vastuse arvab välja;+?x9=54; 8=?x7=56; 7=?x6=42; 8=?x8=64; =?:9=8; ?:7= 8;32=?:9=4; 32=?:8=4; 42=?:6=7. Tähelepanu n.n. 6 ja 4.

Mis vahe liblika ja nuhkhiire vahel? V.Nuhkhiir on teistmoodi ja suurem.

Mis vahe on liblika ja kuldnokk vahel ? V.Kuldnokk on teistmoodi,suurem ja suled.

Mis vahe on konna ja sarja vahel ? V. Sarg on suurem ja teda söödakse.

Mis vahe on maakonna ja poolinna vahel? V. Ükk.

Milleet tuleb kõu ? V.Pilved pürkavad kokku.Pärnet arvab,et kõu tulevat päikesest.

Mis sunnib meeste,kuhu arst ja õpetaja sisse lähevad? V.Seal on haige ehk surnu.

Mitu maakonda on Eestis ja kuidas on nende nimed? V. Arvu ei tea,Nimeda järele teab ainult Järva, Viljandi ja Pärnu maakondi.

Eksimine ja vale ei olevat üks,kuid vahet teha ei oska.Kade ja ihne olevat üks.Park erialdavat metsast iluduse poolest.Eesti riiki valitsevat Pats ja riik olla iseseisev 1918 a. sandik.Varastada ei tohtivat, see olevat keelatud Jumala käsüs,kuid "mui keegi ei näeks siis võiks kuil varastada," surmult võtaks raha ja ka leitud raha peaks omale.

Iseloom: Kiiline ja metsiku vihaga,kuid muidu rahulik, väga elav, ja liikuv. Näoilme teoreet.

Kehaliselt on leidu: leptosoomne sandud constitutio cum haematoma subduroneurotica.kõrvades alaline huugamine ja nõrk kuulmine (5-4.5m); suulagi veidi kõrge;vaimsed mõne nisad,nende ümberolevad määrmed eristavad valget vedelikku;on jõudnud masturis;kätel ja jalgadel ujumisnuhud,(pun. 2 ja3 varba ja pun.3 ja 4 sõrme vahel); käed ja jalad tömbid;mõned puhempoolsed rinnakondid normist pikemad;kätes tremor,lymphadenitis ja gastritis chron. Enuresis noct. põdes kuni 14 a. Sterni reaktsioon positiivne.

Lues congenita.

Debilitas mentis(exlaesio cerebri organica)eksplosiivne; konstitut.eetil. kõrvalkuld.(hingeliselt tundetu,sund.kurjategija).

117. J.R.sünd.4.IX.1905a.Uue-Mõisa v.Läänе m-eestl.Greeka kat.usku.

Vanemad sündinud Hiiumaal töölistе laste na,kust varakult Saaremaale elama asusid:elukutse poolest lihttöölised.Isa suri kopsupõletikku,J.11 k. vanuselt.Kui ukerik poeg,i a sõjavalles ei teeninud,suitsetas ja tarvitas palju alkoholi.Pärast isa surma andis ema J. vanemale, kes lesena Hiiumaal töölisena oli; kasvatada,kuna ise vabrikus töölisena Tallinna asus. Linnas elas ta vaba elu ja on praegu mitmendа mehe juures.Huligustest on ema põdenud naeru ja isa soolte põletikku.

Abielus on neil $\frac{2}{4}$ 1.;tutu.dest on üks 3 a. peapõletikku surnud. Varjaspoeg abielu on isal üks laps olnud.Lapsed teenisid esialgu kõik Hiiumaal peremeeste juures,kuni viimasel ajal lihttöölistena Tallinna asusid;üks õde elab ema juures .

J. on V laps; kõndima hakkas 11 k.; emarinda sai 1½ a. Ema töö olekul hakkas ta juba varakult kodus ümber jooksma; 7-8 a. paiu esimesed varguskatoime,midu ise enam ei mäleta,sest neid olnud mitmesuguseid.Sellest ajast on meeles vaid paar sigarite vargust poest,sel ajal mil kaupmees selja keerus. 9 a. hakkas juba kaugemalt ümber ja enam suuremaid varguseid toime:linna varguse aidast,raha vargus j.m. Koolis ei tahtnud käia ja pärast aastaste puudumiste jaa 4 talvise koolis käimise järele hoopis ära. Karja minna törkus.12½a. varastas sel ajal,kui kedagi kodus ei olnud,ühe teise poisiga tuhat rubla,mille eest vanaema valvele anti. Õhtu kui hiljem varastas ühes 17 a. plikaga,vanemate kihutusel õõsel talu rehest liha,mis osalt plika vanematele andis. ja osalt ära müüs.Sellest asjast mõisteti J. kui alaealine ja teiste kihutusel varastamine,vabaks,kuna plika isaga koristatud said.Karja juurest põgenes sugeli ära;viimane läks tal elu Hiiumaal igavaks ja ta põgenes 13½ a. Tallinna ema juure.Suvel samal aastal (1919) paiu ema J. linna ligidale karja,kuid seal poisile ei meeldinud,sest palka saanud vähe ja tööd olnud palju teha ja ta tuli linna tagasi.Sest ajast hakkas linnas hulkuma ja varastamaõsiti magas kuuris ehk tuttavate vargapoiste juures;üks viimastest teenib praegu Ameerikas laeval,kuhu ka J. tahtis põgeneda. 1920 a. kevadel tabas teda politseet õõsi varguse pealt.Õõsel enne kinnivõtmist murdis kuuri ukse lahti ja viis sue,kirve ja vihma mantli välja,mis turvel ära muus;järgmisel ööl tabati varguselt naabruses olevast kuurist.Kuna ema poega oma valvele kuni kohtuni ei võtnud,siis saadeti J. kohtu-karjaks mõõdusel Harku.

10.VI.1920 a. mõisteti ta sinna ülemal kirjeldatud varguse eest T.H.Rahukohtuniku poolt R.N.S.§ 169 alusel,3aastaks.Peale nende varguste pani jooksus olles,1921 a. murdvarguse toime,mille eest N.S.§164-7 alusel T.H.Rahukogu poolt 24.IV.1922 a. 2 kuuks vangi ja 500 mk. rahatrahvile mõisteti.Pruegu on dokumentide varguse suudistus ees.Kolonniist on kord põgenenud ja 3 korda linna lubatuna mitte tagasi ilmunud.Tahtnud linnasinnu,kuid pole lubatud ja si s jooksnud sinema,Linna lubatuna aga ei tahtnud enam tagasi tulla.("Ei olnud nii palju mõistust,et mitte jooksu minna.")Jooksus olles on mitmed varguse korda saatnud.Kolonnis on korda 3 varguse poolt tabatud:või,kasvandiku raha,päberosside vargus kino toast j.n.e. Ülalpidamine halb. On vaga tooreu,peksab teisi ja kukleb,töust hoiab igatmoodi kõrvale ühtegi asetit ei tahtnud õppida,misparast kõiki kokapoolsiks asus;suvel käib põllutööl.

Koolis õppis II ja III kl.,anhu halva õppimise parast istuma jäi. 5x4=20;6x5=30; 6x4=25;5x5=25;7x3=21;4x8=32; 8x5=?; 6x7=36;6x6=42; 6x7=44;7x7=36=42; 8x9=62= 9x9=81; 10x7=170; 10x11=120=110;64:8=8; 24:6=12=6; 15:5=7; 10:2=5; 12:4=6;12:2=6;24-7=17;42-8=38=34;16=?x4= =32;6=12=?x6=24; 3=?x7=21; 8=?x4=-36;6=7=?x8=52.(paljub saarest mitte kusida,sest ta pea ei töötavat ja ta ei saavat aru).(50)=?-26=34; 81=?-34=47;62=?+36=98; ülesanded,isegi lihtsaid, ei suuda lahendada. Tahelepanu n.n. 6 ja 3 (sõrmi ei võttes).Piltide sõttet tajub ja seletab.Maakondade arvu ei tea,nende nimesid teab 6-7.Abstraktsed, kõlblised mõisted ja seltskondlised huvid olemas.Vargus oma kohtu poolt vangistuse hirmuga ja Jumala poolt (leeris kainud) nuhtluse hirmuga viimsel paeval,koeratud,kuid varguse momendil ununob see kõik ja tahaks aimult võtta;Juba t,kui asi käes on ,siis tuleb kuil meele,kuid asi on käes ja tööd pole vaja teha.Tööd ei taha teha ,sest kunagi pole harjunud ja ei taha vastu võtta."

Iseloom:lohakas,tooras,tige,laisk tööle,kuid elav kukeluse ehk riiu tõusmisel;kui vargile saab minna ,siis saab suure jõupingutusega hommani.Vargus on nagu himus sunnud,mida esimesel võimalusel täitma peab,ka ealt varastab kodu käes tuhje asju,misparast vi.mane palub teda koju mitte enam lubada.

Tarivusliselt on märkida: üks õde on langetõbine,teine prostõletikku surnud;üks sugulastest on avalik naisterahvas ja ema õega elavad samuti avaliku naisterahva elu.Onupoeg on kohtu poolt varguse eest

karistatud.

Kohaliselt leidub: väike,iseeranis mudul aju osa,palju arme näol ja katel,mis kakelustel,isegi 7-8 a. saadud; O jalad,lymphadenitis,omanda 13 a. ja coitus 15 a. Koha üldseisukord hea. Naolt pole võimalik ühtki hingeelu avaldust luneda niivõrd vedel ja laisk on ta ilme.Intelligents piiratud,pöläab t.od.

Koormatud pärivus.

Debilitas mentis.Konstitut.eetil.abnormalekald.(hingeliselt tundetu);kleptomaania); ereetiline.

118.S.K. saad. 27.V.1908 . Võrus.

Vanemad pärit Narvast.Hiljem asusid Võrru elama,kus neid,kui saadud kodanikke ja isa kui osavat maalrit tunti.Vanemad surid ühel ajal, B. 3 eluaastal.Neil oli 11 last,kelledest 4 surnud. B. on viimane laps. Kõik lapsed on tuntud kui andekad inimesed.Peale vanemate surma sõadeti lapsed lähimate sugulaste juure.Sõtsemees,mehaanika tööloja ometnik Tartus, võttis B. enese juure,kuid oma laste haiguse pärast andis ta B. ajutiselt kellegi pr.M. juure,kes ta pärisselt oma kasvatuda võttis.See pr. oli koskealine lasteta naisterahvas ja Vene keisrivalitsuse ajal politilt. asjade salakuulaja,mis kena sissetuleks jäi.Oma ameti tõttu oli ta silmakirjalikselt aus,seltsides a tus käremeelselt üles,et politiliga tegelaste usaldust võita.Tema juhatusel olid mitmed vangistused ja läbiotsimised ettevõetud,isegi mõned Siberisse saatmised on tema tegu. 1917 a. mõistis revolutsiooniline tribunaal ses asjas tema üle kohut. Selle naisterahva juure sattus B.4 a. kui õige kidura tervisega ja kapriis laps.Juba 5-6 a. oli ta väga silmakirjaline salalik ja suu ees viisakas, mida kasuema isedrunis õpetas.Eainult hoolitses pr.M. lapse eest väga hästi,kuid 1919 a. läks adventistiks (peale kohut)mille juurde ta väga palju muutus: söi vähe ja andis ka B. jaopärast,palvetas ja sundis ka B. seda tegema.Viimasele ei meeldinud sarnane olukord ja ta põgenes sugulaste juure (Ilu),kust aga paari nädala pärast tagasi tuli.Aasta hiljem viis kodunt juukselõikusiseadmsina ja müüs ära.Varsti selle järele sõitis Venemaalt kasuema vend,kes B. kui asjata söödikut ei sallinud. 1922 a. kevadel,B.olles Treffneri Gümnaasiumi III kl.,kadus kasuemal,B. koolis oleku ajal,kodunt raha,mida ta viimase süüks ajas.See tegi B. elu

kibedaks ja ta põgenes Parnlan[illegible] tadi juure.Kartes kasuema poolt taga-otsimist ei julenud tudile tõtt r[illegible]t enam[illegible] edasi sõita,varastanud tadi sugulastelt 100 mk. ja sõitnud hunne,kus tahtnud karjuseks hakata,kuid isanutunnistus ja vanemate luba puudusel ei leitnud see kord[illegible]. Lubas tuttavatele Tartu sõita,[illegible] temale 750 mk. andsid lõime ostmiseks, [illegible]minnes varastanud veel [illegible]uri ketiga.Teel vahetati olnud 3[illegible] koskil ta-lus,[illegible]ust 2900 mk. var[illegible]stanud.Varguse mõtet ei olevat olnud,et nah[illegible] laual lahtist rahakotti ja et kedagi toas pole olnud,tulnud kiusatus [illegible]ale ja võtnud.Nende s[illegible]tegude (petmise,ruiskamise ja varguse) pärast, mõisteti tudu 31.VIII ja 29.XII.19[illegible] . Harku. Raskest sõitnud Võrru,kus tubati ja Tartu toodi.Siin lasti tuu[illegible]ale ülekuulamist lahti ja kohe põgenes ta kartuses kasuema eest,mille,kus [illegible]itsed varguse[illegible] teise pani (uur,pissalim,j.n.e.).Edasi minnes varastanud tuttavalt Jõgeval üle 100 mk. raha. Mõlema süüteo eest mõisteti kevadel 1923 Harku.Jõgevalt sõitnud Sondasse,kus tööd otsides karjase koha saanud,mida juba 2-el päeval saanud uusi kaest nõelata (kutto) ja viidud Narva haigemaja. Ajalehe teate järele õnnetust juhtumisest,tuba[illegible] kriminaal politsei B. haigemajas,kust ta peale paranemist Tartu saadeti.Kasuema oma vulvele ei tahtnud võtta B.vastuseisusel ja ta paigutati Kurlova laste varju-paiga.Seal olles õpis II algkoolis VI kl.

Koolis hakkas varastalt saama (7)x. Algusel õpis XV linna alg-koolis 4 talve,siis astus kasuema soovil,Treffneri gümnaasiumi,kus ta II ja III kl. oli.Koolis õpis hästi.Varjupaigas pettis kaaskasvandikult raamatuid ja müüs salaja edasi,alati lubades raamatuid tagasi anda; saadud raha eest ostnud maiusi.Nende asjade pärast pulus kurditoorium B-"rohkem teistele õpetuseks,kui temale karistuseks "(!!).-Harku sa-ta. Raamatute petmise pärast R.N.S.§ 174p.2 ja 177 põhjal mõisteti B.Harku.

Üldiselt on ta väga vaikne ja õrnatundeline,oma saadi kohetseb pisaruteni ja võib väga palju aru olla,teise asust hindab seevastu.Jook-sus olnud kartnud tubakat ja kasuema juure tagasitoomist,kelle ees väga pinnin ja hubi olnud olnud. Vargusi pannud toime,andudes hirmule,et "võtta ja edasi minna kaugele,kus keegi ei tea." Üldiselt on olnud ula-nisetatud varguste eest 5 ja petmise eest 1 kohtu otsus,mis kõik peale esimese k.-P- Rahuk-otsuse Harku mõistsid,kuhu 7.X.1922a. vastu võ ti.

Koloonia pandi ta kuntsmeisse tööle,kus ta igasugu väikseid tähtsuseta asjakesi varastas ja mitmekordsete hoiatuste ,noomituste ja andeks andmiste peale vaatamata igasugu teateid kuntsmeisest välja andis

(õpetajate nõusogu ja valvekom. otsusid j.n.e.),lõpuks andis välja vale linna soldu lubasid.Mingi augusta valmilsed surve abinõud ei avaldanud mõju ja lõpuks sundeti ta kantseleist ära.Tartu lubatuma pidi toomi kaaskasvandikkudele nende vanematelt raha ja asju,aga jättis enesele. Kord oli kaaskasvandiku suvalduma lähkmelise kaasteadja,mida nagi kuid ei taklastanud.Koolis teeb talle löbu tundidel teistele etteütelda .Kantseleis tehtud vargusi selgetab sellega,et teised pealle kainud.Uus paluduist midis asjast teada,tahtis ise sel moel kantseleisse saada.Vargusi paneb toime aarmise ükskõiksusega vastumata tõsiele moraalsele kasvatusele,mis talle osaks saanud.Teades vaga hasti,et vargus ja petmine lubamata,teeb seda siiski nii kergelt ja lihtsalt (kõlbilisest seisukohast vaadatuna)kuna tahtelise pinna ja hinnu võtta puuduvad,ilma varguse kasvatuseta.On juhuse ja tuleb hinnu,siis võtabtingimata. Valetab kõige puhtama naoga.Ka siin petab ja valetab,kui kartus on,et enam,pärale selle koha,kuskile minna ei ole,aga see mõte ei suuda teda takistada ja kaob ühe valitseva tungi eest: võtta ja edasi minna.

Kooli tunnistusea keskmised.Tähelepanu n.n. 7 ja 6, mälu hea,kuid mõõdunud sundmuste kohta puudulik; kriitikavõime rahuldav.Abstraktsed ja kõlblised mõisted tuntavad,samuti ka sotsiaalsed mõisted.

Iseloom neutahtlik,passiivlik,liikuv,pealiskaudne,kergemeelne , kapriis, salaline ja välelik.

Kehaliselt on leida; Myopia, kurgu ja nina reflekside vaga nõrgad;lymphadenitis;varem on põdenud scrofulose põletikku.

Psühhopatline reaktsioonaeju (iseenralised reaktiivsed kalduvused.)

119.K.V. sund.9.III.1908 a. Tallinnas , eestl.Greeka-kat.usku.

Isa venel.,Greeka-kat.usku,ema eestl.Lutheri usku;mõlemad sundinud Tallinnas.Isa sultsetus ja tarvitus alkoholi vahe,südamehaiguse parast sõjavae teenistusest vabastatud;surma sai ta tulekahju puhul.Ema valjas tööl ei käinud,suri vahjahaigusesse k.5 aastasena.

Neil on sündinud abielus $\frac{7}{6}$ l.,nendest surnud $\frac{4}{4}$ l.südamehaigusse ja " asmosse".K. kõige vanem vend on kohtu poolt varguse parast 2 korda karistatud. K. on XIII lapse $(\frac{41}{42})$; neste haigustest on põdenud leetrid ja scarlakid.Peale ema surma andis isa ta kasvatusmaja;lapse viibis 4 aastat 5 kasvastusmajas .Ülemineb ühest kasvatusmajast teise olenes nende

asutuste olukorrast,mitte K. enesest. Kõige viimati oli M. Lutheri kasvatusmajas,kust 5.I.192[illegible]. valvekomitee otsusel ühes Ap.-gu Markuga saadeti varguste ja varguste katsete ning teiste kindlaks tegemata süütegude pärast.Aasta varem oli juurus kuuldavil olnud,varastas viimase palitu tarkust 500 mk. ,mis ühes Ap.-gu kinoga ja muudega peale kulutasid. Sama aasta sügisel varastavat ühes Ap.-gu kasvatusmajas naelsal riiuvast tööliste kuue taskust 300 mk. ;rahu ¼ olevat küll rohkem olnud,kuid koike pole tahtnud võtta. Selle süüteo eest mõistis I.K. 6 jsk. rahuk. K. 7.II. 1923 a. K.S.S.§ 172 põhjal Markus jätta.Mõlemil korral raskis A. varguste eest teistele poistele ja need jälle juhatajale;K. ise küll poiss seda üles tunnud.

Ülalpidamine Markus hulb: käelust hoolimata nuerab ja murab teistega tunnis;kirjutab vihku ropp sõnu,et tahu end pesta (viimasel ajal on puhtam);kusust hoolimata ei lähe tööle ehk luhkub seult ja hulgub mööda õuet ja aetaas.Kolonii poolt antud sokid maas 10 mk. eest teisele poisile;aktis leidub veel Markus kartuli vargusest.Esialgu õpis tisleri ametit,kuid jättis selle " suure tolmu pärast .Kasvatusmajas kaks kooliaastat talve,sellest I kl. 2 talve. Kolonnis II kl. 1½ talve.III klõpib õieti hulvasti.

9x6=?; 9x7=?; 9x8=72; 6x9=?;7x4=28; 9x5=35;9x4=24;4x6=48; 6x4=24; 8x3=18;(6)=?x4=24; (4)=?x7=28; =?:9=4 ; ?=?:4=6; (18)=?:2=9; ?=?:3=9; ?=?:7=3; Tähelepanu n.n. 5 ja 3,pika mõtlemise järele vahest ka 4.Mälu iseäranis nalb:unustab asju ja sündmusi täielikult.Piltide mõtet taipab rahuldavalt; abstraktsete mõistete vahel raskab vaevalt vahet teha.Mäduda päevade tagurpidi lugemine teeb suuri raskusi; kolblised mõisted tuttavad.Varastada ei võivat seeparast,et see teiste oma on,ent salaja saab võtta,siis varastaks küll.Leitud asjad peaks omale,isegi surnul võtaks sõrmuse ära,kui see kallihinnaline on.

Iseloom elav,liikuv,kergemeelne ja pealiskaudne.

Kehalisest on leida : õige suured munad iseäranis pahem;scoliosis sin.,lymphadenitis,bronchitis et trachoma; õõsi kuseb sageli alla.Kasv lühike (143 cm.); muidu keha üldseisukord rahuloldav.

Dehalitas mentis levis qr.

120. R.M. sünd. 5.III.1909 a. Tallinnas.

Vanemad pärit Tallinnast,kus isa vanematel oma maja ;vanaisa oma poolest oli kingsepp.Isa oli lihttööline.Varsti peale R. sündimist avas poe Peterburis,kuna ema esialgu Tallinna jäi,veetes mõned aastad Baranovi mõisas tervist parendamas: ta põdes juba kauemat aega vahjahaigust.R. umbes 4-5 eluaastal sõitis ema lastega Peterburi isa juure, kuid viimane pole tahtnud neid vasta võtta. Juba varemalt olnud ta ema vastu väga halb: peksnud,sõimanud ja riielnud,kõies avalikult teiste naistega labi. Peterburis aidanud ema poes kaubelda ja vahetevahel lamanud haigemajas,kus teda mitu korda opereeritud.Viimasel ajal,kui ema tervis isegi rohkem halvenenud,läinud isa aarmiselt sallimatuks:ajanud perekonna magamistoast välja;laua kella ette seadnud koogid taldrikuga, nii et kella vaadates pidanud ka kookide peale vaatama;nälgivale perekonnale teises toas pole aga sugugi süüagi andnud; vahete vahel kutsunud õhtuti lapsi saapaid jalast ära tõmbama ja andnud selle eest neile tuki leiba. Ema toitnud kõigi sugulaine,kes jäätohaujal teadnud,ent viimase lahkudes Peterburist 1918 a.,pole enam aitajat olnud.Laste koolitamiseks pole isa raha andnud ja need olnud sunnitud koolist lahkuma. Viimaks palja sunnil sõitnud lapsed tädiga Tallinna vanaema juure,kuna ema haigemajja jäänud ja alles 1 kuu hiljem neile järele sõitnud. Vanaema võtnud nad Tallinnas väga vaenulikselt vastu (seda kõike jutustades lõdiseb R. lõug ja silmad on vett täis): 6.I.1919 a. paigutas vanaema R. ühes vanema vennaga E-ga Luthera kasvatusmaja,jättes kõige noorema enese juure.Samal ajal suri ema kliinikus.Vendade ülalpidamine kasvatusmajas oli väga hal b, iseäranis R. oma,kes seal palju varguse teinud pani:varastas kaaskasvandikult kaldraha,kindad j.n.e. õpetajalt kuke ja kanna,mis ühele tuttavale naisele müüs. Nende süütegude pärast saadeti K. valvekomitee nõusolekul 7.I.1921 a. Harku,hiljem mõistis rahukohtunik tema varguse pärast sinnasaamasesse.Vennad Harku saatmine varguste süüdistuste ja jooksuje pärast lükati valvekomitee poolt tagasi.

Tahtsamaks süüdimuseks kohtunik oli õpetaja tütre K.(o aastane) vägistamine ja tapmine. Kord 2.VIII.1921 . mängis õhtuniku K. ühes V. O (oõ) R.M.;A.B. ja ühe teenija paari aastane poeg .B. teinud teistele ettepanekuu K. metsa meelitada ja ära vägistada. R. ajanud poisikese seelt ära kaartes,et see neid välja annab.Kokkusaagitud plaani järele tahtnunud kõik üksikult traataiast,peale B.,kes ühes tütarlapsega

järele tulema pidanud.Raudteel kohates rääkitud,et peale vägistamist tulevat tütarlaps ära tappa muidu räägivat vahest ära ja nemad saavat karistatud (vaata O nr.66).Peale suguosade suurendamisekatse kui veri jooksma hakkanud,lakkanud vägistamast ja B. öelnud:"nüüd peame ära tegema ja keegi ei tohi ära minna,et süüd teise peale ajada".-"Hea küll" ütelnud R. ja löönud lapsele pussiga pähe.Pussi ostnud vähe aega enne seda juhtumist,ja kannud seda alati kaasas.Tapmise järele pole tahtnud pussi enam kunda,sest teised küsinud: " sul oli puss,too ta välja me vaatame kas seal verepiekke ka küljes on ".Selle kuritöö puhul mingisugust iseäralist kahetsust ei avalda. Hiljem on kannu pinnanud ja ühel defektiivsel kasvandikul rusikaga suust ja ninast vere välja löönud. Saab väga ärritatud,kui tähendan,et temal õigust ei olnud seda teha, kuid väidleb vastu,et teine tulnud tema kallale ja siis olevat temal õigus olnud rusikaga lüua.Suitsetab palju,mängib kaarta ja vargsi lüpsab lehmi karjamaal; kord õpetanud teisi kartulivargile;ei kuule keeldu ega käsku.Aneti õppimisega ei saa toime ja varsti läheb uuele üle.

Kolonni koolis on 3 talve käinud,istudes I kl. 2 talve,II kl. õppis rahuldavalt;III kl. laulmine ja joonistamine nõrgad.(XII.23)

6x7=42; 7x8=63; 7x9=?; 8x6=64; 8x8=?;9x4=36;4x8=32;=?x6=42; (8)=?x6=24; (3)=?x7=21;(4)=?x4=16; 4=?x6 =30; 2=?:4=5; =?:2=3;2=?:2=2; ei taipa millest asi selgub,alles pika seletuse järele ütleb "seal on " (6)=?:3=2; 12=?:4=3; 24=?:6=4. Tähelepanu n.n. 7 ja 3(4).Abstraktseid mõisteid eraldab.

Kas on kõik õige lauses: ema lõikas õuna pooleks ja andis suurema poole pojale? V. Ja on; ta armastas poega rohkem.

Kas on kõik õige lauses: isa lõikas apelsini pooleks ja andis suurema poole tütrele? V. Ja on.

Mis see tähendab,kui ma ütlen: minu nuga on puhas kullast? V.Ta on kullast tehtud.

Mis see tähendab,kui ma ütlen:minu nuga on puhtast kullast? V. Ta on kullast tehtud.

Mis see tähendab,kui ma ütlen:minu nuga on puhas puust? V. Ta on puust tehtud.

Mankondade nimesid teab,kuid arvu ei tea. Tartu linnas olevat kuulus Ülikooli poolest.Eestis olevat 200.000 elanikku;Tallinna elanikkude arvu ei tea,olla küll õppinud,kuid ei mäletavat.Varastada ei tohtivat,sest see olevat teise vara võtmine.

Millal tuleb katte maksta? V. Kui teine kurja teeb.

Kättem maksta tulevat nõiga,sest vastasel korral kaebavat teine sind

kohtu ja sul enesel minevat halvasti. Edasi selgub,et kaastundmuse mõiste pole tundmatu,sellest olla vanaema seletanud,kuid kõik kaastundmuse põhjused on puhtegoistlised nagu arvamine,et kätte maksta pole hea,sest saad ise veel karistada,las kohus maksab sinu eest kätte.Ainuke tunne,mis teda liigutab,on mälestus emast ja seegi seepärast,et ise ühes kannatas - temal enesel olnud paha.

Iseloom toores,julm,egoistlik.Mingit iseäralist soovi tulewiku kohta ei ole peale soovi kergemalt elada. Ta arvab,et temast "õiget ametmeest ei saavat,sest taho puuduvat.".

Kehaliselt on leida: köverad hambad,kõrge suulagi;kuutõbi (õosi touseb üles, könnib mööda tuba, karjub ja laulab),naeb kohutavaid unenägusid (kukkumine).Magama jäädes ärkab tihti üldiste maskiite tõmmete all;sagedased peavalud,nõrgapoolne valutundelikus ja lymphadenitis.

Päritud degeneratiivne psühopaat. konstitut. eetil.kõrvalekaldumine (hingeliselt tundetu,sündinud kurjategija);aeglane (Epilepsia ?)

121. A. M. sund. 24.III.1908 a. Tallinnas.

Vanemad pärit Masu v. L.maak.,kust varsti peale abiellumist Tallinna asusid. Vanaisa isa poolt suri 70 a. halvatusse ja vanaema 67 a. tiisikusse.Tallinnas jätkas isa maal õpitud kingsepa ametit;aastas sissetulek 80.000 mk.,suitsetas ja alkoholi tarvitas vähe,sõjaväe teenistusest vabastati kopsu tiisikuse tõttu,mida praegugi põeb.Emal ametiks on ainult kodune töö. Tädi-tütar vaimuhaige

Neil oli abielus $\frac{3}{1}$ l.,nendest surnud 2:tütar krampidesse ja üks poeg kurguhaigusse.Väljaspool abielu on emal üks poeg,kes varguste pärast mitmekordselt karistatud ja Harkus olnud. A. on I laps ($\frac{26}{25}$);kõndima hakkas 1 ja rääkima 1½ a.,emarinda sai 6 k.;laste haigustest on põdenud leetrid.Koolis on käinud 4 talve,istudes II kl. 2 talve (arvuteadus nõrk).Koole on 3 korda vahetanud;viimase vahetuse põhjuseks olid (sega kool)tüdrulapsed,kelle vastu A. mitte ükskõikne polnud.Suvel oli ilma kindla ametita ehk aitas isal kingsepa tööd teha,mida ta ei sallinud.Juba varem oli A. tuttav Iellaanise õe (Võlkm.)pojaga ja koolis said nad häiks sõpradeks,Volkm. on väljaspool abielu sündinud,

tema ema oli turukauplejaks ühiselt kellegi meesterahvaga. 1920 a. suvel varastas V. sellelt mehelt raha,mille A-ga koos ära raiskasid kinos, meresõitudel ja maiuste peale. Et V-i karistusest päästa võtnud A. süü enda peale;kohus andis mõlemad vanemate valvele.Samal aastal varastasid kirjandust,mille V. A. juure pööningule töi ja sealt osa kaupa müüs. Kohus kestis A. edasikaebusel üle aasta ja lõppes tema koloniisse saatmisega R.K.S.§ 169 ja 170 põhjal.Samal ajal pani koos vennaga veel mitmed vargused toime,kes alaliselt ümber hulkus,kodunt varastas ja ühes suuremate uulitsapoistega vargusi korda saatis.Kodus said ümberhulkumise parast nuhelda,mispärast ka vend ära põgenes,kuid A. ei lainud ühes.

Harku toodi ta 7.VII.192_a.,kus ta tema hoolde antud ärasõitnud kaaskasvandiku summadani rüüstamisest osa võttis.Koloniis on ta mitu korda üht afektiivset kasvandikku peksnud.Koolis õppis halvasti,iseäranis nõrk oli geomeetrias,Eesti keeles ja ajaloos. Tal ei olevat olnud tahtmist õppida ja " vähe aega selleks, mispärast siis parem üldse mitte õppida"; jäi IV kl. istuma. Opib rätsepa ametit.

7x9=63; 9x8=72;8x7=56;7x6=42;11x7=?=177;11x22=?(251) (Ei suuda peast kasvatada),9=?x8=72; --?x7=56; (18)=?x12=156; 156 ei oska peast jagada 12-nele,198:11=?=22. Tähelepanu n.n. 5 (6) ja tagurpidi 3.

Mis vahe on liibliku ja päksukese vahel ? V.I-väike;II-suur ja pesitseja.

Missugusesse liiki kumbki kuulub? V.Ühte liiki. Ei oska liinu mõistet määrata.

Mis vahe on kapsaussi ja kapsaliblika vahel? V.Esimesest areneb teine välja.

Mis vahe on lapse ja põlvepiku vanamehe vahel ? V.Viimast ei ole olemas ehk on jutustustes.Vahet ei tea; laps kasvab suuremaks.

Mis vahe on 2 noa vahel ,kui üks on puhas kullast ja teine puhtast kullast? V. Vahet ei ole.

Kas on lauses kõik õige: ema lõikas õuna pooleks ja andis suurema poole tütrele? V. Ta armastab tütart rohkem.

Kas on lauses kõik õige: isa lõikas apelsini pooleks ja andis väiksema poole pojale? V. On õige.

Ei tea kuub liigub,kas kuukera ümber päikese või ümberpöördult;lõpuks arvab viimase õige olevat.Samuti eeldab seletada,millest tuleb öö ja paev:päike minevat looja ja muud midagi. Tööga hakkama ei saa:lappi iseseisvalt peale õmmelda käib tal üle jõu,kui töö õtsas - jääb liikumatult istuma kuni uus töö kätte antakse.Isast peab rohkem lugu kui emast,kes tigedam olla,isa nuhtlevat küll rohkem,aga ta kannab hoolt perekonna toitmise eest,kuna ema selleks kodu olla,et turul käia ja sööki valmistada.

Iseloom lapsik,väsimustõratav,kuid valelik,kinnine ja vagune,üles-

ärritatuna saab vihaseks,värisedes kogu kehast.

Kehaliselt on leida: deltoidsm.(punane-rohelineks, gr.I ja III-st tunneb suure uurimise järele ainult 8.II,IV,IV,VIII mitte ühtegi, VI ütleb kõik valesti,IX ei tunne 3,6 ja 4; X-XII tunneb kõik peale nelja ja 9.XI t. j.;suulagi kõrge ja kitsas;valutundelikus nõrk;kurgu refleks puudub,põlve oma nõrk; lymphadenitis ja üleareused hambad; coitus 12 a. 14 a. tütarlapsega.

Psühopaat; ebaloomuline ärritatavus (eksplosiivne) depressiivne.

122. H.E. sünd. 27.III.1905 a. Tallinnas,eestl.,greeka-kat.usku.

Vanaisa suri 70 aastasena vähjatõppe ja vanaema vanadusnõrkusse. Isa sünd. Keima,ema Suuremõisa v. Kasvas isa Haapsalus,abiellus Tallinnas.Enne Vene-Jaapani sõda viibis Peterburis,kuna sõja ajal Vladivostokis lukusepana teenis.Hiljem asusid Tallinna,kus H. sündis. Veel aasta hiljemalvas isa Kuressaares kõrtsi.Olles 25 aastani täiskasvanud, hakkas ta sõja ajal suurel määral alkoh li tarvitama.Mainitud põhjused muutus elu Kuressaares põrgupiinaks tervele perele. 6 aasta möödumisel asusid nad Tallinna. Isa leidis tööd lukusepana vabrikus,10.000 mk. aasta sissetulekuga.Sõjavõe teenistusest vabastati tema kui üksik poeg

Abielus sünd. neil $\frac{5}{2}$ l.Poegadest suri üks difteriiti,teine kopsutuberkuloosi 11 aastasena.H.on III laps ($\frac{28}{29}$ l.). Keima hakkas ühe ja rääkima 1½ a. Emarinda saanud 2 kuud. Lapsepõlve haigusi ei mäleta,muha arvatud krambid 4-5 a. vanuses.Öösiti karjus magades,ronis voodist välja,hiilis kõrtsiruumi,kus pudeleid ja klaase puruks pildus.Sarnane seisukord lõpjes harilikult krampidega:kehas kangestus,hambad kramplikult koos,(milliseid ainult suurel jõupingutusel avada suudeti),huultel vaht.Kord 15-16 a. laimud mererannikule,kus uinunud. Äkki tunnud midagi iseäralikku sündivat:silme ees keerlenud kohutava kiirusega suurenevad ja vähenevad rõngad.Teda vallanud hirm.Arkas ligi verst rannikult eemal.Sarnane juhtumine kordus kalapüügil sõbra seltsis.Lebades tee ääres hakkas äkki karjuma,tõusis ja pistis jooksma, tulles mõne minuti pärast meelemärkusele.Varemates aastates põdes kõhutõbe ja "uut haigust". Koolis õppis 5 talve,istudes I ja III kl. kaks aastat,isa arvamisel " mõistuse nüriduse tõttu". Viimasel aastal puu-

dus sagedasti koolist. 12-13 aastaselt andus korrapärasele hulkumisele. Vanemate vahelised tulid suurenesid;põhjuseks oli peamsjalikult isa liig-joomine. Vanem vend põgenes Venemaale,kuna H. ikka rohkem hulkuma ja varastama hakkas. Saksa Okupatsiooni ajal elas osalt maal,osalt linnas ilma kindla ametita.Samal ajal oli tal esimine kohtuprotsess toast rahavarguse puhul,anti isa valvele. 14 a. tabati varastatud asjade müügilt ,mis Harku mõistmise põhjuseks sai.

Harku toodi 5.XI.1922a. Ülalpidamine võrdlemisi korralik.Loetakse paremaks kasvandikuks.Ametiks õpib sepatööd. Koolis praegu III kl.,kus kaunis häid edusamme teeb.

Intelligentsis defekte ei leidu; anded piiratud,teadmised vastavad 12-13 a. õpilasele. Tähelepanu nõrgad 6 ja 5.Seltskondlikud teadmised halvad:pole peaaegu mingisugust huvi margata. Vargus olla teisele ülekohtu tegemine.

Kehalisest: kõrge suulagi,kuulmisvõime parema kõrvaga halb.Veidi köverad jalad,näha paar aastat õõsitu valud ja krambid.Onania 15a. coitus plikaga 17 a.

Epilepsia.

123.P.J. sünd. 14.IV.1908.Tallinnas Venel.,Kreeka-kat.usku.

Vanemad venelased,pärit Smolenski kub.Isa teenis laevakokana. Suur joodik.Ema elas teiste meestega.Mainitud asjaoludolid alaliste tülide põhjuseks.1914 a. läksid lahku.Isa läks sõtta,kadus teadmatult. Ema sõitis vanema vennaga Venemaale,andes P. vaestelaste varjupaika. Sealt paigutati tema hiljem "Plato" nimelisse varjupaika.Ei pidanud ennast seal küllalt korralikult üleval,mille tagajärjeks sagedased karistused olid.23.X.1919 a. põgenes viimaks koos kasvandik S-iga varjupaigast.tädi juure. Siit varastasid raha ja sõitsid Raasikule S.endise peremehe juure tööle.4-5 päeva järele sõitsid linna tagasi.S. tabati tädi poolt tänaval,kuna P. varjupaika tagasi läks. Siit alates muutus tema ülalpidamine väljakannatamatuks. Ta ei paenutanud korra alla,mille tõttu varjupaiga juhataja teda Harku üle viia palus. Oma paha ülalpidamist seletab: " Mina veel hoida,nii kui nad viiakse Harku. "

Paigutati Harku valvekomisjoni otsusel 31.X.1919 a.Siin käis teiste kasvandikudega toorelt ümber:Väiksel M. löi rusikaga nina verisseks,H-l löi kõrvast vere välja.T-le löi magamistoas pähe j.n.e. Tõrgub

õpetajate käske täitmast,lahkub omavoolilisel teelt,varastab töötoast ja mujalt igasuguseid asju,mängib tuha peale kaarte,oli kord purjus. Õpib kingsepatööd.Koolis õpib hästi.Mängib kahuldavalt pasunakoores. Intelligentsis mingisuguseid defekte ei leidu.Tähelepanu n.n. 7 ja 5 Koolitteadmised k[illegible]skmised.Kõiblisi mõisteid tunneb.Tööd ei saali.

Kehaliselt on märkida: lapsepõlvest parit olevad haavade arvid, mis enamasti kukkumise tagajarjel saadud.Pahema käe IV ja V sõrm valejatkus.Suu viltu.Conjunct.follicul. Kuulmine nõrk (4m.)Kasv väike.Lymphadenitis.Keha üldseisukord hea.

Iseloom elav, kergemeelne,ekliine,vägivaldne,törkuv.

Konstitut.,eetiline kõrvalekaldumine (hingeliselt tund tu,antisotsiaalne) erootiline,eksplosiivne.

124.V.V. sund. väljaspool abielu 22.VII.1904a.Kiiu v.Harjumaal.

Ema parit Kiiu v. kus oli talu teenijaks,talvel kudus kangaid; hiljem hakkas mõisa karjatalitajaks.Alkoholi tarvitas vähe,on palju vargusi toime pannud.Peale V. on tal väljaspool abielu veel kaks last,üks suri nooreit.

V. kasvas kuni 7 a. taludes ja pärast mõisas,hiljem Rakvere linnas;ö a. hakkas ta karjas käima.Umbes samal ajal abiellus ema uhe puusepaga,kellega väga halvasti elas.Esimesel suvel karjas olles,jooksis V. mitu korda ära ema juure.Teisel suvel jooksis karja juurest ära,hulkus umber siin ja seal.Samal ajastal hakkas ka varastama,peamsjalikult raha, võt[illegible]tes igalt poolt kust sai. Järgmistel aastatel kordusid samad nähtused:hulkus või elas sugulaste juures.Teenitud m[illegible]na pole ta koju viinud, vaid olla kõik ära muunud. Saksa okupatsiooni ajal süüdistati teda kartuli varguses.Rakveres mõisteti õigeks.Sel ajal oli ema juba oma mehest lahus,alaliste tülide ja enese kõlvatu elu pärast,1919a. veebruaris tunginud V. õosi ühes teise poisiga akna kaudu tuppa ja varastanud pesu ning muid asju,millise suuteo eest teda ema valvele anti. Järgmisel aastal jooksnud jällegi karjast ära,hulkunud ümber ja mõnikord teinud töod kus juhtunud. Ühes sõrnases konas varastanud rahakoti voodist padja alt ning jooksnud metsa.Selle süuteo eest mõisteti ta 26.X.1920 a. Harku ,kuhu 3.I.1921 a. toodi.

Ülalpidamine kolonnis on väga halb.Ka kõige väiksem asi viib te-

da õpetajate vihahoosse,milles ta enam pole võimas oma tegudest aru andma.Ulles tugeva kehaehitusega,pekstab ta kõige tühisema asja pärast su urtele ning väikestele kaaskasvandikkudele rusikaga näkku,kõrvade peale ja mujale,kuni vereni,tõukab teisi jalaga j.n.e.Kord viskas ta ta teise kasvandikule,ilma mingisuguse põhjuseta,vagunist puuhaluga päne;teinekord viskas kiviga õpetaja akna katki;ilma ühegi põhjuseta jookseb reast minema j.n.e. Roppudel sõnadel pole piiri ei meistrite ega juhatajate vastu.Tööd tema ei taha,isegi hästi tasutavast jaotöost hoiab kõrvale,logeleb metsa mööda ehk magab kuskil pööса all.Varastab teistelt kasvandikkudelt rasa ja asju,mis aga ette juhtub,Kogu tema ülalpidamine on sugeli niisugune,et õpetajad tema terve mõistuse juures kahtlevad.Õneski töökojas tööga toime ei saa,mispärast ta siis vaid mustatöö peal on (pesupesijaks).

Esimeses klassis istus 2½ a.11 kl. õpib saamati väga halvasti, siiski on õppinud kirjutama ja lugema. 2x4=6;3x3=9;3x2=?; 3x4=?; 2x5=?; 7x14=147;Mõeldud arvudega arvustamisest üldse aru eisaa. =?x2=4. Tähelepanu n.n. 3 ja tagurpidi vaevalt 2.

Mis vahe on puu ja pööса vahel ? V. puu on suurem kui pööсas.

Mis vahe on hobuse ja härja vahel? V. Hobune on tugevam tööloom.

Mis vahe on ruuna ja täkk vahel? V,Ruun on lõigatud.

Mis vahe on lapse ja põlvepikkuse vanamehe vahel? V.Seda ei tea.

Mis vahe on vale ja eksimise vahel? V. Oled eksimise teele läinud,tahad maha salata ja ei taha õigust rääkida.

Mis on raskem kas tool tina või tool sulgi? V, Tina on raskem.

Mis on raskem kas 1 nael tina ehk 1 nael sulgi ? V.Üks nael tina,sest sulged on kerged.

Esiteks arvab ta ,et nädalas on 4 päeva,ent lõpuks arvab ikka 7 päeva olevat.Päevade nimed teab ka tagurpidi; aastas olla 166 päeva ja 10 kuud,mille nimesid ta ühtegi ei tea.Oma emast räägib ta nii halvasti, nagu seda varemalt veel ükski kasvandik pole teinud ja lubab teda kohtusse kaevata selleparast,et julgenud tema vargustest teatada. Vargus oi ta üldse köikide poolt keelatud,kuid saiaja olla tema küll nõus raha varastama.

Tema minevikust ei saa ühtki kindlat pilti ta enese jutu järele. Sündmusi ajaga sidusa üldse pole võimas,raskimine on segane; üht ja sama sündmust jutustab ta mitmes variatsioonis,ema olevat mehele läinud üks aasta enne tema kolonisse toomist (ergo 15a.) ja siis olnud ta 9a. ja teist suve karjas j.n.e. Ka oma vanadust ja sündimise aega ta ei tea.

Kehaliselt on leida; kõrge kitsas suulagi, madal ots.Silmapilude välisnurk madalamal seesmisest; suur analgesia,les/jalg ühes jala ebaloomuliku ehitusega,lymphadenitis;tugevad suguosad (onanist 17 a.) coitus per anum enne 18 a;kaeoleval suvel võgistas ühe poisikese,kellel kärjumiste ja appihüudmiste peale vaatamata pärasoole lõhki käristas,18 ühe kasvandiku öega coitus. Keha üldseisukord hea.

Iseloom salalik,kättemaksuhimuline,metsik,vaade luurav.

Imbecillitas. ereetiline.

125. A.J. sünd.14.IX.1907 a. Tallinnas eesti.,Greeka-kat-usku.

Isa jäljeta kadunud kui A. umbes 1 a. vanune (A. jutu järele olevat Ameerika sõitnud),peale seda pole temast mingisugust teateid. Ema eesti. Lutheri usku,pärit Tallinnast.Varemalt kais sadamas tööl, nüüd vabrikutöol.

Abielus on neil sündinud 2 last ,1 poeg surnud 1 kuuliselt kõhuhaigusesse; A. On II laps (?/19);kõndima hakkas 1 a.2 k. ja rääkima 1½ a.,sama kaua sai emarinda.Tööle minnes viis ema harilikult ta lasteaeda.6-7 a. hakkas A. ka üksi käima,kus juures tihti paeva tuttavate pool veetis.Umbes 9 a. saadeti kooli,mis talle sugugi ei meeldinud. Hommikuti laks kodust välja,et kooli minna,kuna hulkus sadamas ja mujal ning tuli umbes kella 1. ajal koju.Nii on ta üldiselt 3 talve jooksul koolis käinud. 10 a. hakkas ka väljaspool kodu öobima.Juba enne koolis käimist hakkas ema järelt raha võtma (mis vargus ei olevat) .Umbes 10 a. jäi kord kinnosse,mille kassa ta ära lõhkus; purajasti kui ta mööda nööri aknast alla laskus tabas teda öovaht.Selle süuteo eest anti ta ema valvele.11a. varastas elektritraati ja Saksa okupatsiooni ajal (12a) saapaid.Hiljem on ta veel vähemalt 1 kord ema valvele antud;igasuguseid vargusi on veel palju rohkem olnud,küll murdvargusi tubades, küll sadamas j.n.e.2.XI.1918 a. sadamas toimepandud elekrtitraadi varguse parast möisteti ta 17.V.1919a. R.K.S.§ 169 ja 6 põhjal Narva.Sellele järgnesid 3 murdvargust (üks neist K.S.§ 1647 alusel) ja vähemalt 5 kohtu asja § 169,170¹ p.2,ja 172 ja teiste põhjal. Vargustes näitab üles viiumust ja äärmist külmaverelikust: toimetab vargusi sama lihtsalt nagu õhtu magama heidab.Kindlat anamneesi,andmete puudusel ja A. valetami-

se töttu,polnud võimalik korku seada.

Harku toodi 6.VI.1919 a. 1½ a jooksul pögenemist pole olnud, kuid 1921 a. oli 4 jooksu ja peale selle mitmed omavolilised 3-7 päevalised linnas käigud.Kolonlis ei olevat nii hea kui väljas,kus ei olevat tarvis tööd teha ja pealegi olevat tal selg haige. Jooksude ajal on mihmed varguseid toime pannud. Praegu enam pögeneda ei taha: ei olevat isu ja lastavat linna (neil kaikudel,kasvandikkude jutu järele,kiiakse "teenimas" ja"tõstmas".

Väga kergelt saab vihaseks ja siis löbu millega juhtub,kord löi kingsepa töötoas,kus ametit õppimas,kaaslast töö noaga ja teine kord hoidis nuga nii moodi,et teine pidi otsa jooksma. Väga kangekaelne ja sõnakuulmatu,söimab väga roppuste;tihti mitmekordsest käsust hoolimata tööle ega ritta ei lähe. Kolonlis on ta ühe liht ja ühe murdvarguse toime pannud;mängib kaarta ja "külli või kirja raha peale. Kolonii koolis on 3 talve I kl. käinud ja II kl. jäeti nüüd ka 2 a. Ülalpidamine koolis halb: õppeabinõud kas kaotatud ehk lõhutud.

3x4=12; 7x3=21; 4x6=24; 7x4=28= 6x4=24; 9x3=27; 9x4=36;9x7=63; 7x8=56=56; 9x8=72; 11x10= 101; 10x15=250; 11x15=150=155.

7=?x9=63; 7=?x8=56; 10=?x13=130; ==?x11=154;ei tea. ?x11=121,ei tea.Tähelepanu n.n. 5-6 ja 4 (10-15 sek.mõtlemise järele)Piltide üldist mõistet ei taipa (Peterson § 13 ja 17 Ster 43) vaid jutustab üksikuid momente;(vähe paremini taipab Peterson § 6 ja Stern 41 ja 45). Ettenäidatud joonistusi,peale õige lihtsate,järele teha ei oska.

Mis vahe on mesilase ja karbse vahel? V.Mesilane mõelab,karbes ei,mesilane on mets loom.

Mis vahe on kapsaussi ja kapsa liblika vahel? V.Liblikas lendab,aga uss ei lenda.

Mis vahe on metsa ja pärgi vahel? V.Pärgis on ilusad teed ja puud ilusasti istatud,metsas aga ei ole.

Mis vahe on putke ja poosa vahel ? V.Vahe on,aga ei tea öelda.

Mis vahe on liblika ja varese vahel? V.Vares on suur ja liblikas on väike.

Mis vahe on särje ja varese vahel? V .Särg on kalad vees,aga vares lendab õhus.

Mis vahe on ihnuse ja kokkuhoidlukkuse vahel? V.See on üks.

Mis vahe on villa ja villase kanga vahel? V.Villad on villad,aga kangas on riie.

Mis vahe on vale ja eksituse vahel? V. Seal pole mingit vahet.

Valet näites nimetab öieti,kuid eksimist näites ei saa aru ja nimetab seda valeks.Näites,kus peaitnägija poisikeste varguse maha salgab,nimetab

halvaks teoks,aga kui tema ise oleks varaste asemel,mis oleks salgamine hea tegu.

laev - midagi
taskuvaras-politsei
punane -tuli
Tallinn- linn
lauatus-paar
päike-veri
pat--andeks anda 15 sek.
laisk-kärbes 25sek.(mangib kärbsestega)
mets-meri
uss- Uusler (ühe kasvandiku nimi).
Punane- päike
Jumal-Jeesus.

armastus -ei oska (15 sek.)
lapsed-jooksevad.
Täienda kuni lauseni
Pikne-sults-kisa
haige-arst-rohi
haige-rohi-terve.

Mitte ühelegi ei oska midagi juure lisada.

Kumb on raskem kas 1 nael suigi või 1 nael kõhba? V.Üne raskused.

Kumb on raskem kas toop suigi või toop leiba? Kord raagib,et ühe raskused,kord leib raskem.

Kas lause on õige:emal lõikas õuna pooleks ja andis suurema poole pojale? V. On õige.

Kas lause on õige: isa lõikas apelsini pooleks ja andis suurema poole tütrele? V. Ja on.

Kas on õige,kui öeldakse. Paul on suurem kui mina,Juhan on suurem kui Paul ja mina olen suurem kui Juhan? V. Mina ei tea.Veidi aega mõtleb, siis vastab ära ja vastab laisalt ning hooletult " ei tea".Kooli teadmised vaga nalvad.Vargus olevat politsei poolt keelatud ja teise oma ei tohtivat võtta. Politsei ju selle jaoks valjas olevatki,et järele valvata. Kui saiaja saab võtta,siis on hea ja võib võtta.Näite,kusvaras vargalt raha kaest ära võtab,kiidab heaks,et sai suure summa raha; tema võib olla,teeks sedasama,aga ei või ette teada millal ta võtab. Koju ema jure läheb,et raha saada.4 a. kinnistumisest olevat küllalt,tulevikus vargile ei taha minna.

Iseloom julm,külmaverelline,häbematu,väljakujunenud varga tüup. Töö põlgaja.

Kehalliselt on leidu: kõrge ja kõitsas suulagi;lühikene kasv ja väike pea;silma pilude asümmetria; lestjalg ja O-jalad; kuulmine halb; peas mitu kivilöögi arvi; pahema nõsaluu operatsioon (post.ot.med.) status lymphadicus;onania 13 a. coitus nõrstega 14 a. ja coitus per qnum (15-16 a. saadik).Väljanagemise poolest puht mustlase tüup.

Debilitas mentis.

konstitut.eetil kõrvalekaldumine (ningeliselt tundetu) aeglane.

126.V.K. sund. 17.1.1907 a. Narvas.

Vanemad, vabrikutöölised,sund. ja kasvanud Narvas.Ilma sõjas langes isa vaagi ja vabanes sealt Saksa revolutsiooni tagajärjel. Peale Saksa okupatsiooni lõppu asus ta Narvast Peterburi ,kus ta kommunistide poolt mobiliseeriti;mõni nädal hiljem langes lahingus.

Abielus on neil sündinud $\frac{5}{2}$ l., nendest surnud $\frac{3}{1}$ l. Ode käib vabrikus tööl,kuna kaks nooremat venda kasvatusmajas viibivad.Ema tööl olekul vaatas laste järele vanaema. V. on 11 laps ($\frac{26}{19}$);kondima hakkas 1 a. rookima 11 k.;esmarinda sai 9 k. 8a. hakkas suvel karjas ja talvel koolis käima;koolis käis 2 talve jooksul 4 kuud; ei tahtnud koolis käia, vaid hulkus linnas ümber. 11 a. jäi talveks maale peremehe juure ja peale seda enam kooli ei läinud,kuid mingisugust kindlat ametit talvel ka ei pidanud. 1921/22 talvel hakkas kellasepaks õppima,kuid paari nädala järele oli nikm tais ja jättis selle ameti maha. Andus hulkumisele ja vargusele;ema sõna ei kuula nud. 1920 a. karjas olles,varastas peremehe saunas olekul 1500 mk.,mille eest omale saapad ostis.Vargus tuli alles aasta pärast ilmsiks. ja R.P. rahukohtunik mõistis V. 6.X.1921a. Harku, sest ema ei tahtnud teda oma valvele võtta, sõnakuulmatuse pärast.Mingisugusel põhjusel pole kohtu otsus kone täide saadetud. S.a. kevadel asus ema ühes V. ja õega Tallinna elama,kus nad kõik 3 sitsivabrikus tööl käisid. Siin tabas teda politsei ja ta saadeti 12.VII.1923 a. Harku.

Kolonii's paigutati 111 kl. kus halvasti õpib. Intelligentsis puudusid ei leidu (kombinatsiooni ja assotsiatsiooni võime korralik; tähelepanu n.n. 7 ja 5) Kooli teadmised halvad; mälu nõrk. Vargus olevat keelatud valitsuse poolt;varastada ei tohi,seepärast et see toob inimestele kahju. Tema aga ei taha minna vargile vangistust kartes; tahaks kodu olla ja tööd teha.

Iseloom elev. Näoilme tõsine.

Kehaliselt on leida:kõrvade anomaalia, O jalad,status (thymico)lymphaticus ja struma. Onania 15 a.

Midagi naiglast pole.

127 . E. K.sund. 23.VIII.1905 a. Tartus.

Ema tuditütar nõdrameelne; viibib "Seevaldis"Leliepoeg nõrgamõistuslne. Oemees elukutseline varas. Isa pärit Viljandi ja ema Võru

maakonnast. Isa kasvas vaeselapsena Ulila v. E. sündis isa teisest abielust. Esimesest abielust oli isal 4 last. Hiljem asusid vanemad Tartu elama, kus isa puusepa töod tegi. Alkoholi tarvitas väne. Isa sõjaväes teenimud ei ole. Kohtu poolt karistatud 66 aastasena. E. 13-aeluaastal suri isa meerupõletikku. Kolm kuud hiljem abiellus ema 56 aastasena teist korda. Oma tegumoe poolest oli ema alati iseäralik.

Nende abielus sündis $\frac{4}{0}$ l. E. on IV. laps. Vara läks kooli õppides 6 talve ja lõpetas 4 klassi. Vahetas tihti koole. Ei peetud kuskil kaua koerustukkide pärast. Õppida ei viitsinud, vaid hulkus umber. Beale õpetöö lõpu ei lainud kunagi koju, vaid hulkus poole ööni linnas. Tihti valvas ema kooli ukse juures, et teda tabada ja koju viia. Õõsiti magas tuttavate juures, kaiss õhtuti kinodes ja muidu ümber hulkunas. Talle ei meeldi ema töreleinised hulkumiste punul. 12a. 10k. varastas karjas olles omalt peremeelt 600 mk. ja põgenes linna. Olla tantnud juba varem ära minna, kuid peremees ei olla palka välja maksta tahtnud. Selle süüteo eest anti ema valvele. Samal aastal mõisteti õigeks aknahaakide varguse kahtlustuse punul. Isa, ise olles haige, keelas teistel poissi karistamast, öeldes: "Küll saab ka temast kord mees." See aina suurendas poisi hulkumishimu. Isa matusele E. ei lainud, seletades, et mina peab tema seda halsevat meest vaatama". Kui ema mõni kuu hiljem abiellus teisega, pahandas E. vaga. laa. hakkas tööle veskipoisina. See oli venna mõju, kes korduvalt seletas vargapoistega läbikaimise kahjulikust. Varsti süüdistati E. vaba varguses joobnud v@skilliselt. Veskilt pogenes viies kaasa mõlari tisleri riistad, Esimene süüdistus tühistati andmete puudusel. Viimase varguse punul mõisteti Harku. 1920 a. teenis vabrikus õpilasena. Sealt lahkus aasta hiljem " nervise nõrkuse töttu. "Hakkas veel rohkem ümber hulkuma, otsides õõsiti ülualust, kus juhtub. 1921 a. sugisel kutsus keegi tuttav teda oma poole. Roope mõisa õunaaeda tööle; seal varastas varsti kuldkella, ja raha, millie eest R.N.S.§ 169 põhjal 31.I.192< a. Harku mõisteti. Muuseas on olnud veel üks Harku mõistmine varguse pärast R.N.S.§ 169 ja 170 põhjal. Ühevahe töötas rehepeksu masina juures. Siin kadus jälliegi raha, millie varguses E-t süüdistati. Hiljem kahtlustati a mõisnisti, kes põgenes. Asi on alles uurimisel. Aktis leidub veel süüdistus kolonnis kaaskasvandiku raha varguses, ja korratus ülalpidamises. Kord loonud teisel kasvandikul ninast vere valja; leppisid omavahel ära, kuna E. andeks palus.

Töotab rahuldavalt sepapajas. Õppis II klassis, millie rahuldavalt lõpetas. (Varemalt õppis juba IV kl.) Ükskordüht ei oska. Arvab küll õieti:

7 =?x6=42; 7 =?x9=63; 13 =?x14=183 j.n.e.Peast ei oska jägeda 183 14-le; 156=?:12=13. j,n.e.

Märkamisvõime (tähelepanuvõime)numbritele 5 ja 4 . Piltide sisu ja loogika viga-taipab.Seltskondlised teadmised ja huvid nõrgad.Teab söjapõhjusi Landesvehriga.Eraomanduse põhimõtet ei tunnista.Põhimõtteliselt eitab vargust,mis valitsuse ja seltskonna poolt keelatud olla.Ei pea omalt peremehelt rahavargust varguseks,sest viimane ei tahtnud talle palka maksta.Ta olla öelnud.et võtab ükskõik,mil viisil.Samuti ei pea varguseks tema kätte usaldatud töörõõstade kaasavõtmist.

Iseloom avalik,otsekohene,tujukas,kindlasetu.Tõsisele meeleolule järgneb ratu viha.Püsivus puudub.Muudab tihti teenistuskohti.Hajameelne.Ütleb näit.,et praegu 1924 a.,kuna ise väga hästi teab,et 1923 a. on. Varguse kohta seletab:" varemalt ei mõelnudki võõrmise peale,kuid kui asi ees oli,ihkasin kõigest jõust seda võtta."

Kehaliselt:myopia (4/8 ja 4/5) Pealagi sadulataoline.Suu viltu.Kõrvalehtede asümmetria.Lymphadenitis.Pea ja kehal mitmed kiskiemise armid. Sugaliselt plikadega 16 a. läbi käimud.

Cyclothymia.

Psühopaat.konstitut.eetil.kõrvalekald.(hingeliselt tundetu);ereetiline.

128. K.S. sünd. 4.XI.1908 a. Helsingis,eestlane.

Isa sünd. Tallinnas väljaspool abielu,ema Vara v. Tartumaal. Isa tarvitas alkoholi parajalt; kui ükskõik joeg söjavões teeninud ei ole,ameti poolest taheladuja. Hiljem oli laevakaptenina (omanik);aasta sissetulek 1905 a. 60 soome mk.;isa merel viibides,perekond elas Helsingis.Isa suri laeval K. 2 eluaastal; selle järele asus ema poegadega Tartu elama töötades kliinikus hõõlastajaõena.

Abielus oli neli 2 last; tütar suri Helsingis kopsupõletikku.K.on 1 laps (31/25); kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 1½a.;emarinda sai 1 a.;haigusi põdemud ei ole. Ema tööl olemu ajal kolas haigete juures,kellega tampkat ja t. mängis. 6 a. hakkas kodunt kaugemal käima ja ümber jooksma. Okupatsiooni ajal sai ema ametist lahti;varsti astus uuesti abiellu.Samal ajal võttis keegi kellasepp K. omale õpipõisiks,kuid jäi varsti pankrotti.Uhel pühapäeva hommikul enne teenistusest lahkumist toonud K. meistrile piima.Viimast ei olevat kodus olnud,aga üksed olnud lahti.K.kasuta-

nud jannust,võtnud laua pealt nuri ja jooksnud minema.K. tabati hiljem vanaema juurest aiast.Tõelikult oli aga siin tegemist kellasepa krisse sissemurdmisega. 10 a. astus kooli,kus 5 talve käis,olles selle aja jooksul 4 koolis; I kl. õppis 2 talve.Suvel oli vaksalis lehemüüjaks,kus varguse kavatsuses süüdistati ja lahti lasti. 1922 a.detsembri kuus tulnud K. mõtte peale isa tuttavatelt tema nimel raha välja petta.Rääkinud sellest kaasõpilastele S-le ja M-le,kes juba varem korra poolt karistatud.Viimased olnud kohe nõus.Kirjad kirjutanud nemad,sest K.ei oskavat hästi kirjutada, tema kirjutanud ainult isa eest alla.Sel teel sai üle 4200 mk.,mille K. kelleglle söögimaja pidajale V-le andnud;selle eest söönud,joonud ja maganud oma söpradega seal.Kirjad kõige suurema summa petmiseks kirjutanud V.,sest tal olla raha tarvis olnud õllevedajale ja gaasi eest maksmiseks.Ka muud vargused viisid V-le. Pealegi oli K. sel ajal redus,mispärast talle õomaja hädasti tarvis oli.Ta tabati lõpuks ühel raha vastu võtmisel.Kohus on praegu veel pooleli,sest kaaslased on kõik redus.S.a. aprilli kuus süüdistati teda biljardi pallide varguses. võõrastemajast. K. kandis sinna lõhti ja ühel päeval andis võõrastemaja pidaja K-le õlut millest viimane purju jäi. End välja magades hakkas T-ga,13 a.v.,kes varguse pärast kord kohtu poolt karistatud oli,biljardit mängima,mille peale ema juntus ja K.välja ajas, kuna Trost. viististi pallid varastas.Peremees lubas 1000 mk. kui ülestunnistavad.Poisid valisid ühe trahteripidaja,kelle peale,kui palliostja peale naitasid.Kohus on veel pooleli.Mai kuul varastasid spordi klubist ühes Liiv.-iga,16a.v.ja Kar-iga 17 a.v..,vooluмõõtja,mille ühele kingsepale ära müüsid. Viimane oli ise ka varguse juures,kuid andis pärast varguse üles. K.on sellele kingsepale juba varem asju viinud,nait. kodunt mett(võõrasisal oli palju mesipuid),ja isegi raha ja aknaklaase,mis kodus pöönitgu akendest välja võtnud. Peale selle on veel toime pannud palju turu vargusi;on varastanud kanu,jäneseid,kasse,koeri j.n.e.mis osalt turul ja osalt anatoomikumis katseteks ära müünud.Kanasid ja tuvisid püüdnud linnuga tänaval. Suure koera eest saanud a 1000 mk.Kui omanik koera või kassi otsima hakkas, siis andsid poisid ise vaevatasu eest üles. Õõseks koju ei ööinud,vaid magas kus juntus,et hommikul jalle oma ameti astuda. Selle asemel.et kooli minna,läks turgu ringatud põuas.

Kolonnisse saadeti juuli kuus 1923 a. ,kus teda raamatupõitmist pandi õppima,kuid teda huvitab rohkem kingsepa amet.Koolis palgutati III kl.,kus vaga halvasti õpib.Armastab vaga kõiki teenida.Alati varastab igasuguseid asju koos Nr.112-ga.

6x7=?; 7x8= ;6x4=24; 7x5=?; 8x4=?; 9x3= ; 3x9= ;9x2= ; 5x2= 10; 6x3=18; 7x3=21; 3x8=28; 12:2=6; 11:3=8; 36:2=13; 6:2=2; 3=?x6=12; 3x6=?2;3=?x4=12; 4=?x6=24; 8=?:4=4; 2=?:5=2.

Tähelepanu n.n. 3(4)),tagurpidi 2(31).

Mis vahe on redeli ja trepi vahel? V. Ja on vahel.

Mille poolest nad üksteisest lahku lahevad? V.Ei tea.Redel on pikem kui trepp.

Mis vahe on lapse ja põlwepiku vanamehe vehel? V.Mingisugust vahet ei ole, ühe pikkused mõlemad.

Mis vahe on harja ja hobuse vahel? V.Harg ei sallii hobust.

Mis vahe on valetamise ja eksimise vahel? V.ei tea-vale laheb vale poole ja tõsi tõe poole.

Samuti ei oska ka teiste abstraktsete mõis ete vahel kuidagi vahet määrata ehk annab vastuse samnase eelmistele. Teadmised kooli ajast on sailinud (jutustab Jeesusest imelid lugusid j.n.e.)Lihtsamaid absurd lauseid oskab parandada (metsas laip,mis 18 tükiks tehtud, arvatakse,et see on enesetapmine;töendab et see võis olla aimult tapmine).Loogilisi vigu ei suuda parandada.Varguse olevat keelatud " kriminaal/ide/ja kõvemate poolt,kes tapja annavad,kui need teada ei saa,siis võiks küll varastada;" surnul löikaks enne matmist kuldsõrme maha.Leitud asja annaks tagasi,sest enesel minevat vahel veel puhaks.Oma seisukohast saab aru ara jooksta ei taha,sest siis tuleb kartsas istu ja ei saa kunagi lahti.

Kehaliselt on leida: puuduvad 2 alumist löikehammast (J.Sin et dex);hammaste vahel on vahed,ülemised löikehambad näritud otsadega;hambad üldiselt kehvad;ringsepa rind,köverad sääred,parem munn enamasti kubemes,pahempoolne -mäti (cryptorchism),vajutamisel laskuvad kotti;hypospadia,arthritis,tuberculosa pedis, lymphadenitis,Darvini nibud s/ü/red, daltonism (gr.VI ja IX) kasv vaike,näoilme tömp ja vaga vanamehelik (degeneratiivne) suulagi kõrge

Bulimia: korraga söi 3 toopi suppi ja 3 naela leiba;räägib,et kui köögipoiss oled,siis siis viga suua.

Debilitas mentis.

129. A.P. sünd.aega ei tea,umbes 16 a. Valga maak.

Vanaisa lätlane,vanaema eestlane surn 65 a. ;mõlemad luth.usku; kohtu poolt karistamata.Isa kasvas Riias,hiljem elas Valga maakonnas. Ema eestl.,luth.usku A.5 elunastal asusid vanemad Tartu elama;isa kais

muul tööl.Isa tarvitas kuuemat aega rohkesti alkoholi,ema vahemal määral. Alkoholi tarvitamise tagajärjel hakkas isa töölt ära jääma,vaesus kasvas.Ülespidamist said kahe poja karjasepalgast ja ema päevatööst.Viina tarvis raha saamiseks hakkas isa kodunt asju ära kandma ja müüma.Tülid sagenesid,kuni viimaks ühe suurema varguse järele ema tagant,isa ära läks ja Valka elama asus.Seal sai teenistusse raudteel,kuid perekonnale abi ei annud.Isa kaks õde on avalikud naisterahvad.Üks ema onupoeg on vaimuhaige.

Ebielus on neil sündinud $\frac{7}{3}$ l.,neist surnud $\frac{5}{3}$ l. A. on III laps ($\frac{24}{26}$);kõndima ja rääkima hakkas 2 a. (nilja!);emariida sai 6 kuud. Lapsena põdes sarlakid ja 2 a. kannatas krampide all.Umbes 6 a. viskas vend talle kiviga pähe,millest lagipeal vanik palistuse eel suur,valge,juusteta arm. Varakult,enne 10 a. hakkas ühes teiste poistega linnas ümber jooksma,klaos käima j.n.e. Raha selleks varastas ema järelt;Samuti varastasid ka teised poisid,kellega ta läbi käis,ema järelt raha ja asju,mida turul müüsid.12 a. pandi karja. 11 a. astus esialgu XII algkooli kust varsti III üle läks,kus 2 a ühes ja samas klassis istus.Sageli puudus koolist,hulkudes teiste poistega linnas.Varastasid koos pudeleid öllevedaja koormast ja puid talumeeste koormast ja kasarmust.Esimesed vargused pani toime enne 10 a.,sellele järgnes rida teisi,kordkorralt suuremaid.14 a. löhkusid vagunite eest plombe ja töid sealt kraami välja. selle eest mõisteti teda 21.I.1921 a. Harku R.N.S.§ 169 järele,ema soovil Vahe aega enne seda varastas ühes teistega aurukatla vask osi,mille parast ta ema valvele anti.

Kolonnis viibib üle 2 a. Esimesel nädalal katsus ära joosta,kuid katse ei õnnestanud. Alati peremata,must;peksab teisi ikka häkku kuni vereni;keelust hoolimata lahkub kolonnist.Ühel säärasel juhtumisel varastas muuntee1 vankrist saapad; kordu kuus on tabatud kartuli vargusel. Töölt puudub omavoliliselt ja lahkub sealt kusimata.Söimab kasvatajaid kõige jaredamal kombel.Koolis,I klassis õpib 3 talve vaga halva edasi jõudmisega.

2x2=4;2x3=6;4x7=28;6x4=24;6x7=?; 4x8= ;4x9= ;4x7= ; ei tea =8=?x2=4 j.n.e.

Missugune on Tartus kõige suurem uulits? V. Ei tea.

Mitu maakonda on Eestis? Ei tea.

Missuguseid linnu peale Tartu Eestis veel teate? V.

Tagurpidi lugeda 113,oskab kuni 111,kust edasi ei oska minna.

Mis vahe on redeli ja trepi vahel? V.Redeliga saab katusele,trepiga teisele korrale.

Mis vahe on lapse ja poisipoisi vahel? V.Poisipoiss on vanem;vahet ei tea.

Mis vahe on eksimise ja vale vahel? V.Vale-kui mahn salgad varguse,eksitmas kui ei oska kuhugi minna.

Mis vahe on vale ja eksituse vahel? V.Aks igal ole oma vahe.

Kõige vaiksemat etteloetud juttu ei oska järele jutustada.Malu halb: ühegi sündmuse aega omas elus ei tea,ei tea ka mitu talve koolis kainud.Valetab resp. eksib iga samm jeal. Kolonii elamaga on paris rahul,ainult peale söögi örritavat ja söimavat teda teised kasvandikud,mispärast siis ka neid,iseäranis väikesi poisse oleks tarvis karistada.

Iseloom tõmp, väljanägemine ruual,tegumood aeglane ja tõsine.

Oma vargusi põhjendab lihtsalt:"puid oli tarvis ja seepärast pidin koormast võtma; kinos naidati ilusaid pilta ja et neid vaatama minna, selleks pidi ju asju varastama ja müüma."

Kehaliselt on leida: kõrge ja kitsas suulagi,parem kõrvalehk suurem asümmetria front.(parema silma avaus kõrgem),valutundetukkuse nõrkus, lymphadenitis,onania 15 a. aktiivne pederast,mida kaaskasvandiku K.(nr70) kallal ühverdusto ja vägivallaga kätsus läbi viia,osaline varvitundelikkuse puude (gr.VIII t 2).

Debilitas mentis.

Psühopaat.konstitut.eetil.korvalekald.(hingeliselt tundetu)depressiivne.

130. V.P. sünd. 7.VIII.1908 a. Tartus.

A.P. (129) vend. V. on IV laps ($\frac{28}{30}$); kõndima hakkas 1 a ja rääkima 1½ a; emarinda sai 1 a. Laste haigustest ompõdenud : surlakid, leetrid ja kopsupõletiku.9 a. hakkas enal karjas kaima,mida rahuloldavalt tegi.Kooli pandi 10-11 a.kuid õppis vaga halvasti ja oli ulakas poiss: hulkus tänavatel ümber,mille tõttu koolist välja heideti.Ka teistes koolides ei suutnud teda,mis pärast paigutati kurikalduvustega laste algkooli;kust aga peagi ära jai.13 kuis teistega paeval saaki otsimas,kuna õõsiti magas kus juhtus. Kuugematest reisidest oleks nimetada sõit Tallinna,peale seda kui K(Nr.86) omalt kuid asju oli varastanud.1922 a. okt. kuus varastas koos R-iga (nr.131) linnuniku kasuka,mille müütamisel R. lasale jaanuaris 1923 a. tabati.Unes 10 a. Ratas. Schn.(33) ja Post. -iga

paaid mitmed tasku vargused toime postkontoris ja mujal,mille eest ta oma valvele anti. Sama aasta kevadel varastas ennalt ja teistel öösel ühes teistega kanu,mille eest 30.IV.1923 a. kohtu möisteti,põgenes K-ristuse kartusel maale,kus hiljem tabati. Peale selle on ta varastatud raamatute muumise eest 200 mk. trahvitud.Les veel mitmed suudistused, mnuseas rahakoti vargus vaksalis tukkuvalt maisterahvalt,mille temalt ülemaalnimatatud Ratas. üle löi,siis veel palju öille pudelite vargusi koormast j.n.e.Enamasti polnud varguse toimepanija mitte V. vaid teised.V. käis nendega ainult ühes,võttis varastatud asju vastu ja käis muumas;kui teda saagist taheti ilma jatta,siis ähvardas kaasiasi ülesandmisega. Peale õunestunud ettevõtet käisid kinos,restoranis j.n.e.

Koloonis õpib 1 klassis väga halvasti.

2x5=10; 4x7=28 ;3x8= 24; 3x7=18; 4x4=17; 4x3=24; 3x4=16=12; 3x4=9=13; 3x2=6 3x3=9;Paast teab ainult 2x2 ja 2x3,kuna 3x3 peab arvama võttes 3+3=6 ja veel 3 juure on 9; 14:2=6?; 6:2=3; 9:3=3; 10:5=2;12:3=4; 16:4=? ; 15:5= ?; 27+14=40.

Taielemult puudub arusaamine ja oskamine möeldud arvudega rehkendada peale 2=?x2=4.Kui lihtsalt kusida palju on ?:3=2 ei tea,aga kui öelda,et olla 3 poissi, iga üks sai minu käest 2 paberossi,siis arvab ennult üles,et oli 6 paberossi:Abstraktselt möelda ei suuda; paari abstraktse küsimuse järele hakkab nutma.

Tunnetepanu n.n. 4 ja tagurpidi, vanemalt 4 korda kordamise järele 3;isegi kahe numbriga eksib,kui ruttu tahab vastata.

Nädala päevade nimed teab ja loeb ka tagurpidi,kuude arvu teab, ent nimesi ei tea üntegi. Aastu päevade arvu ei tea. Hea piltide mötet siduda ei oska (Peterson §1 ja2).Etteloetud jutu ainult puudulikult edasi.

Mis vahe on redeli ja trepi vahel? V.Redel on teistmoodi ja trepp on teist moodi;redeliga saab igale poole minna,trepiga ei saa.

Mis vahe on lapse ja põlve,laku vanamehe vahel? V. Ningistugust.

Mis vahe on pliiatsi ja sulepea vahel?V.Pliiats kirjutab teistmoodi kui sulepea, viimane kirjutab tindiga ja on ilusam.

Mis vahe on lehma ja hobuse vahel? V.Lehm annab piima ja hobune teeb tööd.

Kas muud vahet ei ole? V. Ei ole.

Mis vahe on taku ja ruuna vahel?Kuidagi ei tea asju nimetada oma nimega ja viimane ütleb,et takul on see nii mehelgi,kuna ruunal ei ole.

Kuhu jaid siis ruuna omad? V. Tal ei pie neid sündimisest saadik.

Mitu jüngrit oli Jeesusel? V. Ei ole meelde.

Kelle poeg oli Jeesus? V. Ei ole meelde.

Kuidas ta surma sai? V. Riet1 lõõdi.

Maakondade nimesid ega arvu ei tea.

Missuguse mere ääres asub Tallinn? V.Tallinn asub mere ääres.

Kehaliselt on leida: daltonism (punane-kollane v.) suur seo-liidsis sinistra,kuulmine puh.kõrv.5m.,põlve refleksid väga nõrgad,lymphadenitus,kõne ja hääl lapselik,üks nahmas reast väljas.Suguosad tugevad;omania 15 a.

Iseloom vaikne,tagasihoidlik,kuid hoogu sattudes näitab suurt jõu avaldust.Oma varguse salates,raagib teiste oma,kuid midagi asjalikku ei tea. Kolooniisse tulles andis üles oma ärajooksnud seltsilise ja koha kus nad varustanud.Äärmiselt valelik,kaltseb ja usub ka siis veel oma juttu,kui temale ta vale tõitse selgeks tehtud. Ema ärmastab ta seepärast,et see süüa annab.Naoliine loid.

Debiilitas mentis, depressivne.

Konstitut.eetil.kõrvalekaid. (mingeilselt tundetu).

131. L.R. sünd. 15.1.1907 a. Tartus-

lsa sünd. Aakre ja ema Ara v. Tartumaal. Noorena asus isa Tartu vennia juure rätsepatööd tegema.Siin ka abiellus.On põdenud närvihaigust. Pikemat aega põeb südamehaiguset.Alkoholi ja tubakat tarvitab keskmiselt. Sõjavões on teeninud.On kord kontu poolt karistatud kuussüdiasena varguses.Töötas Tartus rätsepana 1912 aastani .Oli 2 aastat Riias,siis jällle Tartus,lõpuks asusid Samaara kubern. elama.Ema lõhkus perekonna,elades ühe sakslasega.Isa soitis pojaga Simferoopoli,ema jäi tütrega Samaarasse.Isa teenis Simferoopolis loomakliinikus veiskerina ja tubaka vabrikus öövahtna,kuna poeg,kes Tartus 1 a. kooiis oli käinud,oma õpilaast jätkas.1917 a. jäi isa haigeks ja haigutati haigemajja.Haigemajas olles kadus isal 300 mk.Sellen rahavarguses kahtlustati L.-i.Viimase asjaolu tõttu põgenes L. koos lätlastega Tartu vanema juure.Samal aastal läksid ka vanemad (lahus)kodumaale.

Abielus on vanematel $\frac{1}{1}$ l.Tütar viibib nõrgamõistuslisena Udrikus. nõrgamõistuslaste kodus.Isa õel on väljaspool abielu sünd. nõrgamõistuslane poeg,kes samuti Udrikus.L.on 11 laps.Kasvas ja rõõkima hakkas 1½ aastaselt.Emarinda sai 9 kuud. Laste haigustest on põdenud:leetrid tuulerouged,sarlakid,piimesoole põletikku,15 a. olid olnud üldised kram-

oid;nende iseloomu L ise ei tea;igatahes naib L-i nende kaastusel ei olnud selge mõistusega.Kolonnis krampisid käimud ei ole. Tartus jatkas õppimist.IV klassi ei lõpetanud.Uidse kooliis õppinud 5-6 aastast mitmesuguste vaheaegadega alaliste kolliriste tõttu.Vargustega tegi algusi Saksa sõdurite juures kasarmus 11½ aastasena.Varastas hobuse raudu,rangesid,katiakesi j.n.e. koos Nr.86 ja 152-ga kellega 1921 aastal tuttavaks sai. Peaaeloomane aeg oli täielikult vargustele pühendatud.Varastasid koormatest õlut,maameestelt puid j.n.e.Varastas isalt korduvalt riiet,mille ära müüs; saadud raha raiskas koos teiste poistega ära.Isa kihutas poja varguste ja hulkumiste pärast enese juurest minema.Kartes isa vihа ööbis L. sageli laagedа taeva all enk pöoningul. 1921 aasta talvel pani toime mitu vargusi: varastas õlut,mida kauplusse müüs,pudeleid kivisilla lähedal asuvast poest,millised apteegi muus.,talumehe reelt puiitu,mille P. K.-i isale pidi müüma, pani toime postkontoris vargusi j.n.e. Kahe esimese varguse punul anti ta vanemate valvele,kuna paiitu varguse eest Harku mõisteti 12.11.1923 a. K.N.S.§ 169 ja 11 põhjal. 1921 a. määsteti ta kui pealtnägija puu varguses õigeks.

Harku toodi 24.III.1923 a. kust umbes nädal hiljem põgenes koos S-ga(nr.14) klassist õpetamise ajal.Tabati rongil ja toodi tagasi. Teine põgenemine õnnestas.Sõitsid rongis piugi all.Läksid jala Tartu,kust L. kaatses K-ga(nr.86) Venemaale sõita. K-le pidi isa Venemaalt selleks otstarbeks raha saatma. L-il¼ raha puudus ja tema üksi vargile minna ei tahtnud,leks ta maale karja saades 5000 mk. raha kuu eest.Ilmudes Tartu leidis,et piiamid olid kokku varisenud.K.oli juba Harkus .Ka L. arestiti Tartus jäe aares .

Harkus kooliis palgatati 11 kl. intelligentsis kvantitatiivseid puudusid ei leidu.Kombinatsiooni võime nõrk. Tähelepanu n.n. 6 jne (väike)Piltide mõistet talpab nõrgalt.Hobuse ja kassi vahe seisvat selles, et eelmine on talmesööja ja teine kiskja;edasi olla veel vahe selles,et hobune on maletseja nagu eesel ja narg.Narg nimevat hobusest sellepooles lihtu,st tal sarved olevat.Liblika ja varblase vahe: " Lind on suigloom. aga liblikas ....tõu....tõu...tõukudest." Luiskamise ja valetamise vahet ei tea,kuii aga viimase ja eelmise vahet (teistelt kuulnud). Kooli teadmised nulvad.Seltskondlistest ja riiklistest organisatsioonidest ei ole midagi aimu.Riiki valitsevat presidenT,ent meil viimast ei ole jne. "Vargus on keelatud valitsuse poolt; vargile ei või karistuse hirmu pärast minna."

Kehaliselt: energiline näoilme, tätoveerit käsi:puss,uss, alaõ-ti näine tähtedega:"J.J."-"Italia iludus."

Iseloom kinnine.

Koormatud pärivus.

Psühopuat; iseäralised kalduvused (varem langetõbi ?).

132. K.K. sund. ?.IX.1907 a. Tartus. Greeka-kat.usku.

Vanaisa oli joomar. Isa sündinud tööliste lapsena;ema sündinud väljaspool abielu. Isa ameti poolest tubade kronvija. Sõjaväes on teeninud.Alkoholi tarvitab rohkesti.Joobnud olekus metsik:peksab pereliikmeid ja lõhub asju.On sugulises kooselus võõraste naistega. Ka ema rikub abielu;temal on väljaspool abielu üks tütar,kes väejooksiku varjamise puhul kohtulikult karistatud.Üks poegadest peale K.on samuti varguste vastuvõtmise tõttu kohtulikult karistatud.Isa varguste pärast karistatud 1916-1921 ja 1922 a.;ema- 1921 ja 1922 a. karistatud 3 korda.Tädi on korduvalt varguste eest karistatud.Isa ilma kindla ametita,ema teenib majatalitajana(aasta sissetulek 20.000 mk.).

Abielus on neil $\frac{2}{2}$ last.Vanem poeg ja üks tütar põevad kopsutiisikust.Teine tütar on samuti põdenud mingit kopsuhaigust. K.on II laps ($\frac{39}{36}$). Käima hakkas la.2k. ja rääkima 3 a.Emarinda sai 1½ a. 10 aastaselt põdenud jalgade halvatust,millele järgnes ka veel praegu kestev kusepidamatus. 9 a. alates käis 5-6 suve karjas,millega rahuldavalt toime sai.Suvel 1923 a. jooksis siiski ära. Koolis on õppinud 4 talve, kõik see aeg I klassis alaliste hulkumiste ja peavalude tõttu puudumiste tagajärjel.Hulkuma ja varastama hakkas umbes 10 a. Saksa okupatsiooni ajal sissetulekul käis juba agaralt vargil.Ronis korstnate kaudu kaupmehe~~sse~~ ja aitа,ajas kotti saapaid ja muud kraami täis.Kott tõmmati siis ~~läbi~~ nöörimabil läbi korstna välja. Tema enese avaldise avaldiku seletuse järele olla ta terve rea igasuguseid vargusi toime pannud,milledest ainult üksikud avalikuks tulnud. Kord 12-13 a.,käis maal ajalehti müümas ,jäi koos seltsiliistega öömajale;sääl varastasid öösel saapaid,taskukella j.m. ja põgenesid ära. Selle süü eest mõistis kohus K. ema valvele.See kordus ka saabaste varguse puhul talupoja vankrilt ja kanade varguse puhul koos Tab.-ga.Teiskordse kanade varguse eest koos B-ga (nr.130) ja K-ga(Nr.66) mõistis kohus teda Harku.Peale selle on

olnud tagaseljа veel mitu kohtuprotsessi.Müüdud asjade eest saadud raha külutasid ühiselt. restoraanides,kinodes ja maluste peale.Ka isale andis vahel raha ja varastatud asju. 12-13 a. põgenes sageli tujukalt kodunt ja koolist. Vahetevaheb otsis ema teda politsei kaasabil.Kord pandi kodus ,kinnihoituna,tuppa luku taha,kuid löhkus luku ja kadus.Viimaks tabas teda politsei ja saatis Harku.15.VI.1923.

Siit põgenes nädal hiljem ja läks Tallinna.Tallinnas pettis öelt raha ja sõitis Tartu,kus varastas kinoteatri" Apollo" ees mehelt rahakoti 10.000 mk.-ga.Politsei,saades teada,et poiss jõel aerutamas, algas tagaajamist.K. pääses maale,jooksis politseinikkudest tagaeetuna,kuni väsinult mahamuukus.ja politsei teda tabas.

Kõiki tähti ei tunne.Kirjutada oskab ainult oma nime.Opib jälle I klassis (V talv!)

2x2=4;2x10=?; 7x4=?; 6x2=12;9x2=14; 7x2=12;6x2=10;3x5=9;2x6=18;3x4=16; Kui 24 õuna jaotada kahe poisi vahel,mitu õuna saab kumbki? Vastus 4 ja 12. =?x3=6; 2=?x2=4; =?2=6; 14+7=21; 12+7=19; 17+6=24;13-4=9;21-7=13; Mul oli teskus 36 mk., jagasin selle 4-le poisile.Kui palju sai igaüks? Vastus 9,viimaks 9. Tähelepanu n.n. kuni 5(-6).Ei moista korrata 2 ja 7 ümberpöördult,kuna kahte ja viit oskab. Aasta ,päevade ja kuude arvu ei tea,samuti kuu nimetusi,ent nädalapäevade nimed nimetab mõlematpidi.118 loeb tagupidi kuni 111-ni,aliapoole kudagi ei oska.Redeli ja trepi vahet kindlasti ei tea."Redel on redel,temaga saab lakka ja trepp on trepp." Puu ja põõsa vahe seisvat ainult selles,et üks on väiksem,teine -suurem. Järv on lai ja lühike,kuna jõgi pikk ja kitsas.(Teistelt kuuldud vastus) "Halastus tähendab teisele andma midagi,näit.vaesele,kade aga ei anna midagi." Varguse ja röövimise vahet teab hästi."Varastamine on keelatud kõikide ja kohtu poolt,koik põlgavad varast,aga mina mitte!"Vargile lubab ka tulevikus minna,kui rahа vaja. Silmapilgul tahaks raha varastada. Närib küüni,mis täitsa tõmbid.Naaberpoiss kunagi silma ei vaata.Ei eralda paremat kätt pahemast. Vaatluse lõpul saab kärsituks: teised minevat sauna ja sõoglst jaavat tema ka ilma (stok hoitakse alal.)Lõpuks kuulb minemiseks luba. Muutub äärmiselt rahutuks,millе tõttu teda tuleb hinna lasta.

Kehaliselt on leida: suur progn.max. et mandib,procnelia ripuva alumise huulega. Otsaesine väga madal ja kaldjoones,kukal kõrge ja pikk.Sünnipärane valge joone vaevaja (hernia lineae albae),vasemalt jalgade halvatus;hõbeduskarvad puuduvad.Onania ja suguline läbikäimine 13 a.,enne-

sis nocturna,lymphadenitis.Valutunne nõrk,kui ka tunneb valu,siis ei reageeri selle peale. O jalad,hiline raskimg hakkamine.Kohutavad unenäod.

Iseloom elav,tujukas.

Imbetsillitas; ereetiline.

133. J.P. sünd. 1.VII.1909 a.Ahja vallas T. m.

Isa sünd. Krootuse V.ja ema Kristal; ema väljaspool abielu moonaka tütrena. Isa oli Ahjaa puuraiuja;hiljem teenis isa Tartus postipoisina,ema - passijana. Isa - parasjuslane, suitsetab vähe. Väeteenistusest vabastatud tervislistel põhjustel (tbc?) Praegu viibib 56 aastasena Tartu linna vaestemajas. On töövõimetu(põeb kopsu tbc) ka mälu väga halb.Ema suri J. 9. aastal.

Abielus on neli sünd. $\frac{1}{1}$ last.J.on I laps ($\frac{44}{21}$).Umbes 8 eluaastal algas õppimist koolis,kuid jäi paari kuu möödumisel halguse tõttu koju. Järgmisel talvel asus teise kooli.Siis suri ema ja J. paigutati 9½ aastaselt Karlova lastekodusse. Seal varastas raamatuid, nende müügist saadud raha raiskas kinos käimiseks,paberosside ja maiuste ostmiseks .Sageli hiilis vargsi lastekodust välja ja käis koos K-ga(nr.2)Hackenb-i,Naar.i ja N-ga(nr.139) linnas prügiaugult pudeleid korjamas,jões kalu öngitsemas j.n.e.mis pärast ära müüsid. Rahalised sissetulekud,(mille hulgas ka Hackenb-i ristiemalt 5-6000 mk. ja Korne-e emalt varastatud raha) kasutati samuti mainitud otstarbeks. J. kavatses koos vargustes vilunud K-ga(nr.6) Klaasmanni sokolaadi tehasest sokolaadi varastada. See kavatsus ärpardus:koerad hakanud vabriku õues haukuma.Läimud talvel organiseerisid jälliegi ühise kompvekivarguse,Uks pidi neid ostma,kuna sel ajal teised varastasid.Kompvekite kukkumine põrandale äratas aga kaupmehe tähelepanu ja vargad tabati.Varjupaigas varastas koos endistega kaaslastega juukselõikamise masina,pudeleid j.n.e.Koos õega käisid varastatud asju turul müütamas. Varguste hukkumiste ja koerustükkide pärast paigutati J. kasvataja poolt raskemale tööle,küttemaksuks mille eest viimase saapad ära põletas.J. ja Kaas. olid igasuguste koerustükkide algatajad.

Oppis L kl.2 aastat.IV jäi samuti teiseks a staks.

Harku toodi 8.VII.1923 a. Kombinatsioonivõime alla keskmist. Tähelepanu n.n. 6 ja 4. Piltide sisu mõistmine nõrk.Mõtleb aeglaselt,

kuna ettekujutusvõime sellevastu elav. Abstraktsed mõisted tunneb. „Vargus on politsei poolt keelatud ja seda ei või kartuses politsei vastu mitte teha, s.o. nii et politsei teada ei saa, siis ei tea kas varastaks või ei."

Kehaliselt on leida: daltonism, osalt I ja II gr. ja täiel. IV ja VIII gr. Otsaesine madal, kaldjoones, kulmud ettetungivad, suulagi kõrgem normaalsest, Koskmine klinocephalia status lymphaticus; vördlemini suur scoliosis. Onania 13 a. Häbeduskarvad puuduvad.

Iseloom elav, kergemeelne. Füsiliselt saamatu ja puine. Liigutused rasked ja kohmakad: liikmed nagu ei paindu ka tahtejõu all' viimasel põhjusel ei saa võimlemisega kuidagi korda.

Psühopaat; iseäralised kalduvused, ereetiline.

134. A.N. sünd. 26.XII.1907 a. Alatskivil, Tartumaal.

Vanemad pärit Alatskivilt, peale A. sündimise asusid Tartu, kus isa varsti suri (A. 2-3 eluaastal) Peale isa surma töötas ema telliskivi vabrikus, A. oli öe valvel, kes temast 6 a. vanem, kord vara hommikul ema äraolekul läks 13 a. öde A. juure voodi ja meelitas tema sugulisele aktile Oel oli ka hulk teisi sugulisi ühendusi vööraste meestega. Enamlaste valitsuse ajal kadus A. ilma öe teada ära peale hulgaliste varguste. A., 6-7-dal eluaastal suri ema. Vald andis ta kasvatada Alatskivil elavale pimedale Vene-Jaapani sõja invalidile. Tol ajal tekkis tal parema puusajätku mädanik. Oli aasta jäcksul Tartu haigemajas ravitsusel. 12 a. vanusena paigutati Karlova lastekodusse. Siin algas ka koolis käimine. II klassis õppis 1½ talve ka III kl. jäeti teiseks aastaks, Ulatidamisega ei olnud rahul. Tööst keeldus, põhjusel - haige jalg takistavat seda. Koosk. Reber-ga pani toime mitmed vargused (vaata P.nr.133). Muu seas süüdistati teda palitu varguses ja teiste poiste vargile avatlemises, mispärast ta 8.VII.1923 .. Narku saadeti.

Kolonii koolis paigutati III kl., ku ei halvasti õpib. 6x4=24; 7x4=28; 7x3=21; 5x4=20; 8x3=24; 6x7=28; 3x8= ; 7x9= ; 5=?x4=20; 3=?x7=21; 6=?x6=24; 3=?x9=27; ülesandeid (oli 136 mk., osteti pakk paberosse -16 mk. ja 1 apelsin -20 mk. Ülejäänud raha eest osteti 5 õuna. Kui palju maksab üks õun?) peab vaevaliselt meeles, peale mitme-

kordse kordamise, kergemaid neist lahendab suure vaevaga.Tähelepanu n. n. 6 ja 4. Koolliteadmised pealiskaudsed.Abstraktseid mõisteid tunneb, samuti kõiblisi."Vargus olla riigi ja kohtu poolt keelatud. Varastada ei või kohtu karistuse parast.Noorelt ei või sellepärast varastada,et siis hakkad ka vanast peast seda tegema". Tema ei olevat varastanud,ka 100-margalist raha laevamiilalt pole võtnud.(seda tegi keegi teine).

Kehaliselt leida: asümmetria faciei,struma,lymphadenitis,ankylosis coxae post coxit. tbc.Kuulmine puudulik.Iseloom loid kurtlik,kuid hästi tige.Näoilme ükskõikne.Piiratud anded. Coitus öega 6 a. Onania 12 a.

Debilitas mentis.

135.A.M. sünd. 27.IV.1907 a. Tartus.

Isa pärit Mäksa,ema Kastre-Võnnu v. Tartumaal.Abielludes asusid Tartu,kus end elatasid isa puutöölisena,ema pesunaisena.Umbes 5 aastat oli isa majahoidjaks.Alkoholi suhtes on isa parajuslane.Sõjavões teeninud pole, kui ülmalk poeg. Ema alkoholi ei tarvita.

Abielus on neil-$\frac{3}{2}$ last,neist 2 surnud.A. on V laps ($\frac{46}{79}$).Käima hakkas 1 a. ja rääkima 1½ a. Emarinda sai 1 a. Laste haigusi pole põdenud. Koolis õpinud rahuldavalt.Viimasel aastal puudus vahetevahel . 12-13 a. muus tänavail ajalehti,milliseet ajast pärit ka tutvused tänava politseiga.14 aast. oli õemehel abiks savitöös. 1922a. sai tuttavaks K-ga (nr.2).K-l oli palju raha.K.jutustas kuidas raha teenib ja soovitas ka A-le turul vargil käia. A.oli viimaks nõus. Ta avaldas erilist osavust varastatud asjade muumises. Oli sageli kaasõpilastel vaheltkaupleja abiks,ühelt poolt ja teisele müüs.Kutsuti isa kooli,ent see aina röömustas oma poja kauplemisannl üle.Sügisel näitusel ajal olid mitmekesi "raha teenimas";siin seltsis neile veel üks ametivend,nimelt S.(nr.20). Mardi laada aegu pani toime esimese iseseisva taskuvarguse,kuna seni ajani ainult abiks oli ja Vargile minekut seletab järgmiselt:"Vargile läksin seepärast,et teistel alati palju raha oli ja minul ei olnud.Oemehe käest saadud raha pidin koju viima.Saades raha,oli meeleel ja ei saanud arugi,kui viimaks igal hommikul turul olin ja kooli niiljaks jäin ja ei tulnud mõttessegi ,et viimaks nii halvasti lõpeb" (Selle seletuse juures nakkab kibedasti nutma.) Taskuvarguste eest mõistis rahukogu tema 5.III.1923 a. karku.Muu seas süüdistati A. ka noavarguses,milline

hiljem tunistati. Noa oli ta K.-lt (nr.6) saanud,kes noa vanateaknalt varastanud.

Koolliteadmised nõrgad:Valga linn/ asub Lätis,mille pealinn Moskva.Narva linnast ,mis asub Balti mere kaldal,ei tea midagi.j.n.e.Kombineerimisvõime nõrk.Tähelepanu n.n. 3 ja tagurpidi 3-4.Piltide sisu taipab kaunis ruttu.Mälu nõrk.

Vargus olla keelatud riigi ja politsei poolt.Vargile ei taha enam minna vanglatuse kartusel,sest et "uuritakse ikka kord välja,kui ka salaja teed." Vargusest loobumise põhjustes ei tule esile kõlbeline moment.

Iseloom lapsik, elav,sugestjoonilr vastuvõtlik.

Kehaliselt on leida: väga madal, kaldjoones otsaesine,alumine lõug ette ja kukal taha ning ülespoole tungiv.Kena üldseisukord nõrk.

Nüri mõistus.

Psühopaatiline reaktiiv muju. (meeleolu lõtvus).

136. V.U. sünd. 1911 a.stal Tartus,venel.Greeka-kat.usku.

Vanemad venelased ,algkooli haridusega.Isa mustatööline,pärit Mogilevi kuberm.,ema Võrumaak.Isa tarvitas palju alkoholi,sai sõjas surma.Ema elab oma vanemate juures Tartus; on peale mehe surma lõbumaisterahvas,vanest käib ka mööl tööl,aastane sissetulek 12000 mk. Kohtu poolt on ta karistatud 4 korda,alates 29 eluaastast,joobnud olekus avalikkudes kohtades rahurikkumise pärast.Abielus on sündinud üks poeg V.($\frac{?}{23}$).Vallaslises põlves pärast mehe surma on sündinud $\frac{1}{1}$ last,neist on poeg surnud.

V. nakkas kõndima ja rääkima 1 aastaselt.Emarinda pole saanud. (6 a. käisid tal üldised krambid (epilepsia?)).Last kasvatas vanaema,kes ta viimaks Karlova lastekodusse palgutas,Sealt on ta mitmel korral katsunud põgeneda.Vargusi on mitmeid toime pannud. Turul näpanud ta kõike,mis kätte juhtunud,puu kruuvi vanakraami turult,kelgud,uisud, kindad kelgu pealt j.n.e.Teiste 8-9 aastaliste poistekestega ümber hulkudes seadis sadama raudteel pöörangu teisele,mille tagajärjel rong rööpastest välja jooksis. Käis sageli kerjamas ja palvemajas palvetunni ajal ! kastist raha vargil.Kui ta kord õosel koju ei pääsenud,siis löhkuo kino akna ära ja läks sinna ööseks magama.1922a, suvel linnas hulkudes silmanud ta uulitsal 2 kitse talle;ta viis nad turule müügile,

kuid tabati kone peale müümist. Kontus on 3 korda olnud:kaks korda on ema valvele antud,kuna viimase suuteo eest Harku mõisteti.Juba enne seda palus ema poega Harku saata.

Koolis käis ühe talve 1922/23 õpiaastal II algkoolis ja õppis väga halvasti.Kooli andmete järele on väga halbade vaimuannetega.Oskab vaevaliselt lugeda ja oma nime kirjutada.Arvuteadust ei oska sugugi: 2x2=5;2+3=7;2+2=3.Palju saab kahele sõrmele 3 sõrme juure panna?Vastus 5.Kui 7 sõrmest 2 ära võtta?Vastus: 5. 9 sõrmest -2 sõrme= 7 sõrme. Tähelepanu n.n.5 kuid tagurpidi ei saa püadmise peale vaatamata 2 n. nimetada.Nädalas olla kaks päeva,nende nimed olla detsember ja juuli.Talve järele tulevat suvi ja suve järele talv. Kui nimetan sügist,siis arvab,et sügise on enne ja pärast talve. Tema õde ja vanaema olla vanemad kui tema ema. 5mk. paberi raha olla sinisest (õige),10 margaline roh ilist värvi (vale).Saja margalise värvi ei olle meeles.Kas mind oled varem näinud? Ja.Kus nägid? Koolis.Mis ma tegin seal? Küsisid minu varguste üle (tõeliselt vastasin,kui koolilarst läpsi üle.) Ema adressi ja Emajõe nime teab.Kõige suurema ja tähtsama uulitsa nime ei tea,või arvab,et see Turg on,kus kõige suuremad kauplused asuvat.Tema oma jutustuse järele minevikust mingit pilti ei saa,ta ei mäleta ka peaaegu mitte midagi. Vargus olla kordniku poolt keelatud; mispärast varastada ei ei toni; tema ei tea,kui aga kordnik ei näe,siis võivat ikka varastada.Paar korda on ka purjus olnud.

Kehaliselt on märkida: osaldab ei tunne gr.θ, t.ija2;status lymphaticus.

Debilitas mentis (epilepsia)

Konstitut.eetil.Kõrvalekaldumine(ningeliselt tundetu).

137.J.T. sünd. väljaspool abielu ?.11.1908 a.Kihelkonna v.Saarem. eestlane,Kreeka katoliku usku.

Ema pärit Kaarma-Suurvalitast.Alus Kärdla ja Kihelkonna v. Peeti lollikeseks,kutsuti"Jolgu-Juulaks",eest olnud kõigile kättesaadav ja vähe puudulik ja (alati raskejalgne).Temal oli 9 last väljaspool abielu, kes kõik,peale ühe ema käe läbi hukkunud.Umbes 1915 a surnud ta Kuressaare haigemajas.Mitmes laps J. oli,ei ole teada.Igatahes on peale teda veel lapsi olnud.Ema surma järele vottis keegi popsnik J. omale kasvandikuks. Karjas käima ja õppima hakkas umbes 10 aastasena.Hiljem töötas ka põllul.Koolis õppis 4 talve.12-13 a. vanusena puudus kodunt,magades kuskil

mujal.Küis vahetevahel kodus söömas.14 a. varastas esimest korda õunu ja paberosse.Sügisel 1922 a. varastati kasuemal (kasuisa surn 1916 a) aknn kaudu villu,millest J. süüdistati. Anti kasuema valvele.Talvel 1923 varastas kauplusest korduvalt paberosse kaupmehe ära olekul.Tabati ja mõisteti kuresaare I jak. Rahukohtunikn poolt 9.II.1923 a. R.S.S.§169, 1/Op.ö ja 11 põhjal Herku.

Siin ülalpidamine ja töötamine puutöökojas rahuldav.Ükskõrdüht oskab.Ülesanded lahendab rutiu.Arvestab suuri arve.Tähelepanu n.n.öja 5.Kooliteadmised rahuldavad.(Selgitab hästi asjaolgade,öö-päeva vahekorda j.n.e.)"Vargus on jõmeda ja inimeste poolt keelatud ja seda teha ei või.Leitud asjad tulevad kätte anda." (ta ise andis leitud noa omanikule tagasi).Paberosse varastanud suitsetamishimu rahuldamiseks.Ostmiseks puudunud raha.Pihtub kõigis ei salga ühtki vargust,ent villu vargust ei tunnista omaks."Kasuema ajab varguse minu peale,sest vargaid ei leitud."Seda jutustades lühevad silmad vesiseks.Kõiblised ja abstraktsed mõisted olemas.Iseloom lapsik,elav(sobiv).

Kehaliselt: Kõva prog.max.,asümmetriline kõrvade ehitus,meheniaad,lymphadenitis ja onania 13 a. Värvide katsel märgatav raskendus gr. VI ja IX lugemisel. Suur varvas eemalseisev.

Koormatud pärivus.

138.N.V. sünd. 6.III.1907 a. Jõhvis.

Vanemad pärit Jõhvi v.kus teenisid moonakatena.Isa tarvitas alkoholi vähe;ema surma ajal 9 aastat.Ema suri 4 a. hiljem.Ta oli väga närviline,kärmiselt suure viinaga ning ükiline:viinahoos kaotas ta enesevalitsemise.17 a. täditütar on nõrameelne.

Abielus oli neil $\frac{3}{1}$ l.N. on II laps.Hakkas karjas käima umbes 9a. ent täitis oma kohuseid väga halvasti.Peale ema surma jäi tädi juure, sest keegi ei tahtnud teda karja votta. Koolis pole ta tahtnud käia,on olnud seal vaid mõni nädal.14 aastasena on ta käinud ühes tädipojaga juhuslikel töil,olles siiski suurema jao täitsa prii. Kevade algul saadetud teda postivedaja juure karjade järele.Viimane pole kodus olnud,aga ton uksed lahti.N. avanud lauasahtli ja votnud sealt 650 mk.Selle süuteo eest mõisteti teda 2.V.1921 a. Herku,sest keegi ei tahtnud teda oma valvele votta.

Konkem teateid pole voimalik olnud koguda,sest pole kedagi,kes neid annaks.N. enese käest saab udused teateid mõne üksiku suurema sündmuse kohta.Enamasti igale küsimusele vastab ta "ei tea",sündmuste ajast aga pole tal aimugi.Narku on ta toodud 27.VII.1921 a. on 3 korda põgenenud põnjusel,et teised teda "nõagutanud,teurkinud ja paksnud",Esimesel korral põgenes üksinda Tallinna,olnud öod vagunis ja lageda taeva all,kuna süua kerjanud.2 ja 3 korral põgenes ühes teistega;viimasel korral soitis Mois-ga(samuti jooksik) U-Vändra,kus ta olevat riiete eest karjas käinud.Ühel päeval näinud kuidas peremees linnast koju tulles rahakotti lugenud. Järgmisel paeval rääkinud ta seltsist Mois-le,kes talle soovitanud raha ära viruteda" ja ära joosta,mida N.ka teinud.

Esiteks söitnud nad Viljandi,ostnud seal saapad,uurid,mutsid ja muid asju.Siis teinud Mol.ettepaneku Tallinna söita riideid ostma;teel aga tabati.26.000 margast oli 15.000 mk. ära kulutatud.

N. saab kiiresti aldsäritatud ja siis astub igale korraldusele risti vastu,nii ei saa teda teinekord mingil moel tööle saata,keeldust hoolimata läheb ta metsa ja jõele,puududes nii tooit kui koolist.Varastab ise kartulid ja käseb teistel seda teha. Kingsepa ametiga toime ei ei saa;kord lõhuma meelega saapad ära. Suvel käib ühes väikeste poistega karjas. Talmeses klassis õppis kaks aastat,kust nuud 11 kl üle viidi. 6x7=42;8x7=56;9x8=72;9x4=36;8x7=56; =?x6=54; ?x9=36; =?x7=42; =?:9=4; =?:3=9. Tähelepanu n.n. 7 ja tagurpidi suure vaevaga 3.Piltide mõttest ei saa sugugi aru;Piltide rea motet ei suuda kuidagi siduda,ka harilikku joonud seisukorda ei oska seletada (Peterson §7,c,9 pilt 41)Ounaverga kujutust tajub,kuid vahetab isegi mehe naisega ära (E.Petersoni"Piltide kodu -jakooliõpetajale III a. 1913 a. §6).

Mis vahe on hobuse ja hürja vahel? V.Hobune hulga teistmoodi,tal pole sarvi ega sõrgu.(teised sõbrad olla vastuse õpetanud).

Mis vahe on liblika ja paesukese vahel? V.Ta on hulka teistmoodi,ta pole paesukese moodi.

Mis vahe on lapse ja põlvepiku vanamehe vahel?V.Kui nabet ei ole,siis ei tea vahet anda.(teistelt kuuldud.)

Mis vahe on kapsausel ja liblika vahel?V.Liblikas lendab,kuna uss ei lenda.

Mis on raskem,kas 1 nael rauda või 1 nael sulgi?V. Ühe raskused.(Vastus on õpetajalt küsitud.)

Mis on raskem,kas toop rauda või 1 toop sulgi? V. Ühe raskused.

Mis on raskem,kas nael leiba või nael rauda?Ühe raskused.

Mis on raskem kas nael leiba või nael rauda? V.Ühe raskused.

Kas on vahet 2 noa vahel,kui uks on puhas kullast ja teine puhtast kullast? V. Täitsa ühesugune.

Kas on vahet 2 noa vahel,kui üks on puhas rauast ja teine puhtast rauast V. Täitsa ühesugune.

Kas on õigesti lauses,kui öeldakse:isa löikas õuna pooleks ja andis suurema poole pojale? V. Ema oleks pidanud suurema poole omale võtma

Kas on koik lausega öieti;kui öeldakse :ema loikas apelsini pooleks ja andis väiksema poole tühjale? V. Jah on öieti.

Kas on öige kui ma ütlen:Peeter on suurem kui mina,Juhan on suurem kui Peeter ja mina olen suurem kui Juhan? Paljude kordamiste peale vastatamata vastus:Ei saa aru,on öieti.

Millest tuleb oo ja päeva vahetus? V.Maakera käib ringi.

Mille ümber ja kuidas ta ringi käib?Ei tea,vist kuu ümber.

Aasta ja nädala päevade arvu teab,ent tagurpidi nädalapäevasid lugeda ei oska. 116 ehk 1118 ülevalt alla lugeda ei oska;kuidagi moodi suurtevigadega loeb ta 1101 ja siis tuhat ükssada null,kuid edasi ei saa,sest null olevat ju viimane number,kust edasi ei saa.

Mõõtetsejate loomade hulka kuuluvat ka eesel,ent hobune mitte.Kevad-kuud olla:jaanuar,veebruar ja märts,talve ja suve kuusid ei tea. 9 realistest etteloetud jutust suudab vaid niipalju öelda,et jutt on liuluskmisest, kuna töepoolest koolivenna kirjast,kes liuluskmisel ennast külmetas,koolivennale koolitööde,ülesannete j.n.e. ilu.

Mineviku mõõtetab väga halvasti; ei tea millal sündinud ja kust pärit.Ka ise räägib,et tal midagi meeles ei seisvat vaid koik kohe ununeb.Vahetevahel ei tea ta isegi ,kui vana ta on.Ema ja isa surma meele tuletades jääb täiesti külmavereliseks. Ema surma üle näikse tal isegi häämeel olevat,sest nüüd pole,kes peksa annab mida enne sageli olla juhtunud,isegi puuhaluga.Isast olla veel vähegi kahju olnud,ent ühtegi pisarat polla ta ei ühel ega teisel juhtumisel valanud.

Kehaliselt on märkida:huulehart,normaalsest kõrgem sunlagi,noores eas on talle puuhalg pähe kukkunud,sellest arm otsmesisel.Lymphadenitis ja trachëitis;onania 14 a.Väljanägemine idéootlik,suu lahti,närib küüni jutuajamisel.Klinocephal.

Iseloom salalik,tasane,kuid saab äkitselt vihaseks.

Imbecillitas, ereebiline.

139. V.L. sündis 14.IX.1907 a. Hiiumaal, eesti. Greeka-kat. usku.

Vanemad on pärit Hiiumaalt, kus nad kuni 1921 a-ni elasid. Isa oli taluomanik, kuid rohke alkoholi tarvitamise tõttu jättis talu hooletusse ja viimaks põletas, purjus olles, tema maha kui V.¼ a. oli. Uusi hooneid ehitada ei jõudud, vaid müüs ka maatüki ära, hakates ise rendikohta pidama. Ei suutnud renti maksta, pidi ka selle koha käest ära andma ja hakkas mõisa moonakaks. Noorena oli ta kord kortsi riiu pärast, kohtu poolt karistatud. Suri 1922 a, kevadel kubemevaevaja tõttu. Ema, kes 1913 a. verémurgitusse suri, tarvitas vähe alkoholi.

Neil sündis abielus $\frac{7}{4}$ last, neist on surnud $\frac{3}{3}$ last: 3 tütart peapõlendikku, pojad lastehaigustesse. V. on X lapse. 9 aastaselt hakkas ta isa loomad. juures mõisas karjas käima. Ühe aasta oli venna juures, kes kirikumõisa rentnik oli, karjaseks. 1920 a. kevadel läks perekond laiali: kõik vennad ja õed, peale eelpool nimetatud rentniku, läksid Tallinna, et kergemat tööd leida. V. saadeti suvel Raasikule karja ja talvel linnas koolli; poole talve aegu kutsus vend teda Hiiumaale tagasi, kus teise poole talve koolis käis. Järgneval sügisel oli venna juures teenistuses. Siin olles varastas ta kirikuõpetaja aiast õunu, mille eest T.H.I jsk. Rahukohtunik 10.II.1922 ta R.N.S.§ 169 põhjal Harku mõistis.

Töö juures on väga hooletu. Raamatuköitmisest aru ei saa, pu udub sageedasti töölt, karja juure jääb vahel magama.

Kooli teadmised on halvad. III kl. õpib rahuldavalt (XII.23) Tähelepanu n.n. on 7 ja tagurpidi 4. Ükskorduht täiesti ei tea: 6x9=54; 6x6=36; 7x8=56; 9x8=?; 9x7=?; 10x11=?; 6=?x6=54; 7=?x8=56. Arvab muuseas, et mesilane olla ka lind. Piltide mõttest ei saa pea sugugi aru, nende rea ühist siduvat mõtet ei leia (peterson §6, 13, 15 jal6), liblikat peab pildil mesilaseks ja puude pungad pirnideks.

Vargus olla inimeste ja kohtu poolt keelatud, kui salaja ja kartmata saaks varastada, siis läheks tema ja iga teine vargile. Kui kõik vargile lähevad, pole ka mingisuguset elu.

Kehaliselt on leida: asümmetria n. frontalis (pahempoolne ots kõrgem ja suu viltu), scoliosis S. Värvide suhtes ei tunne gr. IX t. 1 ja 2 n.n.: 6, 2, 3, 5, 9. Pahema jala suur varvas peaaegu risti teistele peale pandud kitsaste saabaste kandmisest; lymphadenitis; peavalud. Istudes unustab kõik ja jääb pärani silmil ühte kohta vahtima.

Iseloom aeglane, vaikne, tuim ja fantaasia vaene.

Oligophenia; debilitas m.leevis,depressivne.

140. B.M.sünd. sügisel 1912a.Kuressaares,eesti.Greeka-kat.usku.

Isa väikevenelane,teenis straschnikuna Kuressaares,kus ka abiellus.Alkoholi tarvitas v_he.Suri 1920 a. tiisikku.Ema eestlane, elab Kuressaares,oma maja sissetulekuist ja kudumistööst.

Lapsi abielus $\frac{5}{3}$;neist 2 surnud: üks neist uppunud. B. on VIII laps ($\frac{?}{38}$). Kaima hakkas 1a.ja2 kuu ja rääkima 1½ a.;emarinda sai 2 ku ud. Teeninud kunagi ei ole.Koolis õppis,olles 2 talve esimeses klassis.Kooliraamatute varguse pärast heideti koolist välja.Varastatud raamatud vahetas mänguasjade vastu.Esimese varguse pani toime teise poisiga koos 7 aastasena raudtee jaamas.Varastasid mutrivõtme.Anti ema valvele.1921 aastal sõudistati koos mitme teise poisiga surnuaia rüüstamises. Peale eelmiste on hulgast muist vargustest osa võtnud.Kevadel 1922 a. varastas,läbi akna tuppa tungides,4000 mk.,mis eest Narva mõisteti.9 aastasena hakkas öösiti kodunt puuduma kartes ema,keda kodustes töös aidata ei tahtnud ja kes varguse juhustel karistas.Hulkumas käis seltsiliste kutsel.

Koloonis õpib II kl.väga halvasti. Teadmised väikesed;vaimuanded piiratud,Vargus olla B. arvamise järele inetu asi ja kohtu poolt keelatud."Varastada ei tohi,sest kohus panab vangi ja seal antakse halvasti süua:vett ja leiba.Tulevikus enam varastada ei tahe." Vargused on B. kõik toime pannud temast 2-3 aastat vanemate poistega,kes talle lapsepõlvest tuntud.

Kehaliselt leida: kasvamine klinocephalia, O jalad,pahemkäelane,lymphadenitis.

Debilitas mentis levis qr.

Psühopaatline reaktsioonfuju.

141.O.E. sünd. 22.V.1907 a. Kärdla v. Saaremaal.

Isa pärit Kärdla ja ema Kihelkonna v.Peale abiellumist elasid Kärdla v.,Abruka saarel ja viimaks Kuressaares (0.3 eluaastal).Isa tarvitas alkoholi palju ja suitsetas;kopsutiisikuse pärast ei ole ta javäes teeninud;O 9 eluaastal suri ta kopsutiisikusse.Ameti poolest

isa tisler, kuid Kuressaare asudes hakkas trahteripidajaks. Peale alkoholi müügi keelu, ilma õõja ajal, hakkas söögimaja pidajaks, mis Saksa okupatsiooni ajal kinni jäi. Mehe surmast peale müüb ema turul saiu ja pühib linna tänavaid (aasta sissetulek 12.000 mk.) Mitmed ema sugulased on pidalitõbised.

Abielus on neil $\frac{2}{1}$ l., nendest surnud 1 poeg 9 päeva vanuselt. O. on I laps ($\frac{?}{27}$); köndima hakkas 1½ a. ja rääkima 2 a., emarinda sai 2 a.; Laste haigustest on põdenud peapõletikku ja leetrid; hiljem oli silmadel kae peal, kord märgitas end äädika piiritusega, mille järele kuu aega käia ei saanud. Ema märganud juba O. noores eas, et tema pea hästi ei tööta. "Kodus ei saanud emaga hästi läbi, sest et viimane teda tööle sundis ja mitte veel 10 a. jooksis kodunt ära vanaisa juure. Saksa okupatsiooni ajal käis maad mööda ringi pudukaupa või, munade ja jahu vastu vahetamas. Kindlat ametit ei ole pidanud. 12 a. pö enes vanaisa juure maale karjaseks, kus ka talvel teenis. Maal olles käinud 2 näd. koolis, rohkem ei olevat saadetud. Ka varem pole koolis käinud silmahaiguse pärast ja ema vastuseismisel. "Kui kooli tahate panna, siis võtke ja toitke ka, sest kooli pole mul temale leiba anda."

Salaja kodunt raha vätma hakkas juba enne isa surma äri kassast ja vanaema taskust; raha raiskas kompvekkide j.n.e. ostmiseks. Esialgu mõtnud 5 ja 10 kop. kaupa, pärastpoole ikka rohkem ja rohkem kuni ka koduseid asju välja kandma ja müüma hakkas. 1922 a. mingisugust kindlat ametit ei olnud, käis juhuslikul töol ja püüdis vähki. 23.II.1923 a. varastas naabri korterist palitu taskust, päeva ajal rahakoti, millise süüteo eest ema valvele anti. Mõni kuu hiljem murdis ühes juudi poistega kauplusse, varastades sealt kompvekke, suupilile ja sokolaadi, mille eest ta R.N.S. §170¹ p.11 ja §170 p.8 põhjal 26.VI.23 a. Narku mõisteti ja kuhu samal kuul saadeti.

Kolonii koolis õpib III kl. halvasti (rehkendus, geomeetria ja joonistus nõrgad).

2x2=4; 3x4=12; 7x3=23; 3x6=19; 9x3=27; 4x8=32; 9x4=37; 6x5=30; 7x6=34; 7x6=56; 6x9=37; 9x8=72; viimaseid peast ei oska vaid arvab välja kokkuarvamise teel. 9x9=90-81; 11x12=132; 56:8=?; 12:2=6; 38:4=8; 63:9=-; -?x7=28; 6=?x4=24; =?x?=42; 6=?x6=36; =?x9=54; =?x8=48; 8=?x4=36;

Oli 156 mk. selle eest osteti 1 pakk paberosse 20 mk., 1 pakk tikka 10 mk. ja ülejäänud raha eest 20 õuna. Palju maksab 1 õun? V. 6mk. 10p. Tähelepanu n.n. 7 ja tagupidi 3 (kaudse mõtlemise järele ka 4). 9 rea-

list ettelooetud jutust ei oska midagi edasi anda, sest "kõik olla meelest läinud," ainult mõne üksiku küsimuse peale teab vastust anda. Piltè üksteisega siduda ei oska, nende ühisest mõtest aru ei saa kuigi üksikuid pilte tunneb (Peterson § 7,8,9,17; stern pilt 43,44).

Mis vahe on tassi ja klaasi vahel? V. Üks savist, teine klaasist.

Mis vahe on ukse ja akna vahel? V. Aken on klaasist ja uks on puust, nende vahel on sein.

Mis vahe on jõe ja järve vahel? V. Esimene jookseb, teine ei.

Mis vahe on sipelga ja lõokese vahel? V. Lõuke on linnu ja sipelgas on sipelgas.

Mis vahe on ihnuse ja kokkuhoidlikkuse vahel? V. Vahet ei ole.

Mis vahe on kangekaelse ja kindla iseloomuga inimese vahel? V. Üks kõik.

Mis vahe on varguse ja röövimise vahel? V. Vahet ei ole.

Nädala päevade ja kuude nimed ja arvu teab.

Kumb on raskem, kas nael tina või nael sulgi? V. Nael tina raskem.

Kumb on raskem, kas toop piima või toop tina? V. Tina.

Kas on lause õige: Karl on suurem kui mina, Juhan on suurem kui Karl ja mina olen suurem kui Juhan? V. Oige Jah.

Vargus olla Jumala ja kohtu poolt keelatud, sest see tegevat ligemisele kahju, tema vargile enam minna ei taha.

Iseloom tasane, loid ja rumal.

Kehaliselt on leida: otsmadal ja libamisi; asümmetria n. verticalis (clinoceph. ⊿ otte); körge ja kitsas suulagi; keratitis ja myopia; O jalad; kuulmine halb sünd. saadik (S= 5 cm.); nadika piirituse mürgitus varemalt ja peaaju põletik; lymphadenitis; Keha üldseisukord keskmine, tarkus hambad kõik 4 olemas.

Debilitas mentis, depressiivne.

142. N.A. sünd. 3.VII.1910 a. Võrus.

Isa venel. ja ema poolakas, pärit Varsaviast. Enne abiellumist elasid Pihkvas; hiljem asusid Võrru. Isa ameti poolest valvur, hiljem tegi sepa tööd; söjavões teeninud, alkoholi tarvitas tublisti; rohkem kui 3 a. põdes tüsikust ja suri sellesse, N. 5 eluaastal. Peale mehe surma hakkas ema turul, laatadel ja vaksalis saiaga ja vorstiga kauplema (aastasissetulek 15.000 mk.).

Abielus on neil $\frac{2}{2}$ l. sündinud, kellest 1 poeg ja teine kopsupõl

tikku surnud. N. on III laps; kõndima hakkas 1 a.;emarinda sai 1a.; 6 a. põdes leetrid.; 8 a. astus Vene kooli,kus 3 talve õppis;üldalgkooli sai II klassi;õppis keskmiselt.10 aastaselt puudus 22 päeva koolist hulkumise pärast.Juba 8-9 a. hakkas emaga koos turul ja maal laatadel kauplemas käima. 10 a. uitas teiste poistega ema teadmata metsades ja maal ning viimaks põgenes salaja (vaguni vedrude peal) Haapsalu ja sealt laevaga Kuressaare,arvates et viimane on väljamaal,kus edasi saab Ameerikasse,seal kavatses õhulaeva shofferiks õppida. Keegi Võru poiss olevat Ameerikast tagasi tulnud ja sealtset elu väga kiitnud. Selleks sõiduks võttis ema tagant 1000 mk. 10 a. kooli kaigs võttis ema tagant õunu ja ka raha. Aug. 1924 a. varastas emalt kompvekke,mis teistele jagas ja 700 mk. raha,millega tahtis sõita teisi linnu vaatama. Läks jala Tartu ja sealt rongiga Tallinna,kus Töö ja Hoolekande ministeeriumi läks äsja Venemaalt salaja siia põgenenud Adamson'ina. Sealt saadeti ta uhte suve kolooniasse,kus talle väga meeldinud:olnud jõgi lähedal,sõua saanud hästi ja tood pole tarvitsenud teha.Sügisel saadeti Aaspere lastekodusse kus talle sugugi ei meeldinud: söögiolnud halb,jõgi ja õunaaed laste jaoks pundunud ning alati pidanud töod tegema: marju noppima ,juhataja jaoks õunu maha võtma, kartulid koorima ja puid tooma,muna vaba aega pole olnud. Sel põhjusel tegi 3 põgenemiskatset,kuid alati tabati.Viimane kord pogenes s.a. kevadel,võttes kaasa teise kasvandiku saapad ja 700 mk. raha. Tahtis Võrru sõita,aga id ei julenud öelda, et ema Vorus on, sest siis oleks ema pidanud ülespidamiskulud kandma,seepärast läks salaja.Ei teadnud,et Tapal tuleb Valga poole ümber istuda ja sõitis Tallinna kus arresteeriti ja niljem Rakvere 1 jaos. kohukontuniku poolt 26.IV.23a. Harku maakuti,kuni kohtu otsuseni.

Kui niljem põgenes Harjust Tallinna sihiga väljamaale sõita, ku id et saadamas ühtegi laeva polnud,kavatses ta Lätimaale põgeneda,Et aga väljamaal ilma rahata midagi teha ei olevat,siis läks turgu,kus ühel menel taskust 17.000 mk. varastas.Et mitte politsei kätte langeda ,õõbis alas ja sõitis paari päeva pärast Tartu,kus turul ühe naisterahva taskust 7000 mk. varastas.Selle järele tahtis Valka sõita ja sealt Lätimaale põgeneda.Seal loobis jälle pettusega kasvatusmaja peaseda ja sinna jõudagi kui seal nea oleks olnud. Ent piiril igalpool vahid ees,mispärast oli sunnitud Tartu tagasi sõitma,lootes laevaga salaja välja peaseda.Kuid selleks oli rohkem raha tarvis,mida veel samal õhtul lootis sõnda.Ohtu hilja ronis üle väljakäigukoha katuse raua turul piangi ta-

ga olevasse kaupluse hoovi, viibis laduruumi lukud(viili ostnud valmis paevad!) ja varastas sealt vask plekki,mille üle muuri välja viskas.Seda kuulis aga öövaht ja K. voeti kinni. Arestimajas jutustas oma taskuvargustest teisele vangile,kes seja ules andis.

Raha kulutanud igasugu lõbu te peale: söitnud sustaga Tallinnas me rel, autoga mööda linna,söönud paremates restoranides j.n.e. Raha kaes olles mõtelnud ainult lõbustuste peale.

Harku elugu on rohkem rahul,kui Aaspere omaga,kus palju nalvemini süüa antud;kuid siin olla töö raskem ja kord kindlam.
9x4=32;9x5=45; 9x6=54; 7x8=56; 8x9=64;8x8=64; 9x7=63; 11x16=176; 7=?x9=9 =?x8=32 (läheb meelest ära); 6=?x7=42; 4=?x9=36; 6=?x8=48; 14=?x11=154. Tähelepanu n.n. 8-9 ja tagurpidi 9 (mitmekordse kordamise järele 6). Piltide mõtet taipab kuuris ruttu. Koeri tundmised rahuldavad,kuid nii ruttu kui tht aega kuuleb,sama ruttu ka unustab: paarikümne sekundi eest öeldud 4 numbrit ei suuda enam korrata.

Vargus olevat Jumala käsust ülestustumine; seda ei tohtivat teha, sest see tegevat teisele kahju.Kuid ta pole saanud hoiduda võtmast.Tartu turul varastades,olnud tal viel 8000 mk. raha ja portu vaja olnudki, ent nähes rahakotti teise taskus,tärganud suur võtmise himu,tahtnud võtta,et ikka rohkem raha oleks,sest raha läheb ikka tarvis"(see oli enne Valga sõitu).

Iseloom elav,liikuv, mõõtme väga temperamentlik,terane ja lapselik,huuled energiliselt koos; suured väga elavad pruunikas-hallid silmad.

Kehaliselt on leida: ots mudel ja liibumisi. asüm. n. frontalis (suu viitu, parem silm madalamal, silmapilud asümmetrilised,panem otsaesimo peel suurem, asüm . n. occipitalis ;(üleval ja vähe tagapool paremat nõsaluud kaunis suur muhutaoline korgendus luus)occolioeis sin.,munad veidi väikesed sola näärmed põidla otsa suurused.

Psühopaat, iseäralised kalduvused (mõõteolu lõtvus).

143.N.B. sünd.kev.1900 a. vistlsti Tartus,venel.Greeka-kat.usku.

Ema venelane,evalik naisterahvas, suri poja 5 eluaastal noorelt tuberkuloosse.Väikesena viibis kasvatusmajas.Pärast ema surma hoolitses temma eest vanaisa,ameti poolest potisepp,kes elas Tartus vabas abielus

Peale ema surma olevat N. vanaisa juures elanud kuni viimase surmani. Vanaisa suri tuberkuloosse N. 10 a. Siis viidi N. Jaama t. lasteaeda, kus ta end väga halvasti üleal pidas ja suuri kalduvusi kuritegevusele avaldas. Viimase asjaolu tottu palus Tartu linna Hoolekande osakond N. Harku vastu võtta. Kuid enne ärasaatmist 1921 a. kevadel põgenes N. maale, kus ühe suve palgata karjas käis, talvel põdes kopsupõletikku ja alles 26.V.22a. toimetati ta Harku.

Ülalpidamine koloonis väga halb: mingil tingimusel küsule ei alistu, tööst hoiab igat moodi kõrvale ehk lahkub sealt kuhu tuju tuleb, teinekord ei vasta sõnagi, kui see talle kasulik on; näiteks kord oli tal nina verisoks löodud ja ta vaikis kangekaelselt lööjat nimetamast.

Koloonil koolis õppis 11 kl., mille lõpetas. Varemalt on 2 talve Tartu linna algkoolis käinud.

6x7=14; 3x3=12; 7x3= ; 5x3=15; 5x6=9; 3x3=9; 3x6=18. (paiseme arvamise järele)
4x6=7; 3x6=24; 4x6=24; 3x6=18; 5x4=20; 3=?x4=12; 3=?x6=24; 3=?x4=16;
Tähelepanu n.n. 6 ja paguspidi 3; kuidagi moodi ei suuda 116 tagurpidi lugeda. Nädala päevade nimesid teab, kuid ei oska kokku arvata mitu päeva on nädalas; lõpuks arvab, et nädalas on 8 paeva.

Kumb on raskem toop tina ehk toop vett? V. Une raskused.

Kumb on raskem kas toop rauda ehk toop leiba? V. Une raskused.

Kumb on raskem kas toop tina ehk toop suigi? V. Une raskused.

Kumb on raskem nael tina ehk nael suigi? V. Tina on raskem.

Kas on lause õige: isa lõikas õunu poolega ja andis suurema poole tütrele? V. on õige. Teised vastused samalaadilised.

Mis vahe on liblika ja päsuka vahel? V. Liblikal pole nokka ja ta on väiksem. (teistelt kuuldud).

Mis vahe on nahkhiire ja päsuka vahel? V. Nahkhiir on siis väljast, kui päsukest ei ole ja temal on tiivad nahast.

Kapsamuselst tulevat kapsaliblik. Varastada ei voivat, sest politsei keelavat seda ja panevat kinni, aga nii varastada, et avalikuks ei tule - ei olevat võimalik. Abstraktseid ja kõlbelisi mõisteid tunneb. Arvab, et enne tulevat ju ätte maksta ja siis andeks anda.

Iseloom väga äkiline ja tujukas; on midagi endale pähe võtnud laegi lima kavatsusest, siis mingil tingimusel teda teisele arvamisele ei viima. Üks sarnane juhtumine oli kartulivõtmise ajal: õhtu eel arvas, et ta oma jao kartulid on üles võtnud ja rohkem ei pruugivat teha, kuigi õpetajad teda sundisid; viimaks kui kõegi teda õiest puudutas, viskas end

pikali mana ja kurjus apja,et teda tapetavat. Kurjas olles laskmud lehmad rukki ja kui teda kästud neid sealt välja ajada,jätnud kurja ükskindd ja jooksnud metsa (süda olevat täis saanud).Küsides ei saa temalt mönikord ühtki vastust:kui ei tahagi vastata -jääb tummalt,sönalausumata seisma.Mineviku kohte midagi kindlat temalt kaudu teada ei saa,sest üht ja sama asja räägib mitmetmoodi.Oma varguse salgab täiesti. Vahib alati toas ringi,silmitseb asju ja ei milleski vaata otse silma. Intelligents tublisti piiratud.

Kehalliselt on leida: cryptorchismus sin.,tal ja madal suulagi; suured körvalehed; lymphadenitis; varemalt pöetud luumädanik; ja mingisuguse kasvaja operatsiooni arm paremas kubemes.Romberg,+Onne 10 a.oma sugulane,tütarlapsega (öega?) voltus.
Wassermanni ++++

Lues hereditaria. Debilitas mentis ,ereetilism.

144. N.B.sund. väljaspool abielu 3.V.1909a. Tartus,venel.vanausul.

Ema sündinud ja kasvanud Tartus.Aastad 4 juba kiskil teenistuses pole olnud,vaid kelnud lastega maal karjas,aastane sissetulek 24.000 mk. Vaimliselt peavad naabrid teda puudulikuks; jäsa ajas teda kõlvatu eluviisi pärast enese juurest ära,sest elatab osalt seks prostitutsioonist. On mitmes kohas elanud ja lapsit poolt raskejalgsena isa juure tagasi tulnud. 20 a. oli tal esimene laps,peale selle veel vähemalt 3. kellest 1 ühe aastaselt surn.Viimase lapse saanud tee peal karjast linna tulles ühe tundmatu jalgratta mõhega.

N. on il lapse.kondima ja rääkima hakkas umbes 1 a.; emärinda sai 2 k. Umbes 5 kuuliselt kaisid tal krambid.N. kasvatas peasjalikult vanaema.Aimult lühikest aega,ema ükskteenija oleku ajal,oli n il omaette tuba.C a. hakkas N. maal karjas käima,mida, peale ühe suve ranuldavalt tormetus-aamal ajal hakkas ta ka kooli käima; istus 2 talve 1 klassis. Kogu selle aja sees ei õppinud ta ei tähti selgeks ega kirjutama.Ulesantud tükid katsus tüüste ettekirjutamisel pähe tuupida,ning tunnis,kui kuulati,võttis raamatu ja luges peast,millel juures väga palju vigu tegi, kuni õpetaja viimaks tõtt alnas. Ent N. salgas ja väidles vastu,tõusid alalised tülid.Ülapidamine koolis oli väga halb; alati kakles ja kiskles teistega,misparast ükski kool ei tahtnud teda vastu võtta.Alalõpmata pu ùdus koolist,käies seal 2 päeva nädalas,muidu hulkus ühes t·

tega linnas ja maal.19 a. K-ga (nr.132) ajalehte müües ja talusse ööks jaades, ja varastas ära minnes peremehe saapad,mille eest ta kohtu poolt oma valveõe ants.K-ga saamud tuttavaks ja heaks sõbraks IV algkoolis; tema soovitusel hakanud maal ajalehti müüma ja varastama.1922a. suvel jäänud karjas kord magama,mis pärast peremehelt vitsu saanud.Peale selle joonsnud minema ja puiganud ennast kustvee ligidale karjaseks. Varsti läinud sealt aeg igavaks,kuid oodanud juhust millal midagi võtta saaks,et siis jälle edasi minna. Sarnane juhus olnud heina ajal: võtnud kuue taskust uuri ja läinud.Teel läbi heinamaade minnes varastanud heinalistelt üpe jope,mis oma rõbelase kuue asemele selga ajanud. Uuri müünud Lagedi jaamas 500 mk. eest ära ja sõitnud Tallinna,kus S-ga (nr.14) kokku saanud,kes Tartust mõõtuse puhul oli Tallinna vargile sõitnud.Järgmisel päeval sõitnud Tartu poole kämbelgmud and jällegi karja mõttega õelmisel võimalusel vargust toime panna ja tahtuda.Varastanud peremehelt pauri maalilise teenimise järele 5000 mk. ja lõgenes ,kuid tabati teel ja toodi vangi tagasi Tallinna kaudu Turi,kus ema valveõe anti kuni kohtuni. Tartust ei saanud ta enam kunagi joosta,sest tal ei olnud mingit jalanõusid;linnas hulkus vanalinn suurte saabastega.Tartus panid ühes teistega mitmed varguse toime:"Apollos" varastanud diivanilt sameti ja siidi kelgu,varastanud pudeleid j,m.Mõisateti harku kuni paranemiseni ,kuna ema kaua varem seljaks palve oli sisse andnud. Mustvee vargustega mõisteti ka Harku,kuhu 30.XII.192aa. toodi.

Distsipliinne kolonnis väga halb: teistega rahus elada ei saa,mõnati kakleb ja kiskleb,mispärast teised teda sageli nokivad; uute saabaste saamiseks lõhkus kord meelega vanad ära. Kolonnist on kord põgenenud: siin läinud igavaks ja pistis kellle saamud kutse K. poolt,kes kodunt tema järelt 15.000 mk. oli varastanud.Koolis oli I klassis ja õpib vägahalvasti; tähtedest tunneb vaid mõnda üksikut ja kirjutada oskab ainult oma nime.

2x2=4;2x6=12; 3x2=21; 4x8= ; 3x9= ; 9x2=18; 4x6=(2x6=12+12)=24; 9x4= ; 6x6 =; =?x6=18;vast:ei tea.=?x7=21; vastus: ei tea; =?x0=24; vast:eitea; 4=?x4=16; =?x4=12; vastus:ei tea. =?x3=9; vastus: ei tea. 14+17= ei tea = 31; 29+16=41; 68+37= ei tea.

Tähelepanu n.n. 4 (suure vasvaga vahel 5),tagurpidi 2,kuna kolm harva õnnestub. Nii ei suuda ta 296 seitme kordamise järele ometi mitte tagurpidi lugeda.

Mis on raskem kas nael sulgi või nael rauda? V.Nael rauda.

Mis on raskem kas nael villu või nael tina? V. Tina.

Mis on raskem kas toop tina või toop villu? V. Tina.

Mis vahe on valetamise ja eksimise vahel? V.Eksimine on kogemata;aga valetad nimme? (küsitud teistelt)

Samuti määrab ihnuse ja kadeduse vahe. (meelega)

Mis vahe on redelil ja trepi vahel? V.Ei tea.Redelil ei saa pusti käia nagu trepil,millel laud on,redelil on pulgad (teistelt küsitud).

Mis vahe on lapse ja põlvepikku vanamehe vahel? V. ei tea.

Kas mingisugust vahet ei ole? V. On küll, aga ma ei tea.

Mis vahe on puu ja põõsa vahel? V.Põõsas on väike,tema kuivab ja kasvab, kuna puu alati kasvab; põõsal ei ole niipalju võimu,et suureks kasvaks.

Mis vahe on päikese ja kuu vahel? V.Päike annab oma kiirtega sooja ja valgustab,kuu ei anna sooja vaid külmetab.

Nädala päevade nimesid oskab edaspidi ja tagurpidi lugeda,kuid kuude nimesid ja aasta päevade arvu ei tea;ei tea ka käesoleva kuu nime;kuude arvu teab.Maakera käivat päikese ümber,öö tulevat päikese taise ilma (looja) minekust ja maakera keerlemisest,ent kuidas ta keerleb seda tema ei volvat teada. Kapsaumaalst tulevat liblikad,olla venaisa jutustanud; päevuke olla lina; vesi erinevat jäust ainult sellepoolest,et ta on ära külmanud.

Kooli teadmised väga nalvad,ent praktilist elu tunneb.

punane - varv
paike- ei tea
patt-,see,mis sa kurja teed
körge - korged mäed
surm- see kui sa ära sured
ema- ema mind kasvatab ja toidab
tool -millle peal istutakse
laud- palkidest lõigatud laud
linn - ei saa
inetu - on see,nagu ütleme-ei saa kah
kadedus - miskit välja andma
öö - see, kui mele magame
päev - valge.

soo -see,kus vett täis
kirves-millega puid raiutakse
uss - nõelab
kana - muneb .5 sek.
meri - vesi
suits - ei tea
terve -inimene
haige - inimene
arst - arstib
rohi - ei tule kah

Vargus olevat politsei poolt keelatud,mispärast seda ta ei teadvat,kui teadmata saaks varastada - ei oska küll valmis varastama. Oma suust saab aru ja hindab seda õigesti.

Väga ladusa jutuga,millest midagi ebamõistast ei leidu,kuid

juures anamneesiasse puutuvad teadmised väga puudulikud,ei-mäleta sündmusi ega oska ajaga seidúda.Alati hea meel ja naerul,küid väga kergelt sattub teistega kiskuma ja ärmastab puasitada;iseäralisi pahu-mötteid naritikult teiste vastu ei ole,väga kergemeelne.

Kehaliselt väga hästi välja arenenud; peale asümmetrilise suu ja status lymphaticus'e midagi iseärasikku ei ole.

Koormatud parivus(

Debilitas m. ;psühopaatiline reaktiivv kuju (meeleolu lötvus).

145. E. T. sünd. 13.V.1907 v. Võrus.

Vanema ja isa suurd kõrge vanaduses. Isa sünd. Tiisi ja ema Varbuse v.; nuljem elasid Aleksandri v. Võrumaal,kus isa rätsepaks oli: peale esimese lapse sundimist asusid Võrru elama; isa teenis esialgu straschnikuna,pärastpoole linnavahina,ühtlasi tegi ka rätsepa töod. Alkoholi tarvitas vahe; sõjavões on teeninud, kuid vastu peale vabanemist hakkas pödema ja suri 1917 s. kopsu tiisikusse.Ema kirjaoskaja toimetas varemalt koduseid töid,ent peale isa surma hakkas väljas pesu pesema. Aastane sissetulek 15.000 mk.

Abielus on neli sünd. $\frac{4}{2}$ l.,üks neist 8 a. aastane on nõdrameelne.E. on III laps ($\frac{33}{26}$),kondima hakkas 1½ a,,rääkima 2 a. emarinda sai 1½ a., 6 kuulisena külgid krambid.Laste haigustest on pödenud leetrid ja kõõkõrva põletikku. 7-8 a. hakkas karjas käima, millega toime sai; kooli ei tahtnud minna, seepärast astus ta sinna alles 11½ aastasena; õppis 3 talve.1920 a. suvel ja järgmisel aastal ehem karja ei lainud,vaid õlles ilma mingisuguse ametita,hakkas teiste poistega vargil käima. Lõhkus saiaputka (poe) vaksali ees, varastas linna turu peal kiriku aia külge seotud hobuse seljast sedeiga,peni laadal tasku vargusi toime j.n.e.Nende süütegude pärast anti ta ema valvele kuni viimaks hairemajast ,päeva ajal inimeste teest ära olekul uuri varastas,mille eest 6.IX.21 a. Harku mõisteti,

Harku võeti vastu 4.I. 22 a- Kolonilst on ta 3 korda põgenenud sihiga koju minna,olles veendunud,et nii kui nii enne 21 a. lahti ei saa,parem siis juba mõni aeg väljas olla. Viimasel korral,kartes kinnivõtmist,pole enam koju läinud vaid hakanud maal peremehe juures sulaseks,olles sel moel la. ja 4 k. redus. Tabati tema vaid peale ra-

mavarguse suudlatust mis teine poiss olevat toime pannud.

Sügisel 1923 a. pälgutati kolonni kooli III kl.kus edasi jõuab peale võimlemise ja käsitöö. Õpetajad peavad teda norgaandekseks. 5x5=27; 2x8=16;6x4=20;5x4=20;7x4=25;5x5=25; 6x7= ; 7x8=? ; 10x15=150; 11x15=165;11x17= ei tea 11x12=132; ?x4=28; =?x4=24; =?x3=27; 4=?x4=12; 3=?x3=6; 3=?x2=6; 4=?x4=16.

Ülesanne: oli 340 mk. Osteti paar' päberosse 20 mk.,ülejäänud raha eest osteti 8 apelsini. Ühtju maksis 1 apelsini? V. Ei oska.

Tähelepanu m.n. 5 ja tagurpidi 4.

Mis vahe on kapsaussi ja kapsa liblika vahel? V.Ei tea.

Mis vahe on liblika ja mürdnoka vahel? V.Ma ei tea seda.

Mis vahe on hobuse ja härja vahel? V.Ma ei tea seda.

Mis vahe on akna ja ukse vahel? V.Ei tea,sellepoolest läheväd lahku et ei ole ühesugused.

Mis vahe on tassi ja klaasi vahel? V. Ma ei tea.

Mis vahe on sae ja kirve vahel? V. Saei on hambad ja temaga lõigatakse, kirvega raiutakse.

Mis vahe on südra ja ükse vahel? V.Südraga kuntakse ja ükkega uestatakse. (eraldumist ei oska seletada.)

Mis vahe on vale ja eksimise vahel? V. Ma ei tea.

Mis vahe on meelduse ja kadeduse vahel? V. Ma ei tea.

kma - taps	halge - inimene	kõrge- mägi
tuli - ei tea seda	arst - tonter	lehm-ei tea miskit
vocdi - voodi kott	mägi -ei tea	

punane -miskit ei tea-20 sek.; madal -ma ei tea miskit -15 sek.

Aasta ajad teab. Talve järele tuleb suvi, viimane arvab,et kevade.Aasta,kuude ja päevade arvu ja nimed teab, viimased ka tagurpidi,moeldes iga nime juures umbes 1 minut.1116 oskab tagurpidi lugeda 1101,sealt aga läheb 1199 peale j.n.e.

Vargus olevat keelatud valitsuse poolt,ent mispärast,seda ei tea. Vargile ei taha vangistuse kartusel enam minna,ent on valmis seda tegema, kui see saaduseks jääb.

Kas on õige kui öeldakse: ema lõikas õuna pooleks ja andis suurema poole pojale,voi on seal mõni viga sees? V. Koik õigesti.

Teised vastused sarnasuguused. Naskuse võrdlustes viga ei tee.

Isoloom segane ja kinnine.Näoilme unine.

Kehalisest on teada: suured huuled,kuulmine paremast korv.-O (post otit.med); lymphadenitis ja kesam. klinocephalia.Keha üldseisukord rahuldav.

Koormatud pärivus.

Debiilitas mentis levis gr, depressivne.

146. A.P. sünd.väljaspool abielu 4.VI.1906 a. Palupere v. eesti. greeka -kat. usku.

Ema sünd. Pühajärve v.,peale abiellumist 25 aastaselt 60 aastase manega elas Palupera v. ja Otepää alevis,kust peale mehe surma 10 aastase A-ga Tartu asus.Tervislistel põhjustel mees sõjaväes teenimud ei ole.Alkoholi tarvitas palju.Vähemalt 1 kord on ta hobusevarguse (1919a.) ja kaks korda lint varguse pärast karistatuud; suri 67 a. Mõlemad olid koolihariduseta,kuid kirjutada ja lugeda oskasid.Ema lihttööline 15.000 m. aasta sissetulekuga.48 aastaselt on ta kohtu poolt varguse varjamise pärast karistatud. Öösiti võtis juhuslikselt meni kodus vastu.

Abielus on tal 6 last ja peale mehe surma 2 last olnud;nendest 4 surnud lastehalgustesse. A. on VII lapse ($\frac{?}{32}$). Köndima hakkas 1a. ja rääkima 1½ a., esimesed sõnad 1 a. Haigustest on põdenud leetrid ja veel mingisugust jalgade haigust. Kooli käis 7 suve,alates 8 a., koolis aga olnuit - nuuksist."Koolis käia ei tahtnud ja olin valjatu,ka riided pu ühuseid."Viimasel ajal ei tahtnud ta enam kooli käia,vaid kolas linnas ringi. Töötas juhuslikult kellegi ettevõtja juures katusetörvajana.Aida pöletamise pärast on kohtu all olnud.Kooli käies leidnud A. sõrmuse,mille perenaine ära võtnud.Põdenud tuli.A. saanud vihaseks ja lahkunud,ühvardusi öeldes. Nädala pärast läinud riiete järele. Peremees palunud teda edasi kooli jääda.Kuu aja pärast,kui peretütre leeriõhtuks ehitatud suverõivad öö jo kuul mitu korda maha löhutti, läks sit ja sõllest elumaja,kelle päeval põlema;suutamises süüdistati Art,kui varemalt ühvardajat,kuid tõenduste puudusel mõisteti õigeks. 1920 a. põlve ajal varastas lauakella,mille eest ta ema valvele anti. Samal aastal asris ati tema 1 kuulise arestiga,lubata laskerihsta kaudmise eest. Järgmise aasta algul varastas tema 10 a. õde ühes teise 12 a. tutterlapsega,pärast raha,millest A. oma omale sai ja mille eest tema,30.IV. 21 a. K.N.S.V 172 põhjal kurau määrati kuuu 21.VI. toodi.

Sealt on ta 3 korda põgenenud igavuse pärast,ta oma ütelduse järele.Nad olevat aga hajunud ja ei tahtvatki enam põgeneda.II põgenemisel olnud 3 kuud Tartus ja teenimud katusetörvajana endise meistri juures.Viimasega koos varastanud klaasnõusid töökojalt,mille eest 24. X.21 a. kolmeks kuuks vangi mõisteti.Varguse andis A. ise ules,seepärast

et meister ei olevat tahtnud talle palka maksta.Koju lubatuna,läks politseisse ja palus enmast vangi taliga Narau saata,sest temal puuduvat sõiduruha.

Kolonnis peab enamat vaga mustalt ulal.Et öpet jat usaune panna,et ta seunas klimmd,metlis jne vaekraani all marjaks.Koolis kaia ei teha.Kui vahest juhtub tulemagi,siis vaga korratult ja pesemata,eha kui talle koolist järele saadetud - saatub klassi suuremeelselt,uhkelt. Klassis peab end korratult ulal,suitsetab ja jeseab talsi,harilikult nakku,aividega ehk ükskõik millega.Kord viskas põleva paberossi voodis lamavale kasvendikule naku; korduvalt on vahetunnil kusenud joogivee kannu teistele joomiseks. Norgesti õrritav ja on siis vaga vihane. Oma teguvusi õigustamisega mõtleb sõnasuu valet välja ja valetab ka siis veel,kui ei tuitse selge.Mangib kaarte,suitsetab ja tarvitab alkoholi. Kolonnis hakkas tisleri ametit õppima, mida suure hoolega teeb siis, kui tasu ei b.Koolis olnud 2 talve I klassis.

7x3=21;6x3=12; 4x4=12; 2x9=18; 2x8=16;4x4=16;4x8=32; 6x7= ;7x8= ; 6x9= ; 8-?x6=18; 3-?x4=12; 7-?x3=21;20- 30-?:6=3; 12-?:4=3.

Tähelepanu n.n. 7 ja 3.kombinatsiooni võime nõrk.

Mis on rasvem,kas toop ruuaid või toop kaeru? V.Ruuaid on raskemad.

Mis on raskem,kas vakk ruuaid või vakk kaeru? V. Ühe raskused.

Kas on lauses kõik öieti: Oma löia oma õuna pooleks ja andis suurema poole tütrele? V. Õige.

Kas on lauses kõik õige: Ise lõikas apelsini pooleks ja andis suurema poole pojale? V. Õige.

Asjatsiatsioonis pole midagi isedralikku tähele panna.Abstraktseemd ja kõlblisi mõisteid lahutab ja määrab(kaastundmus tähendab sandilt armu anda....) Vargus on kohtu ja valitsuse poolt keelatud.Kui varastad -saad karistatud,seiuja võib kull varastada,kui niisugune kaastundmus on".Öösiti naeb koh utuvaid unenägusid;unesti unnudes parast arkamist,jatkuvad unenaod samalt kohalt kus enne pooleli jäid.

Iseloom tasine,isemeelne,püsiv töö juures,kergesti saatub vihahoogse,millises seisukorras võimas motsikusi tegemas Oma süüddmise aega ei tea,sest ta ei olevatt seda emalt kusinud.

Kehaliselt on leida: nõrgenud valutunne; lymphadenitis.Sugusead tugevad,coitus umbes 9 a. Vangis olles leinud teisega tülli,kes temal paremad kuulmenuhe katki löönud.Lapsena saanud löögi pähe,mis puhul mõistuse olla kaotanud.

Debilitas m.; eksplosiivne.Psühopaat.

147. J.U. sünd. väljaspool abielu ?.VIII.1905 s. Mäo v.Järva m.

Ema sünd. Alliku v. taluomaniku tütrena,kus tal ka J. väljaspool abielu sündis (24a.)Aasta pärast astus ömblejana kaide elama,kus tal veel 2 poega väljaspool abielu sündinud,kelledest teine 3 a. suri. J. 9 eluaastal abiellus ema ühe kindla ametita isikuga.Viimane käis turbarabas tööl,oli hobusepärisnia ja lahunik. Alkoholi tarvitas väga palju,purjus olekus jeksis naist;kord löi tal pea verisena.Ema tervis halvenes; pödes mitu aastat ja suri kõhuhaigusse J. 13¾ a.Kohtu poolt on ema 2 korda varguse pärast karistatud. Kuu aega enne ema surma läksti isa uhes varastes ja vägijooksikutega metsas maha.

Abielus sündis neil $\frac{2}{2}$ last,(3 pos.) neist surid $\frac{1}{1}$ noortena, surnult sündinud on 1 (ehk 2). 8 aastasena hakkas J. suvel karjas käima.I ja II suvel käokäis poole aja pealt ära,sest antud halvasti süüa. 4 järgmist suve teenis korrulikumalt.12 a. astus kooli,kus 3 talve käis,I klassis õppis 2 talve,ema ei jõudnud teda varem kooli saata vaesuse pärast.Koolis puudus sageli ülakuue ja laiskuse pärast.Käis turul hulkumas ja on mitmed varguse toime pannud. Viimast suve karjas käies (14a.) surid vanemad ja karjast ära linna tulles ei olnud tal kuhugi minna,misparast linnavalitsus teda vaestemaja paigutas.Kohe peale seda palus linnavalitsus J. kui kuri.alduvust.ga elukaaslast,Harku vastu võtta.J. tõendab,et ta ei olevat ühtegi varguse toime pannud.

Harku toodi ta 1.III.2[illegible]. Siin on ta mitmed väiksemad paberi ja kartuli varguse toime pannud ja teiste kasvandikkude taskuid ei jätnud rahule;kord võttis ühelt väiksemalt kasvandikult saapad ära ja naeris veel pealegi.Korrale ei allistu: käskusid ei täida, lahkub lubatu koolitust,reast ja tunnist,puudub töölt ehk ülese tööle ei ilmu) vastamata kasule; hulgub ümber,mängib kaarta raha ja paberossid peale. Saab kergesti ärritatud,mis juures enesevalitsuse kaotab ja kakleb kuni enese veristuseni. Kord jäänud vähemat kaasiast söögilaua juures. Veel on aastast märkus orava rünnamisest.Kord põgenenud koos kasvandik T-ga (nr.36) 3 nädalat ringi metsas ja kodus kuna süüa T. emalt saanud. Viimaks lõpetanud see nende toitmise ,nõudes nende Harku tagasiminekut.J. nähes et ku.kilt süüa ei saa,läinud vallamuija ja palunud end Harku tagasi saata,kuna T. metsa jäänud. Oma vähese intelligentsi pärast on sepikojas turbalaadujana ja vedajaks.Koolis jäi halva õppimise pärast teist aastat II klassi (rehkend.emakeel,ja võimlem.halvad).

3x6=18; 3x7=21; 9x3=27; 7x6=36; 4x9=27; 7x7=42; 9x6=56;7x8=49.

7=?x7=49; 7=?x8=56; 8=?x9=72; 61=?x11=132; =?x11=121. Kaht viimast ei olevat võimalik kindlaks teha. 100=?:10=11; 110=?:11=11;12=?:9=8.

Tähelepanu n.n. 4 (ka seda ei suuda igakord,kuna 5 p,n. harva õnnestub) tagurpidi 3 (paljude kordamiste järele õnnestub vahel ka 4).Piltide üldist uhkemat mõtet ei taiga väljaarvatud üksikud (Peterson; 9,12.15,stern 41,43,kuna 42-es ära tunneb pimesiku mängu). 10 sek. jooksul vaadeldud joonistusi õieti järele teha ei suuda.

Mis vahe on liblika ja lõokese vahel? V. Liblikas on väike,looke suurem.

Mis vahe on redeli ja trepi vahel? V. Redel on suurem,temaga käiakse pööningul ja on puuladest, trepp aga tihe ja laudadest(teistelt küsitud).

Mis vahe on sõrje ja pääsukese vahel? V.Pääsuke on lendav lind,aga sõrg on kala ja elab vees (teistelt küsitud).

Mis vahe on klaasi ja tassi vahel? V,Klaas on teistmoodi kui tass, millel kõrvad küljes.

Mis vahe on kuu ja päikese vahel? V.Kuu paistab öösi ja ei anna sooja.

Millest see tuleb,et kuu sooja ei anna,kuna päike annab?V.Ütlen.

Mis vahe on ihnuse ja kokkuhoidlikkuse vahel? V.Uhte moodi.

Mis vahe on villa ja kanga vahel? V. Kangast tehakse riiet,villast tehakse ka riiet.Vill ketratakse lõngaks ja lõng kootakse kangaks.

Ema - isa

meri - laev	puuvõe- valge	Jumal- taevaisa 10 sek.
kõrge- madal	ilus-ei tea ütelda	tervis -haa
laisk-kärmas	inetu-hirmus	rohi- parandab
päike - kuu	pulmad-ei tea ütelda-20 sek.	tööd tegema-teenima
patt- hea	niisu - rõkid	öde-vaene
kurjus- tarkus	piim-supp	uus - kihvtine
kuu- kulm	surm-ei tea 15 sek.	armastus- kallis 10 sek.
öö- pime	vaesus-sead ei ole kedagi 10 sek.	

Ei tea oma sündimise aega,kuude nimesid ega arvu. Aastas olevat 364 p. Nädala päevade nimed teab;mispärast talvel kulmem on kui suvel , seda ei tea.Samuti ei tea seletada öö ja päeva vahetust, olevat nii loodud,päike minevat looja,ent millest see tulevat -ei tea.

Kas on lauses kõik õieti: ema lõikas õuna pooleks ja andis suurema poole tütrele? V. On õieti.

Kas on lauses kõik õieti:isa lõikas apelsini pooleks ja andis väiksema poole pojale? V. Kõik on õieti.

Mis vahe on noa vahel,mis on puhas kullast (rauast) ja puhtast kullast (rauast)? V. Ma ei tea.

Kas on õige ,kui öeldakse: Kaarel on suurem kui mina,Paul on suurem kui Kaarel ja mina suurem kui Paul ? V. Ei tea, ei ole.

Vargus olla keelatud kohtu poolt ja Jumala poolt,kelle 10 käsku,oma jutu järele,piibli. olevat. Teine oma ei tohi võtta. Töö juures on ta saamatu, mispärast teda sinult lihtsamale tööle pannakse,millega ta ennast väga haavatud tunneb olevat. Tema iseeralikku ülalpidamist ja peasihtust silmaspidades,hüüavad teised teda,väga tabavalt ,"ürginimeseks."

Kehaliselt on leida: ahvitaoline peasihtus,paksud,rippuvad huuled,su ur alumise huule limaaluha volt,huulehari,prognathis mõõdib,prodenia,nina selg sügavalt loogas (konvex),ettetungivad kulmud, nende peal väikesed lohud; õige madal ja tieti liikumisi ots,kukal pikk ja kaugele teravalt ules ja tahaotsa tungiv,teskm. klinocoeph.;silmapilud asümmetrilised; suda väike ja tiru ots 4 küljekondi vahel,raske hingamine sündimisest saadik; crepitatio pahema kopsu alumisel serval; lestjalg; põlve reflekside vaevalt märgatavad; puutumistunne ebaselge,pahemkäelane. nõhu seinas vana arm enese tehtud pussi laskest,mis tagant välja jooksnud;kuuli võtnud ise haavast välja; status (thymico) lymphaticus,sagedad peavalud; magab rahutult,unes on alati kurusid ja hunte, kes teda vendi ja õdesid,keda ta kaitsma peab,taga ajavad.Seda jutustades hakkab suure hääega nutma,sest tal olevat vendadest ja õdedest kahju.

Iseloom saamatu,laisk,akiline kuni enesevalitsuse kaotamiseni.

Debilitas mentis eksplosivne.
Psühopaat. konstitut. eetiline kõrvalekalduvus (hingeliselt tundetu).

148. H.M. sünd. 16.VII.1905 a. Kohtla Viru maak.

Isa sünd. jõhvi ja ema Maidla v. Abiellumise järele elasid Kohtlas kandikohal; isa pidas ka tisleri, kingsepa ja potsepa ametit.Alkoholi tarvitas palju,sõjavaeg ei ole teeninud;laps on põetud luupõletiku tagajärjel lonkas paremast jalast;koolis käinud ei ole,sest 1919 a. kevad 1 72 a. Ema toimetas koduseid töid ja sest H. 2 eluaastal.

Abielus on neil sünd, $\frac{4}{1}$ l.,neist 2 surnud noores põlves. H, on IV la. s.Laastehaigusteest on põdenud leetrid; koolis käinud ei ole vane-

mate vaesuse tõttu; ka puudus enesel tahtmine-8 a. hakkas karjas käimu enamasti võõraste juures; teenis rahuloldavalt.Karjas käies varastas umbes 12 a. mune ja teisi väiksemaid asju,mis mitte kohtuni pole ülatanud. Aasta hiljem jäi karjas magama ja põgenes metsa,kus mõned päevad veetis.14 a- hakkas juba rohkem ümber hulkuma. Kevadel 1919 a. polnud neil vennaga midagi süüa,sest enamlased olla kõik ära võtnud. Nälja tõttu käisid nad naabri talus kuhjast kartulid varastamas,mis pea avalikuks tuli.Kohus konstateeris,et vanem vend on varemalt laitmata elukommetega olnud ja kartulivarguse näljas toime pannud,kuna H. halbade elukommetega ja kuritegudega harjumisest tõendust annab ning mõistis teda 25.VIII.19a. Harku.

Kolonisse toodi 29.VIII.19 a. Siin on ta rätsepa tagant niiti varastanud; taskust leiti tal järeltehtud riieteaida võti;kord peitis ta magamiskoti ära,et seda parast ära minna. Peale selle on olnud veel palju teisi varguusi ja varguse katseid kooli kontsaleis ja mujal. Sageli puudub kolonlist: on teadmata kuhu läinud;tarvitab alkoholi,suitsetab ja on vaga kangekaelne. Rätsepa ameti õppimisega saab toime, ent kui töö otsas,jääb oma koha peale tardunud olekus ja ise midagi peale hakata ei oska;sarnasest seisukorrast tuleb teda välja aidata uue töö kättesaamisega.Nende iseäralduste puhul peavad meist riid teda puudulikuks. Koolis on ta 3½ talve käinud,sellest 2½ osimeses klassis.II kl saamiseks oli tal emakeelest järeleksam.III kl. öpib nõrgalt (XII.23a).Intelligentsis kvantitatiivset puuet ei leidu; tähelepanu n.n.7 ja tagurp.di 3. Kooli teadmised halvad; avaldab kalduvust vargile,mida teeb vaikselt suure saladusega.Varastab peaasjalikult väikesi asju,mida kolonlis ühele naisele viib,kellega sugulises lähikäimises.

Kehalisalt on leida: puuduvad 3 lõikehammast: ulevel J_2 d ja J_1 s.,all J_2 d.,suured hammaste vahed (par.pool P_1 ja C, C ja J_1d. J_1d. ja J_2 (s) vahel pahemal pool J_2 s ja C, C ja P_1 vahel)ülumiste hammaste vahel vahed P_1 ja Cd vahel.O jalad, lymphadenitis, kurgu reflekse puudub, tugev tic parema põse lihastes; pea mitu vana kakelusel saadud hõõvade arvi, suguosad keskmised.Onaneerib ja coitus 13 a. Uneb naeb alati kukkumist.

Iseloom tõsine,kinnine ja pikaldane.

Psühopaat,konstitut. eetiline kõrvalkalduvus. Kuri mõistus (kalduvus vargile) (),

149. R. T. sünd. Tallinnas, eestl. Greeka-kat. usku.

Isa sünd. Muhumaal ja oma Nehatu v. Anne R. sündimist asusid vanemad elama Tallinna ja sealt 3 a. hiljem Soome Lavosaarde, kus isa ühes vennaga kroonu sepikojas tööl käis. R. 5½ a. saadeti vanemad Soomest välja ja asusid Iedra v. elama, kus isa kingsepa tööga perekonda elatas; aasta hiljem suri ema üldiste krumpide all 12 tunni jooksul. Paar kuud hiljem võttis isa teise naise ja asus esialgu käsitöölisena ja peagi laevatöölisena N-Jõesuhu. Kevadel l.a. hakkas ta Tallinnas laeval teenima, kuna perekond N.Jõesuhu jäi. Aasta sissetulek 50.000 mk. alkoholi tarvitab vähe; teenis sõjavaes.

Esimesest abielust $\frac{3}{2}$ l., neist surnud 2. R. on III laps ($\frac{33}{22}$); kõndima hakkas 1 a. ja rääkima 1½ a.; emarinda sai 1 a.; lapsena oli vingumurgituse tõrgajõrgel piiemat aega raskelt haige. N.-Jõesuhu asudes, andis isa R. oma kingsepast vennale kasvatada, kes oma laulatamata naisega Auvere külas elas; viimasest on R. hea mälestus. Esimestel aastatel oli R. sõnakuulelik laps. 7 a. hakkas koolis ja suvel karjas käima, millega hästi toime sai. 10 a. ei kuulanud nageli enam sõna, mille eest leiti teda nuhtlus; 11 a. jooksis tihti peale nuhtluse kodunt minema; suvel käis karjas võõraste juures ja pühapäeviti mõnikord ükskinda Narvas; sügisel oli vahetevahel Jõesuus vanemate juures. Seal avatles teda vanem vend, kes isa tagant nageli raha oli varastanud, leilelt raha võtma, sel seda kui ise olevat ja kes seda ei märganudki. Kasuvanemate juure tagasi minnes murdis R. Jõulu ajal 1924 a. Iselle rahakesti lahti, võttis 6000 mk. raha ja põgenes jala Narva, kus 6 päeva jooksul raha ära kulutas. Päeval hulkus linnas, ööd magas ühe tuttava poisikese juures. Kui raha otsa oli, hakkas ta ostetud asju müüma: nii müüs ära uuri kuld ketiga, 2 sumpilli, taskunoa, rahakoti j.n.e. Mõni päev hiljem tabas politsei teda tänaval ja R. saadeti kohtu poolt kasuisa valvele. Talvel käis koolis, kuna kevadel 1923 a. teda ühe taluperemehe juure karja pandi; viimaselt varastas voodi alt, kust oma raha otsinud, 26.000 mk. ja põgenes mere ääre mööda Jõhvi poole. Teilt rannal kohtanud kedagi noortmeest, kellele jutustanud, et olla saanud peremehelt voodi raha ja nüüd tulnud kohta vaatama. Noormees kutsunud teda enesega metsa kalu püüdma, ent R. võtnud raha ja läinud järbanandi kõrtsu, kuhu noormees pärast oma tuttavaga R. järele tulnud. Seal meelitanud nad R. metsa kaarte mängima ja viimaks võtnud viimsi 15.000 mk. ära, ühvardades politsei-

le üles anda,kui ta kisub. Selle järele hulkus R. veel kuladis ümber, pöördus kus sai ja tabati viimaks raudteel Lehtse jaama juures. Kohus mõitis tema selle süuteo eest 14.VII.23 a. R.N.S.§ 170 p.7 põhjal Harku, kuhu 17.VII. toodi.

Vargus ündinud järgmiseit: õhtul,kui raha leidnud,ei olevat tahtnud seda võtta - " kui kaugele ma ikka lähen".Järgmisel hommikul läinud kõik kaugele tööle,kuna R. karjaga mere äärdule jäänud; seal tulnud tal su ur himu raha omale võtta- " võtan raha , lähen minema jakes mind ikka kinni võtab;" ajanud ruttu karja koju, võtnud raha ja läinud.- "Esialgu kartsin igat vastutulijat,et kinni võetakse,aga kui kaugemale sain,pelnud enam mingit hirmu." Ta arvanud,et kui raha otsas,läheb peremehe juure karja ja talvel tagasi ar/ju,kinnivõtmine või karistuse hirmu ei tunnud."

Koolis on R. 3 talve käinud,1 kl. istus 2 talve,kuna II kl.ühe talvega lõpetas. Kolonii koolis õpib II kl.halvasti.

2x7=14; 2x5=10; 3x6=18; 9x2=18;3x7= ;3x8= ; 5x5=25;6x4= ; 26:2= ;10:5= 1; 24+7=32; 14+9 = ;=?x2=4; 3=?x2=6;9=?x3=9;=?x5=10;

Tähelepanu n.n. 6-7 ja tagurpidi 4.

Mis vahe on redeli ja terpi vahel ? V. Redel on kaigastest ja kepidest, aga trepp laudadest.

Mis vahe on klaasi ja tassi vahel? V. Klaas on salpeetriist ja liivast ja on läbipaistev,tass aga ei ole läbipaistev.

Mis vahe on valetamise ja eksimise vahel? Esialgu v.tab,et ei tea,ent korratud küsimusele vastab,et valetamine on meelega,kuna eksimine kogemata.

Nädala päevade nimed, nasta päevade ja kuude arvu teab, viimaste nimesid aga mitte.Piltide mõtet ei oska siduda.Vargus olla poliitsei poolt keelatud ja trahvimise pärast ei võivat varastada,aga kui saaks nii varastada,et pärast trahvi ei oleks,siis võiks küll vargile minna.

Kehaliselt on leida; kõrge kitsas suulagi,lymphadenitis ja O jalad. Anamneesis vingu mürgitus.

Iseloom lapselik, avalik, elav.

Peähäpast; isegüralised kalduvused.(meeleoolu lõtvus).

150. R.S. sünd. 7.VII.1920 a. Illuka v. Viru maak.

Isa pärit Illuka ja ema Maetaguse v. Peale abiellumist asusid

Illuka mõisasse mconnkatena,hiljem sai isa samas mõisas metsavahi kohta; Alkoholi tarvitas palju; sageli jäi öod kõrtsi;teenis sojavaes ja suri 1918 a(?) kopsuhaigusse. Ema,karjaoskamata,teenib praegu mõisas karjanaisena 20.000 mk. aasta palgaga.

Abielus on neil sündinud $\frac{2}{2}$ l.,kõik lapsed on vaid mõne kuu koolis käinud.h. on VI lapse ($\frac{+6}{35}$);kõndima hakkas 2 ja rääkima 4 a.; emarinda sai 3 kuud; lapsena konvulsiooni krampides all;koolis on,ema andmete järele ,umbes ühe talve käinud,kust ära jookunud ja hulkuma hakanud; kirjutada ja lugeda ei oska. Tema eluloost ei saa midagi kindlaks teha,sest ralgib nii segaselt,et võimatu on mõtelekujutusteet tõelisust eraldada. Kindel on,et ta enne 8 a. kokkunt raha varastanud; raha viinud karjapoisile,kes selle eest poest maiustusi ostnud. Samas ees varastanud juba ka väljaspool, ja jälgratta kunagi varguse pärast olevat ema valvele antud. Peale selle on tal veel vähemalt 7 raha ja 1 uurivargus olnud; kahe süüteoga oli kohtu ees 18.VI.23 ja mõlematega mõisteti Harku.Vargused pani toime,hulkudes küladee, üksinda ehk koos mõne teise poisiga. Talusse minnes palunud juua ehk suda; kui aga kedagi toas ei juhtunud õlema -võtsid ,mis kätte said ja kaasaid. Viimase varguse pani toime talus,kus karjases oli ja kust ta siis peale seda kohe põgenes; oli sageli vaga purjus.

Harku toodi 9.VI. a.a. ja 22 VII põgenes ära; tal olnud väga igav,t htnua maale tagasi,kus võis käia nagu tahtis. Tähed tunneb pea kõik, veerida ei oska;kirjutada oskab ainult oma nime.

2x2=4; 2x3=6, ronkem ei oska, 3+4= 7; 7+13=20;36+27=72;12:2= 9:3= ;6:3= ; 2= ?x3=6; 2=?x2=4. Oli 6 õuna jagasin nad 3-ele poisile Mitu õuna sai iga poiss? V. - õuna. Kui oli 24 ma.ostsin paki paberosse 12 mk. eest, ulatanud raha eest ostsin 2 õuna. Palju maksis üks õun? Ei suuda ülesannet meeles pidada, samuti ka 8 realist etteloetud juttu

Tähelepanu n.n. 6-7; tegurpiai suure mõtlemise järele 3.Pilte siduda ja nende sisu jutustada ei oska.(Peterson Nr.2 ja 3 ja 6 tunneb,et poiss läheb õunaaeda vargile) Nädala päevade arvu teab,aga loetelda ei suuda; ei tea ühtegi kuu nimetust,kuesoleva aasta arvu,aga ka aasta päevade arvu; aastaaegu teab.

Mis vahe on redeai ja terpi vahel? V.Uks vahe- mõlemid mööda saab üles, redelit saab kergemini lahutada.

Mis vahe on lapse ja põlvepiku vanamehe vahel? V. Ei tea,ei taha koosolla,sest lähevad riidu.

Mis vahe on liblika ja pääsukese vahel? V. Liblikas on kollane ja väike ja pääsuke must,liblikas on ka must, aga.....

Mis vahe on puu ja pöösa vahel? V. Puu on jume ja pikk, pöösad peenikesed ja lühikesed.

Mis vahe on ruuna ja tõku vahel? V. Ei tea.K.Sa oled neid mõlemaid näinud, mis poolest lühovad nad üksteisest lühku? V.Olen küll; ei tea seletada.

Mis vahe on vaietamise ja eksimise vahel? Ei tea. K.No kas siis mingisugust vahet ei ole? V. On küll.

Mis vahe on sipelga ja mesilase vahel? V.Ei tea,sipelgas on peenem kui mesilane.

Mis on raskem,kas nael tina või nael suigi? V. Nael tina on raskem.

Mis on raskem,kas nael rauda voi nael villu? V. Nael villu.

Mis maasab aks 7 margaline sai ? V, 7 marka.

Kes oli Jeesus?Jumal? Kuidas ta surma sai ja mitu jüngrit tal oli? V.Ei tea.

Kõne ajal tõuseb üles,lubab akna juure vaatama,mängib sõrmedega ja kisub pukstest niite välja, millega kogu aeg mängib;rehkendamisel võtab alati sõrmed appi.Jutus räägib igasugu asju vahele, kordab ühte ja sama mitmet moodi mitu korda,nii et suure vaevaga võib sellest midagi järjestada .Isa surma ajal olnud ta ühe aastane,mäletavat veel matuseid, isa nägu j.n.e. Küsimusile vastab kas väga plaat ehk " ei tea". Salajase varguse peale olla alati valmis;surnud vanaemal leiaks ka kuld jala maha enne matmist,kui saaks. Vargus olla vanemate inimeste poolt keelatud. Koloni s paikub poistele"rõnnest" (passiivne pederast);ühel õõl küib vahel mitme poisi juures,milles eest nõuab 5-6 "halli"(paberossi), portsjoni võid ehk leiba j.n.e. Vähemalt 9 poisiga nagu Nr.113,124 (def.) 101,120(varem ühvardustega),20,110 , 115, on mitmekordselt sarnases vahekorras olnud. Esimest korda, oma ütlemise järele,olevat ta seda teinud juba 6 a. ühe vene soldatiga,kes temaga juures maganud; teeliault aga 8 a. Hiljuti vägistas Nr.124 teda Nr.27 abil, mille juures parasool pikalt rebenes.

Kehaliselt on leida: conjunctivitis, status lymphaticus,pneumonia catarch.chr.,keskm.klinocephalia;vaga kohvad sakiliste äärtega humbad. Anamneesis krambid ja liig hiline rääkimise arenemine ja kõndima hakkamine.

Iseloom vedel, roppja laisk.

Debilitas m. gravis.

Paritud degeneratiivne psühop. konstitut. (meeleolu lõtvus).

J ä r e l d u s e d.

1. Allealiste kuritegijate read täituvad peaasjalikult seltskonna vaesematest ja madalamatest kihtidest.
2. Harku sugemed ei tõenda arvamist, nagu oleks kuritegijate hulgas rohkem esisündinuid, kui järgmisi lapsi.
3. a) Sunnikasvandikud on sündinud üldiselt vanemate nooremas eas, kui tavalised kodanikud; kuid esineb ka vastand äärmus;
   b) nende vanemate vanuse lahkuminekud on suuremad, kui tavaliste laste vanemail;
   d) sunnikasvandikkude emade %, kes isast vanemad, on tavaliste laste emade vastavast % (3,4 korda) suurem.
4. Allealiste sunnikasvandikkude vanemad, nende perekonna liikmed ja lähemad sugulased on enamuses kas kriminaalse minevikuga või kõlvatu eluviisiga ja alkoholikud (kõike kokku 80,66 %); kriminaalse mineviku suhtes paistavad eriti silma elus- (75 %), lahus- (82,4 %) ning maalt päritolevate (70,27 %) sunnikasvandikkude vanemate perekonnad.
5. a) Kreeka-katoliku usuliste ja muulaste sunnikasvandikkude protsendid on suuremad, kui sama usuliste ja muulaste protsendid (k.-k. usku s.k. on 29,3, riigis aga samausulisi 19,0 %; venelasi s.k. - 12 %, riigis aga venelasi 8,2 %.
   b) Ka k.-k. usku eestlaste sunnikasvandikkude protsent on suurem samausuliste eestlaste protsendist riigis (17,3 contra 12,2). Luteri usku eestlaste sunnikasvandikkude % on väiksem samausuliste eestlaste protsendist riigis (70,7 contra 78,6).
   d) Segarahvusliste abielude %, millest võrsusid sunnikasvandikud, on suurem segarahvusliste abielude % riigis (12 contra 9,8).
6. a) Väljaspool abielu sündinud omavad nõrgema elujõu, kui abielus sündinud.
   b) Väljaspool abielu sündinute s.k. emad on rõhuvas enamuses allväärtuslikud isikud (prostitut., vaimliselt abnormaalsed jne.).

d) Väljaspool abielu sündinud lapsed annavad suurema % (2 - 4 korda) kuritegijaid, kui abielus sündinud.

7. Allealised kuritegijad on rõhuvas enamuses (76 %) vaeslapsed (vaeslapsed, väljaspool abielu sündin. ja lahuselavate vanemate lapsed); nende kuritegevus on lähedalt seotud perekonna lagunemisega.
8. Allealiste kuritegevuse eel käib, väljaarvatud vähesed erandid, peaaegu alati ulakus; kuritegevus ise aga muutub järk-järgult raskeloomulisemaks.
9. Pederastia on koloniis levinenud ainult psüükiliselt raskema puudega sunnikasvandikkude hulgas.
10. Allealised kuritegijad on enamuses pärivusliselt koormatud (68 %) ning kehaliselt ja vaimliselt degenereeruvad, rõhuv enamus neist on oligofreenikud ning psükopaadid (84,6 %).
11. Konstitutsioon-eetiline kõrvalekaldumine resp. hingeline tundetus võib olla mõne vaimu- või närvihaiguse tunnuseks, kuid võib ka iseseisvalt esineda; nii ühel kui teisel juhusel on sellest tingitud asotsiaalne tegelus (sünnipärane kurikalduvus).
12. Allealiste kuritegevuse põhjusena on algel miljööga võrreldes suurem tähtsus (54,7 contra 23,3 %).
    Enamail juhustel on aga allealiste kuritegevuse põhjusteks nii alge kui miljöö (76,7 %), teiste sõnadega - kuritegevus on sotsiaal-bioloogiline nähtus.

J u h t l a u s e d.

1. Allealisi kuritegijaid tuleb ravitseda ja kasvatada ning mitte vangistusega karistada. Kasvatus tuleb rajada individuaal põhimõtteile.
2. Kõik allealised kuritegijad tulevad enne kohtumõistmist resp. sunnikasvatusele saatmist psühiaatriliselt läbi katsuda erilisis osakondades vaimuhaiguste ravitsusasutuste juures kohaliku kohtuarsti osavõttel.
3. Kohtumõistmist allealiste üle peaksid toimetama eriti selleks ettevalmistatud kohtunikud, eriettevalmistusega kohtuarsti, kõrgema haridusega õpetajaskonna ning seltskonna esitaja kaastegevusel. Kohtumõistmine olgu kinnine.
4. Kuritegijate kriminaal-antropoloogiliseks uurimiseks tuleb luua eriline keskkoht.
5. Sotsiaal-patoloogia põhjeneb individuaal-patoloogial.
6. Meie juristide ettevalmistus ei vasta aja nõuetele; kohtu-arstiteadus ja kriminaal-antropoloogia peavad olema juristele sunduslikuks õppeaineks.
7. Kooli- ja kohtuarstide tegelikku ettevalmistust tuleks süvendada erikursuste ja teaduslikkude komandeerimiste varal.
8. Tarvilik on õpetuse, uurimise ning kohtu huvides koondada kohtuliku arstiteaduse instituuti kohtu-, politsei- ja vanglaarstide tegelikud funktsioonid.
9. Soovitav on Kohtuliku arstiteaduse instituuti ümber korraldada kohtu- ja sotsiaal-arstiteaduse instituudiks.
10. Kõrgemaks instantsiks kohtuarstliste ekspertiiside alal peab olema Ülikooli arstiteaduskond.
11. Erilisil juhustel tuleks läbi viia suguvõimuliste allväärtusliste - degenereeruvate ja kurikalduvusliste isikute steriliseerimine või kastreerimine.

12. Mitte-eluväärilise elu hävitamise probleem tuleks meilgi põhjalikumale kaalumisele võtta.
Kõigis kooles tuleks tervishoidu ja bioloogiat vanemais klasses õpetada eriainena.
13. Tervishoidu peab õpetama pedagoogilise ettevalmistusega arst.
14. Rinnalaste kodudes on suur protsent allväärtuslisi lapsi.

Kiryandus.

1. Többen, H.,Prof. Die Jugendverwahrlosung und ihre Bekämpfung. Münster.1922.

2. Friedländer, K.Jh. Das Jugendgericht in seiner Anglo-Amerikanischen Gestalt und Ihrer Anwendbarkeit f. Deutsch - land. Berlin. 1913.

3. Dr. Puppe. Gericht. Erfahrungen bei der Unters.kriminellen Jugendlichen; Verhandlungen d.VII.Tagung d. Deuts. Gesellschaft f.ger. Medizin. Sept.1911. Viertel f. ger.Med. III. T.B. XLIII; 1912.

4. Gruhle, H.,Dr. Die Ursachen der jugendlichen Verwahrlosung und Kriminalität, Studien zur Frage Milieu oder Anlage. Berlin. 1912. Verl. v.J.Springer.

5. Gregor, A.,Dr. und Voigtländer,Else Dr. Die Verwahrlosung, ihre klinisch-psychologische Bewertung und ihre Bekämpfung. Berlin 1918. Verlag v. Karger.

6. Gregor, Prof.Dr. und Voigtländer Else,Dr. Charakterstruktur verwahrloster Kinder und Jugendlicher. Beihefte z. Zeits. f. angewandte Psychologie. Nr.31, 1922, Leipzig.

7. Schröder, P. Prof. Die geistigen Minderwertigen und die Jugendfürsorge. Zeits. f. die gesamte Neurologie u.Psychiatrie. Bd. III. 1910.

8. Pachantoni,D.,Dr. Über die Prognose der Moral-insanity. Arch.f. Psychiatrie u. Nervenkrankheiten.Bd.47,1910.

9. Herman, Dr.med. Das moralische Fühlen und Begreifen bei Imbecillen u. bei kriminellen Degenerierten. Ein Beitrag zur sogen. Moral-insanity Frage etc.Psychiatr.Grenzfragen VIII. 4/5. 1913.

10. Kohl, Aug.,Dr. Pubertät und Sexualität. Würzburg.1911.

11. Stelzner, Helene-Fredericke, Dr. Die Frühsymptome d. Schizophrenie in ihren Beziehungen zur Kriminalität u.Prostitution der Jugendlichen. Allgem. Zeitschrift f.Psychiatrie Bd. 71, 1914.

12. Bychovski, Gustav. Zur Psychopathologie der Brand - stiftung Schweizer Archiv für Neurol. und Psychiatrie. Bd. V. 1919.

13. Jasper, K. Heimweh und Verbrechen. Leipzig 1909 Gros'

Arch. Bd.35, 1909 (Dissertation.Heidelberg 1909.)

14. Rizor, Dr. Ergebnisse d.psychiatr.- neurolog.Untersuch.der in den Anstalten befindlichen über 14.Jahr alten Fürsorge-Zöglinge Westfalens. Zeits.f.d. Erfors.u.Behandl. des jugendl. Schwachsinns. Bd.III.1910.

15. Höpler, E.,Dr. Dozent f. Kriminologie. Wirtschaftslage - Bildung - Kriminalität. Archiv f.Kriminologie. Bd. 76, H. 2, 1924. Leipzig.

16. Cramer, A., Prof. Dr. Bericht an das Landesdirektorium über die psychiatr.-neurologische Untersuchung der Schulentlassenen Fürsorgezöglinge im Frauenheim bei Himmelstür, vor Hildesheim, Magdalenium bei Hannover, Horburg bei Freistadt, Stephansstift bei Hannover, Küstorf bei Gifhorn und Kalandshof bei Rotenburg. Allgem. Zeitschr.für Psychiatrie Bd. 67. 1910.

17. Cramer, A., Prof. Dr. Bericht an das Landesdirektorium über die Ergebnisse der psychiatrisch-neurologischen Untersuchungen der Fürsorgesöglinge in Stephansstift bei Hannover, im Magdalenium bei Hannover, im Frauenheim bei Himmelstür vor Hildesheim, in Kalandshof bei Rotenburg.Klinisch.Jahrbuch 18.Bd.1907. Tsiteeritud nr.4.ja nr.7.järele.

18. Mönkemöller, Dr. Psychiatrisches aus der Zwangserziehungs-Anstalt. Allgem. Zeitschr.f.Psychiatrie.Bd.56, 1899.

19. Mönkemöller, Dr. Bericht an das Landesdirektorium der Prowinz Hannover über die Ergebnisse der psychiatrisch-neurologischen Untersuchung der schulpflichtigen Fürsorgezöglinge der Provins Hannover. Zeitschr.f.die Erforsch. u. Behandlung. d. jugendlichen Schwachsinns.Bd.IV.1911.

20. Redepenning, Dr.med.Die psychiatrische Beobachtungsstation für Fürsorgesöglinge in Göttingen. Allg. Zeits. f. Psychiatrie. Bd.67, 1910.

21. Thoma, E., Dr. Untersuchungen an Zwangssöglingen in Baden. Vierteljahrsschr. f. gerichtl. Medizin.Bd.XLIII.1912.

22. Tippel. Fürsorgeerziehung und Psychiatrie.Allg.Zeits. f. Psychiatrie. Bd.62, Tsiteeritud Thoma(21) järele.

23. Stelzner, H. Dr. Die psychopatische Konstitution u.

ihre sozialogische Bedeutung. Berlin, 1911. V. Karger.

24. Maier Wolfgang,Hans. Über moralische Idiotie.Journal f. Psychologie u. Neurologie. Bd.XIII.1908.

25. Lombroso, C. Ковровские чтения науки о преступлении. С. Петербург, 1892.

26. Lombroso, Cesare.

27. Fawer, Emil. Jugendkriminalität u. Strafrechtsreform. II.Auflage, Aarau 1910.

28. Schlesinger, Eugen, Prof. Das psychische Verhalten schwachbegabter Schulkinder u. ihre Charakterentwicklung. Zeitschr.f.d. gesamte Neurol.u.Psych.XVII.Bd. 1913.

29. Mac-Donald, Arthur. Kriminalpolizei u.Antropologie. Archiv f. Kriminologie. Bd.73, 1921. Washington D.C.

30. Burt, Cyril. The causes and treatment of juvenils delinquency. Psyche Bd.2 Nr.3 ja teised 1922. Tsiteeritud „Deutsch.Zeitschr. f.d.ges.gerichtl. Medizin" järele,Bd. II. 1923.

31.Collin, André Dr. et Rollet. Traité de Mé decine légale infautil. Paris.1920.

32. Collin, André Dr. Communication à l'Académie de Médecine.

33. Colombier. Nots clinique sur 192 jeunes criminelles. Thèse. Bordeaux.1912, Destout édit.Tsit.nr.31 järele.

34. Laronze, George. Criminalité juvenile et defaut de frequentation scolaire. La Revue philanthropique. Tome XLII.nr.289. 1921.

35. Герцен, М. К. Сборник статей (коллективной труд) Юнош-преступники, в 2 частях. Москва, 1912.

36. Ferriani Cav.Lino und andere. Minderjähriger Verbrecher. Itaalia keelest Saksa keelte tõlkinud Ruhemann. Berlin. 1896.

37. Viernstein, Th. Dr. Biologische Probleme im Strafvollzuge. Deut. Zeitsch.f.d.ges.ger.Medizin. Bd. III. Heft 5. 1924.

38. Appelius, A. Dr. Die Behandlung jugendlicher Verbrecher u. verwahrloster Kinder. Berlin.1892.

39. Liepmann, M. Prof. Die Kriminalität der Jugendlichen und ihre Bekämpfung. Tübingen, 1909.

40. Laurent, Emil, Dr. Le criminel. Paris, 1908.

41. Aschaffenburg, G. Prof. Das Verbrechen u. seine Bekämpfung. Heidelberg, 1908.

42. Bleuler, E.Prof.Dr.Lehrbuch der Psychiatrie.Brl.1923

43. Schvalbe, Dr.med. Klinische Beiträge zur Frage des Geisteszustandes der Prostituierten.Dissertation.Tartu,1923.

44. Focher, Ladislau, Dr. Ergebnisse psychiatrischer Beobachtungen an jugendlichen Verwahrlosten u. Verbrechern während der letzten zwölf Jahren. Zentralbl.f.d. gesamte Neurol. u. Psychiatrie. Bd.XXXI, H. 7/8 1923.

45. Manouvrier, L. Prof. Quelques cas de criminalité juvenile et commençante. Arch.d'Antropologie criminelle 1912, T. 27.

46. Levy-Suhl, M. Dr.med. Die Prüfung d. sittlichen Reife jugendlicher Angeklagten. Stuttgart, 1912.

47. Stern, William und Wiegmann, Otto. Methodensammlung zur Intelligenzprüfung von Kindern und Jugendlichen. Beihefte z.Zeitschr.f.angew.Psychologie, Heft 20. Hamburger Arbeiten zur Begabungsforschung. Leipzig, 1922.

48. Ziehen, Th. Prof. Die Prinzipien und Methoden der Intelligenzprüfung. Berlin, 1918.

49. Peterson. Pildid kodu ja kooli lastele. III.anne. Tallinn, 1913.

50. Malbuch nr.nr. 871, 3250. Hendschel, A. Kinder und Käuze. Stuttgart.Bilder v.Hans Schroeder N.96, Bd.II.

51. Cramer. Intelligenzprüfungen an abnormen Kindern. Monatschr. f.Psychiatr.u.Neurol. Bd.XXXIII, 1913.

52. Ziehen, Th. Prof. Die Erkennung des Schwachsinns im Kindesalter. Berlin, 1913.

53. Stilling's pseudo-isochromatische Tafeln zur Prüfung des Farbensinnes; herausgegeben von Prof. Dr. E.Hertel, Leipzig, 1922.

54. Esimese Üldrahvalugemise eelkokkuvõtted. Eesti riigi väljaannete kogu. 1922.

55. Eesti Statistika. Nr.18,20.1923.Nr.24.Tallinn,1924.

56. Grosmolard,M. Criminalité juvenile. Archives d'Antropologie criminelle. 1903. T.18.

57. Mönkemöller. Die kindliche Kriminalität in der Fürsorgeerziehung Vierteljahrsschr. f. gerichtl. Medizin. Bd. 51, 1916.

58. Marro,I caratteri dei delinquenti Turin (tsiteeritud Gruhle nr.4 järele).

59. Kurella, H. Naturgeschichte des Verbrechens. Stuttgart, 1893.

60. Baur, Erwin Prof.Dr.,Fischer E. u.Lenz,Priv-Doz.Dr. Grundrisse der menschlichen Erblichkeitslehre und Rassenhygiene. Bd. I u.II. München, 1923.

61. Eesti Vabariigi Kriminaal-Politsei Peavalitsuse 1920-1923 aast. aruanded.

62. Rahamägi, H.B.,cand.theol. Eesti rahva sündivuse vähenemise põhjused ja teed selle nähtuse kõrvaldamiseks. Dissert. Tartu, 1923.

63. Scholz - Gregor. Anormale Kinder. Zweite Auflage. Berlin, 1919.

64. Mönkemöller, Dr. Kriminalität. Handwörterbuch der sozialen Hygiene.Grotjan-Kaup. I.B. Lepzig, 1912.

65. Drill, D. Малолетние преступники. Москва, 1884.

66. Williams, J.Harald. The intelligence of the delinque ent boy. California 1921. (Arch. f. Kriminal. järele 1922, B. 74.

67. Goring Charles. The English convict. Parkhurst 1913. (tsiteeritud Parmeluejärele).

68. Parmelee, Maurice, Dr. Eine biometrische Studie über den englischen Verbrecher. New-York. Arch.f.Krim.1922.Bd.4.

69. Dresel, E.G.,Prof.,Dr.med. et phil. Die Ursachen d. Trunksucht u. ihre Bekämpfung durch die Trinkerfürsorge in Heidelberg. Berlin, 1924.

70. Sommer, R. Prof. Familienforschung u. Vererbungslehre Leipzig 1922 (Tsit.Heindli järele; Arch.f.Krim.1922,Bd.74).

71. Planner, K.Dr. Die Verwahrlosung. Monatschr.f. Kinderheilkunde. Bd. XXIV.1923.

72. Puppe. Der Geisteszustand jugendlicher Krimineller. Vierteljahrsschr.f.gerichtl. Medizin. Bd.XXXI. 1906.

73. Potts, W.A. The relation of crime and delinquency to heredity environment and disease. Lancet.Bd.201.N.22,1921

74. Peine, Sigfried. Kriminelle Neigung auf neurotischer Grundlage. Deutsch. Zeitschr. f.d.ges.gerichl.Medizin.B.I.192

75. Leslie, Frank E. The delinquent. Publ. bealth reports Bd. 37,N.22, 1922. (tsiteeritud Reissi järele. Deutsch. Zeitschr.f.d.ges.ger.Med. 1923).

76.Burt,Cyril. The causes and treatment of juvenil delinquency, Psyche Bd.2, N.3,4. Bd.3 N.1,19,22 (tsiteeritud D. Zeitschr. f.d.ges.ger.Med. 1903.)

77. Burt, Cyril. The causal factors of juvenil crime. Brit.journ. of med.psychol.Bd.3,Pt.1,1923 (tsit. D.Zeitschr) (f.d.ges.ger.Med. II Bd. 1923).

78. Hildebrandt, Kurt. Die Lehre von Norm und Entartung in der Kriminologie. Arch.f.Krimin.1923.

79. Hoegel, J.Dr. Die Straffälligkeit der Jugendlichen. Arch.f.Kriminalantropologie. Bd.10. 1903.

80. Berze, Joseph, Dr. Über die sog.Moral-insanity und ihre forensische Bedeutung. Arch. für. Kriminalanthrop. Bd. 30, 1908.

81. Reichel, H. Prof.Dr. Brandstiftung aus Heimweh.Arch. f.Kr.-anthrop. Bd.36, 1910.

82. Bresowsky, M. Über einen Fall von Verbrechen aus Heimweh. Allg. Zeitschr.f.Psychiatr. u. psych.-gerichtl.Med. Bd. 78,1922.

83. Mac - Donald, A. Studie über Verbrechen Jugendlicher. Washington D.C. Arch.f.Krim. 46 Bd.,1912.

84. Fehlinger, H. Erwerbsarbeit und Kriminalität von Kindern und Frauen in den Vereinigten Staaten. Arch.f.Krim. Bd. 49, 1912.

85. Wulffen.Psychol. des Verbrechens.

86. Raimann, E.Prof.Dr. Über Verwahrlosung beim weiblichen Geschlecht.Wiener Mediz.Woch. Nr.38, 39. 1923.

87. Schröder, P.,Prof.Dr. Schwererziehbare Kinder. Wien.

Med. Wochenschr. Nr.3, 1924.

88. Sand, René.Dr. Organisation industrielle Medecine Sociale et education civique en Angleterre et aux Etats Unis. Paris, 1920.

89. Healy, W. Dr. The Individual Delinquent. Boston, 1915. (Tsit. Sand'i järele).

90. Birnbaum, K. Dr.med. Die psychopatischen Verbrecher. Berlin, 1914.

91. Joly, Henri. La Belgique Criminelle. Paris, 1907.

92. Marx, H. Dr. Die Ursachen des Verbrechens. Viert. f.ger.Medizin, 1920,Bd.60.

93. Tulev Eesti Nr. 4,5 - 1922 ja nr.4,12 - 1923 a.

94. Madisson, H. Dr. Mõned märkused kooli tervishoiust. Eesti Arst Nr. 5/6, 1922, Tartu.

95. Spann, Dr. Untersuchungen über die uneheliche Bevölkerung in Frankfurt a/M. (Tsit. Fawor'i järele)Zeitschr. f.Soz.Wiss. 7, 1904.

96. Spann, Dr. Die Lage und das Schicksal der unehelichen Kinder, Leipzig, 1909 u.Mutterschutz 1907(Gruhle jär.)

97. Iserlin, M. u. Gudden, H. Psychiatrische Jugendfürsorge. Zeitschr.f.die ges.Neurologie u.Psychiatr.Originalien. Bd.XII. 1912.Berlin.

98. Kisch, Fr. Dr.Menschenzucht.Ver.Marcus,Bonn,1920.

99. Vervaeck, L. Dr.,directeur du Service d'antropol. pénitentiaire belge. Le traitement de tous les délinquents dans le cadre pénitentiaire. Annales d.Medic.Legale de criminologie etc. Nr.5, 1924.

100. Stromayer, Wilh. Dr. Psychopathologie des Kindesalters. Vrlg. v.Bergmann, München, 1923.

101. Talvik, J. Prof. Juriidiline eksitus. Tervis 1923. Tartu.

102. Madisson, H. Loodusteadlise hariduse tähtsusest juristele. „Õigus" Nr. 5/6, 1921, Tartu.

103. Häcke, P.Sind die Degenerationszeichen wirklich wertlos? Vierteljahrsschr. f.ger. Medizin. Bd. 32.

104. Kronfeld, A. Dr. med.et phil. Über psychosexuellen Infantilismus. Leipzig, 1921.

105. Stekel, W. Psychosexueller Infantilismus. Berlin, 1922

106. Wagner - Jauregg, J. Prof. Dr. Die Arbeitsscheu. Arch. f. Krimin. Bd. 74, 1922.

107. Hoffmann, Walter Dr. Psychologie der straffälligen Jugend. Verlag Rossberg, Leipzig, 1919.

108. Raecke, J. Prof. Kurzgefasstes Lehrbuch der gerichtl. Psychiatrie. Wiesbaden, 1919.

109. Нечаев. Вопрос о преступном ребенке.

110. Fürstenheim. Die gerichtsärzt. Tätigkeit bei jugendlichen Kriminellen. Vierteljahrsch. f. ger. Med. Bd. XXXIX. 1910.

111. Göring, M. H. Prof. Dr. Der Wert der neuen Forschungen auf dem Gebiete der inneren Sekretion für die Kriminalpsychologie. Arch. f. Kriminologie. Bd. 73, 1921.

112. Hamilton, Pearson Edgar Alon M. B. Ch. B. The Problem of the Delinquent child. The Child Vol. XI Nr. 12, 1921. London

113. Williams, J. Harald Ph. D. The Intelligence of the Delinquent Boy. California, 1919.

114. Briner, Robert. Verwahrlosung und Kriminalität der schulentlassenen Jugend. Schweiz. Zeitsch. f. Gesundheitspfl. Bd. 48, 1923 (Schackwitz'i järele - Deutsch. Zeitsch. f. d. ges. ger. Medizin. Bd. 4, H. 1, 1924).

115. Talvik, S. Prof. Kohtuarstid ja juristid „Õigus" nr. 1. 1923. Tartu.

116. Kratter, J. Prof. Lehrbuch der gerichtl. Medizin. Stuttgart, 1921.

117. Кобаченко. Новая теория и практика. Рига, 1922.

118. Rath, C. Über die Vererbung von Dispositionen zum Verbrechen. Dissertation. Verl. v. Spemann, Stuttgart, 1914.

119. Höffding, Harald Prof. Dr. Psükoloogia peajooned kogemuse põhjal. Eesti keelde tõlk. K. Freiberg. I, II, III. osa. Tallinn, Eesti Kirjast. Ühisus. 1923.

120. Hoffmann, Geza. Sterilisierung der Minderwertigen im Staate Kalifornien. Arch. f. Kriminal-Anthropologie. Bd. 53, 1913.

121. Prof. Dr. Karl Binding u. Dr. A. Hoche. Die Freigabe der Vernichtung lebensunwerten Lebens. Ihr Mass u. ihre

Form. Leipzig, F.Meiner 1920.

122. Heyen Dr. Über Sterbehilfe (Euthanasie). Zeitsch f. Medizinalbeamte. Nr.14,15. 1921.

123. Seelig, Ernst, Dr. Die Freigabe der Vernichtung bensunwerten Lebens. Arch.f.Kriminologie Bd.75, 1923.

124. Vermeylen, M. Dr. L'examen mental des jeunes d linquants par la méthode psychographique. Annales de Méd cine légale de Criminologie etc. 4°Année Nr.7 1924.

125. Heger-Gilbert, le prof. Le travail dans les pri sons Belges. op.cit.

126. Chateau, Dr. et Verstraeten, Dr. L'annexe psychi atrique de la prison de gand.

127. Gerngross, Fr. Dr. Sterilisation und Kastration als Hilfsmittel im Kampfe gegen das Verbrechen. München Lehmann, 1913.

128. Klee, K. Prof. Dr. Kammergerichtsrat: Die Freig der Vernichtung lebensunwerten Lebens. Ärztliche Sachver Zeit. Nr.1, 1921.

129. Strassmann, F. Prof. Die Freigabe der Vernichtu lebensunwerten Lebens. Ärztliche Sachverst.Zeit.Nr.1,192

A u t o r i t e n i m e s t i k

Ühes vastava nr.-iga kirjanduse osas.

	nr.nr.		nr.nr.
Appelius	38	Höpler	15
Aschaffenburg	41	Hildebrandt	78
Bychovski	12	Hoegel	79
Burt	30,76,77	Healy	89
Bleuler	42	Hoffmann	107
Berze	80	Heger-Gilbert	125
Bresovskij	82	Hamilton	112
Birnbaum	90	Höfding	119
Briner	114	Hoffmann	120
Binding u. Hoche	121	Heyen	122
Bauer, Fischer u. Lenz	60	Hendschel	50
Cramer	16,17,51	Jasper	13
Collin	31,32	Joly	91
Colombier	33	Iserlin u. Gudden	97
Chateau	126	Kohl	10
Drill	65	Kurella	59
Dresel	69	Kisch	98
Esimese Üldrahvalugemise	54	Kronfeld	104
Eesti Statistika	55	Klee	128
Eesti Vab.Pol.Peaval.aruand.	61	Kratter	116
Friedländer	2	Lombroso	25,26
Ferriani	36	Laronze	34
Focher	44	Liepmann	39
Fehlinger	84	Laurent	40
Fürstenheim	110	Levy - Suhl	46
Fawer	27	Leslie	75
Gruhle	4	Mac-Donald	29,83
Gregor u. Voigtländer	5, 6	Mönkemöller	18,19,57,64
Gernet	35	Maier	24
Grosmolard	56	Manouvrier	45
Goring	67	Marro	58
Gerngross	127	Marx	92
Göring	111	Mädisson	94,102
Herman	9	Мельников	109

	nr.nr.		nr.nr.
Näcke	103	Stilling	53
Hobocenob	117	Scholz - Gregor	62
Puppe	3 ,72	Sommer	70
Bachantoni	8	Sand	88
Peterson	49	Spann	95,96
Parmelee	68	Strohmayer	100
Planner	71	Strassman	129
Potts	73	Seelig	123
Peine	74	Stekel	105
Rizor	14	Többen	1
Redepenning	20	Thoma	21
Rahamägi	62	Tippel	22
Reichel	81	Tulev Eesti	93
Rath	118	Talvik	101,115
Raimann	86	Vermeylen	124
Raecke	108	Vervaeck	99
Schröder	7,87	Viernstein	37
Stelzner	11,23	Wagner - Jaureg	106
Schlesinger	28	Wulffen	85
Schvalbe	43	Williams	66,113
Stern u. Wiegmann	47	Ziehen	48,52

Teated ..... vanemate ja sugulaste üle.

Isa ja ema.

1) Nimi ja eesnimi $\frac{\text{isa}}{\text{ema}}$ ....., usk $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., rahvus $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kodakondsus $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ .....,
sündimis koht $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kohad kus elanud $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kas on
sündinud abielus $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., väljaspool abielu $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....; 2) missuguseid haigusi on põdenud $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ .....
....., suguhaigused $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kas on nõdrameelsed $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kas tarvita-
vad alkoholi $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., keskmiselt, vähe, palju (vastav allakriipsuta), kas suitsetavad $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., vanadus
abiellu astumisel $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kui vana oli poja ..... sündimisel $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., amet $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., aasta
sissetulek $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ..... (kui võimalik siis eraldi näidata ja kõik raha peale üle viia); 3) kodune keel .....,
kas isa teenis sõjaväes ..... kui ei mispärast vabastati .....

Vanemate harimus isa ema. - - - - - - - - - - - - - - -

Lapsed.

4) Mitu last sündinud perekonnas $\frac{\text{p.}}{\text{t.}}$ ....., mitu neist elus $\frac{\text{p.}}{\text{t.}}$ ....., mitu surnud $\frac{\text{p.}}{\text{t.}}$ ....; 5) mis haigusse
surid lapsed ja kui vanalt .....
kas enneaegseid sünnitusi olnud ja mitu ..... ; 6) mitu last väljaspool abielu olnud $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ .....

Poeg .....

7) kui vana oli poeg ..... kui suri $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ .....; 8) mitmes
laps perekonnas ....., kui vanalt hakkas kõndima ....., rääkima ....., kui vanana sai
emarinda ....., missuguseid haigusi ta põdes ....., kas käisid temal
krambid ja kui vanalt ....., kas ei olnud tema juures midagi iseäralikku märgata .....,
mitu talve käis koolis ....., kui ei käinud koolis siis mispärast .....,
kas jäi mõnes klassis teist aastat istuma ja mispärast ....., kas puudus sage-
dasti koolist ja mispärast ....., missugune teenistus
oli ....., kui vanalt hakkas teenima, kas sai oma ametiga hakkama .....
.....; kas ja kui vanalt hakkas ümber hulkuma .....,
kas käis kerjamas ....., kui vanalt tegi esimese kuriteo ja missuguse .....,
missugused olid teised kuriteod .....,
missuguste süütegude pärast saadeti laps Harku koloniisse ja kelle tahtmisel .....

Süüteod.

9) Kas on kohtu poolt karistatud, kui vanalt ja mitu korda $\frac{\text{isa}}{\text{e. ema}}$ .....,
missuguste süütegude eest on karistatud $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., missugune ja kui
raske oli karistus $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kelle kasvata oli karistuse
kestusel poeg ..... Mitu korda üldse ja mis asjus kohtu poolt

õigeks mõistetud $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ .....; 10) kes on isa ja ema sugulastest kohtu poolt karistatud ja mis eest .....,

kas on sugulaste seas kunagi olnud avalikka naisterahvaid ja mitu .....;

11) kes on lastest kohtu poolt karistatud ja mis eest .....,

mitu talve iga laps koolis käinud ....., laste amet .....

....., missuguseid haigusi lapsed põdesid (krambid;

nõdrameelsus j. n. e.) ....., kas sugulaste keskel nõdra-

meelseid olnud ja kes ....., kes on sugulastest enesetapja

olnud .....

Vanaisa ja vanaema.

12) Rahvus $\frac{\text{vanaisa}}{\text{vanaema}}$ ....., usk $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., kas olid joodikud $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., kui vanalt suri

ja mis haigusse $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., kas oli nõdrameelne $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., kas sündis abielus

$\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., kas sündis väljaspool abielu $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., mis eest oli kohtu poolt karistatud

$\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., mitu korda $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ .....

Tõendan oma allkirjaga, et vastused on õiged antud

Teadete andja: .....

Politseiraijoni ülem: .....

Tähendused: 1) Teated isa (vanaisa) kohta tulevad joone peale ja ema (vanaema) kohta joone alla kirjutada punktides 1, 2, 6, 7, 9 ja vanaisa ja vanaema kohta punktis 12; 2) kui on ema, isa, nende sugulaste ja laste kuritegevuse, prostitutsiooni ja nõdrameelsuse kohta politseil peale ülesantute veel teateid, siis tulevad need eraldi üles märkida.

Lühendused: isa = i., ema = e., poeg = p., tütar = t., vanaisa = v. i., vanaema = v. e.

Isiku kirjeldus.

Nimi: ..... Vanus .....

Suu: pikk, lühike, viltu; huuled: pro-, ortho-, opiotochelia, palju, vähe, kesk; ülemhuule limanaha volt: suur, väike, huulehari, jänesesuu.

Kurgulagi: kõrge ja kitsas, lai ja madal, lõhe.

Hammaslooga vorm: U, ∪, ○, ⊔, V.

Alumine lõug: ..... ots .....

Hambad Dextra $\frac{M_3\,M_2\,M_1\,P_2\,P_1\,C\,I_2\,I_1}{M_3\,M_2\,M_1\,P_2\,P_1\,C.\,I_2\,I_1}\Big|\frac{I_1\,I_2\,C\,P_1\,P_2\,M_1\,M_2\,M_3}{I_1\,I_2\,C\,P_1\,P_2\,M_1\,M_2\,M_3}$ Sin.

(Üle ja ala arv +, —, puuduv \ caries ∨ maha tõmmatud 0, vahed ‖)

tugevad kehvad, väga kehvad, tulemisaeg M_3, ... pro-, orthodentia: kõvasti, vähe; articulatio labii ¦ psalido ‖ stego- ⊤, opisto- ⋎, hiatodentia ¦

Näo profiil: pro-, ortho- ja opistognatia: max., mand., double et complet.

Nina selg: konkav, konvex, kõvasti, vähe; õige; kitsas, lai; pikk, lühike. Ots: üles, ette, alla. Vahesein: pikk, lühike, lai, kitsas; sõõrmed: suured, väikesed; baasis horitsont., ette ja üles, taha ja üles.

Silmapilud: Õiged, viltu, kitsad, laiad, mongoli.; epicanthus, kõõrdi.

Silmamunad: Sügaval, jõlli; värv: mustad, meliortid, sinised, hallid, valged. Nägemine $\frac{D}{S}$ ..... haigused. .....

Kulmud: ettetungivad — kõvasti, vähe, võlvitud? Ots: Kõrge, madal, õige, libamiisi: kõvasti, vähe; kitsas, lai, tasane, künkaline.

Põsenukid: ettetikkuvad, tahahoidvad, kõvasti, vähe, facialis fenomen d +— s. +—

Kõrvad: lehed eemal, ligiseisvad; helikse äär: ülevel, all: keeratud, lausik; lapp: suur, väikene, puudub, vaba, kinnikasvanud; kõrvade kõrgus: symmetril. asymm. Darvini nibu dext., sin.: suur, väikene, kuulmine $\frac{D}{S}$ ..... haigused .....

Assymetria: n. front ..... n. verticalis ..... n. occipit.

Patholoogilised peakujud: hydro-, mikro-, skapho-, oxy-, platy-, klino-, bathro-, plagiocephalus: vähe, kõvasti.

Näo ilme: .....

Nahk: juuksed: vorm ..... kasv ..... piirid, ... pöörised ..... kulmukarvad: rohkus, kuni keskjooneni; pikkus: suur, väike; tihedus, ... värv .....

Habe: puudub: ..... vurrud: ..... puudub; ..... karvad: kehal. ..... kaenla, ... häbedus ..... rohke ..... tüüp ..... karva tukad ..... rinna, ... jääseme-karvad: väliskülg, ... sisekülg .....

Nisad: Ülearvulised; koht ..... vorm ..... suured, väiksed, mehenisad.

Pigment anomaaliad ..... naevus.

Tundelikkus: soojus ..... valu ..... puutumine ..... higistamine: jalad, käed +—

Rind: vorm: lai ja lühike, pikk ja kitsas; ang. sterni ..... anqulus costae ..... Assymetria: scolisos d. s.; scyphosis ..... lordosis ..... kingsepa-, kana-rind; roosikrants. .....

Kopsud: ..... süda: ..... kael: ..... sit. invers. ..... hingamise tüüp. .....

Kehahoidmine: .....

Kõht: aukus, punnis; suur, väikene; vaevajad.

Suguosad: .....

Käed: vorm: lühike ja jäme; pikk ja sale; sõrmed: lühikesed, jämedad; pikad ja saledad, s. asendus ..... otsad: kandilised, ümmargused; ujumisnahk; ..... parem-, pahem- ehk kahekäelane; dynamomeeter dext. ..... sin. .....

Jalad: p. varus, valgus X- O- lest-jalg; võlv: kõrge, madal, suurvarvas äraseisev; varva assymm. ..... tallakühmud .....

Reflexid: põlv ..... kremaster ..... kõht ..... periost ..... tremor .....

Kogu keha kasv: Koljati-, pöial-;

Rasvakiht: puudub, keskmine, lopsakas.

Keha üldseisukord: .....

Kehaehitus: I, II, III; lihaksed: tugevad, nõrgad kael ..... näärmed ..... kõne ..... uni ..... haigused: .....

K. Mattiesen, Tartus.

Teated 3-K. üle

Teated surnukasvandikkude vanemate osta üle

N.r.	1. Nimi ees nimi	2. S.K. kanuse liik vastamise number	3. Isik: Rahvus	4. S.K. sündimise koht	5. Viimane elukoht	6. Vanemad (vm.) elus(t) ehk. lahus, poja vanusest (aast.)	7. Kuidagune (Isa = J. ema = E.)	8. Elukutse ja amet	9. Vanemad grammatod	10-11. Arsto hei tarvitamine: Isa	ema	12. Kehalised vead ja heigused: Isa	ema	13. Valmistaja	Marsruut	Sõit jaam	Kuidas	14. Perekonnanimi ehk ja kus	Lahus elanud vanemast aastas:	15. Kaal ehk lapsed aastas	16. Mitu last perekonnas sündinud (täita)	17. Mitu last perekonnas	18. Mitmes laps sündinud	19. Vanemate vanus	20. Kümnendaid	21. Kümnendaid	22. Kümnendaid	23. N.a. 5	24. Mitu last perekonnas	25. Mitu last perekonnas	26. Mitu last perekonnas	27. Haigused	Surnud millal	Surnud kuhu	28. Amet	29. Kudastamis a.
1.	T.H.	11. 11/12	L.E.	Maarja v.	Tartu		J.-reti diviist. e. varas, varg.	Jalutuskäru tõmbaja (retsepp)		1. 3.	Puuetub. põiat	Lambert	J. Joomar		Lahus	Halb				6/2.	3.	IV	32/27.	8.	11.	24.		2.			Haigumine		Karj. 10.	Halb.
2.	H.L.	13. 2/12	L.E.	Tartu			J.-õe lap. varg.	Maja hoidja		1. ja je	Hernia ing.	Hern. ing.	J. Joomas, Sõtse lapsnõdrameelsem							4/4.		V	47/29.	12	18.	18.		3½			Turul varjil.		Karj. 9.	
3.	H.A.	18. 10/12.	L.E.	Kehra v.	Tallinn		J.-retsidiviist, sum. võõt.	Isa brauerelev plekksepp.		1 ja ei			J. Joomas, retsidiviist.							2/4.		I	24/18.	10.	10.	3/4		4.			Haiguse pärist		Pöllutöö!	
4.	A.A.	16 8/12	L.E.	Narva-Jõesuu	Narva	Isat 9.	Omu valeraha tegija e varguse vastuvõtja	Laoabi Raudtee		1. ja ja	Kasi halv.		Jõe-Joomas, Pärn halvat.							6/3.	2.	II	34/23.	12.	24.	19.		1	14	1.	Haiguse varg.			
5.	V.E.	12 4/12	L.E.	Tuhalaane	Viljandi Tartu	J.+ 12.	J. vorguse je kelmuse eest karist.	J. ehitustööl E-passija		2. 3. ja	Südame haig.	Rheumat	J. Joomas.		Halb.					3/5.	2.	VIII	43.	10.	18.	9.		3½			Varg vaed.		Karj. ja politse.	Halb.
6.	K.A.	14 10/12	L.E.	Tallinn	Riga Tartu	J.+ 7.		J. juuseselikop E. Kudemise ohu pärija		2. 3. ja	T.b.C.+	Hemicrao.								2.		I	24/20.	12.	42.	3.		6.		1.				
7.	L.A.	18 10/12.	L.E.	Tartu.			J. vangis vorgus ees.	Vedovoorimees.		2. 3. ja		Rheumat								2/3.	4.	VIII		12.	12.	48		3½			Haigumine.			
8.	J.A.	13 1/12	L.E.	gaševa	Tartu	Lahus 6.	e. varas	e. saiamuij		1. 2. ja	Isa maba lastuel.		J. Joomas		V. halb.					2/3.	2.	I	25/23.	12.	18.	18.		1.			Laenus ja varg. parast.			
9.	J.E.	19.	V.V.	Narva.	Tsent 7.			Tsirjutaja e õpetaja Sõidutsoor.	Vend.	1 II ja			" "							5/1.	2	IV	36/32.	18.	24.	12.		7.	8.	1.	Haigumine.	Talus tööl		
10.	P.A.	15.	L.E.	Narva.	Tsent 7.					2. 3. ei			" "														3½	9.		Haigumine.		Karj. 12.	
11.	R.H.	17. 4/12	L.E.	Narva	Tsat + 12.			Vabrikuteol		2. ei 2.	Südamega									2/2.	1.	III	27/25.	18.	18.	24.		3		1.	Karjas käimine.			
12.	P.A.	17.	L.E.	Narva.	Tsat + 9.			Allepoegidaja		1 ei 3.	T.b.C.		J. Joomas							2.		II	36/38.	8.	8.	8.		21/2		1.			Karj. ja Aiamaisell.	
13.	P.R.	16 10/12.	V.V.	Narva		J. varas / remondaja		Vabrikuteol	Vend	1. 2. 3.	Rheumat. käsivärk	Tooresmetsik,	J. ja V. õe Joomarid e. metsik, toores.		Halb.					12/4.	11	II	29/27.	18.	24.	18.		4	Talvel ik.		Haigumine.			
14.	S.A.	15.	L.E.	Tartu	0. sojast 6			J. miinipp E. Kuplejõe-Kaeg		1. 3. 2.			J. Joomas.							2/1.		I	30/33.	8.	24.	16.		3½	11.	1.	Haigumine vaag.		Karj. 11.	Halle.
15.	S.V.	17.	V.V.	Narva	J.+ 9-10	2 venda varg. ädi	Kolvatu elugа	J. tüdel. Vabrikuteol.		1. 2. 2.	T.b.C.+									4/4.	3	VIII						3	8.		Haigumine.		Karj. 12.	
16.	K.E.	K 8/12	L.E.	Tõrvaal	Sojavõe	Ema nõdram.	Isa vend abiseal. Kuri tegija.	Pöllentöö!		2 3.	Ärkelin.+	nõdram.	E. nõdrameelne, Joom je ka normaalne.							1		I	39/33.	30.	36.	4.	1	½	10.		Ei tahtnud kooli käia			
17.	J.E.	15 8/12	L.E.	Luke vald.				Põpsnikud põllentöö!		2. 3 3.			J. Joomas.							6/5.	7.	IX	44/40.	12.	12.	24.		1.	14.				Karj. 8.	
18.	K.V.	15 6/12	L.E.	Petrogr.	Ulila v.			Põllentöö!		3. ei Jõ		T.b.C.								2/2.	1	III	49/33.	11.	36.	14.		3	11.		Varg. parastvälja heideturi		Karj. 10.	
19.	M.R.	15 10/12	L.E.	Kuikatsi v. (Luke.)				Moonakas		2. ei 3.		Rheumat	J. Joomar		Tulid					3/2.	2.	III	27/21.	14.	12.	24.		ei			Vaesus.		Karj. 11.	Halb.
20.	S.A.	13 4/12	L.E.	Vivaste	Tartu	Isa + 1½		Päevatöö!		3 3 3.	T.b.l.+	Pea valus								2	1	I	25/25.	24.	24.	3		2½	10	1.	Varg. pärast Kesilt välja heidet.		Karj. 10.	
21.	K.V.	14.	E.E.	Vologda	Tartu	Isa + 3		J. metsa vahtE. Tööline		3. ei 3.	T.b.C.+	Pea valu neerupõrg.								2/3.		IV	36/25.	12.	11.	12.		3 3/4	9.	10.	Varguse.		Karj. 8	Halbi Joomas
22.	L.E.	17. 10/12.	L.E.	Tartu.		Lahus 4.	J. retsidiviist, sum. tööl., võlvatu elugа	Vabrikuline Tööline		1. 2. 3.	T.b.C.+		J. Joomas							2/3.	3	III	28/21.	10.	22.	8.		1½	5/12.		Haigumine.	Tagarip. 3 korda.		
23.	P.A.	16	L.E.	Ulila v.		Ema + 11		Tööline		2. 3.		T.b.C.								1.		I	25.	12.	18.	12.	1.	1.	13.				Karj. 14.	
24.	K.J.	17.	L.E.	Tallinn			E. varg. eest karist. V. retsidiviist. E. Kohtu poolt. Karistus	Turulkaupl.		2. jõ										3/3.	1	IV	30/33	15.	24.	24.	1.	½	8.		vaesus, ei tahtnud kooli käia		Karj. 8.	
25.	S.A.	18.	L.E.	Tallinn				Vabrikuteol.		3 3. jõ										2/2.	1	I	21/23	9.			3		1.	E. tahtnud kooli käia			
26.	O.J.	17 2/12	L.E.	Narva	J.+ 9. E.+ 8.			Vabrikuteol		3 3. je																	3	ei		1	Ei säätle tuua			
27.	M.V.	18 15/12	V.V.	Narva	Tallinn	O.+ 15.		J. vabrik.+ E. Turul kaupl. E. pesunaine	Vend	1 2 3.	T.b.c.+		J. Joomar							9/2	6.	VIII	33/29	12.	24.	15.		4	8.					
28.	M.J.	18 3/12.	L.E.	Narva.	Vesneva Petrog.	J.+ 7.				2.										3/1	2	III	33/27.	9.	9.	24.		2.			Teenimas		Karj 8.	
29.	J.M.	15 4/12	L.E.	V. Värdra	Tallinn	E.+ 10.	Isa varas.	Kompueli meister		1. 2. ei										1/1.	1	II	26/22.	18.	24.	12.		2.		1.				
30.	C.K.	18.	V.V.	Narva.				Sepp	Vend	1. 2. jõ			J. Joomar		"					3/5.	3	IV	40/39.	36.	60.	3.		5K			Vaesus ei tahtnud Käia			

29. Kinnitamise nr.	30. Uuri vanad haiguse-kuhtumise nr.	31. Uuri vanadtüüp	32. Uuri vanattüüp: katuse meetod, paranduskord, kõhrepaed	33. Haiguse aatumine: aasta (aastaarv)	33. Haiguse aatumine: päevinel	33. Haiguse aatumine: ruum. kuu lõpuni	34. Esimene uuri-uuring: Uuritud aasta (aastaarv)	34. Esimene uuri-uuring: Uuritud objekt ja uuring	35. Järgmised uuringud: aasta (aastaarv)	35. Järgmised uuringud: Uuritud objekt ja uuring	36. Uuringute hulk aastas	37. Uuritud isikute hulk aastas	38. Uuritud isikute arv ühes talus	39. Koloonia koalis edasi laenutamine: jah (jah. kaks)	40. Samasse kloosi istuma jäänud: 2. a.	40. Samasse kloosi istuma jäänud: 3. a.	41. Välseem, välspilda-mine, hõõrumine	43. Koloonia alus tahtuse kuni kood	44. Kahaline: nr. aeg, haiguseel	44. Kahaline: Aromaa-tid	45. Ringuse algus: aasta	46. Ringuse algus: kuu	47. Suguela algus: aasta	47. Suguela algus: kuu	47. Suula-nõrk: aastaarv	47. Suula-nõrk: kuu	48. Psüühiline olukord	49. Algne (a.) uuringu (m.) a. 7 m. a. = m. 1 a. 7 m. m.
Hall.	5		Kerlova var. pi. 8. vaisu.	11 4/12	Raha varg.	11.	9.	Uuri varg. per. mehelt	10.	Varem laste aias.	10.	3.		1.			Aeglane, tasane, rahe-meheline.		Anemia, põlve jalgade pseud							Konstit. asteline. nõrgal. Hald. (K e K.) Pseud. phant.	a 7 m.
	12.			13.	Raha varg. Uuri uuring.	12 2/12	2-8	Raha ja rempa-varg. ise poest	11.	Varg. Uuri uuring. läks. Eesti aiandi		1.		1.			Lapselik, mitteir, raas-tunderlik.									Nihil	a 2 m.
				18 11/12	Varg. vastu võtmine.	15 10/12					15 1/2	1		1			Vaeärahsuse te.		deform. eranii post contusio hemicraniae vien vilten	17						Nihil	a 2 m.
	13-14.			15.	Hobu vastuvõtt varg.	14 6/12	14.	Puude ja rahe-mõõtmine	14.	Varg. Uuri uuring. ja ettemine	14.	3.		1.	1		Vabalik, laeiga, töö-poolt julm, klõgisõdama mõtteis.		Tremor dormis, bronch.	16.	15.					Kõrgesti arvitsev ICD-	a 7 m.
Hall.	10.			11 8/12	Varga vastuvõtt.	11 5/12	10.	Või ja raha varg. jõudvust.	11.	Varg. Uuri uuring. ja mõõdetrons.	11.	1. 1 aus		1.	1.		Tuim, riist KÕIK mõõdetrons.		Pneumonia catarrhal							Püü kopsaatr. vaakuti tüüp	m.
	9.		Laste aed. hulk päevit	14 7/12	Mured varg. ja üldt varg.	14.	7.	Raha varg. üsalt.	14.	Varg. Uuri uuring. ja mõõdetrons. Õuentii peen. j. a. varg. Kõrgi kõrk.	14.	2 aus		1.	1.		Väga järelandlik, nõrk väljaam		Lymph. miopia.	12.						Nõrga andel. arvitsev	a 2 m.
	13.		Laste aed. vaan. tüüt	14 6/12	Mured varg.	13. 2/12	10.	Revolvi varg.	13-14.	Palju tõrje mured varg.	10.	7.	1.	1			Teid, riist KÕIK mõõdetrons.	Palju m. ja üldt varg.	Catarrh. pulm. Conjunctiv. cat. Kraulb. d. 2½ a. Upper. hemi	15.						K e K. (Kelm)	a.
	10½			11 6/12	Varg. poest.	11 3/12	11.	Peuldite varg.			10 6/12	4-5		1	1.		Gonnaaas Kaugenaalne, salalik, ähatuud, valalik		Hern. ing. dextr. vaeluinek cap. t.							Debil. t. m. psüü reaktsiv, exhaustions	a 7 m.
	15.			15 8/12	Raha varg.	15.	15.	Paberossi-varg.			15 4/12	1.		1.			Uurine, pi. kaldare vihaga		väga halvad. hambad.	15	18.					Debil. m. depressiv	a 2 m.
	13.			14 5/12	Raha varg	14.					14 4/12	1.		1.	1.		Lapselik, ilus. Aerane.		Conjunct. catar.							Nihil erethilise	m.
	15.			14 8/12	Raha varg.	14 7/12					14 8/12	1.		1.	1.		Elav,							ja	14.		Nõrga andel, meeleolu lot vus.	a 2 m.
	13.			16 5/12	Raha viide uuri ja t. varg	16.	14.	Poe varg.			14.	2.		1.			Kergemeelne, tüüpiline ruttu.		Kõrge, nimi ja gs							Meeleolu lot vus	a 2 m.
	12.			15 5/12	Raha varg.	15.	12 2/12	Raha ja kõrvika varg. saal, jaoleste			12.	4.		1.			Kergemeelne, murete, tagasikas, valelik	Mõtmes varg.	Gymph. mastoiditi, chron. nõgl. halvo. haamaal.	15.						Dalsk. m. hulsev.	a.
Hall.	13.		Laste aed 7	14 1/12	Poe mured varg.	14 6/12	13.	Poe varg. Poe mured varg			14 5/12	4 8 7 aasa.		1.			Lapselik, vagune, salalik		Karemalt II Korralt maha Rakkumad.							K e K eretil.	a.
Hall.	9.			14 5/12	Keldri ja lukkumine	10 päeva		Laabaste varg.		Söögi-nõudele varg vastu.	14.	2-5		1.			Elav, lapselik. Sõbr.		Konjunctiv. ots kandikim	13.						Nõrga andeline, meeleolu eetvus	a 2 m.
	9.			15 8/12	Čemodani varg. saadetal.	15 5/12	9.	Mõõt laskude varg. vus	14 5/2	Kamp. varg. (vana kaisu)	14 5/12	3					Teravjas laps.		Miopia, daltonism. pea väike. Kõrvaalne aurum. Arvestus võõrne	15.	14.					Infantilism. psych.	a = m.
	—			14 7/12	Noa ja Keli varg.						14 5/12	1.			1.		Aeglane, kõrd.	varg.	Gymphat. naer. angiomat.							Püü kopsaat. eksplos.	a 7 m.
	—			14 4/12	Sõbra minu Laabaste Keli varg.	12 4/12		Raha varg.			12 4/12	2.			1.		Vihane, ebõmaks	Mõtmes varg. Söögi-nõu te. varg.	Pneumonia catarrh. struma. hemor. vorm. hyppalg. dext. kunst.							Debil. m. lev. grad.	a 7 m.
Hall.	11.			13 10/12	Varg. Laabaste varg	12.		Puusi raha suure Uuri Kunt. varg.	12½	Raha väge peter.	12.	2.		1.			Lord, tõsine	Tõsine varg.	Hypolgia. väga vaim. augnarv							Infantil psych. KeK	a = m.
	11.			13 3/12	Varg. Laaval	11 10/12	11.	Raha varg. Eesti asima.	11 8/12	Palju tõrje varg. ja poe ettemine.	11 8/12	3.		1.			Siukse, väike naeru ja, julem, vihane.		Miopia, seal sin, lymph. Kõrvale asim.		1					K e K.	a 7 m.
Hall. Jonsis	12.			13 9/12	Mured varg	13 2/12	9.	Tsalt raha varg.	11 5/12	Palju tõrje mured varg.	11 1/12	2.		1			Vaikne, jonnakas, vihane, kaudne, salalik		Alemi Karvostamend. felgades Kramp.	13.						Mi e K-	a 2 m.
	6.	9 lõi. kuu		15 3/12	Püü varg.		7-8	Tsalt raha varg.		Palju tõrje varg.	13 3/12	5.		1.			Elav, äkitsi te viha tuuding-mõõdetrons		Conjunctiv, nina ots paras.	16.						Nihil	a 2 m.
	14.			14 9/12	Uuri varg. ja Laabaste uuritam.	14 4/12					14.	2.			1.		Elav, Joonas		Conjunctiv, et blepharit hum. ing. sugu organ. ots.							Debil. m. K e K	a 7 m.
	9	9		13 2/12	Uuri varg.		12.	Uuri varg.		Palju Ehtvarg	12.	6.		1.			Elav, julem. Kergemeelne. Sõbrapolgaja.	Mured Ehtvarg	Tic. paar j. nõõl. pai plasm. Silma pi kude asim.	13.	15.					K e K. esoftsiaalne.	a 2 m.
	10			16 6/12	Varg. ored. laaba Vargured.		9.	Raha ja Uuri varg.		Laid ja mured varg.	9 2/12	3			1.		Kergemeelne, toore, vägivaldne, Sõbrapolgaja				17.					Psükopaat. reaktiivne eksplosiivne	a 7 m.
	13			13 6/12	Vargured.	13 3/12	13.	Raha ja varg.		Mured varg	13 6/12	1.			1.	2.	Elav, kuid tundelisel tuimas		Bronchiit, hyp. plan. Kaar. pimed. Kaar. väike							Infiltil. psych. = et hüpp.	a 2 m.
	15			16 11/12	Mured varg		15	Korraline kum.		Vana naaberta Sõbrapolgaja, murdkurg	15 0	6.		1			väga julem metsik vagi-vaekne, äkitsi sõbrapolgaja	Murdvarg	Hordeol. conjunct. gastritis asymetr. capsit.	16						K e K. eretil	a 7 m.
	(14) 16			16 10/12	Murdvarg	16.		Varg. Petrograd.		Murdvargasalga lõpetajate	14.	5.		1			Salalik, julem, tõrjepolgaja väga aktiivne, tõrjepolgaja	Murdvarg	Trachoma, hyppolgaline	17.						K e K. (sunds. kuurilegg. eks plosiivne	a
	11.			11 6/12	Ulaklus Komp. raha ja ehtvarg.	11.	10	Komparesi varg. ise tagant			valv. kuu.			1			Sõlbaline, suunav		Trachoma, tic palpi, daltonism mongoli, silmad.	11						Debil. m. eruti	a 7 m.
	14.			16 6/12	Raha varg.	16 3/12	14.	varg. post	14.	Saala Kaisu söögi-pressi j. a. varg	14.	4.		1			Kergemeelne, isearalik vaikselja	Murdvarg	Kõrge, sunlag. ülemi tätuaeg. tõrd	13						Debil. m. lev. gr. eesti	a 2 m.

Teated s-te. alla | Teated surnu kasvandikkude vanemate alla | F – a – t – e – d.

| Nr. | 1. Nimi, eesnimi | 2. S. K. vanus (aj. asukoha järgi) | 3. Usk. tahkus. | 4. S. K. sünd.: maa, kihelk. | 5. Ametikoht | 6. Ranomel (+) või (–) vaktsineel. (+) pos. tõmmised (–) tõrjutud | 7. Kuulutgous (Isa – ⸗, Ema – ⸗) | 8. Elukutse ja amet | 9. Märkused. | 10–11. Alkoholi tarvitamine. Isa / Ema | 12. Kehalised vead ja haigused. Isa | Ema | 13. Päriliseed iseärasused ja põdemised. | 14. Surnu ema ja isa vanemad surnud. | 15. Isal ehk emal vas. lapsed. | 16. Mitu last peres. | 17. Mitu last surnud. | 18. Mitu last elus. | 19. Sünnitusi (+ loa) sk. surudimurdma | 20. Kõrvi makarau pääsmata kuulen | 21. Nõrgemalt kuulen | 22. Vasak | 23. Vasak ägedalt nägev | 24. Parem | 25. Mitu silmus 2. s. | 26. Mitu silmus õpinuid | 27. Elukest peamine | mitte põhiline | 28. Ametist. | 29. Kuidas ta-niis | 30. Kui usaldat kaaslas kuulus-mas. | 31. Kui annab kõrgust | 32. Kui unustab kõrvad maja põrgatoa ja põhjuse! | 33. Varasu saatmise. | Eri m
|---|---|---

Andmed kinnivõetute kohta

29 Kuidas tehtud kinnivõtt	30 Kui varakult kaebus tulnud a.	31 Kui varakult tõsiasjaline	32 Kui varakult tõsiasjaline põigatakse põhjuseni	33 Haigusaastmine: Haigusaasta nr.	33 Haigusaastmine: päevaraha tüüp	33 Haigusaastmine: Haigekassa nr.	33 Haigusaastmine: Haigekassa liikmekaardi nr.	34 Kaimene ravitegevus: haigusaasta nr.	34 Kaimene ravitegevus: Kirurgiline operatsioon ja osavõtt	35 Järgmised kuritööd: haigusaasta nr.	35 Järgmised kuritööd: Kirurgiline operatsioon ja osavõtt	36 Vanus täielikult aastates	37 Aeg Kohtu-Kaitsja poolt kaitsmisest	38 Kaitsja kohtu-eelsest 15 minutist	39 Kolooniskorlis edasijõudmine: kaua	39 Kolooniskorlis edasijõudmine: kuidas	40 Samaaegsed kõrvalistuvad haigused	41 Iseloomulik piltpilt mine	43 Kolooniülem või kaitsja kuritöö kohta	44 Kliiniline seisund	44 Laboratoorne	44 Röntgen	44 Lisad	45 Ambulatoorne ravi	46 Sügavam ravi	47 Retrospektiivne	48 Psüühiline diagnoos	49 Ideaalne diagnoos
				16.	Ruki varg. aidast.		13.	Nahkade ja padrun. varg				13.	2.			1.		Aeglane, tuim, jonnakas („ära tola")		Lymphad. hypolg. peadroni kujul, Waisseri reaktsioon	15							Debil m.	a 7 m
	10-13.			14.	Raha varg	14.	10	Telefoni isolaat. Katsu pummi	13.	Raha varg. ja põgenemine Kochist.		10.	3.		1.		Lapselik, vagune, ükskõikne		Kõrge piitas, suulagi, O-jalad								Asteeniline, eruktil.	a 2 m.
9.	11.		Sa. isa sõjas	13 3/12	Varg. poest		13.	Uuri varg. Soost. varg.		Rahapoti, õllepudelite Koormast. Kiisu löhk. Sõögiriistade varg		13.	3.		1.		Tuim, toores.	Sõõgiainete varg	Bronchitis, emfysema,								Nihil	m
Tööl 4 15.	15.			15 8/12	Vaskrattaste varg.	15.						15 8/12	2.		1.	1.		Sobiv, elav.		TBC - pulmon. surnud 1923	15							Nihil	a
9.	12-13.			15.	Nõva, sõrmus, saaniteki varg		12.	Saaboste ja riide varg. emalt.				12.	3.		1.	1.		Kergemeelne, peitis, laisk.	Mitmesug. varg.	Lymphad, suulagi, kõrge peamääne	ja	1						Imbecillitas	a.
7. Joodiuse ära	13.			13.	Saaboste varg.	12.		Saabaste varg.		Raha varg. täielik läbi aknaga		13.	2.		1.		Aeglane, sõbiv, egoistlik Kõrge järelk.		Anemia grav., varem pea polüüsi								Debil m.	a.
9. V. Kalk.	11.	11.		12 8/12	Raha varg.	12 2/12	10.	Raha varg. sen.	11.	Uuri ja raha varg.		11.	2.		1.		Laisk, hooletu, toores, hulkuv.										Debil. Subcort. iseoraalikus, meeleolu löhk, kõrgendatud	a 7 m.
	7.			16 2/12	Lootsofiili varg.	15 11/12	8.	Õunte varg.	13.	Piiriste, raha varg. Saaboste		15.	3.		1.		Hallaxias, tasane, ükskõikne, ükskõikne vihaga	Naa psühhiatria varg.	Pneumon. cabarri emfysema	16	10						Imbecillitas, KEK.	a
				14.	Metsa varg	13 9/12	8	Telefoni isolaat. purustamine	13.	Metsa ja uuri varg.		8.	3.		1	1.		Vagune, aeglane, lõtsikuline, Jaapani kõrpolgaja	Mitmesug. varg	Struuma, emfysema, lymph. kõrgus.	14							Debil. m. excplosiv	a 7 m
pp.				17 9/12	Hobuse röstaja	varg.			15-16	Siinlistes meripuie eeluseni		15.	2.	1.	1.		Salajane, äkiline, hoovel		Pleuriit, emfysema.	10	15.						Nihil	a 7 m.
	6mnk=10a.			13 11/12	Murdvarg.	12.	8-9.	Raha varg. emalt.	10-12	Kiimalte varg. Kiiskioja löhk. raha varg.		10.	3.		1	1.		Vihane, salalik, elav. metsik, äkiline	Mitmesug. varg.	Phimosis. miopia, hüpermetroopia, D-jalad, lymphad. hypolgia.								KEK	a 7 m.
	9.	9.		15 3/12	Petteri.	13 10/12	14.	Raamatu varg. restorani löhk.				13.	2.	1.	1.		Kalk, tuim, äkiline vihaga	Naaga-laam.	Lymphad., anemia	ja							KEK ekplosiivne	a 7 m.
	8-9.	8-9.	6a. vang.	11 9/12	Purjus isiku väärimine.	11	8-9.	Toiduainete varg. turulet	11.	Pajuu varg.		11 9/12	2.		1.	1		Metsik, toores, äkiline vihaga, tööpolgaja	Kartvarg. naaga laam	Kuulmine nõrk, kõrvad asümmeetr., preaplan.								Debil m. KEK	a
Kalk	7-8	7-8	" "	14-15	Varg. turul		8-9.	Puu varg.	10-12	Raha, uuri, jalg. ratta-da palitsa varg.		11-12.	5.		1.		Aeglane, väga tasane Sot. m.		Coitus, angina, conjunctiv. hypolgia. Hypokoosi.	14							Debil. m. Dysplasmus	a 7 m.
"	9.	9.		15 8/12	Ploomide varg.	15 6/12						15 8/12	1.		1			Tige, julm, vihane, elav.		Hypolgesia, karvane tüsilub. leivane, nõrk vehkimine								Infantil, phys. dysgraf. äritav eksplosiivne	a 7 m.
9. Kalk.	11.	11.		13.	Saabolti jt. varguse l.	10-13.	10.	Raha varg. Soolt.	11.	Saabaste, kinga ja rahavarg.		18 6/12	2.		1	1.		Elav, salajane, valelik, julm, äkiline.		Väga suur hüpolgesia, struuma lymphad. TBC daltonism/chinon.								KEK eksplos.	a
9.	10.	10.		10 8/12	Murdvarguse l.	9-10	9.	Raha varg. Soolt.	10.	Sõõgipoe direktori asevõlur. varg		10 6/12	2.		1	1		Elav, sõnakuulelik, töö pölgaja.		Suur hypolgesia, daltonism. strabism. chinocephl. struma								Iscoralitis Kald.	a 7 m.
7.	12.			15 6/12	Sepalõõtsa häir. ja sealvarg.	10-14	10-11	Igasuguse ajaloo varg. Kõrist	15.	Päitsete, ohjade ja raha varg		15 6/12	1		1			Ükskõikne, kinnine vihahood.				15						KEK. ereeti.	a 7 m.
8.				16.	Saabolte ja riide varg.	13.						15 1/12	2.		1			Vaikne tasane.		TBC.	ja	10						Nihil	a 2 m.
9. Kalk	12.				Raha, uuri varg.	12 10/12	11.	Raha varg				12 11/12	2.		1.	1.		Elav. sõnakuulelik.	Varguse l. Kaitsel.	Rhino cephal. lymphad								Iscoralitis Kald. (meeleolu löt.)	a = m.
13.				17 3/12	Tule äärista mine	15.						15 6/12	1.		1.			Pikaldane vihaga.	M	Lasal. vahel hem. maste vahel. bronchitis, neurotth. tic mioplc.	13	15.						Debil. m. Br. gr.	a.
	8.			17.	Taaska varg.	16-17	9.	Aia löhkum	10-11	Taraska varg.		9.	10-11.		1	1		Elav, kirglik, hoolimatu, julm vihahood.		Bronchitis, miopia, poremalt	13							KEK (sünd.) Kunsty depressioon	a
12.				16 2/12	Raha varg.	15 7/12	12.	Uuri varg. Soost.				12.	2.		1.			Äkiline vihahood, meeldetuletuse vajadusega		Nüstagm. strabism. miopia chinocephal. nasorot. coxit.	16							Nõrgad, KEK-explos.	a 7 m.
10.				14 6/12	Mõrra varg.	13 7/12	13.	Lauba varg.				13.	2. mitm. kes.		1.			Elav, julm, väga äkiline vihaga, tööpolgaja.	Uks varg.	Vilimisel kuulel, hari hoiab mõn, tumor. ecti par. käsi nõrk.	8.							KEK-explos. eruktil (primitiivs. reaktsioon)	a 7 m.
	8.			11 4/12	või ja raha varg.		9.	Liha ja raha varg emalt.				9 6/12	1		1			Lapselik.		Phimosis, bronchitis, chinon								Düsharmaatil. reaktsiooni tüüp	a = m.
11. Kalk	6-7.	11a. vana		14 5/12	Raha varg.		5-6.	Raha varg. soolt	13 9/12	Raha, pissi varg. ja pattu		14 5/12	2.		1			Väga alav. salalik, valelik, julm, tööpolgaja.		Lunatism, neurasthenia								Psükop. reaktsiooni tüüp	a 7 m
9				13 9/12	Vesski sõõta mine	13 8/12		Kui Naabri Soovel	Karjus varguse l.	käis hoidis viimse		13 8/12	1		1			Järelandelik, lapselik.		Tremor Kalk, põrvelohud sumid, sumisetu. 3a põõrutus								Nihil (Mukololõõtv)	m
8				13 8/12	Tule sõõtam	13 7/12						13 8/12	1.					Laisk. jonnakas	Naaga laam	OPT med. paheni käsi paremat je pikem.	10.							Psükop reaktsiooni tüüp	a 7 m.
10				13 2/12	Varg. ühe jõe naast tap mine	13.						13 2/12	1.					Tasane, kuid. väga äkiline vihaga.	" "	Daltonism, hypolgesia, lymphad. ja varmalt. pea põõrutus								Debil. m.	a
7-8				15 8/12	Tule sõõtam	15 1/12						15 8/12	1.					Uhke, kinnine, salalik, kättemaksu himuline.		Bronchitis.								Fanaatiline psükop. depressioon. (ehk zold.)	a 7 m

Tectod S.-K. ile | Tectod sanmikasvandlikuude vanemate ile | Tõrvala

| Nr. | Nimi | Sünnipäev ja -aasta | Vanus | Sünd- koht | Rahvus | Hüüdnimi ehk kohtumise koht | Hüüdnimi (H) ehk. haiguse algus (a) | Hüüdnimi (H) ehk. haiguse algus (a) | Elukutse | vanemad mulatsid | Alkoholi tarvitamine: isa | Alkoholi tarvitamine: ema | Kehalised häd ja haigused: isa | Kehalised häd ja haigused: ema | Haimised iseärasused ja päritavus | Kõrvalekalded vanemate vaimses elus | Isad ehk ema vai. hoolduses | Mitu last sündinud | Mitu last surnud | Mitmes C.-S.-K. | Mõnemark ja aasta sünd. | Kõnnitud maa | Kõnnitud maa | Kõnnitud maa | Uhiq. kõnd. | Uhiq. kõnd. | Kõrgeim haridus | Kõrgeim haridus | Elukoht | Elukoht | Elukoht | Elukoht | Elukoht | Elukoht | Haiguse aastad ja nimetus | | |

d s-- u-- n-- n--i--k--a--s--v--d--n--d--i--k-k-u--d--l ü--l--s.

33. Harku maakonnas.			34. Esimene kuri tegu.			35. Järgmised kuritööd			36.	37.	38.	39. Koloonia kohtu-eelsest järelevalvest		40. Samoa Klassi (tüüma jäänud)		41.		43.			45.		47. Seda rasket		48.		49.	
aasta number	kuupäev	pooliku ned.	vanus aastates	kuupäev		vanus aastates	kuupäev																				
	kuupäev	vastu võtmise aeg		kuritöö	ohvrid		kuritöö	ohvrid	varem karistatud kuritööd	kuritööde arv	kuritööde liik	hea käitumise	halb	2 a.	3 a.	iseloom, välimus, meel, tõsidus		Kolooniasse paigutamise kuupäev	kohaldatud karistus		Surma-, vabastamise või koloonia algus						
14	9/12	Murdvarg.	13	6/12	12.	Riietepissi ja raha varg.		Murdvargused.	14	6/12	3x.		1.			Nõrk, järelandlik, röövmõrvarg, mõtlemine.			Sympaat. neuralgia, phlimosis. Krambid.					Konst., ebät. Korv. IK ekk.		a.	
13	8/12	Rubaka varg	13	6/12	2.	Rubaka juurde varguse.			12.		2x.		1.	1.		Elav. järelandlik			T. bt. - palm. exsitus d'Ad.		13			Mõtl. erutatl. iseloom.			m.
12	4/12	Varguse-aidad	12	4/12	10	Õunte ja noa varg.	11	Salli, raha, revolvri varg. j. m. e.	11.		3x.		1.	1.		Salalik, valelik, ruinal, Aõpolgaja.			Sympaat, jaoremat. sinust pinl, klimo cephal.		14			Deb. f. m. IK ekk		a	m.
14	5/12	"	"		8-9.	Mängu asjad-õunte j. toa varg.	10	9/12	Murdvarg.	10	9/12.	4x.		1		1.	Metsik, agetate viha-noodega, ei tahtab töötl	Tapmine		Sonkar sündi mõsent.		14	13½		Deb. f. m. erutatl IKek		a	
9	8/12	Vargused.			8-9.	Õunte varg.	9.	Revolvri, kuri varg. aurukatte, Lõuk. tapmine Kolooniis			Valve kom.		1	1.		Liki Kõikne, tüüpolgaja.			Sympaat. bronch. conjunct. Kyphosis.		11.			Deb. f. m. bes. gr.		a.	
15	4/12	Varg. toost.	14-15		12.	Õunte varg.		Raha, seapa, kuldkuri varg. j. murdvarg.	14.		2x		1			Tuim, salalik,	Vargused		Bronchitis, mongoli näoilme		14.			Jõe ekk - depressioon		a L m.	
16	3/12	Murdvarg.	14	9/12		Palju liht j.	murd. varg.		13.	6/12	3x.		1.			Sobib, järelandlik, aeglane, tõmps, ruinal.								Mõtl			m.
16	3/12	"	15.		15.	Palle varg.	j.	murd varg.	15.	6/12	2x.		1	1		Aeglane, tõmps, ruinal			Sea valud, phlimosis.		16			Deb. f. m. bes. gr. depressioon		a L m.	
10	9/12	Raha varg.	10.	6/12	9-10	Raha varg. vanemate el.	10	1/2	Võõrastelt raha ja ehina müüi varg.	11	11/12.	1x		1			Lapselik, elav, avameelne.			St. post. sympaat. perut.					Mõtl			m.
10	7/12	Leotse pilli varg.								10	6/12.	1x		1	1.		Jonnakas, vihane, elav.			Sympaat. anemia tremor.		10			Deb. f. m. IK ekk. epsplos.		a L m.	
10	9/12	Varguse- ja alg. (Aluse?)	10		6	Saabaste, raha, kilo varg.					Valve kom.		1	1		Jonnakas, ise meelelik, elav			Sympaat. miopia cryptorch. tremor. Käte varemet contuzio.					IK ekk (anatroscha) erectsioon		a L m.	
12	9/12	Kerjamine ja varg.			11½	Kerjamine j. varguse.		Revolvri j. kuri varg.			3x		1			Tõsine, elav. järeland, elav järelandlik, tõopolg.	Vargused		Vildine degeneratsioon		10.		1	Imbecillit. iseäraline kaldumustega		a	
15	3/12	Sandaalivarg.	15.							15	4/12	1x.		1	1.		Aeglane, vihane apaatsiline.			Bronchitis, reflex. varg. schol. plants. pahem. Kasi tagiosa abnormet nüri			1		Deb. f. m. depressio		a L m.	
11-12		Hulkumine varg, raha nagu pissimine.			10						Valve kom.	2x	1			Apaatsiline, Kinnine, tõopolgaja.			Suulagi Korge, Kiiruga, alatooniline, sõlmid kontsentrit		14.		1	Deb. f. m. psüch. reaktsioon. tüüp		a L m.	
13	12/12.	Varg. post.	9-10.			Raha varg.					13	6/12	1x		1	1.		Vagune, tasane.	Varg.		Sagimuskl. eranii,		13.			Imbecillitas.		a L m.	
15		Ambrale varg.	14	8/12							14	11/12	1x.	1		1.		Laisk piklaline kihe hool.	Õunte varg.		Sympaat. anemia, catarrh.		10	14		Deb. f. m. Ben. gr. exsplos.		a L m.	
14	2/12	Puu varg	13-14			Raha varg, emalt.		Puu j. revolvri varg.			14	2/12	2x.		1	1.		Elav, kergemeelne, tõopolgaja.	Rev. varg.		Kõhtu kõrgemale, mõõpolgaja.		14	15	1	Deb. f. m. ben. gr.		a L m.	
15		Hõbe orjad varguse.	15.		12-13	Tooli pitsad varg. vaipi kest		Murd Vargused.	12		13		4x.		1	1.		Elav, valelik, lugu viha hool, tõopolgaja.	Vargused		Scol. vin. pes. vesic. pahem.		15	15		T. f. IK (aind kuritegu) exsplos.		a	m.
16	10/12	Raha ja kätte retuši varg.	16.		15	Sõjaväeriistade ja varg.					15		2x		1			Vaime, apaatsiline Sum			Sympaat. nervasth. hypert. glauc. fic. Suulagi Kotga, pahem kahe					D. f. m. ben. gr.		a	m.
16	8/12	Raha varg.	16.	10-10		Raha varg. - valt-					14	6/12	2x		1			Vagune, tõge.			Paroxod hundl, nuadal. ots. gumaako- et polymasti					Pubert. iseäraline		a L m.	
14	10/12	Raha ja kuri varg.	14	9/10	12	Esimene vals varg.					12		4x.		1.			Terane, valelik, tõge Raskesõp			Müüa ots vaga pagas, 2 sõrm. pundaved. esimene jõtkuv.					Iseloomu toite (pubert iseäraline)		a L m.	
5	10/12	Vargused.	15	6/12		Muu j. t. varg.					15		4		1.			Julm, vaata hakkaja vihane hool, tõopolgaja	Vargus.		Asymetr. n. serv. c.		10	16		Deb. f. m. degenerat. post. susp. ln. Kekk		a	m.
14		Raha ja ordamentide varg.	16	9/12							17		2x.		1			Tõge, isetä Dõik.			Kõrge ja K'tsas sunlagi					Mõtl			m.
14	1/12	Murdvalg	13	10/12	10.	Kuuri ja raha varg.		Murdvargues.	18.		5x		1	1		Tõge metsik, silma kirjadik, vaata hakkaja tõopolg.	Revolv. varg.		Pärem jalg, kuudud, silmad kal. O-jalg. asymetr. f. p.		10			Deb. f. m. IK ekk ennist sündinut püüritegu.			m.
10	11/12	Raha varg	10	6/12	10	Turul - õunte ja raha meeste vanu varg. Koolist					10	9/12	1x		1			Tasane viha hool, pensionäär, tõopolgaja			Klimocephal.					Deb. f. m. ben. gr.		a	m.
9	9/12	Kanade varg.			11	6/12	Raamatute varg.	Rubi pesu masin			14		4x 2 ees		1			Julm, valelik, elav.			Daltonism. madal. ots. varem. vabanik.					IK ekk		a	m.
11	6/12	Puu varg	11	5/12	8-9.	Raha varg. kodu		Puu j. t. varg			8	1/2	4x		1	1		Julm, viha hool. tõopol. gaja, vaata hakkaja,	Varg.		Madal ots, silmad apiismet.		11.		1	Imbecillit. kekk. eneesik.		a	

Tead. 3-K. rühm — Tead. surmi kasvandikk ehk vanemate rühm. — Se-r-d-t-e-d — s-u-r-m-i-n-e

Nr.	1. Nimi, aadress	2. S-K. hoone läbi-saatmise number	3. Aeg, rahuaeg	4. S-K. siidi-mise koht	5. Viimane elu-koht	6. Vanemad (ema) (ehk lahus, pöörd-numbrus alajal. (aastaides))	7. Haigestumise (Isa-Ema-S.)	8. Elulugu ja anamn.	9. Vanemad nakkushaigel.	10–11. Arsti-poolne tarn-tamine: Isa	Ema	12. Kehalised read ja haigused: Isa	Ema	13. Vanemlased isiklikku-sed ja päriliku-kuse andmed	14. Perekonnaliige ehk sõbr-nõust vanus	15. Kodune emad vaas-lapsed	16. Uurimistegevus: puud. Uurimi-tehtud	17. Uurimi-tehtud	18. Uurimi-tehtud	19. Vanemate ehk sõbr-nõu-mised	20. Kondine haigus	21. Kaudne haigus	22. Kaasne haigus	23. Haigestumise aeg	24. Tervise-kontrolli-mine	25. Uhke klassis õppe-aeg	26. Kodust puudu-mise põhjus:	27. Arst	28.	29. Kodune tunnis	30. Kui pikalt haiglas kuldus	31. Kui palju haiglas	32. Kui palju haiglas	33. Glaukoomi saatmine. Kohapeal-ravi (aastaid)	Põhjused: usp. diur. tegevus.	Kui palju kiritegevus	Etiimer. Kaasus (aastaid)
88	J. P.	15 1/4	L. E.	Kolovere	Tallinn	van. + 8 3/4	Isa, lell, vend varg.	Talupid. juhtimine	–	1.	3.	3.	Galad ja hamb haig. krambid.	Isa valed.	Isa joomar	Halb.		2/1	–	III	25/32.	15	24	12.	2		Hulakus, palju varguse.		7 1/2		8 1/2 van +	11 1/4	Raha varg halved daami		7 1/28	10
89	H. E.	15 1/2	L. E.	Tallinn	Isa varg.	Sella laps, onu vargad	J. Mastimist E. teenija			2.	3.	3.	Kõhsu haig. neurasth.	Neurasth.	Van. neurasth, ema pri kop.			5/3	3	III	25/23	8	12	19	3 1/2	7	Välja heidetud		7-8.			12 1/3	Palju varg		8	9
90	H. M.	15 5/6	V. V.	Tallinn	Isa sõtta 7.		J. meiers-p/j	J. ven.		2.	2.	2.						3/2.	1.	III	28/27.	13	–	–	5	7	1.			11-12.	7 isa sõtt.	12 3/3	Ulakus ööne kuulmatus.		13.	13
91	J. H.	16 11/12	L. E.	Tallinn	Rüü, Tõll		Sendine alkal. kurit.	E. teenija	J. Kõll.	1	2.	1	Psühopaat, joomab.	Rheumatis.	Isa joomas, pri kop.		emal 4.	4.		I	31/19.	13	16	19.	1	2/3	9	Hulakus, ei tahtn. nuul õppi.	Kaarjus	Hell.	8-9.	7 ema tööl	15 5/6	Rüdo varg		10 1/2	9
92	J. A.	19	L. E.	Tallinn				Voorimees, talu-mannin		2.	3.	1.	Rheumatis.			Tüdrl		2/4.	2.	I	37/31.	24	24	12	3	12	Hulakus mine			13.		14 1/12	Varg. kodus ja tee maga		13-14	12
93	M. O	15 3/4	L. E.	Baltisu.	Ambla v. Tallinn		J. retsidivist	J. puusepp e. tõsi		1.	3.		Rheumatis.		Isa joomas	Tüdrl		3/2.	1	II	43/31	18	18	30	3	10	Hulakus mine varg.			12.		14 1/2	Isa varg	13.	12.	11
94	E. E.	17 3/3	L. E.	Kiheleonna v.	Isa + 15	ema vabr. naise pida-sõtse poeg. var.	J. mets a vahtm. E. teenija			2.	3.			Meiopia	Isa närvi haigs	Tüdrl		1/1.	1	II	58/24.	12	9	18	3	9.	Eitakt. õppida	Tööline	Rahuld.			17.	Tule ülüitam	16 3/4	16 3/4	12
95	S. J.	16 11/12	L. E.	Vaivara v.	Venemaal Talinn	e. + 11		Möös a valits. kaup. meie maja omanik		2.	3.	3.	Neeruhaig ja nüüdne haig	Carcinoma				1/1.	1	I	24/24	12	8	3.	4	9	1	Ei tahtnud õppida kuidagi.	Müüja poes	varg.	12.		15 1/4	Isa varg		15.	12.
96	S. N.	15 12	V (E) V.	Tallinn	e. + 1 isa + 4-5		Teemeister (naulte).		Vene. Õnel.	2.			Kõhu haig.					3/1.		III	30/21.	12	18	–	4	8-9	1.				4 1/2 van. +	11 3/12	Raha varg halb ülespõ.	11 1/3	10 1/2	8
97	J. T.	13 3/4	L. E.	Tallinn	anija v.		Tüdrine			3.					Ema haiv. 3 aast.		1.4.	1/3	3	II	26.	15	24	8	1	3 m.	10		Karjus	Joovsi ära		11 1/12	Uuri varg	11.	11.	9
98	M. A.	17 6	L. E.	Narva	isa + 13	Ema vorostan.	J. mesta tööl			1.	3.	3.		Rheumt. Enneaeg. sünn. 2.	Isa joomas		e. 2.	6/3.	5	III	2/25	12	18	18	0						3 klastkool.	16 1/2	Tasku varg	15.	13.	10
99	H. O	16 3/3	L. E.	Viljandi	Nõmme Tallin		p. pottsepp, l. ämblep.			3.	3.	3.			Isa onu epilepsia all.	Tüdrl ema N. as.		2/3.	2.	II	33/26.	9	18	13	1	9.	2	Ära põgenem.			5-7.	4-7. kloster kool.	15 1/2	Asina klas. valja löike.	14 11/12	8.	10
100	S. N.	15 3/4	L. E.	Tallinn	Lahus 9.	E. varas, vend retsidivist.	P. Klan/s-Triinu j. a			2.	3.		Lues.	Neura haig.	Isa nõdra meelne.	Tüdrl, ka lues.		3/2.	1	II	24/22.	9	12	12	1/2	10	2		Karjus.		12.	12, vaesus	12 1/3	Raha varg. amatp.	12.	12.	10
101	S. E.	18 6	L. E. V.	Tallinn	Sibur Metsatööline Petrograd	Ema varg. eest kari.	Isa Luuseppa E. perenaine	Vi. Voot.	1				TCC.			Tüdrl		1/3.	1	I	–	–	–	–	1 1/2	9		Jutuvõhine 7 vo 16-17/.		11.	7-8.	16 1/4	Rüdo varg sõdan.	15 3/4	10	8
102	R. A.	19 1/2	L. E.	Tallinn	Lahus 12.		J. masinist E. allüürnik	J. vend Lane v.	1.	2.			Kõpsu haig.	Narv. haig	Isa joomas, ema narvahaigs, pinedul. mõist			3/2.	4.	I	42/32.	12	24	1.	4	8		Hulkumine					14 11/12	Hulkumised	14.	Kuni 15a.	11
103	S. J.	18 12	V. V. V.	Tallinn		Ema kalit. varg.	Lihtöölised		2.	1.								5/3.	4.	V	43/25.	12	18	12.	1/2	10		Vaesus	Karjus	Hell.	11.	7-8.	16 1/4	Rüde varg sõdan.	15 3/4	10	8
104	M. V.	17 12	V. V. V.	Tallinn	Lahus siin-di mis sood	Ema varg. vosta-võtt, vend die retsidiv.	Ematenija	J. vend	2.	2.	3.					Lahus	e. 1	3/5.	5	V	41/30	12	12	18	3	9.											
105	M. O	16 1/2	V. V. V.	Tallinn		Vend varas, õde prostitu	Haubit. ja	J. venelane	2.	2.	3.	Lambalt					e. 1.	4/6.	3	IV	36/34.	10	30	24.	2.	9.		Vaesus ei tahtn. õppida			9-10		14 1/3	Hulk varg	14 1/3	12.	10
106	T. O	17 5/12	L. E.	Tallinn	Isa + 13		Vend varas.	Sihuniit	1	3.	3.	TBC.	TBC.		Joomar. Isa	J. Kolvelt Narva		2/2.	2.	IV					1 1/2	9.		Ei tahtn. õppida			13.	5-7 klastkool	15 1/3	Varg hulk?	15.	13.	11
107	K. A.	12 9/12	L. E.	Tallinn	Isa + 2.			Isa ö Ehunni E. vabanik tööl.	2.	3.	3.	TBC.			ööle kuivtd.			2/1.		III	30/28.	12	12	2	4	9	1.	Hulkumine			10		12 2/3	Uuri varg.	12 5/12	9	7
108	A. R.	19 11/12	L. E.	Tallinn	Isa + 4	Onu mõrtsuka vara, vend varas, ema varg. vot. võtja	Ema vabanik tööl.		1.	3.	3.	TBC.	Kopsu haige		Sõtse nõdrameelne, isa ja onu mõrtsukas.			4/	1.	III	26/23.	15	48	7	1 1/2	10	1.	Varas	Karjus		8-9.	10 1/2 ema haigej. vaest ära	13 7/12	Rahavarg	13 1/3	10.	8
109	A. Rih.	17 3/4	L. E.	Tallinn	Isa + 6	" "	"		1	3.	3.	"	"	"	" "			4/	1.	I	23/20.	12	12	12	2 1/4	11	1	Välja heidetud	"		13-14 ?	13 1/2 l. haiga	16 6	Mürdvarg.	13 5/12	9.	7
110	B. E.	16 11/12	L. E.	Rae valol.	Tallinn	Lahus 2.	Isa vennitööl, vend varas	Ema kubit.		1.		3.			Isa joomar, prüüver, papt	Tüdrl, lahus		4/	1	III	27/28.	12	24	12.	1 1/2	11 1/2		Ei tahtnud õppida, vaesus			13-14		15.	Lambi ja uuri varg		14.	12
111	E. F.	17 5/6	L. E.	Tallinn	Lahus 10	Isa retsidivist, vend varas	Isa l. ussp. 3-Kiutööl.		1	3.	3.				Isa joomas	Lahus ka kalt elanud		5/2.	3	II	26/32.	12	24	18.	1/2.			Ei tahtn. õppida	Karjus	Holl.	10.		15 2/3	Luku varg	15.	13.	11
112	A. A.	14 5/12	L. E.	Tapa-Kaukoja	Tallinn		Tirli poeg varas	Ema asunik niiöid 3 aastane tööline		2.	2.	3.	Hern. sug.					5/3.	5.	II	27/2	12	18	18.	2 1/2	11		Ei tahtn. õppida	"	Varg.	11-12.		13 11/12	Tööningu kt. kuuspuule ja vorda vaba	13 1/2	11.	9
113	F. O.	19	L. E.	Jõuu v.	Tallinn		Venemaal murdvarg. Lella poeg varas	Müüri sppa		3	3.	1.				Varemalt tüdrl		3/1	1	I	22/23.	12	18	3.	2 1/2	11		Joovsis vaobist ära	"	Holl.	11.		15.	Taa varg	15.	11.	9
114	H. H.	17 1/2	L. E.	Tallinn	J. + 11	Van. 3 vend õde varg.	Lihtöölised		1.	1.		Köpu pöl.			Isa joomas			6/4.	3	X	2	–	–	–	0			Ei tahtn. õppida			11.		14 1/3	Ulakus, hulk	14.	12	10
115	J. J.	17 1/2	L. E.	Patsküla v.	Tallinn	Isa + 4	Ema varg vosta-võtis,	Isa tööline Ema pesnja	2	2.	1			Sõjaaeg haig	Ema, pri kop ast. one hullumeelne			2/			2	–	–	–	1/2	10		Joovsis vaobist ära			10-11	5-7 klast. kool 7-9. vanajõp.	16 2/12	Varg. laevt	16	11-12	9
116	Y. E.	17 1/2	"	"	"	"	"	"	2	2.	1			"	"			11			2	12	18	2	1	10		"			10-11	"	14 1/3	Ulakus, varg	14.	11-12	9
117	R. J.	17 11/12	V. E.	Uue maja	Tallinn Tallinn	4 + 1	Onu poeg varas ema ja õde prostit.	Tööl sed O	2	2.	1.			Neura haig	Ema ja õde Kolvelus ehk nüüdsel pea päälttir		vaen 1	2/4	1	I	35/29	11	–	–	1/2	10		Ei tahtn. õppida			7-9.		14 2/3	Mürdvarg	14 1/6	7-8	6
118	M. B.	15 2/12	E.	Võru	Tartu	Van. + 4		Ilm. mahe	2	2.	ei							2			2	–	–	–	1/2	8					11-12	14 klass.	14 1/3	Varg. pettus		4	3

34. Esimene kuritegu: Kui vanast kuritegelt		35. Järgmised kuriteg: Vanus (aastaid)	Kuritöö objektid ja viisid	Vanus esimese kohtu ajal.	Kohtu korralda kohta poolt korist.	Mitu korda ja kuigas määratud	Kolooni kaalin edasi saadetud: hea	kesk.	halb.	Semuse: Hea seisund	3 a.	41. Isiku omadused, iseloom, ilmingud ja tõsidus	43. Kolooniis olles (kohtud, kuritöö)	44. Kuhu läinud	read	kus grupeeritud	anamnaas:	ei	Organite algus:	Suguelu algus:	Pedo-rast: aktiivne	passiivne	48. Psühhiaatriline	diagnoos	49. Märgid (a) või mitteiseloomustavad (m): a; a>m; a=m; a<m; m
	7½ 28	Isalt rahavarg	11	Opetaja rahe varguse.	2	1	1		1		1	Ennuteeb, elav, toores, vilohaad, täispolgaja.	Noaga haavam.	Lymphad. Kõrvuespõr. seem. Kõrvaalne, vahebal. reastõõge ja tõõge. Suuõõge, põrge.			+		Bückopaatil. reaktiiv tüüp, norga-andel. (kuiveur).	a>m.
	8	Isalt raha varg.	10-11	Sõja var. Murd. palju tüüp	10	9-10	2	1			1	Töötpolgaja, elav,	Murdvarg.	Lymphad., soolte tüüp, Conjunct. colic. Silma asümmetrid		13			Konst. eetil. Körvalvald (KEK) (hingel tundetu) eraetil	d				
	13.	Leiva varg	14.	Taberostele var	valve	Komis		1			1	Elav, toores, täispolgaja,	Vargus.	analgesia, hamb. reast väljas		13			Debil. m. ley (KEK)	a>m.				
	10½	Pööning. pesu varg.		Palju tüüsi var.	10½	7-10		1				Terane, metriik täispolg.	Murdvarg.	Stat. post. epilepsia, hypolgesia	+	13			Konst. eetil. Korvalvald. (KEK) (hing tundetu) eraetil	d				
	13-14.	Varg. isalt ja tiit	15.	Ainade varguse palju tüüsi tuba.	15.	8.	1.	1				Toores, laisk, vastik tõmp mõistus	Palju varguesi	1					KEK (hing tundetu)	a>m.				
13.	12.	Toa varg.	13.	Toa varg.	12	2.		1.				Vagune, tõõrus, nüüs esCoom		Nõrk kuulmine, korvad alg. närtl., suulagi kõrge, kitkas, palatum		14.			Debil. m.	a>m.				
13.	16 3/4	Tulesüütamine	17½	Raha v.	17/3.	2.			1			Vaguse, unistaja kõrra-meelne.	Rüüte varg.	Tic. hypalgesia (peapõrutus)		16			Schizophrenia	a>m				
15.	12.	varg. is a post	14-15	Raha varg., var toatja pööning	15 5/6	2.		1.			1.	Elav, rangemeelne, Kärit		Lymphad. pudikeel, suu ei tõmbu, hypalgesia		15.			Infantil. psych. eraetiline.	a				
11½ 3.	10 ½	Kodused varg.			valve	Komis		1			1	Kangekaelne, salalik, mutrik, toores, täispolgaja.	Viltis. varg.	Silma pleud asümmet.					KEK eraetiline	a>m				
	11.	11.	Toa varg.			11 5/12	1.		1			Elav, rõõnakuulmata	Sooginaiste varg.	Lymphad.					Nihil	m.				
15.	13.	Taaseu varg.			13	9 kõõ 5-05						Terane, elav, tööd ei salli		Kuulmine nõrk, cat pulm. 0-jalad		11			Infantil. psych. et phys. KEK eraetiline	a				
ars. 14 11/12	8.	Raha varg. emalt	9.	varg. tubades.	13 2/3	1 ½	1.					Elav, salalik, andmikas.		Strabismus, lymphad. hypolger.		15			Psühhopaatiline reaktiiv	a>m				
	12.	12.	Raha varg. tädiet			12½ 3.		1.				Vihane, kunsine, täispolgaja.		Miopia, lymphad.		14			Luestõõrend., KEK. depp. ressiv	a				
	17 3.	13.	Puu varg. koduloo-joores	17½	Varg. tuunistuse kohta	17 3/4	1		0	1		Karkleja, nuteik, lollakas	Vargused.	Tbc. cor. borvem., Körvad asümmet.			+		Schizofrenia, eraetiline	a>m				
	16.	12.	galgiratte varg.	Palju	aidas ja Lõõ	15	6		1.			Uhke, kare isCoom		Hüpalg. lymphad reflluks puudub.		13			KEK. eraetiline	a>m.				
	14.	Kuni 15a.	2	16	Revolveri ja nahka varg. sadamas.	15	2.	1		1		Toores, kangekaelne, võõrastamine, täispolgaja		Paravorsect, Lymphad. tähe-eraitud.	+	14			KEK.	a>m				
	15a.											Laisk, häbematu, ahnitsev,		Lymphad, krambid Körvalehed					Epilepsia	a=m.				
abas.	15 3/4	10	Varguse toast.	12.	Varg. salvr. toast saabate varg	12	4.			1				astimmetr. nõrk kuulmine, kõrvaleha										
	14½ 3.	12.	Hulkumine ja varguseel.			13½	1.	1		1.	01	Tüütu, valelik, salalik,		Lonkur, struma, otis modal, libanus hemipares, fotuceritud		14	15		Debil. ment, eraetil.	a.				
	15.	13.	Mitmesug. varg.	16.	Varg. pööning, ja v. l.	15	6			1.		Valelik, toores, äkiline väha taal.	Murdvarg.	Sugulargaanud väikud, daltonism Lymphad.					Infantil psych. eraetiline	a<m.				
	12 5/12	9.	Püssi de varg-vaguniist	10-11	Raha, prillei, vari varg. j. m.	9	3			1		Elav, julge, tüüs,		Hüpolgesia, conjunctiv. follicul., lymphad.					KEK. eraetil	a<m.				
arg.	13½ 3.	10.	Vargused kasvat. majas			14½	1			1		Elav, vägivaldne, äkiline, täispolgaja.		Lymphad. Körvade asümmetr. daltonism, karvastamud					Debil. ment, eraetil.	a>m.				
g.	13 5/12	9.	Raha varg.		Murdvarguse	9.	3.	0	1			Toores, vägivaldne, äkiline, tõõd ei salli.		Lymphad. tic-ossis, kurgu reflex puudub	+				KEK.	a>m.				
a		14.	Õma asjade varg.	15.	Lambi ja muru	15 7/12	3.			1		Vägivaldne, elav, äkiline, täispolgaja.		Tbc.-pulm., daltonism	+		+		Debil ment. eraetil.	a>m.				
varg	15.	13.	Hobuse raud ja nael varg.	13½	Pesu varg.	13.	2-3			1.		Vaenulik, salalik, mutrik,		Viktim cordis, hypertrofia, lymph.		12.			KEK. eraetil.	a>m.				
														kurgu ja põlve reflex puudub.										
ult.	13½	11.	Isalt raha varg	13-14	6 varg. toas	13.	5.	1.		1.		Aeglane, vägivaldne,		Penis lühike, lymphad.					Debil ment.	a>m.				
	15.	11.	Varg. sadamas		Palju varg. tu	12.	10 2-ees		1			Kinnine, toores, kangekaelne, täispolgaja, vägivaldne,	Palju varguesi	Suulagi kõrge ja kitkas, lymphad. gonitis+tbc. daltonism, hüperhidroos	+	15.	+		KEK-(sünd. kuriteg.)	a				
	14.	12	Õunte varg.	14½	Raha varg.	14 5/12	3			1.		Kangekaelne, toores, vägivaldne. täispolgaja		Silmo pleud. asümmetriel, ugumise nahka sõrmedel, confusion follic.	+	14.			KEK. (sünd. tegija)	a				
	16	11-12	Varg. pööning	13-15	Palju varg. saa ja laenert.	11½	6.			1.		Väga äkiline, salalik, sõõdetu,		Luescong. tic, tremor, tõmbed.		16		+	Luescong. imbecillitas expros.	a				
	14.	11-12	" "	12-15	varg. sadamas ja pöö	11½	7.			1.		Metsik äkiline, tige,		Luescong. Stat. post. 2		14			Debil m. Luescong	a				
											1	Laisk, tujuline, toores		Pea väike		13	15		Deb. il. m. KEK.	d				
aag.	14½ 6	7-8	Pätrosi ja m. varg.	12½	Raha ja mard	12½	4 1-ees					Kurgemaine, tujuline		Miopia, lymphad, kurgu reflust puudub.			+		Psühhopaatil. reaktiiv. Kuisi	a>m.				
	14.		Kuuse lõige m.	14.	Raha varg.	14½	5			1														

Teated S-K. ille — Teated sunnikasvanud N.Liidu vanemate ille. — T--e--a--t--e--d s--u--n

Nr.	1. Nimi, eesnimi	2. S-K. transp. Lähetuskohtum	3. Nr. rahvus	4. S-K. viimati mist kohalt	5. Viimane elukoht	6. Tanemad sunnud (Hele, Lahus, Rõiu, vanavanemad, vanaisa)	7. Kuritöö eest: mis (Jaat, Ei mää.)	8. Elukutse ja amet	9. Vanemad mõrvatud	10–11. Aleiskohalik tervistamine a. ema. poeg.	12. Kehalised vead ja haigused.		13. Vaimsed iseärasused ja päritud pärilikkus	14. Tõenäoline elujõu vanemast vas.	15. Sool. elujõu vas. Sapsud	16. Hüg. Cerf. (Hüg. Lahus Lahus)	17. Hüg. Cerf. (Hüg. Lahus Lahus)	18. Hüg. Cerf. SK.	19. Binomeetr. ja Lahus	20. Kõrbimise kaal Lahus	21. Kõrbimise kaal Lahus	22. Kõrbimise kaal Lahus	23. Kuudes	24. Ulcus aegsed Lahus	25. Ulcus Lahus	26. Ulcus Lahus	27. Koolitamine (Lahus)	28. Amet (varasem)	29. Elukoht Lahus	30. Tervis Lahus	31. Haigus Lahus	32. Kui palju Lahus	33. Karkus	34. Tõbi
119	V. R.	15 5/12	V. E.	Tallinn		Van. + 5-6	2 venda vaigad	J. Kirjutaja	J. ken.	2 2 2		Carcinoma	J. iseäraline.			4/6.	8	III	41/42			21/2	10	1					5/2	Kõva v. +	13 3/4	Rahva va
120	M. R.	14 1/3	L. E.	Tallinn	Lahus 1			Isa kaupmees.		2 2 2		Carcinoma		Väga halb		3/1	1	II				21/2	9	1	Vaesus				9a. vaesus ema +	11 3/4	"
121	M. St.	15 1/3	L. E.	Tallinn		Vend varas		Isa kingsepp		3 2 3	T.e.c.				Emal	4/1.	2	II	26/25.	12 5 6		4	10	1							14 1/4	Ky. kirja va
122	E. H.	18 1/4	L. E.	Tallinn.	Lahus 13			J. Lukksepp. Kontrmeis, 2. passija.		13 3			J. joomar	Halb, Lahus		5/2.	2.	III	28/29.	12. 18. 2.		5	9.	2.				12-13.			17 2/3	Rüete va
123	J. P.	15 1/3	V. V. II	Tallinn	Lahus 6	(e. Kõlvatu õlluga).		J. Laeva koldi		1. 2. 3.			" "	" "	e. Kolv. elanu.	2.						2 1/2	9.						6. van. ära oöitmud.	11 1/2	Raha varg. Kuulmata
124	V. V.	19.	L. E.	Kiu valel.		e. varas ja Kõlvatu eluga.		Musta Täätis		2 1.			i. iseäraline	e. Kolv. elan.	Emal.	2/1.	1	I				li			Ei saadetud Kooli.	Kary 8.	Halb	9.			16 5/12.	Raha varg
125	J. St.	15 11/12.	V. E.	Tallinn	Lahus 1.		2	e. saelamo-föäline		2 3. 3.						2.	1	II				li			Jooksis Koolist ära.			8-9.			11 5/6	Sadamast o traadi var
126	K. V.	16 7/12.	L. E.	Narva	J. sõtte 8. Tallin " + 12.					2 3. 3						4/3.	3.	II	26/19.	12. 11 9.		1/3	8			Kary 8		10-11.			16 5/12.	Raha va
127	K. E.	17 11/12.	L. E.	Tartu	J. + 13.	J. ja vend karit-öi mees varas.		Puusepp.		3. 3.		Rheumat.	e. iseäraline, e täeli tüüas, nõdrus. el.			4.	2	II				6	9.	2	Hulkumine	Mitmesug	Halb	12.			16 1/3	Raha ja v varg
128	S. K.	14 3/4	L. E.	Helsingi	Tartu Isa + 2			J. meremees		2. 3 2.				J. vas.		2.	1	I	31/25.	12. 18. 12.		5.	9	1.	" "	Ojo Lehe müüja		8-10			14 2/3	Vaeku ma varg
129	P. A.	16	L. E.	Valga mal.	Tartu. Lahus 13.	J. ja vend varg.		E. kalastaja ööl. Lihttööline	Ööl.	1. 2. 2.		Tõenäoli	J. ja joomar metaniku isekoom. 2 sõbrad prantl.	V. Halb.		5/3	6	III	24/26	24 24 8		½		1.	Hulkumine varguse el.	Kary. 12	Halb.	10		Lastaed	14.		Kanada
130	P. V.	14 4/12	L. E.	Tartu	Lahus 10½	" " "	"	" "	"	1. 1. 2			" " "	" "		"	"	IV	28/30	14. 18. 12		3	10	1	Hulkumine	Kary. 9		11-12.			14 11/12	Kanada va
131	R. L.	16 ½	L. E.	Tartu	Riia 3km Tartu.	Lahus 10	J. Karistat. Kohtu poolt.	Rätsepp		2 2 3	Südame ja närvi haige		ädeje sõtte poeg nõdrameel. J. närvi haige	Halb. Lahus		1/1		II	38/21.	18 16 9.		56	9.	1.	Haigus Kulk.			14 14.			15 1/1	Taluta va
132	H. M.	15.	V. E.	Tartu		Van. retsidivist.		Müürsepp		1. 2 1.			J. joomar	Halb.	Emal.	2/2		II	40/36	14. 36. 18.		Ühtlane Emotsioni			Jooksis Koolist ära	Karjus 9	15 aast jeti ära	10-12			15 9/12	Kanada
133	P. J.	14 11/12	L. E.	Anija v.	Tartu Ema + 9.			Traaktemajas		2. 2.		T.b.c. +	Isa joomar			1/1		I	44/21			5	8	2	Hulkumine	Kary. 9				9½ ema +	14 1/12	Igasug. va
134	N. N.	15 7/12.	L. E.	Alatskivil	Tartu Van + 2 6.	Õde varas ja Kõlvatu eluga.		Lihttööline		2 2 2						1/1		I				3		2						12 kasu ema +	15 7/12.	" "
135	M. A.	16 1/4.	L. E.	Tartu.		Lell ja vend 2 aast. Vangis		Puusepp ja maja omanik		1 3.	Kasvaja.	Südam h.				3/2	2	V	46/39	12. 18. 12.		5½	10	1		Põltsepp 17					16 3/12.	Tasku va
136	U. V.	11.	V. V. V.	Tartu	J. + 1	e. probitaja, polti. poolt karistat.	e. prostit.	e. prostit.		1. 3. 2.			Isa joomar		Emal	1/1	1	I	25/23.	12. 12. ei		1						9	Karlova vang. 1 a. t, vaesus	10	Kodused va
137	J. J.	15 5/12.	V.	Kihelkonna v.	e. + 8.	(1 last kuueaastaid)		Teenija		2 2 3.		Nõdrameel.	E. lollakas, nõdrameel.	Halb, täis	Emal	9	8				1	4.	10	1	Vaesus, käis töös	Kary. 10		12½ 13			15 4/12.	Tähevorsi
138	V. J.	16 1/3	L. E.	Jõhvi asula	Van + 7.			Maonaiael.		3 3 3.			Täcitutas nõdrameel.			3/1		II				mõni nädal			Eitakt Koolis käia	Kary 9.	Halb				14 3/12.	Raha va
139	L. V.	15 11/12.	V. E.	Kiiu maa	Van + 7 14½	J. Koht karist		Talu omanik		1. 3 3.	Song.		J. joomar			7/4	6	X				1	11			Kary 9.					15.	Õunto va
140	M. B.	10.	V. E.	Kuressaare.	J. + 7			Mõisa nuga. E. Kuelaja maja omanik.	J. Kerg.	3 3 3.	T.b.c. +	T.b.c.				5/3	2	VIII	38.	14 18 24.		2.	8.	1.				9			10 9/12.	Raha va
141	E.	16 1/6	L. E.	Kärdla	Kuressaare J. + 11.		2	Restorani pidaja E. Lihttööline		1 2 3.	T.b.c. +	Sugulane lepra haig.	J. joomas			2/1	1	I	27	18 24 24		ei			Ei saadetud, sõbra haiga.	Kary. 12		10			16 2/12	Murd va
142	A. M.	13 12	V. V.	Võrtsu	J. + 12.			J. spp. E. turul. kaupleja		1.			" "			2/2	2	II	28.	12 1 12.		4.						9-10.			12 10/12.	Saeboste va varg.
143	R. M.	15.	V. V.	Tartu	e. + 4.	E. prostit.	E. prostit.	E. prostit.		1.					Emal	1.						1	8			Kary 12 13.		12.	Varjup. on ölnud.	14.	varguse
144	B. N.	14 1/4.	V. V.	Tartu		E. prostit.	E. prostit.	E. prostit.		3 3.			Ema tottas		Emal.	4.	1	II	26	12. 12. 2.	1	2	11	1	Hulkum varg	Kary. 8.	Halb.	12	" " "		13 8/12.	Mõtle v Varg. Nõu
145	J. E.	16 1/4.	L. E.	Võru	J. + 10			J. rätsepp E. / suvaline		3. 2 3.	T.b.c. +		Vend nõdrameelne.			4/2		III	33/26	18 24		3	11.		Ei tahtnud Koolis käia	(Kary 8-9 Kary 9		(14?) 13 (10)			14 9/12 15 12.	Uuri va Raha var
146	P. E.	17 6/12.	V. E.	Palupera v.	Tartu. J. + 1.	J. hobusevar. retsidivist e. Kõlvatu ellun.		Lihttööline		1. 2 3.			J. joomas.			3/5	4	VIII	67/32	12. 18. 12.	1	ei			" " "							Varguse
147	U. J.	16.	L. E.	Mäe v. Paide		E. varas.		E. ämblya.		3. 3.					Emal.	6.		I	24.	18 24 24.	1	3	12	1.	Hulkumine						13 7/12.	Varguse
148	M. M.	18.	L. E.	Jõhvi v.	Van + 12 13	vend varas		Kanclimees		1 2 3.		T.b.c. lomb. k.				4/1	2	IV				ei			Vaesus	Kary 8.					14 2/12.	Kartula v
149	J. D.	12 2/3	V. E.	Tallinn	Soome varas			Sepp		2 3.						3/2.	2	VI	33/22	12. 18. 12.		3	8.	1		Kary. 9		11½			12 6/12.	Raha va
150	S. R.	13	L. E.	Hullutera (Paide)	J. + 7½			J. metsavaht		3 3 2.	Kõprush.					5/2.		VII	46/35.	24 48 3.		1 Kuu			Eitakt. vaesus	Kary 9		8			13.	Raha va

30.	31.	32.	33.			34.			35.	36.	37.	38.	39.	40.	41.	43.	44.	45.	46.	47.	48.	49.
Kuhu?	Kui vanalt	Kasvat. maja paigutatud põlguse järgi	Karkse saatmine			Esimene puritegu			Järgmised puritegu	Varasem	Mitmekordne	Kooli	Holonii	Samasse	Iseloom,		Kehaline				Diagnoos	Algul (a)
	vanus aastates		Põhjus	vanus aastates		vanus aastates				algul	varasem	kohta pöördumisest			ilukipida-							
															mise							
															tooruse							
	5½ kon. t.	13¾	Raha varg.	13½	13.	Raha varg.		Mitmesug. varg.		14⅓	1-			1	1	elav, tõsa, ennalmate, tujukas, labane.		Lymph. kod. bronch. trachoma hypertrof. text.				Debil. m. kv. gr.	a > m
	9a. vaesus ema t.	11¾	"	"	11¼	10.	Raha varg.	Kanade varg., mõrtsuka loo	seksuaal	12c/12	1		1	1	Toores, egoist, vägivaldne, töö põlgaja.	Seksuaal mõrtsuka	Lymphad., tuberculosis, hypolg. kunstlik, kommete anomaalia.				K. e. K. (hing. tundetu aeglane (epileptiline))	a
		14¼	Ajakirja varg.	12¼	11½	"	"			12.	2.			1	1	Lepelik, äriline	varguse d.	Lymph. dalton. rum. korge kunlagi, malbmäle kurgu ref.		12.		Ebaloom. ärtav, depr.	a > m.
-13.		17⅔	Rüete varg.	15.	13½	Raha varg.		Varg. ja kelmused.		13c/12.	2.		i			Tasane.		Nõrk, kunlm. O-jalad, epilep. kunstlik.		15.	17.	Epilepsia	a > m.
	6. vanemate ööitmud.	11½	Raha varg. ja sõnakunlmatu.							Valve kom.			i			Elav, tige, äriline tööpõlgaja		Lymph., catharrh., polic. halb kunlmine nüri silm.				K. e. K. eretil. uspolos.	a > m.
		16⅝	Raha varg.	16		Raha j. t. varg.	14½	Murdvarg.		14c/12	2			1	1	Aeglane, äriline rahaga, tasane, salalik	Palje varg.	Körge kunlagi, rõnmapilved silm, hypolgia pes. kalg.		17.	18.	Imbecillit. eretil.	a.
-9.		11⅝	Sadamasõit elektri traadi varg.	11⅙	8.	Emalt raha varg.	9-10	Vargus kinos.		9⅔/12	10-11			1	1	Julm, tõsine tööpõlgaja	Murdvar.	Lymphad. pes. valg. O-jalad, silm pil. osym. n. vest.		13.	14.	Debil. m. K. e. K. aeglane	a > m.
-11.		16⅝	Raha varg.	13½						14⅙/12	1			1		Elav,		Lymph. struuma. O-jalad		15.		Nihil	m.
12.		16⅓	Raha ja nuri varg.	16	12½	Raha varg.	14.	Tõsiusklade ja nuri vargus.		12c/12	3-4.	2.		1		Kerge meelne, tujukas, otse-kohene.	Varg-süüd. staatus.	Lymph., silm viltse pilgu ph. nägu. nõrk kunlmine.			16.	Cyclothymia, K. e. K. eretil	ac.
10		14⅔	Vaeslaste mootja varg.	14½	10½	Uuri vargus.	14.	Raha pet mine.		14⅞/12	1-2 vn			1		Äja meelne äritaev, unnal.		Lymph. TBC hypospadia.				Debil. m.	a.
10	Lasteaed	14.	Aiamaitsja Kõlk.	14a.	10.	Raha varg. koolist		Õllepudelite ja piim varg. koormast Rasvamu õgast j. t.		14.	1			1	1	Tömp, unnal. väga hoolsd.	Saalbaste varg. suutl.	Asymmetria front, dalton. nism.		15.	1.	Debil. m. K. e. K.	a > m.
-12.		14¹¹/12	Kanade varg.	14¾	11½.	Piim, pudelite ja n. varg.	14.	Kasuvõe, tossu raha varg.		14⅜/12	4			1	1.	Loiad aeglane, valelik tõö põlgaja.		Seksuaalsus, dalton. nism, kunlm. nõrk.				Debil. m. K. e. K. depres.	a.
11		14.	Talitu varg.	15.	11½	Pimede ja kõhu raudade varg.	14.	Halt riide varg.		13-15	5.	1		1		Vaguine, energiline.						Isaiaal. Kald. (epilepsia ?)	a < m.
-12		15⅔/12.	Kanade varg.	15¼/12	10.	Kanade ja sõkhova kelk ja n. varg.	12-13.	Saabaste ja n. varg.		12⅚/12	8.			1		Elav, liikuv, unnal.		Asymmetria, capist. orochelia hüru. lin. albol.		13.	13.	Imbecillit. eretil.	d
	9½ ema t	14⅛/12	Igasug. varg.	10-14.	10.	Raamat. varg.	10.	Kompv. varg. poest.		Valve kom.				1		Elav, paaris kaudne.		Daltonism, ots madal ja kibaaia, kunlm. ottetung. lymph sclerosis.		13.		Isaiaal. Kald.	a > m.
	12 Kasuema t	15⅞/12	"	"	"	12.	"	"		"				1		Tuim, vihane.		Lombar. asym. facialis, struuma. Lymph., kunlmine kalb.		11.	6.	Debil. m.	a < m.
		16⅜/12.	Taskuvarg.	15.	15.	Taskuvarg.	varast. asjade vastu võtmine ja pudelite varg.			15.	1 1/12			1.		Vaikne, pikaldane.		abnorm. pea ehitus.				Psühkopaat. l. reaktiiv.	a = m.
	Karkava vaesus t, vaesus	10	Ühdeused varg.		9	Ühend, kõhu, kindad. varg.	9½.	2 kitse vargust		9.	3.			1		Loid, laisk, tõõpõlgaja		Lymphad.				Debil. m. K. e. K.	a > m.
-13		15¼/12.	Tõhuroniide varg.	15.	13⅙/12.	Õunte villade, varg.				11⅙/12.	2.			1		Vaikne, järelandlik, töökas		Lymph. prog. max. körva ahel asym.		13.		Nihil	m.
		14⅜/12.	Raha varg.	14.					15⅜/12	14.	1.			1.		Tuim, äriline, salalik.		Lymph., klinoceph. trachyf. status post contusio cerebri.		14.		Debil. m. eretil	a > m.
		15.	Õunte varg.	14.						½	1+1/2			1		Vaikne, tasane, kõvaketas saamatu.		Lymph., hemicrania, asym. n. front.				Debil. m. depressiivne	a < m.
		10 9/12.	Raha varg.	10⅙/12.	7.	Vargus vaksalis	8	Maasikate varg.		7.	3.			1.		Elav, lapalik		Lymphad. O-jalad, pobeus käsi seuvem. paremest.				Debil. m. psühkopaat reakt.	a < m.
		16⅔/12	Murd varg.	16.	9-10	Raha ja asjade varg. kõdust	15⅞/12.	Raha varg. toast		15⅚/12	2.			1		Tasane, laisk, unnal.		Lymph., myopia, kvat conjunctiv. asym. n. vest. otg. nõda				Debil. m. depressiivne	a > m.
10.		12 10/12.	Saabaste ja raha varg.	12⅜/12	10	Raha ja õunte varguse d.	13.	Raha varg. ja murdvarg.		13.	as 4.			1		Elav, fantastiline		asym. n. front. occipit. et parietal. skolioos. lymph				Isaiaal. Kald.	d.
	Varguse ohvrid	14.	varguse d.		9-10.					Valve kom.				1.		Tujukas äriline, ise meelne Tõõpõlgaja	varguse d.	Luesorg. cryptorch. cial. scoliosis, lymph.			10.	Debil. m. luues heredit. eretil	dc.
	" " "	13⅜/12.	Mõtle rüüte varg. nõmmest	13⅙/12.	12.	Saabaste varg.	13.	Raha ja nuri varg.		12.	5.		1	1.		Elav, tõsine, tõõpõlgaja		Lymph. seuasym. vorse-walt pramend.				Debil. m. psühkopaat reaktiiv	a > m.
		14⅘	nuri varg. V	14⅔/12.	13.	Saia pätsi kõhu tossu varg.				13.	4-fees			1		Aeglaine		Stat. lymph., klinoceph. unal. skalo.				Debil. m. depressiivne	a > m.
(10)		15¹²/12	Raha varg	14⅜/12.			14.	Kõla varg. toast		14⅓/3	3.		1	1.		Tõsine, tooves, muutlik äriline rahaoodega		Lymph., contusio cer.		9.		Debil. m. explos. isearaline	a = m.
		13⅞/12	Varguse d.							Valve kom.			1	1		Aeglane, äriline, julm tõõpõlgaja		Stat. lymph. degenerat.		9.		Debil. m. K. e. K. eksplos.	a > m.
		14 2/12	Kartula varg.	13 10/12.	13.	Muudeja t. varg.				14⅔/12.	1.			1.	1.	Tõsine, pikaldane, tõõkas Kangakaelne.		Lymph. spemd. kaudne tic. nõtke.		13.	13.	Kaik. nüri nõõrstuslik (Schizophrenia ?)	a > m.
½.		12 6/12.	Raha varg.							12.	2.			1.		Lapalik, elav.		Lymph. eo - müügiteo harmad O-jalad. Nõõrs nõtkus.				Isaiaal. Kald.	a < m.
		13.	Raha nuri varg.	12 10/12	en. 8.	Raha ja asjade varg.	8.	Raha varguse d.		8.	3.			1		Tõsine, laparalik, tõõpõlgaja		St. lymph. klinoceph. conjunct. Cat.		1	18.	Debil. m. gran.	a < m.

Nimed.	Vanadus aast.	Pea pikkus	Pea suurim laius	Pea suumrim laius	Otsa väik-sem laius	Põse-nukk. laius	Alum. lõua-luu nurk. laius	Nina laius	Nina kõrgus.	Silm-vahe sees	Silm-vahe välj.	Pea kõrgus	Näo kõrgus sügav.	Näo kõrgus morph.	Kõr-va lehe pikkus	Jala pik-kus	Cris-ta iliac vahe	Puusa har-jade vahe	Õla nukk. vahe	Keha pik-kus	Incis jugul kõr-gus	Symph kõr-gus	Spina ilia-ca antpõlve sup. kõrg.	Pare-ma jatk. kõrg.	Õla nukk. kõr-gus	Pare-ma liig. kõr-gus	Kõdar-lun ast el kõrgus	Keskm. sõrme tipu kõrgus	Süle ula-tus.	Pik-kus ümb-ristu-des	Pea ümb-ber mööt.	Kaela ümb-ber mööt.	Rinna ümb-ber mööt.
1 P.,J.	11,11	17,8	15,1	10,2	12,8	10,2	3,1	4,85	3,25	8,5	10,3	6,7	10,85	5,4	22,5	18,5	23,35	29,6	131,6	106,8	68,2	73,2	36	105,5	81,1	61,2	47	138,5	71,4	53,9	28,2	67,8	
2.K.,L.	13,2	18,1	14,35	10,3	12,9	10,6	3,1	5,3	3,5	8,8	20,8	7,2	11,75	5,5	24	20,2	25	32	147,6	149,5	76,2	82,85	41,8	118,6	89,7	67,1	53,3	149,3	76,4	53,6	29,6	71,7	
3.K.A.		18	15	10,2	13,3	10	3,5	6,1	3,2	8,7	21,2	8,4	12,5	6,1	27,4	24	27,6	37	170,1	140,3	87,8	97,8	46,5	140,8	105,6	80	62	181,5	88,5	54,5	33,5	90,2	
4.E.,A.	16,8	19	15,6	11	13,8	10,3	3,35	5,5	3,33	9,05	19,35	7,	11,	5,95	25,9	22,1	27	33,9	158,2	129,2	79	87,1	41,1	127,8	98,7	74,9	58	161,6	83,6	55,2	32,7	83,7	
5.V.,E.	12,4	18,25	15,3	9,7	12,9	10,5	3,15	5,15	3,05	8,3	20,2	6,7	11,2	6	22,1	17	23	30,4	139,5	112,9	65,9	75,9	37,5	111,7	85,4	66,4	62,3	139,6	74,9	53,6	28,4	73,2	
6.K.,A.	14,10	17,65	15,25	10,65	13,3	11,1	3,3	5,2	3,4	8,8	21,2	6,6	11,5	5,4	25,2	18,3	25,3	27,8	150,4	122,6	78,4	86,3	43,7	122,4	92	69,9	54,1	158,5	77,9	52,7	30,8	83,*	
7.L.,A.	18,2	18,7	16	10,9	14,35	11,2	3,5	5,8	3,6	9,5	22,7	8,3	13,35	6,1	25,5	23,7	27,2	36,2	165,3	135,5	86,9	94,6	43,3	134,1	100,5	79,4		172	85,9	56,1	34	85	
8.T.,A.	13,14	17,2	14,4	9,7	12	9,7	2,95	4,6	2,7	7,95	19,3	4,85	10,45	5,65	21,6	15,15	21,85	27,35	133	108,7	69,15	74,6	36,3	107,7	82	64,2	49,35	133,5	70,35	50,6	27,7	65,5	
9.T.,E.	19	19,35	14,9	10,9	13,7	11,05	3,3	6,35	3,5	9,2	23,9	6,4	13	6,9	26,6	23,6	28,05	33,4	168,4	138,5	85,6	92,7	44,3	137,6	105,8	81,8	63,9	172,7	91	56,5	35	87,9	
10.P.,A.	15	18,9	14,8	10,4	12,7	10,0	3,31	5,2	3,4	8,48	19,35	6,6	10,7	5,35	22,3	19,4	23,8	31	137,4	111,2	71,6	77,7	37,9	112,25	85,7	65,3	51,2	143,5	70,5	54,5	29,5	70,8	
11.R.,H.	17,4	18,9	15,25	10,6	13,6	10,9	3,8	5,8	3,3	8,8	21,2	7,15	12,3	6,4	26,3	23,7	26,2	36,3	165,6	136,7	84,6	92,1	44,8	137,9	105,8	81,6	64,15	171,8	87,05	54,8	36,8	85,5	
12.P., A.	17	18,6	14,85	10,5	13,4	10,4	3,5	6,2	3,4	8,85	21,4	7,4	12,4	6	25,6	22,6	28,	36	161	133,35	82,9	87,25	42,8	131,25	100,2	76,8	60,4	166,8	86,9	54,2	33,6	81,4	
13.P.,B.	16,10																																
14.S.,A.	15	17,9	15,55	9,5	13,4	11,2	3	5,5	2,8	8,1	21,55	6,8	11,6	6,25	24,15	19,1	25,4	33,35	144,8	116,6	75,6	81,4	39,1	127,4	89,5	67, 5	52.2	147,8	75,35	53	30,6	74	
15.S.,V.	17	18,3	15,65	10,2	13,8	10,65	3,8	6,2	3,45	8,9	22,7	9,5	13,3	5,9	28,2	22,4	29,6	35,2	173,5	142,9	92	100,15	47,8	142	107,6	81,45	64	180	89,4	56,2	34,7	87,8	
16.																																	
17.J.,E.	15,8	18,4	15,6	11	14,3	10,6	3,35	5,8	3,85	9,56	21,5	8,8	12,5	6,4	25,4	19,8	26,6	34,3	154,2	125,9	79,3	87,2	41,7	124,6	94,9	72,3	56,25	157,4	80,75	55,5	31,7	81,7	
18.K.,V.	15,6	18,2	14,3	9,9	12,4	10,2	3,4	5,8	2,95	8,55	20,2	6,85	11,65	5,85	25,8	24,5	27,6	34,6	162,8	132,4	85	92	45,6	133,7	102,5	78,5	62,2	167	83,3	52,4	31,7	75,2	
19.M.,R.	15,10	19,5	14,7	9,8	12,8	10,8	3,15	5,6	3,3	8,15	21,8	7,35	12,1	6	25,1	19,4	25,2	34,5	154,2	125,6	82,45	89,85	43,4	122,2	94,15	70,45	50,9	161,7	79,8	55,7	31,2	80,5	
20.S.,A.	13,4	18,3	15	10,5	13,25	10,4	3,2	6,3	3,2	8,4	20,85	6,4	10,8	5,5	23,7	19,7	25,1	32,4	146,8	119,4	75,8	82,3	40,2	119,2	90,4	69,4	55	146,7	77,2	53,6	30	75	
21.K.,V.	14	18	15,4	10,3	13,5	10,1	3,25	4,7	3,35	8,55	20	6,9	11,3	6,35	26,75	21,4	25,9	33	152,25	124,2	80,4	87,9	41,7	122	92,5	72,6	57,9	151,8	76	55,5	30	74,6	
22.L.,E.	17,10	18,5	14,55	10,35	13,4	10,3	3,55	5,35	3,1	8,4	19,3	7,2	12,35	6,6	26,3	21,2	26,4	34,8	162,8	133,25	85,5	90,75	43,6	132,6	99,4	75,6	59,2	170,3	83,8	54	32,2	80,1	
23.P.,A.	16	18,5	14,7	11,1	13,1	10,8	3,1	4,9	3	8,45	18,85	6,1	10,3	6	21,6	19,8	24,4	31,2	134	108,6	68,4	74,4	35,5	105,8	84,1	64,4	50,3	136,9	71,4	53,2	31	66,6	
24.K.,J.	17																		153,2											53,3		79	
25.S.,A.	18																		160											54,5		78,5	
26.O.,J.	17,2																		144											52,8		57	
27.M.,V.	18,5	17,9	15,3	11,2	14,1	11,1	3,65	5,1	3,3	9,2	22	8,1	12,4	6,35	25,8	26,6	27,6	34,7	170,5	139,6	85,6	92,7	46,7	140,8	108,45	86,3	68,7	167,8	89	54	36,3	84,5	
28.M.,F.	18,3	19,8	15,8	11,1	13,75	10,9	3,6	6	3,05	8,7	22,2	8,7	12,25	5,45	26	20,8	28,5	39,9	163,2	131,6	81,3	88,8	42,9	131,2	99,15	75, 9	58,2	173	89,7	57	37,5	92,1	
29.T.,M.		18,5	15,3	9,5	13,5	10,2	3,4	6,4	2,7	8,35	19,7	7	12,4	6,1	25,37	24	26,5	35,5	165,5	136,1	87,9	97,1	45,5	134,8	100,6	76,7	59,5	177,7	85	54,5	31,5	80,2	
30.T.,K.	18	20,1	15,9	10,7	14,2	12,2	3,6	6,5	3,7	9,35	22,6	9,8	14	6,5	29,3	22,6	30	42	173,4	146,7	93,6	102,8	50	143,9	103,9	80	62,1	191,8	91,4	57,7	38,2	100,5	
31.L.,J.	16,9	18,0	15,2	10	13	10,2	3,6	5,2	3,25	8,8	20,3	6,7	11,4	5,6	25,05	21,9	27,4	35,5	155,35	127,7	82,8	91,4	44,7	128,3	97,3	72,8	56,8	165,4	78,8	53,6	33,6	80,7	
32.M.,A.	15,7	18,35	14,2	10,2	13,5	10,8	3,85	6	3,05	8,6	19,9	6,8	12,4	6,65	24,8	21,4	26,6	36,6	161,5	133,4	85,3	93,1	44,8	132,2	100,1	75,2	58,7	170,6	86,4	53,2	34	83	
33.S.,E.	13,9																																
34.																																	
35.P.,J.	17,8	19,9	15,9	11,2	14,3	10,3	3,4	5,8	3,9	9,2	23,3	9,8	13,7	6,6	27,8	20,1	29,8	39,8	175,2	143,5	88,3	95,4	45,9	143,2	109,6	84,0	66	179,9	95,3	52,3	37,5	93	
36.T.,A.	16,9																																
37.T.,R.	13,11	17,6	14,8	10,1	13,1	10	3,2	5,6	3,1	8,4	19,4	6,2	11,7	5,9	23,4	18,45	24	32,3	143,9	117	73,8	81,5	41,1	114,8	85,9	64,7	50,6	147	54,7	52,4	29,2	70	
38.P.,M.	16,8	17,5	14,7	9,8	12,9	11	3,2	4,9	3,15	8,25	19,7	6,25	11,45	5,8	25,9	23,7	26,9	34,45	158,9	130,7	82,8	90	43,3	129,2	96,4	72,3	56,3	166,3	81,2	52,1	32,2	75,8	
39.T.,O.	15-16	19,5	15,7	10,4	13,1	9,7	3,05	5,15	3,3	8,9	20,5	7,7	12,2	6,6	25,45	21	25,2	31,6	154	126,1	79,8	86,15	43,3	126,6	96,8	73,9	57,8	156,8	78,8	55,8	29,9	74	
40.O.,N.	19,2	20,4	16,3	10,18	14,6	11,3	3,65	5,9	3,25	8,4	21,9	7,9	12,3	6,1	27,9	22,1	29,75	38	173,55	142,3	91,9	100,2	46,8	142,1	107,3	79,4	61,75	189,4	90,8	58,4	38	96	
41.P.,V.	16,6	17,95	16	11,1	13,7	10,7	3,4	5,95	3,7	9,1	19,9	7,7	12,4	5,9	26,4	21,8	26,4	33,5	162,3	132,5	84,3	91	44,35	103	101,6	75,9	60,1	167	83,25	55	31,5	79	
42.V.,T.	18	18,5	15,6	10,8	13,2	10,6	3,1	5,45	3,1	8,5	21,7	8,2	12,4	5,6	25,35	18,8	24,9	36,7	159,7	128,7	81,7	91	44,2	128,4	97,5	73,7	57,6	164	84,35	55,4	33,4	85,85	
43.L.,A.	12,5	17,55	14,5	9,8	12	9,4	3,1	4,75	2,85	7,9	18,1	6,8	11,15	5,65	21,4	17,1	22,2	28,8	125	99,35	63,1	66,9	33,1	99,3	75,5	57,4	45	126	68,6	51,8	26,2	66,6	
44.L.,A.	15,4	17,65	14,6	10	12,4	9,8	3,35	5,6	2,95	8,3	20,4	6,4	12,6	6,3	25,6	21,2	27,1	34,6	152,1	122,9	80,65	85,6	43,2	128,9	93,5	71,8	55,85	156,3	78,6	52	30,5	80,7	
45.K.O.	18,3	19,1	15,9	10,4	13,5	10,6	3,05	5,5	3,1	8,35	19,9	7,7	11,3	6,2	25,15	19,2	25,1	30,8	157,5	128,7	82	88,6	43,35	129,5	99,75	75,9	60,1	158,7	80,9	56,05	29,9	73,5	
46.V.,V.	16,2	17,9	14,85	9,6	13	10,1	3,2	5,8	3,2	7,8	19,5	7,7	11,7	5,7	24,1	18,5	23,8	32,3	143,1	116,8	71,6	81	39,6	117,15	88,5	66,3	50	154,2	75	52,7	32,5	77,5	
47.V.,A.	13,8	17,4	14,8	10,5	13,3	10,8	3,2	5,6	3,4	8,5	18,8	6,6	12	5,8	23,3	20,7	25,3	31,8	152,2	125,5	79,6	86,1	41,9	126,7	97	73,7	56,2	161,7	78,5	52,9	32,3	79,5	
48.V.,A.	18,10	19,6	15,7	10,5	13,7	10,9	3,45	5,7	3,35	8,7	21,9	6,35	12,7	6,4	26,5	21,7	27,9	39,5	169,7	138,4	88,5	96,5	47	138,3	103,5	77,6	59,75	181,8	90,25	56,3	36,4	91,8	
49.R.,A.	18	19,1	15,5	10,6	14,2	10,7	3,7	5,4	3,35	8,95	23,9	6,4	12,6	6,35	26,9	20,9	28,6	39	171,8	140,5	88,9	97	46,4	140,1	105,9	81,3	62,9	180,3	88,4	56	35,1	94	
50.S.,H.	13,9	18,6	14,65	9,9	12,75	9,8	3,2	5,15	3,15	7,9	19,1	6,8	11,9	5,9	23	18,2	24	31	139,5	112,2	71,8	76,6	38,3	110,5	83,9	63,9	50,4	139,8	73,6	52,3	29,3	72,8	
51.P.,E.	15,6	18,1	15	10,4	13,9	11	3,45	5,75	3,25	8,4	20,1	7,1	11,45	6	25	20,5	25,3	33	155,7	126,8	81,5	87,9	43,2	133,9	80,5	79,2	59,3	169,9	86,3	53,1	31,2	81	
52.S.,M.	18,8	19,1	16,5	11,2	14,35	10,4	3,6	6	3,4	9,1	22,5	7,7	12,8	6,5	26,7	23	27,35	35	171,6	141	87	94,85	42,4	140,6	107,85	83,2	65,5	175,2	90,1	58,2	35,3	88,5	
53.S.,A.	17,6	19,15	14,18	10,5	13,3	10,1	3,35	6,75	3,6	8,6	29,9	7,1	13,2	5,5	24,9	22,7	28,9	39,7	162	132,4	82,1	88,8	42,6	131,5	101,7	78,6	59,9	168	87,1	55	35,1	88	
54.T.,J.	16,5	18,4	15,7	10,3	13,3	10,2	3,45	6,2	3,25	8,5	21,7		12,8	5,7	26	22	27,5	37	160,9	131	81,7	87,2	42,3	132,4	100,1	75,9	58,7	169,3	86,6	55,7	34,5	86	
55.																																	
56.K.,V.	14,9	17,6	14,8	10,6	13,4	10,4	3	5,15	3,2	8,1	19,7	6,35	11,4	5,6	22,7	19,4	24,1	30,25	137	111,35	69,2	74,6	36,6	103,7	80,5	59,8	44,9	146,4	73,45	52,05	30,5	71	
57.B.,G.	14,5	18,8	15,9	10,2	12,3	9,9	3,65	5,1	3,1	8,25	20,1	6,7	10,8	6,5	24	13,5	23,7	29,1	147,8	117,7	73	80,75	39,7	117,4	90	69	54,2	146,9	79,6	55,4	29,69	73,4	
58.U.,O.	15,10	19,4	15,4	10,8	13,6	10,1	3,3	5,6	3,35	8,85	20,4	7,3	12,3	6,4	25,3	20,7	25,4	31	151	123	79,6	89,2	41,1	124,1	93,5	70,4	53,9	159,5	76,7	56,3	31,5	78,5	
59.M.,J.	15,2	19,1	16	11,5	14,2	11,3	3,75	5,9	4,2	9,5	19,1	7,9	12,5	6,15	25,8	23,1	27,5	37,8	166,7	136,4	90	100,3	44,4	138,35	104,3	80	63,1	172,2	85,5	57,2	37	92	
60.																																	
61.R.,M.	15,5	19	15,1	11,1	13,4	9,9	3,1	5,7	3,5	8,5	19,5	7,1	11,7	5,75	25,2	20,8	26,3	32,4	152,1	124,5	81,8	90,4	44,1	127,4	96,4	73,4	57,3	157	76,4	55	31,5	76,3	
62.S.,A.	16,5	18,4	15,1	11	13,7	10,7	3,5	5,8	3,3	8,7	21,2	6,9	13,1	6,1	26,1	19,6	27,3	35,7	174	142,3	91,35	99,7	48,5	143,6	108	84	67	172,6	88,6	53,8	34,5	82,5	
63.T.,V.	14,9	18,2	14,8	10,9	13,3	10	3,3	5,6	3,2	8,5	20,8	6,6	11,6	6,1	25,2	21,6	26,8	33,4	151,25	123	75,8	81,6	40,1	123,3	93,7	71,3	55,3	152	81,6	54,3	31,5	79,5	
64.T.,A.	16,11	18,1	15	10,6	13,2	10,8	3,45	5,3	3,2	8,35	20,5		11,7	5,7	22,3	21	24,6	32	150,8	123,8	75,5	81,3	38	124,9	94,4	73,2	58,2	157	81,6	53,8	33	81,2	
65.Õ.,V.	11,8	17,4	14,9	10,3	12,3	9,8	3,1	4,3	3,3	7,7	21,1	6,8	10,9	6,1	22	19,4	23,1	30,7	138,6	111,6	70,7	76,7	35,4	111	84,1	64,8	49	141,8	71,6	52,2	29	68,7	

Nimed.	Vanadus aast.	Pea pikkus	Pea suurim laius	Otsaväliksem laius	Põsenukk. laius	Alumlõuanuk. laius	Ninalaius	Ninakõrgus.	Silmvahesees	Silmvahevälj.	pea kõrgus	Näo kõrgus füsiognom.	Nä o: kõrgus morph:	Kõrvalehe pikkus	Jalapikkus	Cristailiac vahe	Puusajade vahe	Õlanukk. vahe	Kehapikkus	Incisjugul kõrgus	Symphkõrgus	Spinailia: ca antpõlvesup. körg.	Parema jatkkörg.	Õlanukk. kõrgus	Paremaliig. kõrgus.	Õlavarreluu kõrgus.	Keskmsõrme tipu kõrgus.	Süleulatus	Pikkusistudes	Pea ümbermõõt.	Kaela ümbermõõt.	Rinna ümbermõõt.	Kõhu ümbermõõt.	Ras- kus.
66.U.,O.	15,9	19,7	15,3	11	13,9	11,2	3,35	6	3,4	8,8	20,7	17,35	12,15	5,7	24,85	23,8	28,7	36,6	162	132,5	82	87,9	42,9	133	100	76	59	168	86,6	57	35,4	85,6	72,1	58
67.P.,O.	17	18,9	15,3	10,8	15,3	11,35	3,5	5,8	3,25	8,75	20,7	17,4	12,3	6,2	25,85	20,2	24,35	33	153	124,3	81,8	88,2	42,7	125,8	94,9	73	56,7	159,5	78,1	55,7	30	76,2	64	42,5
68.M.,R.	17	18,2	15,4	10,2	13,8	11,3	3,7	4,8	3,1	8,6	20,35	16,8	11,9	6,2	25,9	22	28	34,5	161	131,3	81,9	88,3	42,3	131	99,2	75,1	58,6	168,8	85,5	54,6	32,5	81,2	71	52,5
69.K.,L.	12,2	18,3	15,3	10,6	13,3	10,1	2.4	5,3	3,4	8,6	19,75	16,6	11,15	6	22,5	19,4	23,6	31	140,8	113,7	71,5	77,9	37,3	113,2	85,2	65,6	50,6	144,4	75,8	55,1	31,1	70	65,4	35,2
70.K.,A.	12,9	18,7	15,35	10,6	13,4	10,6	3,25	5,27	3,3	8,4	20,4	15,4	11,2	5,6	23,5	20,2	24,4	29,5	149,6	122,4	76	83,5	41,5	121	92	70,7	56,4	149,5	78,1	54,7	29	72	69,8	40
71.P.,V.	13,2	17,9	14,8	10,2	13	10,6	3,2	4,8	3	8,1	19,85	17,2	11,4	5,8	24	20,4	24	32,4	146	117,8	74,35	81,5	39,8	119,8	88,8	67,35	52,3	150,7	76,5	52,6	29	72,5	68,7	40
72.T.,J.	12,9	18,6	14,3	9,4	12,3	9,3	2,9	4,7	2,5	7,3	19	15,2	10,25	6,1	20,7	16,5	20,4	29	131	105,1	65,75	73,5	35,4	107,2	81	61,1	48,2	131,5	69,8	52,6	28,6	67	61	29
73.M.,A.	19,4	19,4	16,15	11,1	13,75	10,35	3,85	5,2	3,3	8,6	23,1	18,6	12,6	6,6	26	21,2	26,75	37,1	171,3	138,2	89,9	97,4	47,4	139	104,6	79,4	62,4	176,6	87,4	57,25	35,2	88,7	75,1	61,5
74.E.,A.	16,4	17,3	14,9	10,1	13,2	10,5	3,4	6,1	3,25	8,5	21,1	18,6	12,7	6,1	27	24,5	28,5	37,2	168,2	136	87	94,1	45,7	134,5	102,1	77	60	171,5	87,4	53,2	34,1	81,7	71,5	56
75.M.,A.	15,9	18,65	15,6	11	14,4	11,3	3,3	4,5	3,1	8,85	21,2	18,1	12	6,73	25	23,3	28,55	37	161	129,3	77,8	86,7	43	129,2	96,2	73,05	56,4	168,4	88,8	55,1	34,7	87,5	80	60
76.L.,A.	17	19	15,5	10,4	13,1	10,9	3,3	5,1	3,7	8,85	20,4	18,6	12,15	6,25	24,9	20,15	24,9	31,6	155,9	125,8	78,6	86,8	43	123,5	94,9	72,35	57,6	153,7	85,8	55,4	32,2	76,8	66,9	46
77.G.,A.	16,5	18	15,2	10,6	14,2	10,9	3,43	5,3	3,35	8,7	20,1	16,9	11,35	6,05	25,1	21,8	25,8	33,15	163	132	83,4	89,7	45,25	133,9	104,2	82,05	67,15	157,3	87	54	33,1	82,5	68,3	53
78.S.,A.	18,3	18,6	14,85	10,3	13,3	10,8	3,7	5,6	3,4	8,7	20,6	17,9	11,75	6,2	27,3	23,4	26,1	34,5	165,7	135,75	84,6	91,85	46,6	135,6	104,4	80,2	62,65	169,9	88,3	53,7	33,8	80,1	66,6	54
79.K.,A.	18,2	20.1	15,3	11,2	13,3	11	3,6	6,8	3,25	9,4	22,8	18,1	12,4	6,5	26,2	25,4	29,2	36,1	169,9	138,3	86	94,2	45,2	139	106,6	82	61,4	189,8	92,6	59,4	35	93	82,5	67
80.N.,A.	18,6	18,7	14,6	9,6	12,9	10,5	3,65	5,75	3,4	8,7	21,1	16,15	11,4	6	25,3	26,25	28,1	36,6	168,	137,2	86,5	94,4	45	137,5	105	80,7	63,2	167,4	86,3	54,5	37	88,2	74,5	58
81.K.,A.	16,7	18,8	15,3	10,11	13,4	9,9	3,75	4,85	3,4	8,65	19,1	17,1	11,6	5,9	25	21,8	24,25	35,3	169	132,4	84,5	94	41,3	151,2	98,8	74,6	57,9	168	82	54,9	32,6	82,6	66,4	49
82.K.,A.	18,2	19,3	15,5	11	13,9	11,7	3,4	5,8	3,1	8,5	21,8	18,6	12,6	6,3	27	24	27,7	37,9	168,6	138,1	89,0	98,1	46	141,8			65,4			56,3	35,6	88	74,5	60,1
83.T.,A.	19,1	19,3	15,5	10,6	14,4	11	3,7	4,8	3,35	9,2	20,7	18,4	12,8	7,1	27,9	23,5	28,9	41,8	173,7	141	89,3	99	46,9	142,3	108,6	80,5	64,9	177,5	94	56,5	38,9	102,3	83,2	75,8
84.M.,K.	17,10:																																	
85.K.,H.	11	17,2	14,35	10,1	12,5	9,7	2,95	4,45	2,55	7,7	18,8	16	11,05	5,7	22,4	18,3	22,9	28,35	129,1	103	64,5	71,1	34,45	104,3	79,6	61	48	138,8	69,2	50,5	27,6	68	65,5	30
86.K.,G.	14,10	17,9	15,3	10,6	13,5	11,7	3,1	5,25	3	8,4	20,2	15,9	11,2	6,3	24,6	21,85	24,6	33,35	148,9	121,1	77	83,5	40,9	121,6	92,2	70,8	56,35	150,7	78	53,5	30,7	77	67,7	42,5
87.K.,V.	14,2	17,85	15,5	10,9	13,8	11,3	3,45	5,5	3,35	8,35	19,4	15,1	11,5	6,2	25,4	19,3	24,5	31	151,7	123,5	77,5	84,4	40,1	122,5	94,6	73	57,35	148,2	78,3	54,3	30,9	73,2	68,5	41
88.T.,R.	15,3	18,4	15,	10,9	13,5	10,8	3,35	5,85	3,45	9,15	20,2	17,1	12,72	6,6	25,3	21,9	26,6	32,8	157,4	127,65	80,6	88,4	42,5	128	98,15	73,25	57,3	162,7	84,3	54,15	32	82,7	74	50
89.K.,E.	15,11	18,7	15,4	11,15	13,9	11,6	3,41	5,32	3,3	8,8	20,1	17,5	12,2	6,5	25,3	20,6	26,5	35,4	160,75	131,1	80,8	90,3	43,7	131,4	100,65	78	61,3	167,6	82,3	55,1	32,5	83	71,4	50,4
90.K.,K.	15,10	18	15,8	11	14,5	11	3	6,2	3,5	8,75	21,85	17,6	12,45	6,6	26,6	21,9	28,3	38,3	168,6	137,72	86,9	96,1	45,2	139,1	106,2	81,6	63,1	175,6	90,3	54,5	37,3	87,3	75,2	60,2
91.G.,H.	16,11	17,8	15	10,65	13,6	11,1	3,15	5,8	3,6	9,15	1918	16,9	12,7	5,9	27,2	23,6	27,8		166,7	137	89,5	97,7	47,5	137,6	106,65	81,7	63,9	170	83,7	52,6	34	87,2	72,8	53
92.T.,A.	19	18,3	15,6	10	13,4	10,8	3,6	5,7	3,18	8,15	22,13	18,42	12,25	5,75	26,18	24,2	27,1	34,4	163,8	133,9	85	93,7	43,2	133	102,1	77,8	60,2	168,6	85,7	54,7	33,65	87	73,5	55
93.M.,O.	15,9	19,05	15,05	10,7	13,4	11,5	3,45	5,48	3,52	8,8	23,15	19,8	13,65	6,15	27,85	21,6	28,1	37,1	172,4	141,05	88,6	97,8	48,7	141,6	110,1	85,1	67,25	171,6	90,3	55,5	33,65	82	71,1	59
94.E.,E.	17,8																																	
95.S.,J.	16,1	18,7	15,3	10	35:13,5	10,13	3,2	5,35	3,45	9,25	19,85	16,35	11,7	6,1	28,5	25,35	27,9	34,9	157,5	128,2	81,2	90,3	44,2	128,8	97,45	72	54,1	171,6	81,3	55	32	78,6	69,6	51
96.P.,N.	15,1	17,3	14,2	10,35	12,6	10,3	3,2	5,25	3,25	8,8	18,45	15,25	11,15	5,9	23,2	17	22,75	29,9	147,45	119	73,4	81,8	405	119,7	91,4	71,3	56,4	144,9	77,8	52,6	27,5	68,7	55,8	35
97.J.,A.	13,9	18,4	15,4	1:10,1	12,9	11,25	3,15	5,7	3,5	8,45	19,6	16,1	11,45	5,8	21,2	19,4	22	30,8	132	106,8	66,2	73,3	34,6	104,75	79,7	61,6	47,6	133,5	71,05	55,6	30	65,7	61,6	32
98.M.,A.	17,2	17,3	14,2	10,9	13,3	11,1	3,15	5,6	2,9	8,8	23	16,4	11,5	6,15	23,9	22,2	25,5	30,85	147,9	119,35	75,5	82,1	40,45	118,7	90,2	68,45	52,8	150,6	77,45	52,25	30,5	75,7	68	35,9
99.K.,O.	16,8	18,6	15,6	10,35	13,2	10,6	3,5	5,7	2,9	8,5	21,8	17,9	13,15	5,35	25,3	19,1	27,5	37,75	162	131,5	82,9	88,65	43,6	129,8	100,25	77,65	60,8	160,3	87,1	55	35,8	89,3	75	58
100.S.,V.	15,9	18,7	14,9	11,3	13,1	10,2	3,3	5,8	3,6	8,83	21,55	17,25	12,5	6,55	24	19,7	25,2	31,6	155,3	126,5	83,7	90,15	43,7	125,9	95,8	72,3	57,6	157,9	78,8	54,45	30,7	77,4	66,5	43,5
101.S.,E.	18,2	18,35	15,5	10,4	13,6	10,3	3,5	5	3,32	8,9	18,8	15,25	10,25	6	25,2	18,1	23,75	33,3	154,8	126,1	78	87,3	41,4	125,6	96,3	74,2	58,5	153,7	79,4	53,9	32,5	72,7	62,8	41
102.R.,A.	19,6	19,8	15,9	10,75	13,9	11,3	3,6	5,15	3,05	8,35	22	13,35	12,55	5,85	25,85	20	27	36,15	163,5	135,3	86,4	90,7	45,35	134,2	104	80,2	65,2	167,3	85,4	57,6	36	91,2	74,2	59
103.S.,T.	18,1	19,1	14,7	10,2	13,7	11	3,55	5,4	3,3	8,6	20,3	16,9	11,6	6,4	24,3	22,5	27,2	34,6	162	132,6	82	89,1	41,6	134,1	102,2	78 ,2	62,3	164,5	87,6	55	37,4	89,2	74,4	58
104.M.,V.	17,1	18,9	14,4	10	13,2	10,4	3,15	4,8	3,2	8,8	19,1	16,25	11,4	6,25	26,4	23,5	26,5	32,5	158,3	130,4	83,8	89,5	45	130,7	98,4	74,7	59,25	163,5	85,55	53,6	30,2	77,5	66,8	46,5
105.M.,A.	16,6	19,35	14,9	10,2	13,3	11,35	3,25	6	2,8	8	20	18,25	13,3	5,8	24,15	21,6	26,6	34,7	156,3	128,3	81	86,4	42,7	127,4	95,8	72	55,2		81,5	56	36,3	86,6	73,2	56
106.T.,O.	17,5	19	14,9	105	13,8	11,8	2,75	5,9	3,2	8,6	20,8	17,4	12,75	6,75	25,5	19,3	24,8	32,3	161,9	132,4	85,6	91,7	45,9	131,7	100,2	77,3	60,6	162,4	81,25	54,5	31,1	79,3	64,4	46,5
107.K.,A.	12,11	18	14,15	10,13	12	9,25	2,95	4,7	3,3	8,5	19,2	15,6	10	5,15	20,6	18,6	22,4	28,5	131,3	105,9	66,0	72,1	35,9	104,4	79,35	60,8	48	133,	71,3	51,8	28	67	58,8	31
108.A.,R.	14,1	18,3	14,4	10,1	12,3	10,3	3,3	5,4	3,05	8,4	20	15,6	11,5	6,25	23,4	19,5	25,3	32,6	147,1	119,6	78,15	85,6	40,7	118,3	90,4	68,15	52,9	153,4	75,35	53,2	31,2	75,7	65,7	40
109.A.,R.	17,9	18,8	15,2	10,4	13,4	10,6	3.85	5,5	2,9	8,42	19,5	17,1	16,5	6,2	24,42	20,4	26,5	33,7	162,1	132,4	84,6	91	43,3	130,85	99,3	75,4	59,5	164,3	85,25	54,7	32	78,4	67	47,1
110.B.,E.	16,11	19,1	15,5	11	13,6	10,8	3,4	4,7	3,2	8,45	21,8	17,3	11,8	6,8	27,85	21,6	27,7	37,35	167,1	137,5	89,2	96,25	46,6	138,3	102,6	75,6	57,7	180	84,7	55,9	35,2	85	68,5	56,5
111.E.,F.	17,10	19,15	15,4	11,4	13,75	11,5	3,5	5,6	3,15	8,45	19,45	16,8	12,45	6,2	26,6	21,5	26,45	36,6	163,4	135,2	85,8	95,3	45,2	135,1	102,7	77,4	60	173,5	83,7	56,1	35,4	91,8	75	61
112.R.,A.	19	19	15,5	10,6	13,3	10,8	3,6	6,25	3	8,56	23	19,8	13,4	6,3	25,48	21,9	27,8	36,6	169,2	137,15	84,8	91,15	44	134,6	104	78,3	61,35	170,5	91,6	55,5	35,6	88,5	72,3	59
113.A.,A.	14,5	18,5	15,15	10,12	13,15	11,1	3,5	4,9	3,1	8,45	20,45	16,3	11,05	5,7	23,9	19	24,3	31,5	149,7	122,	77,1	83,2	39,6	120,6	92,15	69,6	54,15	149,5	78,9	54	29,8	73	59,5	40,5
114.H.,H.	17,6	19,4	15,15	10,9	13,9	11,4	3,45	5,3	3,35	8,7	21,6	18,7	12,4	6,2	27,5	24	29,9	38,8	172,25	140,1	89,6	96,8	48,7	139,4	106,1	80,2	61,25	180,6	88,7	56,2	37,3	93,5	81,5	60
115.J.,J.	17,6	18,6	15,4	10,6	13,8	109	3,45	5,85	3,2	8,25	20,5	17,4	12,2	5,85	25,8	20,9	26,35	35	156,2	126,3	77,5	85,2	41,2	125	96,7	74,	57,6	152,9	85	54,8	34,4	86,5	77,5	54
116.J.,E.	17,1	18,6	15,7	10,4	14,25	10,5	3,2	6,1	3	8,7	21,3	17,3	12,5	6,5	26	19,2	25,6	35,5	162,4	131,75	82,1	87,9	43,8	131,8	100,7	78,5	61,7	164	86,9	54,8	34,5	85	69	55
117.R.,J.	17,6	19,3	15,9	11,8	15	11,3	3,9	5,6	3,8	9,45	21,2	18,5	12,9	6,7	27,7	25,2	29,5	38,8	170,6	140	89,1	94,6	47,9	143,6	115	83,2	64,6	181,6	89,1	57	39,5	98,85	78,8	74
118.M.,B.	15,2	18,1	15	10,4	13,6	10,8	3,45	6	3,25	8,2	20,2	17,45	12,1	6,4	25	21	25,3	34,8	157,1	127,9	84,2	91,8	44,5	128,9	98	73,6	57	165	80,7	53,25	30,8	75,8	66,8	46
119.V.,K.	15,5	17,7	15,7	10,6	13,3	10,5	2,8	5,45	3,45	8,5	19,5	16,2	11,2	5,5	23,6	17,7	23,5	31,1	143	116,2	75	80,3	40,1	116	87	66	50,8	149,6	74,6	53,7	27,9	70	60	35
120.M.,R.	14,4	18,7	14,6	10,5	12,9	10,5	3,2	5,2	3,3	8,45	20,7	17	11,5	16,2	22,9	17	23,3	29	141,6	115,2	72,8	79,1	38,3	113,4	86,2	66,1	52,1	140,1	72,9	53,5	29,2	67,6	60,3	34
121.M.,A.	15,4	18,9	14,9	10,3	14	10,1	3,7	5,6	3,4	9	20,2	16,7	12	6,45	26,75	2 3,5	29	36,7	171	139,2	89,5	97,3	47,1	138,6	104,4	80,1	62,5	175,3	88,2	55,2	35,5	88	75,6	60,5
122.E.,E.	18,3	19,8	16,35	10,9	14,7	11,2	3,6	6,65	3,4	9	22,2	19,7	14,6	6,45	28,15	26,5	30	41,2	177	144	92,1	100,7	45,4	142,1	107,4	80,5	62,5	184,5	94,3	58	39	99	76,7	74
123.J.,P.	15,4	19,6	15,5	10,4	13,6	11,2	3,45	5,35	3,9	9	20,35	16,9	11,5	5,8	22,8	21	23,8	30,2	141,6	113,9	69,4	75,6	37,45	113	84,5	65,3	49,3	143,8	76,7	56,4	30,5	73,5	67,5	40
124.V.,V.	19	18,7	15,9	10,8	14,2	11	3,6	5,25	3,25	9,4	21	18,3	12,7	5,6	26,85	22,8	30,5	39,6	169,1	139,4	88,2	95,7	45,1	139,2										
125.J.,A.	15,11	17,7	14,4	10	12,3	10,1	3,3	5	3,3	8,7	19,7	16,9	12,1	5,5	23,6	19,4	24,1	30,8	148	119,6	77,6	84,3	40,3	121,7	92,7	71 ,5	56,5	147,6	76,2	51,7	29,6	73,5	61,8	38
126.K.,V.	16,7	17,7	14,75	11	12,9	10,5	3,3	5,2	3	8,1	19,8	17,6	12, 1:	6	23,6	20,3	24,7	31,9	146,4	119,2	76,5	83	40,2	118,5	89,3	67,7	52,3	155,3	75,7	52,2	28,9	74,5	66,6	41,2
127.K.,E.	17,11	19,1	15,1	11,4	13,9	11,6	3,6	5,6	3,7	9,2	21	17,75	12,6	6,5	25,5	23,8	26,2	35,1	166,7	136,2	84,6	92,1	44,8	136	102,7	76,2	61,3	171,8	87,2	55,8	34,7	88,2	72,4	56,1
128.S.,K.	14,9	17,1	15,2	10,4	12,2	9,4	2,9	5,7	3,3	7,95	18,3	16,4	10,8	5,9	21,4	18,3	22,4	27,7	131,2	106,7	68	73,8	36,5	107,5	80,4	61	47	136,2	68,5	52	27,4	66	61,1	29
129.P.,A.	16	18,75	15,1	10,4	13,7	11	3,2	6	2,9	8,3	22,3	18,45	12,75	6,6	26,3	21,7	28,4	38,75	169,25	138,3	87,7	97,35	44,9	135,9	101	756	58,3	179,9	89,5	54,4	33,6	85,8	74	58
130.P.,V.		18,4	14,6	10,4	13,4	10,6	3,7	5,65	3,2	8,9	21,4	17,35	12,2	6,8	26,8	19,5	27,6	35,2	161,1	131,8	81,8	90,45	45,3	130,2	98,3	73,7	57	173,6	86,25	54	33,25	84	74,8	55

Nimed.e	Vana-dus aast.	Pea suu-rim pik-kus	Pea suu-rim laius	Otsa-väik-sem laius	Põse-nukk. laius: s	Alum. lõua luu murk. laius	Nina	Nina kõr-gus	Silm-vahe sees	Silm-vahe välj.	Pea kõrgus	Näo kõr-gus füsi-ogn.	Näo kõr-gus morph	Kõr-va lehe pik-kus	Jala pik-kus	Cris-ta iliac vahe	Puusa-har-jade vahe	Õla nukk. vahe	Keha pik-kus	Incis jugul. kõr-gus	Symph kõr-gus	Spina ilia-ca ant sup.	Pare-ma jatk. körg.	Õla nukk. kõr-gus	Pare-ma liig. kõr-gus.	Kõdar luu as tel kõr-g us	Keskm sörme tipu kõr-gus.	Süle ula-tus.	Pik-kus istu-des.	Pea üm-ber-mõõt.	Kaela üm-ber-mõõt.	Rinna üm-ber-mõõt.	Kõhu üm-ber-mõõt.	Ras- kus.
131.R.,L.	16,6	18,6	14,7	10,6	12,3	9,5	3,1	5	3,1	8,2	20,7	15	11,4	5,6	26,35	19,5	24,7	32,3	152,8	124,6	80,5	88,2	42,6	125,2	95,5	73	56,2	157,	77,5	53,7	30,2	80,5	70,5	44
132.K.,K.	15,5	19,2	14,4	10,35	13	10	3,1	5,7	3,35	8,6	18,1	15,55	10,35	6,2	24	18,7	23,8	31,5	143,5	115,9	73,6	79,1	39,3	115,2	87,8	67,5	52,3	146,4	75	54,35	30,5	73	64,5	37,7
133.P.,J.	14,1	18,2	14,4	10,6	13,3	11	3	5,2	3,2	8,2	18,8	16,3	11,7	6,2	24,3	21,5	25,35	31,6	143,9	118,6	74,45	82,3	39,9	118	90,6	69,8	54,8	145,5	74	53,5	29	73	64,5	38
134.N.,A.	15,7	19	15,7	10,8	13,3	10,7	3	5,8	3,4	8,5	20,2	16,9	11,6	6	25,8				150,9	123,5			41,3					76	56	30.4	77	68,5	43
135.M.,A.	16,3	18,2	15,2	10,4	12,8	9,9	3,15	5,5	3,1	8,5	19,35	17	1125	5,4	23,5	20,1	25,9	32,6	147	120,6	77,2	83,8	41,3	120,1	91,3	69	54,	152,8	76,75	54,5	30	72	63,1	36,8
136.U.,V.	11	17,3	15,1	10,4	10,4	12,6	2,7	5,4	2,8	8,05	19,7	16,6	10,9	5,6	21,4	18	22,4	28,6	128,1	102,2	63	68	33,7	100,6	76,7	58,4	45,7	129,4	70,3	52,8	27,8	64,5	65,1	28
137.T.,J.	15,5	18,6	15,5	10,3	13,4	9,3	3,7	5,7	3,25	8,4	19,9	17,1	12,5	6,2	25	19,9	26,6	33,4	152	124,4	81,2	87,1	43,1	124,7	94,6	71,7	56,2	156,7	77,2	54,6	31,8	79	72	45,6
138.V.,J.	16,4	18,3	15,3	10,3	12,7	10,7	3,2	5,6	3,1	8,5	20,4	16,8	12,1	6	25,6	21	25,6	30,8	155,4	127,2	82,3	90,4	44,7	127,35	98	74,9	58,6	156,8	79,5	54,7	30,5	75	70,5	45
139.L.,V.	15,11	19,1	14,7	10,5	13,3	11,2	3,1	6,2	3,4	8,6	19,4	17,7	13	6,3	26,35	21,6	25,4	34,1	151,6	124,1	81,1	89	42,8	124	93,25	70,6	53,3	162,2	77,1	54,6	30	75	76,7	44,5
140.M.,B.	10	18,5	15,1	10,4	12,7	9,7	3,3	5,35	3,1	8,4	20,2	16,8	11,9	6	22,6	11,7	23,7	29,6	132	106,4	67,4	73,2	36,2	106,3	80,8	61	46,6	140	70,8	55,6	28,5	70,5	67	32,3
141.E.,O.	16,2	18,4	15,3	10,7	13,6	11	3,7	5,8	4	8,8	21,3	18.1	13.1	6.4	27,6	23,1	28,3	35,9	162,7	134	85,1	89,2	43,5	134,5	101,1	76,6	58,6	175	85,7	54,3	31,4	86,5	76	55
142.A.,N.	13,1	17,4	15,5	11,5	13,2	10,2	3,1	5,5	3,2	8,75	18,1	15	10,6	6	25,2	19,1	23,5	30	147,4	121,1	77,6	84	41,8	122	93,2	71,3	55,4	153	74,6	53,4	29,5	72,2	64	36,5
143.B.,N.	15	17,6	15,3	10,9	13,5	10,3	3,4	5,25	3,35	8,9	18,5	16	11	6,65	25,9	21,65	24,35	33,3	142	115,3	73,8	80,6	39,9	114,7	86,8	64,3	47,5	153,7	74,6	53	30,8	78,5	72,1	42
144.B.,N.	14,3	18,2	14,9	10,8	13,8	9,8	3,2	5	3,25	8,5	19,7	16,8	11,85	6	22,45	19,3	24,1	30,2	142,2	117,1	73,5	79,1	38,6	117	89,7	72,9	54,2	145,8	74,2	53,5	31,6	73,5	69,5	40,7
145.T.,E.	16,3	19,11	14,4	11	13,2	10,6	3,4	5,75	3	8,4	20,4	17,3	12,7	6,15	25	20,1	25,2	32,3	154,7	125,3	77,7	85,2	41,1	124,5	95,7	73,6	56,6	158	82,7	54,7	31,6	79,1	71,6	44
146.P.,A.	17,2	19,6	15,6	10,7	13,8	11,6	4,2	6	3,5	9,1	22,1	18,1	12,7	6,5	28,7	25	28	36,6	172	140.3	90,5	98,3	48,1	141,7	108,2	82,7	64,2	177	89,6	57,3	36	94,1	76,5	65,8
147.U.,J.	16	19,2	14,8	10,5	11,1	10,2	3,3	4,8	3,6	8,4	19,4	15,8	11,15	6,3	25,5	19	24,9	32,4	151,5	125	79,7	96,6	42,9	124,4	95,2	72,6	56,8	159	77,3	55,7	29,6	76,6	69,2	44
148.M.,H.	18	20,4	15,1	10,6	13,6	11	3,4	6	3,3	8,6	20,5	17,8	12,2	5,9	25,4	22,1	26,5	33	162,6	133,3	83	90,75	43	133,9	103,7	79,5	61,45	167,3	85,6	56,5	33,9	81,6	70,5	53,2
149.T.,R.	12,8	17,15	14,8	9,8	12,7	9,9	3	5,45	2,9	8	19,3	15,9	11	6,1	21,9	18,5	23,15	31	131,5	105,7	69,5	74,7	35	105,5	79,5	60,9	47,7	137,3	69,6	51,5	28,3	70,2	64,6	32
150.S.,R.	13,3	18,3	15,5	10,2	12,3	10,6	3,1	5	3	7,8	20	16,1	11,4	5,8	20,8	19,2	24	29	129,4	102,4	64,4	71,5	34,9	101,8	75,8	57,6	43,9	151	70	55	28,6	69,7	65,5	32,5

98
44
147
23
132
128

142
98
133
44
102
23
128

53 105 141 100 59 143 35 68 93 120 83
142
116 115 95 74 31 138 4

89 91 48 114 28
28
125 112 14 52 92

450

Isiku kirjeldus.

Nimi: ..... Vanus .....

Suu: pikk, lühike, viltu; huuled: pro-, ortho-, opiotochelia, palju, vähe, kesk; ülemhuule limanaha volt: suur, väike, huulehari, jänesesuu.

Kurgulagi: kõrge ja kitsas, lai ja madal, lõhe.

Hammaslooga vorm: U, ⋁, ○, ⊔, V.

Alumine lõug: ..... ots .....

Hambad Dextra $\frac{M_3\,M_2\,M_1\,P_2\,P_1\,C\,I_2\,I_1}{M_3\,M_2\,M_1\,P_2\,P_1\,C.\,I_2\,I_1}\Big|\frac{I_1\,I_2\,C\,P_1\,P_2\,M_1\,M_2\,M_3}{I_1\,I_2\,C\,P_1\,P_2\,M_1\,M_2\,M_3}$ Sin.

(Üle ja ala arv + —, puuduv \, caries ⋁ maha tõmmatud 0, vahed ‖)

tugevad kehvad, väga kehvad, tulemisaeg M_3, ... pro-, orthodentia: kõvasti, vähe; articulatio labii ¦ psalido ‖ stego- ⊤, opisto- ⋀, hiatodentia ¦

Näo profiil: pro-, ortho- ja opistognatia: max., mand., double et complet.

Nina selg: konkav, konvex, kõvasti, vähe; õige; kitsas, lai, pikk, lühike. Ots: üles, ette, alla. Vahesein: pikk, lühike, lai, kitsas; sõõrmed: suured, väikesed; baasis horitsont., ette ja üles, taha ja üles.

Silmapilud: Õiged, viltu, kitsad, laiad, mongoli.; epicanthus, kõõrdi.

Silmamunad: Sügaval, jõlli; värv: mustad, meliortid, sinised, hallid, valged. Nägemine $\frac{D}{S}$ ..... haigused. .....

Kulmud: ettetungivad — kõvasti, vähe, võlvitud. Ots: Kõrge, madal, õige, libamiisi: kõvasti, vähe; kitsas, lai, tasane, künkaline.

Põsenukid: ettetikkuvad, tahahoidvad, kõvasti, vähe, facialis fenomen d + — s. + —

Kõrvad: lehed eemal, ligiseisvad; helikse äär: ülevel, all: keeratud, lausik; lapp: suur, väikene, puudub, vaba, kinnikasvanud; kõrvade kõrgus: symmetril. asymm. Darvini nibu dext., sin.: suur, väikene, kuulmine $\frac{D}{S}$ ..... haigused .....

Assymetria: n. front ..... n. verticalis ..... n. occipit.

Patholoogilised peakujud: hydro-, mikro-, skapho-, oxy-, platy-, klino-, bathro-, plagiocephalus: vähe, kõvasti.

Näo ilme: .....

Nahk: juuksed: vorm ..... kasv ..... piirid, ... pöörised ..... kulmukarvad: rohkus, kuni keskjooneni; pikkus: suur, väike; tihedus, ... värv .....

Habe: puudub: ..... vurrud: ..... puudub; ..... karvad: kehal. ..... kaenla, ... häbedus ..... rohke ..... tüüp ..... karva tukad ..... rinna, ... jääseme-karvad: väliskülg, ... sisekülg .....

Nisad: Ülearvulised; koht ..... vorm ..... suured, väiksed, mehenisad.

Pigment anomaaliad ..... naevus.

Tundelikkus: soojus ..... valu ..... puutumine ..... higistamine: jalad, käed + —

Rind: vorm: lai ja lühike, pikk ja kitsas; ang. sterni ..... anqulus costae ..... Assymetria: scolisos d. s.; scyphosis ..... lordosis ..... kingsepa-, kana-rind; roosikrants. .....

Kopsud: ..... süda: ..... kael: ..... sit. invers. ..... hingamise tüüp. .....

Kehahoidmine: .....

Kõht: aukus, punnis; suur, väikene; vaevajad.

Suguosad: .....

Käed: vorm: lühike ja jäme; pikk ja sale; sõrmed: lühikesed, jämedad; pikad ja saledad, s. asendus ..... otsad: kandilised, ümmargused; ujumisnahk; ..... parem-, pahem- ehk kahekäelane; dynamomeeter dext. ..... sin. .....

Jalad: p. varus, valgus X- O- lest-jalg; võlv: kõrge, madal, suurvarvas äraseisev; varva assymm. ..... tallakühmud .....

Reflexid: põlv. ..... kremaster ..... kõht ..... periost ..... tremor .....

Kogu keha kasv: Koljati-, püial-;

Rasvakiht: puudub, keskmine, lopsakas.

Keha üldseisukord: .....

Kehaehitus: I, II, III; lihaksed: tugevad, nõrgad kael ..... näärmed ..... kõne ..... uni ..... haigused: .....

K. Mattiesen, Tartus.

Teated ..... vanemate ja sugulaste üle.

I

Isa ja ema.

1) Nimi ja eesnimi $\frac{\text{isa}}{\text{ema}}$ ....., usk $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., rahvus $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kodakondsus $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ .....,
sündimis koht $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kohad kus elanud $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kas on
sündinud abielus $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., väljaspool abielu $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ .....; 2) missuguseid haigusi on põdenud $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ .....
....., suguhaigused $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kas on nõdrameelsed $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kas tarvitavad alkoholi $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., keskmiselt, vähe, palju (vastav allakriipsuta), kas suitsetavad $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., vanadus
abiellu astumisel $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kui vana oli poja ..... sündimisel $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., amet $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., aasta
sissetulek $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ..... (kui võimalik siis eraldi näidata ja kõik raha peale üle viia); 3) kodune keel .....,
kas isa teenis sõjaväes ..... kui ei mispärast vabastati .....

II

Lapsed.

4) Mitu last sündinud perekonnas $\frac{\text{p.}}{\text{t.}}$ ....., mitu neist elus $\frac{\text{p.}}{\text{t.}}$ ....., mitu surnud $\frac{\text{p.}}{\text{t.}}$ .....; 5) mis haigusse
surid lapsed ja kui vanalt .....
kas enneaegseid sünnitusi olnud ja mitu ..... ; 6) mitu last väljaspool abielu olnud $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ .....

III

Poeg .....

7) kui vana oli poeg ..... kui suri $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ .....; 8) mitmes
laps perekonnas ....., kui vanalt hakkas kõndima ....., rääkima ....., kui vanana sai
emarinda .....; missuguseid haigusi ta põdes ....., kas käisid temal
krambid ja kui vanalt ....., kas ei olnud tema juures midagi iseäralikku märgata .....,
mitu talve käis koolis ....., kui ei käinud koolis siis mispärast .....,
kas jäi mõnes klassis teist aastat istuma ja mispärast ....., kas puudus sagedasti koolist ja mispärast ....., missugune teenistus
oli ....., kui vanalt hakkas teenima, kas sai oma ametiga hakkama .....
.....; kas ja kui vanalt hakkas ümber hulkuma .....,
kas käis kerjamas ....., kui vanalt tegi esimese kuriteo ja missuguse .....,
missugused olid teised kuriteod .....,
missuguste süütegude pärast saadeti laps Harku koloniisse ja kelle tahtmisel .....

IV

Süüteod.

9) Kas on kohtu poolt karistatud, kui vanalt ja mitu korda $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ .....,
missuguste süütegude eest on karistatud $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., missugune ja kui
raske oli karistus $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ ....., kelle kasvata oli karistuse
kestusel poeg ..... Mitu korda üldse ja mis asjus kohtu poolt

õigeks mõistetud $\frac{\text{i.}}{\text{e.}}$ .....; 10) kes on isa ja ema sugulastest kohtu poolt karistatud ja mis eest .....,

kas on sugulaste seas kunagi olnud avalikka naisterahvaid ja mitu .....;

11) kes on lastest kohtu poolt karistatud ja mis eest .....,

mitu talve iga laps koolis käinud ....., laste amet .....

....., missuguseid haigusi lapsed põdesid (krambid; nõdrameelsus j. n. e.) ....., kas sugulaste keskel nõdrameelseid olnud ja kes ....., kes on sugulastest enesetapja olnud .....

V a n a i s a j a v a n a e m a.

12) Rahvus $\frac{\text{vanaisa}}{\text{vanaema}}$ ....., usk $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., kas olid joodikud $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., kui vanalt suri ja mis haigusse $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., kas oli nõdrameelne $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., kas sündis abielus $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., kas sündis väljaspool abielu $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., mis eest oli kohtu poolt karistatud $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ ....., mitu korda $\frac{\text{v. i.}}{\text{v. e.}}$ .....

Tõendan oma allkirjaga, et vastused on õiged antud

Teadete andja: .....

Politseiraijoni ülem: .....

T ä h e n d u s e d: 1) Teated isa (vanaisa) kohta tulevad joone peale ja ema (vanaema) kohta joone alla kirjutada punktides 1, 2, 6, 7, 9 ja vanaisa ja vanaema kohta punktis 12; 2) kui on ema, isa, nende sugulaste ja laste kuritegevuse, prostitutsiooni ja nõdrameelsuse kohta politseil peale ülesantute veel teateid, siis tulevad need eraldi üles märkida.

L ü h e n d u s e d: isa = i., ema = e., poeg = p., tütar = t., vanaisa = v. i., vanaema = v. e.

K. Mattiesen'i trükk, Tartus.